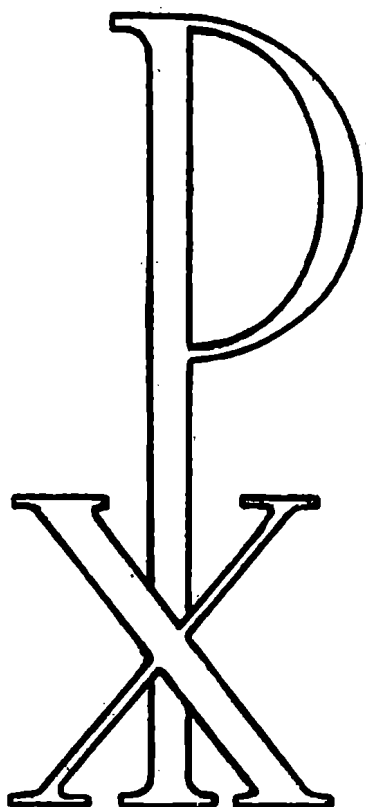

ROČNÍK XXI ČÍSLO 1

Zásady: Roztesknila se... - Braitó: Vlastnosti lásky 1 - Švach: Křesťanské společenství 5 - Reban: Ke zdrojům radosti 8 - Bureš: Rodiče a náboženská výchova dětí 10 - Saňka: Maranatha 15 - Život: K otázce obecného kněžství 22 - Kdo je opravdu mučedník? 24 - Nový statut italské Katolické akce 25 - Varhaník a církevní rok 26 - Bible jako základ vyučování 28 - Kněz a politika 28 - Z katolického světa: Církev a Židé za války 29 - Trochu statistiky 29 - Proti-kněžská agitace v Itálii 29 - Vyhledky misie v Japonsku 30 - Kontroverse 30 - Deus semper major 32 - Pracovna 33 - Zeň 37

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.
Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Sekový účet pošt. spojitelný v Praze: Revue Na hlubinu, Olomouc, 83148.

Nové předplatné. Rozšířili jsme značně Hlubinu, a proto nám nemějte za zlé, že jsme vám nepatrně musili zvýšiti předplatné. Doufáme, že to nikoho neodradí a nevypudí z řad našich odběratel. Režijní náklady závratně stoupají a nemohli bychom za dosavadní cenu s prospěchem, klidně vydávati Hlubinu ani v dosavadním rozsahu, natož při jejím rozšíření. Prosíme vás, abyste Hlubinu šířili hodně ve svém okolí. Každý hlubinař by měl získat aspoň jednoho nového odběratele. A když nemůžete nikoho sehnati, prosíme vás, abyste nám přispěli nějakým přídavkem na studentská předplatná a na gratis exempláře. Je o ně velký zájem a rádi bychom vyhověli hlavně nemajetným studentům.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V LEDNU

PRAHA: 11. ledna Braitó: Neomylnost Církvě. 18. ledna Dacík: Překážky duchovního života. 25. Habáň: Psychologické úvahy. 31. ledna: Veselý: Dostojevskij a Bůh. Všechny přednášky v sále u dominikánů. Vchod z Jalovcové ulice, začátek o sedmé hodině večer.

BRNO: 11. ledna Dacík: Překážky duchovního života. 15. ledna Čala: Marxistické pojetí dějin. 18. Braitó: Neomylnost Církvě. 22. Veselý: Dostojevskij a Bůh. 25. Pecka: Člověk a příroda. Začátek o sedmé hodině večerní v sále Umělecko průmyslového Musea, Husova ul.

Prosíme o dvojí: Upozorněte své známé, hlavně hledající, na tyto přednášky. Upozorněte naši inteligenci na tyto kursy. Nařikají si studenti, hlavně vysokoškolští, že si jich nikdo nevšímá, že se pro ně nic nepodniká, a přece mohl by býti mezi nimi větší zájem hlavně o přednášky náboženských temat. Bylo by hanbou pro naše katolické akademiky, kdyby se styděli za kříž Kristův a kdyby měli zájem jen o literaturu a sociologii a filosofii a umění, ale o náboženství již méně. Studenti si žádají pak vlastních přednášek, na kterých se jich hemží několik desítek v nejlepším případě, ale těmto přednáškám se vyhýbají. Či chtějí být novou katolickou generací, která se nezajímá o poznání křesťanských pravd, která se spokojuje jen s jakýmsi katolickofilstvím, s katolicismem estetisujícím?

Pak prosíme návštěvníky, aby neopominuli dát dobrovolný režijní příspěvek na uhrazení cestovních výloh a výloh s pronájmem sálů.

Pište redakci. Utvořte s redakcí krásnou rodinku. Sdělujte redaktorovi, co byste si přáli míti v Hlubině. Co se vám nelíbí, beztak hned napíšete bez odkladu. A když vám někdy nevyhovíme v tom, co se vám nelíbí, pak vězte, že lékař ví lépe než pacient, co je mu k dobrému. A za druhé, nehněvej se na zrcadlo, když máš křivou pusu a vidíš ji v zrcadle jak ve skutečnosti je a ne, jak si jí sám sobě idealisuješ.

Roztesknila se...

Ruská lidová:

Roztesknila se, rozplakala matička sirá země
před Hospodinem Bohem:
»Těžký je mi, těžký, Pane, volný svět!
Těžký, že mnoho hříšníků, bezzákoníků na něm!«
Tu pravil sám Hospodin siré zemi:
»Strpení měj, ó matičko sirá zemi!
Strpení měj už jen kratičkou dobu, sirá zemi!
Nepřijdou-li lidé hříšní k samému Bohu
s pokáním ryzím?
Přijdou-li, přidám jim světa volného,
království nebeského.
Nepřijdou-li ke mně, k Bohu,
vezmu jim svět volný,
dám jim muky věčné,
vyhubím je hladem hladovým!«

Ze sbírky P. Kirjejevského
»Russkije narodnyje stichi«, Moskva 1848,
přeložil O. F. Babler.

P. Silvestr M. Braitto O. P.:

Vlastnosti lásky

Tvrdívá se, že prý Kristus nic nového neustanovil, když nařídil přikázání lásky, jako své svrchované přikázání. Prý již ve Starém Zákoně byla nařízena láska k bližnímu. To je malé nedorozumění; ve Starém Zákoně byla nařízena láska k nejbližším, kdežto vůči nepřátelům, jakožto vůči nepřátelům Hospodinovým zároveň, byla nařízena nebo trpěna nenávisť.

Kristus proti tomu staví dvojí rozhodnutí. Zdůraznil onu lásku přikázanou zákonem, ale naplnil ji a rozšířil. Nařizuje lásku ke všem lidem a ukazuje, že těmito bližními jsou všichni lidé, protože všichni jsou povoláni za Boží děti, a nařizuje i milovati nepřátele, modliti se za ně. Přikazuje pozdravovati ne jenom ty, kteří nás pozdravují a milují, nýbrž i největší naše odpůrce, protivníky a nepřátele. Učí nás dále, abychom hleděli získávati své nepřátele, abychom se nedávali přemoci zlem, nýbrž dobrem právě zlé získávali, proměňovali.

A ještě další novota je v Kristově přikázání. Máme milovati bližní

jako Kristus je miloval, totiž bez výjimky a láskou tak obětavou, jakou byla láska Krista, snižujícího se až k oběti kříže. Čeština to dobře vystihla, že ono proximus nelze překládati slovem nejbližší po Kristově naplnění a vysvětlení. Proto s nemnohými ještě jazyky (franština) překládá novým slovem bližní.

Často se doporučívá v kázání, pokynech a knihách, že máme milovati své bližní pro Boha. Slyšel jsem z toho vyvozovat námitku, že naše láska není bezprostřední, že naše láska je proto tak nedokrevná, abstraktní, protože máme milovati bližního pro Boha, pro Boha neviditelného, kdežto jeho potřeby anebo jeho vlastnosti příjemné i nepříjemné jsou strašně hmatatelné.

Je to smutné, když je Bůh a když zůstává Bůh něčím abstraktním, když se stává nebo zůstává jen pojmem. Bůh může a má býti něčím naprosto blízkým a více než hmatatelným, máme se mu přibližovati v duchu a v pravdě. Kdo žije v duchu a v pravdě, ten je blízko Bohu, ten ho postihuje. To je základ poznání mystického, které je naplněním našeho poznání Boha, jenž v křesťanství není jen daleký, přesažný a nesmírný, nýbrž je možno ho jakoby zkušenostně zakoušet.

Kdo postihne taktó důvěrně Boha, pozná blízkost nejenom Boží, nýbrž všech lidí, jeho dětí, povoláných za jeho děti. A proto je všechny miluje pro Boha. Ale tato formule: „milovat někoho pro Boha“ nejenomže nevzdaluje nám konkrétnost lásky bližnímu, nýbrž zvyšuje tuto konkrétnost. Co to totiž znamená milovati pro Boha? To neznamená, že by bližní neměl nic cenného, nic láskyhodného, nýbrž že právě v Bohu a ve spojení s Bohem dostává se bližnímu toho, co je lásky nejhodnější. Milujeme totiž bližního pro Boha dvojím způsobem. Nejprve jako tvory Boží. Musíme milovati vše, co Bůh miluje. Proto milujeme bližní jako to, co stvořil Bůh ve své lásce a co spojil s námi v blízkém poměru lidství.

Milost totiž předpokládá přirozenost. Staví na přirozenosti. Nemůže jí odporovati. Proto milujeme již onen přirozený základ, na který Bůh štípil svoje omilostnění. To spojení s námi v lidství. To, že Bůh spojil lidi s námi a že připoutal jejich štěstí, i přirozené, na naši součinnost, na naši snahu umožniti, usnadniti, zaručiti jim onen přirozený základ životní. Ale my, křesťané, jdeme ještě dále ve své lásce k bližnímu pro Boha. Milujeme bližního proto, že je povolán za Boží dítě a protože tím Božím dítětem nejenom sluje, nýbrž také ve skutečnosti buď je, nebo má býti, nebo může býti. Když jím je, milujeme v něm Boží přirozenost, onu účast, kterou Bůh vlévá v milosti. A nemá-li ji, člověk pak ho milujeme pro Boha v tomto světle tak, že se snažíme mu přispěti, aby toto synovství pak získal.

Ale jak pak zařaditi do této lásky k bližnímu v Bohu a pro Boha lásku přirozenou, k příbuzným, krajanům, kamarádům? To všechno jsou okolnosti, do kterých nás postavil Bůh sám. On nás v nich spojil s bližními

a on chce, abychom jednak tak se dívali sami na bližní a tak je přijímali z jeho rukou, ale také, abychom dovedli ono přirozené spojení a prostředí posvětit, povýšit na nadpřirozené. Bůh nás totiž spojil oněmi přirozenými pouty proto, abychom je posvětili, pozvedli k nadpřirozenému a posvětili oním nadpřirozeným, abychom uměli ve svém prostředí, ve svém okolí, ve své práci nenápadně, ale účinně jednak sami představovat lásku Boží, jednak bližní tichounce vésti k Bohu, proměňovat přirozené prostředí nadpřirozeným duchem, nadpřirozeným smyslem, určením.

Oni přísní mravokárci hájivají svou nepravou přísnost tím, že by se naši bližní mohli státi lehko pyšní, domýšliví nebo lehkomyšní, kdybychom jim ukázali, že uznáváme jejich velikosti, nebo kdybychom jim prokazovali příliš velkou lásku. Vyjádřil to kdysi dobrý voják Švejk a po něm to opakují tito svatouškové: Na malý lid přísnota halt musí bejt... Muší, muší. On by brzo takový člověk zpyšněl, kdybyste mu za kolikaletou práci třeba děkovali, vy byste ztratili na prestiži, kdybyste obyčejnému halapartníkovi království Božího, duchovnímu nebo světskému, poděkovali nebo byli dokonce k němu jen civilně slušní. Ostatně, dělá to pro Pána Boha, a tak nesmí čekat odměnu tohoto světa... Mají tito líbezníci mnoho krásných nadpřirozených kulatých frází v zásobě.

Ale neměli by se přibližovat k duším a toužit po úřadech a představenstvích a přijímat je jinak, než když jsou zapálení pravdivě a velkorýse touto láskou; Kristus sám teprve tehdy svěřil své ovečky i beránky Petrovi, když Petr vyznal velkodušně svou lásku k němu, a zároveň pokoru, když se nevyvyšoval nad své bližní, když neříkal, že Pána miluje více než ostatní. Jen ten se má přibližovat ke svým bližním jako jejich představený nebo přítel nebo mravokárc, kdo má k nim opravdovou lásku, lásku vidoucí, která umí viděti v bližních Boha, Tvůrce přirozenosti lidské a volající člověka k účasti na svých plánech stvořitelských a pak Boha pozvedajícího člověka voláním k milosti a milostí k účasti na své přirozenosti a na svém životě.

Pravá nadpřirozená láska vychází z jediné lásky k Bohu; kdo se ponoří v rozjímavém životě do Boha, jednak zůstává rozprostřen před ním na kolenou, jednak přijímá jeho poselství, aby šel s tímto svatým prožitkem ke svým bližním. Jen ten, kdo miluje Boha a vychází z Boha, jen ten dovede ve svém apoštolátě milovati skutečně své bližní. Jinak si hraje na apoštola a hledá jen sebe, svou slávu, své uspokojení. Proto umí milovati skutečné svaté, děkuje Bohu za to, že vůbec jsou a že smí s nimi býti, a raduje se z jejich úspěchů, miluje ale také hříšníky, ne že by měl zalíbení v jejich ubohosti, nýbrž chce jim přinésti pozvednutí, nový život, Boží blízkost. Protože ví, co je Bůh, ví také, co chybí bližním, kteří ho nemají. Jde k nim, ale plný Boha a ne sebe, hledá Boha, ne sebe, a proto jeho apoštolát je účinný, na věky účinný.

Milovati bližního v tomto smyslu je něčím neobyčejně konkrétním,

protože k tomu musíme použití všech svých schopností a věnovati se všem potřebám svých bližních.

Naše láska k bližnímu, láska nadpřirozená, není jen neurčitým citem, lacinou blahovolností; naše blahovolnost jest účinná, či má býti účinná. Musíme umět učinit pro bližního vše, čeho jsme schopni.

A tu je dvojitá naše láska. Láska afektivní, která se týká především již dosaženého stupně nadpřirozeného života, ale je také efektivní, účinná. Tam, kde bližní ještě nejsou šťastni Božím synovstvím a životem z něho, musíme vedle oné blahovůle se snažiti o to, abychom přiblížili svým bližním Boha a jeho království. Proto pracujeme křesťanskou charitou i v sociálních otázkách, proto jsme povinni k sociální spravedlnosti a nadto se ještě musíme snažiti doplnit ji láskou tam, kde spravedlnost pokulhává a nestačí.

Tady bych rád upozornil na jeden velmi častý a veliký nedostatek naší lásky. Musíme přát bližnímu Božího náručí a Boží lásky a bohatství života synů Božích. Mnozí si to theoreticky říkáme velmi často, někteří se za to i modlíme. Ale když však jsme vyslyšeni, když náš bližní má opravdu jisté vlohy, přednosti, schopnosti a úspěchy ve své lásce, ve své práci o království Boží, pak se najednou v nás cosi děje. A je to velmi ničemné. Vypadáme pak sami před sebou hodně bezcharakterně. Pojednou cítíme při spatření úspěchů, horlivosti, velkých podniků, že my, kteří ústy horujeme pro království Boží, najednou jsme neklidni, zarmoucení bych řekl, je nám hořko a kyselo v duši, když vidíme království Boží se uskutečňovati. Tedy, abychom si prohlédli tento stav. Chceme království Boží, ale my abychom v něm měli první místo. Chceme království Boží, ale hlavně chceme na jeho účet svou slávu, že my jsme toho království Božího, nejlepší, nejhorlivější a nejpotřebnější, jediní svatí, jediní rozumní dělníci. Pak slídíme po chybách svých bližních, pak se uvnitř duše třeba i radujeme z jejich neúspěchů. Nepřiznali bychom si, jak je nám jedno, že jejich osobní neúspěchy jsou pak i škodou pro království Boží. My si to dovedeme ovšem zaříditi a říkáme, že Pán ukázal správné, že nepotřebuje pýchy a ješitnosti oné osoby. Kdepak! On potřebuje, a to nutně, jen nás, jen naši ješitnosti, jen naši slávy, jen naši spolupráce. Tam počítáme kolikrát s pády, neúspěchy, nešikovnostmi, poklesky, chybnými kroky svých bratří. A jsme neklidni a nešťastni, když se náš drahý bratr naprosto nechce nějak splésti, nějak chybít, aspoň ne nějak vážně.

My, mravokárci, dovedem pak i polínko přiložit, nastaviti nohu, aby bližní udělal chybný krok, aby nebyl tak dokonalý, a dovedem ho pak nenápadně, opatrně snížit před bližními, takže pak druzí vidí jen naše přednosti a dovedou jen na ně přísahati. Uznávají pak jen jednoho kněze, jen on je dokonalý, jen on je apoštol, jen on je světec. Ale to trvá jen chvilku, nejdéle do smrti takového pokrytce. Po jeho smrti se

celý ten nadýchaný obláček slávy, lesku, rozejde, a království Boží není ani o krůček blíže v duších anebo ve světě.

P. Dr Prokop Švach O. P.:

Křesťanské společenství

1. Otcovství Boží.

Jestliže v učení Kristově se nepřihlíží k národnostním prvkům, jak tomu bylo ve Starém Zákoně ve spojitosti s představou vyvoleného národa, a jestliže zdokonalovací proces nevychází v první řadě od celku, nýbrž od jednotlivců, je to proto, aby jednotlivec byl postaven na to místo, jak byl skutečně stvořen v celé své důstojnosti. Je to návrat k duchovní skutečnosti, že vdechnutím nesmrtelné duše se stal člověk živoucí bytostí podle obrazu Božího. To se ukazuje v Genesi jako vrchol stvoření. A v tomto pojetí chápeme též, že Kristus, který jako by znovu objevil v člověku jeho duši, t. j. připomněl mu, že člověk svou duší, naplněnou životem Božím, je nejcennější, protože je takto nejpodobnější Tvůrci, přišel posvětit a obnovit ne snad jen určitý národ nebo celek, nýbrž jednotlivce, tedy všechny lidi v jednotlivém pojetí. Výslovně to prohlásil, že jediná duše má větší cenu než celý vesmír. Stvoření duše vyniká nad všechno ostatní stvoření světa. »Vždyť, co prospěje člověku, kdyby získal celý svět, na své duši však trpěl škodu? Neboť jakou výměnu dá člověk za svou duši?« (Mat. 16, 26). Platí tento výrok o všech lidech bez rozdílu příslušnosti k určitému národu; skutečnost duše v člověku stačí, aby všechno ostatní ve vesmíru bylo považováno za menší, než je blaho lidské duše. Odůvodnění tohoto výroku je v tom, že člověk byl stvořen podle své duše k obrazu Božímu. Ale touto podobností překročil člověk hranice pomíjejícího a vešel jaksi do oblasti věčna, protože se stal Bohu podobným i svou nesmrtelností. Pro tuto podobnost a pro poslání, které má člověk až za hranice časnosti, mělo tu cenu zabývat se jednotlivou duší. Tato velikost však je uskutečněna v jednotlivém člověku v jeho duši. Obnovení jednotlivce a jeho zdokonalení podle duše není tedy něco méněcenného, naopak je to jakostní zdokonalení toho, co je ve vesmíru nejcennější. A tak zdokonalení celku, které měl Kristus na mysli, nemůže jít jinou cestou než od zdokonalování jednotlivců v jejich nejvnitřnější velikosti v tom, čím má člověk největší cenu nad všechno ve vesmíru, v jeho vlastní duši, v níž je nejdůvěrnější pouto mezi člověkem a Bohem, které umožňuje všechny zásahy se strany Boží na člověka. Není to nějaký druh duchovního sobectví, jestliže se zdůrazňuje napřed posvěcení a zdokonalení duše. Je to návrat k zdokonalení toho nejcennějšího a zároveň východisko k zdokonalení celku.

Neboť právě hluboké osobní prožití božského života v duši vede k u-

vědomělé myšlenky duchovního společenství. Nejhlubší prožití duchovního života staví před oči obraz otcovství Božího, jež je nejvlastnějším zjevením, jež podal světu Kristus. Péče o vlastní posvěcení a osobní prožití božských hodnot není na újmu duchovního společenství, naopak, je-li duchovní život opravdově a důsledně prožíván, vede tím úsilovněji k duchovní pospolitosti a společenství. Protože vyslovím-li slovo Otec v duchovním řádě, už tím mluvíme o duchovní rodině. Nejsem již sám ve svém poměru k Bohu-Otci, znám-li správně v nejhlubším křesťanském smyslu pojem Boha-Otce.

Není to jen čestný titul otce, jak nazývali na př. Římané nebo Řekové svá božstva, kde byl vyjádřen spíše původ všech věcí, živých i neživých, od božstva. Vždyť božstva pohanů přesto, že byla nazývána někdy názvem otce, mohla lidem škodit nebo se mstít anebo měla své vášně zcela lidsky představované. Ani to není jen pojem otcovství, jež je sice původem všech věcí, ale nestará se o ně dále. Zjevení otcovství Božího, jak je dal světu Ježíš, není spjato jen s národem izraelským, jak tomu bylo většinou v Starém Zákoně, i když v tomto pojmu byla u Izraelitů představa vyššího stupně otcovské péče, nepocházející jen ze stvoření, nýbrž také ze zvláštní otcovské starostlivosti k tomuto národu. »Tak se odplácíš Hospodinu, národe pošetilý a nemoudrý? Není on otec tvůj, jenž si tě získal, jenž tě učinil a stvořil?« (Dt, 32, 6). Bůh je zde nazýván otcem, protože je stvořitelem všech věcí. Je však otcem tohoto národa i pro zvláštní péči o něj a o jeho poslání. Ale vcelku můžeme říci, že ve Starém Zákoně není ani zdůrazněna všeobecnost tohoto otcovství na všechny lidi v jednotlivém smyslu, ani zvláštní ráz otcovské něhy. Vždyť je známo, že právě ve Starém Zákoně především idea nesmírné Boží svatosti, velebnosti a moci byla spojována s Bohem.

I v Novém Zákoně je známa představa otcovství Božího z titulu stvoření. Ale, co vystupuje již výrazněji, je myšlenka, že Bůh je otcem všech lidí. Tedy všeobecnost tohoto otcovství. Je pravda, že ojedinele byla vyslovena tato myšlenka už v knize Moudrosti, tedy v době již blízké Kristu: »Tvá prozřetelnost, otče, všechno řídí« (14, 3). Ale v nauce Kristově je tento název otce pro Boha nejen něčím obvyklým, nýbrž zcela vlastním. Jak častá jsou místa, kde Kristus mluví lidem o jejich otci bez nějakého rozdílu, neboť jeho otcovství a péče se vztahuje i na zlé, neboť »dává vycházeti svému slunci na dobré i na zlé« (Mt. 5, 45). V nauce Kristově vidíme nová hlediska otcovství Božího. Je to nejen původ všeho od Boha jako tvůrce, proč všichni lidé mají Boha jako otce, nýbrž i zvláštní vlastnosti, s kterými se Bůh sklání ke všem bez rozdílu, ať dobrým nebo zlým, právě proto, že jest jejich otec. Kdežto ve Starém Zákoně je člověk spíše vybízen, aby miloval Boha, v Novém Zákoně se staví před oči Bůh jako milující člověka, i když člověk toho není hoden. A to je v evangeliích nejkrásnější představa Boha, který se sklání jako

otec i k hříšníkově. Nejvýraznějším podáním této nauky je podobenství o marnotratném synu, kde Bůh přijímá vracejícího se syna bez výčitky, s láskou, způsobem hodným jen božského odpuštění (Lk, 15, 11...). Podobnou myšlenku vyjádřil sv. Jan: »V tom je láska, ne jako bychom my milovali Boha, nýbrž protože on nás dříve miloval...« (1 Jan, 4, 10).

Toto otcovství Boží, i když se vztahuje na všechny lidi, není zase tak povšechné, aby nepřipouštělo jisté stupně. Vedle otcovství z titulu původce všech věcí je Bůh otcem pro svou péči, kterou má ke všem tvorům tím, že jim dává potřebné věci k dosažení jejich cíle. Kolikrát na to Kristus poukazoval ve svých řečech, hlavně v Horské řeči, že se Bůh otcovsky stará o všechno. Tím více o člověka, jenž se ve vesmíru vždy jeví jako jeho zvláštní dílo. Je to péče o potřebné hodnoty pro tento život, aby měl člověk co jísti a pít. V podobenství o dělnících, kteří byli posláni na vinici (Mt. 20, 1—16), se ukazuje v první řadě svobodná volba Boží v přijímání do království Božího, ale na odměně, všem stejně udělené, se jeví sociální ráz, totiž dát každému aspoň tolik, aby byla zaručena jeho denní výživa.

A přece tato péče o hmotný život, jež se projevuje i na chybných lidech, není to hlavní. To všechno jako by bylo teprve východiskem podle slov Kristových asi v tomto smyslu, že jestliže v řádě přírody Bůh se jeví jako otec, čím více v duchovním smyslu! A tak i když se otcovství Boží vztahuje svou dobrotou nebo milosrdenstvím i na ty, kteří jsou vzdáleni od Boha, tím tepleji a v daleko vyšším stupni je Bůh otcem pro ty, kdož plní jeho vůli. Otcovství Boží, má-li být projevováno v celé dokonalosti, vyžaduje určitých podmínek, především ztotožnit se s vůlí Boží v zachování božských příkazů a v následování dokonalosti Boží. Ostatně nejkrásněji je celá tato nauka o otcovství Božím shrnuta v Otčenáši, jež nazval Tertulián (*De oratione*) *Breviarium totius evangelii* — zkratkou celého evangelia. Je pravda, že i Židé volávali k Bohu jako k otci. Měli modlitbu *Tepilah*. Je to hymnus osmnácti požehnání, zvaný *šemoné-esre*. Podle talmudu vznikla tato modlitba asi kolem r. 100 po Kr. Byla prý složena na rozkaz Gamaliela II. v Jabue prostým dělníkem. Tato modlitba se obrací k Bohu otců, jenž uzdravuje a křísí z mrtvých. Hlavní z myšlenek jsou v ní ty, jež se týkají svatosti Boží a království Božího. Dále jsou v ní prosby o vědu a rozum, o návrat k Bohu, o odpuštění hříchů, o vykonání rozsudku ve věci Izraele, aby Bůh uzdravil jeho rány, aby mu žehnal duchovně i časně, aby potrestal nepřátele Izraele, hlavně bludaře, a obnovil Jerusalema a království Davidovo. Modlitba je neuspokojená; snad proto, že byla složena ze starších kusů. Je to modlitba zcela nacionální, a jak je vidět z jejích myšlenek o izraelském národě a království Davidově, pochází až z doby po zničení Jerusalema, i když některé myšlenky mohly být starší. S Kristovým Otčenášem jsou společné jen myšlenky o svatosti Boží a o království Božím. Ale to byly myšlenky

již proroků Starého Zákona, na něž navazoval Kristus, který nepřišel Starý Zákon zrušit, nýbrž naplnit. »Je vidět, že Otčenáš se připojuje ke Starému Zákonu, totiž k božskému zjevení, což není divné, ale je zbaven všeho spojení s tím duchem, jenž je vlastní židovství. A to do té míry, že mohl být modlitbou kohokoliv, kdo věří v Boha. Avšak co je v něm podivuhodné, je to, že hluboký smysl, který nemohli pochopit jeho učedníci, přísluší nejdokonalejším křesťanům. Tatáž slova mohou být základem modlitby prostě chápané a vésti ke kontemplaci. Je to proroctví citů, jež měly oživovat svaté duše v Církvi, zrozené z vykoupění« (Lagrange, S. Mathieu, p. 126). Z Ježíšova Otčenáše je odstraněn národní prvek, je v něm vyloučena touha po mstě. Je to modlitba pro všechny lidi. Není proto založena na pozemských hlediscích, nýbrž na skutečnosti vztahů duše k Bohu. A proto také vyjadřuje nejen otcovství Boží v širším smyslu, nýbrž má své duchovní hloubky. Neboť jestliže se otcovství Boží projevuje v řadě přírody, tím více Bůh je otcem duším, jež povýšil k účasti ve své přirozenosti přijetím za své děti. »Neboť nepřijali jste ducha služebnosti, abyste se strachovali, nýbrž přijali jste ducha synovství, v kterém voláme: Abba, Otče. Ano i duch vydává svědectví s duchem Božím, že jsme děti Boží« (Řím. 8, 15).

Není pochybnosti, že tato nauka o otcovství Božím k jednotlivým duším i celku korunuje zjevení. Je jistě vznešená, ale také závazná. Je podkladem křesťanského společenství, jež neznamená jen narychlo se pomodlit Otčenáš, nýbrž především se modlit a žít Otčenáš se všemi důsledky vztahů k Bohu i k bližním. Na základě této pravdy vyplývá, že čím je vnitřní duchovní život hlubší a uvědomělejší, tím více dbá a zavazuje k společenství s jinými.

K. Reban:

Ke Zdrojům radosti

Křesťanství je náboženství radosti — vždyť již jeho zvěstování — evangelium — je radostným poselstvím. V Písmě sv. našli bychom do nekonečna svědectví, že služba Bohu, a jmenovitě láska a věrnost k Bohu, jsou zřídly nejkrásnější, nejmohutnější radosti.

A nemůže býti jinak. Zdaž není Bůh radostí podstatnou? Boží moc a sláva, láska a moudrost, všechny dokonalosti Boží, ano sama podstata Boží, jsou zároveň vpravdě nekonečnou radostí. Proto sblížení s Bohem uvádí věřícího ve styk s podstatnou Radostí. Víra a láska k Bohu jsou životem radosti. Prožíváme radost z Otce-Tvůrce: což není radostí, požitkem výsostným sledovati Umělce všech umělců v jeho díle? — Prožíváme radost Syna-Vykupitele: dáváti svobodu, obnovovati život, udíletí synovství Boží — nejsou to úžasné zdroje radostí? Prožíváme radost

z Ducha-Posvětitel: Jestliže nad světem přirozeného dobra se klene svět nadpřirozeného dobra — v takovém bohatství, s takovými plody jak činí Duch svatý — nejsou to důvody k jásotu? — Prožíváme ve víře radost z dokonalostí Božích bez míry a bez konce: moře radosti prýští z pohledu na Boží lásku, krásu a všechny ostatní dokonalosti... — Již sledování přirozených skutků Božích je pramenem radosti, ať se díváme do říše hvězd, do světa rostlin, do působení přírodních sil, jako jsou světlo, zvuk, elektřina, chemické akce atd., lidská věda a umění atd. Radujeme se — bohužel nikoliv dosti mocně — ze skutků milosti Boží a co jiného bude věčná blaženost, ne-li radost nad skutky slávy, kterou oplývá Bůh a o kterou se sdílí se svými přáteli? — Radujeme se, jsme-li opravdu věřící a Boha milující křesťané, z vůle Boží. Světci měli zásadu: Jedinou a největší mou radostí budiž — děj se se mnou vůle Boží!

Povzneseme-li sebe k úmyslům Božím a pátráme-li po tom, co chtěl s námi Bůh, potom odpověď zní: K radosti jsme stvořeni, vykoupeni a posvěcováni. Svatost, toť neodlučitelné spojení duše s pravdou, nejvlastnější, svrchovanou Radostí, s Bohem.

Ve víře máme pravdu, reálně povznesené nad každou pochybnost a kolísání: není tato víra nejplnější radostí ontologickou? Co se jí jenom přibližuje? — Usilujeme-li o život úměrný vůli a lásce Boží, zda nerodí se opět a opět v nás radost z mravního dobra, z mravních ideálů, radost morální? — Smíme-li prací působiti k oslavě Boží, ať je to práce kdekoliv a jakákoliv — není to věčné zřídlo radosti činné? — A více: je radost, kterou čerpáme ze studnice víry, tak silná, že překonává utrpení, překonává hříchy: tato vítězná radost je triumfem víry: Není utrpení tak silného, které by bylo s to v duši zhasiti radost víry. A ubohý je hřích se všemi požitky a úspěchy, které všechny mizejí jako noční stíny při příchodu nového dne...

Nesmírná je naše radost z poznání pravdy, z víry, z tohoto vyššího Světla. Ze spojení s Dobrem, s Láskou, s Krásou Boží: radost je vlastním projevem a životem lásky: kde láska — tam radost. Radujme se z vděčnosti za všechna Boží dobrodíní, ne pro své oblažení, nýbrž pro dobrotu Boží, nevyčerpatelný zdroj našeho oblažování. — K tomu přistupují radosti z osobního vztahu, z přátelství, z lásky k oněm bytostem, které nám Boží dobrota posílá vstříc: Radost z osobního vztahu k Ježíši Kristu, Otci Příteli, Snoubenci duše. Radost z osobního vztahu k Marii Panně, Matce, k té, kterou zve: »Přičino naší radosti...« Radostí se nám stane podle stupně živosti a síly víry náš poměr k andělům a světcům Božím. Nebráníme-li se milosti Kristově, radostí se nám stane sám kříž, sebezápor, bolest i sestra smrt...

Božím darem, který ne vždy dovedeme svatě a plně podle úmyslů Božích okoušeti a jím se posvěcovati k Boží službě, jsou již časné radosti, pokud jsou pravé a pokud v nich objevujeme a zachováváme vůli

Boží. Radosti ze společnosti, z přátelství, z manželství, z rodiny: to vše Bůh nachystává na cestu životem dětem svým... Ovšem, neskonale vyšší a silnější jsou radosti věčné, radosti s onoho světa...

Chce-li kdo píti v hojnosti a neporušení z těchto studnic radostí Božích, musí dbáti jistých podmínek:

Jenom živá víra dovede prožívatí Boha a Božské úkony, na př. modlitbu, radosti sv. přijímání, milosti posvěcující atd. K plným douškům radostí Božích proniká pouze duše vyzbrojená vytrvalostí a důsledností na cestě Boží — naopak náladovost, polovičatost v duchovních věcech zpravidla trestají se samy bezradostí, omrzelostí, obtížemi.

Osvobození sebe ze sobectví tvoří další podmínku: Sebeláska je věčně neklidná, teskná, ulekaná a smutná.

Duchovní radost ohrožuje nemálo nebezpečenství. Pohlédme zvláště na duchovní a mravní vlažnost a na utonutí v pozlátku, v klamech světa... Proto řídká radost naše, protože jsme vyrostli v prostřednost a protože nám učaroval svět svým zmámením. Vyskytuje se také přímá zkáza radosti: je to hřích, zvláště v tom záležející, že křesťan v theorii nebo v praxi popírá svůj jediný Cíl anebo že zrádně sbíhá s pravé Cesty vedoucí k Cíli. V každém hříchu jsou více méně zastoupeny oba tyto temné prvky, tato semena neradosti, smutku nejčernějšího.

Křesťanská radost vyniká svými účinky. Sílí v obtížích a překážkách. Propůjčuje nepřemožitelný pokoj, který nás neopouští ani v největším protivěnství. — Kde radost, tam horlivost a vzestupy duše; je radost takovou hybnou silou, pohonnou látkou, která zdvihá křídla duše k dosažení cílů nejvyšších. S tím souvisí také úspěchy práce: Duch křesťanův pevně zapojený na radosti Boží je moudřejší, silnější, zdatnější v práci i v boji — má daleko více nadějí na pravé, cenné úspěchy než duch roztrfštěný mnohými směry, který se zachycuje na stéblech pozemských radostí.

V bídě člověčenství, v chudobě a v otroctví smutné země, ve strádání vlastní slabosti — pozdvihněte hlav svých, blíží se vykoupení... Je tu víra v Boha, je tu Kristus a jeho milost... V nich zdroje radosti, kterých svět nedá ani dáti nemůže.

Dr K. Bureš:

Rodiče a náboženská výchova dětí

I.

Mám na mysli katolické rodiče. Pod náboženskou výchovou rozumím nejen výchovu samu, nýbrž i nutný její předpoklad, totiž náboženskou výuku.

Aby se ukázala potřeba takové úvahy, je si nutno v první řadě uvědomit a zjistit, jak se jevil u rodičů zájem o náboženství a jak se jeví, a

jak se rodiče zajímají o prospěch v náboženství u svých dětí. Mohl by se zájem rodičů charakterisovat podle jednoho místa a zkušeností jednoho, ale dalo by se pak vytýkat, že se generalisuje. Proto uvedu několik úsudků profesorů náboženství v olomoucké arcidiecési za loňský školní rok 1945/46. Jsou to sice úsudky ze středních škol, týkající se tedy pouze části žáků, ale poměry jsou sotva jiné na nižších školách. Neboť na střední škole bývá zájem rodičů o prospěch žáka daleko větší než na nižších školách, proto je úměrně i zájem o náboženský prospěch větší, nebo aspoň by měl býti větší. Úsudky se týkají předně míst na Hané, pak na Slovácku a Valašsku, ve Slezsku s Hlučínskem a konečně v průmyslových střediscích arcidiecése. Samozřejmě neuvedu jménem místa, o něž běží, aby se nad tím nepohoršovali a nevznikly z toho nepříjemnosti.

Z ústavů v hanáckých městech se píše: Náboženské vědomosti žáků jsou podprůměrné. Důvodem tohoto stavu je celkové odkřesťanění většiny našich rodin a v mnohých případech nezájem rodičů. To vše ovšem koření ve všeobecném neuznávání neviditelných hodnot... Rodiče mají o náboženskou výchovu dětí upřímný zájem jen v nemnoha případech. Nejčastěji mají zájem jen o dobrou známku nebo se dotazují profesora náboženství spíše z důvodů konvenčních.

Jiný úsudek zní: S rodiči jsem se málo stýkal. Zájem o náboženství u nich pokládám rovněž za prostřední, snad slabší než u vlastních jejich dětí. Myslím, že se zde jeví, jako na jiném poli, duch hmotařský, nepříznivý vyšším, duchovním zájmům. A opět jiný soudí trochu jinak: Zájem o náboženství u žáků je. Také i rodiče mají starosti, jak by to bylo, kdyby se náboženství na školách nevyučovalo. Zámka z náboženství na posledním místě roztrpčila mnohé rodiče. Tento posudek se týká pouze nižších tříd střední školy.

Z jiného města na Hané: Zájem u žáků by byl, méně však již u rodičů — aspoň některých, kteří jsou úplně zaplaveni starostmi nynější doby. Hodně také působí všeobecné hmotařské názory ve světě na vlažnost mnohých rodičů. Strach má velké oči a mnohý, aby nenarazil, předstírá nezájem, a dokonce dítě do nepovinného náboženství neposílá.

Z jiného ústavu jiného města: Zájem rodičů byl nepatrný...

A odjinud: Zájem u většiny žáků; u některých nezájem zaviněn rodinou a zevnějšími vlivy... Jinde: Rodiče ukázali zájem tehdy, když dívka donesla slabší známku (dobrou), jinak se zájem celkem nejevil, až na několik jednotlivců.

Jiný:... rodiče neprojevují pravého zájmu. Příčinou nezájmu jest jednak politická orientace, jednak skutečnost, že široké vrstvy propadly materialismu... Nebo: Zájem rodičů obstojný, zájem prostřední.

Jen z mála míst: Rodiče jsou na prospěch svých dětí velmi citliví; rodiče se na prospěch dotazují a zájem rodičů byl vzbuzen, když se rodiče dotazovali na jiné předměty...

Je tedy z ústavů v hanáckém kraji úsudek o zájmu rodičů o náboženství většinou málo příznivý. Ani příznivé posudky nemluví tak o zájmu na náboženství, nýbrž o zájmu na známce, na niž jsou citliví. Nebo to nebyl zájem spontánní, nýbrž vyvolán při jiných předmětech.

Jak to vypadá na Slovácku a Valašsku?

Stěžuje si odtud profesor náboženství: Rodiče se o své žáky málo starají a zajímají. Mluvívá se o zbožném moravském Slovácku, skutečnost je však jiná. Zbožnost lidu je velmi plytká a povrchní. V městě samém je jedna pětina jinověrců, s nimiž hodně sympatisují učitelé i profesori. Venkovská studující mládež je nábožensky zachovalejší a je na vyšším stupni jádrem třídy... Je zřejmo, že nepříznivý posudek se týká hlavně slováckého města, venkov však je vlastně pochválen. I odjinud ze Slovácka se dovídáte, že zájem na nižším stupni u dětí je dobrý, u rodičů neznámý. Nebo: Letos ku podivu bylo pramálo návštěv rodičů ve škole — což postihlo i náboženství. Z průmyslové části oblasti slovácko-valašské se dovídáme: Zájem o náboženství mezi žactvem dobrý, u rodičů slabší. Žáci v mnoha případech zájmem o náboženství i praktickým životem náboženským předčí své rodiče a počínají si zcela samostatně.

Z jiných míst této oblasti se hlásí zprávy, že se rodiče chodí častěji informovat o prospěchu svých dětí v náboženství...

Podobný tedy obraz jako v oblasti Hané.

Ani v průmyslové oblasti Ostravska nejeví se obraz nápadně horší, ovšem ani ne lepší. Dovídáme se, že u rodičů je zájem o náboženství minimální (dělníci, inženýři); rodiče, zvl. z lepších, tak zvaných buržoasních rodin, vedou děti ke všemu, jen ne k náboženství. Jiný: Zájem dětí a pozornost při vyučování uspokojivá, někdy až potěšující, méně však uspokojivá u rodičů, aspoň některých. Hlavní zájem, aby byly pěkné známky, v rodinách však náboženská prázdnota. Neštěstím města pro náboženskou výchovu je, že se stává skoro pravidlem odjíždět v květnové a červnové neděle s dětmi do hor.

Radostnější jsou zprávy z měst, které nejsou přímo v centru průmyslových oblastí. Tak se dovídáme: U žáků je veliký zájem o náboženství a rovněž i rodiče jeví nevšední, živý zájem o otázky náboženské, dík dobrým náboženským poměrům zdejšího kraje. Z jiného místa té oblasti: Neprospěch a nezájem o náboženství je zaviněn rodinným prostředím, což se vyskytuje jen v několika případech. Rodičům záleží na náboženské výuce a výchově a profesora náboženství se na své žáky při návštěvě ústavu dotazují.

Lepší jsou v této věci poměry na Hlučínsku a ve Slezsku, ač Slezsko má již většinou ráz pohraničního území. Kde zůstalo domácí obyvatelstvo, nepřevládá přistěhované, jsou i zájmy rodičů o náboženství lepší. Tak sděluje profesor náboženství z tohoto kraje: »Studenti a jejich rodiče jeví o náboženství zájem«. Z jiného místa: »Zájem o náboženství

mezi žactvem a u rodičů je dobrý«. Tento zjev pramení z náboženských tradic kraje, kde náboženství udržovalo vědomí národní a chránilo lid, aby neutonul v cizáctví. Je to často neuvědomělé přesvědčení, že lepší ochrany nad náboženskou nemůže se jejich dětem dostat. Nezapomeňme, že ten kraj byl hříčkou v rukou všelijakých pánů a státních vlivů.

Pohraničí má svůj zvláštní náboženský ráz. Jeví se to i ve škole. Nepřišly do pohraničí živly nejlepší. Proto všechny zprávy z tohoto kraje zdůrazňují, že jde o pohraničí, a proto i zájem o náboženství je odrazem života rodin v pohraničí. Zájem je totiž neveliký u žáků i u rodičů. Rodiče tam mají velmi mnoho jiných zájmů v dnešní tak revoluční době. Ovšem, kde se vyučující kněz dostane v pohraničí do bližšího styku s rodiči, tam se vyvine, aspoň obyčejně, jak se hlásí ze západní části diecésního pohraničí, i kladný postoj k náboženství. Je však třeba podotknout, že v těch krajích je náboženský duch živý, a proto i zájem rodičů o náboženství je dobrý.

Zájem rodičů o náboženskou výuku a výchovu lze vyčísti také z účasti jejich dětí na náboženském vyučování.

Do povinného náboženství na ústavech, z nichž byly uvedeny úsudky o náboženském zájmu rodičů, chodily, až na nepatrné výjimky, všechny děti. Většina ústavů neměla v minulém školním roce vůbec žáků osvobozených od povinného náboženství. Kde jsou nějací, pak je to jeden nebo dva žáci nebo žákyně, nejvíce byli osvobozeni 4 žáci.

Nepovinné náboženství není však již navštěvováno všemi žáky-katolíky. Jsou ústavy, kde se zúčastnili nep. náboženství všichni žáci, jinde byla neúčast mizivá, někde větší, někde dosáhl počet docházejících sotva poloviny žáků katolických.

Jako příčiny, proč se mnozí žáci nepřihlásili do nepovinného náboženství, se uvádějí: Umístění nep. náboženství mimo rozvrh, a proto se přesporní do něho nepřihlašují pro špatné vlakové a autobusové spojení. Odjíždějí totiž hned po vyučování domů, neradi obětují volný čas. Mnozí museli letos mnoho dohánět z jiných předmětů. Je to dále netečnost žáků, zvláště těch, kteří byli dáni do továren. Není sice u nich přímý odpor proti náboženství spíše lehkomyšlnost. Dále špatný dohled rodičů, vůbec rodiny nábožensky lhostejné, až protináboženské, a celé poválečné prostředí svou demoralisací a odnáboženštěním působí na starší studenty, že se o náboženství nezajímají. Ale i tu se zdůrazňuje, že studenti mají většinou větší zájem o náboženské problémy než jejich rodiče, kteří je od docházky ještě odvádějí. V málo pouze případech působí rodiče na své starší studenty, aby se i v náboženství dále vzdělávali.

Ze všeho vyplývá jasně jedno: Hlavní příčinou, proč se náboženská výuka a výchova na střední škole nepotkává s plným výsledkem, odpovídajícím vynaložené námaze vyučujících, je nezájem rodičů; rodiče

tuto výuku a výchovu nepodporují, ba často ji znemožňují, nebo aspoň silně zeslabují. Je ovšem také pravda, že osobnost vyučujícího znamená velmi mnoho, ale tento nedostatek, kde se vyskytuje, může být silně paralysován rodiči. Je však zajímavé, že stížnost na nezáměr rodičů pochází právě od dobrých a osobně přitažlivých katechetů.

Velikost viny rodičů se nedá ani zmenšit okolností, že katolické děti chodí vesměs, výjimky nepadají na váhu, do povinného náboženství. Neúčast mnohých katolických dětí v nepovinném náboženství, a to v době, kdy toho rozvíjející se a dospívající hoch nebo děvče nejvíce potřebuje, ukazuje, že rodiče nedbají o náboženství, že v něm nevidí hodnotu pro růst svého dítěte. V nižších třídách ponechávají své děti v povinném náboženství proto, že je v řádném rozvrhu a že nechtějí na sebe upozorňovat, a také proto, že chtějí, aby jejich dítě bylo náboženstvím ukázněno a vychováno, aby se stalo slušným dítětem, avšak nechtějí, aby bylo vedeno k plnému a všestrannému náboženskému životu, nechtějí, aby bylo příliš zbožné, proto nepodporují náboženskou výchovu katechetovu ani v náboženství povinném. Naopak své děti v mnohých případech od náboženského života přímo odvádějí. Jejich děti nemusejí být nábožensky vzdělané, ani příliš zbožné a ctnostné, jen když si uchovají jakousi zevní ukázněnost a zevní náboženskost. Proto neradi vidí, když učitel náboženství požaduje vědomosti náboženské a je trochu přísný a když navádí k horlivějšímu náboženskému životu, na příklad k častějšímu sv. přijímání. Takový kněz je u nich přepjatý, nemoderní, bigotní... Nejsou všichni rodiče takoví, ale je jich dost...

V čem jsou příčiny tohoto nezáměru a nepochopení náboženství?

Je jisté, že na mnohé rodiče — co se týká hodnocení náboženství, a tedy i na jejich zájem působí postavení náboženství v nynější škole. Je na posledním místě, pouze relativně povinné, lze se z něho odhlásit. Také učitelé je pomíjejí a podceňují, ba proti němu přímo mluví. Žák z náboženství nemůže propadnout, může procházet i bez něho; zdá se, že je pro život zbytečné. Sami rodiče nábožensky nežijí, a přece se jim daří dobře. Proto stačí i pro jejich dítě nějaká trocha náboženských vědomostí a zvyků. Také doba svým pozemským zaměřením působí neblaze, pouze hmotné hodnoty mají cenu, duchovní hodnoty a vůbec duchovní svět je úplně zatlačen dnešním životem a směry života. Také mravní uvolněnost v rodinách ubírá smysl pro náboženskou výuku a výchovu.

Všecky tyto příčiny pak pramení ze dvou základních zkalených zdrojů: z neznalosti náboženství, a proto také z neznalosti jeho významu pro život, a pak z neznalosti rodičovských povinností. Z neznalosti u mnohých nezaviněné, a u většiny snad zaviněné, vlastně chtěné. Aby se nemuseli trápit s dětmi a stále se jimi obírat, aby se mohli věnovat svým zájmům a pracem a zaměstnání a zábavám, aby nebyli příliš zaneprázdněni.

něni starostmi o děti. O tělo se starají, nedá to tolik práce, a pak mohou to udělati za ně jiní, ale starost o duši dítěte a její rozvoj vyžaduje všechen čas a nedá se nahraditi nikým cizím. Proto raději tuto péči opomíjejí s výmluvou, že na to je škola. Jsou takoví i katoličtí rodiče, bohužel. Není tedy vědomí povinnosti, kterou mají rodiče ke svým dětem, totiž pečovatí o duši dětí i po stránce náboženské.

Aby se dosáhlo nápravy, bylo by vlastně nejdříve třeba ukázati na důležitost náboženství pro život. Avšak toto pomíneme, a to proto, že máme tu na mysli katolické rodiče, u nichž lze předpokládati aspoň jakési neurčité vědomí o významu náboženství pro život. Vždyť proto i posílají své děti do náboženství, aspoň povinného, poněvadž jaksi tuší, že je pro život lépe, bude-li dítě i nábožensky ve škole vedeno. Sami se však domnívají, že nejsou povinni své dítě nábožensky vésti ani slovem, ani příkladem. Na to je kněz ve škole. K tomuto mínění u rodičů přispívá také školství, které připravuje dívku na povolání v rodině. Učí se tam o všem, co se týká dítěte po stránce přirozeného vývoje, o vedení domácnosti a jiných praktických a jistě užitečných věcech, avšak o náboženském vedení domácnosti a o náboženské výchově dítěte neslyší žákyně nic. Jako by to nepatřilo k výchově dítěte, jako by náboženství bylo soukromým zájmem některých pouze rodičů, jako by bylo jen zdrojem dětských rodinných slavností. Pochopitelně, že v dívce vznikne názor, že nemá povinnost starat se o náboženské vzdělání a výchovu dítěte, zvláště když sama je tu velmi málo vzdělaná, ba domnívá se mnohdy, že by tato výchova mohla býti i škodlivá pro tělesné zdraví dítěte. Vždyť náboženství chce i od dítěte jisté oběti, což je někde pokládáno za ohrožení zdraví dítěte. Proto vidíme v moderních rodinách moderní péči o dítě, ale také moderní podceňování náboženské výchovy.

Pokusíme se tedy ukázat, že za náboženskou výuku a výchovu jsou v první řadě odpovědni rodiče sami.

Antonín Saňka:

Maranatha

Jak velkolepý zdroj poučení a osvětlení se otevře tomu, kdo se odhodlá sáhnouti po Písmu a sledovati v něm dějiny lidského rodu od nejstarších počátků! Co se zdá být novým v dějinách národů, ukáže se být prastarým údělem všech pokolení. Jsou nová jména a nové národy, nové zápasy, porážky a vítězství. Všecko ukáže se však být ve světle knihy knih jen jiným předznamenáním a novým promítnutím prastarých rytmů, které rozvířily zemi již na samém počátku lidských dějin. Je v nás mnoho povrchnosti. Proto dnes každé pokusnictví, působící dojmem nového zjevení, je následováno slepou vášnivostí davů. Písmo nás činí volnými k podstatnějšímu oddání. Nuže čtěme a rozumějme.

Celá minulost lidského rodu je prosáknuta jedinou velikou tužbou a jediným velkým odporem, tak jako jest celá doba trvání moře naplněna stálým přílivem a odlivem. Marhě bychom hledali myšlenku a tužbu, která by více prostupovala lidské dějiny, než myšlenka na Boha a tužba po jeho příchodu, po jeho blízkosti. Jediná jen je síla, která ji dostihuje, ne tak ovšem velikostí své vroucnosti, jako spíše nehorázností své opovázlivosti — a ta je pouhým jejím opakem a zápořem — lidský útěk před Bohem, odpadkový produkt Bohem darované svobody. Ale ta dává jen ještě více, jako na temném pozadí, vyniknouti horoucnosti lidské tužby po společenství s Bohem. Otevřeme si třetí hlavu Genese a již se s ní setkáme. Původní, dětinsky důvěrné společenství lidí s Tvůrcem, je porušeno neposlušností, jíž vniká mezi Stvořitele a jeho stvoření vzdálenost odcizení. Bůh postavil člověka hned v první den jeho života »v rozkošném ráji, aby jej vzdělával a hleděl si ho« (Gen 2, 15). A zároveň s účastí na stacích pozemských mu prostřel i na nádherném stole svého vnitřního života, aby se těšil z účastenství na něm. Člověk však neposlušností toto společenství poruší a vypadne z něho. Ne nadarmo pak prchá před Bohem, aby se »skryl před tváří Hospodina Boha v rajském stromoví« (Gen. 3, 8): co se stalo v duši, dokonává se na venek. Hle, jedna základní tendence lidských dějin, která se v nesčíslnu nudných obměn, jako refrén, opakuje u všech národů všech věků.

Člověk však nebyl stvořen pro odloučení, nýbrž pro společenství s Bohem. Když se zbavil účasti na Boží přirozenosti, vzniká v jeho duši prázdnota, v níž místo svatosti zaplní hřích, místo blaženosti utrpení a místo nesmrtnosti smrt. Člověk však nebyl stvořen pro neštěstí hříchu, utrpení a smrti, nýbrž pro štěstí svatosti, blaženosti a nesmrtnosti. Jeho stvořená konstituce se ani hříchem nezměnila, a tak člověk trpí změnou, kterou si sám přivodil, a jejími neblahými následky. V jeho duši se rodí rozpolcenost a zmatek, který přechází zákonitostí spojených nádob na venek, do společenského života a tvoří smutný doprovod tohoto životního směru. Rozdělení vnitřní se dokonává, a lidstvo se dělí na dva tábory. Čtvrtá hlava Genese nám podává jejich charakteristické znaky, jež trvají dosud v údivné neměnnosti. Na jedné straně Kain — bratrovrah. Život jeho a jeho rodu je pouhým řetězem sociálních důsledků toho, že »se vzdálil od Hospodina« (Gen 4, 16): zdivočelé manželství a zdivočelé mravy a v další generaci zpupné mávání mečem. Poslyšme píseň kterou se chvástá potomek Kainův, Lamech, svým dvěma manželkám:

»Slyšte hlas můj, ženy Lamechovy, poslouchajte řeči mé!
Usmrtím muže, který mi zasadí ránu, usmrtím jinocha, který mi učiní
jízvu,
sedmkrát bude pomstěn Kain, Lamech však sedmdesátkrát a sedmkrát!«
(Gen 4, 23)

Zdaž v nich už neslyšíme onen spodní tón nabubřelé pýchy, který pak zní ze všech chvástavých projevů každé »tlamy, mluvící veliké věci« (Dan. 7, 8) světových dějin?

Hle, zde máme v původním podání a bez předpojatosti zaznamenány nejhlubší prameny všech dějinných vraždění. Provždy zůstane na jejich čele vypáleno znamení jejich původu: odpad od Boha.

Zatím co se však v táboře Kainově začíná válečný tanec a mávání mečem v opojení nad vlastní silou, vrací se rod Setův pokorně k Tomu, kterého všem ztratili prarodiče: Enos, potomek Setův »začal vzývatí jméno Hospodinovo« (Gen 4, 26). Tato současnost není náhodná a je třeba, abychom si tu spojitost zapamatovali: jako výraz zkroušeného pokání, jako lék z opojení mečem, jako výkřik po ztraceném ráji a jako toužebné volání po tom, který byl slíben na odchodu prarodičů z ráje, ozývá se první maranatha světových dějin: Přijď, Pane náš! Neváhej a přijď! Pohleď, kam spějeme, jsi-li daleko Ty nám a my Tobě!

Otevírá se doba světové přípravy na příchod Vykupitele. Doba, která je svou délkou úměrná velikosti odpadu z prvního a nutnosti přípravy na druhé společenství s Bohem. Sterými chybami, kterých se opět a opět dopouštělo v tvrdohlavé neposlušnosti, mělo se poučiti lidstvo o mezích a možnostech své padlé přirozenosti a nabýt správného poměru k věcem tohoto mimorajského světa. Musilo být přemoženo Bohem ve velikém dějinném zápasu Jakobově, jenž se měl ukončit »požehnáním Hospodinovým« (Is. 44, 3).

Ve slávě vedení Hospodinova vstupuje vyvolený lid do země, která se měla stát svědkem příchodu Páně. Kolik však to bylo ještě nevěrností a pádů, než se naplnil veliký »den Hospodinův« (Is 2, 12). Bolestná historie zavržení jednotlivce od tváře Boží se měla opakovat na celém národě, jež svedl světský lesk vrcholného panství Davidova v jeho očekávání na falešnou kolej vůle k moci. Nositel zaslíbení, který v pádu Šalomounově jako celek přechází do tábora nepřátel Božích, musí být rozdělen a zdeptán, aby ve svém ponížení pochopil, že je třeba skládati naději pouze v Boha živého. Pýcha, modlářství a nemravnost je trestána rozdělením království. Vývoj v historii nikoliv ojedinělý. Posléze je obojí království vyvráceno a lid odveden do zajetí. Vypálená města, zrušená pole a zničené vinice jej zbavují naděje v naplnění zaslíbení Božích. V úzkosti a tíži, podobné té, která padne na člověka při zvěsti o nezhojitelné nemoci nebo o doživotním žaláři, otevírají se oči pro vyšší skutečnost a jako hvězda naděje září a hřejí slova protoevangelia: »Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a potomstvem jejím; ona rozdrtí hlavu tvou.« (Gen 3, 14.) Ta jistota, že mezi vládcem temnot a lidstvem není poměr nezměnitelné poddanosti, nýbrž zásadně trvá napětí nepřátelství, jež se má nakonec ukončit vítězstvím Potomka Ženina a potřením nepřítele! Ta naděje, že přijde Ten, který

»otevře zámky a nikdo již nezavře, který vyvede vězně a ukončí zajetí«,¹ zanítla nové maranatha. »Ó přijď, osvoboď nás, už dále nemeškej!«²

To je základ, na němž vyrůstá poslední rozhodující úsek přípravy Příchodu. Začíná se veliký převychovávací úkol, k němuž jsou povoláni proroci. Duch Boží jejich ústy začíná veliké osvětňé dílo. V jejich čele kráčí veliký Isaiáš. Nepoznáme bohatou náplň starozákonního maranatha a nikdy v sobě naplno nerozeznáme naše novozákonní liturgické volání, neprojdeme-li školou Isaiáše, proroka, jenž byl poslán, aby naladil ducha Israele v toužebné volání po příchodu Páně. Naše Matka Církev v plném pochopení k jeho poslání zvolila jej za proroka každoroční oslavy Příchodu a dává jeho knihu číst v době adventní. Žádný z proroků nenakreslil tak úplného obrazu Vykupitele a žádný z nich nepronikl tak hluboko tajemství jeho Příchodu, a proto u žádného nezní volání po něm tak mohutně, jako právě u syna Amosova. Naslouchejme tedy jeho hlasu, který rozveden do antifon a responsorií breviáře vznívá ve veliké adventní volání.

Věz především národe, volá Isaiáš, že vše zlé, co tě potkalo a co ubilo tvou v naději jest jen trestem za tvou nevěrnost a hřích. Neboť, hle, »Hospodin mluví: Syny jsem vychoval, vyvýšil, oni však mnou pohrdli. Zná býk hospodáře, i osel jesle svého pána: Israel však mne nezná... Běda... dětem pokaženým... opustili Hospodina. Kam ještě bít vás mám, kdyžtě hřešíte dále?« (Is 1, 2nn). Pro nevěrnost »zavrhli Pán svůj národ« (2, 6). Všecka bohatství země i technický pokrok mají nás povzbudit k nové písni chvály na velikost Boží. V nejednom národě se však vnější pokrok zvrhl v duchovní zpátečnictví. Tak i v Israeli: Nespoléhá se již na Hospodina, nýbrž na své stříbro a zlato, na své koně a vozy, na své poklady a na svou brannou moc. Na Hospodina zapomněl a klaní se modlám. Tato »pýcha lidí musí být ponížena« (2, 17). Všecka vůle k moci a všecko hmotářství bylo již opravdu mnohokrát poníženo v prach země. »Neboť rozhněván je Hospodin na všechny národy, roztrpčen je na všecku válečnou moc jejich« (34, 2). 20. století nebylo prvním svědkem toho, že se zpyšnělý národ, ztrativší smysl pro říši Boží rozhodne uvést všecek svět v poddanství říše své. Také Israel se snaží nahradit nutnost vnitřního obrácení vojenským zabezpečením. Marně však hledá pomoc v plánech a ve spojencích. »Běda vám, synové odpadlí, kterým jde o plán, jenž není ze mne, kteří navazujete styky, jež nejsou z mé vůle« (30, 1). »Egypt jalovou poskytne pomoc« (30, 7). »Běda vám, kteří hluboko v srdci skrýváte záměr, jejichž skutky se dějí v temnu, a kteří říkají: kdo nás vidí?« (29, 15). »Vše to je jen nadutost« a pochází z pýchy, která se pro-

¹ Antiphonae maiores, die 20. Decembris.

² Ant. maiores, 19. Decembris.

tiví příchodu Páně. Marně přinášíte oběti: »Syt jsem skopových žertev a tuku krmných hovad... jejich... kouř je mi odporný... vždyť máte ruce plné krve« (1, 11nn). Jakou hodnotu má bohoslužba, která bydlí pod jednou střechou s násilnictvím? Bůh si nepřeje vnějších obětí, ale především změny vnitřního smýšlení. V tom spočívá nejdůležitější část přípravy na příchod Páně. Proto — slyšte — chcete-li jej uspíšit, »odstraňte své zlé smýšlení... přestaňte jednat zvrhle, učte se činiti dobře: hledejte spravedlnost, přispějte potlačenému, ku právu pomozte sirotku, zastáňte se vdovy.« (1, 16.) Pak teprve se nad vámi Hospodin smiluje. Vše vám odpustí, provedete-li změnu ve svém nitru. Nikdy není pozdě ke kajicnému návratu. »Byť byly hříchy vaše, jako šarlat, jak sníh budou zblíleny« (1, 18). A Bůh podá největší důkaz svého milosrdenství. Dosud trvá nepřátelství mezi ženou a hadem, a již se blíží doba kdy »panna počne a porodí syna, a zván bude jménem S námi Bůh« (7, 14). Jeho příchod se již připravuje. »Ecce, nomen Domini venit de longinquo«³ »Ejhle, velebnost Páně přichází zdaleka« (30, 27). Narodí se jako dítě (sr. 9, 6) bude to však »Bůh silný«. »Bůh sám přijde a spasí nás« (35, 4).⁴ Nebude to hlučný válečník, jakého dosud v povrchní víře očekává vládychtivý Israel, nýbrž »kníže pokoje« (9, 17). »Porovnávat bude národy, rozsuzovat četné kmeny, že zkují v radlice své meče a svá kopí v srpy ženců« (2, 4).⁵ Jeho království bude království pokoje, tolik hledaného tehdy i dnes, toho pokoje, který »převyšuje všecko pomýšlení« (Fil 4, 7). Isaiáš-Výchoďan, nemůže vyjádřiti lépe a názorněji sílu tohoto pokoje, než takovýmto živým obrazem:

»Bydliti bude vlk s beránkem a rys s kozlátkem bude ležeti, tele a lev budou spolu se živit a malé dítě bude je poháněti« (11, 6).

Hle, přichází již Král toho království, o němž zpíváme v prefaci na svátek Krista Krále, že je to »království spravedlnosti, lásky a míru«. Počátek toho království bude na Sionu-hoře chrámové; Starý Zákon poskytne Novému mateřskou živnou půdu k rozvinutí života, tak jako matka dítěti ve svém klíně. Hora chrámová se tak stane střediskem všech národů. »Proudit k ní bude každý národ a hrnout se mnoho kmenů« (2, 2).⁶ Jerusaleme, církvi starozákonní, až dosud jsi byla jako žena neplodná, nyní se však všechny národy stanou tvými duchovními dětmi. Proto — »Chválu pěj neplodná, která jsi nerodila, jásej, výskej, která jsi nebyla těhotna... Neboť napravo i nalevo pronikneš, tvé potomstvo ná-

³ Ant. ad Magnificat Dom. I. Adv.

⁴ Dom. IV. Adv. lect. 1.

⁵ I. Adv. Fer. III. lect. 2.

⁶ I. Adv. Fer. III. lect. 1.

rody bude dědit, a města pustá zalidní« (54, 1nn). Ty jsi matkou budoucího mírového svazu národů a všechny národy se v tobě obrodí k novému životu. Jaká radost z nového příchodu Hospodinova a z jeho intimního přátelství musí panovat v tvých zdech, Jerusaleme. »Budeť tvým manželem stvořitel tvůj« (54, 5). »Radujte se nebesa a jásej země, pahorky pějte chválu, neboť Pán náš přichází!«⁷ A nejsou daleko jeho dny! »Blíží se doba jeho a dny jeho nejsou daleko« (14, 1). Slavný král jest již na cestě. Proto zní již adventní radostná zvěst, opakovaná naposled Předchůdcem Páně: »Připravte cestu Pánu, srovnejte stezky našemu Bohu. Každé údolí budiž zvýšeno a každá hora i pahorek snižen!« (40, 3). Mnoho je zlého — to budiž odstraněno, srovnáno se zemí. Málo dobrého, to budiž dovršeno. Proto »nechať opustí bezbožní svou cestu a muž nešlechtný smýšlení své« (55, 7). Vždyť Hospodin chce opět slavit příchod mezi své s veškerým dobrodiním opět vrácené milosti:

»Skutečně blíží se těm, již ho ctí, pomoc jeho,
aby zas sídlila sláva v naší zemi,
láska a věrnost aby se potkávaly,
spravedlnost s pokojem aby se líbala« (Ž. 84, 10).

To však ještě nestačí k přijetí Syna zaslíbení. Když byly z duše vymítnuty všechny odporné žádosti, je třeba, aby se v něm probudila svatá touha. Ta je nejlepší přípravou; je rozpínavá, zabírá pro sebe celé srdce, až nezbývá místa a z úst se derou vzdechy, věštící, že příprava srdce je dokonána. »Rosu dejte nebesa s hůry, mraky deštěte Spravedlivého! Otevři se země a vypuť Spasitele!«⁸ (44, 8) zazní to konečně na znamení, že adventní příprava je dokonána. Jak vyprahlá země čekají již zkroušená srdce. Jak dlouho dáš na sebe čekat, dešti nebeské milosti? »Ó bys protrhl nebe a sestoupil, aby se před tebou hory rozplývaly« (64, 1)⁹ Tak zaznívá již poslední starozákonní maranatha, žhavé a silné jak vzdechy toužící nevěsty. Volání se stává tak silným, že je nebeský Ženich nemůže oslyšeti, neboť sám Duch svatý oněm slíbil: »Na hlas volání hned, jak je uslyší odpoví« (30, 19).¹⁰ Tak se přiblížilo naplnění časů. V tiché noci nastal za jáсотu andělů první příchod Páně:

»Zatím co všechno v hlubokém mlčení trvalo
a noc ve svém běhu k polovici dospěla,
všemohoucí Slovo tvé, ó Pane, s nebe,
od královského trůnu přišlo« (Moudr 18, 14—15).

⁷ I. Adv. Fer. II, Resp. 2.

⁸ Versic. ad Magnif.

⁹ IV. Adv. Fer. IV. lect. 1.

¹⁰ III. Adv. Fer. III. lect. 1.

Marně bychom se ptali sami sebe, proč tentýž Jan, který píše tato slova vděčného svědectví o naplnění tajemství po věky očekávaného, propuká brzy v nové maranatha, kdybychom žili v bludném domnění, že se 33 let po betlemské události všecko skončilo. Pravda, je mnoho těch, kteří oceňují poslání Ježíše Krista tím, že jej jmenují v řadě »velikánů« uznale na sedmém místě. »Ježíš« je jim jednou ze světlých postav dějin, jež snad kdysi žila v daleké zemi a kterou opředli životopisci fantastickým hávem zázraků, které v temných stoletích zapalovaly myslí lidí.¹¹ Nuže ano, patří to, jak již bylo řečeno, k tragickým účinkům poznání dobrého a zlého, a je to trojským koněm svobody lidské vůle, že může být Kristus i takto viděn, aby se stále osvědčovala pravdivost onoho slova Křitelova: »Uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte« (Jan 1, 26) i slova druhého Jana: »Svět ho nepoznal« a »svoji ho nepřijali« (Jan 1, 10. 11). Bůh se nechce vnucovat. Nechce vůbec jednat násilně. A proto až po naše časy ozývá se dějinami znova a znova píseň Lamechova. A proto až po naše časy zní maranatha po novém a novém příchodu z úst těch, »kteří jej přijali«. S těmi, kteří jej přijímají, vstupuje Bůh do nového, tajemného poměru. Dává jim »moc státi se dítkami Božími« (Jan 1, 12), tím, že jim sdílí život z plnosti svého života. A toto tajemné sdílení a přicházení má se dít tak dlouho, až jednou bude naplněno v konečném příchodu toho, jenž se nazval »Životem«. Poslední příchod bude příchodem života věčného.

»Ten Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, přijde tak, jak jste ho viděli do nebe jíti,« pravil anděl apoštolům, hledícím roztouženě do nebe. (Sk. ap 1, 11.) Začíná se poslední, novozákonní maranatha. Maranatha, Pane náš, přijď, volá Pavel, konče list ke Korintským. Amen, přijď Pane Ježíši, zní poslední vzdech Zjevení Janova. Ano, maranatha zůstává až do konce časů voláním nového Sionu. Není to již volání po vtělení, kdyžtě »základ jest (již) položen« (1. Kor 3, 11). Zbývá však dostaviti, co bylo započato. Má býti dokončena stavba, do níž jsme pojati »jsouce vzděláni na základě apoštolů a proroků, an nejhlubším úhelním kamenem jest sám Kristus Ježíš« (Efes 2, 20). Nový Jerusalems jest teprve ve stavbě a každý náš den a každá hodina našeho života jest stavivem k jeho dokonání. Den za dnem, hodinu za hodinou blíží se konečný triumf církve na konci časů, při druhém příchodu Kristově. »Přijdu, abych shromáždil národy všech jazyků; i přijdou a uvidí mou slávu... I bude každý, kdo má tělo, chodit, aby se klaněl před tváří mou, praví Hospodin« (Is 66, 18 nn). Tehdy uzříme »Syna člověka přicházejícího v oblacích s mocí a slávou velikou« (Mar 13, 27). K tomuto okamžiku dokonání a soudu jsou upřeny naše duchovní zraky. A naší přípravou

¹¹ Je jim museálním kusem minulosti, který má pouze takovou životnost, jakou mu přiznají.

nemá být jen bázlivé chvění, nýbrž bdělá touha po příchodu Páně, která si zabere celé srdce. Tak to má být, protože Pán sám pravil: »Bděte... , neboť nevíte, kdy Pán přijde, zdali večer, či o půlnoci, či o kuropění, či ráno« (Mk 13, 35). Proto nám každoročně v adventu předvádí církev sv. pásmo starozákonního adventu. Tak jako přišel jednou na svět v betlemské jeskyni, a jako jednou přijde s mocí a slávou velikou, tak má znovu a znovu přicházet do našich srdcí.

Naše maranatha se liší od všeho hlučného světského volání a heslování. Voláme-li: Pane, přijď, víme, že to nejsou slova, kterým by výsměšně odpovídala jen prázdná ozvěna všech světových vzpour proti Bohu. Víme, že není tužby a volání, které by mělo bezpečnější záruky konečného naplnění. Vždyť je to pravda nevyvratná, že každou hodinou jsme blíž jejich konečnému naplnění. A tak voláme-li, vstupující do nového adventu po příchodu Páně, víme, že každým pozorným voláním vchází Kristus Král pokoje, neviditelně do našich skutků, pohybů, myšlenek a slov. A tak je naše maranatha nejen voláním, nýbrž i uskutečňováním jeho tajemného Příchodu a jeho pokojného panství, připravováním jeho trůnu v našich srdcích i ve světě, skrze toho, jenž sedí na trůně a praví: »Hle, obnovuji všecko« (Zj. 21, 5).

Vstupujeme do druhého roku spásy po pohasnutí světového válečného požáru a připomínáme si, jak od počátku hříchu bylo adventní volání útěchou a zbraní Israele; bereme je opět za své a doporučujeme je všem přátelům pravého, v Bohu založeného pokoje jako jistou cestu k světovému pokroku a míru. Je voláním po tom, který je dárce pokoje, jehož posledním slovem je slib: »Ano, přijdu brzy« (Zj 22, 20).

Ž I V O T

K otázce obecného kněžství

Poněvadž se u nás psalo v poslední době nedosti přesně o účasti laiků v Kristově kněžství a tato účast se dokonce nazývala nesprávně laickým kněžstvím, pokládáme za prospěšné objasnit krátce tuto otázku, tak důležitou pro duchovní život, zvláště pro život liturgický.

Předně katolická theologická tradice nikdy nemluví o laickém kněžství. Poněvadž podle katolického učení je každý křesťan buď kněz nebo laik, je pojem laického kněžství *contradictio in terminis* — protiřečnost. Katolická theologie mluví o svátostném kněžství, a to je kněžstvím v pravém slova smyslu, a pak o kněžství obecném, které je pouhou a to vzdálenou účastí v kněžství Nového Zákona. Toto druhé má na mysli pisatel článku o laickém kněžství.

Východiskem nauky o obecném kněžství jsou slova sv. Petra ve II. hlavě prvního listu, kde nazývá křesťany národem svatým a královským kněžstvem. Tato slova jsou však jen ozvěnou slov, která čteme ve Starém Zákoně, kde praví Bůh vyvolenému národu: »Vy budete mi kněžským královstvím a národem svatým« (Ex. 19, 6). Exegeté chápou tato slova obyčejně v tom smyslu, že Hospodin bude sám králem a vládcem Izraelitů, a proto bude o ně zcela zvláštním způsobem pečovat. Starozákonní theokracie. Tím však, že Bůh bude mezi nimi, jejich králem, budou mu všichni Izraelité tak blízko, jak blízko bývají Bohu kněží, takže izraelské království se může nazývat královstvím kněžským. Jsou však exegeté, kteří v těchto slovech Exodu nevidí nic jiného než příslib Boží, že izraelští kněží budou také světskými vládci (Hummelauer). Rozumíme-li slovům Starého Zákonu v prvním smyslu, pak můžeme říci, že byla dokonale naplněna v Novém Zákoně a svatý Petr mohl psát křesťanům: »Okusili jste, jak dobrotivý je Pán. K němu přistupujete, kameni to živému, jenž byl od lidí zavržen, od Boha však vyvolen a poctěn, také sami jako kameny živé se na něm vzděláváte v dům duchovní, v kněžstvo svaté, abyste podávali duchovní oběti Bohu skrze Ježíše Krista.« (I. list, II, 3.) Katolická exegeze k těmto slovům praví: Je třeba si všimnout, že je to řeč metaforická, a slova kněžstvo svaté jsou vzata v širším smyslu, jak označují připojená slova: »abyste podávali duchovní oběti, z nichž je jasno, že nejde o vnější oběti veřejně podávané kněžími, k tomu zvláště posvěcenými, nýbrž o nehmotné oběti spočívající v úkonech ctností, které může přinášet kterýkoliv křesťan. Ve skutečnosti každý křesťan, tím že je na křtu svatém přivtělen ke Kristu, veleknězi Nového Zákonu, účastní se jakýmsi způsobem v jeho kněžství. Mimo to však jsou v Církvi kněží v pravém slova smyslu, kteří zvláštním posvěcením jsou odlišeni od ostatních věřících a jen oni mají moc přinášet vnější oběť Nového Zákonu, to je eucharistii. (Sales).

Liturgické hnutí oživilo tuto myšlenku obecného kněžství, neboť na jejím pochopení závisí účast věřících při eucharistické oběti, hlavním to úkonu kněžském a nejpodstatnějším výrazu vztahu křesťana k Bohu. Je však třeba pojmu obecného kněžství náležitě rozumět. Předně je si třeba uvědomit, že východiskem účasti všech věřících v Kristově kněžství je skutečnost tajemného spojení všech údů tajemného těla s Hlavou posvěcující milostí. Jsou-li všichni věřící, jak stále zdůrazňuje sv. Pavel, jedno s Kristem, jsou jedno s ním, veleknězem Nového Zákonu, účastní se v jeho milostech, v jeho poslání, tedy i v jeho svatém kněžství. Theologie mimo to zdůrazňuje, že svátostným charakterem křesťanů a biřmovacím se dostává věřícím účasti v kulturním životě Církve. Svátostný charakter křesťanů dává nově pokřtěnému právo přijímat platně další svátosti, a takto působit k oslavě Boží; svátostný život v Kristově Církvi je hlavním zdrojem bohopoety v Novém Zákoně. Svátostný charakter biřmovací uschopňuje člověka osvědčovat víru veřejně, oficiálně, řekli bychom přímo profesionálně, a nikoliv pouze zcela soukromě. Tak se stává křesťan, který duchovně dospěl přijetím svátosti biřmování, služebníkem Božím v prohlašování víry, nebo jak praví katechismus,

stává se schopným bojovníkem Kristovým. A tím se zase účastní alespoň vzdáleně v díle rozmnožování slávy Boží, vykonává jistou část kněžského úkolu.

Srovnáme-li však toto obecné kněžství se svátostným kněžstvím, vidíme velmi snadno, že je mezi nimi nesmírný rozdíl. Hlavním úkolem kněze bylo a je stále podávat Bohu oběť, a to vnější oběť jménem veškerého lidstva a takto být prostředníkem mezi Bohem a lidstvem. V Novém Zákoně je to oběť eucharistická, kterou podávají Bohu kněží, odění v Kristovo kněžství, ozdobení kněžským charakterem, přijatým ve zvláštní svatosti kněžského posvěcení. Proto jen oni jsou skutečnými kněžími Nového Zákona, ostatní se jen vzdáleně účastní v této hodnosti a jen v duchovním spojení s nimi a s Kristem, hlavním knězem Nového Zákona, mohou podávat Bohu oběť.

Tím není nijak snížena důstojnost křesťana, jak ji viděl sv. Petr. Účast laika v Kristově kněžství je jistě něco velkého, i když se ani zdaleka nerovná důstojnosti kněze, jemuž se dostalo svátostného charakteru v kněžském posvěcení. Na této účasti laiků v Kristově kněžství, jak jsme ji vyložili, buduje jak liturgické hnutí, volající k aktivní účasti při nejvyšší oběti mše svaté, tak také Katolická akce, kterou právem definoval Pius XI. jako účast v hierarchickém apoštolátě. Dacík

Kdo je opravdu mučedník?

Sám jsem se už mnohokrát zamyslel nad slovem mučedník, kterého se tak u nás zneužilo a zneužívá, i tam, kde bychom toho nejméně čekali. Ba zdá se, že se už slovo mučedník dává na visitky, přikládá se jako doklad k všelijakým žádostem o místa, zkrátka stalo se kvalifikací.

Jaké to matení pojmů! Jaká to neznalost pravého významu, který přísluší opravdu jen mučedníkům za víru Kristovu! Jaké to zneužívání náboženského názvu!

Proto velmi správně a včas upozornil na to O. M. Petrů v článku »Mučedník českého národa« (Na hlubinu č. 11, str. 315).

Vždyť sama Církev katolická je při slově mučedník velmi opatrná a zkoumá velmi pečlivě, komu se má dostati tohoto názvu. Tak se dalo již od počátku Církve katolické a děje se podnes. Již synoda elvírská (r. 360) rozhodla, komu se může tohoto názvu dostati a kdo má být pokládán za mučedníka.

Především ti, kteří pro svědectví Kristovo vytrpěli muka a za pravdu Boží až k smrti bojovali. Z akt mučedníků je zcela jasné, že pravou příčinou pro charakter mučedníka je vyznání víry Kristovy.

Sv. Augustin při výkladu žalmu 34 praví: Mučedníky nečiní trest, ale příčina trestu; neboť kdyby trest činil mučedníky, pak by všichni, kteří zahynuli pod mečem, byli oslaveni mučednictvím. Neboť mnozí trpěli za své hříchy a zločiny. Proto nutno se vždy ptáti po příčině. I zločinec může mít podobnost trestu mučednického, ale příčina je rozdílná. Na kříži byli tři (Spasitel a dva lotři), trest byl stejný, ale jak rozdílná příčina!

Ani popravení křesťané nemohli býti často uznáni za mučedníky. Proč? Často násilná smrt byla pokutou za svévolné činy, neboť evangelium nepřikázalo podobné činy a jednání. Jestliže některý křesťan z horlivosti skácel pohanské bůžky nebo se honosil veřejně majetnictvím posvátných knih, jichž vydání bylo od Církve zakázáno, nebo se chtěl stůj co stůj proslavit nějakým mluvením, ale byl při činu chycen a potrestán smrtí, trpěl za svůj svévolný čin, nikoliv za Krista. Byl pln horlivosti a zápalu při svém jednání, ale nemohl mít charakter mučedníka. Charakter mučedníka byl přiznán tomu, kdo zemřel smrtí, protože hrdinně vyznal pravou víru, umíral za vyznání své víry, nikoliv za svévolný čin. Dělati svévolné činy evangelium nepřikazovalo, ani apoštolové tak nečinili.

Náleží tedy název mučedník mezi stará slova křesťanská a jen křesťanství jich smí používat podle nálezů Církve. Užívá-li se názvu jinak, je to zneužívání a znesvěcování památky těch, kteří smrtí za víru Kristovu zemřeli.

Ani v přeneseném smyslu nesmíme názvu mučedník užívat. Jsou lidé, kteří mnoho vytrpěli za vznešené myšlenky a ideje, byli i usmrceni, před smrtí mučeni, ale přece název mučedník jim nepřisluší, a tito lidé by se jistě proti tomu ohradili.

Již sv. Augustin rozlišuje mučedníky od zbožnění národních hrdinů, t. j. těch, kteří pro národ trpěli a smrt podstoupili. Tento název národní hrdina, národní trpitel, byl vděčně uznán zásluh celým národem, nikoliv celým světem, když po zjištění všech jeho velkých národních zásluh bylo patrné, že si tohoto názvu zaslouží. Mnohým se té pocty dostalo již za života, jiným až po smrti. Často historie později jinak soudila.

Ale ani křesťanům mučedník nebyl Bohem, který by zasluhoval pocty jen Bohu patřící. Zázraky mučedníků jsou na jejich přímělu u Boha a za jejich spolupůsobení, aby se šířila víra v jednoho Boha a téhož Boha.

Závěr. Slova mučedník budeme užívat jen pro ty, kteří za víru Kristovu a za její vyznání životy položili a od Církve katolické do počtu mučedníků byli přijati. Ostatní, kteří si toho opravdu zasloužili, trpěli a život položili za dokazatelně vznešenou myšlenku národní nebo jinou, jsou národní trpitelé, národní velikáni, heroové, národní hrdinové a podobně. To proto, aby se pojmy nemátly, aby se nechodilo do cizích zahrad na kvítí a nešlapala se při tom zahrada, aby se, podle slov sv. Otce, základní náboženské pojmy neolupovaly o svůj podstatný obsah a nedával se jim význam jiný, světský.

Prof. Josef Obr

Nový statut italské Katolické akce.

Nepřátelství fašistického režimu, často zjevné, často tajné, vůči sociální činnosti katolíků, zvláště po velké ofenzivě 1931, přimělo Pia XI. k tomu, aby dal italské Katolické akci zvláštní statut. Silně centralisována do rukou hierarchie, měla Katolická akce ráz spíše náboženský než civilní.

Po pádu fašistického režimu neměla Svatá stolice důvod k tomu, aby

udržovala statut vynucený mimořádnými okolnostmi. Proto pověřila zvláštní komisi za předsednictví kardinála Piazza, benátského patriarchy, aby vypracovala nové stanovy. Komise své dílo šťastně dokončila. Sv. Otec listem zasláným 11. října kardinálu Piazzovi, nový statut přijal s moudrou výhradou, že jsou možny pozdější změny, dané okolnostmi.

Jak píše »La croix«, prohlásil papež, že je šťasten, že může korunovati 1. dlouhé a namáhavé úsilí věřících, kteří, ozbrojeni výhradně svou láskou ke Kristu a k Církvi se věnovali apoštolátu, a 2. dílo svých předchůdců, kteří z Katolické akce utvořili mocný a věrný nástroj obrany Církve a rozšíření jejího učení. Svatý Otec doufá, že nové stanovy (v souhlase s italským konkordátem) zahájí údobí plodného šíření víry. Pak označuje papež charakteristiku nových stanov: biskupové jsou povoláni, aby spolu s papežem vedli Katol. akci. Různé výkonné funkce jsou opět svěřeny civilním osobám, duchovenstvo obstará duchovní a morální dozor; možnost rozvoje a také bratrské spolupráce se všemi katolickými sdruženími jsou zaručeny.

Dále píše časopis La croix: Papežovo uznání umocňuje Katolickou akci v celém světě: je podporou a zvoláním, obracejícím se ke všem věřícím.

Msgre Stepinac-mučedník jednoty. Článek Fr. Mauriaca ve »Figaru«: »Nežádáme milost pro záhřebského arcibiskupa«, píše v deníku Figaro pan Fr. Mauriac z francouzské Akademie, »ale pro člověka, který se jmenuje Stepinac, byl odsouzen k 16 letům nucených prací a je nevinen.«

Když připomenul, jak arcibiskup odporoval členům Ustaši, ptá se slavný spisovatel: Kdyby byl skutečně tím zrádcem, kterého právě soudci odsoudili k nuceným pracím, byly by se 4 tisíce záhřebských studentů zúčastnily exercicií, které byly zakončeny jejich arcibiskupem? Bylo by ho následovalo tisíc Chorvatů, kteří za ním šli bosí do svatyně v Bistrace? Všechno se vysvětlí, připomeneme-li, že záhřebský arcibiskup odmítl jako první 8. září přerušiti styky s Římem. Zde jsme u kořene věci. Zde je ta věc, která vzdoruje, ta víra, proti které žádná policie nic nezmůže, ta mystická jednota Církve a Krista. Msgre Stepinac trpí za jednotu, je jedním z mučedníků jednoty, a nejenom svazku s Římem. Možná, že on, který je nevinný, vykupuje chybu těch, kteří za vlády Ustaši znásilňovali své pravoslavné bratry; neboť mezi tolika nerozuměními a zločiny jde také o tuto jednotu, o toto sblížení, o tento mír, jehož rozbřesk možná uvidíme mezi křesťanským Východem a Západem.

Varhaník a církevní rok

Tak jako se snažíme poučovati věřící, aby byli platně přítomni oběti mše svaté vysvětlováním liturgie, tak má záležeti každému, kdo doprovází zpěv lidu na varhanách, aby byl obeznámen s liturgií, tedy nejen aby si byl vědom dění u oltáře (jsou časté případy, že se varhaník po první sloce pustí do preludování a na další sloku si vzpomene až za dlouhou chvíli, čímž se ztrácí souvislost mešní písně), ale aby také věděl, co má hráti ke mši svaté. Je sice právo duchovního správce určovati

píseň, ale neděje se tak z několika příčin. Tu je tedy povinností varhaníka píseň správně určit. Liturgickým hnutím bylo zdůrazněno, že nejvhodnější písní ke mši svaté je píseň mešní, a jen v nejnútnejším případě, není-li takové vhodné písně, může se zpívat do pozdvihování píseň obyčejná, ku příkladu mariánská, zato po pozdvihování vždy jen eucharistická nebo k Pánu Ježíši. Výjimky tvoří písně adventní, některé vánoční koledy a postní písně, které se vztahují k Pánu Ježíši. Nikdy ale nezpívejme takové písně ke zpívané mši svaté, k té patří jen mešní písně, kterých máme dostatečný počet v Boží cestě pro každý případ. Máme v těchto písních neocenitelný poklad, jehož nám v cizině znalci závidí. Mnohé tyto písně jsou staleté a připomínají nám zbožnost našich předků, a již z toho důvodu si zaslouží největšího užívání. Mnoho dobrého již vykonaly dobře vedené Cyrilské jednoty, které nejen prováděním vhodných skladeb umělých šíří slávu českých církevních skladatelů, ale i péčí o dobrý lidový zpěv povznášejí znalost písně mešní. A co máme vykonat, abychom alespoň ty, kteří touží po vzdělání, poučili, dle jakých směrnic mají určovat vhodné písně? Pokud nebude vydán direktář pro varhaníky, poslouží nám kněžský direktář, který je ovšem latinský. V něm najdeme přesné určení svátků a nedělí, takže můžeme stanovit program i měsíc dopředu a vyhneme se častému opakování některých běžných písní, kdežto druhé zůstávají opominuty. Nejideálnější zpěvník má zatím olomoucká arcidiecése »Boží cestu«. V ní najdeme mešní písně pro každý větší svátek. I když některým se činí výtky, že nápěv nevyhovuje, přece většina snese kritiku. A nám musí v první řadě jít o to, aby lid se ve zpěvu mešní písně vyznal, a stane-li se případ, jak píší shora, že varhaník příliš dlouho preluduje, aby věřící poznali, kterou sloku začít a ne jen bezmyšlenkovitě zpívat jednu za druhou.

Nyní se pokusíme alespoň trochu načrtnouti pořad písní pro měsíce leden a únor. V první polovině ledna zpíváme písně vánoční, mešní či koledy, ale jen ty, které se svým obsahem přimykají ke mši svaté. Někde se dosud uplatňuje starý zvyk, že se tyto písně zpívají až do svátku hromnic; tento postup není správný. Nejlépe je skončit druhou nedělí po svátku svatých tří králů. Na 18. leden připadne svátek stolice sv. Petra v Římě a na 25. ledna obrácení sv. Pavla. Na tyto svátky použijeme mešní písně k těmto světcům (čís. 244). Ten týden koná se světová oktáva modliteb za sjednocení křesťanů u víře. Původ této modlitby vyšel z Anglie, a dnes je rozšířen po celém křesťanském světě. Mešní unio-nistickou píseň máme také, a to čís. 247: Bože, jenž jsi v lásce nekonečné pravdu zjevil Církvi jediné. Tato píseň je nejen vroucí modlitbou, ale i svým nápěvem stane se jistě nejužívanější po naší národní velehradské písni: Ejhle oltář Hospodinův září! Je to píseň naše, slovanská, a volá po sjednocení Východu se Západem. Jak často jsme za doby okupace volali touto písni k Bohu o pomoc a prosba naše byla vyslyšena; proto zpívejme ji často, ať nastane toužená chvíle, kdy nastane den sjednocení! Druhou podobnou píseň k Bož. Srdci Páně máme v písni: Zajásejte zpěvy vděčné, čís. 177 (tato píseň je z českého kancionálu). Někde je zavedeno zpívání antifony »Aby všichni jedno byli« čís. 245, s příslušnou

modlitbou. Další dny a neděle zpíváme písně mešní obecné; v Boží cestě jich máme 23! Mariánských mešních písní použijeme na svátek Očišťování P. Marie (hromnic) a 11. února na svátek zjevení P. Marie v Lurdech. Lurdskou píseň zpíváme po mši sv. či po sv. požehnání, nikdy ne při zpívané mši svaté! 22. února na svátek stolce sv. Petra v Antiochii mešní píseň k sv. Petru a Pavlu. Na sv. Matěje 24. února mešní píseň k sv. apoštolům (čís. 227). Od neděle Devítník se slouží v neděle mše sv. v rouše barvy fialové, vynechává se zpěv Gloria. Doporučuje se předešlou neděli upozornit věřící, že se Gloria nezpívá. U nás se zpívá píseň č. 8. V zkroušenosti klekáme, neboť má pro Gloria jiný nápěv. Snad se bude toto poučování zdát někomu malicherné, avšak není tomu tak. Jak radostno je býti přítomen Oběti mše svaté v kostele, kde je dbáno součinnosti kněze s věřícími, kdy splývá příslušná sloka mešní písně s modlitbou kněze u oltáře!

Bible jako základ vyučování

Mlle Jacqéline Talois v Paříži si zřídila soukromou školu (jak je dovoleno ve Francii, kde je naprostá svoboda vyučování) pro děti od pěti do devíti let, kde je bible základem veškerého vyučování. Zaujal mě článek o tom v *La vie spirituelle* v listopadovém čísle. Ředitelka této školy vydala také pomocnou knihu *En parcourant la Bible. Une année de travail pour l'enfant de cinq ans.* Kniha je bohatě ilustrována. Vydalo ji nakladatelství *Du Seuil*, Paris, 1946. Celé vyučování staví na bibli. Na bibli se dítě učí číst a psát. Tam se učí začátkům přírodopisu a zeměpisu i dějepisu. Především ovšem hledá autorka tohoto pokusu náboženské vyučování a co nejvíce vychovávání těchto dětí.

Autorka si vydala zvláštní sešity, které mají druhou stranu zařízenou ke kreslení a názornému vyjadřování toho, co bylo probráno theoreticky. Tak se učí děti na bibli i kreslení. Vybrané texty Písma svatého, které slouží jako základ vyučovací, jsou brány ne náhodně, nýbrž podle běžícího církevního roku. Mlle Talois vydala již dva pracovní sešity a pak dotčenou již knihu pro učitele. Výchovné morální zásady jsou v prvním roce shrnuty asi do těchto vět: svoboda a poslušnost, ošklivost lži a krása pravdomluvnosti, věrnost a trpělivost.

Talois chce postavit výchovu dítěte ve věku nejvnímavějším na pravdu, velkorysost, velkodušnost a věrnost. Referent o knize praví: »Tak si představuji skutečně svobodnou katolickou školu, aby nebyla, jak se často děje, jen odliškem laické školy jak osnovami, tak otrockým zachováním jich i tam, kde se jiní učitelé sami odchylují a kde se katolíci musí zaříditi po svém a jistě lepším.« Upozorňuji všechny naše vychovatele, učitele a katechety na tuto knihu a na celý pokus. Braitó

Kněz a politika

Biskup pasovský vydal letos v létě pro kněze své diecése směrnice, v nichž se velmi přesně a správně vymezuje poměr kněze a politiky. Proto je otiskujeme v plném znění:

1. Katolický kněz nemá ze zásadních důvodů přijímat funkci v žádné politické straně a nemá vystupovat jako řečník na čistě politických schůzích.

2. Katoličtí kněží nemají mluvit s kazatelny ani proti nějaké straně, ani pro ni.

3. V své pastorační práci mezi katolíky nemají kněží dělat rozdíly mezi svými farníky podle jejich politické příslušnosti.

4. Při poučování věřících mají katoličtí kněží jako vždycky hájit křesťanské principy, jež Církev ve všech dobách kladla jako podmínky křesťanského státního zřízení: ochranu náboženských zájmů křesťanské části obyvatelstva (ochranu bohoslužeb a závazných křesťanských svátků); svobodné hlásání církevní nauky a svobodnou pastorační; ochranu rodičovských práv v křesťanské školní výchově; plné zrovnoprávnění všech církevních organizací s ostatními organizacemi; svobodná rozvíjení činnosti náboženských řádů a kongregací a hájení práva na soukromý majetek.

5. Zachovávající v svém veřejném vystupování stranicky politickou neutralitu, mají přesto katoličtí kněží jako občané právo mít své vlastní politické přesvědčení a nadto mají podstatný zájem o to, aby ve veřejném životě přišli praví lidé na pravá místa. Proto budou povzbuzovat horlivé, zkušené a poctivé muže, aby zaujali svá místa v práci o obnově státu a obcí a aby přijímali každé takové místo, které jim bude nabídnuto, v duchu křesťanské odpovědnosti.

MZ

Z katolického světa

Církev a Židé za války. — Malá ukázka: Dílo sv. Rafaela v Itálii vydalo za války na podporu 28.000 Židů kolem pěti milionů lir, z čehož Vatikán poskytl dva miliony. Stodvacet klášterů poskytlo úkryt více než dvěma tisícům pěti stům uprchlíků.

Trochu statistiky. — Roku 1917 měla pravoslavná církev ruská 130 biskupů; roku 1930 jen 28. Počet kostelů klesl ze 40.000 na 4.200. Počet kněží klesl z 50.000 na 5.600. Z 12.000 klášterů zbylo jen 37. (Podle měs. Ecclesia.)

Jesuitský řád utrpěl za války ztrátu 259 členů řádu, z nichž 85 zahynulo v Německu, 80 v Polsku, 39 ve Francii, 21 v Americe, 20 v Anglii a 4 v Itálii. (C. I. C.)

Misie v Kongu poskytují potěšitelnější číselný obraz. Od roku 1940 přibýlo ve vikariátu Urundi 200.000 pokřtěných, čímž celkový počet katolíků vzrostl na 700.000, což je celá třetina obyvatelstva. V roce 1945 bylo uděleno pět a půl milionů svatých přijímání. Účast domorodého živlu v misijní činnosti se jeví číselně takto: 24 černošských kněží, 10 bratrů koadjutorů, 44 sester, 1.200 katechistů. (C. I. C.)

Ztráty polského kněžstva za války činí 2.647; z toho 1.263 zahynulo v koncentračních táborech. Je to více než čtvrtina počtu kněží, jež mělo Polsko před válkou. (C. I. C.)

Protikněžská agitace v Itálii. — Podle zprávy Rivista del clero Italiano se vyskytují v Římě agenti provokatéři, převlečení za kněze a

řeholníky, jejichž úkolem je, aby pohoršlivým vystupováním vzbouzeli nenávisť ke skutečným kněžím. Tito přestrojenci se na příklad opíjejí v krčmách, chodí na lascivní operety a dávají najevo ostentativní zálibu v těchto hrách, v přestávce však otvírají breviář a stejně ostentativně předstírají, že se modlí.

Vyhlídky misie v Japonsku. — Ze 70 milionů Japonců jen 130.000 je katolíků. V poslední době se však projevuje zejména ve městech značný zájem o náboženské otázky a o křesťanské náboženství, kdežto před válkou nebyl zájem téměř žádný. MZ

Kontroverse

Mnoho věcí nasvědčuje, že vytrvalý sklon k duchovnímu izolacionismu zůstává jednou z hlavních chyb českého katolictví. Je nepochybně mnoho uvědomělých katolíků, kteří pečují o své osobní duchovní zdokonalení a používají horlivě všech prostředků, přijímají vděčně každou pomoc, která se jim k tomu naskýtá. O jistotě jejich základního postoje, o jejich horlivosti a ochotě není pochyby. A přece právě u těchto lidí tak často najdeme nejistotu v základních směrnicích, jakmile se střetnou s nějakým požadavkem nebo problémem pospolitého katolického života.

Charakteristickým způsobem se to projevuje třeba v otázce kontroverzí mezi katolíky. S hlediska zdravého rozumu není nejmenší pochyby o zásadní nutnosti a užitečnosti kontroverse. Není přece pochyby, že především je třeba hledat pravdu, neboť pravda osvobozuje, jak čteme v Evangelii. A není také pochyby o tom, že Katolík není nikterak zproštěn tohoto závazku jen proto, že vyznává víru a žije podle příkazů Církve. Důvodů je pro to s dostatek.

Za prvé je povinen stále prohlubovat své poznání pravdy už proto, že podstatou každého života je samostatný pohyb k cíli, což platí samozřejmě i o duchovním životě. Vita est via, jak nám tak často připomínají Otcové — život je cesta, to je souvislý a vytrvalý cílevědomý pohyb vpřed po dráze vyměřené aplikacemi duchovních pravd na konkrétní skutečnost. Proto neexistuje duchovní život v utkvění, v ustrnutí; jakmile nejedeme vpřed, jsme sráženi nazpět; státi znamená ustupovat. Nemůžeme však postupovat kupředu, jestliže stále neprohlubujeme své duchovní poznání. Neboť každým krokem, jež učiníme, narážíme na nové okolnosti, nové skutečnosti, nové otázky, jež musíme řešit, než můžeme učinit s úspěchem krok další. A poněvadž každý jde svou vlastní cestou nebo koná cestu svým vlastním, osobním způsobem, musí si každý řešit své otázky samostatně. Sebevětší vědění předem získané nezabaví nikoho této povinnosti, neboť žádné pozemské vědění není tak úplné, aby v něm někdo našel svou cestu předepsanou do posledních podrobností. Proto je pravda nezbytným předpokladem života. Via, veritas, vita.

A za druhé není nikdo na své cestě odloučen naprosto od jiných poutníků; a také není lhostejný jeho vztah ke krajině, jíž se ubírá. Není

osamělým poutníkem, který zanechává v krajině jako jedinou změnu jen osamělou šlépěj — jak si to s oblibou představoval melancholický romantismus minulého století. Jeho pouť je zvláštní druh pouti skrze dílo; kráčeti, toť konati dobré dílo, a na tomto díle jsou účastni i jiní svou prací i svým užíváním. Aby mohl uvést v soulad tuto pospolitou složku svého života se složkou individuální, potřebuje opět pravdy, a ne pravdy obecné, nýbrž pravdy existenciální, pravdy specifikované, uplatněné na konkrétní okolnosti cesty — pravdy konkrétního vztahu mezi spravedlností obecnou a zvláštní — a tuto pravdu zase nenajde nikde »připravenou k hotovému použití«, tu si musí dobývat vlastním úsilím, i když se při tom může opřít o obecné principy již stanovené.

Za třetí je třeba pamatovati také na to, že jeho cesta není bez nebezpečí a že mnoho nepřátel se v každém okamžiku vytrvale pokouší, aby mu v cestě zabránili, aby ho svedli na bezcestí. A hlavní zbraní je tu zase útok na pravdu — snaha zmást, zatemnit, zamlžit pravdu, a tak přivodit ztrátu orientace. Poněvadž nepřítel je chytrý, ví, že nejúspěšnější způsob nezáleží v přímém šálení, nýbrž v nepřímém zneužívání pravdy. Omyl je tím nebezpečnější, čím více pravdy obsahuje, protože právě to pravdivé, co v něm je, brání poznat lež, která se dovedně ukrývá za zády pravdy. A z toho plyne, že přesné vymezování pravdy a přísné vylučování každé nepřesnosti, každého zmatení je věc neobyčejně důležitá.

Víme-li to všechno, pak je nám samozřejmé, že o pravdu je třeba stále zápasit, a že čím více si pravdy ceníme, tím usilovněji o ni budeme bojovat. A co je zvláště důležité: nejusilovněji o ni musíme bojovat tehdy, když je ohrožena přímo v našem středu. Při dobývání měst nebo pevností (dokud se jich skutečně dobývalo a nebyla ještě jen soustavně a postupně vyhlazována) se nejprudší boj rozvíjel vždycky tehdy, když se nepřítel podařilo vniknout dovnitř; neboť tehdy teprve šlo opravdu o všechno. Proto spory o pravdu vedené mezi katolíky jsou mnohem důležitější než spory s nevěrci nebo bludaři nebo rozkolníky. Přít se o pravdu s bratrem ve vlastním domě je mnohem ušlechtilejší než vyjíždět ven proti vlkům nebo divokým psům bludu. Neboť dům v sobě rozdělený nebo založený na písku lži zahyne dříve či později bez ohledu na to, kolik vnějších bludů bude potřeno. A proto také spor o pravdu musí být veden mezi katolíky s větší horlivostí a vytrvalostí. Je třeba do něho vložit nejlepší síly — a také nejvíce sebezapření. Nesmím v něm hledět příliš na to, zdali já utrpím nějakou úhonu na své osobě — jen když pravda něco z toho získá. Nesmím se dát odvádět osobní stránkou rozepře od hlavního cíle, jímž je zjištění pravdy. Nesmím se bát ani dát dobrou ránu ani ji přijmout. Jak říká Arnold Lunn, »není důvodu, proč by tvrdá rána měla být ctností v zápase mezi boxery a nectností v kontroverzi mezi křesťany.« Je ovšem v povaze rány, že bolí; ale to není důvod k tomu, aby se rány nedávaly.

Tomu se však právě u nás nechce rozumět. A nejen že tomu nechťejí často rozumět ti, kdo spolu zápasí, ale pohoršují se nad tím i diváci, kteří z toho mají mít užitek. To je právě charakteristické pro tu izolaci, pro sklon měřit všechno mírou soukromosti, o němž jsme mluvili. Je dost zlé, jestliže účastníci polemiky protestují desetkrát při každé ráně,

jestliže ohledávají každou modřinu, hledají všude osobní útoky; ale co říci, když sami posluchači nebo diváci projevují pochybnosti o užitečnosti polemiky nebo se pohoršují nad tím, že kontroverse dává nepřítelům příležitost k posměchu? Nedostatky polemizujícího ukazují jen, že zápasník není dost otužilý, a proto se mu třeba i slabé šlouchnutí zdá velmi silnou ranou; nelibost diváka ukazuje, že tu není zřetelného vědomí pospolitosti a jasného poznání obecného užitku, který plyne obecnému dobru ze sporu jednotlivců o pravdu, která je přece potřebna všem bez rozdílu.

Nebojme se tedy poctivé kontroverse; ani kontroverse o svých vlastních nedostacích. Zvykejme si na drsné povětrí, které nastalo; vzdejme se idylické izolace, která už stejně nebude moci být udržována. Vždyť stejně bude třeba zakrátko bojovat velmi prudce, a nevyлéčíme-li sami své rány, učiní to velmi nemilosrdně naši nepřátelé. Vždycky bude z takové kontroverse větší prospěch než z mlčení nebo z kompromisů uzavíraných s bludem ve jménu pokoje nebo pro získání blahovůle dobře smýšlejících bludařů. A neohlížejme se ani na to, že se nám za to někdo venku posmívá — někdo, kdo nechápe podstatu boje a myslí si pošetile, že on z toho bude mít prospěch. Kdo žije z bludu, ze lži, z neupřímnosti, nemůže ovšem při své nuzotě pochopit záslužnost takového sporu. Blud, který se směje sporu o pravdu víry, je podoben psu, který i na nejušlechtlejší hudbu odpovídá jen vytím. Timotheus Vodička

Deus semper major

Kierkegaard rozjímá o velikosti Boží a slabosti lidské. Připomíná tu hodně myšlenku svatého Ignáce z Exercií: Deus semper major..., a ještě myšlenku svatého Jana Křtitele: On musí růsti, já pak se musím menšiti. Bůh chce konati divy v našem duchovním životě, v našem náboženském a mravním životě, ale to on koná podivuhodné věci sám.

Čím ty více jednáš jako bohatý, tím jest jeho působení v tobě chudší, tím se tedy Bůh v tobě zdá menší a slabší. Tvá domnělá síla oslabuje, obrazně řečeno, Boží sílu v tobě.

Tak jako Boží láska vše i tebe stvořila a tebe povolala nadpřirozenou milostí k účasti ve svém nejtajuplnějším životě, ve svém bohatství, jen tehdy, když se přivineš důvěřivou láskou k němu, jen tehdy, když jako dítě ve všem závislé na Otci, se pohroužíš před ním v láskyplné oddanosti v uznání své ubohosti a malosti; tehdy on tě naplní sebou, tehdy tě naplní svou silou a svou velikostí. Tehdy také porosteš jím, porosteš touto jeho velikostí. Neboť jen lačné nakrmil dobrými věcmi a bohaté pustil prázdné, neboť nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž ti, kteří si jsou vědomi své nemoci; nebudou spaseni »svatí«, důvěřující ve svou vlastní velikost a svatost, nýbrž ubozí hříšníci, kteří se přichytí této pevné ruce Kristovy. Tato pevná ruka je zachráně; ti však zahynou, kteří spoléhají na sebe, vratké a slabé. Běda těm, v kterých, obrazně řečeno, je Bůh slabý, kteří nepřipustí Boha svou soběstačností a pýchou k tomu, aby na nich projevils sílu překonávající jejich ubohost a slabost. Braitó

P R A C O U Ň A

Rozjímej v lednu

Učelivost vede k dokonalosti. Protože jsi dílem Božím, vzhlížej pozorně k rukám Stvořitelovým! On učiní vše, jak je třeba. Podej mu srdce poddajné a učenlivé; zachovej si otisk, jež ti dává Stvořitel. Měj v sobě něco měkkého, abys neztratil svou tvrdostí otisk jeho prstů. Když zachováš jeho otisk, budeš stoupati v dokonalosti; neboť umění Boží přetvoří v tobě vše, co je v tobě hliněné. To jeho ruce v tobě utvořily tvou podstatu; to on tě také obleče uvnitř i zevně čistým zlatem a stříbrem a ozdobil tě tak, že sám král zatouží po tvé kráse... Jestliže mu vydáš to, co máš svého, to je, svou poslušnost a oddanou důvěru, dostane se ti otisku jeho umění tvůrčího a budeš dokonalým dílem Božím.

Sv. Ireneus
Proti kacířstvům IV, 39; 2.

Deset pokynů pro duchovní život

- První: Víra. Myšlenka na Boha bez vášně.
Druhé: Naděje. Únik milujícího ducha k tomu, co očekáváme.
Třetí: Trpělivost. Stále setrvávat i viděti duchovním zrakem neviditelné, jako by bylo viditelné.
Čtvrté: Bez lakoty. Tak horlivě chtít nic nemít, jako bývá horlivá touha mít.
Páté: Vědění. Zapomenout na sebe v proudu, jenž nás nese k Bohu.
Šesté: Pokora. Stále zapomínat na své zásluhy.
Sedmé: Bez hněvu. Velká touha se nehněvat.
Osmé: Čistota. Vnitřní smysl stále upjatý na Boha.
Deváté: Láska. Vyrůstati v přátelství k těm, kteří nás urážejí.
Desáté: Úplné přetvoření. V požívání Boha pokládat za slast hrůzy smrti.

Tak je třeba kráčet za vedení Pánem k dokonalosti, kterou nám ukázal, abychom přinášeli každý dle svého ovoce slova.

Diadochos z Fotiké
Sto kapitol o duchovní dokonalosti.

Bůh a já

Čtyřmi otázkami to vyjádřil sv. Robert Bellarmino: kdo mě stvořil, z čeho, jak a proč? Stvořil mě Bůh, a to z ničeho. Stvořil mě z ničeho ke svému obrazu, abych v něm měl svou blaženost. Chce být mým štěstím, dobrem, spočinutím.

Proto jsem tak nutně s Bohem spojen. Od něho závisím ve svém bytí i ve svém štěstí. On je můj otec, vzor a cíl, štěstí a vše. Když si toto

uvědomím, musím zahořeti k němu, abych jen jeho hledal, abych se snažil poznati ho, proniknouti a v něm spočinouti.

Ničeho se tak nebudu děsit jako chvíle bez něho; budu se obávat všeho, co mi chce překážet v přiblížení k němu. Budu smuten jen nad tím, že tak dlouho na nic jsem tak málo nemyslel, po ničem tak málo netoužil jako po něm, jenž jediný je mé Vše. Braito

Přes Pána k bratřím

Naříkáš si, bratře, na své neúspěchy, že tolik kážeš, píšeš, rozdáváš knihy, útěchy, almužny, a že se nemůžeš dostat k srdcím, do nitra těch, které bys chtěl otevřít pro Boží pravdy a pro jeho zázračnou přetvářející milost.

Je pouze jedna cesta k bratřím, a ta vede skrze Boha. Nejprve jen v Bohu, jen v tichém usebrání v něm porozumíš Bohu. V tomto usebrání hodně načerpáš z přítomnosti Boží. Sblížíš se s Bohem, a v tomto sblížení získáš tolik, kolik budeš potřebovat pro své bratry. Ve spojení s Bohem porozumíš také svým bratřím. Půjdeš k nim s plností Boží, ale také s plným porozuměním jejich duším a jejich potřebám. Proto tolik rozuměli svatí duším, třebaže žili v takové sebranosti a někdy i v klášterní a poustevnické odloučenosti. Ta je neodcizila lidem, nýbrž spíše k nim přiblížila, protože v Bohu teprve rozumíme lidem i věcem i samému Pánu. Proto lidé, kteří nemilují samotu a jsou stále venku, i když se zdají horliví, za chvíli nemají co říci a co dát, jejich slova znějí dutě, prázdně. Jejich apoštolát je neúčinný. Proto nezanedbávej pro apoštolát svého vlastního posvěcení a spojení s Bohem ve svém vlastním nitru, ve svém skutečně dobrém vnitřním životě! Braito

Lidem netrpělivým a nedočkavým

Jsou věci, a záležitosti a stavy, které nepodléhají naší moci řádné a spravedlivé a správné cestě normální. Mnozí z věřících pak netrpělivě říkají: to a ono by se mělo spraviti, tak a tam by se mělo zakročiti, to a ono je třeba zařídit. A jsou plni netrpělivosti a nedočkavosti, že se nic neděje, že nikdo nezakročuje. Vymýšlejí si cesty, kterými by třeba krkolomně se mohlo a mělo zakročiti.

Mám tu právě traktát kardinála Kajetána proti Gersonovi, proti jeho snahám, že koncil je nad papežem, a že právě koncil může zjednatí nápravu, že může a má proto zjednatí nápravu ve všem. Gerson chtěl podřídit rozhodčímu soudu sněmu nejenom případy čistě akademické, kdyby totiž papež byl zatvrzelým kacířem, ale chtěli souditi i papeže z jakýchkoli jiných přečinů.

Na to odpovídá Kajetán překrásně. Každý přestupek má nad sebou soudce, a některé mají jen nejvyššího Soudce. On bdí nad Církví a nedopustí, aby někdo tak škodil Církvi, že by z té jeho škody nemohlo vzejítí ještě větší nějaké jiné dobro. Máme tu moc a sflu modlitby. Jsme vždycky vyslyšeni, praví, když se modlíme vytrvale za potřebné

věci k spasení. Práví: Je-li nutné, aby i papež odešel, protože škodí Církvi, pak jistě budou mít naše bezpodmínečné modlitby za Církev a za věci potřebné k spasení ten účinek, že si jej Bůh sám sesadí odvoláním s tohoto světa. A když Bůh odpoví jinak, je to znamení, že tu má při onom dopouštění své plány. Bůh vyslyší vždycky, když prosíme o vše, co je potřebné k spasení, ať je to rázu časného nebo věčného. V tom je modlitba vždycky neomylná. Někdy dokonce nás Bůh vyslyší způsobem nám zdánlivě divným; zdá se, že nám dá Bůh právě opak toho, oč jsme prosili. Proto neprosme tak diktujícím způsobem Bohu. Prosme o vše, ale vždy, jak nás učil Spasitel: Buď vůle tvá! Prosme Boha především o Boha, a pak si vždy vyprosíme pro Církev a pro svou dobu, čeho nejvíce právě potřebujeme.

To není fatalismus, nýbrž důvěra v Boha a jeho Prozřetelnost, že nám dá to nejlepší pro nás a vše k našemu spasení. Když učiníme, co na nás jest, co je v našich silách, co je v běžném řádu možností a povinností, uklidněme se a čekajme, co a jak Bůh sám zařídí; pak si ušetříme řadu neklidu, zmatků, rozčilování, že to a ono by se mělo učinit, proč se tam a onde nezakročí.

Kdybychom se více bezpodmínečně a lépe důvěryplněji a vroucněji a vytrvaleji modlili, více bychom prospěli Církvi než takovým žlučivým neklidným kritisováním, pokřikováním a zneklidňováním sebe a okolí.

Tam, kam nás Bůh neposlal, k čemu nám nedal ani moci, ani sil, ani oprávnění, ani běžných prostředků, svěřme vše síle, nesmírné síle modliteb a zásluh Kristových a Boží moudré Prozřetelnosti.

To je naší silou ve zdánlivě neřešitelných poměrech, kdy mnozí se již jen ježí a lomí rukama nad nepořádky, nad nedbalostí, nad bezstarostností těch, které by chtěli viděti tam a onde a takové či onaké.

Tedy, méně mluvit a více se modlit místo kritisování, kterým se nic nespraví. Vůbec modlit se znamená někdy nejlepší akci, akci nejúčinnější. Tak byla tato modlitba silou svatých, kterou vše vyprosili, i nápravu nejsmutnějších poměrů v Církvi. Mnoho pracovali, ale ještě více se modlili a dokonale důvěřovali. A tím zvítězili.

To je odpověď na leckteré dopisy, které mne se tážou (proč mne?), proč to a ono je anebo není? Odpovídám Tobě a ostatním. Možná asi proto, že ses ještě málo modlil, že sis to ještě nevymodlil. Proto vejdi raději do komůrky svého srdce, a On, který slyší ve skrytě, který vidí Tvou lásku k Církvi, pro zásluhv Pána našeho Tebe i nás všechny vyslyší. To je smysl apoštolátu modlitby!

Braito

Láska pasuje na pastýře duší

Miluješ mě víc nežli druzí? Pas ovce mé! Jen tehdy se odvážíme pásti, ale opravdu pásti, ovečky Boží, jestli milujeme Ježíše. Neměl by proto nikdo přistupovati k duším, kdo nemiluje s celou horoucností a s celou vírou Ježíše Krista. Každý, kdo nemiluje Krista a přistupuje k duším, chce ne ostříhat jejich duší, nýbrž stříhat jejich vlnu.

Kdo nemiluje Krista, a přistupuje k duším, hledí si je připoutati na

sebe, na svou skupinu, na svou sektu oficiální nebo nevyslovenou, ale neméně skutečnou.

Miluješ mě? Pas ovce mé! Z lásky ke mně, jenž jsem ty ovečky své vykoupil a které potřebuji jako lidé viditelného vedení, slyšitelného slova, z lásky ke mně, jehož krev lpe na každé duši, pas mé ovečky! Kdo opravdu miluje Krista, nemůže chodit bezohledně, chladně kolem oveček Božích, kolem skutečností, že nemají pastvin nebo že mají pastviny otrávené, vyprahlé, spasené, nemůže mu být jedno, že tolik oveček bloudí, že je tolik oveček na poušti; nebude se piplati s jednou ovečkou přechesanou, přemytou, překrmenou, která už bujností a duchovním obzerstvím neví, co by chtěla, vyhazuje, kritizuje, roztahuje se v Církvi svaté jako jediná a nejhlavnější ovečka; Kristus přece poslal pastýře opravdu milující k ovčím, které ještě nejsou z jeho ovčince, ale již jsou jeho, protože si je vykoupil svou obětavou láskou, svou krví.

Kdo opravdu miluje Krista, nemůže se utéci do své samoty. I poustevník nejosamocenější, i řeholnice v přísné klauzuru vidí přes své mříže všechny zástupy vykoupených dětí Božích a modlí se za ně a děkuje za jejich vykoupení Pánu a podává svou oběť jak svatý Pavel, aby naplnili, co chybí ještě k utrpení Kristovu, jak směle svatý Pavel prohlásil, totiž to, aby byla uskutečněna ona obětavá láska, kterou utrpení Kristovo zasloužilo a které my teď máme ještě uskutečnit na sobě.

Isolovaný křesťan, pyšný izolovaný učenec, byť si byl sebebystřejším theologem, ale kterému nejde o duše, který nehoří láskou ke Kristu, který se nikdy nezamyslí nad Kristem a nad jeho rodinou, kterou vykoupil svou krví, snad nikdy to nepochopí, ale také moc málo pro křesťanství znamená. Bude si pohrávati s periferními theologickými, filosofickými otázkami, bude se pyšně vynášeti nad druhé, bude se pyšně nakrucovati nad svými tituly, ale co z toho má mystické tělo Kristovo? Koho zahřeje, koho osvítí, komu pomůže, koho postrčí blíže v poznávání lásky Páně?

Chraňme se studené, bezohledné a bezstarostné sobeckosti, když jsme jednou poslání k ovečkám Božím. Braitó

Láska k bližnímu v Kristu

Kristus spojil se sebou všechny lidi, protože za všechny zemřel, za všechny se obětoval, a všechny povolal k synovství Božímu, k účasti na svém svatém Božím synovství. Proto nemožno milovati Krista ani, aniž bychom nemilovali jeho Těla, neboť my všichni k jeho Tělu jsme povoláni a spojeni. On chce býti a je Hlavou tohoto Těla a nemůžeme milovati Krista hlavy, aniž bychom nemilovali i jeho Těla a nemůžeme milovati jeho hlavu, aniž bychom nemilovali jeho údů. Kdo by chtěl milovati jenom Krista bez jeho údů, podobal by se podle svatého Augustina člověku, jenž by chtěl přítele políbiti na čelo a přitom mu šlapal na nohu. Na nohu Kristovu šlapete, ruku Kristovu bijete, políčkujete ho, vy všichni, kteří jste křesťany, věříte v obcování svatých ve svaté společenství nás všech v Kristu a s Kristem a přitom se nesnažíte odložit veškerou nenávisť k jeho údům. Možná že by nám také řekl Kristus na naše polibky, na naše prohlašování lásky: Políbením zrazuješ syna člověka? Braitó

Ž E Ň

Heris: Le Mystère de Dieu. — Éditions Siloe, Paris 1946, str. 318, za 150 Frs. — Každé tajemství v křesťanském smyslu je předmětem zjevení, a proto také předmětem naší víry. Tajemství Boha, toť Bůh, pokud se nám zjevil, abychom jej mohli poznat a navázat s ním důvěrné styky. Heris, hluboký dogmatik, se snaží způsobem pochopitelným podat nejzákladnější a zároveň nejhlubší dogmatické pravdy, které mají být podkladem křesťanského života. Jsou, řekli bychom, živá dogmata. Proto je kniha Herisova svrchovaně důležitá zvláště pro naši dobu, která se tak často utápí v sentimentalismu, kdežto v tajemstvích víry se nám dostává bohaté duchovní stravy.

Osty: Les Épîtres de saint Paul. — Éditions Siloe, Paris, 1946, str. 382, za 380 Frs. — Nový překlad listů sv. Pavla od profesora na katolickém Institutu v Paříži Em. Osty podle řeckého originálu s bohatými poznámkami a výklady je možno jen radostně uvítat. Jednotlivé listy jsou dobře rozděleny, překlad v duchu francouzském je volnější, poznámky jak filologické, tak věcné. Připojeny jsou výňatky ze Skutků apoštolských, vztahujících se na svatého Pavla.

Daniélou: Le mystere du salut des nations. — Paris, Éditions du Seuil, 1946, str. 150. — Hluboké kapitoly o misijním díle, jehož bezprostředním cílem je spása národů, konečným cílem však sláva Boží. Themata kapitol ukazují nejlépe obsah i zaměření knihy: Nynější nutnost misijní otázky, Poslání Slova, Vtělení a přetvoření, Misie a parusie, Poslání Ducha svatého. Sláva Boží.

Dobré kalendáře na rok 1947 vydala Brněnská tiskárna, Starobrněnská 19. Jsou to MORAVAN, který vychází jako ročník 96, MORAVSKÁ ŽENA a konečně RÁDCE moravských rodin. Všechny tři kalendáře vynikají jak uměleckou výzdobou, tak vnitřním obsahem, takže si zaslouží povšimnutí. Cena každého 35 Kčs.

Ernest Hello: Veda. — Přeložil Valentin Kalinay. Vydala edice Logos v Košicích.

Autor těchto essayí (jež tvoří druhou část trojsvazkového díla »Člověk«) pronikavě kritizuje evropský myšlenkový svět odchylující se od křesťanských principů, a přesvědčivě poukazuje na to, že jestliže má býti evropská kultura skutečně tvořivá a lidská, musí nevyhnutelně spočívat na křesťanském světovém názoru, na pravdě zajištěné zjevením a zdravým lidským rozumem.

Ján Brišák: Neznáma obeta. — (Vydalo Verbum, Košice). Již sám nadpis je upozorněním na vznešenost mše svaté, ale také upozorňuje na úpadek jejího pochopení v životě dnešních křesťanů. Je snad vina v tom, že nebývá dostatečně vysvětlována podstata a nutnost této oběti? Knížka J. B. tento nedostatek odstraňuje, když poukazuje na původ a smysl mše svaté. Autor si dal na tom velice záležet, což je vidět z toho, že se nespokojil jenom s výkladem mše svaté, nýbrž sáhl k pramenům této

oběti. Přitom nezapomíná zdůraznit význam posvátných věcí a elementů liturgie mše svaté. Knížka je psána lehkým a jednoduchým slohem, což ještě napomáhá k vnímání hlubokých pravd. Přejeme si, aby seznámila se mší svatou ty, kdo se již příliš vzdálili toho hlavního pramene křesťanského života.

Štefan Hatala: O živého Krista v nás. (Vydalo Verbum, Košice). Nauka o mystickém těle Kristově je vždy aktuální. Není to nic jiného než proudění života Kristova v jednotlivcích, a tak v celé společnosti. Tak žije Církev, jejíž hlavou je Kristus a jejímiž údy jsou věřící. Vědomí toho však nestačí. Aby toto tělo bylo živé, musí prakticky žít. Jen tak může z něho povstat lid Boží. Autor hluboko probírá tuto otázku a podává návod praktického života Kristova ve všech národech a lidech skrze Církev, která je nadnárodní.

Hollis, Christopher: History of Britain in Modern Times 1688—1939. London, Hollis and Carter 1946. Stran 344 a 8 map.

Christopher Hollis, vynikající anglický katolický historik, autor Evropských dějin (1929), životopisu svatého Ignáce (1931) a svatého Tomáše Mora (1934), probírá v této rukověti novodobých dějin Velké Britannie období od revoluce z roku 1688 do začátku druhé světové války. Zřetelností a přehledností výkladu — jež nejsou nijak na újmu důkladnosti — vyniká tato knížka nad jiná díla toho druhu. Autorovi se podařilo do poměrně malého rozsahu umístit všechny důležité události a podati k nim objektivní a pečlivě vyvážený komentář. Jsou tu kromě vnitřních mocenských zápasů a zahraničních politických výbojů i ztrát zahrnutý i stručné dějiny hospodářsko-sociální a náboženské. Výklad je doplněn přehlednými tabulkami a mapami.

Hünnermann, Vilém: Otec vyhoštěných. — Přel. Alois Hanzelka. Úprava a doslov Alberta Vyskočila. Vydalo Vincentium v Praze 1946. Stran 224. Brož. 85 Kčs.

Románový životopis proslulého P. Damiána de Veuster, misionáře, který obětoval velkou část svého života duchovní péči o kolonii malomocných na ostrově Molokai. Barvitým a srdečným způsobem líčí autor život otce Damiána od jeho mládí až do chvíle, kdy umírá malomocenstvím na ostrově, jež proměnil z místa hrůzy a neřesti ve šťastné křesťanské společenství. Postupný duchovní vývoj hrdiny z vlámského hochy, lpějícího na rodné selské hroudě, k muži, který se odříká všeho pozemského a bere na sebe oddaně i hrůzu malomocenství, je podáván s nevtíravým, citově účinným výchovným zaměřením. Neměli jsme dosud vlastně v češtině žádného obsáhlejšího životopisu otce Damiána, a proto je třeba vydání této knížky uvítat jako věc opravdu užitečnou. Kniha se hodí pro každého čtenáře, též pro dospívající mládež.

Suchánek, Jiří: Jan Jiří. — Vydal M. Kopecký v Kolíně 1946. Stran 44. Kčs 55.

Lyrické básně, pokoušející se o básnický výraz hrůz minulé války. Autoru nechybí veršová dovednost a není také pochyby o upřímnosti jeho zážitků, ale nedaří se mu to obojí spojit v jednotu ani komposičně, ani výrazově. Motiv »tragické ztráty nejuvěrnějšího přítele«, který měl

být kompoziční osnovou je uplatněn kuse; na jeho místo obyčejně nastupuje subjektivní slovní exprese používající hojně drastických fyziologických výrazů.

Dr M. Habáň: Sexuální problém. — Edice Akord v Brně, 1946. III. vydání, str. 80, za 30 Kčs. — Třetí vydání známé knihy Habáňovy o problému vždy časovém je známkou její užitečnosti. Doporučujeme zvláště vychovatelům mládeže.

Kalendář katolického studentstva vydal Akord v Brně za redakce dra Banzeta. Stojí 14 Kčs. Pokud ještě nemáte, objednejte co nejdříve. Poslouží studentům dobrými články a užitečnými přehledy z mnoha vědních oborů.

Sigríd Undsetová: Jaro. — Vyšehrad, Praha, 1946, str. 348, za 102 Kčs. Nikdo nepochybuje o uměleckých kvalitách Undsetové, ale ani nejlepšímu umělci se vše nepodaří. Jaro jistě není z nejlepších prací Undsetové. Po stránce umělecké je to kniha slabá, pro čtenáře dosti nudná. Obsahem je to kniha bez morálky. Undsetová také duchovně rostla, a Jaro není z doby, kdy dorostla. Domnívám se, že bez této knihy by u nás úcta k Undsetové byla zůstala větší. Není přece třeba u úspěšných autorů vydávat šmahem vše, co napsali.

Horák: Pane, rty mé otevři. — Brno, Brněnská tiskárna 1946, str. 385; za 135 Kčs. II. díl. Autor nadepsal svá kázání jako materiál ke kázáním. Tím již odsunul předem výtku, že podává vypracovaná kázání. Jsou to kázání, ale shrnují tolik látky, že každý může tuto látku měniti, doplňovati, a přitom ještě vždycky hodně zůstane z dané osnovy. Kázání jsou neobyčejně svěží, řekl bych duchaplná v dobrém slova smyslu. Mohou být pomůckou kněžím, kteří jsou přetíženi nebo již látkově na nějaký čas vyčerpáni.

Dacík: Duše světců. — Krystal, Olomouc 1946, str. 210; za 35 Kčs. Úvodní kapitola o psychologii svatých zahajuje sbírku několika výrazných světců a světic z řádu dominikánského, na nichž ukazuje životnost učení křesťanského v různých povahách a životních okolnostech. Jest to sbírka velmi originální, ukazující, jak se mají psát životy svatých.

Carré: Compagnons d'éternité, Paris. 1946, 60 tisíc, str. 56. Malá, ale obsahem bohatá knížka o tajemství a posvátnosti až mystické, křesťanské svatosti manželství v Kristu a v Církvi. Kniha se hodí výborně jak křesťanským snoubencům a manželům, tak kněžím pro prohloubení křesťanských cvičení a poučování snoubenců.

Hroch: Očarovaná lavička. — Brněnská tiskárna. 1946, str. 100; za 66 Kčs. V záplavě knih pro mládež vyniká tato dobrá, dobře napsaná a dobře ilustrovaná kniha známého autora dětských knih.

Finn: Škola v prérii. — Brněnská tiskárna 1946, str. 150; za 54 Kčs. Kniha zdravě dobrodružná pro dorůstající mládež; ze života amerických dětí.

Pelikán: V paprscích věčnosti. — Brněnská tiskárna 1946, str. 62, za 21 Kčs. Sbírka bezprostředních hovorů duší mladých exercitantek s Bohem.

Upozorňujeme na Studijní archy. Vyšlo jich 25. Vydáváme je dále. Všímají si všech současných i věčných otázek. Každý arch je ukončenou, dobrou, solidní studií. Nemůžeme ale rozesílat tyto Studijní archy na ukázkou. Přihlaste se proto sami. Zvláště rodiče studentů upozorňujeme na tyto letáky. Letáky nezhazujte po přečtení, nýbrž schovávejte. Vydáme na ně desky, do kterých si je můžete pak řadit podle těchto vědních oborů: Náboženství, filosofie, věda a umění. Důstojné pány prosíme, aby si objednali naše archy pro kostelní lišty a pro rozdávání mezi známými inteligenty. Při větším počtu sleva.

Cvačka: Vo Kozinovi ha vo Lomikarovi. — CAT Praha 1946, str. 75, za 65 Kčs. Bohatě vypravená kniha o chodském hrdinovi. Četba pro mladé i staré, dojemná a povzbuzující.

Rusie et chrétienté. Éditions Cerf, Paris. 1946, str. 150, za 110 fr. Bohaté číslo sbírky pařížských dominikánů o východní církvi. Tři základní studie: Maklakova o pravoslavné církvi a jejím vztahu k občanskému právu ve SSSR od 1917 po naše dny. Tato studie je zajímavá, důležitá a cenná svou bohatou dokumentárností. Vedle ní Nikitin studuje vztahy mezi Ruskem a Asií. Poznámky referují o audienci pravoslavné ruské církve u Stalina, poselství patriarchy Alexe, zpráva o koncilu 1946, o cestách moskevského patriarchy Alexeje po Blízkém Východě, Paříži a o následcích nebo i opozici, která povstala po této cestě. Číslo je velmi důležité pro poznání dnešního náboženského stavu v Rusku.

La sainte Vierge, figure de l'Église, Cerf, Paris 1946, str. 300. Zvláštní sešit La vie spirituelle, který podává serii studií o rozličných tematech z duchovního života a pro duchovní život. Toto číslo je věnováno Panně Marii. Uvádím několik temat se slavnými jmény; Régamey: Panna Maria v duchovním životě, Henry: Eva, Maria a Církev, Duše Panny Marie od Perrina, Bernard: Evangelium o zvěstování P. Marie. Jsou to studie vážné, theologické, a proto obohacující poznání P. Marie.

Holková: Děvče z tichého městečka. — Nenáročná kniha učitelské tendence. Holková napsala lepší věci.

Dušek: Zimní táboření. — Ymca, Praha. Technika a cíle zimních táborů.

Naše ženy v historii a ve výstavbě státu. — Od nejstarších našich žen, krásných našich dějinných postav, po úkoly dnešní ženy. Autorka krásně oceňuje význam velkých žen našeho křesťanského starověku a středověku. Avšak poznámku o ponížení ženy zákazem svatého Pavla o mlčení ženy v obci si mohla odpustiti, protože tomu je třeba rozuměti; bez theologického a exegetického výkladu, který je už dost obecně znám, nerozumí se těmto slovům.

Plus: Mužně do života. — Výborná kniha čtvrtročních úvah pro mládež. Krásná věc, ale tak žebrácky vydaná! Tak se vydávaly knihy před padesáti lety!

Birnbaumová: Chrám svaté Barbory v Kutné Hoře. — Další 51. svařeček o našich uměleckých pokladech. Birnbaumová dovede vždy být přesná, zajímavá a stručná ve svých pracích z dějin umění.

Polemiky. Jsou velmi zdravé a nebojte se, že je pěstujeme v Hlubině s rozkoší. Bez polemik by se neosvětlilo, neprobralo se všech hledisek mnoho věcí. Pravda Páně si zaslouhuje, aby bylo o ní jasno, a věřící potřebují znát přesně Boží pravdy. Když polemiky zůstanou v hranicích bratrské lásky, nejsou nikdy na škodu. Jimi se tříbí přesnost názorů i jejich vyjádření. Ostatně přece jen jich není v Hlubině tolik, že by porušovaly rovnováhu a poměr obsahu.

Také mi nevyčítejte, že kritizujeme katolíky a nevšímáme si mnoha jiných. Katolické chyby jsou za jedno nebezpečnější než chyby druhých. Za druhé, Hlubinu nečtou nekatolíci leda výjimkou, ale čtou ji katolíci a proto jim platí naše přátelská služba bratrského napomínání. Posléze čím výše postavenější a důležitější katolík mluví nepřesně a nesprávně, tím je nebezpečnější jeho nepřesnost a proto tím spíše nad tím musíme bdít.

Nový směr Hlubiny? Nalézáte v Hlubině od konce války nové řízení, nový směr. Dříve prý byla Hlubina čistě jen duchovní, náboženská a teď prý si všímáme hodně i kulturních problémů. Tedy nejprve: Již po dobu války, když byly zastaveny mnohé časopisy, a i Výhledy, musila Hlubina zastávat tyto časopisy. Tak jsme upravili Hlubinu, aby mohla být časopisem pro studenty, protože ilegální »Na slovíčko« bylo přece jen malé rozsahem. Nemohli jsme do něho vpravit vše, co jsme chtěli. Dále, dnes zase je nám znemožněno vydávat Výhledy pro nedostatek papíru a protože prý máme již dost jiných povolených časopisů. Tak musíme věnovat vzácné stránky Hlubiny i otázkám jiným než jsou jen z duchovního života. Ale není to proti duchu Hlubiny. Vychovávali jsme od začátku katolíky v katolickém, ryze katolickém smýšlení po každé stránce. Proto musíme si všimati nejrozumnějších otázek, jak jdou dobou.

Doba: Sklánějme se k ní s láskou, neboť i my katolíci jsme s ostatním světem zavinili tím, že jsme byli špatnými křesťany a katolíky, její rány. Neboť volání komunismu znamená i naši zanedbanou povinnost. A výzvu k dohánění. Pomáhejme budovati i hmotný šťastnější lepší svět a usnadníme bližním víru brát vážně a spíše a snáze přijmouti jako přijatelné křesťanské pravdy.

Akce proti brání jména Božího nadarmo. Znovu vás voláme všechny do boje proti tomuto nešvaru českému. Nejprve každý ať bojuje sám u sebe a pak láskyplně a taktně ve svém okolí. Velehrad vydá třetí vydání mé brožurky Nevezmeš jména Božího nadarmo. My máme opět na skladě vkusné štítky do domácností, do ordináčnických síní, čekáren, autobusů a podobně s touto výzvou Nevezmeš jména Božího nadarmo etc. Pak nálepky, jakož i vtipných několik vět na lístcích v bločku slepených k vytrhnutí a podání, když někdo před námi zneužívá svatých jmen Božích. Dopište si administraci!

Pan Stanislav Vodička z Tasova vzkazuje svým přátelům, že už zase jim rád poslouží uměleckými vazbami knih. Na tohoto skutečného mistra knihaře upozorňujeme i my ty své čtenáře, kteří mají rádi vazbu vkusnou a přítom nikterak předraženou.

M. H. Filosofická revue už rok opět vychází v naší edici. Objednejte si ji, uspokojí Vás. Doporučujeme ten časopis rovněž každému, kdo má zájem o vážné filosofické přemýšlení a schopnosti k němu.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL OLMOUC

Poslední theologická novinka naší edice

Dr Silv. M. Braitó: CÍRKEV

Církev je Vaše Matka. Poznejte ji! Braitova studie o Církvi, která se řadí mezi nejlepší díla světové theologické literatury dneška, Vám zjeví všechnu krásu tajemství Církve.

Objednejte co nejdříve v naší edici. - Cena 150 Kčs.

Máte už nejnovější příručku, orientující po celém mravním životě? Jest jí

R. M. Dacík: MRAVOUKA

Má-li svět být obrozen, musejí být zásady evangelia uplatněny v životě. Dacíkova Mravouka Vás povede krok za krokem ve všech okolnostech k nejvyššímu uskutečňování následování Krista. Nepostradatelná příručka jak pro kněze, tak pro laiky.

Cena 120 Kčs, vázaná 150 Kčs.

Umění a život nejsou si cizí. To poznáte z knihy, kterou jsme právě vydali

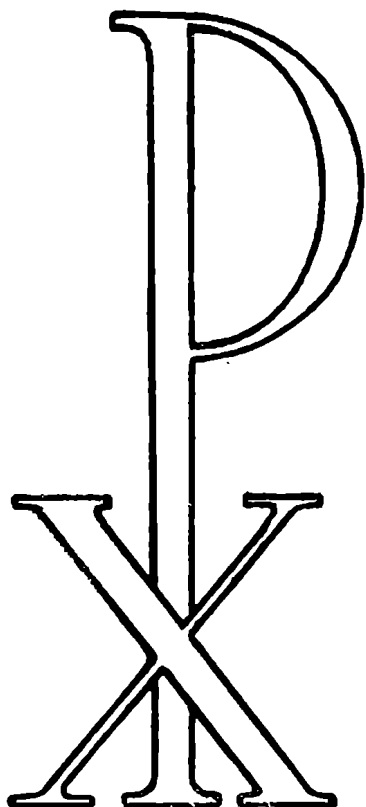
Jan Čep: ROZPTÝLENÉ PAPRSKY

Hluboký básník a znalec lidského nitra a křesťan ve své tvorbě mluví řečí umělce o kráse a tvoření z ní. Krásný dárek zvláště mladým.

Cena 58 Kčs, váz. 90 Kčs

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Braitó. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926. č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 2

Zásady: Claudel: Čtyři tváře cherubů 41 - Reban: Ke zdrojům síly 42 - Grou: Prostota a strach před okázalostí jsou znaky pravé zbožnosti 44 - Braitó: Pojďte za mnou 46 - Dacík: Křesťanská statečnost a měšťácká zbabělost 49 - Bureš: Rodina a náboženská výchova dětí 52 - Život: Misie v Indii 57 - Katolické časopisy 58 - Nové katolické časopisy 60 - Z katolického světa 60 - Ze španělské duchovní literatury 62 - Divné a nesrozumitelné křty 63 - Křesťanství nevyřešilo, křesťanství zklamalo 64 - Křesťanství a sociální otázky 66 - Varhaník a církevní rok (II.) 67 - Francouzští řádoví bratři - učitelé 68 - Manifestační projev katolíků 70 - Pracovna 73 - Zeň 78

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.
Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Revue Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V ÚNORU

PRAHA: 1. února Škrabal: Žena Samaritánka. 8. Braito: Plná moc Církve. 15. Dacík: Výchova smyslů. Vnější smysly. 19. Veselý: Dostojevskij. 22. Habáň: Náboženské zážitky s hlediska psychologického.

BRNO: 1. února Dacík: Výchova smyslů. Smysly vnější. 8. Veselý: Dostojevskij. 15. Pecka: Individuum a individualita. 19. Marxismus o třídním boji. 22. Braito: Plná moc Církve.

Mše svatá za naši rodinu. Jako až dosud slouží redaktor P. Braito každého 15. v měsíci mši svatou za všechny naše spolupracovníky, čtenáře a dobrodince. Prosim velebné pány naše odběratele, aby se v ten den spojili v mementu při mši svaté s naší rodinou.

Redaktoři děkují všem za přečetná přání k vánočním svátkům.

Upozornujte na naše náboženské kursy. Hlavně v Brně a hlavně naše studentstvo. Každý posluchač ať přivede svého známého. Je tolik lidí, kteří hledají náboženské poučení. Přiveďte je s sebou. Dali jsme vytisknout dosti programů, takže každý zájemce jich může dostat, kolik potřebuje.

Náboženský týden o prázdninách bude uspořádán opět letos na Svatém Kopečku, a to ve dnech 2.—11. srpna. Upravte si podle toho své dovolené. Mimo to uspořádáme exercicie pro kněze, eventuálně s theologickým kursem pro ně, a pak exercicie pro muže a ženy, jedny v Čechách a jedny na Moravě pro oba stavy.

T. Z. Bratře, přece je duchovních článků i tak v dnešním uspořádání Hlubiny dost. Pracovna je celá zaměřena dále na duchovní život. Základních duchovních článků je tam také dost a rovněž překladů ze svatých Otců a mystiků.

F. J. R. Myšlenka je dobrá, ale nemám nikoho na to, kdo by to chtěl a mohl dělat. Nechtěl byste to sám obstarat? Na otázku, v čem tkví hlavní význam Třebízského jako kněze spisovatele musím říci, že tkví právě v tom, že nepíše jako kněz, nýbrž především jako spisovatel.

Schallerův Misál vyjde v novém vydání na podzim v Ruppově nakladatelství v Praze. Upozorňujeme zájemce.

H. K. Nepohoršujte se nad polemikami mezi námi a přispěvateli různých katolických časopisů. I když padne nějaký ten šrám, nejsme děti, abychom to brali tragicky ani s jedné ani s druhé strany. Polemikami se tříbí názory a formuluje se přesné stanovisko. Bylo by to hrozně nudné, kdyby nebylo mezi námi polemik.

Paul Claudel:

Čtyři tváře cherubů

Ezechiel (1, 10) praví nám, že tyto čtyři tváře jsou Vůl, Lev, Člověk a Orel.

Jak svrchovaně zajímavý je pro nás tento obraz ze symbolické zoologie, věříme-li, jak náleží, v stejnorodost Tvorstva a zejména v příbuznost a bratrství duchů? Neshledáváme-li také v sobě tyto čtyři pohledy, tyto čtyři obrazné tváře, obrácené někdy k vnějšku, někdy do nitra nás samotných, Anděla, Lva, Vola a Orla? Čtyři zákroky, čtyři způsoby, čtyři směry, čtyři snahy.

Je dovoleno rozlišovati v tom dvě dvojice: Lva a vola s jedné strany, Člověka a Orla s druhé: »Tvář člověka zpřímá«, praví verš 10, »tvář Lva po pravici jich čtyř, tvář Vola po levici a tvář Orla svrchu.«

Stojí tedy uprostřed Člověk, který je kontemplací intelektuální, s obličejem pozdviženým, s okem, jemuž otvor vícek postačí, aby vidělo a chápalo, s pohledem svědka ustanoveného k hledění. Tak začíná tedy již na samém vrcholu andělské hierarchie člověk. Ecce Homo!

Po jeho pravici je Lev, který představuje schopnost výpadu a ukofistění, použití síly ve službě touhy. Sicut leo paratus ad praedam. Jeho lov platí všemu, co žije. Bere, aby ovládal, a ovládá tím, že rve a rozčtvrcuje, k čemuž používá svých spárů a kleští svých čelistí. Člověk vidí, ale lev se zmocňuje kořisti, vyrve jí vnitřnosti a pohlcuje ji. Zvítězil, praví Zjevení svatého Jana, Lev z kmene Judy! A ten poslední výkřik na kříži, to rve Lev, Král s hlasem, jehož se děsí všechna zvířata noci. Jako Člověk představuje první ze čtyř hlavních ctností, kterou je Opatrnost (pro-videntia), Lev představuje druhou, kterou je Síla.

Po levici Člověka je Vůl. Tento čtvernožec, pevně postavený na všech svých čtyřech úhlech a rovnoběžný se zemí, představuje schopnost přežvykování, zpracovávání a přizpůsobování. Zvláště paměť. Zachovává a zažívá pomocí vnitřního míchání a onoho tělesného tepla, jež vytváří srdce. Rozjímání všech těchto pravd promísených nám poskytuje pastviště: »Netrpím nedostatku; kde pastvy hojnost, tam lehat smím.« (Žalm 22, 1 - 2.) Ctnost mírnosti a proteplenosti přizpůsobuje obsah obsahovateli, prosakuje a proniká pozvolna, dává přecházeti z žaludku do žaludku (jsou čtyři), vyvažuje potřebu s potravou. (Při Volu či Býku bylo by třeba mluvit také o dvojitém rohu či pronikavém hrotu, v němž je útočně shrnuta masivní mohutnost zvířete.)

Orel konečně, nad třemi ostatními zvířaty, představuje sílu pozdvihující, smysl analogický. Je to jiná podoba oné holubice, která je Duchem, ale tentokráte s drápy, se zahnutým zobákem masožravým, s mohutnými křídly, těmi ocelovými nástroji, které jej unášejí kolmým rozmachem.

Spáry slouží k tomu, aby uchopil kořist, kterou pronikavé oko z výše postřehlo: zobák, toť tvrdé zhmotnění toho pronikavého, neodolatelného paprsku, který roztíná, který hubí maso a obnažuje podstatnou stavbu: a ten pták, jenž se vznáší tam nahoře nad námi v širých kruzích, toť dravý trojúhelník! Toť také nejvyšší podoba Spravedlnosti, neboť hleďte, toť váha! Hleďte na něho, který už je jedno se svou kořistí, již unesl se země; a jak spáry, jež mocně zařal, hodnotí její tíhu, když ji rozmachem svých velikých stejných křídel nese modří nebeskou. Dole pod ním, na slepičím dvoře, kdáká zděšená drůbež a sleduje okem onu sestru ve víru vyrvaných per, kterou přísny lupič unesl a vynášel k nohám Jupiterovým. I to je jakési nanebevzetí! A tak je tomu také tehdy, když básník, poslušen myšlenky svatého Diviše, se zmocňuje nejnižších věcí, aby živil nejvyšší.

Čtyři zvířata Evangelistů, která, jak se zdá, zdobila korouhve Exodu, to je něco jiného než kmotři u Jeslí! Toť hrozné spřežení, plné křídel, zubů, drápů a žaludků, hrozná čtveřice — a přece je vede jen malé dítě!

Přeložil O. F. Babler

K. Reban:

Ke zdrojům síly

Je-li křesťanství náboženstvím radosti, je neméně náboženstvím síly. Nebyla by radost křesťanská úplná, kdybychom zůstávali kořistí svých slabostí a nebyli s to je mocí Boží překonávat.

Evangelium Kristovo každým řádkem, každým slovem je poselství síly, zvěstí, která posiluje nejslabšího v hrdinu. Bůh — Síla sama. Procházejme říší Božích skutků. Říše přírody na každém kroku volá: Mocný, silný je ten, kdo nás učinil, kdo nás řídí... Ale zadívejme se raději do dějin Zjevení Božího, kolikrát tam se nám objevuje svědectví Boží síly... Bůh si vždy volí nejnepatrnější, nejslabší síly, aby docílil nejvyšších, vítězných účinků. — Kolik velikých duší žaslo již nad dějinami Církve Kristovy, která byla nejsilnější tehdy, když ji nejvíce šlapali, znásilňovali, pronásledovali, když se zdálo, že je konec všemu křesťanskému... A dovedeme-li žítí životem víry, máme každý mnoho osobních dokladů pro to, že síla Boží jeví se nejraději a nejskvěleji v naší slabosti a bezmocnosti. Co vše je možno vykonati, vytrpěti, jsme-li bytostně spojeni s Bohem..., jsme-li pod vlivem Boží milosti...

Láska k Bohu, toť vlastní síla křesťanova. Kde skutečně je, tam mizí svět, vyzrazuje svou nicotu, svou prázdnotu od pravdy a blaženosti, zjevuje své trní a hloží, své masky domnělého, líčeného štěstí a síly.

Síla Boží není násilím, je láskou. V tom je rozdílná od sil pouze lidských, kterých užívá sobectví a tyranství.

Veliká je síla křesťanské lásky k bližnímu. Obětavě mu slouží — představme si všechny námahy a oběti dobré výchovy v rodině, ve škole v přátelství, v osvědčování nadpřirozené lásky k těm, kdo jí potřebují. Láska k nepřítelům splácí zlé dobrým a nedá se ničím udolati. Co vše dokáže láska k odštěpeným od Kmene-Krista, k těm, kdo se odchylují od jednoty a poslušnosti, kdo svévolně bloudí a se vzpouzejí proti autoritě, která jest na místě Božím... Ani před zatvrzelými necouvá tato síla lásky a dobývá si jich znovu.

Boží síla je silou k činu, ku práci.

Ku práci na sobě: Víme, co námahy stojí každý krůček na stezce mravního růstu a ctnosti. Askese je nám nesnesitelně obtížnou, i když po nás chce směšně nepatrné skutky sebevlády. Zduchovnění a mravní krása charakteru — to jsou věci, které brzy vyčerpávají, na něž nestačíme s trochou nadšení, hrdosti: tu musí přistoupiti duch Boží síly, zalomcovati naši skleslosti a vlíti nám nový život.

Boží síla byla a jest pramenem práce, činné služby pro bližní, pro společnost. K sociálnímu vyrovnání, uklidnění, zharmonisování zájmů a zabezpečení všeho všem je nezbytná také tato Boží síla. Víra v Boha a oddanost k Bohu sílí křesťana, že je neúnavným dělníkem pravdy, vědy, umění a krásy, práva, povinnosti, sociální spravedlnosti.

Je jasno, že bez Boží posily nejsme schopni po křesťansku trpěti, namáhati se: naopak: Všechno mohu v tom, který mne posiluje, o tom se může každý přesvědčiti, jakmile se opře o Boha.

Potřebujeme velice nutně síly k novosti, k obrodě, k nejdůslednější revoluci. A tou jest osobní duchovní a mravní obrození. Skutečně je nezbytně nutná obnova lidské společnosti, ale k ní dojdeme pouze cestou osobní obnovy mravní a duchovní každého jedince.

Život potřebuje mnohých nových věcí — my pouze tenkrát splníme svůj závazek dobře pronikavě se měnící, jestliže naší tvořivou silou bude naše pevné přimknutí se k Bohu.

Tato nadpřirozená síla prolínající duši a všechnu její činnost prokazuje, že je větší než všechny úžasné a úctyhodné síly rozumu a vědy, než síly organisované a plánované práce. Silněji než sobectví a prospěchářství, které přece tak často triumfují. Silnější než vášně dobovatelské neznačící hranic svých výbojů. Láska k Bohu a k bližnímu, která jest plodem milosti, vykonala nekonečně více a co je hlavní: bylo to dílo požehnané, dílo pravého života. — A tak proti této síle Boží působící skrze pokorného, čistého, oddaného křesťana nic nezmohla síla nevěry, která popírala dobro, ani nenávistné síly temných mocností zla lidského a ďábelského.

Jak všichni této síly potřebujeme...!

Tragedií naší nebývá tak naše zloba jako častěji naše slabost, naše slabošství. Jak býváme slabí v dobrém, jak nestateční, nerozhodní a nevěrní... To jsou nejsmutnější stránky našeho svěžívotopisu.

A marně hledáme sílu v jiných zdrojích, v jiných prostředcích! Nezasťiráme, že k Boží dobrotě a moudrosti náleží i to, že již v životě přirozeném najdeme pramen posily, nadšení, vytrvalosti, obětavosti. Jsme za to Bohu vděční. Ale k celému životu, se všemi jeho úkoly, komplikacemi a soutěskami to nestačí. Bez síly z Boha zavalí nás příval slabosti naší.

Nemá pravdy svět, tvrdí-li, že život víry, bázně Boží, je čímsi slabošským, otrockým a závislým. Ne — je to cesta k Bohu. Je to vstup Boží do středu slabosti naší. Musí předcházeti naše pokora, naše prosebná modlitba: »Bože, ku pomoci mé vzeři, ke spomožení mému pospěš...« Ale ovocem tohoto dobrovolného ponížení sebe do skutečnosti slabosti člověka jest nová síla, která si nás uzpůsobuje za svůj nástroj. A nechtějte její výkony měřiti vnějšími viditelnými účinky. V tom byste se časte mýlili. Nejsou vždy vnější efekty vrcholem síly. A bývají jím vnitřní proměny v nás i v duších našich bližních, kdy naše modlitby, oběti, skutky lásky i pokání přivolaly milost Boží, jíž nic neodolá.

Z hlubin slabosti, v níž hyneme, opravdovostí víry a lásky k Bohu na výšiny síly, která vítězně přemáhá vše, co Bohu se nepřátelsky protiví, co ohrožuje blaho Božích služebníků...!

R. P. Grou :

Prostota a strach před okázalostí jsou znaky pravé zbožnosti

Pravá zbožnost kráčí, pokud to na ní závisí, cestou nejprostší a nejobecnější; chodí po cestě vyšlapané a prchá před oklikami. Hrozí se zvláštností, stále se strachujíc, aby si jí nevšimli a nevyznamenávali ji; ráda se skrývá a mísí se s davem. Jsouc přítelkyní ctností a způsobů pramálo skvělých a tedy tím vážnějších, dává jim přednost přede všemi ostatními. Je to skromná a nesmělá fialka, která se neodvažuje na denní světlo a nechává se pošlapat pod trávou, jež ji přikrývá. Kromě toho, čím je povinna dávatí příklad druhým a býti ku vzdělání bližního, pečlivě skrývá své chování před druhými. Všecko jest na ní přirozené; nic není strojeného, nic hledaného. Daleka toho, aby toužila po mimořádných darech, cítí se jich nehodna, a ustavičně prosí Boha, aby jí nečinil nic takového, co poutá pozornost lidí a co by jí dodalo nejmenší vážnosti. Vůbec nežárlí na svaté, kteří se vyznamenali zázraky, kteří měli vidění, vytržení, dar proroctví a jiné zvláštní milosti, jež byly divem jejich století. Obdivuje a uctívá ty, na nichž se zaskvěly všechny tyto dary, ale sama

pro sebe dává přednost skrytosti, pohrdání, potupě, aby nebyla ničím, aby byla známa svými chybami nebo vůbec neznáma a zapomenuta. Dobré skutky, dělající hluk ve světě, nejsou po její chuti; dává přednost těm, jejichž svědkem jest jedině Bůh. Ukládá osobám, jimž prokazuje dobré, aby zachovaly tajemství, a i jim samým, pokud to jen lze, skrývá pramen svých dobrodiní. Chtěla by je zakrýt i sobě samé, aby její levice nevěděla, co činí pravice. Zapomíná na ně a vyčítala by si jako zločin, kdyby se k nim v myšlenkách vrátila nebo v nich našla nejmenší zalíbení. Zbožní lidé tohoto druhu jsou tak vzácní, že by bylo lze si myslet, že jsem právě načrtl portrét pomyslný. A přece jsou, a právě proto, že nemají nikoho, kdo by je objevil, máme je za ještě vzácnější než jsou. Pokud jde o jiné lidi, na některých nevidíte než zvláštnost, strojenost, nápadnost. Mají svůj vzhled, své držení, svůj způsob oblékání, svůj jazyk, své zvláštní chování. Jiní zase usilují o zvláštní modlitby, marně se však namáhají v ně vniknout; svádí je obraznost, zlý duch je klame, pýcha se jich zmocňuje. Potřebují cvičení a modliteb, jež by nebyly než pro ně samé; pohrdali by tím, aby spojili svůj hlas s hlasem lidu a zpívali chvály Bohu. Kolik takových zbožných lidí má v kostele význačná místa, kde jsou jako na vyhlídce: tribuny, zřízené k tomu, aby byli poznáni právě tak jako k vůli pohodlí. Hleďte, jak se modlí, jak jejich zevnějšek je nastudovaný, nevhodný! Nečtou nábožné knihy nejvážnější a obecného užívání, vybírají si knihy mystické, které líčí stavy vytržení; ukájejí jimi svou zvědavost, lichotíce si, že je vychutnávají, a zatím jim vůbec nerozumějí. Celý užitek z nich mají ten, že si zapamatují několik zvláštních výrazů, jimiž se příležitostně honosí, vydávajíce se za duše vzácně duchovní. Kdo by uvěřil, že by se pýcha tak rafinovaná vetřela takto do zbožnosti? Kdopak uvěří, že se oddali Bohu, jen aby hledali sebe samé, že usilují o svatost jen kvůli dobré pověsti a že by dali všechno ovoce ctností jen za to, aby si mohli blahopřát a aby druzí jim tleskali? Nechci říci, že tento druh pobožných lidí tvoří vesměs pokrytci, ani že by se tyto rysy hodily na každého z nich v plné síle. Říkám však, a to je pravda, že jen málo lidí zakládá svou zbožnost na pokoře: nejjemnější pýcha je vinna všemi těmito chybami a právě z ní sebe podezřívají nejméně; jest vpravdě nejnebezpečnější, nic nás lépe nedovede zaslepit. Jest nejhluběji zakořeněna v srdci člověka, nejtvrdší k porážce, nejdelší k vykořenění. Pravím, že osoby, jež se snaží o vysokou svatost, mají se pýchy báti více než druzí, poněvadž se připíná hlavně k ctnosti, jest ve vlastním slova smyslu červem, který ji rozežírá a kazí. Nemůžeme se tedy míti před ní dosti na pozoru, neboť vyženeme-li jedněmi dveřmi ven, brzo se druhými vrátí. Chcete vědět, jaký je zkušební kámen pravé nábožnosti? Toť láska k upokořením. Kdo po nich upřímně touží, kdo je činí velkým předmětem svých modliteb, kdo je přijímá s vnitřní radostí přesto, že přirozenost se proti nim bouří, kdo za ně Bohu děkuje, kdo na

ně pohlíží jako na nejdrahocennější statek, kdo nečiní nic, aby se jím vyhnul, kdo je po této stránce rád, že jeho chyby jsou známy, že se mu ty chyby vytýkají, že se hanobí jeho ctnosti, že se očernuje jeho pověst; ten, kdo proti Božímu zalíbení by si nedovolil ani slova na své ospravedlnění, to jest člověk vpravdě zbožný, dokonalý učedník Ježíše Krista. Nyní se táží: je-li pak mnoho takových opravdu zbožných lidí? Můžeme se mezi ně počítat? Nechť si každý odpoví sám, a ať je si vědom, že málo pokročil ve zbožnosti, vzdálil-li se od této dokonalosti.

(Z knihy »Caractères de la vraie dévotion« přeložila M. R. Junová.)

P. Silv. M. Braitto:

Pojďte za mnou

Kdo chce za mnou přijít, vezmi, či denně ber na sebe kříž svůj a následuj mne. Křížem vykoupil Kristus svět a kdo chce přijít za ním, kdo touží spolupracovat na vykoupení svých bratří, kdo chce takto být co nejbližší Kristu, jeho vykupitelské lásce, má jen tuto královskou cestu kříže.

Jsme všichni královským kněžstvem. Jako jím byli Izraelité, protože celý jejich život měl být svatý, aspoň podle zákona Božího, podobně celý náš křesťanský život má býti podobně svatý, má být podobně jedinou bohoslužbou, tím, že se stane jedinou bohopoctou, protože jedinou obětí.

Tím se nejdokonaleji připodobníme svému Spasiteli, který byl celým životem veleknězem, ale veleknězem nejdokonalejším, protože neobětoval něco cizího nebo něco svého, nýbrž sebe celého. On byl zároveň obětníkem i obětí. O to se pak musíme i my snažiti. Tak i my se musíme státi i obětí i obětníky. Tehdy pak budeme dokonale Kristu podobni, jestli podobně celý svůj život budeme umět obětovati.

Kristus se nestal obětníkem teprve až na kříži. Tam vyvrcholila jeho oběť, která začala již přijetím vtělení a pokračovala každým krokem a uskutečňovala se každou podrobností jeho života.

Podobně i my se můžeme a máme státi dokonalou obětí, jestliže budeme uměti obětovat vůli svou v oběť vůli Boží. To je to nejtěžší, co máme podávat. Všechno člověk rád podá, ale obětovat svou vůli, jít za vůli Boží, tam kde jí nerozumíme, kde se protiví porušenému člověku, je věc těžká, a proto oběť.

A čím je nám něco těžší, tím se jasněji jeví, jak milujeme svou sebelásku, jak a kde milujeme sebe, a že toto jest pravá a dokonalá oběť, když podáváme právě toto, co nás tolik stojí k vyplnění vůle Boží a ne naší. Musíme být dokonce i pohotovi obětovat i to nejdražší, co máme, Bohu, protože i to nejdražší máme od Boha a i nad to proto musíme Boha umět

milovat. Na toto kolikrát zapomíná láska mateřská, otcovská, příbuzenská, přátelská, nebo jakékoliv přílnutí k čemukoliv a komukoliv, že co máme od Boha, v Bohu máme a že za tím se jeví Bůh, že je to závadavek jeho lásky a jeho láskyhodnosti, takže musíme být opravdu pohotovi, i toto nejdražší, s čím jsme srostlí krví svého srdce i života, i toto obětovat.

Taková byla oběť Marie Panny, která milovala nesmírně svého Syna, protože byl Božím Synem a ona věděla, jaké mimořádnosti se mu dostalo od Otce. Také věděla, jak byla pro něho vyznamenána, povýšena. Proto velkou láskou lnula k němu. A přece i jeho dovedla obětovat, a to k takovým mukám, dovedla jej podat nebeskému Otcí jako oběť zadostiučinící lásky k Otcí i k nám. Pod křížem Maria prvá spojila oběť svého srdce a svého života s obětí Ježíše Krista. Obětovala svého Syna, o němž věděla, že je Boží Syn, obětovala nejlepšího Syna a obětovala jej v nejstrašnějších mukách. Muka synova jsou mukami matčinými, a tak, když Maria podávala svého Syna, podávala zároveň i své mateřské krvácející srdce. Ostatně stařec Simeon v jerusalemském chrámu nás ujišťuje o této oběti krvácejícího mateřského srdce, když jí prorokuje: A tvou vlastní duši pronikne meč.

Mariina oběť byla skutečnou obětí, protože věděla o výkupné smrti svého Syna. Věděla i proč její Syn trpí a umírá a sama přinesla svou mateřskou oběť v tomto smyslu a pro tento účel. Tak se spojila oběť Mariina s obětí Kristovou. Proto stála pod křížem, aby viděla oběť svého dítěte a aby mohla spojovat účinně svou oběť s jeho obětí.

Ovšem, její oběť byla umožněna jedině zvláštní milostí Boží. Pro zásluhy Ježíšovy byla jednak bez poskvrny počata, jednak nejdokonaleji spojena s Bohem. Pro tyto zásluhy Kristovy také mohla nabídnouti nebi v oběť jak svého Syna, tak své mateřské srdce. Maria byla první, která z moci a síly Kristovy oběti učinila podobně ze svého života jedinou oběť. Oběť lásky, lásky zadostičinící Bohu, chválící Boha, prosící Boha.

Tak se slila krev jejího přečistého srdce s krví kanoucí s kříže. Na věky je spojena Maria s Církví. A nikdo ji od Církve neoddělí a není v Církvi Kristově, kdo jí neblahořečí, protože tak stojí psáno v Písmě: Blahoslavenou mne budou nazývati všechna pokolení. Všechna až na to, které se stále dokládá biblí a jen biblí, ale toto místo jako by neznalo, a jestli zná, tak je neplní.

Pod křížem byla naplněna oběť Mariiny lásky vyjádřené důvěřivými slovy k zvěstujícímu andělu: Staniž se mi podle slova tvého. Neboť toto je oběť jak Ježíšova, tak nás všech: jak je vyjádřena ve slovech Mariiných: »Staň se mi« a ve slovech Kristových: Ne má, ale tvá vůle se staň, Buď vůle tvá. Ano, Otče...

A taková je i naše oběť i naše spoluobětování s Kristem. Svatý Pavel pronáší odvážné slovo, že chce doplniti, co chybí utrpení Kristovu. Co může, probůh, chyběti utrpení Páně? Ještě mu chybí oslavení a to, aby-

chom uchopili jeho síly, jeho záslužnost a přinesli ovoce tohoto utrpení, abychom v síle jeho utrpení a oběti dovedli podobně také učiniti ze svého života jedinou obět.

Tak bude zároveň i oslavena obět Kristova, bude mu vzdána patřičná vděčnost za jeho lásku. Ale hlavně potřebuje naší spoluoběti mystický Kristus, to jest, jeho tajemné tělo; jeho Církev. Pro ni se Kristus tolik ponížil, tolik pro ni trpěl, jak praví též svatý Pavel, aby si ji očistil a učinil krásnou nevěstu bez vrásky a poskvrny. My všichni jsme údy mystického Krista a proto jest starostí nás všech, aby byla čistá a neposkvrněná nevěsta Páně, toto jeho Tělo. Jako ale Kristus utrpením se očistil a připravil a vytváří své tajemné tělo, tak se děje i dále. I teď jenom obětí, jenom poslušností k vůli Otcově až k smrti můžeme posvětit toto tajemné tělo. Ostatně, toto tajemné tělo Páně jest posvěcováno také jedním každým z nás. A hlavní a základní a jediné posvěcení jest přetvoření našeho života ve svatou obět, obět líbeznou, obět poslušnosti k Otcově vůli. Tak se neobejde tajemné tělo Páně, Církev, bez naší oběti, bez našeho spoluobětování poddaného Otci v síle základní oběti Kristovy.

Tak rozumíme výroku svatého Pavla, že bez krve není odpuštění. Není odpuštění bez Krve Kristovy, ale ani nám nebude odpuštěno, jestli i my nepodáme právě skrze zásluhy krve Ježíšovy i svou obět poslušnosti, ať krvavé nebo nekrvavé.

Maria Pana obětovala své odloučení od Syna po nanebevstoupení, když tu musila zůstat, obětovala je za rostoucí Církev, která rostla ve velkých těžkostech, za pronásledování a nepochopení. Maria obětovala svou touhu po Synu, své práce, své modlitby za rodící se Církev. Jistě největší její obětí bylo její odloučení od Syna. Tak musejí umět duše Bohu oddané obětovati sladké chvíle u jeho nohou, když je Pán volá k práci, k duším, k apoštolátu. Abychom si nevybírali kdy a jak a kde a čím chceme být obětí a jak chceme býti obětováni.

Kněžský stav vybízí svou podstatou k tomu, abychom se stali jedinou obětí, protože ten kněz je dokonalý podle svatého Tomáše, který neobětuje jen něco cizího nebo jen něco svého, nýbrž sebe, tak jako Ježíš Kristus. Proto se musí každý kněz o to svědomitě starat, chce-li být hodný svého velekněze aby se stal podobně obětí i obětníkem zároveň, aby dovedl ze svého života, tam kam jej postaví Prozřetelnost Boží skrze jeho představené a schopnosti, státi jedinou obětí lásky k nejvyššímu Obětníku a svrchovanému Pánu, kterému přísluší obět dokonalá.

Při mši svaté měli bychom denně podávati svůj život v podobnou obět. Vždy se zpřítomňuje obět kříže, ve které nám byla umožněna takováto obět našeho života, abychom dovedli podobně všechno přijmouti z rukou Božích a všechno mu v lásce obětovat. Mše svatá je zpřítomněním oběti Kalvarské. Proto je to i naše obět, neb i my jsme byli se všemi oběťmi

tehdy na kříži zahrnutí v oběti Páně. Ve mši svaté se nyní zpřítomňuje toto zahrnutí. Dále se Ježíš obětuje dnes ve spojení s celým mystickým svým tělem, to jest s námi všemi, se všemi našimi oběťmi. Tak se nám jednak dostává nesmírné síly, abychom dovedli všechno unést, jednak se dostává skrze spojení s utrpením Páně našim utrpením a našim denním pracem a starostem nesmírné ceny oběti, protože z jeho oběti naše oběť se stává posvátnou, čistou a dokonalou.

Kdo takto pochopí mši svatou, zakusí naprostou nutnost denní mše svaté a pozná, že nemůže být jistějšího a plodnějšího začátku dne, než takováto spoluobětující účast na mši svaté, na oběti totiž Kristově. Ale také si uvědomujeme, že vedle naší oběti slévá se do kalicha krve Páně krev všech mučedníků, všech státiců křesťanů umučených v posledních ještě letech po širém světě. Žijeme z potu a krve a oběti a lásky všech věrných křesťanů, kteří tvoří s námi a s Kristem jedno tajemné tělo. Jaká je toto útěcha, a síla a krása. Nejsme sami, nejdeme opuštěni životem. Všichni žijeme ze všech a všichni žijí přes Krista z nás.

Kristus pak kraluje z kříže, jeho láska vyvrcholila na kříži. Proto poznávejme stále lépe kříž Páně. Co pomůže veškerá literatura a všechno krasořečnictví a pachtění o držení katolického kroku s krokem pokrokovým, jestli zůstane jen a jen v prachu země? Jestliže nenaučíme lidi a hlavně mladé žhavé žízni po lásce Kristově a po spojení s jeho krvavou i celoživotní obětí, nic nám nebude platno, že jsme zplodili nevím kolik katolíkofilů, čili křesťanů estetických.

R. M. Dacík O. P.:

Křesťanská statečnost a měšťácká zbabělost

Málokteré přívlastky patří k pojmům, kterým se obyčejně připojují, tak dokonale, jako statečnosti přívlastek křesťanskosti a zbabělosti přívlastek měšťáckosti.

Statečnost není ctnost, kterou by mohl mít pouze křesťan. Zajisté u křesťana má mít zvláštní charakter ctnosti nadpřirozené, ale statečnost je základní ctnost, jedna ze čtyř, o kterých mluví i pohanská filosofie před Kristem a kterou chválí učitelé mravnosti všech dob. Je to ctnost, která má zdobit každého člověka a její nedostatek se jeví u každého jako něco nečestného, hanlivého. Nemá-li kdo fyzické síly, nemůže mu to nikdo vytýkat. Ta není v moci člověka. Nemá-li však někdo statečnosti ducha, nesmí se divit, že se tak snadno stává předmětem pohrdání. Tak jako očekáváme od člověka a to zcela právem, že bude pravdomluvný, spravedlivý, poctivý, tak od něho očekáváme, že bude statečný. A můžeme říci hned, že bez statečnosti nebude mít ani ostatních ctností, protože

bez statečnosti nebude mít odvahu překonávat překážky, které se mu postaví v cestu, bude-li chtít v životě uskutečňovat spravedlnost, poctivost, lásku k pravdě a snahu pomoci těm, kdo pomoci potřebují. Bez statečnosti by byly malátné všechny ostatní ctnosti, ano, byl by malátný celý člověk, protože by nedovedl ani vydržet nátlak zvenku nebo ze svého vlastního nitra proti uskutečnění celého mravního řádu, ani by nedovedl učinit výpad tam, kde jej musí učinit v zájmu pravdy, spravedlnosti a možnosti zajistit mravní dobro.

Člověk je povinen hájit lidská práva pro sebe i pro své spoluobčany. To je povinnost, které se nemůže nikdo sprostít. Nejsou-li jeho lidská práva napadena a nejsou-li napadena práva jeho bratří, nebude muset v tomto směru uplatňovat statečnost. Ale i tehdy, chce-li být celým člověkem, neobejde se bez této ctnosti, neboť ji bude potřebovat neustále v boji za mravní ideál. A proto se neobejde bez této ctnosti ani člověk v životě veřejném, kdy musí myslet nejen na sebe a pracovat nejen pro sebe, nýbrž i pro druhé, ani člověk v ústraní, potírající pomocí této ctnosti pokušení těla, světa a ďábla.

Řekl jsem však, že statečnosti patří z důvodů zcela zvláštních přívlastek křesťanskosti. Nemůžeme-li si představit dokonalého člověka bez statečnosti, můžeme si tím méně představit křesťana bez této základní ctnosti. Velký je ideál lidskosti a velká jsou lidská práva, za něž musí nejednou bojovat statečnost, ale mnohem větší je ideál křesťanský a mnohem vzácnější jsou Boží práva, za něž se musí tak často bít křesťan. Nebylo jediné století v dějinách křesťanství, kdy by nebyla tekla krev křesťanů, kteří se nebáli položit svůj život za pravdu a spravedlnost. Víme dobře, že nic si neváží člověk tak, jako svůj život. Víme, že o nic se nebojí tak jako o svůj život. Strach před smrtí je největší, jaký může člověka naplnit; čím více lpí člověk na životě, tím hroznější je strach z možnosti jeho ztráty. A proto také tím větší statečnosti je třeba, má-li být tento strach zvlátnut a podroben rozumu. Víme také, že tak jako se bojí člověk o svůj život, tak se bojí o vše, co s ním souvisí. Proto utíká přirozeně přede vším, co by se mohlo nějak dotknout jeho života, co by jej mohlo jakkoliv poškodit. Pud sebezachování a touha sebelásky jsou nesmírně silné v člověku a jen statečnost je schopna je uvést do náležitých mezí.

Křesťanství spojovalo vždy statečnost s mučednictvím, které je jeho nejkrásnějším květem. Položit život za pravdy víry znamená prakticky vyznat, že tyto pravdy jsou hodnotami vyššími nežli sám přirozený život, protože za nimi stojí Bůh. Křesťané všech dob šli za svým božským vzorem, který dal svůj život za lidstvo proto, že to chtěl nebeský Otec. Necouvl ani o krok, když se na něho vrhli zřízenci židovských kněžských soudců. Tak jako veřejně učil a neskrýval se se svým evangeliem, tak prohlašuje veřejně i před židovskou veleradou, před svými soudci základy

svého učení. Ví, že ho to bude stát život. Zajisté, Kristus byl Bůh, ale cítil i lidsky, jak vidíme z jeho úzkosti v Getsemanské zahradě. Statečnost však přemáhá přirozenou úzkost, ctnost vítězí nad přírodou, neboť pravda musí být vyznávána a hlášána vždy a všude a za všech okolností. Řekl tehdy, když učil na hoře: Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost. Mohl by nyní jednat jinak a utíkat před blaženstvím, které sliboval těm, kdo vytrvají v utrpení a pronásledování? Řekl svým učedníkům, když jim předpovídal časy zlé, ústrky a nepřátelství se strany židovských náboženských úřadů: Nepřemýšlejte, co byste tehdy mluvili — totiž až budete stát před svými nespravedlivými soudci — bude vám dáno v oné hodině, co byste mluvili. Nejste to vy, kteří mluvíte, nýbrž Duch vašeho Otce, který mluví ve vás. Mohl proto nyní, když nastala hodina podobná té, o které předpovídal svým učedníkům, jednat zbaběle?

Za Kristem šli za všech dob všichni věrní jeho vyznavači, ochotni následovat ho ve statečnosti až k mučednické smrti. Nejsou to jen první tři století Církve, která se vyznačují proudy prolité krve pro jméno Kristovo. Není jediného století, není takřka jediné chvíle v dějinách Kristova království na zemi, kdy by netekla mučednická krev. Požívá-li jedna část země hlubokého klidu po náboženské stránce, můžeme pozorovat, jak na jiném místě je pravda nenáviděna a pronásledována. Má-li růst Kristovo království, je třeba zasívat nová semena. A těmi jsou a budou vždy ti, kdo dávají svou krev. Mučednictví je však květem, vyrostlým na stvolu velké statečnosti, která pohrdá životem časným pro život u Boha. Je proto statečnost ctností křesťanskou po výtce.

Než i když nemyslíme na mučednictví při slově statečnost, je tato ctnost svrchovaně křesťanská. Je-li těžké být poctivým a celým člověkem, je mnohem těžší být poctivým a celým křesťanem. Požadavky Kristovy v evangeliu jsou nemalé. Kdo chce přijít za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj každodenně... Kdo miluje duši svou, ztratí ji... Blahoslavení chudí, blahoslavení tiší, čistého srdce, ti kdo trpí protivenství pro spravedlnost... Pokouší-li tě ruka tvá, utni ji... Tak mluví Kristus, který ujišťuje, že nazve svými přáteli pouze ty, kdo učiní, co přikazuje. Těžká podmínka přátelství s Kristem, těžké požadavky, které klade křesťanství na své vyznavače. Je tu možno obstát bez velké statečnosti, která vytrvá proti útokům pokušení slabosti a dá se v boj proti našeptávání ďábla? Zvážíme-li obsah Kristova učení a nebereme-li lehce jeho evangelium, uznáme, že křesťanem může být opravdu jen člověk statečný. Také proto jsem řekl, že statečnost je ctnost svrchovaně křesťanská.

Opakem statečnosti je zbabělost. Ale tak jako statečnosti přísluší charakter křesťanskosti, tak zbabělosti patří přívlastek měšťáckosti.

Měšťáckost, buržoasnost je něco hanlivého. Není to vlastnost jen člověka žijícího ve městě, tak jako nemusí být každý, kdo žije ve městě, měšťákem v tomto smyslu. Měšťáckost charakterizuje člověka velmi malého

typu, člověka malicherného, jehož svět sahá tak daleko, jak daleko sahá jeho sobectví. Myslím, že právě toto sobectví je kořenem všech vlastností měšťáka. Víme-li, že buržoa má velmi malý rozhled a proto také jeho srdce je velmi úzké, je to konec konců jen pro jeho sobectví. Nevidí před sebe, nevidí za sebe, kolem sebe, vidí jen sebe. Proto také miluje jen sebe. Nemůžete od něho očekávat pochopení pro velké věci, pro dalekosáhlé plány, nemůžete hlavně od něho očekávat pomoci pro dobrou věc.

Protože je však v zajetí sebelásky, bojí se o sebe, o svůj život, o své zdraví, o svůj klid. Povinnost vůči druhým je útokem na jeho klid. Vyrušuje jej z klidu, bere mu jej. Proto před ní utíká. Utíká přede vším, co by ho mohlo jakkoliv ohrozit, co by mu mohlo způsobit jakékoliv nepříjemnosti. Sebemenší obtíž budí v něm panický strach, že ztratí klid. Zamotán do svého sobectví podléhá depresi a hysterickému pláči, připraví-li mu život nepříjemnosti, rozvracející jeho teploučký klid. Statečnosti nikdy neměl a proto se nedovede odhodlaně postavit dané situaci na odpor. Má jedinou snahu: vyzout se z ní, utéci, i když jeho útekem bude druhý poškozen.

Měšťák, buržoa je zbabělý. A tato zbabělost je jeho epitheton constans. Nezaví se ho, neboť zbavit se ho by znamenalo zbavit se měšťáctví. Proto jsem spojil zbabělost, opak statečnosti, s pojmem měšťáctví. Zbabělost je měšťácká, protože měšťák je zbabělý.

Žijem v době velmi vážné a těžké, kdy uskutečnění Kristových přikázání a život podle evangelia předpokládá velký stupeň křesťanské statečnosti. Slabochů máme dosti, mohli bychom jimi dláždit silnice. Potřebujeme silných jedinců, kteří jsou ochotni postavit se nebojácně proti zlu, ať se objeví v jakékoliv podobě. S měšťáckou zbabělostí se setkáváme takřka na každém kroku. Je proto třeba výchovy k statečnosti, abychom nebyli jednou překvapeni. K zbabělosti má člověk vždycky sklon. Na její cesty se dá snadno svést. Musíme všichni a sice často rozjímat o těchto věcech, neboť jen ti dosáhnou koruny vítězství, kdo vytrvají. Vytrvají však jen stateční.

Dr Karel Bureš:

Rodina a náboženská výchova dětí

II.

»Hlavním smyslem rodiny a rodinného společenství je dítě.« (Z projevu pres. dr Beneše o vánocích 1946). Neboť jen v rodině, nikde jinde, roste pravidelně člověk, a to nejen po stránce tělesné, nýbrž i po stránce lidské. Nemá tedy rodina pouze úkol a povinnost starati se o tělo dítěte, o jeho zdraví a správný tělesný vývoj, nýbrž rodina je a musí být také první

škola, kde se vychovává člověk. »Právě v dnešních převratových dobách získává poslání rodiny spíše na důležitosti, neboť rodina jest neb má býti uchovatelkou všech opravdových mravních ideálů a dobrých tradic.« (Tamtéž). Škola, obec, stát, mohou pouze pokračovat na základech, které dala rodina.

Dnes je nezvratným výsledkem vědecké psychologie, že prvních sedm let, tedy ještě před docházkou do školy, jest nejdůležitější úsek života a nejrozhodnější pro pozdější vývoj člověka, pro jeho jednání ve světě, pro vytvoření jeho charakteru. (Allers, Das Werden der sittlichen Person, Freiburg i. Br. 1930 str. 111). V tomto světle vyniká veliká odpovědnost rodičů za dítě, za jeho výchovu. Co by pomohlo dítěti a lidské společnosti, kdyby rodina vypěstila sice člověka zdravím a tělesnou silou překypujícího, avšak kdyby jeho chování, jednání a smýšlení bylo ponecháno náhodě a tak vyrostl duševně nečlověk? Jakou mají tedy odpovědnost rodiče právě v době předškolní!

Mnozí rodiče, zvláště za dnešní doby, naprosto v tomto směru nevyhovují. Vyskytují se proto snahy vzít rodičům, všem, děti již před šestým rokem a vychovávat je společně v mateřských školách. I v návrzích školské reformy v naší republice je snaha zavést povinnou výchovu dětí mimo rodinu již od pěti let. Není většího omylu nad tento. Vždyť není účinnějšího výchovného prostředí nad rodinu, žádné jiné se mu nevyrovná, i kdyby bylo sebevědečtější a účelněji sestaveno a vymyšleno. Rodinná výchova, vycházející ze správných zásad, nedá se nahraditi žádnou jinou výchovou ani ústavní péčí. To vše jsou náhražky. Tato skutečnost, ověřená zkušeností, ukládá v nynější době nové povinnosti rodičům a budoucím rodičům, totiž povinnost přípravy pro výchovu dětí. Dosud se dala příprava na manželství, pokud jaká byla, pouze ve směru tělesné péče o dítě, mravní, povahový růst dítěte se zanedbával. Dosud nemá ani dospívající mládež, která se připravuje k založení rodiny, dosti příležitosti, aby se seznámila s duševním rozvojem dítěte a s výchovnými prostředky. Proto je v této věci, totiž v duševním rozvoji dítěte, úmrtnost nebo aspoň onemocnění dětí veliké. Příčinou toho je nepřipravenost mužů i žen k rodině, v níž vidí většina jen její smyslnou a požívačnou stránku. Proto je třeba stále a stále zdůrazňovat, že rodiče nebo vůbec osoby, jimž jsou děti svěřeny prvních šest let, mají největší, ba pravděpodobně úplnou odpovědnost za pozdější duševně-mravní vývoj dítěte.

Těmto vážným povinnostem se nelze ani vyhnout. Neboť sama skutečnost, že se člověk rodí v rodině a v ní roste, ukazuje na tuto rodičovskou povinnost. I silná rodičovská láska, zvláště u matky, zajištěná silnými sklony, přímo nutí k plnění této povinnosti. Rušit tento přirozený řád a vytrhnout dítě záhy z rodiny, nemůže být správné ani pro národ užitečné a únosné. Znamená rozbít rodinu, která je přece základní buňkou každé lidské společnosti. Poukazovat na to, že nynější matky, které

zvláště nesou tíhu této povinnosti, musejí do práce do továren, kam si nemohou vzít děti, je jen dokladem, jak jsme daleko ještě od pravé péče o rodinu. Ukazuje to, že jsme ještě nezajistili rodinnou mzdu mužům-manželům-otcům, aby manželka-matka se mohla plně věnovati nejdůležitější práci pro národ, střežiti a uchovávat mravní ideály a dobré tradice u dětí.

Výchova dítěte ve věku předškolním, výchova v domě mateřském jest nesmírně důležitou povinností rodičů, na kterou by se měli dobře a řádně připravit. Nemohou ji přenést na jiné, nechtějí-li se prohřešiti proti své vlastní přirozenosti. Jediný důvod výchovy mimo rodinu by pouze byl, kdyby se nepodařilo rodinné výchově zvládnout výchovu — vina nebo nevina rodičů záleží na tom, zda rodiče tento stav zavinili nebo nezavinili — anebo jde-li o abnormální děti.

Avšak výchovná péče o dítě zavazuje rodiče již dříve, než mají děti. Je totiž známo, že děti jsou v jistém smyslu obrazem svých rodičů, že existují vrody neboli geny, které obsahují vše, co se dědí z pokolení na pokolení. Proto čím zdravější jsou rodiče tělesně i duševně, čím s neporušenějšími silami tělesnými i duševními uzavírají manželství, tím větší je naděje, že budou mít zdravé děti tělesně i duševně. Že se jejich děti dají dobře vychovávat, že nebudou klásti tolik překážek svou vrozenou dispozicí výchovnému vedení. Tato péče o zdravý a vychovatelný dorost předpokládá mravně ušlechtilý život před sňatkem. Odtud, čistě z přirozených důvodů, vyplývá vážná povinnost, aby mládež žila čistě, mravně ukázněně. Je tím povinna národu, svým budoucím dětem. Proto již v mládí v době dospívání musí se všeho varovat, co ohrožuje budoucí pokolení. Proto se i z míst státníků ozývají obavy a současně výzvy k nápravě, když mravní mor, jevíci se alkoholismem a pohlavní nevázaností, se objevil u mládeže. Jsou tyto zjevy zlé pro ně samy, ale ještě horší a nebezpečnější jsou pro budoucí pokolení. Neboť pokolení zatížené se nedá napravit ani nejlepší vychovatelskou činností školy a jiných činitelů, takové pokolení plní jen ústavy pro vydědence lidstva.

Má tedy rodina úžasnou odpovědnost za zdravé a ušlechtilé pokolení. Zdravé po stránce tělesné i duševní, ušlechtilé mravně. Obojí je důležité, ale přednější a pro lidstvo důležitější je pokolení mravně, mravně ušlechtilé, poněvadž mravnost podporuje i zdraví těla. Je tedy povinnost výchovy dítěte v rodině klásti na první místo.

V čem spočívá výchova?

Není to činnost pouze mechanická. Vychovávaný není nezpracovaným kamenem, z něhož může vychovatel vytesati, cokoliv se mu chce. Vychovatel musí přihlížet k dané individualitě vychovávaného.

Lepším obrazem výchovy je péče zahradníka o květiny a stromy. Ošetřuje každou rostlinu tak, jak toho právě ona potřebuje. Podobně při výchově lidí je se vyvarovati všeho násilného a šablonovitého podle ně-

jakého všeobecného vzoru. Bylo by to bezprávím páchaným na dítěti. Taková výchova by neměla ani trvání. Vzbudila by odpor, vzdor a způsobila by pokřivenou povahu. Proto zásada: Výchova vycházej od dítěte má hodně oprávnění. Není špatná, i když je jednostranná. Nesprávné ovšem by bylo, kdyby vychovatel nechal se dítě rozvíjet podle jeho sklonů, choval se tedy negativně. Je to také nemožné, poněvadž každý vychovatel má při výchově určitý cíl. Byla by tato zásada také jednostranná, poněvadž v dítěti nejsou jen dobré sklony, nýbrž i zlé, které se nesmějí rozvinout. Musí tedy býti výchova výběrem, který se děje podle nadřazenosti hodnot.

Konečně chceme výchovou učiniti vychovávaného lepším, vésti ho výše. Výchova jest totiž nejen vývojem toho, co je v člověku dobrého, ale jakýmsi znovuzrozením, novým tvořením, změnou. Tohoto cíle se ovšem nedosáhne obyčejnými prostředky. K tomu třeba milosti Boží, která uschopňuje člověka uplatnit se v řádu nadpřirozeném. Proto se výchova pravá a plná neobejde bez náboženství, bez výchovy náboženské. Náboženská výchova musí býti základem a východiskem k plnému rozvinutí charakteru. Má tedy výchova rozličné zaměření podle světového názoru. Neutrální výchova jest naprostým omylem — neutralita se projevuje pouze v nepodstatném, v hlavních směrnicích se však každá výchova řídí určitými názory. Jest proto tolik směrů ve výchově, kolik je názorů na řád hodnot.

Kde zaujímají nejvyšší místo hospodářské a hmotné hodnoty, tam lze mluvit o výchově materialistické a socialistické. Cílem této výchovy je kolektivní člověk. Proto se dítě co nejdříve vyprošťuje z rodiny a vychovává ve společnostech. Rodinná výchova se tu pouze trpí, ale nepodporuje. Rodiče mají nabýti nový poměr k dětem ve smyslu kolektiva. Neboť hlavním důvodem a měřítkem veškerého jednání jest užitek společnosti.

Národně (lépe nacionálně) -mocenská výchova je tam, kde se na první místo klade tělesná zdatnost a rozvoj státní moci. Vše pro stát. Kultura ani náboženství se neodmítají, ale musí se státi prostředky k dosažení moci státu. Vše, škola, spolky mládeže musí sloužiti výhradně státu.

V dnešní době je převládajícím směrem ve výchově — kromě zemí se socialistickou ideologií-liberální, humanitní výchova. Jí jsou nejvyššími hodnotami věda, literatura, umění, filosofie a pod. Pro rozvoj školství a lidovýchovy vykonal tento směr mnoho, poněvadž pokládá mravnost odvislou od vzdělání pouze. Avšak příliš podceňuje iracionální prvky ve výchově jako zvyk, rodinnou tradici, církevní život atd.

Náboženství neodmítá, ale neuznává jeho všeobecnou oprávněnost. Náboženství je mu při výchově ne základem, nýbrž pomůckou jako jiné výchovné prostředky (na př. pohádky). Podle tohoto názoru náboženství není základem morálky, nýbrž morálka si vyžaduje jako pomocníka náboženství.

Všechny tyto výchovateľské směry přihlížejí pouze k pozemským cílům a spoléhají pouze na přirozené lidské síly. Avšak člověk je víc než pouze země, nosí v sobě obraz Boží. Proto jedině ta výchova respektuje celého člověka, která chce z člověka vypěstít nejdokonalejší obraz Boží. Proto musí spolupůsobit s milostí Boží. Nespolehá se ovšem pouze na milost a prostředky milosti, snaží se také tělesnou výchovou, ovládním smyslů a tělesných sklonů pomoci duchovnímu vzrůstu. Buduje na výchově a správném vedení přirozených sil, ale využívá i nadpřirozených prostředků, jak mu je nabízí křesťanské náboženství. To je náboženská výchova, křesťanská výchova. Pravý křesťan je dalek toho, aby nedbal přirozených sil anebo je ničil a jejich působnost umenšoval, aby zanechal činnosti pozemské. Naopak: právě tím, že přirozené síly spojuje s nadpřirozenými, zušlechťuje přirozený život a přináší mu nové vzpruhy. Proto neočekává náboženská výchova příznivé výsledky pouze od metody a různých výchovateľských pomůcek, nýbrž od působení celého náboženského života. Proto se tato výchova stará o vytvoření příznivého okolí pro dítě. Proto její péče o obnovení křesťanské rodiny, poněvadž v ní je vlastní pole výchovy takové, kterou chce náboženství a tedy i církev. Rodina a církev tvoří ochranu a svatyni náboženské, křesťanské výchovy. Škola má pokračovati ve směrnicích rodiny, proto může pro křesťanské rodiny býti jen náboženská škola. Společná - simultánní - odporuje podstatě křesťanské výchovy.

Je zřejmo, že křesťanská rodina může a vlastně musí vychovávat jen nábožensky, křesťansky. To platí zvýšenou měrou o rodinách katolických. Tuto takřka přirozenou povinnost, vyplývající z pojmu křesťanské rodiny, připomínají katolickým rodičům nejvyšší a nejoprávněnější strážci křesťanských tradic — papežové tím, že odsoudili a odsuzují nesprávné směry ve výchově a zdůrazňují a vyzvedají povinnost jedině křesťanské výchovy. Učinil tak naposledy zvláště Pius XI. V okružním listě Quiragesimo anno z 15. 5. 1931 jasně prohlásil, že se socialistická výchova nedá sloučit s katolickým názorem na výchovu. A pak ve zvláštní encyklice o křesťanské výchově Divini illius magistri z 31. 12. 1929 odsoudil též papež system výchovy státně mocenské (fašistické) a liberně humanitářské. V ní také rozvinul zásady křesťanské, náboženské výchovy, jedině správné a přípustné pro katolické rodiny a katolické národy. Nemůže tedy nikdo z katolíků pochybovat o tom, jak vychovávat své děti, a žádná křesťanská, katolická rodina nemůže se vymlouvat, že náboženská výchova není její povinností. I tu »Řím promluvil«, a pro katolíka je otázka, zda má vychovávat nábožensky, rozřešena úplně jasně a nepochybně.

N e u e z m e ě j m é n a B o ž í h o n a d a r m o !

Misie v Indii

I když v posledních letech je u Indů veliký odpor proti misionářské činnosti, hlavně při formování katolických škol, nemůžeme věřit, že by církve v svobodné a nezávislé Indii mohla dostati šach.

Vlna nacionalistického citění, která se přehnala krajinami po válce 1914—1918 a 1939—1945 způsobila silný odpor proti anglické správě a proti náboženství, o kterém se domnívají, že ji reprezentuje. I když Anglie oficiálně nikdy nepodporovala křesťanství v duchu populárním, přece metody misijní práce a správy se chápaly jako shodné. Indové se domnívali, že křesťanství bylo nástrojem cizích vlivů, že obrácení na křesťanskou víru bylo náporom na krajiny a zradou jejich zájmů.

S přesunem administrativní moci na lid, podezření, že křesťanství je spojené se západními mocnostmi, je v rozkladu.

Jiná závažná příčina odporu je velmi rozšířená domněnka, že všechna náboženství jsou stejná, a že je třeba se držet toho náboženství, v němž se kdo narodil. Vzdělaní Indové nevěří více svému učení, ale přece jsou jisti o svém tradičním dědictví a proto myslí, že nemusí nic přejímat z křesťanství. Gandhi vytrvale odporuje obrácení z jednoho náboženství na druhé a v zakazování hinduismu. Považují ho za velkého vlastence a duchovního vůdce, proto jeho ideály jsou snadně přijímány. Hinduismus je národní známkou Indů, a nacionalisté se ho drží.

I když boj proti těmto mocným předsudkům je neskutčný, naší úlohou je, jak to říká Mgr. Thomas Pothacamury, pochopiti nadnacionální charakter křesťanství a jeho všeobecné volání. Církev jde bojovat v přechodné periodě přesunu moci politické na lid, ale myslím, že proto nemusíme býti pesimisty.

1. Historický hinduismus nikdy nebyl náboženstvím nesnášenlivým. Křesťanství kvetlo v mnoha krajinách Indie, ještě dávno před jejich podmaněním od Angličanů; církve v Travancoře, na jihozápadní straně, existuje od dob apoštolských, je starší než kterákoliv v krajích evropských. V Travancoře je víc než 2,000.000 křesťanů a z těch víc než polovice katolíků. Když vůdcové Indů poznají, že církve je nezávislá na politických stránkách, a že se stará jedině o duchovní zájmy života a o jejich vliv na charakter lidstva, budou nuceni přijmouti náboženství, jež poskytuje lidskému duchu tolik dobrodiní.

2. Vzdor četným předsudkům, je to jedině v době, kdy nacionální pohyb za politickou svobodu dosáhne seriosního vyrovnání, církve udělá značné pokroky. Když v září r. 1886 byla obnovena u Indů hierarchie, měla 1,600.000 katolíků v 25 diecésích v celé krajině; jejich počet r. 1931 se zvýšil na 3,057.000, a dnes je v 58 diecésích 4,500.000. Za pět let neměli žádného indického biskupa, dnes mají asi 16. Při 5.000 kněžích — $\frac{3}{4}$ jsou Indové — jsou indické řeholnice v počtu 7.000, v celku 10.500.

3. Indové nikdy nemohou zapomenout na příspěvek církve k pokroku mravnímu, intelektuálnímu a sociálnímu jejich krajin, díky četným ústavům a charitativním pracím. Máme 5.000 obecných škol, 325 středních a 30 vyšších škol, četné sirotčince, nemocnice, chudobince. Správa nemůže ignorovati nestranný charakter díla splněného našimi kněžími a řeholnicemi. Za žádné peníze nedá se koupiti duch obětavosti, jenž je rozlišujícím znakem našeho charitativního díla.

4. Jestli Indové neschválí dílo obrácení a křesťanskou atmosféru našich institucí, nenajdou ani námitky proti učení podstatně křesťanskému. Četní vzdělaní Indové jsou uchváteni osobností Kristovou a vznešeností jeho nauky. Krista považují za nejjasnější příklad mravní dokonalosti. Gandhí sám často citoval ve svých řečech slova evangelia. I když odporují obrácení křtem, nejsou proti křesťanství jako náboženství.

5. Jednou úlohou Ústavodárného shromáždění, zvoleného k sestavení nové ústavy pro Indy, bylo zvolení chargé d'affaires pro ochranu minoritů. Bezpochybně základní právo náboženské svobody bude zajištěno.

6. Katoličtí Indové zabezpečili si místo ve společnosti, a to nejenom pro počet věřících, nýbrž pro činnost a schopnosti. Křesťanství nemůže se již pokládat za cizozemskou rostlinu, protože si zvyklo na slunce a získalo sílu a život z nadpřirozeného a spontánního pramene.

Naše síla by spočívala hlavně ve vybudování křesťanského rodinného života a ve formování vůdců, aby měli plné poznání katolické nauky a aby byli naplněni duchem Kristovým.

Nechci říci, že se nebudeme muset postavit vůči těžkým překážkám, ale jsem si jist, že Katolická Akce, splní-li svou povinnost, nevzdálí od nás ani Indy ani Musulmany.

Katolické časopisy

Ukázali jsme už několikrát na závažné nedostatky, které vzbouzejí nespokojenost s úrovní katolických časopisů, zejména týdeníků určených pro nejširší čtenářskou obec. Po půldruhém roce od obnovení katolického tisku je situace v podstatě stále stejná. Zdá se, že idylické uspokojení spojuje redaktory i většinu čtenářů stále pevnější páskou. A to není nic radostného, neboť idylismus je v této časové konstelaci největším nebezpečím českého katolictví. Je to horší nebezpečí než všechna bezbožská propaganda, než všechny fantastické domysly o katolicismu jako »fašistické formě náboženství« nebo než všechny rouhavé posměšky proti křesťanské mravnosti. Je horší, protože ohrožuje zevnitř a protože změkčuje ty, kdož by měli být podle slov Písma solí země. Solí — a ne tedy cukrovou polevou...

Je to vskutku trochu divoká ironie, slyšíte-li dokonce s kazatelny prohlašovat, že úroveň našich katolických časopisů je »veliká a dobrá«. Neboť s kazatelny očekáváme spíše kritiku své nedokonalosti a mocné povzbuzení k zdokonalení než pochvalu své prostřednosti. Kdybych byl redaktorem týdeníku, vydal bych snažnou výzvu ke kazatelům, aby byli méně idyličtí. Ale redaktoři týdeníků raději otiskují pochvaly, které při-

cházejí — považte — až z New Yorku. Podle tohoto systému by asi vrcholem dokonalosti byl blahopřejný telegram z Antarktidy. Admirál Byrd tam právě odjel s novou výpravou, možnost by tu tedy byla.

Mluvme však »vážně«, jak si toho přejí čtenáři nesnášející ironii. Co nejvíce vytýkáme těm katolickým časopisům, jež máme na mysli?

Dá se to říci zcela stručně — s podmínkou, že budeme upřímní a nebudeme zdravit u vrbiček. Je to fakt, že je v nich příliš mnoho slov a příliš málo skutečností. Už svatý Řehoř Veliký (který nebyl prvotně mužem praxe, nýbrž mužem kontemplace) přišel na to, že lid se dá poučovat snáze skutky a obrazy skutků než přímým naukovým výkladem. Toto heslo by si měli všichni katoličtí redaktoři dát vytisknout zlatým tiskem a pověsit nad svůj psací stůl. Znamená to, že úkolem katolického časopisu pro lid má být podávat co možná největší množství skutečností co možná nejmenším počtem slov, a ne naopak. To ovšem předpokládá, že bude snahou redakce obsáhnout všechny hlavní oblasti kulturního života a soustavně je sledovat, tak jak to dělají takové časopisy jinde. Teprve na tomto prostorném základě skutečností může dojít k řádnému hodnocení i k vyjadřování názorů.

Od toho jsme bohužel dosud hodně daleko. Názorů a výkladů se nám dostává, co hrdlo ráčí; někdy má člověk dojem, jako by celé číslo časopisu se skládalo ze samých úvodníků. Ale o mnohých důležitých událostech se nedovíme ani jak se přihodily, ani proč se přihodily, ani co si o tom jak a proč máme myslet.

Jako příklad velmi prostý a názorný může být uvedena literatura. Nekatolické časopisy tak jako tak si nevšímají katolické literatury a někdy přímo úmyslně bojkotují některé katolické autory. Mimo to je zřejmo, že kniha nabývá pro katolíky zvláštního významu v době, kdy jiné kulturní prostředky jsou ovládány státem nebo politickými zájmovými skupinami, protože poskytuje větší možnost výběru; program biografu nebo rozhlasu změnit nemohu, ale knihu si mohu vybrat a koupit, jakou chci. Dalo by se tedy očekávat, že rubrika literární bude v katolických lidových časopisech vedena s obzvláštní péčí. Ve skutečnosti je jí věnována péče hanebně nedostatečná.

Slýcháme často proti podobné kritice námitku o nedostatku pracovníků, o omezeném rozsahu katolického tisku a podobně. Máme však odůvodněné podezření, že kořen zla je většinou jinde, totiž v chybném názoru na zpravodajský úkol katolického tisku. Zdá se, že tu vládne jakási vzdělanecká povýšenost, která podceňuje prosté obeznamování se skutečnostmi, není-li opatřeno omáčkou výkladu. V jedné odpovědi na námitky jsme dokonce četli odvolání na svatého Ignáce, podle něhož »ne spousta vědění nasycuje duši, nýbrž vnitřní procítění a prožívání věcí«. Otázka však je jiná: má redaktor právo o své újmě určovat čtenáři, které věci má »procítovat a prožívat« a předkládat mu všechno už napolo předem prožité a procítěné, jako ony přípravky inserované v anglických časopisech jako Partially Predigested? Anebo je správnější předkládat čtenáři hojnost fakt i úsudků a nechat ho, aby si z toho sám vybral to, co chce »procítit a prožít«?

Přáli bychom si také vidět trochu více pohyblivosti a důrazu — ovšem na pravém místě. Nepokládáme za správné, že katolické časopisy sledují tak málo postup lživé propagandy protináboženské a proticírkevní a tak málo na ni reagují. Obrana je velmi nedostatečná — o nějaké ofensivě pak už ani nemluvíme. Nářky a rozhořčování nad nemravností a náboženským úpadkem nepokládáme za dostatečnou bojovou činnost, protože to není vůbec žádná bojová činnost. Bojovat znamená přece usilovat o přemožení, potření protivníka. A chceme-li zničit blud, rouhání mravní nečistotu, musíme k tomu užívat trochu účinnějších zbraní než mírného a dobromyslného nářku nebo rozvážného povzdychávání. Také nesmíme stát na místě a čekat jen, odkud zase dostaneme klackem po hlavě. Musíme nepřítele stíhat, vyzvídat, pozorovat, předbíhat jeho tahy... Ale škoda slov! Jaká hanba, že se to vůbec musí vykládat! tv

Nové katolické časopisy

V Bruselu začal vycházet mezinárodní katolický čtvrtletník pro náboženskou výchovu, nazvaný *Lumen vitae*. Otiskuje články v různých jazycích; ke každému příspěvku je připojen stručný přehled obsahu ve francouzštině a angličtině.

V Dublině začal vycházet měsíčník *Hisk Bookman*, věnovaný literatuře.

Američtí katolíci mají dva nové časopisy: *From the Housetops*, čtvrtletník vycházející v Cambridgi, Mass., a *Integrity*, měsíčník věnovaný současnému životu katolických laiků a vydávaný v New Yorku.

Z katolického světa

Katolická pomoc v Egyptě. Egypt trpí velikou sociální krizí následkem bídných životních podmínek felahů, egyptských sedláků. Asi na dva miliony menších zemědělců připadá asi 150 tisíc těch, kteří mají více než čtyři tisíce čtverečných metrů a přece by potřebovali aspoň třikrát tolik, aby měli aspoň slušné životní minimum. Katolická společnost pro školy v Egyptě snaží se pozvednouti vzdělání obecného lidu, aby si pak mohl sám pomoci. Tak vydržuje tato společnost na sto škol, s deseti tisíci žáků, kteří dostávají vše zdarma, jakož i zdarma vydatný oběd. Vedle toho několik dispensářů pečuje o zdraví těchto dětí. Ošacovací akce podobně poskytuje těmto dětem slušné oblečení.

Katolicismus a sociální otázka v Irsku. V Irsku si založili irští kněží společnost »Kristus Rex« ke studiu sociálních otázek. Při posledním zasedání této společnosti prohlásil P. Lycey, profesor morálky v Maynoothu, že musí být vybudována nejtěsnější spolupráce mezi kněžími a odborovým hnutím, neboli syndikáty. Neboť dnes je, prohlašuje Lucey, mzda u nás pod hladinou životní úrovně. Dodal: Církev vidí v odborovém hnutí nejlepší prostředek k vyřízení této otázky.

Čínský překlad Písma svatého. V Pekingu vyšel svazek čínského pře-

kladu Písma svatého, jež bude dokončeno do tří let. Španělský františkán P. Allegra je v čele vydavatelské komise, kterou tvoří čtyři čínští kněží. Překlad je pořízen z originálů, jak nyní velmi zdůrazňuje Svatá stolice. Jako řeč byla zvolena čínština mandarinská, protože je nejrozšířenější.

Trojský kůň. P. Bruckberger, autor velmi úspěšného filmu Hříšni andělé, vydává nyní novou literární, kulturně duchovní revui. Nechce být revui naukově náboženskou. Katolicismus má být pouze ovzduším, atmosférou, kterou bude revue vedena. Tvůrce této nové revue prohlašuje, že nechce mít nic společného s náboženským dosavadním francouzským stylem, který nazývá stylem mazlavým a neživotným. Jen aby to nebyl danajský dar tento trojský kůň! Je mi vždy podezřelé, když se někdo příliš vytahuje na »svaté a náboženské«.

Revue des lectures. Pověstná revue abbé Betléema obnovena. Je to revue či byla to revue informující s katolického hlediska o všech dosažitelných literárních novinkách francouzských. Někdy byla trochu úzkoprsá, ale vcelku byl to neocenitelný pomocník při výběru knih. Kněží i laici byli touto revui informováni, co dobrého vychází i jaká nebezpečí jsou obsažena v určitých třeba i vychvalovaných knihách. To mi zavdává příležitost upozorniti na jednu důležitou povinnost naší Katolické akce, hlavně naší ústředny, která má vejíti co nejdříve do života. Potřebujeme ústředny literárně kritické, ale pohotové a dobře vedené a organizované se zvláštním časopisem, který by byl pružný, pohotový a dostatečně obsažný. Kritiky by musily vycházet hned. Proto by bylo třeba složit celý štáb těch, kteří budou knihy sledovat, hodnotit a pak hned posudky posílat do tohoto ústředí. U nás knihy jsou chrleny lavinovitě a jestli nebudeme vydávat rychlé, okamžité informace, budou naši kněží bezradní a rodiny naše budou zaplaveny brakem nevyslovitelným. P. Schikora dělá co může, ale celá ta práce musí být postavena na nejširší, ale solidní základ řádné literární a náboženské kritiky.

O kolonie. Staří kolonisté chtěli vnést Krista a jeho učení do nových objevených částí světa. Dobyvatelé hned po nich následující chtěli z těchto zemí kořistiti. Tak z nich kořistili a v pokoji až do nedávna. Připouštěli sice misionáře, protože ti vykonávali sociální a kulturní s'úbu, ale o náboženství a o pokřesťanění kolonií nemohlo již proto jít pánům, protože doma zhusta, jako ve Francii, náboženství pronásledovali. Tak jak podporovali v koloniích práci různých řádů, tak tytéž řády pronásledovali doma. Někteří misionáři vedle Krista docela v dobrém úmyslu šířili také slávu a známost aspoň své rodné země a tak i to bylo vhod — kolonizátorům. Křesťanští moralisté připouštěli myšlenku koloniální jen jako pomoc oněm zemím, aby tyto národy ještě nedospělé a neschopné žít podle pravidel aspoň lidskosti, byly vzdělanějšími národy k tomu přivedeny. Ale až na vzácné výjimky byl tento důvod mnohdy krutou ironií, protože jestliže se negři pobíjeli kopími a pak pojídali, evropští kolonizátoři otravovali plyny, ubíjeli po stovkách strojnými puškami a podobně. A nemravnosti, které domorodci dosud neznali, omamnými jedy, alkoholem a prostitutí je přiučili. A tak, když tak zvané barbarské národy se

přiučili civilizaci a někde i kulturu a když poznali hlavně výhody strojních pušek a děl a automatů a když nahlédli, že z jejich umravňování mají zisk hlavně největší nemravové, touží po samostatnosti. Zajímavé jest, jak v tomto ohledu vychází vstříc katolická církev. Všude zřizuje domorodou hierarchii, semináře malé i velké pro výchovu domorodého kleru, a jak je misijním kněžím evropským stále více vykazována práce prvního pionýrství. Tak jsem přečetl s radostí krásné slovo holandského jesuity, který řekl statečně v revui »La Relève«: v Evropě se již mnoho katolíků, bohudíky, osvobodilo od koloniálních předsudků. Holandská vláda v Indii byla zákonitou pokud bylo obyvatelstvo nedospělé. Nyní, když tato nedospělost pomínula, jsou tyto národy v právu zbaviti se tohoto poručení. Musí to být země zajímavé svobody, toto Holandsko, když může holandský kněz napsat toto o holandských koloniích ze kterých Holandsko žilo a žije.

Svobodné katolické školy ve Francii. Svobodné katolické školství stojí katolíky ročně na deset miliard franků. Ke cti katolíků budiž řečeno, že celou tuto sumu seženou. Jedná se tu o pět universit a technik, o řadu odborných a středních škol a pak o tisíce škol obecných. Zajímavé jest, jak stoupá procento mládeže navštěvující tyto školy v poměru ke školám státním. Ve škole obecné mají katolíci něco přes milion dětí ve školách soukromých. Tak má stát dvě stě padesát tisíc posluchačů a svobodná škola dvě stě sedmdesát tisíc. Státní techniky stot tisíc, svobodné pak čtyřistatisíc. U universit se opět procentáž mění ve prospěch státu, protože z katolických universit jen lillská má právo veřejnosti a studenti jiných universit, jež se ani universitami nesmějí zvat, nýbrž jen fakultami, nebo instituty, musejí být zároveň zapsáni na universitě státní a tamtéž pak skládati zkoušky.

Ze španělské duchovní literatury

Od roku 1941 vychází nová revue pro studium asketiky a mystiky, vydávaná otci karmelitány: *Revista de espiritualidad*. Právě zemřel její zakladatel P. Crisogono de Jesús sacramentado. Za dobu vycházení vyšly v této revui již velmi pozoruhodné studie asketicko-mystické.

Studie Platzekova o mystice a theologické práci je velmi pozoruhodná tím, že ve Španělsku stavějí obrodu theologickou na obrodu biblického studia. Tak se velmi vydařil v roce 1940 kongres v Saragose, kde se usnesli španělští theologové na vydávání nového překladu Písma svatého z originálu. Nové vydání opatří benediktini montserratsští, kteří plánují 27 svazků textu a 10 svazků ilustrací. Mnichové montserratsští se velmi pečlivě připravovali dlouholetým studiem v Palestině. Vyšel již první svazek, který je ctí slavného edičního sídla montserratského.

Na první pohled se zdá kuriosní titul studie P. Pavla od Nejsv. svátosti o svatém Janu od Kříže a Don Quijotovi. Líčí svatou dobrodružnost španělské duše, která potřebuje něčeho velkého, velkého cíle, velkého předmětu k usilování a zápolení. Na Don Quijotovi ukazuje P. Pavel nenasyčenost lidské duše, které nestačí nic pozemského, a která stále bez-

nadějně bloudí za svým velkým ideálem, když se neoddá docela Tomu, jenž všechno má a všechno dá. On jediný. P. Larranaga srovnává duchovní nauku svatého Ignáce s mystikou sv. Terezie a ukazuje, jak hlubokým mystikem byl svatý Ignác a že skutečnost, že svatý Ignác stále zdůrazňuje askesi, neznamená, že by neměl smyslu pro mystiku, nebo že by ji odsunoval nebo dokonce nemiloval. Ukazuje, že sv. Ignác chtěl jen zajistit dokonalé očištění a očišťování, které stále musí trvat a pokračovat, aby duše opravdu neměla už nic svého a mohla být zcela přetvořena a naplněna Bohem. Nejzajímavější je studie tam, kde srovnává Exercicie sv. Ignáce s Hradem nitra od svaté Terezie. Mystika je výslednicí zápasu, ke kterému vychovává svatý Ignác. Neboť svatý Ignác zpracoval celé bohatství středověkého kristocentrismu a soustředil jej do svých rozjímání o Kristu a hlavně o tom, že musíme umřít s Kristem, abychom s ním povstali k novému životu.

Sanjuanistica. Roma 1943. Připojuji k tomuto referátu ještě referát o sborníku profesorů řádu karmelitského v Římě. V mohutném svazku skoro 600 stran soustředili karmelitáni studie španělské, francouzské a italské o velkém mystickém učiteli svatém Janu od Kříže. Tři první práce se věnují dílům svatého Jana po stránce literární. P. Gabriel znovu rozvíjí otázku autentičnosti tak zvané druhé redakce Duchovní písně a usuzuje, že v druhé redakci je skutečný naukový pokrok. Tak se obrací proti Dom Chevalierovi, který popíral původnost druhé redakce. P. Benjamin obhazuje dílo svatého Jana před výtkou nepraktičnosti, exotičnosti a výlučnosti. Velmi zajímavá je historická studie o opozici proti svatému Janu v začátcích reformy, jež vedla až k jeho uvěznění. Ukazuje, že ve všech rádech reformní snahy byly provázeny podobným bratrovražedným bojem. Kniha je skutečným obohacením mystického studia, zvláště mystiky svatého Jana.

Divné a nesrozumitelné křty

Podivné věci se dějí s náboženskými názvy, obřady a již i se svátostmi. Člověk by ani nevěřil, že je u nás tolik náboženského vzdělání a tolik pochopení pro šíření náboženství a jeho svátostí, kdyby nebyl o tom denně přesvědčován.

Už není u nás pomalu výkonu, aby nebyl spojen nebo »zapojen« do liturgické mluvy. Nedávno jsem slyšel, že někdo vrazil gól do svatyně brankářovy! Tedy, také vědomosti, starozákonní i novozákonní.

Ale jsou ještě jiné věci. Vždy jsem myslel, že křest je svátost, že máme mluvit o křtu svatém, že se křtí děti v kostele, že při křtu svatém jsou určité církevní obřady, které se mohou řádně konati jen v kostele, dále kmotrové, kteří drží dítě na rukou, že kmotrové mají býti především dobrými a osvědčenými katolíky, poněvadž mají býti zárukou, že dítě bude vychováváno v řádného křesťana, že jsou při křtu svatém hluboké modlitby, že kmotr činí za dítě křestní slib a že je třeba pomodlit se Otčenáš, zkrátka, že je jeden křest křesťanský a že tento křest je svátost.

To všechno asi patří již do katechismu, poněvadž dnes se křtí mosty,

doly, továrny atd., a to v katechismu není; tedy nová nauka o křtu, a poněvadž český slovník jazykový nemá pro tento výkon slova, tedy si je vypůjčíme od církve, jako jsme už tak často učinili a ještě učiníme.

Ale i u katolíků se objevuje zvláštnost; nejsou to zpravidla nijak zvlášť horliví katolíci a snad by o to jinak ani nestáli, ale aby p. farář neřekl, tedy dáme dítě pokřtít. Ale ne v kostele, nýbrž v bytě, v němž není jedné věci, o kříži ani nemluvíme, která by ukazovala na katolický byt. A tak se teď stalo módou křtíti v bytě, nebo vůbec jinde, jen když to není kostel.

Církev katolická žádá křest v kostele, jen z důležitých příčin (slabé zdraví nemluvněte) trpí (podtrhuji), aby křest byl konán v soukromém bytě. Každý jistě pochopí, co znamená »z důležitých příčin«. Ale té příčiny často není a křtí se v bytě. Připraví se filmovací aparát, byt se připraví na atelier, a začne křest. Dítě zdravé jako buk, všechno příbuzenstvo je na filmu, filmuje se se všech stran, aby dítěti zůstala památka, aby totiž po letech vědělo a vidělo dokumentárně, že při křtu svatém nebylo v kostele, a aby se rodiče zastyděli, až se jich snad zeptá, proč s ním nebyli při křtu svatém v kostele. Po takovém křtu ihned následuje hostina stravovaná po starém slovanském zvyku. Nevím, co si myslí o takovém udělování křtu svatého. Není to těžký hřích?

A ještě o kmotrech. Kmotrové jsou pokřtěným k tomu, aby jim pomáhali plnit křestní slib. Jsou duchovním otcem nebo matkou pokřtěného. Jsou spolupovinni pečovat o katolickou výchovu. Tak to žádá církev katolická, a jsme-li opravdovými katolíky, plníme, co po nás žádá. Kmotrové skládají za novorozeně křestní slib. To by si měli rodiče novorozeněte a ti, kdo za kmotry jdou, zvlášť uvědomit. Že jdou za kmotry z katolické povinnosti, že vědí, že křest svatý je svátost, nikoliv okázalá příležitost, jinak je to znesvěcení a dávání nebo trpění špatného příkladu.

Dnešní doba přináší různá ulehčení a polehčení katolíkům, mnozí na ně spoléhají zapomínajíc lepší stránky svého náboženského života, zapominají odvolávajíc se na leccos a leckoho, že více je poslouchati Boha než lidi, i dary přinášející.

Josef Obr

Křesťanství nevyřešilo, křesťanství zklamalo

Také jedno z obecných dnešních rčení, které se neobyčejně vžilo a kterým se má likvidovat jakékoliv oprávnění křesťanství. Křesťanství podle těchto propagandistů ničeho neučinilo, ničeho nevyřešilo, lidstva nezdomkonalo. Tak to každou chvíli můžeme slyšeti na schůzích a čísti v novinách. Křesťánkové pak se krčí pod takovým šlehem a nevědí si s tím rady. Někteří z nich se domnívají, že musejí reformovati křesťanstvo, že jej musejí doplnit socialismem, aby byla zachráněna ona mravní základna, kterou v křesťanství přece jen chtějí vidět, a patřičně doplněna.

Tedy, nejprve je tu třeba celé řady rozlišení. Kristus přišel hlásat duchovní boží království. Na to ovšem odpovíte, že se nemůžeme, pokud jsme na zemi, vyhnouti těmto neobyčejně živým otázkám, jakými jsou otázky sociální spravedlnosti.

Ze nic křesťanství neudělalo? To že via facti odstranilo otroctví, že učilo prostě bratrství obecnému, ze kterého vyrostlo potom uvědomění si, že nějaké otrokářství je nemožné, jest rozhodně ovocem křesťanství. Vědomí povinnosti ke všem slabým a potřebným, abychom jim umožnili snadnější duchovní život, jest rovněž ovocem křesťanství.

Ale, buďme si také vědomi toho, že něco jiného jest křesťanství a něco jiného jsou křesťané. Ve všech dobách si přinášeli lidé do křesťanství své dobové názory, svá řešení. I lidé v církvi zůstali dětmi své doby, kteří jí v mnohém a tedy i v řešení těchto otázek podléhali, bylo by proto kruté nespravedlivé vyčítati tato řešení v jejich nedostatecích právě náboženství.

Potom ale se stalo, že na západě na příklad církevní moc byla jedinou mocí, která podchytila zkomírající kulturu a z barbarů tvořila lidi nové. Dalo to neobyčejnou a dlouho trvající práci, než je naučila principům křesťanství. I zde tedy byla opět směs křesťanského učení a nekřesťanského okolí, nekřesťanského základu a průvodních zjevů.

Ale stále hlásali učitelé křesťanství lásce, spravedlnosti a stále připomínali bohačům nepřípustnost násilí, vykořisťování a podobně. Pojem ale vykořisťování jest pojem sociologický. Tu bylo nejprve třeba jasně uvědomiti si co jím jest a kde je špatnost a jak je třeba proti tomu čeliti, jakmile si lidstvo toto uvědomilo bylo tu opět křesťanství, které varovalo, napomínalo, vychovávalo. Ale v této době, kdy začíná velkokapitalistické vykořisťování ti, kteří je podnikali, byli již většinou mimo dosah, když ne jakýchkoliv hlasatelé křesťanství tedy aspoň katolických.

Ale křesťanský život tam, kde se žilo křesťanský, přinášel praktickou, krásnou pohotovost ke vzájemné pomoci, družný život zaměstnanců zároveň se zaměstnavateli. Křesťanství přinášelo lidem i chudým nasmírně mnoho radosti, krásy, spokojenosti. Již ony umělecké požitky, které jim křesťanství poskytlo v kultu, ve chrámech a v lidové kultuře...

A že jsme v poslední době měli málo vlivu na lid, právě v těchto otázkách, je vinou také těch, kteří od 16. století a hlavně od 19. přes celé devatenácté a teď s vyvrcholením ve století dvacátém nám lid soustavně odníмали, odcizovali, naši autoritu hlasatelů evangelia snižovali, snižovali a zesměšňovali i autoritu Krista a jeho Evangelia. Jest to pokrytectví pak volat, že jsme ničeho neučinili, lid nezlepšili!

Něco jiného jest a zůstane křesťanství a něco jiného jsou naše lidské hříchy slabosti, dobově omezená a zaminěná řešení, která se nám třeba také zdají jako spravedlivá a křesťanská. Staletí následující nás budou snad také kritizovat, že jsme propadli levičáctví, že jsme neudrželi ryzí křesťanství. To ryzí křesťanství ale není v našich pokusech aplikovati křesťanské zásady na aktuální okolnosti, poměry a těžkosti, nýbrž v jeho zásadách o svrchovanosti duchovního nad tělesným a hmotným, o ceně každého člověka před tváří Boží a ve výkupné krvi Kristově, o božské lásce všechny zahrnující a nás všechny spojující ve svatou jednotu bratrství dítek božích a povoláných za boží děti.

Zásady Kristovy poctivě prováděné, ale samy přinesou svůj, osvobozující spojující obšťastňující výsledek. To je právě síla Kristova, že vítězí

docela neviděně, nenápadně. Říkám docela otevřeně: nebyti stálého zdůrazňování křesťanství, o ceně všech lidí, o lásce, o povolání všech za boží děti, o právu všech na slušný život, nebyl by možný ani komunismus. To kladné co má, jest možné jen na základě staleté křesťanské výchovy altruistické.

Ostatně snaha komunistické taktiky, která se vystříhá oficiálně dotknout se náboženských citů lidí a pak ty přečasté výroky o tom, že jim komunismus nepřekáží být dobrými křesťany a křesťanům zase být komunisty, ono prohlašování, že Kristus byl první komunista, ukazuje na to, jak jsou si vědomi i komunističtí theoretikové skutečnosti, že křesťanství není nepřátelské tomu, co je obecně přijatelné v komunismu, totiž oné snaze odstraniti sociální křivdy. Co nás dělí jest právě komunistická víra v božství a svrchovanost a exklusivitu hodnoty, jejich popírání přesazeneho osobního Boha nad námi, jejich víra, že existuje jen tento život a že všechno mluvení o nadzemském ráji je jen matení lidí a odvádění jich od starostí o tvoření ráje na zemi oprávněným uskutečňováním spravedlivých a přirozených požadavků. Proto je nesprávné tvrzení, že Kristus byl první komunista. Kristus i proti komunistům jasně prohlašuje, že jeho a proto i naše království Boží není s tohoto světa, že jsou ještě jiné zájmy než jen hmota a tělo a jejich nasycení, že jsou ještě jiné obzory, než které může obsáhnouti produktivní práce.

Ale komunisté jsou zároveň živým svědomím křesťanů, že totiž byli špatnými křesťany, že málo uskutečňovali Kristovo učení. Křesťanství tedy nezklamalo, ale mnozí křesťané. Těm musíme znovu a stále a dále připomínati, že Bůh proto dal majetek některým a dopustil chudobu jiným, ne aby tito majetkem vycpali sebe, nýbrž pomohli chudým žít tak, jak je důstojné lidí povolaných za Boží děti, lidi, kteří zastupují Krista.

A tak po všech porážkách a neúspěších dáme se a dáváme se znovu do práce svízelné nevděčné, s nebezpečím, že komunisté nám budou spílat reakcionářů a keřasící špatní křesťané zase do revolucionářů... přesvědčovat lidi o tom, že křesťan sice nemá království Boží s tohoto světa, ale přece jen na tomto světě, na tomto konkrétním světě a že je uskutečněno v konkrétních lidech synovství Boží a že tedy musíme všechno učiniti, aby se dostalo plné spravedlnosti a nejvyšší možnosti rozvinutí těchto dětí Božích...

Braito

Křesťanství a sociální otázky

Zamyslíl jsem se nad článkem Etienna Gilsona o křesťanství a sociální otázce. On se zase zadumal nad Bossuetem a nad jeho plamennými výzvami ke křesťanské lásce. Bylo by trapným omylem, kdyby křesťané z oposice ke komunismu nebo ještě častěji ke komunistům a k jejich některým nesympatickým stoupcům, kdyby se ukolébali v domnění, že celá ta řeč o sociální otázce je řeč venkoncem nemístná. Nesmíme si tu otázku neoprávněně zjednodušovat, jako by soukromé vlastnictví bylo posvěceno přirozeným zákonem a evangeliem a proto, že by stačilo, aby bohatí pěstovali lásku a nějakou almužnou se vykoupili ze svých povin-

nosti a chudí jako by neměli jiného práva nežli čekati, až co jim spadne s milosrdného stolu jejich bohatých bratří.

Když jednou řekneme větu, že soukromé vlastnictví je oprávněné, i v Rusku existuje, na příklad docela oprávněně užívá takový Šolochov svých závratných honorářů. Podobně i jiní umělci, na příklad filmoví, někteří vynikající stachanovci a podobně, musíme proti prostoduchým lidem, kteří stále tvrdí právo na soukromé vlastnictví říci: tedy, i chudí mají toto právo!

Není přece úkolem náboženství ani církve, aby regulovala prakticky ono rozdělení pozemských statků. Řekl přece výslovně Spasitel, že ho nikdo neustanovil nad rozdělením majetku, že jeho království není s tohoto světa. Ale jinak dal jasné pokyny a pravdy, podle kterých nemůže nikdo bezohledně zbohatnout, protože má svatou povinnost lásky a pomoci svým bližním. Když máme dávat císařovi, co jeho jest, když tento císař, to jest veřejná moc, je poslána, aby uskutečňovala vnější viditelné hmotné okolnosti hmotných podmínek životních svých občanů, tedy, řekneme teď křesťanů, mají věřící svatou povinnost poslechnouti těchto pokynů »císařových«, které mají i chudým zaručiti jejich soukromé vlastnictví, a to aby bohatí následkem přirozené síly, expansivnosti, plodnosti a živelnosti sobectví opatřeného hmotnými prostředky, nepohlcovali stále více chudého a neznemožňovali mu stále více nabýti také onoho tak »svatého« zákona soukromého vlastnictví!

Gilson správně poukazuje na slabiny takové výchovy věřícího lidu, na nebezpečné stránky takového krasořečnictví, majícího před sebou sám kožich a sám »raglán«, jak kdosi vyjádřil jednou své »lepší« posluchačstvo. Vychovává to v domnění, jako by soukromé vlastnictví bylo něčím naprosto nedotknutelným a jako by tato nedotknutelnost a hlavně bezohledná nedotknutelnost, bezohledná k potřebám a právům bližních, byla zaručena zákonem božským i přirozeným, ba snad jako by byla podstatou křesťanství.

Braitó

Varhaník a církevní rok. (II.)

Náš článek v prvním čísle vzbudil pozornost a proto pokračujeme v dalším rozvrhu církevního roku. Znovu upozorňujeme na knihu Dr. A. Čaly: Duchovní hudba, kterou by měl mít každý varhaník i duchovní správce. Také prof. Venhoda počal vydávati oběžníky pro ředitele kůru a varhaníky, ve kterém chce upozorňovati na hodnotné skladby sborové. Minule jsme podali rozvrh písní pro leden a únor. Poněvadž letos připadá svátek Očišť. P. Marie na neděli Septuagesima, je přeložen na pondělí. V neděli, kdy se slouží mše sv. v rouchu barvy fialové, vynechává se při zpěvu mešní písně Gloria. V neděli 16. února a v následující dva dny je v mnoha farnostech zvykem výstav Nejsvětější Svátosti. Ke mši svaté použijeme mešních písní k Nejsv. Svátosti anebo písní k Bož. Srdci Páně. Od Popeleční středy začíná doba svatopostní, která ukládá varhaníku určitou újmu. Nepoužívá k nedělnímu preludiu silných rejstříků, naopak tlumí hlasitý zvuk varhan. Poukazuji na str. 131—134 v »Duchov-

ni hudbě«. Pro postní neděle platí jen písně postní, taktéž pro všední dny »de ea«, kdy se slouží mše sv. ve fialovém rouchu. Výjimky tvoří svátky svatých, jako 7. 3. sv. Tomáše Aq., 17. 3. bl. Jana Sarkandra, 19. 3. sv. Josefa, 24. 3. archanděla Gabriela, 25. 5. Zvěstování P. Marie. Jak jsem již uvedl v minulém článku, máme v Boží cestě mešní písně pro všechny svátky svatých. Píšeme to se zřetelem na olomouckou diecézi, která má úplný zpěvník. Jakmile vyjde v pražské diecézi ohlašovaný »Český kancionál svatováclavský« společný pro diecézi pražskou, královéhradeckou a litoměřickou, poukážeme i na tyto písně. Nenapravitelná škoda, že se neuskutečnilo proponované a dobře připravované sjednocení určitých písní! Taková příležitost se vícekrát již nevyskytne. 28. března slaví se svátek Sedmiboletné Panny Marie. K zpívané mši sv. použijeme písně mešní (O Maria, rajská růže) a po mši sv. píseň Hle hořkým bolem stížená. Můžeme také ke graduále použít několik slok písně: Podle kříže Matka stála, č. 99, neboť toho dne se čte tato sekvence. Poslední neděle 30. 3. je nedělí Květnou, kdy se čtou pašije a svěcí palmy. K svěcení palem máme v Boží cestě píseň č. 104. Při tiché mši svaté užíváme této praxe: zpíváme píseň mešní, ku příkl. Křesťanská duše (č. 81) a při čtení pašijí přerušíme ji a zpíváme píseň č. 86: Hořké Páně umučení. A již máme svatý týden, kdy se v úterý a ve středu opět čtou při mši sv. pašije. Praktikujeme jako v neděli. Na Zelený čtvrtek hrajeme jen po Gloria, další zpěv se nedoprovází až opět na Bílou sobotu od Gloria varhany rozezvučíme. Pro slavný Boží Hod máme tři mešní písně č. 106—107—108, všechny lid radostně zpívá, jen je prosím hřejte! Velikonoční písně hrajeme až po slavný den Nanebevstoupení Páně s výjimkou sobot, které jsou dle direktáře zasvěceny P. Marii a příp. svátky, jako 23. 4. slavnost sv. Josefa, kdy použijeme mešní písně k sv. Josefu. Jindy se tento den slaví památka sv. Vojtěcha a zpívá se mešní píseň k českým patronům. Dva dny poté slaví se svátek sv. Marka (mešní k apoštolům), při prosebné mši sv. v barvě fialové stará mešní píseň: Mocný světa řiditeli (č. 117) aneb nová: Hospodine, povstaň (č. 116). Nezapomínejme na starou svatovojtěšskou píseň: Hospodine, pomiluj! Hodí se zvláště po mši svaté, kde není zvykem zpívat svatováclavský chorál. 30. 4. je oktáva slavnosti sv. Josefa. (Příště dále)

Francouzští řádoví bratři-učitelé

St. Jean Baptista de la Salle a Bx de Montfort, dvě knihy, které před nedávnem vyšly ve Francii, staly se středem zájmu širokých vrstev o historii lidové výchovy ve Francii.

Francouzská venkovská škola nabývá na konci XVII. století samostatnosti a rozšiřuje se, jak to vyžadují potřeby doby. Do té doby neměla venkovská škola většího významu. Ve všech prostředích, v kruzích vzdělanců, stejně mezi filosofy jako v Církvi, se rodí, roste a propaguje živý zájem o výchovu. Rousseauův spis L'Emile nezpůsobil revoluci, ale zahájil evoluci.

Výchově chlapců se věnuje větší pozornost než výchově dívek, vyjí-

majíc měšťanské kruhy. Velká ženská sdružení pro lidovou výchovu se objevují až v XIX. století.

Počátkem XVIII. století vznikají instituce řádových bratří-učitelů. V oboru výchovy to byla úplná novinka. Vznikají tak: sdružení bratří Křesťanských škol, které založil St. Jean Baptista de la Salle, a sdružení bratří sv. Gabriela, založené Bx de Grignonem de Montfort. Sdružení jsou z počátku skromná, jsou však povolána k velkým úkolům. Připojíme-li k těmto dvěma sdružení ta, která se vyvinula v XIX. stol. (Mariánští bratři a Bratři sv. Vincenta z Paul a jiná další), setkáváme se s kompaktní armádou čítající 40.000 učitelů. Ač rozptýleni, zkoušeni a v řadách prořídlých v důsledku velikých útrap, s nimiž se setkávali všude, kde vykonávali svou povinnost, přece dokončili své přeskupení, obnovili své vedení a věnovali se nové činnosti, věrni tradici věků, a pružně se přizpůsobili potřebám, měnícím se den ode dne.

Povaha bratra se nezměnila. Jako kdysi je vždycky skoro synem rolníka nebo dělníka z předměstí. Je určen k výchově dětí z lidu a sám z lidu pochází. Na počátku jeho povolání mu byl ohraničen rozlet a bratr tyto hranice dobrovolně přijal: zakázal si přání státi se knězem a nedočkal se prestiže ani radosti kněze. Skromný řeholník, zaujatý úsilím vzdělávat lid, uzavírá své sny a své nadšení do těsného prostoru školní učebny. A odtud již nevyjde. Nepůjde jako misionář světem hledat nové věrné. Snad pak půjde později, když už křesťanství bude upevněno, jako služebník, nikoli jako pán. Kamkoli bude třeba, kde budou děti, půjde bratr jako dobrý poutník Páně, povolají-li jej vedoucí, vždy hotov začít vyučování od abecedy.

Bratr nikdy nezhrdne. Jeho šat není přesně padnoucí klerika, strážena podle určité módy a elegance; jeho oděvem je volný plášť bez ozdob, který jej má jen chránit před deštěm a zimou; někdy jsou dokonce rukávy pláště vlající jako doklad, že paže jsou vždy připraveny k dílu.

Bratr s sebou přináší svou metodu. Jeho metoda se za staletí uzpůsobila, neupustila však od několika nejdůležitějších zásad: lidová škola učí dítě nejprve dobře nahlas číst, čitelně a pravidelně psát a rychle a prakticky počítat. Právě slovo prakticky nejlépe charakterizuje všechny pokrok pedagogiky bratří. Nekladou si abstraktní cíle vychovatí ideálního člověka. Upřímní ve své pokoře, jak jim doporučili jejich zakladatelé, mají na zřeteli výchovu dítěte z lidu, které má vyniknout ve svém povolání jako rolník, zahradník, řemeslník a dělník všech oborů. Proto vytvořili zemědělské školy a školy pro řemeslníky, kde učené teorie nezastínily praxi. Dítě se tu naučí základním zásadám, zvláště pak technickému jednání, a nabývá rychlosti, obratnosti a přehledu ne cvičením užití, jak se píše v knihách, nýbrž skutečným užitím v povolání pod vedením odborníka.

Bratr učitel následoval příkladu nadšení kolonisátora a misionáře, které se rozšířilo mezi mladými Francouzi již více než před 100 lety. Nacházíme jej na všech zeměpisných šířkách, vidíme množství jeho žáků, jako v Alexandrii nebo v Libanonu, v Brazílii i jinde, měříme spontánní důvěru, kterou mu projevují všechny národy. Zůstává-li bratr

srdcem Francouz, jímž je původem, je zároveň katolíkem, t. j. všeobecným. Chápe a miluje děti národa, který jej přijal. Vyučuje je, vychovává z nich praktické lidi, kteří co nejdokonaleji uskutečňují svůj národní ideál. Bratr je vynalézavý a přizpůsobivý, rychle pozná, odkud čerpat místní zvyklosti, a protože je skromný a nedůvěřuje svým vlastním vědomostem, používá všeho, s čím se setká, a přináší své poznatky do svého ústavu. Ve společenstvech bratří, francouzských po svém zakladateli a svými směrnicemi, ve skutečnosti však mezinárodních svým duchem a svou činností, probíhá neustálý proud obnov a změn; nikoli veliké myšlenky a ideologické systémy, bratr nedůvěřuje těmto náročným tématům, ale metody, postup, výběr, které byly jinde shledány úspěšnými a které se bratři rozvážně pokoušejí přenést, jako se snažíme aklimatizovat neznámé rostliny nebo zvířata v našem podnebí.

Mluvil jsem o přizpůsobivosti, praktičnosti a pružnosti. To by nestačilo vysvětliti výsledky. Je třeba sem připojit oddanost a téměř neomezenou možnost jednání, kterou skýtá řád, který uzavírá člověka mezi čtyři zdi, nutí jej, aby denně vstával v každém ročním období o 5. hodině ráno, pro každou minutu mu určuje přesný úkol a velí mu uléhat k spánku v 9 hodin večer, aby měl jednou pro vždy stanoven rovnoměrný denní pořádek. Je to řeholní řád, sice neřízený, ale oblíbený, protože bratr je muž, který má rád své povolání, který v dětech miluje Boha a děti má rád jako Boží tvory.

Tyto prosté city, pramenící z přesné znalosti katechismu, jsou, jak se domnívám, téměř celou duchovní stránkou bratří, veškerou jejich mystikou. Jsou účinné a nejsou přetěžující. Nesmí býti přetěžující, protože bratr musí být vždy připraven setkávat se s novými nenadálými situacemi jako cestující bez zavazadel, pověřený jen svým ideálem a poslušností. Nejsou to břemena, nýbrž křídla.

Poznal jsem sám ve Francii i mimo Francii různé typy škol bratří rozličných společenstev. Všude se mi dostalo přijetí, prostého a přívětivého, a mám dojem, že jsem všude viděl tytéž dětské obličejce, nehledě na rozdíly rasy: všude táz zdvořilost, týž přímý pohled, týž smích. A jaký je smích dětí bratří!

A domníval jsem se hrdě, že je to francouzský smích; je to smích dítěte, smích, který je v hloubi dětské duše, každé dětské duše; jen bratří jej umějí probudit. A k tomu je třeba mít duši čistou jako jsou duše dětí.

Msgr. J. Calvet, býv. rektor Katolického institutu v Paříži.

Manifestační projev katolíků

**na Slovanském ostrově v Praze dne 24. XI. 1946 za účasti
J. E. nřdp. arcibiskupa dr Josefa Berana.**

Za Svaz katolických žen a dívek promluvila Květa Milenovská.

Slyšely jsme naléhavou výzvu svého presidenta, již obrátil k nám, ženám, abychom vzaly za svůj veliký, bezpodmínečně nutný úkol — zmravnění národa.

To znamená pro nás, křesťanské ženy, že jsme byly po prvé v našem novém státě oficiálně, ne sice vysloveně, ale vpravdě požádány o plody své živé, křesťanské víry, kterou dnes národ a stát nutně potřebuje ke svému životu. Čistota, plodnost, a věrnost české rodiny, v jejímž klíně by bezpečně a jistě vyrůstaly naše děti, jest hluboce porušena. Jak může v tomto více méně živočišném prostředí naší rodiny vyrůst člověk, člověk v plné kráse své rozumné a svobodné lidské důstojnosti. Sebezdravější dítě ve zkaženém vzduchu onemocní a zakrní. Dejme dětem první předpoklad ušlechtilého člověka, zdravé rodinné prostředí a na ostatní výchovu zbude nám jen málo práce.

Tento úkol patří především ženě. Ale jak může žena dnes chránit čistotu rodinného ovzduší proti tolika nepřítelům? — Společnosti, ulici, sousedům, knihám, biografu a divadlu, zábavě, často i proti škole, proti nedostatku a stísněným bytovým poměrům, leckdy proti chybám a omylům svého muže a své vlastní slabosti, tělesnosti a sobectví.

Ano, musíme ozdravit rodiny, myslíme-li to s mravností vážně. Ale to dnes už nedokáže nikdo, než živá víra křesťanské ženy s celou tou nekonečnou vlohou moudrosti, hrdinství, lásky a oběti.

Je jistě spravedlivé, abychom v tomto přetěžkém úkolu žádaly pomoc těch, kteří s námi počítají a kteří, řekněme to přímo, se bez nás neobejdou. Žádáme pomoc státu. Stát nemůže existovat bez mravnosti, a mravnost nemůže být vrácena národu bez naší živé, křesťanské víry. Nechceme věci nesplnitelné, jen dvě naprosto nutné, abychom mohly konat svůj úkol.

Je nemyslitelné, aby stát chtěl rozrušit přirozenou stavbu rodiny vytržením dítěte z jejího středu a nahradit rodinnou výchovu svým úředním mechanismem. Stát od nás žádá celého, charakterního člověka, může ho dostat jedině tehdy, když dítě zůstane zcela v našich rukou. Z cementu nemůže péci chleba a stát není matka. Každá věc má svou přirozenost a nemůže jednat nad ní. Naopak žádáme, aby stát, autoritou svých zákonů podepřel přirozenou nerozlučitelnost manželského stavu, abychom nemusili žít ve stálém strachu o autonomii a posvátnou nedotknutelnost našich rodin.

Dále žádáme, aby stát netrpěl školu, která by kazila naše děti, jež chceme vychovávat podle kříže Kristova. Naše děti budou jednou občany tohoto státu. Odkud stát chce čekati pomoc v nákaze demoralisace, vezme-li jim poslední, jedinou zálohu mravnosti — víru v Boha a Kristovu církev?

Stát není věčný, proto se nedivme, nesoudí-li s hlediska věčnosti, ale člověka čeká věčnost a proto ať se stát nediví, že chceme své děti svěťovati jen učitelům, o kterých máme naprostou jistotu, že nepohorší víru našich dětí.

Že není věčnost? Že jdeme za fantomem? To nikdo nedokázal a nedokáže. A kdybychom neměly žádné větší jistoty o ní, než oprávněnou myšlenku: »Což když je,« za žádnou cenu bychom nemohly připustit, aby naše děti ji měly zkaženou.

Žádáme, aby stát měl porozumění, že nechceme už žádnou pokusnickou výchovu a žádné nevyzkoušené školské reformy. Naše děti dostaly život jen jeden a je jistě příliš drahocenný, aby byl zkažen nezdařeným po-

kusem. Když už musí být experiment, proč se neexperimentuje na jednotlivcích, proč hned na celých generacích?

Od konce první světové války stále znova a znova reformujeme školu a výsledek je, že lidé jsou ve svých vědomostech povrchnější, nedbalejší a nespolehlivější ve svých povinnostech, lenivější v práci, sobečtější a rozmazanější ve svém charakteru než byli dříve. A to proto, že se děti učí poroučet, ještě dříve než umějí poslouchat, že se učí kritisovat, než vůbec čemu pořádně rozumí, že se učí pohrdat Bohem a Jeho církví ještě dříve, než Ho poznaly. Právem svobodného občana v demokratickém státě chceme, a nutně musíme mít možnost, posílat své děti do školy, která alespoň neporuší jejich křesťanský charakter, když už nic více.

Mohly bychom se plným právem dovolávat další pomoci. Potřebujeme hmotné zajištění četnějších rodin, snesitelnější bytové podmínky a když to už teď není vždycky možné, alespoň mravní podporu ze strany sociálních zákonů a veřejných institucí. Je těžké pro matku sedmi dětí, když se octne mužovým onemocněním v nedostatku, slyšeti ve veřejné sociální instituci, kam se obrátí o pomoc: »Je to ale od vás troufalost, mít v dnešní době tolik dětí!«

A nebo když se stávají případy, že by sociální pracovníci chtěli pomoci čtrnáctičlenné rodině tak, že místo větší podpory na byt, chtěli by ji stísnit do dvou nebo dokonce do jedné místnosti.

Potřebujeme větší ochrany veřejné mravnosti, alespoň v těch nejkřiklavějších případech. Nevím, jaká životní moudrost je v tom, že necháváme své mladistvé, které povoláme do pracovní povinnosti, žít leckde bez dohledu, společně, nejen v ne dost dobré, ale přímo ve špatné, v ničemné společnosti. Jen se zeptejme lékařů, jak zdravá generace nám roste! Ještě v mnohém jiném mohly bychom se spravedlivě dovolávat pomoci státu, žádáme však alespoň to nejnutnější.

Zaručí-li nám stát nedotknutelnost a autonomii rodiny a možnost křesťanské školy, slibujeme, že splníme úkol na nás vznešený — zmravnění národa.

Avšak budme upřímní. Nemůžeme nepřiznat, že hlavní vina, že poměry došly tak daleko, jak jsou, leží na nás. Nejsme přece deterministi, jako materialisté, kteří tvrdí, že člověka vytvářejí beze zbytku jen vnější životní podmínky. Nás katolíků je dosud ještě 70 procent. Jak to, že nacházíme tak málo plodů své víry, když jsme ještě ve většině? Naše víra, ne, nechceme myslet na nejhorší, snad ještě neumřela, ale — spí.

Ale sestry a bratři jest čas, jest nejvyšší čas, abychom se již probudili! Teď nejde o více nebo méně, o lepší nebo horší, teď jde o všechno. Jde o život našeho národa, o věčnost naši a našich dětí.

A proto ten nejdůležitější manifest dneška bude ten, který učiníme mlčky před tváří věčného Boha, kdy probudíme a s pomocí Boží ještě i oživíme, bude-li potřebí, svou víru a rozhodneme se celou vůlí, že nikdy, ani za cenu nejtěžších obětí neuchýlíme se již od věčných zákonů Boha Tvůrce a Krista, našeho Vykupitele, které jsou jedinou zárukou života. Jen tak můžeme čestně slíbit, že splníme svůj úkol. Jinak jsme zklamaly.

To je vítězství, které přemáhá svět — naše víra.

P R A C O U Ň A

Resjímej v únoru:

Bůh uvnitř působící při kázání a retné modlitbě

Uvnitř je učitel, jenž učí. To Kristus učí, jeho vnuknutí nás učí. Kde není jeho vnuknutí a posvěcení jsou všechna slova jen vnější prázdný zvuk. Tak je to draží bratří se slovy jež zevně pronášíme jako je s prací rolníkovou na stromoví. Namáhá se zevně, zalévá jej a všemožně oň pečuje. Ale, ať se stromem podniká co chce, zdaž tím vytvoří jablka? Obsype tím holou kůru bohatým listovím? Působí uvnitř? Nuže, kdo to působí? Slyš apoštola rolníka a uvaž, co jsme a naslouchej vnitřnímu učiteli: Já jsem sázel. Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst. Tak není ničím ani ten co sázel, ani ten co zaléval, nýbrž Bůh, který dává vzrůst. Tak vám tedy toto pravíme: Ať svými řečmi zaléváme anebo svlažujeme, nejsme ničím, nýbrž jen ten jest vše, jenž dává vzrůst, Bůh, jenž dává své posvěcení, které vás o všem poučuje.

Sv. Augustin: In epist. Jo. tr. III. 13.

Jak naslouchati Bohu

Nepřistupujme bez osvícení k duchovní úvaze. Ani nezačínejme mluvit, když Duch svatý rozlévá na nás hojné světlo.

Neboť chudoba duchovní přináší nevědomost a je-li světlo bohaté, nedá nám mluvit. V tichosti může duše opojená láskou Boží okoušeti slávy Páně.

Je třeba proto zachovati střed ve své činnosti, abychom od ní přešli k hovoru s Bohem.

To nám dá krásu slavného rozhovoru a jasnost bude ze začátku živiti bohatstvím víry toho, jenž mluví pod účinkem víry aby ten, jenž učí, první okoušel ovoce vědění, skryje lásku. Neboť praví apoštol, že dělník má první právo na svůj podíl na sklizni. (II. Tim. II. 6.)

Diadochos, hl. VIII.

Fráze lásky

Z celého křesťanství vědí lidé, křesťánkové i pohani, že Kristus Pán prikazuje druhým lidem je milovati. To ví i čert, protože když mu šlápnete na ocas, skučí: Tohle je nějaká křesťanská láska? Copak neučil Kristus Pán, jak se máme milovat? ... Ale více se neví z křesťanství o té lásce, jaká má být a jak se projevuje, že někdy je velkým projevem lásky, někoho bacit mezi oči, aby se vzpamatoval...

Ale ani my, kteří se domníváme, že jsme blíže Kristu a jeho pochopení lásky, nebýváme vždycky blíže ve skutečnosti.

Postavím ti zrcadlo před oči: Jistě přejeme všem lidem, aby se obrá-

tili, aby svatě, co nejsvětěji žili, aby Boha oslavili, přejeme Církvi svatě, aby co nejvíce lidí ji poznalo, aby co nejvíce lidí Boha milovalo, žilo křesťansky, žilo z Církve a v Církvi. To je v theorii. V theorii se i za to modlíme a třeba i velmi dojemně. Pomodlíme se prosbu Otčenaše: Přijď království tvé, a mluvíme velmi perutně a vzletně a nadšeně o Katolické akci, o získání mládeže. Ale chyba lávky, jakmile někdo se začne o tu mládež zajímat, mít tak zvané úspěchy, jakmile tu mládež opravdu získává, jakmile se ta mládež za ním hrne, jakmile začne tu Katolickou akci provádět! Pak jsme třeba schopni hned hledat hnidy, jsme ochotni sednout si nad jeho články a projevy jako středoškolský profesor starého typu nad žákovskou komposicí a hledat slovička a hnidy, abychom mohli seškrtat. Takový člověk bývá náramně nešťasten, když nemůže nic vytknout, když se nemůže nad ničím pohoršit.

Pracovat pro Krista. To on tak tomu říká. Zatím ale je to sobectví nejhoršího zrna; je to druh moderního svatokupectví. Hledí získati svatými slovy a institucemi, a pod záminkou horlivosti o spásu duší o získávání mládí nebo staří chce nabýti slávy, lesku, hodností.

Jestli každý z nás se někdy nesetkal v životě s něčím podobným! Tak rozumíme všemu žárlení, všemu podceňování druhých, takže někteří lidé z celé Církve znají jen jisté lidi, které jedině uznávají. Ale tito lidé nezapálí láskou ke Kristu, spíše jen láskou k sobě! Ti jim nedají plného Krista! Chodí jen okolo něho širokým obloukem, anebo, když o něm mluví, mluví o něm tak medusladce nebo zase tak pohansky a racionalisticky, že tím nikoho pro Krista ukřižovaného, pro ukřižovanou lásku, pro Krista Bohočlověka nezískají. A pak je celá práce bezcenná!

Braitó

Duch boží je duchem živým a ne duchem strnulým

Něco jiného je prázdné, lehkomyšlné, neodpovědné a nesvědomité novotářství, které označovali staří Římané pojmem »rerum novarum cupiditas« a mezi duchem posvátné životnosti, který neulpí na starých formách pokud je třeba je vyměnit. Nepřijímá křesťanství jako zkamenělinu a názory, metody, které se týkají podružných prostředků, lidských prostředků nekanonizuje pro věčné časy. Někteří staroušci mají sice hrůzný strach ze všeho nového. Nic nového podle nich není potřebí. Jejich doba, jejich metoda, jejich řešení a jejich prostředky jak oni tomu rozuměli, jak oni jich užívali, musejí naprosto stačiti a každý kdo vymýšlí něco nového a přichází s něčím novým, uráží je tím osobně a tuto osobní urážku pak překládají horlivostí o ryzost víry.

Ale jsou metody a prostředky, které církev stanovila pro všechny lidi a doby a jsou prostředky, které byly zavedeny pro dobové potřeby jako nejčasovější prostředky. Je nesprávné zaměňovati oba druhy prostředků a prohlašovati různé časové prostředky a cesty jako věčné platné a závazné a chtít obnovovat za každou cenu ony určité prostředky jako věčně neomylně působivé. Tak působí trapně když se prohlašují určité časové dobové prostředky anebo prostředky k určitým účinkům dobré jako lék na všechny nemoci proti všem nebezpečím, nebo kdyby některé

řády, kterým jsou svěřeny takové prostředky, nebo které se zvláště zasloužily o takové prostředky, nechtěli nic jiného znáti než ty prostředky své a všechny ostatní zavrhovali nebo podezírali, nebo jim upírali účinnosti.

Tak jak církev miluje tradici tak není v jejím duchu zcepenělý tradicionalismus, který mumifikuje určité prostředky, a všechno to, co kdysi bylo, jen protože to bylo, prohlašuje za závazné a nutné k udržení nebo k obnovení, nebo že něco nebylo před padesáti lety brániti proti tomu jako proti novotě kacířské.

Církev je živým tělesem. Zachovává proto vše co je živé, ale musí se brániti proti všemu co je odumřelé, zkostnatělé, neúčinné. A musí se dívatí na všechny strany kde jaká potřeba volá a jakého si žádá prostředku. Jsou na nové nemoci staré léky, dobrá, nejsou-li, vytvoří a podá nové a přijme nové jež biskupové a duchovní apoštolští z plnosti moudrosti a lásky objeví.

Braitó

Láska a spravedlnost

Vytýká se katolictví, že je právnícké až zákonické, že skreslilo Kristova ducha, jenž je láskou. Ale i Kristus v tom vidí skutečnost lásky, plníme-li spravedlnost, nejvyšší spravedlnost vůči Bohu, plníme-li jeho vůli.

Podobně kdo miluje svého bližního, je ochoten mu dáti vše, čeho potřebuje, zasluhuje, ale má právo. Kdo nemiluje, buď dává jen ze strachu a vypočítavosti, ale pak není spravedlivý, nýbrž jen opatrný, anebo kde a jak jen může nedává, k čemu je povinen, protože miluje sebe.

Posléze Církev je vybudována na lásce, ale aby všichni celou lásku k Bohu a k sobě a k bližnímu uskutečňovali, musejí plniti, co Bůh chce a čeho od nás bližní, spoluúdobné Církve potřebují a čeho potřebuje nezřídka a kázeň Boží čest a prospěch bližních. Tak se projevuje láska řádem. Tak se objímají v Církvi láska a zákon, pokoj a spravedlnost.

Braitó

Učitel apoštolů

Kolikráte již bylo vysloveno, že dobrý pastýř nechá své hodné ovečky a jde za jedinou zbloudilou. Tak jde Ježíš ke všem hříšníkům, tak se sklání i k ženě samařské, která měla pět mužů a toho, jehož teď měla, také nebyl její.

Nepomůže nám naříkat, že jsme ztratili ten a onen stav, že ten a onen nám byl zkažen, nýbrž musíme se vydat za ovečkami, protože teď zase je těch ztracených oveček více než těch hodných. My sedíme u těch hodných oveček, češeme je, pěstíme, krmíme ovečky, jež nevědí přesyceností co dělat. Chtěli by stále nové pobožnosti, ještě větší zásobu konferencí, přednášek a promluv a exercicií, a ty ovečky venku, na poušti a za plotem hynou a hynou... Jsme-li Kristovi, hlásíme-li se ke Kristu, musíme umět najít cestu i k těm nejopuštěnějším, kteří jsou opuštěni nakonec totiž sebou, kteří jako by již ani necítili, a ani nebyli schopni procítili vyšší touhu, posvátný neklid nad tím, co mají, kterým jakoby to stačilo.

Ježíš usedl u studnice Jakubovy, tam, kde se ona hříšnice měla dostavit. Tak i my musíme umět jít ke všem těm cisternám rozpukaným, ke kterým jdou a půjdou a budou se hrnout davy, aby se pokusili uhasit svou žízeň třeba páchnoucími stojatými vodami. Jako Ježíš opouští území židovské a jde k Samařanům, ačkoliv byl nejprve poslán ke ztraceným ovcím domu izraelského, tak i my musíme umět vyjít od těch pohodlných teplých místech, od těch hodných pobožných duší k těm, kteří sem přijdou vážit vodu, aby znovu žíznilí...

Musíme umět najít cestu tam, kde ti lidé jsou, kde se shromažďují, protože když budeme čekat ve svém kostelíčku až ti lidé přijdou, budeme tam nakonec sami...

Proč nehledáme tak jako Kristus tyto ženy nešťastné s pěti muži, s pěti a kdovíkolika ještě neřestmi? Vždyť nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní. Proč necháváme pohraničí bez kněze, bez Krista?

Spasitel sám začíná rozhovor. Nebojí se snížit se k pohanské špatné ženě. Proč my se nedovedeme snížit slohem, slovem k těm, ke kterým jsme posláni? A že jsme posláni především ke ztraceným ovcím, je jasné... Ale Kristus činí ještě více. Kristus s ní disputuje. Nepohrdá jejími ubohými povrchními názory. Nic nepomůže ušklebovat se nad hloupostí těch, kteří stojí buď daleko od nás nebo proti nám. Musíme umět je pochopit, porozumět, proč jsou takoví neb onací, a dle toho pak s nimi mluvit a právě tam, kde jsou nepoučení, tam zasadit páku svého apoštolského slova. Nedokazovat jim to, co jim letí přes hlavu, nýbrž zachytit je za to, co je jejich názorem.

Při tom musíme čekat na příhodný okamžik, kdy jsou přístupni Kristovu slovu. Musíme si umět najít ten okamžik a použít ho dobře, abychom přišli k nim jako ti, kteří od nich nic nechtějí, ale chtějí všechno dát.

Samařanka se vzdává Kristu. Nekáral ji tvrdě, neodsuzoval její nevědomosti. Poučil, pozvedl. Nezískáme protivníky jen ostrou kritikou, hlavně ne kritikou bezohlednou, bezhlavou, nýbrž spíše porozuměním, které se umí vmyslet a vcítit do rozpoložení mysli a do názorů a zásad a příčin, proč ty ony zásady byly přijaty, proč byla přijata a s nadšením přijata určitá řešení... Ještě jsme neučinili všechno, ještě jsme nenásledovali dokonale Krista v jeho umění získávat lidi pro království Boží.

Braitó

Askese a křesťanství

Jedni obviňují křesťanství, že prchá se světa, že popírá a potírá svět a že je tedy něčím nepřírodným, protože prý všichni cítíme, jak jsme nutně vrostli do světa a postaveni celou svou bytností do světa, který máme zvládati, přetvářeti a z něho si dobývat velké velikosti, která jest dána jedině v něm, jeho hranicemi. Druzí zase jsou plni vytržení, že křesťanství osvobozuje člověka vůbec od tohoto světa, od tohoto bídného a ničemného světa, který nestojí za to, aby člověk se jím vůbec vážně zabýval, aby v něm žil, ježž je možno jedině popít a potřít. To prý Kristus učinil, když proklel svět a když stále před ním varoval a zvedal

lidí výše. Ani prvé ani druhé není křesťanské. Nemá pravdu ale ani třetí, který tvrdí, že Kristus nechtěl býti a nebyl asketou jako svatý Jan Křtitel.

Spasitel přinesl nové poselství, nový život, život Božích dětí, život duše, život nadpřirozený. Tento život je zasazen do lidského těla a do světa a závidí nám jej nepřítel Boží i náš. Království Boží je něco nesmírného, něco těžkého, něco, co odporuje porušené lidské přirozenosti, v níž je mnoho nevědomosti, která neproniká živě k pravé lidské velikosti, která se dá opítí prvním požitkem a prvním smyslovým poznáním, aby člověk nehleděl dále a hlouběji do podstaty a smyslu života a věcí. Boží království žádá, aby člověk hledal nejprve duchovní, nejprve Boží. Proti tomu se bouří porušenost našeho sobectví, naší vzpoury základní, kterou je označena naše přirozenost, která vede člověka, aby myslel stále a hlavně více na sebe a na své smyslové a časné a tělesné, nežli na Boží a duchovní.

Toto vše je třeba přemáhati, aby zvítězilo v nás duchovní a Boží. V tom nám dal Kristus krásný příklad. Nepotřeboval kázniti své tělo, nepotřeboval držeti na uzdě své smysly, jeho náklonnosti nesměřovaly ke zlému, k němu neměl přístupu satan, protože Kristus nebyl nevědomý, že by mohl býti ošálen nepravým cílem a nepravým dobrem, jež satan dovede tak krásně a tak líbezně představovat, a přece žil asketicky. Postil se, ne že by potřeboval ukázniti svou chuť po jídle, byl panicem a čistě chodil kolem ženy, ne že by mu žena mohla uškoditi a jej zavésti. Postil se dlouho, prostě protože hledal opravdu jen království Boží, království duchovní, duše lidské. Proto se vzdával všeho, i nejnütnějšího mnoho-kráté, aby mohl ještě více sloužiti nám, aby mohl nám ještě více věnovati času, aby mohl ještě více času věnovati výhradně Boží službě a rozhovoru nerušenému s Otcem. Chodil čistě kolem ženy, protože je třeba kolem ní čistě choditi. Ovšem vše to také proto, aby nám dal příklad, aby nám ukázal, jak i my musíme býti osvobozeni od sebe, od svých náklonností, od tíhnutí naší žádostivosti, aby nás toto vše nestrhovalo, nezavádělo, nezotročovalo.

Křesťan nepohrdá stvořenými dobry, ale nepropadá jim. Umí si je odepřiti tam, kde cítí, že potřebuje vnitřně se osvobodit od jejich lákání, aby tomu úplně nepropadl, aby si zachoval duchovní svobodu pro vyšší. Umí zakřiknouti svou sebelásku, která by chtěla bezohledně jen sebe a své choutky prosaditi.

Proto je důležitá křesťanská askese. Není zamračeným škarohlídstvím ani nepohrdá Božími, krásnými stvořenými dary, ale zná ošklivost svého porušení, která dovede zneužiti těchto krásných Božích darů, což již ovšem krásné není. Proto je křesťan asketou až do konce svého života. Ani na nejzávratnějším vrcholku mystiky, ve spojení s Bohem okoušeje již jeho tajuplnou blízkost a přítomnost, nemůže zanechatí člověk tohoto boje, zápasu proti nižšímu, lacinějšímu, lehčímu, pohodlnějšímu v nás. Proto je tak důležitá askese, čili sebezápor v mládí. Nebojte se tohoto slova. Nenaděláme z vás unylých, života se bojících bytostí. Naopak z vás uděláme bytostí silné, osobnosti statečné, které vědí, kde je

pravá hodnota a která je vyšší a lepší, a naučíme vás pro vyšší umět si odepřít nižší, umět zakřiknouti v sobě to, co nás vede k sobectví, k malodušnosti a k přízemnosti. Osvoboditi vás chceme touto sebekázní od všeho malého, nepostačujícího.

Staré učebnice duchovního života mluví o umrtvování. Mladí lidé dosti neradi slyší toto slovo. Je mu jen třeba dobře rozuměti. Jistě nechceme ve vás udusiti to zdravé, jež je v lidské přirozenosti, nýbrž chceme ve vás umrtviti jen ono nezdravé, narušené, odbojné proti Bohu a proti nejvyššímu smyslu vašeho života. To je opravdu třeba odstranit, čili, jak říkali staří asketi, umrtviti. Ostatně v tomto smyslu prohlásil také Kristus, že je třeba pro věčný život všechno opustiti a všechno dát, i kdyby to bylo tak drahé jako naši rodičové. Tak potřebné jako ruka a oko, tak s námi spjaté jako život náš. Pro nejvyšší cíl je třeba toto vše opustiti. Je třeba se od toho všeho osvoboditi, abychom na ničem tak nelpěli, že bychom pro to mohli Boha, nejvyšší svůj cíl, ztratiti.

Nevyrostete nad svou ubohost, prostřednost, bídu, hříšnost, samolásku, která zamezuje každý vzrůst, kdo nechce vážně vzíti Kristovu výzvu tolikrát zdůrazňovanou a opakovanou, že kdo chce přijíti za ním, kdo chce vejíti do království Božího, nesmí se lekati žádné oběti a musí umět všechno dát a vzíti na sebe těžký kříž.

Tak neprchá křesťan se světa a nepohrdá tvory, nýbrž naopak osvobozuje stvořené věci, že jich neuzívá proti Bohu, neprchá se světa, nýbrž nalézá v něm pravé místo a staví všechny věci v něm na pravé místo.

Braito

Ž E Ň

První přehled moderního malířství. — Od revoluce vychází právě první souborný přehled moderního českého malířství z pera Jiřího Kotalíka. Je to třetí svazek měsíčníku »Československo«, vydávaného ministerstvem informací. Obsahuje několik desítek reprodukcí černých a čtyři barevné. Informuje čtenáře o českém malířství, jeho kořenech, růstu, současném rozlivu a vyhlídkách do budoucnosti. Svazek o stu stran na křídovém papíře 50 Kčs. U každého knihkupce.

Geversová: Paní Orfa. — Praha, Vyšehrad a KLK 1946, str. 230, cena 75 Kčs.

Román vlámské spisovatelky Geversové je typickou ukázkou toho, jak třeba jen jedno místo, jedna epizoda může zkazit celou knihu. Obsahem knihy je několik let poklidného života vlámského venkova. Geversová dovede mistrně ukázat jeho krásu, jeho tajemné kouzlo. V tomto líčení venkovského života probíhá román ženy výběřčího daně, která se nešťastně zamiluje do mladého zahradníka. Vše je líčeno pravdivě, skutečně, bez zbytečného realismu, tak jak se tyto události zrcadlí v duši dítěte, které je kdysi vidělo. Nevíme proto, proč měl být tento krásný dojem zkažen krátkým, ale urážlivým, rouhavým vypravováním námořníka na

str. 47. Snad vlámská povaha snese více než naše, snad. Ale pro nás je toto místo nesnesitelné. Mohlo být vynecháno v překladu a kniha by mohla být dána do rukou kohokoliv. Takto na ní zůstává skvrna, kterou by mohlo smazat jen druhé vydání, jež by těchto pár řádků vynechalo.

Dr R. W. Hynek: Muž bolestí. — II. díl: Lékařský obraz Ukřižovaného, Praha, G. Franci. 1946, str. 288, 62 hlubotiskových příloh, cena 300 Kčs.

Dílo Hynkovo je jedinečné svého druhu; dílo lékaře a obdivovatele, odborníka a rozjimače, vědce a kazatele. Máme obrazy Kristovy osoby a právě tak i jeho utrpení a smrti s hlediska historického, exegetického, theologického, uměleckého a meditativního, ale neměli jsme obraz Kristova umučení s hlediska lékařského. Hynek použil všeho, co tu posud bylo, přidal hledisko lékaře a vytvořil dílo zcela zvláštní, jediné v naší literatuře, a myslím, že ani cizí literatury se nemohou pochlubit dílem podobným. Hynkova kniha vykoná jistě velký kus apoštolátu, zapálí ne jednu duši láskou ke Kristu. A to bude jistě nejlepší odměnou autorovi.

Dr Čeněk Tomiško: Dětským duším. — Promluvy pro katolické dětské besídky a junácké oddíly. Nakl. Vyšehrad, Praha 1946, 3. vydání, stran 424, nev. 87 Kčs. Již třetí vydání svědčí, že je to dílo praktické a dobře použitelné. A to nejen pro besídky, najde v něm kněz mnoho látky k promluvám pro děti a pro vyučování ve škole. Promluvy jsou rozděleny do oddílů od začátku roku do adventu, do postní doby, do prázdnin a nezapomínají ani na prázdniny. V dodatku promluvy na rozchodnou ze školy. Všichni, kdož mají co činit výchovně s dětmi, jsou autorovi vděční za tuto knihu.

Bureš

Šotková Blažena: Starodávné panenky. — Vyšehrad, Praha 1947, str. 160 cena 60 Kčs. Líbezný věneček uvitý z kvítí lidových zkazek, lidové zbožnosti i lidové poesie. Poesie Babičky tu znovu ožívá, ale docela samostatnou krásou, kterou dovedla Šotková zachytiti již již v zarůstajícím bodláčí dnešního zracionalisovaného života i na našem venkově, který dříve dýchal podobnou krásou, jakou Šotková zachytila ve své knize, kterou si člověk tak rád a s jakousi úlevou přečte.

Heyduk: Vincek a Estelka. — Vyšehrad, Praha, str. 130, cena 145 Kčs. Autor se podíval do staré boudy skrývající život těžký ale při tom radostný a čistý tří chudých, přechudých lidí. Děti, které přitahuje vše mimořádné, prožívají tento chudý, ale pestrý život. Kniha je dobrou četbou nejenom pro mládež, nýbrž i pro starší čtenáře.

Kniha malých proroků. — Překlad Msgre Dr Heger, Brno, Akord. 1947, str. 200, cena 60 Kčs. Heger pokračuje ve své záslužné práci v překladu Písma sv. Starého Zákona z originálu. Hegerův překlad je věrný, a přitom velmi krásně se čte. Doufejme, že nám postupem doby zjedná anebo přeloží sám básnické přetlumočení starozákonních knih.

Novotný Antonín: Praha »Temna«, Atlas, Praha, 1946, str. 320, cena 96 Kčs. Kulturně historické líčení staré barokní Prahy, jejího života náboženského, kulturního, profesionálního. Popis slavností, zvyků, životní úrovně, života umělců a řemeslníků, způsob úřadování oné doby, s celou slavnostností, a rozevlátostí barokní je zachycena velmi dokonale v této knize. Důležitý dokument k poznání této tak pomlouvané doby.

Larigaudie: Radostný život. — Edice Veritas, Trenčín, 1946, cena 17 Kčs. Duchovní zážitky skautského vůdce. Larigaudie skaut, světec, hrdina národní píse si své poznámky a o duchovním vlastním životě, které poukazují, jak je možné a nutné spojit radostnost křesťanského mládí s vážným snažením o dokonalou lásku Boží. Výborná knížka!

Janouch Jaroslav: Zpěv z pralesa. — Atlas, Praha, 1946, str. 160, cena 85 Kčs. Dobrodružné, zdravě dobrodružné líčení osudů českých vystěhovalců do Jižní Ameriky. Kniha je naplněna napínavým dějem i napínavým líčením života českých lidí, kteří se probíjejí v těžkém prostředí přírodním i sociálním a politickým k založení nové existence. Kniha je velmi vhodnou četbou pro dospívající mládež, hlavně mužskou.

First: Hry pro mládež i dospělé. — Ymca Praha, 1946, str. 70, cena 27 Kčs. Praktická pomůcka, která jistě přijde vhod všem pořadatelům besídek a táborů mládeže.

Nový Zákon, Vyšehrad, 1946, str. 800, cena 60 Kčs.

Konečně první z chystaných a slibovaných vydání, které smazává velkou hanbu českých katolíků, že na všechno měli čas i peníze a síly, jen tak dlouho jsme musili čekat na Písmo svaté a pak hned se vyrojí vydání tři. Překlad Sýkorův i v úpravě Hejčlově je hodně kostrbatý hlavně v epištolách svatého Pavla. Ale hlavně, že je vůbec. Doufejme, že jiná vydání opraví nedostatky tohoto překladu. Zevní úprava je krásná. Nakladatelství nečetřilo nákladu. I vazba je solidní. Nelíbí se mi umístění poznámek až na konec, ačkoliv i pro to jsou důvody, ale takhle pro mnohého člověka ty poznámky pak nebudou vůbec existovat.

Štorm: Dobrý rytíř. — Vyšehrad, 1947, str. 200, cena 63 Kčs. Štorm zabloudil jednou ve svém uměleckém mládí do rytířského středověku a nemůže se jaksi vrátit do šedého dneška. Jeho kniha je jakoby obhajobou, ač mu to asi ani nenapadlo, dobrého rytíře bez hany a bázně, a proto i příležitostí zatahat za vlasy špatné dědice rytířské zavazující noblesy, které jest dnes tak málo u dědiců křesťanské minulosti.

Karel Kolísek: Lurdy. — Horlivý šířitel známosti Lurd a pořadatel poutí lurdských vydává tuto knihu, která obsahuje jak podrobnou historii Zjevení, tak historii Lurd a historii českých lurdských poutí. Myslím, že všechny ty podrobnosti o poutích by mohly odpadnout, aby kniha byla cenou přístupnější a protože nepovažuji ony podrobnosti za hodné toho, aby byly všechny zachovány na tak krásném papíře.

Skácel: Socialismus a sociální reforma. — ČAT Praha, str. 36, cena 15 Kčs. Skácel se dobře zabral do temat sociologických a národněhospodářských, a podobnou solidní studií je i tato kniha.

Pecka, Pavelka, Chudoba: Křesťanský realismus a dialektický materialismus. — Akord, Brno, str. 200, cena 45 Kčs. Brno bylo daleko napřed před ostatními městy ve věci vyrovnání se katolíků vědeckým způsobem s dialektickým materialismem. Prof. Pecka a Pavelka a Chudoba konali řadu přednášek o tomto thematu. Účast byla neobyčejná, a posluchači, a hlavně ti, kteří se nedostali do sálu, žádali vydání těchto přednášek. Dílo je dobrou orientací o dialektickém materialismu s katolického hlediska.

G. J. Není správné vytýkat kněžím, že pěstují politiku v jedné straně a proto a zároveň pěstovati politiku strany druhé, zvláště když není lepší.

T. Kl. Proč si nevšímáme s takovou přísností spisů a spisovatelů daleko horších a nebezpečnějších než jsou kolikrát katolíci, které prý tak přísně posuzujeme? Právě proto, že se jedná o katolické nakladatelství a o katolíky a katolické časopisy, musíme být mimořádně přísní a musí ta přísnost být i na nás, protože o nekatolících vědí většinou lidé sami, co si o nich myslit, ale katoličtí spisovatelé a katolická nakladatelství a katolické časopisy dávají věci pečeť katolickou a proto pečeť spolehlivosti. Lidé s tím takto počítají. Proto je třeba vážněji upozornit, když se někdy v té věci něco stane.

Potřebujeme laické pomocníky. — Náš řád je zaměřen na apoštolát všeho druhu. Ale pro zdárné vykonávání našeho apoštolského úřadu a v neposlední řadě i našeho tiskového apoštolátu potřebujeme nutně pomoci tak zvaných řádových bratří laiků. Oni nám připravují a umožňují po stránce technické a hmotné náš duchovní apoštolát. Oni mají dělat to, co doma dělá maminka. Mají utvořit skutečně domácí prostředí, rodinné ovzduší v klášteře. Jsou skutečnými řeholníky, u nichž řád úzkostlivě dbá, aby při vši práci měli čas na důkladný duchovní život. Mají účast v celé apoštolské práci celého řádu. V poslední době máme kritický nedostatek bratří laiků, jimž se říká lidově fráteři. Potřebujeme mladé lidi všech řemesel i rolnické synky s dobrou vůlí ke spolupráci a k vlastnímu posvěcení. Přihlášky: Olomouc, Slovenská 14, Dominikánský klášter.

Také naše poslední slovo v otázce Husově. — Proč jsem otiskoval Vodičkovy polemiky s Katolíkem? Uznávám potřebu přibrání psychologických momentů při řešení této staré české bolesti. Sám jsem konal v tom smyslu hodně přednášek na thema Český zápas o Církev. Ale pastorálka se vši psychologií nesmí zavírat oči před fakty a nesmí být historicky nesprávná. Chtěli jsme jen říci: Takto to neurovnávejte, touto cestou jít nemůžeme.

P. Braitó

Láska k vlasti. O té přece nemusíme v Hlubině psát. Ta se rozumí pro nás sama sebou a jest jí v theorii všude dost a dost, až příliš mnoho. Když totiž je tolik křesťanů, kterým je Bůh a Církev vedlejší vedle pojmu vlasti, místo aby to bylo naopak. Bůh je první skutečnost a jemu patří největší láska a vlast je jeho dar a cesta k němu; nesmíme převraceti tyto hodnoty. Přehnané vlastenectví je ochotno oceňovat kněze a církve dle toho, jak se jim zdá, že nadšeně slouží a velebí vlasti, jak vlastenecky mluví. Ale, nejlepší zajištění vlasti je přivnutí jí k nejpevnějšímu základu všeho i vlasti a národa, k Bohu, jenž dovede národ naplnití spravedlností a láskou, jež jsou nejlepší zárukou jeho budoucnosti. Viděli jsme na nacismu, kam vede propadnutí šovinismu, jenž vidí jen sebe a svůj národ a tento národ a stát tak zbožšťí, že jeho prospěch hledá všemi prostředky, bez ohledu na zákony Boží a mezinárodní a všelidské a přirozené. Ale rovněž tak je nebezpečný internacionalismus. To, co Bůh světil každému národu vlastního, to má pěstovati, to si chrániti a tím právě sloužiti rozvoji a prospěchu celého lidstva. Církev není totiž internacionální, jak se mylně říkává, nýbrž universální, což je něco jiného: jest pro všechny, všechny přijímá, všechny obohacuje a od všech přijímá, aby všichni její údobé všechny ostatní svými přínosy obohatili.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL OLMOUC

Poslední theologická novinka naší edice

Dr Silv. M. Braitó: CÍRKEV

Církev je Vaše Matka. Poznejte ji! Braitova studie o Církvi, která se řadí mezi nejlepší díla světové theologické literatury dneška, Vám zjeví všechnu krásu tajemství Církve.

Objednejte co nejdříve v naší edici. - Cena 150 Kčs.

Máte už nejnovější příručku, orientující po celém mravním životě? Jest jí

R. M. Dacík: MRAVOUKA

Má-li svět být obrozen, musejí být zásady evangelia uplatněny v životě. Dacíkova Mravouka Vás povede krok za krokem ve všech okolnostech k nejvyššímu uskutečňování následování Krista. Nepostradatelná příručka jak pro kněze, tak pro laiky.

Cena 120 Kčs, vázaná 150 Kčs.

Umění a život nejsou si cizí. To poznáte z knihy, kterou jsme právě vydali

Jan Čep: ROZPTÝLENÉ PAPRSKY

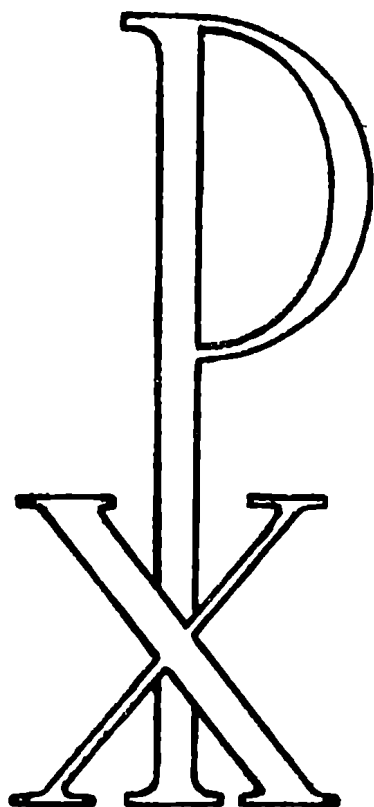
Hluboký básník a znalec lidského nitra a křesťan ve své tvorbě mluví řečí umělce o kráse a tvoření z ní. Krásný dárek zvláště mladým.

Cena 58 Kčs, váz. 90 Kčs

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Braitó. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 3

Z á s a d y : Lhotská: O pokoji 81 - Sv. Tichon: Křesťanova vlast 83 - Švach: Křesťanské společenství 87 - Braitl: Blahoslavená Marie Cabrini 91 - Dacík: Měsíční duchovní obnova 95 - Pecka: Základy míru v křesťanství 98 - Život: Louis le Cardonnel, kněz a básník 104 - Podezírání a široké srdce 105 - Obnovená dominikánská revue pro duchovní život v Itálii 106 - Marius Gonin, budovatel Sociálních týdnů 107 - Katolický východní obřad 107 - Kalendář beatifikací a kanonisací pro rok 1947 107 - Sociální týden ve Francii 108 - Nesmíme stát opodál 108 - Pronásledování katolíků 108 - Z katolického světa 109 - »Čsl. církev« a vědecký názor na katolictví 109 - Pracovna 110 - Žeň 117

NA HLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP
Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Revue Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V BŘEZNU

PRAHA: Přednášky v sále dominikánského kláštera Praha I. Vchod z Jalovcovy ulice. Začátek o sedmé hodině večerní. 1. března Braito: Znamky Církve — všeobecně. 8. Škrabal: Kristus o manželství. 15. Veselý: Dostojevskij. 22. Dacík: Výchova smyslů. Smysly vnější. 29. Habáň: Náboženské zážitky s hlediska psychologického.

BRNO: Přednášky v sále Uměleckoprůmyslového musea, Husova tř. Začátek v 7 hodin večer. 1. března Dacík: Výchova smyslů, smysly vnější. 8. Veselý: Dostojevskij. 15. Braito: Znamky Církve — všeobecně. 12. Čala: O hodnotě a nadhodnotě. 29. Pecka: Osoba a osobnost.

Studenti, inteligenti, tyto přednášky jsou pro vás. Účastněte se jich v hojném počtu a přiveďte kolegyně a kolegy dobré vůle, kteří hledají poučení. Ušetřete si jak pořádání tak poslouchání mnohých přednášek. Všem: Přispějte nám přiměřeným režijním penizem na náklady spojené s přednáškami.

Braitova kniha o Církvi. Nemůžeme ji posílat na ukázkou. Každý se musí sám o ni přihlásit anebo si ji zakoupit u svého knihkupce.

Redaktor slouží 15. března mši svatou za celou naši duchovní rodinu. Spojte se s námi v modlitbách, abychom všichni život Boží v sobě měli a hojněji měli.

Knihovna svatých Otců. V nejbližších dnech vyjde již první svazek svatých Otců, a to kniha Homilií sv. Řehoře v překladu Timothea Vodičky. Autor předeslal výbornou orientační studii o životě a díle tohoto velkého svatého Otce. Touto knihovnou vstupujeme do řad velkých národů, které vydaly a vydávají si souborné dílo svatých Otců. Knihy jsou odrazem a zároveň zdrojem duchovního života Církve. Místo po všelijakých rozbředlých knížkách o duchovním životě sáhněte po hutné a zdravé stravě svatých Otců. Objednávky posílejte na Dominikánskou edici Krystal, Olomouc, Slovenská 14. Objednávky budou postupně vyřizovány podle toho, jak došly.

Soukromý tisk. Vydali jsme již konečně zase po válce náš loňský soukromý tisk. Vyskočil: Sládkův hrdina. Rozešleme knihu těm, kterým jsme ji slíbili, jen jak se administrace trochu uvolní.

Věra Lhotská:

O pokoji

Siná barva nás zahalila a není uniknutí.

Nastavili jsme tváře a na čelo nám Tví sluhové, Pane zástupů, nasypali popela, neboť podle Tvého přání jsme nyní zasvětili svůj čas úpěnlivému sepětí dlaní.

Je však ztrnulé naše sepětí, naše nitro bez pramene radosti z naděje v světlo, které přijde zrána.

Neboť, Pane, nejen na našich čelech, ale i v našich dlaních a v ústech a v srdcích máme skřípající a smrtonosný popel.

Zbédování klesáme na kolena a namáhavě vychází zpod popela jen prosba:

Smiluj se!

A jsme neschopni mít to, čeho nositeli a zachovateli nám býti přikazuješ:
pokoj.

Tak drtivě víme, Pane, žes nás všechny ustanovil k vrchu, převyšujícímu svět, k vrchu, který má pokojem zářit, ustanovils nás k hradu pevnému, v jehož hrazení má být uchováván pokoj v časech neklidných, víme, že jsme Tebou ustanoveni k studnici v poušti, jež má pokojem napájet polomrtvé karavany.

To vše víme a nic z toho v nás není!

Nikdo ze světa nemůže k nám přijít, aby u nás našel Tvůj pokoj a napojil se jím.

Neboť v nás je jen skřípající a smrtonosný popel, ó Pane!

Halíme se v žínice svých nepatrných křížů, neboť zasypaní chceme litovat, že Tvé vyvolené pokolení zradilo svůj vznešený úkol.

A prosíme o Tvůj pokoj, který jedině Ty můžeš dát a uchovat v dobách kolísání a zrad!

Jen Ty dáváš a dávat můžeš!

Ne z pokory, ó Pane, ale ze své ubohosti, která dovede jen zrazovat a Tebe v tvář tepat, to říkáme.

Shromážďujeme se k velikému úkonu kajícnosti, nemohouce obětovat nic, než dva plody polí a vinic a poklek na studeném kameni Tvého domu. Právě před okamžikem, než s oltáře přijmeme Oběť Tvého Prvorozeného, která je jedinou jistotou; držící pevně náš den a život, jedinou silou našeho bytí, voláme k Tobě:

pokoje dej!

Neodvracej své dlaně od nás a pohleď na své vyvolené, kteří litují promrhaného statku otcovského.

Krev kolem nás proudí, krev našich žen a dětí, krev těch, jimž náleží naše srdce, krev i těch s břehu druhého.

A nenávidět těch, kdož by měli odpouštět, otravuje půdu.

A není ticha a mlčení, není úsměvu, a my, zrádní nositelé Tvého nehluchého a jasného pokoje, jdeme za lákavým hlasem toho, který se odvážil i Pomazaného pokoušet.

Tak hluboko jsme kdysi klesli, ve veselice světa, že sotva nás drtí vědomí o pokoji, majícím být v srdcích i v čas válek a pustošení, v čas pronásledování a umírání na bojištích.

Tvé milosrdenství nás nezamítlo a dalo nám to poznat.

Vrháme se na tvář a k Tobě tedy voláme:

I když nebudeme mít, kam hlavu složit, jako Tys, Pane a Mistře náš, neměj, dej, ať pokoj je v nás!

Uděl nám Pane!

I když nás budou pronásledovat a bičovat pro Tvé jméno, jaks řekl, dej, ať pokoj je v nás!

Uděl nám, Pane!

I když budeme muset pro Tvou službu i otce i matku, bratry i sestry opustit, jaks předpověděl, dej, ať pokoj je v nás!

Uděl nám, Pane!

Až bude kolem nás potopa krve a běsnění střel, pokoj nechť zvládne naše duše!

O to Tě prosíme, Pane!

Až bude kolem nás veselí se smát a přípitky, pokoj nechť zvládne naše duše!

O to Tě prosíme, Pane!

Až bude náš zrak naplněn slzami nebo štěstím, pokoj nechť zvládne naše duše!

O to Tě prosíme, Pane!

Před Tvým zbičovaným tělem a trním rozbodanou duší se stydíme ukazovat své malé ranky. Nestačí ani na zadostiučinění za naše zrady. Jak by tedy bylo možné, nabízet Ti je v směnu za pokoj?

Klademe se slzami svou tvář v prach za stud, kterým se naše líce zardívaly, měli-li jsme kráčet za Tebou, Posmívaným a Poplivaným.

Nač tedy máme Ti ukazovat, žádající, aby pokoj se zakořenil v našich srdcích?

Nemáme nic, jen popel na svých čelech, v dlaních, ústech a srdcích. Klečíme v úpěnlivém mlčení.

A čekáme.

Čekáme na Tebe.

Čekáme na světlo třetího dne.

Čekáme, až Ty sám, Mistře, za jitra, k němuž se celou nadějí zavržených upíráme, nás pozdravíš:

Pokoj vám!

Sv. Tichon Zadonský:

Křesťanova vlast

**Motto: Nemáme zde příbytku trvalého,
ale hledáme budoucí. (Žid. 13, 14.)**

Všemi způsoby snaží se nepřítel člověka trápit zbožné duše, které povstávají proti němu, které opovrhují jeho mrzkými, Bohu odporými radami. Přivádí na ně skrze své služebníky — zlé lidi — všemožné nehody. A jak často svou chytrostí dosáhne toho, že zbožná duše je vypuzena ze svého domu, ze své vlasti a ztrácí své blízké a drahé.

Jak má křesťan nalézt útěchu? Jak se má potěšit člověk vyhnaný z domu a vlasti, zbavený známých a příbuzných?

Bez Božího dopuštění se neděje nic. Ani to tvoje vypuzení. Opravdu, lidská zloba tě vyhání, ale Božím dopuštěním. Ani satan, ani jeho služebníci by ti nemohli nic udělat, kdyby to Bůh nedopustil. Co se může přihodit člověku a zvláště věřícímu bez prozřetelnosti a vůle Boží?

Bůh vidí vše: Kdo vyhání, koho vyhánějí, proč a kvůli čemu. Odporuč Boží prozřetelnosti své vypuzení a pak se On o tebe postará. Pamatuj, že křesťané jsou hosty a cizinci na tomto světě, (Žid. 11, 13.) a nemají zde trvalého příbytku, ale hledají budoucí (Žid. 13, 14.) a očekávají město pevně založené, jehož stavitelem a tvůrcem je Bůh. (Žid. 11, 10).

A proto je život křesťanů na světě podoben zajetí a putování. Když je tomu tak, pak je pro ně lhostejno, kde mají prožít svou pouť, zda ve vlasti a v domě, kde se narodili a byli vychováni, či v cizí zemi, kam byli vyhnáni a kde jsou v zajetí. Je lhostejno, jak dlouho jim Bůh velí putovat na tomto světě. Proto i tobě má být lhostejno, žiješ-li ve svém domě nebo někde v cizí krajině. Odevšad můžeš stejně pozvedat své zraky k nebi, své vlasti a k tomu, který v nebi přebývá, k Otci nebeskému; a On stejně na tebe shlíží ze svého svatého nebe, žiješ-li ve své vlasti nebo ve svém domě a žiješ-li v cizím kraji. A milostivěji ještě shlíží na tebe ve vyhnanství, jako na vyhnaného a tupeného lidmi jako milosrdný otec má s tebou soucit a chystá ti korunu slávy věčné.

Každé místo, kraj i město je Boží. Hospodinova je země, i vše

co ji naplňuje, svět i všechno, co na něm žije (Ž. 23, 1.). A náš Bůh je na každém místě, Bůh náš je naděje všech končin země, i toho, co jest daleko v moři (Ž. 64, 6).

Pamatuj, že na každém místě je jeho království a jeho panství (Ž. 102, 22.) a ty jsi na každém místě v království Božím a Bůh s tebou všude přebývá. A jak daleko je Bůh vzdálen od bezbožníků, žijících ve svých domech, osvěžujících se a veselících se v království ďáblů, tak blízko dlí svou milostí s bohabojnými, ať už jsou kdekoliv.

Být s Bohem, značí — mít na každém místě vlast a dům. Bez Boha je dům i vlast vyhnanstvím a zajetím.

S Bohem je radost i v bédách, strádáních, ba dokonce i v pekle. Neboť kde je Bůh, tam je i království Boží, ráj, nebe a veškerá blaženost. Bůh je pokladnice a pramen útěchy, radostí, veselí i veškeré pravé blaženosti a bez něho se vše obrací v nic. A když to vše pochopíš, přestaneš tesknit, že jsi daleko od svého domu a vlasti a všude budeš mít útěchu.

Vzpomeň si, že i svatí Boží byli vyhnanci. Josef byl vyhnán závistí svých bratří. David trpěl vypuzení od Saula i svého syna Absoloma a potuloval se po cizích krajích ve vši bídě a trápení. Daniel a tři mládenci byli v zajetí v Babyloně. V Novém Zákoně apoštolé, mučedníci, svatí biskupové a jiní svatí snášeli vyhnanství nejrůznějšího druhu. Tak tomu bývá i nyní. Jako moře vlnami, svět svojí ukrutností vyhání a odvrhuje od sebe svaté, jako by byli pro něj mrtvi — ale oni jsou živi pro Boha.

I ty jsi-li vyhnán, jsi jejich společníkem v žalu (Zj. 1, 9.) a je pro tebe lepší trpět žalostí, než veseliti se s nevděčným a zlým světem, neboť s nimi budeš potěšen v nebeském království. I na to pamatuj, že sám Syn Boží a Pán náš dobrovolně přišel k nám vyhnancům z ráje, cizincům a zajatcům, a s námi bídnými bídu trpěl, s námi cizinci byl cizincem, se zajatými byl zajatcem, byl spoután a veden k soudu a na smrt a ráčil zemřít. Pohleď na ta ponížení a potěšíš se.

Řekneš — je to vše těžké. Ve vyhnanství jsem vzdálen od otce, od matky, od bratří, příbuzných a milých přátel. Máš pravdu. Je to bolestné vzdálit se od milých, ale nemůžeš se nikde vzdálit od Boha, který je věřícímu víc než otec a

matka, který ti praví: Kdyby i matka zapomněla na své dítě, já na tebe nezapomenu. (Is. 49, 15.).

Tvámi věrnými a milými druhy jsou Boží andělé, kteří neviditelně obletují ty, kteří se Pána bojí (Ž. 33, 8.). Tvými bratry jsou svatí, kteří dříve též přestáli vyhnanství a nyní se dívají na tvé hrdinství a radují se z tvé trpělivosti. Pohleď, kolik milých máš ve svém vyhnanství! Bůh, pomocník a utěšitel tvůj je s tebou, andělé-ochránci tvoji, svatí-bratři tvoji, neboť ty jsi účastník jejich minulé strasti. A k tomu i tvé vědomí, vnitřní a stálý tvůj svědek a utěšitel je klidné a šťastné.

Kristus blahoslaví pronásledované pro spravedlnost: Blažení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť těch jest království nebeské. (Mt. 5, 10.) To je pro tebe naděje větší než otec a matka, bratři a přátelé i vlast a dům. Tím se utěšuj, protože království nebeské ti patří. Nyní — vírou a nadějí, potom — dědictvím bez konce bude tvým Bůh, kterého nyní vidíme jakoby skrze matné sklo, v hádance, ale pak uvidíš tváří v tvář (1-Kor. 13, 12.).

Jenom se měj na pozoru, trp s vděčností a nebraň vůli Boží, aby se na tobě vyplnila, vždyť bez ní se nám nemůže nic státi.

II.

Vlastí křesťana je nebe, kde je sláva nebeského Otce, k němuž se křesťané modlí volajíce: Otče náš, jenž jsi v nebesích . . .!, kde je přeslavný jeho dům, v němž je příbytků mnoho (Jan, 14, 2.), kde je město veliké, svatý Jerusalems, mající velebnost božskou a to nepotřebuje ani slunce, ani měsíce, aby mu svítily, neboť velebnost Boží je osvětila a svící jeho je Beránek — Kristus (Zj. 21.).

Tam Otec nebeský naplní radostí z patření na svou přesvatou tvář své syny, kteří se tam přestěhovali po svém pozemském putování plném béd; tam má své bydliště sbor svatých prarodců, tam jásají proroci, apoštolé a biskupové, hlasatelé pravdy; tam oslavuje vítězství přejasně vojsko mučedníků, tam požívá pokoje zástup ctihodných služebníků Božích a kajícníků, tam září západu neznající Slunce pravdy — Kristus a osvěcuje všechny jasem své slávy a ohřívá nejvřeějšími paprsky své lásky. Svou milostí přita-

huje k sobě všechny, kteří putují ve světě a ctí jeho svaté jméno. Tam trůn slávy obklopují tisíce tisíců a desetitisíce desetitisíců nebeských sil andělských a pějí Pánu, Králi slávy neustále: svatý, svatý, svatý Pán zástupů!

V té vlasti není strachu před cizinci, není bázně před nepřáteli, nehrozí nebezpečí nemoci, smrti, hladu, chladu, nouze, nepřátelství, nenávisti, zloby a jiných zel. Není tam slyšeti stížností, vzdálil se odtud pláč a smutek a vzdychání; není starostí o stravu, pití, oděv, o dům a domácí. Není bouře a nepohody, není jitra, večera, noci, ale je věčný den. Není podzimu a zimy, ale stále jasné a vonné jaro a léto. Neslyšet, nevidět tam nic, leč co je milé a blažené.

Obyvatelé tam věčně bdí, ale netrápí se; stále žijí, ale smrti nečekají. Život je tam bez smrti, pokoj bez strasti, radost bez zármutku, zdraví bez nemoci, bohatství bez chudoby, čest bez nebezpečí a strachu, zámožnost bez zchudnutí, blaženost bez neštěstí, jas bez mlhy. Každý se tam těší tím dobrem, které jest dobro samo a nad které není většího dobra, těší se tou blažeností, která je blaženost sama ve své úplnosti, — tou slávou a ctí je odměňován, která je korunou cti a slávy. V tom slavném a blaženém obcování je úplný klid, pokoj a láska mezi blaženými občany, vzájemná radost jednoho nad druhým, útěcha a veselí, neboť se milují navzájem jako sebe. Vždyť jeden druhého vidí v dokonalé blaženosti.

V tuhle vlast, milý křesťane, se stěhují křesťané, kteří vírou a láskou pracují pro nebeského Otce, Krále nebes a země a veškerého tvorstva. Tuto vlast zavřeli prarodiče sobě i nám svou neposlušností, ale Kristus, Syn Boží ji znova otevřel svým dobrovolným putováním na zemi, a dobrovolnou poslušností, neboť byl poslušný až k smrti a to smrti kříže. (Phil. 2, 8.)

My, milý křesťane, jsme ještě poutníky a příchozími na zemi, jež je nám cizí, ještě se plavíme po moři tohoto světa, a jsme zmítáni vlnami života. Ještě z daleka, ze slzavého údolí, jako ze zajetí babylonského pohlížíme slzícím okem víry na Jerusalema, na tu vlast, na hořejší Jerusalema a vzdycháme, toužíce přiodíti se obydlím svým, které jest z nebe (2. Kor. 5, 2.). A proto musíme se neustále namáhat, bojovat, snášet neštěstí na své pouti, trpět od nepřátel, kteří nás obklopují a hledí zatarasit

cestu a nepustit k té vlasti. Musíme se chránit od nástrah ďábel-
ských, svodů světa a žádostí tělesných, které povstávají proti
duši. (1. Petr, 2. 11).

A víme-li, že naše vlast je v nebesích, tak musíme nebesky
myslet, ne pozemsky, jak nás učí apoštol: O tom co je z hůry
uvažujte, ne co je na zemi. (Kol. 3. 2.) A je-li život křesťanů na
zemi putováním, pročpak se křesťané zásobí tolik majetkem,
jako by měli zde žít na věky? Proč staví tolik domů a zdobí je?
Proč si přisvojují tolik pozemků, statků? Proč hromadí tolik
bohatství a uschovávají tolik pokladů? Proč rozmnožují zlato,
stříbro a drahé kamení? K čemu tolik zatěžují svou ubohou duši
na pouti? Vždyť to všechno zanechají na zemi a nic s sebou ne-
vezmou, jak praví apoštol: Nic jsme nepřinesli na svět, patrně,
že také nic nemůžeme z něho odnésti. (1. Tim. 6, 7.) A dokonce
lidé zanechají pohřbeno v zemi i své tělo, které přinesli na tento
svět.

Pouze duše odejdou na místo Bohem nám stanovené. A takoví
lidé, kteří chtějí zbohatnout na tomto hmotném světě, mají dá-
vat pozor na mnohé výroky apoštolů, varující před neštěstím
a záhubou. Jim odpovídá Kristus Bůh z výsosti své slávy:
Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, komu připadne to,
co jsi připravil? (Luk. 12, 20.)

Chraňte se, milí křesťané, abyste neztratili blažené občanství
v nebesích!

Svatý otče Tichone, pros Boha za nás!

P. Dr Prokop Švach O. P.:

Křesťanské společenství

II. Bratrství lidí

I pojem otcovství by někdy mohl vzbuzovat spíše pocit hrůzy nebo
strachu, kdyby v otcovství převládala autorita, pánovitost nebo krutost.
To jsou však více výjimky proti přírodě než pravidla. Pojem otcovství,
jak je podáván v evangeliích, více přesahuje než se kryje se skutečností
přirozeného otcovství, i když se o ně opírá jako o základ. Kristus však
měl na mysli otcovství ve smyslu nejen původu, nýbrž i péče a lásky.
Měl před očima všechno to krásné, co může pozemský otec dát svým
dítětkám: zrození k životu, starost o živobytí, zajištění dědictví i lásku
a něhu. Ale otcovství Boží se ve svých možnostech vymyká rozsahu

přirozeného otcovství, protože může daleko více. Zdá se, že tento pojem je tak teplý, že obsahuje i mateřskou něhu a starost a že může ještě více v řádě milosti, jak to vyjádřil sv. Jan Zlatoústý: »Ten, kdo jmenuje Boha svým otcem, vyznává tímto názvem odpuštění hříchů a trestu, spravedlnost a posvěcení, vykoupení, přijetí za syny, titul dědice a bratra jediného Syna a vedení Ducha svatého«.

A tu jsme u druhé složky otcovství Božího, totiž u bratrství lidí, ale ne u takového, jež se zakládá jen na některých vnějších podobnostech nebo zájmech ani ne jen na skutečnosti, že všichni lidé jsou si rovni v lidství. Jsme u bratrství, jež má ještě hlubší kořeny a je spojeno těsně s otcovstvím Božím. U bratrství, jež objímá všechny lidi na základě jejich stejného původu, které však se musí uskutečňovat na každém jednotlivci. Jeho všeobecnost nevyklučuje nikoho z okruhu společenství a lásky, nezná hranic ani národních ani rasových, nezná ani přátel — avšak jeho konkrétnost přikazuje prokazovat dobro každému jednotlivci.

Stačilo by k pochopení tohoto bratrství již to, že Bůh se nám zjevil jako otec, ne však jen můj, nýbrž náš. To by byl jakýsi přímý důkaz shora, od pramene tohoto bratrství. Neboť kdyby se Bůh nebyl zjevil člověku jako společný otec všech, mohl by si někdo správně vyřešit zcela soukromě svůj poměr k němu jako jednatel, aniž by se přitom staral o druhé, ale jakmile se jednou zjevil Bůh lidstvu jako otec všech, nemůže si nikdo upravit své vztahy jednotlivě k Bohu jako Otci bez ohledu na jiné. Slova Boží jsou mu jasná: »Jeden je váš nebeský otec... Vy pak jste všichni bratři«. (Mt. 23, 8, 9). Není pochybnosti o tom, že duchovní bratrství lidí se opírá o otcovství Boží. Kristus jasně ukázal nejvyšší důvod a pramen tohoto bratrství. Přirozené bratrství je zase zde jen východiskem k pochopení tohoto duchovního pojmu, jak tomu bylo u otcovství Božího. A proto jako Boží otcovství v evangeliích je nadnárodní, tak je tomu i při pojmu lidského bratrství. Zakládá se na skutečnosti společného původu lidí od jednoho otce, na starosti tohoto otce o všechny lidi a na lásce k nim. I v přirozeném bratrství lidí vidíme tyto vzájemné vztahy. Otec nebo rodiče milují přirozeně své děti, protože se s nimi rozdělili o část své bytosti, a jako se starají o udržení svého života, tak je jim vrozeno pečovat i o ty, kteří jsou takřka druhým jejich já, zřítelnicí jejich oka. Proto se na děti rozšiřuje jejich láska, péče a snaha zajistit jim výživu. Tak se i láska nebeského Otce sděluje všem těm, kteří vyšli z jeho rukou jako jeho dílo, odlesk jeho dobroty, sdílnosti a péče. Vidí i Bůh v lidech sebe, svůj obraz, svou rozšířenou lásku a proto, jak jsme viděli, nikdo není vyloučen z jeho péče a starostí, kdo je účasten podobnosti s ním.

Ale tak jako nám Bůh nezůstal nepřístupný a vzdálený ve své všepřesahné nekonečnosti, nýbrž se nám přiblížil v Ježíši Kristu, podobně bratrství lidí v duchovním smyslu, třebaž je zapojeno do samého božství .

nad všechny hranice a výjimky, zasahuje všechny jednotlivé lidi a na každém jednotlivci se uskutečňuje. Abychom se nemohli vymlouvat, že jsme někoho nepoznali jako svého bratra nebo že jsme nevěděli, zda je hoden naší lásky nebo ne. Všichni jste bratři. A tak jako jsme v Ježíši Kristu blízko Bohu, tak také voláme správně k Bohu jako k Otci, jestliže máme všechny lidi za bratry. Myšlenkově všechny lidi ať viditelné nebo ne, protože jsou všechny dětmi Božími. A ve skutečnosti v projevech mé lásky každý jednotlivec, který se mi naskytne. V této představě a v této duchovní skutečnosti je vyloučeno jakékoliv idylické snění o tom, jak milujeme všechny lidi v jejich lidství, ale ve skutečnosti vykážeme ze své lásky každého jednotlivce, který nás obtěžuje svou prosbou nebo potřebou pomoci. Duchovní bratrství je tak konkrétní, že jeho porušení v jednotlivostech je jednání přímo proti Bohu. A to je druhá cesta tohoto bratrství, jež je zaručeno i s lidského hlediska. »Jestliže někdo řekne: Miluji Boha a nenávidí svého bratra, je lhář. Neboť jestliže někdo nemiluje svého bratra, jež vidí, nemůže ani Boha milovat, kterého nevidí. A tento příkaz máme od Boha, aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra«. (I. Jan, 4, 17...).

Není důležitějšího citátu, není většího důkazu ze zjevení pro konkrétnost lásky k bližnímu než je tato věta, nad kterou se musí zamyslet každý, kdo chce změřit skutečnost své lásky k Bohu nebo kdo si chce ověřit pravdivost své lásky k bližnímu. Je to jako rovnice a člověk k této skutečnosti nemůže nic přidávat ani z ní ubírat, má právo se nad ní jen zamyslet. Z toho vyplývá, že každý, kdo opravdově miluje Boha jako Otce, dospěje k opravdové lásce ne nějakých jen ideálních lidí, nýbrž každého bližního, jak se s ním potká v životě. A každý, kdo skutečně miluje své bližní, musí dospět k Bohu jako k Otci, jinak jeho láska k bližnímu není pravá. Na základě této nauky zdůrazňuje teologie, že láska k Bohu a k bližnímu je jedna, protože jestliže správně milujeme Boha, musíme chtít též blaho bližním podle jeho vůle, a zase naopak, jestliže milujeme své bližní cele a opravdově, musíme chtít nejen jejich časné dobro a výhody, nýbrž též jejich duchovní a věčné dobro, a tak dospíváme k Bohu. Protože člověk má největší cenu podle své duše, v níž je vtisknut obraz Boží, nejsprávněji jej milujeme podle této stupnice hodnot v něm, i když povinnost lásky se musí odnášet až k nejběžnějším projevům ve skutcích lásky. »Neboť to máme milovati v bližním, aby byl v Bohu. Proto je jasné, že je druhově tentýž úkon, jímž se miluje Bůh a jímž se miluje bližní. A proto pohotovost lásky se rozšiřuje nejen na oblibu Boha, nýbrž také na oblibu bližního«. (Sv. Tomáš, II. II. ot. 25, čl. 1.)

Nadpřirozené otcovství Boží se svou duchovností zaručuje lásce k bližnímu, aby byla všeobecná, t. j. aby objímala všechny lidi bez rozdílu národnosti nebo tříd, protože Bůh je otcem všech. A jsou-li někteří

nehodni jeho lásky, i těm dává svá dobra, a tak my jsme povinni jej následovat. A také proto, že i když snad v některé chvíli nejsou hodni lásky Boží, jsou přece všichni k ní povoláni. Neznamena to, že máme milovat nepřátele Boží nebo své jako nepřátele, nýbrž pokud v nich je též něco božského a pokud jsou dětmi Božími.

Duchovnost lásky k bližnímu, vyvěrající z nadpřirozeného otcovství Božího, zdokonaluje bratrství lidí, aby nebylo jen zevně, třeba snad i navenek dobrými skutky projevované, ale bez souhlasu vůle nebo bez lásky. Právě proto, že jsme dětmi jednoho Otce, jenž vidí i ve skrytu, a tak i naši lásku, zda je upřímná, opravdová, vnitřní. A to je její vnitřní velikost a dokonalost, protože není-li láska upřímná, a nevychází-li ze srdce, není to nikdy pravá láska.

Přitom však je tak konkrétní, že se sklání ke každému i v jednotlivostech. Je pravda, že člověk nemůže prokazovat ve skutečnosti lásku všem lidem, protože je mu to nemožné i fysicky. Ale jednota a skutečnost otcovství Božího přikazuje mít tuto lásku v pohotovosti. A tak kdykoliv se naskytne možnost nebo nutnost vnějších projevů této lásky, je k tomu vázán člověk v každém případě podle svých možností.

Nic by nebylo nesprávnějšího chápat lásku k bližnímu, jak ji hlásal Kristus, jak něco všeobecného a vzdáleného běžného života. Kristova nauka na Hoře zabíhá až do příliš jasných konkrétních případů, takže vylučuje jakoukoliv pochybnost. Láska, kterou Kristus hlásal, je tak prostoupena společenskými ctnostmi a projevy, že se osvědčuje v běžném životě. Jestliže již starozákonní proroci volali proti útisku chudých a různým sociálním nepravostem, Kristus výslovně řekl, že nepřišel zrušit zákon ani proroky, nýbrž zdokonalit a naplnit duchem, a to především duchem lásky, jež je korunou ctností, ale žádnou z nich nevylučuje. Přišel zdůraznit spravedlnost jako předpoklad lásky, spravedlnost nejen ve skutcích, nýbrž i ve slovech a úsudcích. »Všecko tedy, co chcete, aby vám lidé činili, čiňte i vy jim; to je totiž zákon a proroci«. (Mt. 7, 12). Je to jen obměna slov: Milovat budeš bližního svého jako sebe samého. (Mt. 19, 19). Tak jako nepřišel zrušit nic ze zákona lásky, tak také láska, kterou měl Kristus na mysli, neodstraňuje ani jediné písmenko z přirozených mravních ctností, nýbrž je všechny předpokládá a dává jim ducha a své posvěcení. A toto bratrství lidí má zaručeno i své trvání. Když totiž jedna strana nespíní své povinnosti vzhledem k druhé, není to ještě důvod uvolnění lásky nebo tohoto bratrství, neboť je třeba i odpouštět přechodné chyby a znovu navazovat jednotu a lásku. »Tak vám učiní i můj nebeský Otec (neodpustí vám provinění), jestliže každý neodpustíte svému bratru ze srdce«. (Mt. 18, 25.)

Stačí porovnat všechna místa, kde Kristus mluvil slovy i příklady o této bratrské lásce a jejích projevech, abychom viděli její velikost, závaznost i viditelnost. Podobenství o člověku, který upadl mezi lotry a o milosrd-

ném Samaritánu, který nebyl přítelem zraněného člověka, ale pomohl mu opravdovou láskou, je nauka více než názorná, aby ji mohl pochopit každý. A jiná místa Písma sv. nemají jinou nauku než tuto jedinou, kterou hlásal Kristus: jste všichni bratři, proto si vzájemně pomáhejte a milujte se opravdovou láskou. Velepíseň lásky, jak ji opěvává sv. Pavel, která je trpělivá, dobrotivá, která se nenadýmá, nehledá své zájmy, nepřemýšlí o zlém atd., není ničím jiným než rozvinutím nauky Kristovy na Hoře. A jako sv. Jan ukázal, že Bůh, kterého nikdo nikdy neviděl, se zjevil ve Vtěleném Slově, tak také jasně napsal, že pravá láska k Bohu se dokazuje skutky lásky k bližnímu. A je tato nauka velmi zřetelně rozvinuta, aby nezůstala v oblasti nepochopitelnosti. »Víme, že jsme přeneseni ze smrti k životu, protože milujeme bratry. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Každý, kdo nenávidí svého bratra, je vrah, a víte, že žádný vrah nemá v sobě věčný život. V tom jsme poznali lásku Boží, že on za nás položil život, a tak i my máme dávat svůj život za své bratry. Kdo má živobytí tohoto světa a vidí, že jeho bratr je v nouzi a zavře před ním své srdce, jak láska Boží může v něm zůstat? Synáčekové moji, nemilujme slovem nebo jazykem, nýbrž skutkem a pravdou«. (I. Jan, 3, 14 - 18).

Mohli bychom se divit, že nebylo dosud využito této skutečnosti pro lidský život a jeho zlepšení, že dosud platí zásada: člověk člověku vlkem, ačkoliv se mělo stát skutkem, že vlk bude přebývat pokojně s beránkem. Ale to jsou již jen závěry, které si může každý odvodit. Skutečnost je ta, že křesťanství dalo lidem pravé, všude platné a závazné bratrství všech lidí, ne snad jen tříd — což může být rozšířené sobectví — a že každé jiné bratrství je jen napodobeninou nebo zkrásleninou. Tato nauka byla dána lidem dobré vůle, ale těch není přespříliš, proto také nebyla ještě všeobecně uskutečněna. Chyba je v tom, že mnozí křesťané oddělují lásku Boží od lidí, tak zase jako jiní oddělují lásku k lidem od lásky Boží. A v tom je tragedie nedorozumění, protože není možno oddělovat to, co je tak těsně spojeno. Prostě není pravé lásky k Bohu-Otci bez skutečné lásky k lidem, jeho dětem, tak jako není skutečné lásky k bližním bratřím, není-li založena na lásce k Bohu-Otci. To je smysl zjevení, to je vrchol dokonalosti, neboť v obojí lásce, správněji řečeno v jediné lásce k Bohu a bližnímu spočívá celá dokonalost Starého i Nového zákona.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Blahoslavená Marie Cabrini

Chudá je Itálie a nedá dosti chleba pro všechny svoje děti. Tak se setkáte s našimi italskými jmény po celém světě. Emigrace jest jedním z východisek země, kde se o chudinu málokdy kdy staral kromě almuž-

nictví a kromě těch církevních i světských pánů, kteří dovedli budovati nákladné stavby, a tak dali lidem to nejvzácnější, co jim kdo může dát, práci. Italové jsou skromní ve svých požadavcích a dobří pracovníci. Obtížné dráhy, doly, stavby silnic, viaduktů je poznačeno italskou dřinou i italskou krví. Vím, nejsou italští dělníci vždy vzorem ctností, ale ten zotročující kočovný život, promiskuita, vyrůstání dětí bez dozoru, v bídě a hladu, jenž svádí k toulkám, krádežím, ke lhaní a k jiným nepravostem, tu mnohé vysvětluje.

Proto přivítal italský lid s nadšením beatifikaci Marie Cabrini, která zemřela před několika lety, ke konci první světové války. Marie Cabrini byla totiž matkou italské emigrace. Původem z nechudé nezámožné selské rodiny toužila vždy po misiích. Narodila se 1850 a zemřela v Americe 1917. Vstoupila, toužíc po řeholním životě, do jakési polokongregace, kde vládly dvě staré panny, které jinak s náboženstvím neměly ničeho společného, nežli, že žily ze zbožné fundace. Marie Cabrini měla tam vstoupiti a tento řeholní dům zreformovat. Učinila tak s nesmírnou pokorou a prostotou. Všímal si hlavně dívek, pro které vybudovala pracovnu, učila děvčata šít a vésti domácnost. Pomalu jí biskup svěřoval vybudování jiných podobných menších domů po diecési. Po letech chce uskutečniti svůj plán, založiti misijní kongregaci. Proto chce se usaditi v Římě. Je nejprve odmítnuta s poukazem, že je v Římě tolik klášterů, že tam sestry nemají ani co dělat ani z čeho žít.

Ale Cabrini neztrácí naději. Nekritisuje, nestýská si. Vůbec neměla ráda lidi, kteří si stýskali, naříkali na zimu, neúspěchy, nepochopení. Od svého začátku měla vyzkoušenou zbraň proti všem svým protivníkům a proti těm, kteří s ní nesouhlasili a nepřijímali její plány a stavěli se jí do cesty. Modlila se, aby Pán sám změnil jejich vůli, je-li to Boží vůle, aby bylo vykonáno to, proti čemu se oni stavějí. Tak změnila také odmítavé stanovisko římského generálního vikáře kardinála Parocchiho. Za nějaký čas ji kardinál volá, a sděluje jí, že nesmí postavit v Římě klášter. Podíval se jí zpytavě do tváře a když služebnice Boží ani nehнула brvou, dodal: Nesmíte založiti v Římě jeden klášter, nýbrž dva kláštery. Jeho Eminence si zažertovala. Hned se kardinálovi líbila od začátku tato prostá, klidná a tak duchovní osoba. Svěřil jí dva domy pro dívky na periferii Říma. A pak jednou, když vidí, jak se osvědčuje, svěřuje jí posláni nové, nesmírně svízelné a důležité.

Biskup z Piacenzy Scalabrini se zabýval hodně otázkou pomoci duchovní i hmotné italské emigraci. Ten prosil o vysláni nějakých řeholnic do Ameriky, kam se bral hlavní proud vystěhovalců. Kardinál si vzpomněl na tuto prostou sestru, budovatelku mladé diecéšní kongregace, která se s takovým úspěchem uvedla na římské periferii. Právem očekával, že takové poměry ji připravily na úspěšný apoštolát za mořem. Sen Cabrinové se vyplnil: Misie! Ne sice v Africe ani v Číně, ale u vlast-

ních opuštěných krajanů. Ne východ, ale západ je tvým posláním, řekl Lev XIII. statečné řeholnici, která kromě nějaké hotovosti, požehnání a dekretu kongregace řeholníků měla nesmírně mnoho lásky k duším, nadpřirozené víry a důvěry v pomoc Boží.

Odjela do New Yorku. Byla přijata celkem chladně církevní vrchností, protože italská emigrace se netěšila dobré pověsti. Byli to lidé chudí a ubozí. Jejich vlast se o ně mnoho nestarala. Tak se opakuje to, co vidíme po staletí: Církev ukáže první kroky ke kultuře, školství, humanitě, charitě, sociální pomoci a když vydupe ze země v nejhorších poměrech základy, přichází pokrok, aby vylál této tmářce a vylučoval ji ze všeho a budoval jen státní školu, jen státní sociální pomoc atd.

Cabrini viděla jasně, jak musí postupovati a kde je největší bída. Viděla nejprve opuštěné děti. Nechodily do škol, protože se jich všude štitili a neměly peněz na ně a protože dlouho neznaly cizí řeči. Cabrini buduje proto nejprve sirotčince a pak hned školy. Za třicet let vybudovala tolik škol a sirotčinců, že její školy pak shromažďovaly na 50.000 dětí.

Neměla nikdy haléře, když začínala a vždycky spoléhala na Boží Prozřetelnost, která ji nikdy nezklamala. Byly to těžké boje o každý dům. Lidé se stavěli mezi ni a mezi jejího arcibiskupa, který ale vždycky se s ní domluvil, když se k němu konečně dostala hradbou jeho okolí. Byl podobně praktického a velkorysého, podnikavého ducha. Několikrát se s ní střetl, ale vždycky nakonec ji podepřel a ujal se jí.

Cabrini odjela do Ameriky s hrstkou sester, a za 30 let jich měla na tisíc. Cabrini musela stále rozšiřovat své pole působnosti. Viděla další bídu. Opuštěné italské nemocné, starce, invalidy, kteří bez jakéhokoliv pojištění byli vyhazováni na dlažbu, když z nich kapitál vyssál všechnu sílu a zdraví. V nemocnicích se nemohli domluvit. Nedostalo se jim duchovní pomoci. Proto pro ně buduje ony skvělé nemocnice, které všechny pojmenovala po svém krajanu Kryštofu Kolumbu, Kolumbovy nemocnice. Sama postavila čtyři ohromné nemocnice, jež ošetřovaly sto tisíc italských nemocných, ale neuzavíraly se ani nemocným jiných národností a náboženství. Tyto ústavy Cabrini rozsela po celé Severní Americe.

Ale brzo viděla, že italská emigrace se rozprchla i do Střední a Jižní Ameriky. I tam jde a všude osobně zakládá domy pro dívky, pensionáty, pensiony, nemocnice, sirotčince. Tak byla stále na cestách, stále ve vlaku, autech a autobusech. Při tom byla chatrného zdraví. Trpěla malarií, která se občas hlásila velmi citelně. Byla neobyčejně praktická. Rozuměla dobře architektuře a sama dovedla vzít do ruky i zednickou lžici a stavět, vozit kolečka, podávat cihly.

Aby získala sestry znající anglicky a španělsky, jak bylo třeba pro kraje italské emigrace a aby se zároveň ujala emigrace italské i v Evropě, buduje své domy a sirotčince v Paříži, Barceloně, Londýně. Tyto všechny domy budovala sama... Zcestovala celou Evropu, Severní i Jižní i Střední

Ameriku. Vykonala na mule obtížný přechod přes Kordillery; a pak si vzpomínám na povídku ze »Srdce« »Od Apennin k Andám«. Ona také od Apennin až k Andám došla, nesouc všude láskyplnou pomoc křesťanského srdce, které ví, že pro bratry je třeba všeho se odvážit a všechno učiniti, co je jen v našich silách, že je třeba pro bratry především hluboce věřit a pevně doufat, abychom měli sil, až do nekonečna rozepnout plášť svého milosrdenství a lásky.

Dovedla prakticky použití i potřeby bohatých dam, mít nějaký domov, a vybudovala jim v Paříži krásný pension a tak získala jak peníze jejich, tak dobrodince pro své další podniky pro chudé, neboť i to musíme umět, dostat peníze od bohatých pro chudé.

Vracela se častěji do Italie, kde pobyla zase nějaký rok anebo měsíc, budovala svou kongregaci a chystala další plány a získávala další dobrodince.

Lev XIII. ji velmi miloval. Když se s ní loučoval, říkával jí: Cabrini Laboriamo! Pracujme, pracujme, Cabrini... a jejím dcerám říkával: Poslouchejte ji: Ona má Božího ducha. Boží duch to v ní vše působil. Byla slabá, prostá, ale víru měla takovou, že opravdu hory přenášela. Musila pracovat se strašnými překážkami. Někdy byla i brachiálně ohrožována, její domy podpalovány, napadány těmi, kteří nenáviděli Italy a katolíky. Neměla dosti dobrých spolehlivých spolupracovnic. Tak jednou koupila dům pro nemocnici. Naznačila, jaké adaptace by se měly podniknout, a zatím jedna sestra se pustila do stavění, až narobila spousty dluhů. Telegraficky je Cabrini zavolána do Ameriky. Hodinu po vystoupení z lodi a z vlaku již jedná a zachraňuje během několika hodin všechno.

Bída italského lidu přivedla mnohé Italy do vězení i na elektrické křeslo. Cabrini se věnuje i těmto ubožákům a posílá k nim své sestry. Tak dostala ke své šedesátce holdovací adresu ze Sin-Singu.

Nakonec již nebylo jednoho většího střediska italské emigrace, kde by nebyla postavila své pomocné domy. Její zásadou bylo: Zachránit mládež, vychovat ji, naučit anglicky, naučit práci, řemeslu, aby pak byli mladí lépe připraveni na těžký životní zápas v Americe a v emigraci vůbec.

Teprve až vybudovala své domy, začala se i italská vláda zajímat o tyto potřeby svých krajanů. Tady skanulo mnoho kapek pelyňku do její nezištné, tak křesťanské jako vlastenecké práce. Ale i tu zvítězila její víra a láska, která se neuráží a pracuje dále i když je neuznávána a když se jí kladou překážky od těch, kteří by měli být vděční za takovou pomoc a podati veškerou spolupráci.

Cabrini byla světice, která dovedla proto tolik toho vykonat, protože stále žila s Bohem ve svém nitru. Ačkoliv je její kongregace tak činná, přece předepsala čtyři hodiny denně různých duchovních úkonů pro své dcery. Hlavně vždy konala pečlivě týdenní exercicie každého roku. Její zápisky z exercicií ukazují, že právě z těchto exercicií, které chtěl svatý

Ignác mít pro rytíře Kristova šiku, pro jeho království, ona žila, rostla a čerpala sílu i světlo pro své nepochopitelně velké dílo.

Byla pečlivou, ač ne sentimentální matkou svých sester. Nenáviděla sentimentalitu a pronásledovala melancholii. Byla ženou činu a zbožnosti pravé a jasné, která nepočítá, ale prostě dává vše, co přijala. Ačkoliv byla doživotní představenou, nikdy se nevyvyšovala, nýbrž dovedla vykonávat nejnižší práce v domě, odklízela ihned drobné nepořádky, které shlédla v domě, aniž k tomu svolávala štáb sester.

Na konec několik jejích myšlenek, které osvětlují kořeny jejích úspěchů i jejího ducha:

»Kdybych se zabývala jen vnějšími věcmi, třeba i dobrými a svatými, stala bych se slabou a hrozilo by mi nebezpečí, že tam utonu, kdyby mi chyběl spánek vnitřní modlitby, kdybych nehleděla spočinout klidně v Srdci svého milovaného Ježíše. Dej mi, o Ježíši, hojně tohoto tajuplného spánku.«

»Můj miláček mne chce naplnit láskou, abych mu mohla vrátit všechnu lásku, kterou mu dlužím, lásku silnou, která by se nedala ničím zlomit, nezištnou lásku k Ukřižovanému, abych nenacházela v ničem radosti než v tom, že se připodobním jemu... Milovat tě, o Miláčku můj, být stále s tebou spojená, je celým mým štěstím, mou jedinou radostí.«

»Nemohu žít bez lásky k tobě. Bez tvé lásky bych zhynula v moři smutku. Ježíši, nemohu nic jiného než buď tě milovat nebo zemřít.«

»Ačkoliv cítím, jak jsem zalita nadšením, vím, že je to jen mrtvý stín proti lásce, kterou mne zahrnuješ.«

A toto je tajemství její: Naprostá odevzdanost do Boží vůle, naprostá poslušnost k celé Boží vůli, jak ji poznáme, protože toto naše otevření k Boží vůli dá nám milost, abychom mohli uskutečnit celou onu Boží vůli. Nebála se utrpení a křížů. Spíše se bála, když některá zakládání se obešla bez křížů a protivenství. Denně rozjímat a ztišit se v Bohu přítomném, až k mystickému spočinutí v Bohu. Pokora, která vše přičítá Bohu a proto se spojuje se svatou prostotou, která ví, že je to Pán, který volá i který dává sílu k uskutečnění toho, k čemu volá.

Vidíme z toho všeho, že jest jen jedna svatost ani stará ani moderní, že je to věrnost k lásce v hluboké víře, která nechce nic jiného než milovat toho, jemuž jsme uvěřili a plnit co nejdokonaleji jeho vůli.

R. M. Dacík O. P.:

Měsíční duchovní obnova

Žijeme v době horečného chvatu a neustálého shonu. Dnešní člověk mnoho mluví, mnoho slyší mluvit, ale zato málo myslí a málo mlčí. Tak si nařiká Gratry, když vykládá slova Apokalypsy: Nastalo v nebi

ticho asi půl hodiny (8. 1.): »Domnívám se, že posvátný text odhaluje velmi vzácnou skutečnost v nebi duší. Po celý den člověk, věnující se studiu, poslouchá lidi, kteří mluví nebo mluví on sám, a když si myslíme, že je o samotě a v mlčení, nechává mluvit knihy s mimořádnou rozkoší pohledu a v několika okamžicích polyká dlouhé rozpravy. Jeho samota je naplněna nejen přáteli jeho inteligence a velkými spisovateli, jejichž slova sbírá, nýbrž i množstvím neznámých, neužitečných mluvků a knih, které jen znepokojují.« Jen si všimněme, jak dnešní člověk se honí z jedné práce do druhé a, najde-li volnou chvíli, sedí u rozhlasového přijímače nebo nad spoustou novin a časopisů. Kdy se může dostat k tomu, aby žil opravdu jako člověk, kdy se dostane k vlastnímu myšlení, k mlčení, které by naplnil myšlenkou na Boha a na svou duši? Jak může naslouchat hlasu Božímu ten, kdo stále slyší jen hlasy, vycházející z tohoto světa?

Taková je skutečnost, kterou si nesmíme zastírat a tato tíživá skutečnost nás nutí, abychom se alespoň čas od času usebrali, zamysleli nad sebou a nad svým poměrem k Bohu a se povzbudili k novým vzletům k velkému ideálu svatosti. A to je vlastní smysl měsíční obnovy, která chce nahradit ztracené nebo opotřebované síly, vlít nové nadšení pro svatou věc do duše a vyprosít nové milosti a novou pomoc Ducha svatého na další cestu.

Duchovní obnova může být individuální nebo kolektivní. Každý sám si může vykonat jednou za měsíc, nejlépe vždy v tentýž den, třeba první neděli v měsíci duchovní obnovu. Třetí řády, mariánské družiny a jiné náboženské spolky konávají jednou za měsíc svá shromáždění, která mají ráz duchovní obnovy, a jejichž účel je totožný s individuální duchovní obnovou.

Vlastní obsah duchovní obnovy bychom mohli vyjádřit čtyřmi slovy: klid, rozjímání, pohled do duše, spojený se svatou zpovědí, a prosba o pomoc k dalším výstupům.

KLID je podstatnou atmosférou duchovní obnovy. Je jistě na omylu ten, kdo se domnívá, že duchovní obnova spočívá v tom, že vyslechne náboženskou přednášku, která snad naplní jeho duši sladkým rozpoložením. Slyšet ještě neznamená být v klidu. Slyšíme-li stále člověka, ještě mluvíme. Teprve až lidský hlas zmlkne a počne mluvit duše s Bohem, ocitáme se v klidu. A vrcholku klidu dosahujeme teprve tehdy, až i duše zmlkne a mluví jen Bůh. A jeho slov je nám třeba více než sebekrásnějších slov lidských. Lidská slova jsou jen k tomu dobrá, aby nás povzbudila k naslouchání slovům Božím. Jinak by byla bezcenná. A kdyby nevedla k naslouchání slovům Božím, byla by neužitečným mařením drahocenného času. Bohužel, většina těch, kdo konají duchovní obnovu, zvláště kolektivní, spoléhají jen na slova lidská a zastavují se jen u slov lidských, nejdou dále a tak duchovní obnova nemívá pro ně žádoucích

výsledků. Snad si uvědomí tu nebo onu závadu ve svém duchovním životě, snad i to nebo ono se vynasnaží napravit, ale to jsou všechno jen vedlejší účinky duchovní obnovy, příliš malé, nepodstatné. Proto také duchovní růst těchto duší pomocí duchovních obnov není takový, jaký by měl a mohl být. Proto se musí snažit každý, kdo touží, aby mu duchovní obnova přinesla žádoucí plody, o to, aby měl v den duchovní obnovy trochu času k opravdovému klidu a aby tento klid naplnil Bohem. Je třeba, abychom si i uprostřed světa a jeho hluku vystavěli svatýňku ve své duši, jak to radila sv. Kateřina Sienská, a do ní se utíkali více než kdy jindy zvláště v den duchovní obnovy. Čím déle v ní pobudem a čím více v ní budem naslouchat Duchu svatému, tím větší užitky nám přinese den duchovní obnovy.

ROZJÍMÁNÍ je další bod duchovní obnovy. Může být jedno nebo více. Při kolektivní duchovní obnově dá k němu námět kazatel. Koná-li kdo duchovní obnovu soukromě, vybere si sám předmět rozjímání, přizpůsobený svým osobním potřebám. Je důležité, aby v tomto rozjímání pohlédl člověk na uplynulý měsíc ve světle předmětu svého rozjímání. Má proto rozjímání při duchovní obnově dvojí podstatný charakter: zkoumá ve světle milosti Ducha svatého, jak se člověk choval během uplynulého měsíce vzhledem k určitým zásadám duchovního života, o nichž rozjímá, a snaží se najít cesty k nápravě, jestliže je jí třeba.

V rozjímání má člověk najít odpověď na otázku, v čem učinit krok kupředu a jak jej učinit. Jestliže den duchovní obnovy je konán s náležitou přípravou duše a s touhou po duchovním pokroku, není pochyby, že Duch svatý tu působí zcela zvláštním způsobem, proniká do duše svým světlem mnohem hlouběji než jiné dny, kdy je duše málo připravena a ochotna přijímat jeho nadpřirozený vliv. Proto z rozjímání má vyjít duše posílena ve svých rozhodnutích zcela konkrétních, takže každá duchovní obnova bude pro ni opravdu ziskem. Účelem duchovní obnovy není jen napravit, co bylo závadného, nýbrž také připravit k dalšímu kroku, vždy těžšímu a odpovědnějšímu na cestě k Bohu. Rozjímání tu bude světlem, které ukáže cestu vpřed. A milost Boží poskytne pomoc, potřebnou k tomu, aby člověk mohl na ni nastoupit a na ní vytrvat.

S rozjímáním souvisí velmi těsně **ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ** za uplynulý měsíc. Duchovní obnovou chce člověk napravit, co snad není v pořádku, a získat sílu k novému vzestupu. Pro obojí cíl je třeba pohledu do duše. Chce-li člověk obnovit opotřebované síly, musí dobře vidět, kde je třeba zvláště obnovy. To mu řekne zpytování svědomí. A chce-li výše, musí dobře zvážit své síly, musí vidět, na co stačí za pomoci milosti, zda už je čas k tomu, aby šel dále a nebo má ještě pracovat v tom směru, ve kterém pracoval dosud. Dobře vidět je předpoklad správného úsudku a dobré posouzení situace je předpoklad k další činnosti. Hluboký pohled do duše

ve světle milosti Ducha svatého je proto nutný bod duchovní obnovy a předpoklad jejího zdárného výsledku.

Svatá Terezie Ježíškova vypravuje ze svého dětství, jak se ptávala své sestry Pavlínky, když jí zastupovala zemřelou matku a ukládala ji večer na lože: »Byla jsem dnes hodná? Byl Pán Bůh se mnou spokojen?« Tyto dětinné otázky nám přicházejí na mysl v den duchovní obnovy. Byl se mnou Pán Bůh tento měsíc spokojen? A jestliže nebyl, tedy v čem? A jak to učiním příští měsíc, abych si mohl říci na konci, že se mnou spokojen byl, protože jsem vykonal, co bylo v mých silách? Budeme-li upřímní ve svých odpovědích na tyto otázky, není pochyby, že každá duchovní obnova bude pro nás opravdovým požehnáním.

Zpytování svědomí doprovází dobrá svatá zpověď, která očistí duši a vleje novou sílu v podobě svátostné milosti, tak nutné k tomu, aby byl schopen člověk uskutečnit všechna dobrá předsevzetí duchovní obnovy.

K těmto podstatným částem měsíční duchovní obnovy přistupuje konečně PROSBA. V den duchovní obnovy se modlíme více než jiné dny. Jsme si dobře vědomi toho, jak slabá je naše vůle, jak snadno upouštíme od dobrých předsevzetí, když jejich uskutečnění se setká s obtížemi. Prosíme o sílu, prosíme o vytrvalost v dobrém, prosíme o podporu pro uskutečnění všech svých svatých tužeb, kterými jsme ve chvílích rozjímání a klidu naplnili svou duši. A nepochybujeme, že se nám dostane všeho, oč s pokorou prosíme.

Koná-li kdo v tomto duchu měsíční duchovní obnovu, není možno, aby se mu nestala mocným nástrojem duchovního pokroku. Jen je třeba dbát o to, aby nezevšedněla tak jako zevšedněly mnohé úkony duchovního života právě proto, že byly časté, že se opakovaly každého dne. Po každé duchovní obnově se má člověk s novými silami a s novou chutí a odvahou dát do práce o své posvěcení. Můžeme proto tvrdit, že čím hlouběji zasáhne každá měsíční duchovní obnova, tím jistěji bude duchovní člověk vystupovat na horu svatosti.

Dominik Pecka:

Základy míru v křesťanství

1.

»Pokoj vám« — tak pozdravuje Kristus své věrné. Hebrejské slovo šalom znamená štěstí, blaho, pokoj, mír. Kristus přináší pokoj. Již při jeho zrození zvěstují andělé pokoj lidem dobré vůle. »Pokoj svůj zůstavuji vám,« praví svým učeníkům, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám.« (Jan 14, 27.) Pokoj světa je pokoj jen vnější a

zdánlivý. Pokoj Kristův je vnitřní a prýští z lásky bratrské. Není pokoje bez bratrství. A není bratrství bez synovství Božího. Idea bratrství je idea druhotná. Teprve když věřím, že Bůh je otec všech lidí, můžeme chápat, že jakožto dítky jednoho a téhož otce jsme navzájem bratři a sestry a tak také se k sobě máme chovat.

Kristus dává příkázání lásky. A tím přináší světu pokoj. Jen pokojní jsou vpravdě syny Božími: »Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouží budou.« (Mat. 5, 9.)

I apoštolové mluví ve svých listech o pokoji. Pavel vyprošuje věřícím pozehnání od Boha pokoje (1 Sol. 5, 23; Řím. 15, 33.) Ten pokoj je ovocem ospravedlnění: »Jsouce ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze Pána našeho Krista.« (Řím. 5, 1.) Působí jej Duch svatý: »Plodem Ducha je láska, radost, pokoj.« (Gal. 5, 22.) »Evangelium Kristovo je evangelium pokoje.« (Ef. 6, 15.)

Podle kázání Petrova v Caesareji poslal Bůh své slovo synům israelským, aby zvěstoval pokoj skrze Ježíše Krista. (Sk. ap. 10, 36.)

Pokoj vycházející z lásky má i stránku vnější. A to je mír mezi lidmi. Nemůže být mír ve světě, není-li pokoje v srdcích. Vnější mír bez pokoje vnitřního může být pouhé neválčení způsobené buď únavou nebo vyčerpáním válečných zdrojů. Vnější mír může být latentní válkou, válkou nenávisti, pomstychtivosti, nevráživosti a hrabivosti. I když potuchne vražedný boj, může se vést válka diplomatická, politická a hospodářská.

Bez lásky není pokoje. A bez pokoje vnitřního není míru vnějšího. Tu souvislost je třeba mít na paměti. Rozvrat světa jest jen výrazem neklidu vnitřního. Dokud se nepodaří uspořádat člověka vnitřního, nepodaří se ani uspořádat lidskou společnost. Chaos vnější jest jen obrazem chaosu vnitřního. Bylo by divem nepochopitelným, kdyby byl ve světě mír, když není pokoje v duších.

Mír je podle svatého Augustina klidný řád (*tranquillitas ordinis*). Je to právní stav, v němž má právo přednost před mocí, v němž moc slouží právu a v němž se právo udržuje, obhazuje a zajišťuje dohodou, smlouvou, smířčím jednáním a nikoli válkou.

2.

Svatí Otcové od počátku se dívají na válku jako na zlo. Origenes a Tertullian pokládají dokonce stav vojenský za neslučitelný s křesťanským životem. Svatý Cyprian neváhá prohlásit válku za vyložené vraždění: »Vražda je zločinem, když ji spáchá jednatel, avšak ctí se jako ctnost a udatnost, když ji páchají mnozí. A tak nezaručuje beztrestnost nevina, nýbrž velikost zločinu.« V prvních knihách svého díla *De civitate Dei* podrobuje svatý Augustin nejpřísnější kritice bojovný a násilný

římský imperialismus, ač sám jako občan imperia těžce nesl jeho úpadek. »Co jsou státy bez spravedlnosti než loupež ve velkém?« Mezi lupičstvím v malém a lupičstvím ve velkém nevidí podstatného rozdílu: »Pěkně a pravdivě odpověděl Alexandru Velkému jeden chyčený pirát. Neboť když se ho onen král tázal, proč ohrožuje moře, řekl mu směle: — »Z téhož důvodu jako ty ohrožuješ svět; ale poněvadž já to dělám s malou lodí, jsem zločinec: ty však to děláš s velkým loďstvem a proto sluješ pán světa.« (De civitate Dei, lib. IV., cap. 3.)

Ale týž Augustin rozlišuje mezi válkou spravedlivou a nespravedlivou a vyslovuje pravý úsudek Církve o válce: »Na rozkaz Boží nebo jiné zákonité vrchnosti smějí spravedlivě válčiti.« (Contra Faustum.)

A poněvadž po příchodu polodivokých národů do Evropy za doby tak zvaného stěhování národů nebylo možno hned zabránit válkám a také ne rázem přetvořit ty národy v duchu křesťanského bratrství, byly války trpěny, ale i tak jim zřídila Církev řadu úspěšných překážek, »Boží mír« (treuga Dei) jest asi nejkrásnějším zařízením toho druhu. Rytířství podrželo na čas něco ze svých hrubých a násilných zvyklostí, ba nikdy se jich docela nezbavilo, ale církevní kázeň způsobila, že si znenáhla osvojilo pravidla a zvyky, kterými se stkvěli rytíři bez bázně a hany a které jsou zároveň zákoníky rytířské cti. V duchu středověku není rytířství ničím jiným než ozbrojenou mocí ve službách slabosti a bezbranného práva. Hlavním úkolem rytířů bylo hájiti vdov, sirotků a zvláště Církve Kristovy proti ukrutnosti pohanů a kacířů.

V písni Chanson d'Antioche nazývají se rytíři Kristovými (li Ihem chevalier) a troubadour doplňuje vysvětlení té písně slovy: »Ti, kteří Matce Boží celým srdcem slouží« (Cil qui Damedieu servent de loial cuer entier). Když byl založen řád templářský, napsal svatý Bernard na žádost jeho zakladatele Huga de Paganis knihu De laude novae militiae. Je to chvalořeč na nové rytířství. Po příkladu Augustinově učí: »Není zákona, který by křesťanům zapovídal bojovat mečem. Evangelium doporučuje vojákům mírnost a spravedlnost, ale neříká jim: Odvrzte zbraň a zřekněte se vojenského povolání.« Zakázána jest jen nespravedlivá válka, zvláště válka mezi křesťany. Bylo by zapovězeno zabíjet pohany, kdyby bylo lze jiným způsobem znemožnit jejich vpády a zabránit jim, aby neutiskovali křesťany. Nyní však je nutno proti nim bojovat, aby jejich meč nedopadl na hlavu spravedlivého a aby spravedliví nebyli svedeni jejich bezbožností. Rozhánět nevěřící, kteří chtějí válku, hubit náhončí nespravedlností, kteří mají v úmyslu oloupit křesťanský lid o poklady, jež jsou v Jerusalemě, poskvřnit posvátná místa a učinit svatyni Boží svým majetkem, je zajiště nejvznešenějším úkolem těch, kteří si zvolili povolání vojenské. Nuže, ať sáhnou věřící dívky po obojím meči proti nepřátelům svým. (De laude novae militiae, c. 3.)

Pojmem spravedlivé války obírá se i svatý Tomáš. (S. Th. 2—2, q 40 a 1.) Aby válka byla spravedlivá, vyžaduje se tři věci:

1. *Auctoritas principis*, to jest rozkaz oprávněného a zákonitého vladaře nebo státní moci, jejímž jménem se má válka vésti; nepřísluší totiž soukromé osobě počínati válku, poněvadž válka může svou oprávněnost (oprávněné, řádné vypovězení) mít jen v rozhodnutí vladaře. Podobně nepřísluší soukromé osobě svolávat válečnou hotovost. Poněvadž pak péče o obecné blaho je svěřena vladařům, přísluší jim hájit blaho a bezpečnost obce, říše neb území jim poddaného; a jako dovolené hájí vladař stát proti vnitřním buřičům trestaje zločince dle výroku Apoštola k Řím. 13, 4: »Neboť ne nadarmo nosí meč; jest zajisté služebníkem Božím, mstitelem k (vylití) hněvu na toho, kdo páše zlé,« tak také může mečem hájit říši proti nepřátelům vnějším podle slov žalmu 81, 4: »Osvobozujte nuzného a chudého, vytrhujte je z ruky nešlechtníků!«

2. *Causa iusta*, to jest spravedlivý důvod, aby ti, kteří válečně jsou napadáni, toho napadení zasluhovali pro nějakou svou vinu. A cituje Augustina: »Spravedlivé války bývají ty, které mstí bezpráví, má-li totiž být potrestán národ nebo obec, která opomenula buď potrestat přestupek svých příslušníků nebo nahradit, co bylo bezprávně odňato.«

3. *Intentio recta bellantium*, to jest poctivý a čestný úmysl válčících, aby se totiž válkou buď podporovalo dobro nebo zamezilo zlo. A opět cituje Augustina: »U pravých ctitelů Božích též ony války jsou mírumilovné, které se vedou nikoliv z chtivosti nebo z krutosti, nýbrž z mírumilovnosti, aby zlí byli zkrušeni a dobří podporováni.« Může se však přihodit, že přes zákonitou moc, jež válku vypovídá, a spravedlivou příčinu válka je nedovolená pro zlý a zvrhlý záměr, neboť dí Augustin: »Ničivá touha, krutá mstivost, nepokojná a nesmiřitelná mysl, divoká odbojnost, panovačnost a všelike podobné pohnutky ve válce se právem pokládají za hřích.«

K tomu je třeba jen poznamenat, že válka jest jen krajní a poslední prostředek k podpoře dobra a zabránění zlu. A že je dovoleno sáhnout k meči jen tenkrát, když všechny ostatní prostředky byly vyčerpány a ukázaly se nedostatečnými a marnými. Hříchem je dobrovolná účast ve válce nespravedlivé. Účast ve válce spravedlivé, je-li dobrovolná, je zásluhou, je-li nedobrovolná, je jistě bezhříšná. Vinu na válce nespravedlivé mají ti, kdož ji připravují, vypovídají a řídí. Kdo velí nespravedlivě válčit, odpovídá jednak za všechny utracené životy přátel i nepřátel i za ostatní zločiny, pohromy a neštěstí s válkou spojená, jednak také za samovolné hříchy účastníků války, kterých by se jinak nebyli dopustili.

Odvozuje-li se někdy dovolenost války z okolnosti, že evangelium dovoluje vojenský stav, je třeba říci, že některé stavy, na příklad policie,

jsou na ochranu práva, osobní bezpečnosti i majetkové menších příkazných okrsků, čili jsou, jak se říká, ramenem spravedlnosti. Kdyby dělali opak, nazvali bychom to při nejmenším zneužitím úřední moci. Podobně vojsko je na obranu práv, blaha a bezpečnosti celé říše a to tak, že vojín obětují i krev za dobrý a čestný cíl. Proto bezpráví páchané vojenskou mocí je zneužitím a velikým zneuctěním vojenského stavu čestného již svým účelem. Proto neběží tak o to, je-li vojenský stav v evangeliu dovolen, jako spíše o to, jaký má být a jaký nikoliv. Do určité míry neprávem se říká, že evangelium válku dovoluje. Evangelium válku vylučuje: kdyby se lidé vždy řídili evangeliem, nebylo by válek. A myslí-li někdo, že evangelium dovoluje válku, měl by hned dodat: »pro hroznou tvrdost srdce vašeho«. Ale dovoluje evangelium tvrdost srdce našeho?

Víme, co je spravedlivá válka, jako dovedeme v logice definovat pravdu. Ale in concreto není snadné poznat, je-li válka spravedlivá, poněvadž válčící strany se vždy tváří a svou propagandou dovedou budít dojem, že právo je na jejich straně. Je nepopíratelné, že v krvavém účtu historie jsou i položky spravedlivé a čestné. Ale důvody svatého Tomáše, jakkoliv nás od nich dělí staletí a hlavně dnešní zkušenost, jsou příkře a pravdivě nepohnutelné. Nezáleží konečně na tom, je-li to řečeno v syllogismech nebo prostě: hlavní je duch evangelia, ne jeho litera.

3.

Dnes víme, že vlk válečného běsnění se může balit v beránčí roucho práva intervenčního. To právo vládní autorita má, ale s výhradou, že z jeho uplatnění nemá zisk. Intervenovala-li Itálie v Habeši, aby učinila konec tamnímu barbarství (*con gladio di Roma contro la barbaria* — »římským mečem proti barbarství« se vykřikovalo na ulicích italských měst), bylo by to oprávněné, kdyby vlastním cílem bylo potření barbarství po předchozí snaze převychovat barbary a ne založení imperia od Brenneru až k pramenům Nilu.

Také se může útočnost halit v roucho theorie o naprosté národní a státní svrchovanosti, podle níž národ nebo stát je cosi svébytného a tudíž že je dovoleno vše, co národu nebo státu prospívá. V duchu té theorie se pak tvoří normy: moc je před právem, nejvyšší normou právní je cítění lidu, kterýžto lid je zároveň lid bez prostoru, který musí vyvážet nebo zhynout (Hitler) a tudíž bojuje za lépe prostřený stůl (Goebbels), a vůbec nechce být milován, nýbrž obáván (Frank v Polsku). A konec té přetvářky pak je, že vlk by zas chtěl být beránkem a rád by namluvil světu, že je nevinen, poněvadž to prohrál. Porážka se má brát jako důkaz neviny. Jako by nebylo možno být nešťastníkem a zločincem zároveň.

S křesťanského hlediska jsou zavržitelné názory biologů, kteří změní darwinistickými hesly o životním boji a přežívání nejschopnějšího (survival of the fittest) považují válku za přírodní nutnost, za činitele biologického pokroku, za jedinou školu síly a zdatnosti, odvahy a statečnosti a za cestu k nadčlověku.

Každá válka končí zkázou životů a hodnot, hospodářským i mravním rozvratem, epidemiemi a oslabením životnosti a zdraví národů. Válka není cesta k vyššímu člověku, jak hlásá Nietzsche, typický churavec, jehož snem je síla, převaha a vůle k moci a který ve snaze překonat pocit méněcennosti volá ústy Zarathustrovými, že válka posvěcuje všechny věci a že vykonala více velkých činů než láska k bližnímu a že ne soucitem, nýbrž jen bojem lze zachránit nešťastné.

Samy výrazy »vyhrát« nebo »prohrát« válku ukazují, že původně se ve válce uplatňovala idea hry. Jako hra, tak i válka měla svá pravidla. A v tom smyslu byla válka úzce spjata s pojmy práva a cti. A vskutku ve srovnání s válkou moderní, která je vyhlazovacím bojem všech proti všem a nečiní rozdílu mezi ozbrojenými a neozbrojenými a nedbá prážádných pravidel, ba ani požadavků lidskosti, je válka starověká a středověká pouhým sportovním zápasem.

Až do nedávna bylo možno válce přisuzovat jakousi kulturní funkci, poněvadž byla vedena z důvodů práva a podle určitých pravidel a poněvadž už samým »vypovězením« války se přesně rozlišoval stav míru od stavu válečného. Teprve moderní teorie války úplně odvrhuje ráz hry. Moderní válka nezačíná vypovězením, nýbrž přepadem. Platilo-li dříve v mezinárodním životě totéž, co platí o slušné hře, že totiž pravidla se mají zachovávat (pacta sunt servanda), uplatnila se v novodobých stycích mezinárodních myšlenka, že smlouvy jsou cary papíru (pacta non sunt servanda). Moderní válka už nemá závodivý charakter a vůbec se neřídí pravidly slušné hry. Odpůrce už není pouhý rival, soupeř a spoluhráč, nýbrž nepřítel v nejvlastnějším slova smyslu, tedy někdo, kdo musí být vyhlazen a odklizen. J. Huizinga upozorňuje na kulturní význam hry a ukazuje, že hra právě tím, že předpokládá čestné smýšlení a zachovávání pravidel, byla významným činitelem v kulturním vývoji lidstva.

Hrou se lidé učili zachovávat pravidla, dodržovat slovo a dbát cti. A nikde není tak potřebí zachovávat pravidla a čestně jednat jako v životě mezinárodním. Jinak propadají lidé i národy do chaosu a barbarství. (Homo ludens. Versuch einer Bestimmung des Spielelementes der Kultur. Akademische Verlaganstalt Amsterdam 1939, p. 339).

(Příště ostatek)

Ž I U O T

Maurice Ricord:

Louis le Cardonnel, kněz a básník

Abbé Noel Richard, odborník svobodného vysokého školství ve Francii, vydal 2 pojednání: *Louis le Cardonnel* a *Louis le Cardonnel et les Revues symbolistes*. Celkem na 800 stranách se zabývá autorem básní *Carmina Sacra*, dobou, v níž Louis le Cardonnel žil, a jejím duchovním a morálním prostředím.

Kněz a básník, buditel duší, výborný profesor a mistr v oboru lyriky, je Louis Le Cardonnel vynikajícím básníkem vnitřního života. Vzpomínám si na svou návštěvu u něho v prosinci 1928 v Avignonu. V rozhovoru mi řekl: »Poesie je nadšení duše, nikoliv práce. Zcela určitě bych dnes nedovedl znovu napsat některé své verše. Chyběla by mi tehdejší inspirace a nadšení.« Potom jsme hovořili o Itálii: »Ergo sum peregrinus apostolicus, jsem apoštolský poutník«, světil mi Louis le Cardonnel, ukazuje mi otřelou a na několika místech vyspravenou kleriku. »Italie! Ó krásné dny, které jsem strávil v Assisi. Připadám si jako sv. František, nemám nic než svůj kněžský šat, na který jsem hrdý... Mluvte-li o mně, tedy především jako o knězi. Jsem sluha Kristův. Miluji Církev a Evangelium. Pokusil jsem se spojit modlitbu s poesíí.«

Jednomu svému ctiteli, který mu chtěl políbit ruku, odpověděl: »Važte si více ruky, která dnes ráno podávala tělo Spasitele.«

Louis le Cardonnel, kněz a básník, přítel Verlainův a žák Lecomta de Lisle, je nyní představen veřejnosti v pojednání abbé Richarda. Seznamujeme se s básnickovým dětstvím, vidíme jej pak jako žáka Mallarméova, Verlainova a Baudelairova v pochybách na křižovatce cest a odevzdávajícího se Prozřetelnosti. Dovídáme se, jak se světil ochraně sv. Benedikta a nakonec se stal pěvcem Itálie. Čteme jeho vznešené poselství: »Nechť každý veliký náboženský lyrik dneška naváže na dílo Lamartinovo. Oživí a uklidní mnoho duší a přivede je na pravou cestu, ke středisku, jímž je Církev.«

Abbé Richard dodává v závěru své biografické, historické a kritické studie, v níž soustřeďuje kolem Le Cardonnela všechny veliké představitele symbolismu, že katolická obroda, kterou tužil kněz a básník Le Cardonnel, je dnes již skutečností ve veškerém umění, malířství, sochařství a církevní hudbě. O Le Cardonnelovi můžeme říci — jako učinil Rachilde o Verlainovi — slova: »Otevřel okno...«

Abbé Richard mimoto také vybral a uspořádal četné básně Le Cardonneiovy, které byly jednotlivě uveřejňovány v různých časopisech. Zásluhou svědomité práce Richardovy je nyní širokým kruhům předloženo dílo jednoho z největších současných básníků Francie a zároveň doklad hodný jeho památky.

Podezírání a široké srdce

Dočetl jsem právě důležitý článek Crasův v »La vie intellectuelle« o poměru misionářů ke kultuře a k lidu, kterému přinášejí křesťanství. Cras varuje křesťany, aby se nestavěli stále a ve všem jako ti, kteří ničeho před sebou nenalézají, kteří musejí všechno budovat a kteří ignorují kulturu a ducha lidí ke kterým přicházejí. Ukazuje, že misionář musí být sám tak kultivován, aby se uměl vžítí, vcítiti do ducha národa ke kterému přechází s Kristem a že musí umět probudit v nových věřících snahu, aby oni sami přeložili do svého jazyka a vyjádřili svou kulturou svaté myšlenky. To mi připomíná starý požadavek theologů, že pravá nadpřirozená láska musí být láskou extatickou, která dovede se vytrhnouti ze sebe sama, ze zakletí sobectví. Umět pochopiti druhé a otevřítí se druhým ke kterým se přibližují.

Napadá mi, že toto platí nejenom o evangelisování pohanů v misiích zámořských, nýbrž, že to musí platiti i o nás všech, kteří jdeme s Kristovou myšlenkou ke svým krajanům, k lidem našich zemí, a naší doby. Musíme umět mluvití jejich řečí, mít smysl pro jejich bolesti, umět užít jejich kultury a všech jejich snah. Myslím, že by bylo u nás méně hořkostí, kterých jsme byli svědky, i předměty a snad i subjekty mezi laiky a kněžím, kdybychom si my kněží byli více vědomi toho, že nesmíme stále se chovat k laikům jako k malým dětem, které třeba stále voditi za ručičku a tahat za vlasy. Jistě nesmíme mlčet k nepřesnostem, nesprávnostem a výstřelkům. Jistě nesmíme mlčet k tomu, když se jeví někde snahy zcela se obejít bez učitelské autority. Ale, s druhé strany vidíme velké nebezpečí u nás, že my kněží stále se chováme k laikům i k těm, kteří si již vysloužili ostruhy bojovníků pro království boží na různých polích myšlenky jako k malým dětem, jako k věčně nedospělým. Takovým způsobem můžeme laiky zcela odraditi od apoštolátu a od spolupráce pro království Boží. Nezapomínejme, že my můžeme jen dávat direktivy, vyučiti, vychovat laiky, ale mezi lidem v literatuře, ve vědě, že pracují oni, laici, a že jim v tom, v této jejich práci v pokřesťanění prostředí, ve kterém žijí a ve kterém pracují a kterému rozumějí, musíme nechat hodně volného pole a hodně iniciativy. Mohli jsme si tím již dávno ušetřiti mnoho zbytečné práce, která nám »nesedí«, ke které nejsme dobře připraveni, jsme-li kdy vůbec jako k literatuře a podobně. Kdybychom si rozdělili svou práci a kdybychom vychovávali laiky v křesťanských základech, kdybychom stavěli důkladněji tyto základy a pak se spokojili jen s rolí kontrolní, korektivní. Ovšem opět se strany laiků je třeba upozorniti, že oni zase musejí mít tolik pokory a důvěry k nám, aby uznali toto právo a tuto povinnost kontroly a korektury, kterou ovšem nesmí chtít si osobovat samozvaně každý.

Kdybychom chtěli stále si monopolisovat celý veřejný život, zahnali

bychom laiky buď do oposice, nebo tam, kde budou mít plnou volnost k rozvinutí svých schopností a své iniciativy, jako zase laici by se na nás dívali jen jako na liturgy a rozdavače svátostí, a upírali by nám právo na jinou z prvních našich povinností, učití... v celém rozsahu tohoto slova, jež se musí týkati všech oborů, kde se dotýká cokoliv s životem, protože celý život musí být proniknut plnou a přesnou plností učení Kristova.

Tak potřebujeme nutně nějakou revue širokého obzoru, která by se věnovala celé kultuře, kde by mohli všichni laici se uplatnit, všichni spolupracovat, aby kultura našeho národa byla zúrodněna myšlenkou Kristovou. Slováci mají Novou práci a Verbum... Vyšehrad má výbornou úroveň, ale jeho vymezení, neříkám tím omezení, na pole spíše literární, ačkoliv měl překrásná čísla širokého kulturního zaměření, jako číslo Newmanovo a pod., volá buď po rozšíření programu, nebo po vybudování obecně kulturní revue. Jednalo se o to dlouho, ale nemyslím, že by tento úkol mohl být uspokojen hlubokými úvahami a nábožnými články.

Slováci jsou v té věci šťastnější. Mají hodně mladých vzdělaných laiků, kteří se snaží ve všech oborech a klidně přijímají od učitelského úřadu vrchní korekturu a při tom sami tvoří v tom, v čem jsou opravdu schopni.

Braitó

Obnovená dominikánská revue pro duchovní život v Itálii a její nová sestra

Právě vyšlo prvé číslo 16. ročníku italské Hlubiny, Vita cristiana. Máme radost z nového čerstvého vzduchu v této sesterské revue. Řada odborných studií povahy asketickomystické jest vystřídána praktickými otázkami. Zajímavý je referát o pokusu P. Cordovaniho o «thomistické exercicie».

Tož, nevím.

Revue Tabor scustředila řadu italských odborníků, a nemají jich málo. Jen kolik jich je na příklad v římských kongregacích, hlavně těch, kteří pracují na kanonizačních procesech. Škoda, že těchto odborníků nebylo dosud více použito pro naukový prospěch věřících. Bylo dobré začítí základními studii, jako je Parentiho studie o přirozeném a nadpřirozeném. Revue přináší také studie z dějin duchovního života, hlavně o vlámské duchovní škole. Obolenský tu mluví o formách duchovního života slovanských národů. Revue si vůbec chce hodně všimati východní církve. Tak zahajuje svazeček překlad hymnu Akatištu. Duchovní kronika doplňuje životně studie. Kronika referuje o duchovním životě a různých jeho hnutích v různých zemích. Toto ovšem vypisují z Osservatore Romana, protože dosud je velmi těžko obdržeti italské revue.

Marius Gonin, budovatel Sociálních týdnů

Ve Francii vyšla kniha, kterou všude doporučuji obstarati si všem našim studijním kroužkům studentstva a mládeže: »Un témoin du Christ dans le temporel«. Vydala: »Chronique sociale«, orgán sociálních týdnů Lyon 16 Rue du Plat. Kniha má 450 stran a stojí 250 frs. Čtyřicet let vedl Marius Gonin Sociální týdny, na nichž burcoval svědomí katolíků i ostatních k sociálnímu citění, k výchově k sociální spravedlnosti. Marius Gonin ale působil, i mimo týdny svou vlastní sociální akcí. Organisoval jak dělníky tak i pomoc jim. Hřímal do svědomí, volal ku pomoci ty, kteří měli možnost něco udělat. Vychovával laiky i kněze k sociálnímu citění. Vychovával katolíky k tomu, aby umožňovali lidem sociální spravedlnosti a pomocí žítí důstojně lidí a křesťanů a tím jim i umožniti snáze se moci věnovati i vyšším zájmům, a nejvyššímu zájmu, službě boží a budování království Božího. Slovem, tiskem, organizací, poučováním pracoval od svého těžkého a klopotného mládí ve prospěch chudých a malých. Budoval studijní sociální kroužky, dovedl si získat důvěru mladých kněží, které seskupoval kolem sebe a sociálně vychovával. Psal do novin, budoval studijní sociální revue. Hlavním pak jeho dílem jsou světoznámé »Sociální týdny« ve Francii, které shromažďují intelektuální elitu celého světa, a jež mají velký vliv na vývoj sociálních zákonů a sociálního myšlení skoro na celém světě. Při tom to byl křesťan veliké pokory a statečnosti, a zbožnosti opravdu dětinné. Z této své hluboké víry čerpal pokyny pro svou práci, protože viděl všechny ubohé v Krvi Kristově. Jeho nástupce Folliet napsal tuto knihu, která je krásným pomníkem tohoto světce sociální lásky křesťanské.

Katolický východní obřad

Katolická církev má nyní osm milionů katolíků nelatinského obřadu. Existuje dnes osm křesťanských orientálních liturgií: Liturgie byzantská, liturgie arménská, rit koptický v Egyptě, rit etiopský v Habeši, rit syrský, rit maronitský, rit chaldejský a rit malabarský. Všechny tyto obřady mají společné: obětování chleba a vína, Kánon, proměňování a přijímání. Každá liturgie je rozdělena na dvě hlavní části: na část pro katechumeny a na část pro věřící. Východní liturgie má ještě třetí část, totiž přípravu na oběť, jež je v římském obřadu redukována na kratičkou formuli a úkony před obětováním. V celku jsou východní obřady primitivnější nežli obřad římský, ale ne prostší. Jsou delší. Latinský rítus je střízlivější. Mimo to na Východě je liturgie na rozdíl od Západu vždy zpívána.

Kalendář beatifikací a kanonisací pro rok 1947

13. dubna beatifikace universitního profesora Contarda Ferrini. Jeho život vyšel v našich Vítězích — rozebráno. 27. dubna beatifikace mučed-

nice sv. nevinnosti Marie Goretti. 4. května: beatifikace Matky Alice Leclerc. 15. května: kanonisace bl. Mikuláše z Flue. 22. června: kanonisace blahoslavených Jana Britto a Bernardina Realiniho. 6. července: kanonisace bl. Michaela Garicoitse, zakladatele kongregace Srdce Páně z Betharam, a bl. M. Alžběty Bichiers, spoluzakladatelky sester sv. Kříže. 20. července: kanonisace bl. Grigniona z Montfortu. Rovněž je rozhodnuto o beatifikaci zakladatelky Družiny sv. Petra Klavera, známé i u nás horlitelky pro pomoc misiím M. Terezie Lédochovské.

Sociální týden ve Francii

Dostali jsme již oficiální zprávu o letošním tematě Sociálního týdne ve Francii. Bude od 22. července do 2. srpna v Paříži. Ústřední thema je letos Sociální katolicismus tváří v tvář současným velkým proudům. Bude se vypořádávat s marxismem, liberalismem a fašismem. Příkladky: Lyon, Rue du Plat, 18.

Nesmíme stát opodál

Svatý Otec mluvil na Nový rok k římským patriciům, kteří mu přišli vzdát obvyklý hold, o nutnosti katolíků, aby se účastnili života své země. Je nepřipustná nějaká neutralita, protože neutralita znamená spoluvinu. Papež se obrací k jistým katolickým italským kruhům, které jsou plny hořkosti nad vítězstvím republikánského zřízení a kteří se proto chtějí hněvat na nový režim. Papež prohlásil přísnou povinnost všech občanů přes všechna jejich vnitřní přesvědčení a názory spolupracovat se státem. Osobní záliba musí ustoupiti obecnému společnému dobru. Toto společné obecné dobro záleží v osobní svobodě. Ochrana této osobní svobody nemůže být zaručena jinak než uvědomělým moudrým účastenstvím všech moudrých a hlavně křesťanských lidí na řízení státu a hlavně při přípravě nových ústavních zákonů.

Svatý Otec vidí v nezájmu a zdrženlivosti katolíků velké nebezpečí, které je třeba zažehnati všemi prostředky.

Pronásledování katolíků

Tři milony katolíků v Rumunsku trpí těžkým pronásledováním. Nevychází ani jediný katolický časopis, ani jedny noviny. Nemožno se dovolati učebnic náboženství. Podle nejnovějšího nařízení musí každý pravoslavný, který chce přestoupiti ke katolictví, vyvěsiti nejprve na radnici svou žádost o přestup.

Zvláště ostrý je boj proti katolictví v Albanii. Vláda zastavila vyplácení příspěvků duchovním katolickým, ačkoliv dále podporuje duchovní mohamedánské a pravoslavné. Veliký počet kněží a řeholníků byl zatčen

pro docela směšné důvody. Pět františkánů a dva jesuité byli zastřeleni. Byly zavřeny semináře a i školy řízené řeholními osobami. Byla zakázána Katolická akce. Na některých místech byly postaveny hlídky kolem zповědnic, aby prý nebylo politicky zneužíváno svátosti pokání.

Z katolického světa

Kardinál Griffin prohlásil v zahajovacím proslovu na shromáždění hnutí *Sword of the Spirit* o arcibiskupu Stepincovi: »Arcibiskup byl skutečným otcem svého lidu. Nikdy neváhal pomáhat chudým a pronásledovaným, ať šlo o Židy, komunisty, pravoslavné, protestanty nebo katolíky. Jeho palác byl střediskem katolické pomocné akce. To je muž, který byl teď odsouzen jako zrádce a nepřítel lidu. Máme my v této zemi, jež bojovala za svobodu a volnost jednotlivce, dovolit, aby takový zločin zůstal nepovšimnut? Vzpomeňte si, že právě britská vláda pomohla Titovi k moci, a že tedy má britská vláda jistou povinnost starat se o to, aby této moci nebylo zneužíváno. Zde nejde o pouhou vnitřní záležitost, týkající se jen jugoslávského lidu. Jsou páčány zločiny proti spravedlnosti, proti principům Atlantické charty a proti zásadám, jež Organizace spojených národů prohlašuje za svou základnu.«

Profesor František Dvorník byl poctěn londýnskou universitou hodností doktorátu literatury honoris causa. Profesor Dvorník chystá velké dílo o fotiovském schismatu, jež vyjde nákladem cambridgeské university.

Nová brazilská konstituce, vyhlášená 18. září, zaručuje svobodu svědomí a náboženství, prohlašuje nerozlučnost manželství a zavádí vyučování náboženství ve státních školách.

Ildefons Herwegen, opat benediktinského opatství v Maria-Laach, zemřel. Do češtiny byla přeložena jeho kniha o svatém Benediktu z Nursie.

»Čsl. církve« a vědecký názor na katolictví

Je nesporné, že v propagandě proti Církvi a zejména proti Vatikánu vede »Český zápas«, orgán »církve československé«. Vylhané zprávy, které pouštějí do světa protináboženské zahraniční agentury a které se slušnější liberalistické a pokrokařské časopisy zdráhají otiskovat, nacházejí v »Českém zápase« vždycky dost místa. Tento list neváhá dokonce otiskovat zprávy, které jsou založeny na zřejmě padělených nebo podvržených dokumentech, jako je tomu třeba s domnělou výzvou rakouského episkopátu k hlasování pro Hitlera. A tak je docela pochopitelné, že sám prezident republiky pokládal za vhodné napomenout představitele řečené »církve«, aby zmírnili svou polemickou horlivost.

Jaký to bude mít výsledek, nelze ovšem předem zjistit. Prozatím »Český zápas« setrvává na své linii; v čísle z 15. ledna se znovu ohání knihou

odpadlého kněze Lehmana a opakuje žvasty o »temných politických cílech« Vatikánu.

Je to pochopitelné, protože změna této linie, to jest obrat k pravdivějšímu a objektivnějšímu postoji, by mohla být pro čtenáře »Českého zápasu« osudná, jak výslovně potvrdil sám tento vynikající list. V článku K. Červeného v jednom prosincovém čísle Č. Z. čteme: »Je nutno si uvědomit... že kdybychom se dívali na učení římskokatolické církve vědecktěji a snášlivěji, jak shora požadováno a vysvětleno, byl by konec ten: Byla by jedna církev, protože by nás římskokatolická církev pohltila. Jiné domnění je iluze.«

Vysvětlení je tedy opravdu prosté. Je to docela obyčejný strach. Českoslováci se nemohou chovat ke katolickému učení vědecky a snášlivě, protože by svou věc prohráli a svou existenci ohrozili.

To je ovšem velmi závažné přiznání. »Český zápas« vlastně přiznává, že stoupenci jeho náboženských názorů nemohou svou posici budovat na pravdě — neboť co jiného znamená chovat se vědecky než usilovat o objektivní pravdu?

A přece toto přiznání nevádí zřejmě nikomu z těch lidí, aby nezůstal dále tím, čím je — a aby se přitom nedovolával učení Kristova! tv

P R A C O U Ň A

V březnu rozjíměj:

Jest lepší mlčet a býti, nežli mluvití a nebýti. Jest dobré učiti, když ten, kdo mluví, dělá, co říká. Jest jeden učitel, který řekl a stalo se, ale i to, co mlčky učinil, jest hodno Otce. Kdo má slovo Ježíšovo, může věru slyšeti i mlčení jeho, aby byl dokonalý, aby jednal dle toho jak mluví i aby mu bylo rozuměno jeho mlčením. Pánu nic není skryto i tajnosti naše stojí před ním. Proto čiňme tak, jak on přebývá v nás, abychom byli jeho chrámy a aby on v nás byl Bohem naším, jakž i jest i zjeví se před tváří naší. Proto právem jej milujeme.

Sv. Ignác muč. Efeským hl. XV.

Komu se více odpouští...

Kdo má býti Pánu Bohu vděčnější: Člověk nevinný, nebo kající? Ten, komu Boží dobrota uchovála čistou duši, nebo ten, kdo vlastní vinou ztratil milost posvěcující, a znova ji od Pána Boha získal? Kdo z těch dvou dostal větší milost?

Dvojím způsobem je možno to posuzovat. Zcela jistě dar větší a déle trvající dává Pán Bůh nevinnému. Je to přece projev veliké Boží přizně,

když si někdo uchová duši úplně čistou od těžkého hříchu. Zůstaly mu totiž všechny zásluhy, které za celý ten čas vyzískal. V duchovním životě mohl stále postupovat, nebyl ten jeho vzrůst násilně přerván ztrátou milosti, vlitých ctností a darů Ducha svatého. Zůstávají mu stále a rostou i všechny ctnosti získané, protože žádným vážnějším hříšným činem neoslabil ty získané pohotovosti k dobru. — Nevinný tedy má co děkovat Pánu Bohu za větší dar, než člověk kající.

Ale můžeme se na tu věc dívat i s jiné stránky. Kající člověk tu milost opětného dobrého života dotal více zadarmo. Byl hoděn za své viny trestu, a Boží dobrota mu místo toho dává milost. Zasloužil Boží hněv, a dostává se mu Boží lásky a přízně. Je on tedy subjektivně zahrnut větší Boží blahovůlí než člověk nevinný. Jako malý dar, daný chudému, je pro něho větší a vzácnější, než velký dar, daný bohatému. A proto ovečky ztracené a zase nalezené mají být vděčnější a horlivější. (V tom smyslu je možno rozumět té větě Krista Pána, že v nebi je větší radost nad jedním hříšníkem pokání činícím, než nad devětadevadesáti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.) A čím více jim Pán Bůh odpustil, tím větší má být jejich láska a vděčnost, protože komu se více odpouští, má i více milovat...
O. M. Petru

O svatém mlčení — jež působí láska Ježíšova

Nechť zmlkne veškeré tělo v přítomnosti Páně. Tato slova prorokova jsou zdánlivě protichůdná slovům žalmistovým, jenž neustále vybízí veškeré tvorstvo, aby zpívalo chvály svému Tvůrci. Ale lehce se dají uvést v soulad. Ti, kteří hledají Pána, vypůjčují si hlasy tvorů, aby zpívali jeho chvály. Ti, kteří jej našli, ztrácejí slova a mlčí. Jedni mu vzdávají vnější bohopoctu a druzí se mu klanějí v duchu a v pravdě. Když přijde Ježíš do srdce musíme zmlknouti z úcty a požívat v pokoji jeho přítomnosti. On sám nás někdy uvádí v mlčení, aniž na to myslíme, na způsob sladkého a milostného spánku, jemuž se nemůžeme ubránit. Dobré duše to již zkusily: Byly v modlitebně, rozjímalý o trpení Páně anebo četly nějakou zbožnou knihu, když pojednou docela ztichly, jako by oněměly u nohou Snoubencových a nemohly již dále mluvit, ani pokračovati v četbě. Chvíli se ony svěřovaly dobrému Ježíši, ale teď zase on k nim mluví a láskyplně je poučuje a sděluje jim své vědění. Líbeznost jeho poučování vtiskuje úctu a dává ztrácti řeč. Jakmile promluvil Miláček, praví Velepíseň, omdlela jsem a má duše se rozplynula jako vosk. Můj Bůh, mé všechno! Svatý František zůstával u toho. Jiní říkali láska, láska, láska! a zase nedovedli říci nic jiného.

Když je láska mladá, mnoho mluví, ale tak, jak roste, stává se vážnější. Všechen ten hlomoz slov, písní a chval není vždy znamením lásky, nejvroucnější.

Duše je po svém obrácení jako mladá snoubenka, která je zvědavá na vzácné vlastnosti svého Miláčka, jeho dokonalosti, tajemství jeho Prozřetelnosti, podivuhodná díla jeho všemohoucnosti, řízení jeho milosti, poklady jeho vědění a jeho pokolení nevyslovitelná. Zkrátka nemá pokoje a jest v ustavičném pohybu. Ale, když jí Bůh otevře oči, vidí zřetelně že jest to pošetilost, chtít jej pochopit, a že je lépe být uchopenu, ztratiti se v této propasti než ji chtít vyzkoumat do dna. Proto vtéká do oceánu dokonalostí a zachovává tam úplné mlčení. Tak také potůček bublá narážeje na kameny, ale tento šumot přestává a už jej neslyšíme když veplul do oceánu. Ó Bože, jaká sladkost v duši, když už tam tvořivé nehlučí. Tajemství, láska a ticho, toť heslo Snoubencovo...

Claude Hélyot 1628—1685

Marnost chvály Boží

Že vás to baví, pane faráři, takhle dlouho se modlit, oslovil mne mladší pán jednou ve vlaku, když jsem dořikal breviář. Co z toho máte, a kdo vůbec co z toho má? Mohl jsem poukázat na hloupé noviny, ještě hloupější morzakor, jež právě pán zívaje odložil, na prahloupé řeči, jichž útržky se mi draly do vědomí při modlitbě a zeptati se, k čemu to všechno je užitečné... Pán odpověděl, že se tím pobaví, že se tím osvěží, že tím zabije nudu, dlouhou chvíli nekonečné jízdy ve vlaku. Měl jsem mu na to odpovídat, že mne zase baví podobně se modlit nebo že tím užitečně trávím čas, se kterým on si neví rady? To by všechno bylo sice nasnadě, blízké, ale laciné a nedocela správné.

Neboť nejsou věci jen užitečné. Není jen bonum utile. Nejsou jen dobra užitečná. Jsou také dobra výsošná, jež neslouží již k ničemu, nýbrž jimž ostatní věci slouží. Tak Bůh nemá příčiny, nemá smyslu v něčem jiném, k nikomu není zaměřen, na nikoho nečeká, od nikoho nemůže nic obdržeti. Nikdo mu nemůže ničeho přidat. Ale právě protože je tak nesmírný, vznešený, velký, právě proto si zasluhuje, abychom se sklonili před tímto majestátem jeho. Jen omezení povýšenci nechtějí uznati velikost a skloniti se před ní. Jen oni musejí každého, kdo vyniká, snižovat, protože cítí, jak je zastiňuje.

Když cítím, že je Pán velký a slavný, pak prostě, jsem-li normální tvor, jsem-li rozumný uvažující tvor, musím vyjádřiti svůj obdiv, protože obdiv a chvála je spravedlnost žebrákova. My, žebráčci Boží, kteří všechno od něho přijímáme a kterým se Pán zjevil tak zřetelně ve své velikosti, jsme šťastni, že smíme zvednouti zrak k jeho velebnosti. Co z toho má na příklad vlast a práce, že ji básníci oslavují? Lidé se dají strhnouti krásnými verši k větší lásce k vlasti. Nu, tak totéž může platiti o velikosti Boží. Slavíme národní umělce, kteří oslavují velikost práce, krásu vlasti, přátelství, někteří jen oslavovali krásu ženy, a lidem, kteří chtějí věnovati několik chvil chvále Toho, od něhož i vlast i práce

i krása ženy jest, bychom chtěli upírat právo na tyto chvílky a na kousek chleba a trochu třeba i pomazánky naň?

Nejsou všechny věci užitečné, jsou některé ještě vznešenější než jest užitečnost. Ostatně i v tom je rozsáhlá stupnice názorů, hodnocení a řazení této užitečnosti a její důležitosti a stupně. Nechtěl bych, aby to, co teď napíšeš, vyznělo nějak nechutně nebo dokonce snad rouhavě. K čemu slouží Bůh, k čemu je užitečný Bůh? Jistě ne k tomu, aby stvořil svět: To není účel, smysl Boží. To plyne jen a jen z jeho svobodné dobroty. A jestli je Bůh svrchovanost plnosti, která je sama sobě smyslem, podobně jest oprávněna chvála Boží touto sebeplností Boží. Všechno ostatní slouží k něčemu, zastavuje se u něčeho, jako u prostředku. Ale jako všechny řeky nakonec plynou do moře, podobně také všechny prostředky vedou nakonec k jednomu nejvyššímu svrchovanému poslednímu cíli. Nazvěte si jej jak chcete, ale vidíme, cítíme, jak vše směřuje ve světě ve vesmíru k jednotě cíle, příčiny i řádu. Pro nás vše směřuje k Bohu Tvůrci a cíli všeho, na jehož dokonalostech má účast cokoliv jest a v tom stupni, jak má co dokonalost, tak má i stupeň této účasti na Božích dokonalostech. Chvála Boží je více jak užitečná. Přibližuje se k samoučelnosti, protože se týká Boha, jenž nikomu a ničemu neslouží a o němž nestrpí církev ani takovou větu Schellovu, že Bůh je příčinou sebe...

Ale, podobně jako chvála básníků povzbuzuje lidi, tak i chvála Boží povzbuzuje lhostejné, nebo nedbalé, nebo ty, kteří na to nepomyslí z nevědomosti, zapomětlivosti a podobně, aby i oni se rozezpívali ke slávě Páně. Je-li tato chvála důstojná a dokonalá jako v takových chrámech mnišských, nebo při důstojné mši svaté, nebo při takové mši svaté na Slovácku, kde celý kostel s chutí a zaníceně a čistě zpívá krásné mešní písně a varhaník hraje nejenom na varhany, nýbrž i na shromážděný lid, pak to jistě přemnohé strhuje ke chvále Páně, že i druzí se přidávají. Ale to není účelem chvály Boží. Účel chvály Boží jest jen a jen spravedlnost, které si zasluhuje Boží velikost, neboť každá velikost si zasluhuje, abychom ji uznali a abychom nějak navenek vyjádřili toto své uznání. Jest to naše spravedlnost vůči velikosti, lásce a kráse. Tak konají básníci za lidstvo dílo spravedlnosti vůči kráse, lásce, velikosti. Tak také lidé modlí se nejenom prosebně a k tomu jen o časné věci, tak lidé modlí se chvály Páně jsou zástupci celého lidstva v díle nesmírně důležitém, v díle nejvyšší spravedlnosti vůči nejvyšší velikosti a vznešenosti. Proto jsou sepjaté ruce karmelitek tak potřebné jako ruce básníků a skladatelů oslavujících pozemskou velikost a krásu. Chci říci, že jsou o to potřebnější, oč je větší Ten, jehož oslavují, než jsou velikosti opěvované básníky a hudebníky.

Ale snad řeknete, co z toho jen kdo má? Odpovídám: Veškerá spravedlnost jest tajemně skloubena, spojena. Veškerá spravedlnost vyúsťuje

ve vrcholné spravedlnosti. Spravedlnost dává každému, co jeho jest, dává každou věc na její místo, staví každou věc do správného prostředí, zasažení, stupnice. Jakmile jednou porušíme základní spravedlnost vůči Tomu, jenž si zaslouhuje nejvíce, protože je od něho všechno a všechno je jeho, aby všechno tedy bylo stavěno na ono místo, které on určil a jímž on je oslaven a aby všechno směřovalo k němu a abychom uznali tuto jeho svrchovanost a velikost, od které všechno je a všechno máme, co je a co máme, boží se celá stavba ostatní spravedlnosti, boží se patřičná závislost, vzájemnost a řád.

Ovšem, abychom byli převědčeni o povinnosti a o kráse a užitečnosti chvály Boží, musíme Boha znát. Většina lidí zná jen svůj přízemní časný život, a proto je pro ně jen ono práci, co vyvádí ze hmoty produktivně něco sloužící časnému obohacení, zlepšení, výrobě časných statků. Pro ty je ovšem zbytečná i poesie i modlitba. Pak jsou lidé, kteří si učinili nové náboženství a místo Boha jako nejvyšší skutečnost si postavili vlast, národ, stvořenou krásu, práci, vědu a podobně. Tito lidé oceňují umělce, kteří velebí tyto jejich bohy, tyto jejich vrcholné skutečnosti. Myšlenku Boží uznávají jen pokud je v ní nějaká útěcha, síla a podnět ke zvelebení jejich ještě vyšších božstev než je Bůh sám, jak jsem naznačil. Ale pro tyto omyly, protože je zřejmé, že to jsou omyly, neplyne, že bychom se směli vzdávat povinnosti chvály Boží, že bychom mohli podceňovati chválu Boží a odsuzovat ty, kteří se modlí za všechny ty, o kterých platí hořký verš Hlaváčkův: U nás se nikdo nemodlí...

A tak jsou lidé pějící chvály Boží důležití pro lidstvo, protože oni vykonávají za ostatní onu nejvyšší spravedlnost, o které pronesl Spasitel, že je nutně naplniti veškerou spravedlnost, když chtěl vzdáti chválu Otci a žádal, aby jej Jan pokřtil. Jako Kristus stále oslavoval Otce a přece pro to nezapomínal na lidi jak právě nikdo tolik pro lidi neučinil jako on, ačkoliv jen slávu Otcovu hledal, proto nepodezírejme Marii, která sedí u nohou Mistrových a neotravujte jí jejího krajíčku výčitkami. Modlí se za vás, chválí Pána za vás. Zachycují svými rozepjatými rukama Boží hněv, svými ústy plnými chvály Boží jako by, rozumíte, obrazně mluvím, přehlušovaly křik sodomských...

Nejsou užiteční. Jsou více. Jsou také více než potřební. Naplňují veškerou, to jest, vrcholnou spravedlnost, mají účast na velkém díle chvály andělů, kteří stále volají podle preface Svatý Svatý Svatý... jsou mostem mezi velikostí Boží a naší prosící bídou. Už nemluví jen o naší bídě, nýbrž sklánějí se před tajuplností nesmírnosti boží a tím již stavějí most mezi touto Boží velikostí a naší ubohostí, snášejí na zem tušení a prožívání blízkosti, velikosti, a nesmírné velebnosti Páně. Braito

---

Ne u z m e š j m é n a B o ž í h o n a d a r m o !

Únava křesťanů

Srovnajte zápal komunistických theoretiků a organisátorů s lhostejností velké, nechci říci hned větší části katolíků. O jiných křesťanech mi přirozeně nepřísluší mluvit, protože přece jen dobře neznám jejich postoj k životu k otázkám všedního dne. Ale s katolíky se stýkám. Slyším jejich řeči, slyším i řeči těch, kteří snad sami o sobě si myslí, že jsou dobří, ba, snad i lepší křesťané, a hlavně vidím naši opuštěnost, neúčast laiků, pohodlí těch, kteří vyrostli z velké péče, kterým jsme se dost věnovali. Nemůžeme je najít ve veřejném životě, vidíme jejich nekřesťanské, polovičaté stanovisko v otázkách manželských, ve vztazích jejich povolání k životu, v posuzování poměru umění na příklad a morálky, práv církve. Pozorujeme to, jak stále je hrstka těch, kteří se chtějí dát poctivě do služeb katolické organisované, hierarchické akce. I tam, kde je hodně nadšení, je to nadšení kolikráte jako hořící sláma, chvilkové, individualistické, chtějí jít po svém, všemu po svém rozumět, hrají si často na nepochopené, až uražené.

Málo katolíků žije z plnosti křesťanství. I když chodí do kostela často, je to spíše jen pro potěchu jejich srdce a citu, dovedou plnit chrámy a kázání těch, kteří od nich příliš více nežádají než obdiv nad výborností kazatele a exercitátora, ale dále: *Noli me tangere*...

Tak dvojí zpytování svědomí: nás, kteří chceme vychovat duchovní katolickou elitu, nemyslím tím lidi s akademickými tituly a s lepším oblečením, aby mi bylo rozuměno, ale elitu, která spočinula v Bohu, která ho chce a jeho vůli celou poctivostí a horoucností, kteří jsou ochotni dát tomuto Bohu naprosté prvenství v celém svém životě, ale také celou službu jeho zájmům a jeho království.

Zpytování svědomí nás kněží, zda jsme si příliš nehráli s lidmi, zda jsme si je příliš nevychovali pro sebe, pro svou potěchu, pro své zájmy, pro svou ješitnost. Vypadá to aspoň u mnohých, kteří takhle zklamou v rozhodných okamžicích. A pak zpytování svědomí těch, kteří tolik obdrželi a tak málo vydali a vydávají. Nezůstali jste příliš u sebe, v sobě a k tomu ještě ve svém citu?

Tolik našich mladých inteligentních lidí. Kde jsou? Co dělají? Jaký nepoměr, mezi tím, jak mluvili, jak kritisovali, co všechno není a mělo by být a musí být, a mezi tím, co sami dělají. Že se věnují svým rodinám a svému zaměstnání? Vím i o takových, jichž rodina je velmi malá a v zaměstnání ještě také si nesklidili průtrž. Ale mluví dále a kritisují a plánují dále.

Čekají hodně od politiky a hodně také i o ní mluví, ale nedělají to, co jsme po této stránce od nich čekali. Nečekali jsme od nich a nečekáme řečnění po všech hostincích, ale skutečnou účast ve veřejném životě. Jest tolik úradů, komisí, problémů. Ale naši mladí schopní lidé

se ani tolik neúčastní, jak by druží, kteří mají tak celkem hodně spachtováno, by byli i ochotni je připustit.

Nebo, je hodně zájmu o literaturu. Ale spíše jen o čtení literatury a o soukromou kritiku než o skutečnou spolupráci skutečné veřejné, statečné a poctivé literární kritiky. Kolikrát mi připadá ovzduší, ve kterém my katolíci dnes žijeme, jako velký, pustý, prázdný sál, v němž se prochází několik lidí a mluví. Docela hlasitě mluví. Ale k nikomu, a tak se ten jejich hlas až strašidelně ozývá v obklopující prázdnotě.

Proč toto všechno? Není to snad následkem staré pravdy tolikrát opakované Otcí, duchovními spisovateli, že zapalovat může jen kdo sám hoří? Tedy, není to znamením, že přemnoží naši věřící, přemnoží z našich mladých lidí častujících své spoluvěřící ryčným pokřikem, se spokojují jen s tím rykem, halasem, ale sami že nemilují Boha opravdu nade všechno a z celého srdce, a proto, že proň také nedovedou vidět, usuzovat, a jednat a dávat všechno, protože vědí, protože procítili, že On stojí za to, aby proň bylo všechno učiněno a podstoupeno? Kéž bych jen černě viděl, a kéž by skutečnost byla jiná!

Braito

Přirozené a nadpřirozené prostředky

Chápete, že tu myslím prostředky našeho apoštolátu. Cílem apoštolátu je přivést lidi, přiblížit lidi k jejich nadpřirozenému cíli. A tu musíme hned říci, že nadpřirozené, milost Boží dává Bůh, že to On může změnit lidskou duši, on že do ní vlévá svou milost, to on si ji přetváří. A co svátosti a kněžská svátostná působnost? Ta je působností zprostředkující. Než ale někdo přijde si pro tuto zprostředkující moc, musí být Bohem uvnitř uzpůsoben. Ale, aby se někdo otevřel milosti, milosti neviditelné, aby někdo přijal víru v tajemství nezřejmá pro naše ustrojení psychologické, které nemůže přijmouti něco, co je bezprostředně nezřejmé, bez přípravy ke zřejmosti aspoň nepřímé, musíme užívatí prostředků, které by se zdály přirozené, ale které mají již své nadpřirozené zaměření.

Tak není jen tak beze všeho pravdivá věta, že nadpřirozený cíl musí užívatí především prostředků nadpřirozených. Abychom mohli přijít s oněmi nadpřirozenými prostředky, i s onou nadpřirozenou pravdou, musíme umět získat důvěru pro tyto nezřejmé pravdy jako pro nadpřirozený prostředek. Tak mají své oprávnění všechny metody, které chtějí jako metoda IOC nejprve připravit lidi ku přijetí křesťanských nadpřirozených pravd získáním důvěry pro Církev hlásající božské pravdy u lidí, kteří jsou těmto pravdám vzdáleni. Ale, jakmile jednou jsme podnikli tyto kroky, nesmíme u nich zůstat a s nimi se spokojiti, nýbrž musíme přiváděti lidi skutečně k nadpřirozenému a ke zdrojům milosti ve svátostech. Zároveň se také nesmíme spokojiti jen se svými příprav-

nými methodami, nýbrž musíme se opřít o svaté, nadpřirozené společenství celé Církve a podati i své vlastní nadpřirozené příspěvky modlitbami a obětmi v nadpřirozeném duchu, v nadpřirozené lásce. Považují toto přesné rozlišení a seřazení prostředků za důležité, protože se dějí a mluví nepřesnosti s obou stran, jak se strany těch, kteří pracují, tak těch, kteří kritisují pracující pro království Boží. Braito

Ž E Ň

Problém rovnosti. Dr Cyril Dudáš. — Vydala edice Logos v Košicích. Původce díla se zabývá rovností jako ideí i jako skutečností.

Po solidném prozkoumání a kritice, seznamuje nás s jasným katolickým stanoviskem k této, v dnešní době tak aktuální otázce.

Kniha jest orientační příručkou pro katolického inteligenta, postaveného mezi protikladné snahy dneška, příručkou, ukazující mu jasné důvody, proč má přijmouti řešení otázky rovnosti, jaké podává Církev ve své sociální nauce.

Súlád v rodinnom živote. Univ. prof. Dr Anton Jurovský. — Vydala Matica slovenská. Cena brož. 124.— Kčs. (270 str.)

Autor podává výsledek svých výzkumů vnitřních rodinných poměrů na Slovensku. Poukazuje na podmínky souladného života křesťanské rodiny a věcně kritizuje příčiny hádek a nesvárů.

Způsob podání, zdokonalen četnými diagramy, ulehčujícími pochopení otázky, odlišuje toto dílo od všech vědeckých suchopárných prací.

J. Š. Baar: Osmáčtyřicátníci. — Rupp, Praha, 1947.

Další svazek velké Baarovy chodské trilogie. Pokračuje rok na Chodsku, abych tak řekl. Baar kreslí ostrými tahy tvrdé, ale poctivé povahy chodské, jejich radost i bolesti, jejich zápasy. Sestupuje hodně hluboko do psychologie chodského lidu, takže rozumíme jeho mravnímu i politickému životu docela jinak. Opět probíhá románem pobyt Boženy Němcové na Chodsku. Po četbě Baarových spisů, po jeho kresbách duchovenstva českého devatenáctého století, rozumíme pak tak lépe dalšímu a dnešnímu náboženskému vývoji u nás.

Čihák: Filosofie dějin hudby. — Žikeš, Praha, 1947, str. 210. Cena 90 Kčs. Ne pokus, ale důkladná, dobře připravená a doložená studie o poměru myšlenkového proudění a odezvy v umění skladebném a výrazovém. Kniha není proto dějinami hudby v běžném slova smyslu. Takových knih bychom již měli více. Ale je to dílo synchronisující myšlení a umění, zde tedy hudební. Od letného přehledu poměru antické filosofie k hudbě přechází ke křesťanskému starověku a středověku. Autor dobře odposlou-

chává době její myšlenkový puls, aby připravil syntesu myšlenky a umění.

Eduard Beneš: Úvahy o slovanství. — Čin, Praha, II. vyd. 1947, str. 370, cena 126 Kčs. Kniha vyšla za této války v Londýně. President Beneš tu reaguje na tyto živé otázky, jaký smysl má politicky vůbec slovanská myšlenka. Jakou hodnotu, jaké důsledky z toho plynou pro nás. Jako konkrétní politik všímá si konkrétních slovanských otázek, jak je kladou dějiny a jak se jevíly v přítomnosti. V knize se ukazuje, proč Beneš podnikal různé kroky, které mu byly vyčítány jako politika neslovanská nebo protislovanská. Beneš je a chce zůstat realistou, který se nebojí postavit si před oči i nejčernější možnost a právě při spočítání všech možností dovede narýsovat prostředky, které by co nejvíce zajistily budoucnost.

Naučení rodičům. — Obzina, Vyškov. 1947, str. 60, cena 63 Kčs. Do tisku připravil tuto staročeskou báseň prof. Vašica. Báseň ze 16. asi století, nebo z konce století 15. podává krásnou a vtipnou formou pokyny pro křesťanskou výchovu dítek.

Hronek: Na klíně mateřském. — Praha 1947, Rupp, str. 90, cena 45 Kčs. Pokyny a poučení pro rodiče o nejpotřebnějších věcech, týkajících se výchovy dítěte od nejútlejšího věku. Dobrý pedagog Hronek je oprávněn podávat tyto pokyny.

Abraham a Sta Clara: Dělníci knihy. — Obzina, Vyškov. 1947, str. 80, cena 54 Kčs. Roztomilá knížka, obsahující vtipný výklad slavného kazatele barokního o řemeslech, která spolupracují na vytvoření knihy. Každý milovník knihy si rád přečte tuto bibliofilii.

Mařan: Kniha o Alfredu Fuchsovi. — Edice Rozpravy. Praha 1946, stran 150, cena 170 Kčs. Mařan shromáždil dokumentární materiál a vzpomínky přátel dobrého služebníka státu i království Božího, Alfreda Fuchse, člověka velkých schopností, jenž je líčen v dokladech a vzpomínkách jako člověk velké víry, pohotovosti ve službě všemu dobrému.

Beneš Jaroslav Dr: Duch a hmota. — Rupp, Praha 1947, str. 95. Cena 50 Kčs. Konečně kniha dobrého filosofického odborníka o těchto themech, o kterých se teď tolik mluví. Beneš má dobrou filosofickou erudici, která ho opravňuje a činí jedním z nejschopnějších psát o této tak složité a těžké věci. Autor konfrontuje sv. Tomáše s Descartem a vytyčuje velký rozdíl mezi naším umírněným realismem, kterým křesťanská filosofie dávno před ostatními realismy stavěla objektivnost lidského poznání a položila základy spolehlivého myšlení.

Komenský: Smutný hlas. — Obzina, Vyškov, 1947, str. 50, cena 66 Kčs. Nábožensky zanícené, chiliasticky prorocké meditace a napomenutí Komenského.

Kraus-Schön: Továrna na smrt. — Čin, Praha, 1947, str. 250, cena 96 Kčs. Otřásající svědectví dvou z těch, kteří přežili příšerné masakry Židů v nejpříšernějších koncentračních táborech. Vážné memento plyne z knihy, abychom bděli všichni nad tím, aby šílenství se nikdy už nedostalo k moci, protože není strašnější skutečnosti, než když se bláznům dostane do ruky nůž.

Boettinger: Kresby. — Žikeš, Praha. Lehké kresby s těžkým tělem.

Gzovska: Hugo Boettingra 16 tanečních kreseb. Studie Boettingrovy, které jsou již jiného rázu než jeho kresby. Je v nich zápas o výraz, o linii, o myšlenku, o zachycení harmonie a život v pohybu.

Publilius Syrus: Myšlenky. — Žikeš, Praha, 1947, str. 120. Cena 75 Kčs. Myšlenky antického filosofa, plné stoické vyzrálé, ale poněkud mramorové moudrosti. Hodně podnětů k zamyšlení se nad životem a jeho skutečnostmi nejrůznějšími.

Rilke: Rodin. — Žikeš, Praha 1947, str. 110, cena 70 Kčs. Dva velcí lidé. Básník rozbíjí nad výtvarníkem tak velkým, jako byl Rodin. Rilke básník otvírá jako vějíř duchovní krásu, kterou Rodin viděl v její monumentálnosti. Vidíme také bolestnou osamocenost Rodinovu, jehož mnozí velebili, ale kterému nedali možnost vybudovat katedrálu, kterou by mohl naplnit.

Cennino Cennini: Kniha o umění středověku. — Žikeš, Praha, 1947, str. 350, cena 135 Kčs. Manuálka středověkého umění, celého jeho zaměření i jeho techniky. Cennini probírá všechny druhy umění výtvarného a poučuje o materiálu, jeho přípravě, o přípravě umělcově, o jeho školení, o jeho duchovním tavení a podmínkách k řádnému jeho rozvinutí i o jeho smyslu a služebnosti, ve které je jeho velikost.

Vodička: Fr. Sušil. — Brněnská Tiskárna. 1947, str. 100, cena 36 Kčs. První svazek sbírky Církev a vlast v redakci J. Čeřovského. Nemohla být sbírka šťastněji začata než Sušilem, od něhož pochází ono slavné heslo o dvou láskách křesťanových. Jsme vděční Vodičkovi za tuto monografii o muži, jemuž vděčí Morava, kněžstvo i katolictví za mnoho, hlavně za onoho správného ducha, který byl takovým požehnáním pro moravské kněžstvo a celé katolictví na Moravě. Vidíme tu kněžsky nadpřirozeně zanícenou postavu Sušilovu, jenž dovedl krásně vyvážit svým životem, svými zásadami, dílem, obě lásky člověkovy.

Pelikán S. J.: Šťastný domov. — Velehrad, Olomouc, 1947 str. 250, cena 75 Kčs. Oblíbené thema Pelikánovo Naše rodina a příprava ženy na ni a její povinnosti v ní. Od začátku, od známosti již vede Pelikán naše dívky ke správnému chápání a pak prožívání manželství a mateřství v duchu křesťanském.

Racek: Pavel Křížkovský. — Velehrad, Olomouc, 1947, str. 75, cena 45 Kčs. Práce nesmírně cenná: Materiál k životu a hodnocení díla tohoto velkého českého skladatele. Teprve po tomto díle možno se pustiti řádně do dalších podrobnějších prací.

Wendell L. Wilkie: Nedělitelný svět. — Žikeš, Praha 1947, str. 170, cena 75 Kčs. Připomenutí Američanům, že se nesmějí uzavírat světu, že z něho žijí, že nežijí jen z Ameriky vlastní a že proto si musejí všímat světa a dívat se naň nejenom ze svého úzkého utilitářistického hlediska.

Koch: Slovo má lidskost. — Žikeš, Praha, 1947, str. 256, cena 100 Kčs. *Essays o lidstvu a lidství.* Všichni souhlasíme s Kochem, že jak na jedné straně mizí úcta k člověku, tak s druhé strany naléhavě se snažíme právě tuto úctu vyzvednout z bláta, kam jej zašlapala vojenská bota, a tvrdé prsty samozvaných theoretiků, chtějících oblažiti lidi ztročením. Koch hledá tento nejvyšší základ lidské důstojnosti a snaží se hlavně připomenout lidem, že nikdo není sám na světě, že jsme navzájem spojeni na život a na smrt se všemi, se všemi hodnotami, se všemi lidmi, hodnoty objevující a přetvářející. Křesťan by ovšem připomněl nejvyšší důstojnost člověka, stvořeného k obrazu Božímu a povolánému v Krvi Kristově za dítě Boží.

Pourrat: La bienheureuse passion. — Paris, 1947, Albin Michel, str. 300, cena 120 frs. Autor úspěšných knih románových podle francouzského zvyku věnuje se i duchovní literatuře. To bývá stálým zvykem francouzských spisovatelů katolíků. Pourrat se zamyslí zbožně nad tajemstvím Utrpení Páně a nyní prožívá víru a těžkosti skutečného přítomného i minulého křesťanského života. Rozjímá o tajemství života dětí Božích ve světle evangelia i evangelia utrpení a kříže Páně. Nečetl jsem ještě tak originelní probírání utrpení Páně. Tato kniha by si zasluhovala překladu do naší mateřštiny.

Les grands appels de l'homme contemporain, Paris, 1947. Editions du Temps présent, str. 235, cena 105 frs. Kolektivní práce několika lidí, kteří hodnotí hlavní směry, které se snaží postihnouti dnešního člověka, porozuměti jeho bolestem i jejich příčinám a poraditi lék na tyto bolesti. George kritizuje debakl scientismu, Maliney nietscheovského člověka. Hervé vysvětluje jak došlo k marxismu, polemizuje s buržujstvím, Archambault se vyrovnává s lacistickým humanismem; nakonec Boissellot ukázal na záchranné kladné hodnoty křesťanství. Kniha je zajímavá tím, že dovede říci i křesťanům jejich vinu na dnešním stavu věcí, že se snaží rozumět protivníkům křesťanství, vybrati u nich kladné stránky a klidnou kritikou upozorniti na nepostačitelnost jejich řešení.

Je to práce, které se u nás hodně věnuje prof. Pecka a kniha vrhne hodně světlo na porozumění ani ne tak Francií jako skutečně dnešnímu člověku, protože se řečníci (neboť jest to sbírka konferencí na thema Co spasí dnes lidí) snažili uchopiti člověka ani ne tak francouzského, jako spíše člověka evropského dvacátého století posledních desetiletí.

Studijní archy. Chceme v nich pokračovat, ale potřebujeme více odběratel ještě. Zvláště prosíme naše duchovenstvo, vedoucí Třetích řádů a Mariánských družin a našeho studentstva, aby věnovali velkou pozornost těmto archům, které podávají lehko zařaditelné studie o nejrůznějších aktuálních otázkách. Doporučujeme zvláště pro hromadné rozšiřování na kostelních lištách.

Překladatelská pomoc. Potřebuji pomoc několika lidí dobré vůle, kteří by chtěli překládat z angličtiny a francouzštiny různé zprávy, referáty a podobně, abych nemusil tuto manuální, abych řekl, práci, dělati sám.

Vatikán. Teď se již nenadává na Řím, nýbrž na Vatikán. Určité zahraniční korespondence a noviny si libují v obviňování Vatikánu z nepřátelství vůči sociálnímu pokroku. Vatikán je líčen jako pilíř reakce. Vatikán sice na to odpovídá, vyvrací tyto zprávy, ale to již nebývá otiskováno. Tak si pomalu naši lidé zvykli dívat se na Vatikán jako na peleš lotrovskou a nepřátelskou lidstvu, dělnictvu a našemu národu. Výsledky se již objevují zvýšeným počtem vystupování z Církve. Jak je to hloupoučké a malicherné. Některé sekty a církve s tím ovšem vydatně u nás hospodaří, protože český člověk je velmi citlivý na to, jak se kdo staví k pokroku sociálnímu, k národu a podobně. Stále u nás straší chápání Církve jakožto spolku cizího národnímu společenství, jakožto zájmové skupině římských prelátů a kardinálů. My ale víme, že Církev je více, že je to společnost svatého společenství Kristova a pro toto společenství. Proto i kdyby nakrásně politika Vatikánu se někomu nelíbila, i kdyby byly pravdou všechny klepy o Vatikánu, Církev zůstává věčně krásnou a svatou přes všechny hříchy lidí v ní i třeba vynikajících a vedoucích jejích členů. Toto si vždycky uvědomujte a nebudete nikdy zneklidnění ve svém poměru k Církvi. Ostatně proti chystané knize Lehmanově o fašistickém postoji Vatikánu vychází právě kniha řádně dokumentovaná, **Beales: Katolická Církev a mezinárodní řád.** Vydalo Universum Praha II., Václavská ulice 12. Cena 100 Kčs.

Katolický tisk by si měl více všimnout těchto útoků, protože se stávají velkým nebezpečím s pastoračního hlediska.

Náboženský týden na Svatém Kopečku. — Jako jiná léta i letos uspořádáme pro své čtenáře Náboženský týden na Svatém Kopečku pro muže i pro ženy. Náboženský týden začne jak obvykle oddělenými exerciciemi, které pak čtvrtého dne přecházejí v přednášky. Základní letošní thema bude: Křesťan před Bohem a před svatým společenstvím Církve. Týden začne 2. srpna a skončí 12. srpna večer. Zařídte si již teď dle toho svou dovolenou a střídejte si peníze. Poplatky ještě dnes nemůžeme stanovit, ale zavčas vše ohlásíme.

Exercicie pro naše čtenáře. — Uspořádáme jak dříve jeden kurs pro čtenářky a jeden pro čtenáře také v Čechách o velkých prázdninách. Vše včas oznámíme.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL, OLMOUC

Právě vyšel I. svazek patristické knihovny:

Sv. Řehoř Vel.: HOMILIE

Česká bohovědná literatura získává překladem homilií svatého Řehoře bohatý pramen, ze kterého čerpaly věky. Vzorný překlad T. Vodičky, obsáhlý úvod, pěkná vnější úprava jsou důstojným doprovodem velké vnitřní hodnoty této knihy.

Stran 410, cena 125.— Kčs.

OSVĚTLENOU STOPOU

Modlitební knížka pro mladé skauty

Dvojbarevný tisk s četnými ilustracemi. Malý formát.

Vázané za 40.— Kčs.

Kolektivní dílo ThDr Františka Tomáška, JUDr Bernarda Kadlece a spisovatele Františka Křeliny. Nemluví k Pánu Bohu obraty lidí dospělých, nýbrž byla sestavena na základě anket a dotazníků z řad mládeže. Něco tak krásného jsme dosud neměli v tomto oboru. Objednejte svým dětem, uděláte jim velikou radost!

Vzorná vědecká práce z českých církevních dějin, a přitom neobyčejně zajímavá:

Dr Ondřej M. Petrů: MATĚJ Z JANOVA o častém svatém přijímání

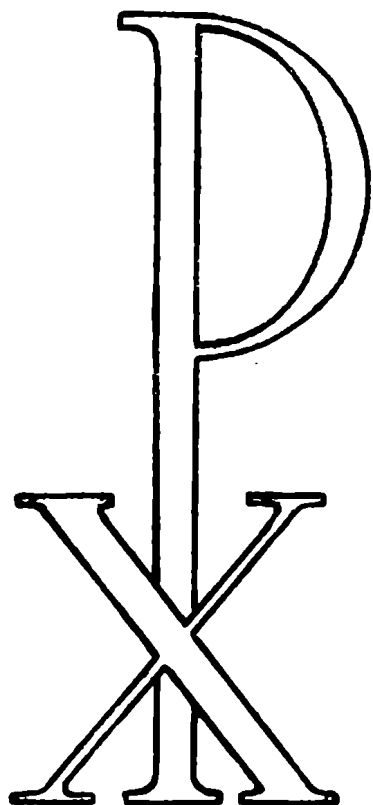
Poctěno cenou Duchovní české akademie v Praze.
»Je to práce velmi pilná, a zvláště rozbor a výklad Matějova učení o častém přijímání je cenný... Rozbor zachovává metodicky postup historický, a tím si jednak zaručuje solidní basi vědeckou, jednak poskytuje možnost kontroly... Je to psáno s informovaností a střídmostí úsudku...«

Univ. profesor Dr Rudolf Holinka.

Za 60.— Kčs.

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Braito. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926. č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 4

Zásady: Giullotti: Kniha přísloví 121 - Braito: O novou svatost 122 - Pecka: Základy míru v křesťanství 127 - Petru: Několik poznámek o vděčnosti 131 - Bureš: Rodiče a náboženská výchova dětí III. 134 - Kubaík: Nové pojetí apoštolské posloupnosti 138 - Správné pojetí apoštolské posloupnosti 139 - Život: K otázce zestátnění škol píše pražský arcibiskup 141 - Platí jen pro Čínu? 142 - Je to sen? 143 - Sjednocení křesťanů 144 - O náboženské výchově dětí v předškolním věku 146 - Náboženství a rozhlas 148 - Integrální katolictví 151 - Pracovní 154 - Žeň 159

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V DUBNU

PRAHA: 12. dubna P. Braitó: Svatost Církvě. 19. Dacík: Výchova rozumu. 23. Veselý: Dostojevskij. 26. Habáň: Náboženské zážitky s hlediska psychologického.

BRNO: 12. dubna Dacík: Výchova smyslů. Smysly vnitřní. 19. Braitó: Svatost Církvě. 23. Čala: Vlastnictví. 26. Veselý: Dostojevskij.

Dne 15. dubna slouží redaktor P. Braitó mši svatou na všechny úmysly našich čtenářů a spolupracovníků a dobrodinců. Spojte se zvláště v ten den s námi v modlitbách a v oběti mše svaté.

Co připravujeme. Ještě před prázdninami vyjde u nás v překladu Vodičkově svatý František Saleský: Návod k životu zbožnému. Bude to první nezkrácený český překlad. Ke kanonisaci bl. Ludvíka Grigniona z Montfortu, která má být v červnu, vydáme znovu jeho překrásnou knížku Tajemství Mariino. Brzy čekáme z tiskárny nové vydání životopisu vítězného mládí Petra Jiřího Frassati. Tato knížka vykonala velmi mnoho jak v cizině, tak také u nás mezi mládeží. Brzy také vyjde III. svazek Sociální ethiky, totiž O pracovní smlouvě neboli o poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Knižka je od dra Miklíka a bude důležitou příručkou v otázkách sociálních. Po prázdninách bude hotov čtvrtý a poslední svazek sebraných spisů sv. Jana od Kříže. Při té příležitosti si budou moci zájemci opatřit celé dílo Mystického učitele. Na podzim připravujeme obsáhlý přehled theologie asketické a mystické od P. Dacíka: Prameny duchovního života. Bude to první původní české dílo o tomto předmětu, shrnující všechny otázky křesťanské asketiky a mystiky.

Varhaník a církevní rok III. Květen, měsíc mariánský. Mše svatá bývá sloužena u oltáře májového, přes to ale bereme zřetel na různé svátky. Hned 1. května slavíme památku sv. apoštolů Filipa a Jakuba (mešní k apoštolům), 3. 5. nalezení sv. Kříže, 6. 5. sv. Jana před branou Latinskou (jako 1. 5.), 8. 5. zjevení sv. Michala archanděla (mešní k andělům). Od 12. do 14. 5. případnou prosebné dny. Ve farních chrámech slouží se prosebné mše v rouše fialovém (mešní: Hospodine povstaň, nebo: Mocný světa Řiditeli), 15. 5. svátek Nanebevstoupení Páně (v B. C. dvě mešní písně, zpívají se celou oktávou). 16. 5. svátek sv. Jana Nep. (mešní k čes. patronům, ke konci píseň Probudily se již zpěvné háje. Na neděli 25. 5. připadá slavný Boží Hod svatodušní, bohužel věfícími tak opomíjený. A jest tolik zapotřebí nám všem darů Ducha svatého, proto aspoň častým

Domenico Giuliotti:

Kniha přísloví

Mám pod nohama zemi,
nad hlavou mám nebe hvězdné
a v srdci mém i ve všech světech
buší srdce Věčné Lásky.

Proč my nejsme světci?
Proto, že býti jimi děsí.
Jeť světcem, kdo dá se ukřižovat
s ukřižovaným Ježíšem.

»Já!« Ty slabiko pyšná,
neplodná, ledová, ohavná,
jak tě nenávidím, neboť
od tebe Ježíš se odvrací.

Dvě věci nechápu plně,
ježto jsou v opacích nekonečné:
lidská moje nepatrnost
a ve mně zase božství Tvé.

Jsme podobni balonům
nákladem příliš zatěžkaným:
odhoďme jej od sebe
a hvězdy pod sebou budeme míti.

Co jsou ty nespočetné
světy všech možných vesmírů?
Nic než daleká zrcadla
neseznatelné Jednoty.

Pryč, zemi, nebe, hvězdy ...
Odstupte i vy, andělé:
Z okruhu jeho stvoření
mě vytrhuje sláva Boží.

Přeložil O. F. Babler

P. Silv. M. Braitov:

O novou svatost

Francouzská mateřská revue *La vie spirituelle* vypsalala anketu, co si čtenáři představují pod svatostí. Přečetl jsem se zájmem tuto anketu a došel jsem k názoru, že u nás by se ještě nevyplatilo anketu vůbec zavádět, protože většinou naši křesťané považují svatost za luxus, za výstřednost, za něco tak mimořádného, že se netřeba o to nějak zajímat, starat nebo o tom disputovat.

Ale i u nás jsou aspoň kořeny toho, co ve Francii vede k různým snahám o narýsování nových směrů nové svatosti. U nás aspoň se to projevuje pokusy a tendencemi o nové chápání křesťanství a nebo náboženství vůbec.

Kořeny jsou stejné a proto musíme stejně na ně upozornit, i když u nás není nebezpečí, že by někdo zaváděl snahy o svatost na scestí. U nás hrozí nebezpečí daleko základnější. Chci, musím upozornit na směry, které ohrožují chápání samých kořenů a základů prostého náboženského života. Myslím také, že toto je chybou celé ankety. Měli spíše postavit za výchozí otázku »čím je náboženství?« Ale ve Francii mnoho lidí dnes mluví o mystice, mluví o svatosti, mnoho se o ni snad i snaží, ale právě toto snažení je jaksi příliš zmechanisováno, protože zmetodičtěno. Proto se také ukázaly všechny trhliny v této snaze. Trhliny odkryly základní omyly a nebezpečí. Omyly a nebezpečí nesprávného chápání náboženství vůbec. Nebezpečí zkreslení duchovního života. Tím máme také vysvětleno, proč se na určitých místech v určitých kruzích a střediscích duchovních ustrne na estetickém hodnocení křesťanství, na hodnocení sociálně utilitaristickém, na hodnocení osobitě ethickém. Koli-kráté jsem již o tom psal a stále se musíme k tomu vracet, ale nemůžeme jinak. Tuto kapitolu je třeba dopsat, je třeba tento boj dobojovat.

Mohli bychom tuto kapitolu rozdělit podle otázek. Chceme v náboženství mít středem Boha nebo sebe, ať již vezmeme člověka jako jednotlivce nebo jako člena společnosti lidské, národní nebo stavovské? Dále: i když postavíme Boha za střed náboženství, je smyslem náboženského života úcta a klanění Bohu, nejvyšší bytosti, anebo doporučujeme a hledáme sami náboženství

jakožto prostředek především k tomu, abychom zaručili sobě nejdokonalejší vzrůst, mravní zdokonalení? A třetí otázka: jak se pak vyhnout kvietismu, který zatracuje jansenistický pohled na člověka, na jeho zájmy v náboženství, které chce být a zůstat náboženstvím čistým a dokonalým?

Velmi často jsem se setkal se zjevem, že mladí voditelé lidí ke křesťanství postupují docela loyálně podle důvodů věřitelosti, jak je podává apologetika. Apologetika nevyklučuje imanentistických důvodů, totiž důvodů ze sourodosti nadpřirozených pravd, z jejich životnosti, že odpovídají našim nejvyšším, nejzávratnějším tužbám, že křesťanství neničí lidské přirozenosti, že ji naopak naplňuje a že ji zdokonaluje nejvyšším způsobem, že jest nesmírně plodné v každém ohledu, tedy i v ohledu kulturním. To jsou důvody, které neobyčejně působí na mladé lidi. Jsou to důvody oslnivé, jsou to důvody pro začátečníky docela někdy přesvědčivé. Nemůžeme a proto nesmíme jich opomíjet, je nějak podezírat nebo podceňovat. Tak se často dalo od theologů spekulativních, kteří měli obavy, aby nebyly odsunuty na vedlejší kolej důkazy vnější, důkazy ze zázraků a prorocství...

Prakticky vím sám, že jsem ještě nikoho nepřesvědčil a nepřiblížil dokazováním ze zázraků, že jsem s tím nemohl prostě začít, ale jakmile se někdo přiblížil oněmi vnitřními důvody ke Kristu a ke křesťanství, že pak pro něho ony vnější důvody měly neobyčejně silnou platnost.

Nesmíme však zůstat jen u těchto důvodů, jen u jejich účinku, abychom učinili křesťanskou nauku rozumně přijatelnou, čili jak říkají theologové, věřitelnou. Pravda, víru nemůžeme dát. Ta se ani nenastuduje ani nepřidisputuje, ale můžeme a máme vésti ty, které vedeme k tomu, aby se snažili se vší poctivostí otevřít se Bohu, hledati ho nejenom estetickou zálibou, nýbrž mravním snažením, by se modlili o dar víry, aby poctivě hledali, aby se velkoryse i intelektuálně vyrovnávali s obtížemi, námitkami, aby zkoušeli žít podle toho, co pokládají za správné, aby jejich život byl aspoň zaměřen na pravdy, které ve svém celku přijali. Tímto sžíváním se s přirozenými pravdami, oním otvíráním se pravdám, a tím i působení Ducha svatého, připraví se člověk ještě důkladněji a bezprostředněji na vlití daru nadpřirozené víry.

Nebezpečí tkví v tom, že tak, jak se připravuje cesta k Bohu

oněmi důvody věřitelnosti, tak to svádí, abychom pak celé náboženství stočili podle tohoto středu, podle sebe. Tento argument chce říci: Křesťanství je přijatelné i přes tajemství; právě pro tajemství a protože ta tajemství neodporují ani rozumu, ani našim tužbám, ba podporují je, vyhovují jim, předstihují je. Ale teď je třeba učiniti další krok. Teď, když poznáme krásu, pravdivost křesťanství, je třeba přijmouti je v jeho podstatě. A podstatou křesťanství, jako podstata každého náboženství vůbec, nemůže být má osobnost, lidská bytost, moje touhy a jejich splnění a uspokojení, nýbrž když je náboženství přilnutím člověka k Bohu, musí býti opravdu soustředěním celého člověka a celého jeho života kolem Boha. Tu jsme u velkého omylu metodického i věcného. Přemnozí vychovatelé mládeže, této hledající mládeže, i když ji už jednou přivedou k Bohu anebo aspoň do blízkosti Boží, stále ukazují mládeži: Hleď, tady máš něco, čím můžeš stále růsti, stále se zdokonalovati. Toto je náboženství, které naplní všechny i nejvášnivější tvoje tužby. To je náboženství, které naplní jak individuální potřebu, tak kolektivní zaměření, které dnes tolik vyvstává před naším zrakem.

Zde je třeba podniknouti krok, který ovšem již není tak sympatický, tak snadný jako dokazování, že náboženství je proto přijatelné, protože vyhovuje nám, protože teď je třeba přidržeti lidi, které jsme přivedli před Boží brány, aby se v těchto branách hodně sehnuli před Bohem, aby se sklonili, aby přijali přesažnost a nesmírnost Boží, aby otevřeli prakticky celý život Bohu, aby jej učinili dle poznané skutečnosti opravdu pánem celého života, přesvědčení, povolání, sil, aby dle něho, dle jeho projevů, dle jeho svrchovanosti všechno hodnotili a řadili. To již žádá oběti, to již zavání kostelem, svátostmi, modlitbami, obřady a před tím již prchlo tolik lidí, kteří dovedli pojmouti určité sympatie pro náboženství, které bylo líčeno tak lidsky. Ano, lidsky, příliš lidsky, protože v tom líčení byl člověk vlastně středem a Bůh jen prostředkem a služebníkem. Bůh je tu líčen a představován tak, jako by největší boží velikostí a oprávněním k existenci bylo, že nám slouží, že jeho existence je nám užitečná, že mnohé vysvětlí, že může přemnohému sloužiti, určitým dychtěním že odpovídá a je naplňuje. Proto je mu po-přána existence.

Není smyslem náboženství, aby vypěstovalo osobnost, nýbrž

aby přivedlo lidi k Bohu. Protože ovšem náboženství nás spojuje s Bohem, který je dokonalost sama, k jejímuž napodobení nás volá, protože Bůh je síla sama, která nás chce takto k sobě přivedené a k sobě přivinuté zdokonalovati a svou silou naplňovati, proto je výsledkem náboženství toto mravní zdokonalení. A tu jsme u základního a nutného rozlišení. Náboženství také zdokonaluje, ale jeho hlavním smyslem je, aby nás přivedlo k Bohu, aby nás naučilo vzdávat Bohu patřičnou čest, slávu poslušnost a poddanost. Toto je smyslem náboženství, které není jen poměrem tvora k Tvůrci, nýbrž poměrem oddanosti a poddanosti tvora k Tvůrci. A v tom je velký rozdíl.

Tak nebudeme hledati nových typů svatosti nebo nábožen-skosti, a svatosti dvacátého století, svatosti aktivní, aktivistické, dobytelské, která nechce utonouti na modlitbách a obřadech, která chce dobýti světa pro Krista, která chce pomoci nešťastnému světu, která chce zvládnouti křesťansky svět a všechny jeho hodnoty a jeho řešení a pokusy o ně.

Náboženství je a musí být něčím velmi jednoduchým. Má nás přivést co nejbliže k Bohu, to jest, má nás naučit zamilovat si Boha jako svrchované dobro, jako dobro samo. Proto vychází z poznání, ale je si vědomo, že pravé poznání dá teprve okoušející láska, v níž je teprve dokonalost, až člověk spočine v Bohu jako ve svém středu, jako ve svém příteli, jako ve svém Otci, až se s ním sejde na tom společném, jež Bůh sám otvírá křesťanstvím člověku, totiž v účasti na jeho přirozenosti a životě, v tom rozhodujícím novém, které označuje svatý Pavel za nový život a za nové stvoření, abychom totiž oblékali Krista a stali se jemu podobnými, abychom učinili Otce tak středem celého svého života, jako jím byl Ježíši. To je onen návrat k evangelijní jednoduchosti a prostotě. Ale tato prostota je tak prostá, že pak Bohu všechno dá, že dovede všechno obětovat, všechno učinit a vykonat. Podle toho, jak nás Bůh vede. V tom je prostota křesťanství, že předem neurčujeme Bohu co chceme a co nechceme, jaké jsou naše osobní záliby, jak jsme ochotni si představovati pojem život náboženství, nýbrž děláme to, co cítíme, že je vůlí Boha, jehož milujeme, k němuž chceme přijít a jehož vůlí tedy prostě plníme, protože víme, že je to vůle toho, který nás chce přivést k sobě a že proto jen plněním této milující vůle můžeme jej jednak milovat, jednak můžeme k ně-

mu přijít. A tak, když i nás by vedl k naprostému vzdání se všeho, jak vedl velké otce pouště a mnišského středověku nebo svatého Jana od Kříže, dovedem pak dát všechno a učiniti všechno. To je onen dětský duch, který tolik oslavuje Kristus, duch prosté dětské víry, která věří Bohu, která mu tak věří, že všechno učiní a všechno dá, co pozná jako Boží vůli. To je něco jiného, než dětinskosti, kterými mnozí kompromitovali onoho ducha dětství svaté Terezie Ježíškovy. Neboť tento duch prostého dětství diktoval přece svaté Terezii docela mimořádné činy, jako bylo tak předčasné vstoupení na Karmel a takové heroické nevyhledávání úlev ve strohém karmelitském životě. Dětství svaté Terezie, které papežové doporučovali jako nej-jednodušší moderní způsob svatosti nebyl hraním si s duchov-ním životem, nýbrž prostotou, která jako dítě věřící Otci všechno prostě Otci dala.

Náboženství dobře pochopené se musí projevovat navenek apoštolskou horlivostí, protože ten, kdo opravdu miluje Boha, kdo ví, co je On, chce všechny přivést k poznání Boha a k tomu, aby milovali Boha a tak aby byli spaseni. Křesťan ne-zapomíná docela na své spasení, ale toto spasení není mu ce-lým smyslem náboženství, nýbrž důsledkem jeho, jak praví svatý Ignác ve svých Exerciciích, že člověk je tu na zemi proto, aby Boha poznával, jeho miloval, jeho vůli plnil a tak došel spasení. Čili spasení je důsledek lásky a víry... Také nemůže udržeti v sobě oheň, nýbrž půjde a rozžehne jej všude, kam ho Bůh staví. Také nebude jen mysliti na své ctnosti a pěstovati pokoru a čistotu, jako se pěstuje mrkev a tulipány, nýbrž láska dá duši vnitřní pravdivost, která je pokorou, dá čistotu, protože láska povede k tomu, aby člověk a celý, s duší i tělem, jen Bohu patřil.

Tak se vyhneme jinému úskalí, které tvrdívá, že dnes je třeba nové svatosti, svatosti, která chce proměnit svět, která chce vybudovat nové prostředí, které by připravilo království Boží. To všechno je také jedním z úkolů. Ale jen jedním z úko-lů, a rozhodně ne hlavním úkolem, protože hlavním úkolem náboženství musí být především sraziti člověka na kolena před Bohem, spojití ho s Bohem. Ovšemže to bude uskutečňovati ve svém životě, ve svém konkrétním praktickém životě, že to bude činiti skrze své povolání, ve svém povolání. Výsledkem

jeho bude změna v prostředí, které se stane dříve či později královstvím Božím, místo království tohoto světa a člověka, ale nesmí to být účelem, smyslem a cílem náboženství a svatosti, a chtítí prohlašovati, že v tom je nová svatost...

Svatost je jedna, je stejná, a znamená milovat Boha z celého srdce, všemi silami, na všech místech a celou bytostí. Všechno dát Bohu, dát mu prvé místo ve všem. Naplniti jím rozum a rozumem co nejvíce k němu sestoupiti, ježto k předmětu nejvzdálenějšímu, ale až jej poznáme jako předmět nejvzácnější, pak si jej zamilovat tak, že jej budeme milovati co možná nejdokonaleji.

Vždycky ovšem tu člověk bude nějak zainteresován, protože jeho vůle může chtít jen to, co je dobré pro ni, ale nezůstane při tom, nýbrž bude se snažiti tak se soustřediti v Bohu, tak se v něm ztišiti, tak se v něm ponořiti a ztratiti, abychom celou bytostí prožili jeho velikost, jemu se zcela oddali a tím jej uznávali a chválili a oslavovali...

Ukažme tento můstek a tento přechod těm, kterým jsme nějak učinili přijatelné a věřitelné křesťanství, a vedme hlavně mladé lidi k tomu, aby se nespokojili s estétským zalíbením v katolicismu, křesťanství, náboženství, Bohu, nýbrž aby se mu otevřeli celou bytostí a celým životem, na kolenou, ve skutečnosti.

Dominik Pecka:

Základy míru v křesťanství

4

Nestačí, abychom byli pouhými antimilitaristy. To je postoj ryze záporný a celkem neplodný. Je třeba kladně budovat podmínky a základy míru. Mír nepadne s měsíce. Je-li mír výrazem vnitřního pokoje, je třeba se vychovávat k pokoji, to jest k vnitřnímu řádu. Všechno úsilí moderního člověka je obráceno jen k ovládnutí přírody vnější — odtud rozvoj ekonomie a techniky. Ale není už sil k ovládnutí a přetvoření vnitřního člověka. Nepůjde-li ruku v ruce s pokrokem technickým i pokrok mravní, jsme na cestě k úplnému barbarství. Ideálem antiky byl mudrc, ideálem středověku mnich a rytíř. V moderním světě není ideálem něčím být, nýbrž něco mít. Hmotné statky, peníze, požitky — to je životní smysl moderního člověka a to se projevuje i v životě mezinárodním.

Zdálo by se, že po dvou obrovských válkách, které jsme prožili, nastane odpor proti válce. Ale lidé už si zvykli zabíjet. Lidský život jako by už neměl ceny. Jako by se ztratilo vědomí synovství Božího a nauka o hodnotě člověka k obrazu Božímu stvořeného a drahou krví Kristovou vykoupeného, jako by pozbyla jakýkoliv životní význam. Není bez důvodu, že barbarský militarismus má svou kolébku v zemi Lutherově, v zemi muže, jenž učil, že člověk je následkem dědičného hříchu zcela zkažen a dobra neschopen. Jaká škoda takového člověka, zahyne-li ve válce? Od Luthera vede přímá vývojová linie až k Hitlerovi.

A válka připadá lidstvu méně abnormální než dříve přesto, že nerozřešila žádnou otázku příštího života lidského a přesto, že způsobila vzrůst nenávisti ve světě. I když nevěříme v brzkou válku v budoucnosti, vídíme, že pokračuje »vnitřní« válka, poněvadž nemizí válečná psychologie.

Základ činu je v myšlence. Myšlenka není věc mrtvá. Je to něco živého, něco, co směřuje k svému uskutečnění. Divoši se uvádějí do bojovné nálady válečnými tanci, aby se naplnili myšlenkou boje. V duši jsou skryté síly, které je možno zmobilisovat a zapojit do služeb myšlenky jako dobré, tak zlé. (C. G. Jung, *L'homme à la découverte de son âme*. Édition du Mont-Blanc, Genève 1946, p. 92.)

Ale je nejen možný, nýbrž i nutný proces opačný než jaký nastává vlivem válečné propagandy: aktivovat v sobě myšlenky lásky, respektu, práva, spravedlnosti a řádu. To ovšem neznamená potlačovat tendenci sebeuplatnění a povahovou průbojnost, která je přirozeným projevem životní energie. Něco jiného je potlačovat a něco jiného zušlechťovat. Je pravda, že chlapec před čtrnáctým rokem je rváč. Ale to je nutná příprava pro život. Velké ctnosti obětavosti, statečnosti a milosrdné péče, jak je hlásá křesťanství, nevyrůstají z idealisace slabosti, nýbrž uskutečňují se tím, že člověk si uvědomuje svou sílu a staví ji do služeb Boha a bližního. Rytíř je ten, kdo užívá své převahy ne ke zničení, nýbrž k ochraně slabých.

Úkolem výchovy tedy není potření vášní, nýbrž jejich správné zaměření a uplatnění. Emmanuel Mounier vyjadřuje ten úkol třemi pojmy: normalisace, to jest usměrnění v měnících se mezích temperamentu a povolání; globalisace, to jest zaměření k činnosti pokud možno všestranné; sublimace, to jest převedení bojovnosti na pole tělesných cvičení a her, závodů a soutěží. (*Traité du caractère*. Éditions du seuil, Paris 1946, p. 580.)

Také je třeba reformovat vyučování dějinám, aby nevznikal dojem, že dějiny lidstva nejsou nic jiného než samé války, jako by lidstvo a národové neměli nikdy nic jiného na starosti než se vzájemně pobíjet a jako by nebylo na světě jiné velikosti a jiné slávy než je sláva válečnická. Kdyby byl někdo prošel svět před první nebo před druhou světovou válkou a dotazoval se lidí, přejí-li si, aby byly války, řekli by vět-

šinou, že ne. A přece co si jako jednotlivci nepřejeme, chceme jako celky. To je problém davové psychologie. Člověk nežije jen svým individuálním životem. Je také bytostí sociální. Žije i z ducha rodiny, rodu, národa, obce, státu, náboženské společnosti. Člověk nemyslí jen jako jedinec, myslí i jako úd společnosti. Společenství povznáší, ale také strhuje do hlubin. V davu se stupňuje síla citu a vůle na újmu činnosti rozumové, rodí se vystupňované vědomí moci, kdežto vědomí odpovědnosti jedince se umenšuje. Co by člověk neučinil sám jako jedinec, toho se dopouští jako část davu. Římané měli pořekadlo: »Senatores boni viri, senatus mala bestia — senátoři jsou dobří lidé, senát je zlé zvíře.« Francouzi říkají o Němcích: »Jeden Němec milý člověk, dva Němci dobří lidé, tři Němci slušní lidé, čtyři Němci snesitelní lidé, pět Němců obtížní lidé, šest Němců drzí lidé, sedm Němců nesnesitelní lidé« — a to je jich teprve sedm!

Největší překážkou shody mezi lidmi jsou rozdíly psychologické: jiný způsob myšlení a cítění, jiná představitivost, jiná chápavost. Jednání diplomatická jsou svízelná nejen pro různost jazykové, nýbrž i pro různost myšlenkových struktur. Pojmy právo, spravedlnost, svoboda, demokracie a jiné podobné mají jiný obsah a rozsah v Americe, jiný v Evropě a jiný v Sovětském svazu.

5

Mír může být vytvořen a udržen jen na základě souhlasu a shody. A je možné činit stejně aniž by se stejně smýšlelo? Všude, kde je společná vůle, společné úsilí, společné podnikání, je i společné myšlení a to velmi přesné. Je-li třeba zachránit vlast, která je ohrožena nepřitelem, pomoci při požáru nebo povodni, jsou lidé jednotni nejen v činu, nýbrž i v názoru. Zdroje míru a zdroje myšlenkové obrody jsou tytéž. (Léon Ollé-Laprune, *Les sources de la paix intellectuelle*. Paul Belin, Paris 1926, p. 39.)

Nezbytným předpokladem míru je jednota myšlení. Proto je třeba co nejvíce prohloubit mezinárodní styky vědecké, kulturní, literární a umělecké — jen tak je možno vniknout v různé formy myšlení a cítění a vypěstít v lidech vzájemnou úctu. Je třeba se sblížit a spojit se stejně smýšlejícími. Kdo chce vykonat nějaké veliké dobro, nemůže a nesmí být sám. A kdo chce získat i protivníky, musí mít lásku ke všem lidem, musí být proniknut ideou lidského bratrství a ochotou k oběti.

Pravé úsilí mírové může být budováno jen na základě křesťanského universalismu a křesťanské lásky. Křesťanský universalismus není nějaká mezinárodnost. Křesťanství neporušuje národní svébytnost, ale usiluje spojit národy v jednotu víry a lásky. Kristus překonal židovský národní partikularismus tím, že umřel za všechno lidstvo a tím, že rozeslal apoštoly do celého světa ke všem národům. »Tu není žida ani pohana,

není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši.» (Gal. 3, 28.) Ale judaismus proniká znovu do dějin v podobě hypernacionalismu a rasismu. Ve své duchovní podstatě je to odpor proti křesťanskému universalismu, to jest proti kříži Kristovu.

Chaos světa není jen obrazem myšlenkového rozvratu světa, nýbrž i nejednotnosti křesťanů. I křesťané jsou rozděleni a v mnohých zemích tvoří národní církve anebo jsou zcela v područí státu a ve službách politických a sociálních režimů. A proto je akční schopnost křesťanů v mezinárodním životě omezena. Není časovějšího úkolu než je sjednocení křesťanských církví. (Jean Daniélou, *Le mystère du salut des nations*. Editions du seuil, Paris 1946, p. 22.)

Mír se nevytvoří snadno. Válečná psychosa a vášně rozpoutané válkou jsou v činnosti, i když třesk zbraní utichl. Maritain upozorňuje, že i válka spravedlivá je krisí z překonání otravy, jež může dopadnout špatně, poněvadž působí, že všechny vředy pukají. Je třeba zničit všechny předválečné jedy a vyloučit i ty, které vytvořila válka. To se týká všech struktur civilisace a celého světa. Je-li říše pohanů poražena, neznamená to, že její hniloba mravního nihilismu, brutálního sadismu a myšlenkového šílenství je rázem smetena a že svršky jejích hnusných ilusí, které její služebníci odhodili na útěku, nebudou šířit nákazu. (Jacques Maritain, *Christianisme et démocratie*. Paul Hartmann, Paris 1945, p. 67-8.)

Uprostřed válečného běsnění namítali lidé: Kdyby Bůh byl, nemohl by se na to dívat. Vraždění, loupeže a ukrutnosti lidské nejsou důkazem, že není Boha — jsou jen důkazem, že není Boha v duších. Bůh nás stvořil jako bytosti svobodné, které mají s Bohem spolupracovat. Jsme podle slov svatého Pavla spolupracovníci Boží. (1 Kor. 3, 9.) Jsou-li války a dopouští-li je Bůh, je to znamení, že jsme dosud neučinili pro mír vše, co jsme učinit mohli a měli. Učinili jsme vše, aby nebylo na světě otroctví. Činíme mnoho, aby nebylo na světě vykořisťování. Ale činíme málo, aby byl mír. Avšak činnost je taková, jaká bytnost: *agere sequitur esse*. Nemůžeme být tvůrci míru, nejsme-li lidé pokoje.

6

Již F. W. Foerster ukázal, že není většího válečného nebezpečí než pacifismus, který visí ve vzduchu a je cizí skutečnosti, jaká je. Vedle berlínských štváčů měli největší vinu na první světové válce francouzští a angličtí pacifisté, protože zavírali oči před zjevným nebezpečím a pak, když už je nebylo možno zavírat, bránili v použití působivých odstrašujících prostředků. (Evropa a německá otázka. Vyšehrad, Praha 1938, p. 448.) A vinu na druhé světové válce kromě Hitlera a jeho pomahačů měli jednak francouzští defaististé, kteří prohlásili, že jsou ochotni raději se dát poněmčít než pobít a že je lepší živý Němec než mrtvý Francouz,

a angličtí pacifisté rázu Chamberlainova, kteří věřili slovu Hitlerovu, a přiměli Francii k věrolomnosti. Správně řekl Winston Churchill po Mnichovu: »Anglie měla na vybranou mezi bezectností a válkou. Zvolila bezectnost, bude mít válku.«

I humanista Masaryk měl pravdu, když poznamenal k rozhodnutí spojenců, že nepotáhnou na Berlín, aby bylo ušetřeno života 100.000 lidí: »To zdráhání vás bude jednou stát více než 100.000 lidí.«

Není pravda, že všichni lidé mohou být přivedeni k míru výklady kázání horského. Kristus sám vzal důtky, když měl co činit s lidmi, kteří nerozuměli výzvám duchovním. To platí také pro otázku spravedlivé obrany v životě národů. Vyjádřil to správně maršál Lyautey: »Sílu je nutno ukázat, aby nebylo třeba jí užít.« Jako není možné obejít se bez policie proti gangsterům, ačkoliv problém zločinnosti je především problémem výchovy mravní, tak není možno se obejít bez vojenské ochrany míru, třebaže problém míru je především problémem obrody mravní.

Je třeba vidět věci reálně. Lidská přirozenost je porušena. To je základní křesťanské dogma o člověku. A proto by bylo nereálné a zároveň nekřesťanské neposkytnout základní ochranu proti anarchistické válečné vůli, jež neuznává práv lidských ani Božích na této zemi. Proto pacifismus, který nezná lidskou povahu, přehlíží moc démonů a chce peklo přemoci hrou na flétnu, nestačí zdaleka na obtížné mezinárodní problémy naší doby a je předem odsouzen, aby vyhasl. Neboť jsme viděli, že nemáme před sebou jen lidi, kteří odvrhli zásady evangelia, ani pouhé přírodní barbary, nýbrž lidi, jejichž inteligence je beznadějně proniknuta ideami nejbarbarštějšími a kteří ničemu jinému nerozumějí než reálné moci a reálnému potrestání. A dobře si musíme být vědomi, že jen tam, kde se objeví Kristus, bledne moc Césarova a že tam, kde Kristus ustupuje, tam znovu povstává César, aby bral ne snad jen to, co je Césarovo, nýbrž i to, co je Boží.

P. Dr Ondřej M. Petrů O. P.:

Několik poznámek o vděčnosti

Je to vzácná květinka, tahle vděčnost. A přece nic snad neukazuje tolik ušlechtilost charakteru, jako právě tato ctnost. Je těsně spojena s mnoha jinými: rozněcuje vzájemnou lásku, blahodárně působí na život sociální tím, že se jeden snaží ulehčit břemena druhému, podporuje pokoru, když člověk uznává pomoc druhého; proto je tak důležité tu ctnost pěstovat již u dětí, aby byly vděčné a děkovaly za přijatá dobrodíní.

Nepatří ani mezi ctnosti božské, ani mezi čtyři základní. Uvádívá se však na ctnost spravedlnosti. A právě s této strany pochopíme její velikost a krásu. Proto se nejdříve podíváme na mateřskou ctnost vděčnosti, totiž na spravedlnost.

Spravedlnost je ctnost, která uspořádává člověka v jeho vztahu k druhému (vzato co nejdříve). Její úkol je vytvořit jakousi rovnost, vyrovnání mezi »má dáti« a »dal«. Když mi na př. švec ušije boty, jsem ze spravedlnosti povinen vhodnou mzdou vyrovnati tu jeho práci. Aby tedy měl někdo ctnost spravedlnosti (nejen úkony spravedlnosti), je u něho nutná ustavičná vůle vytrvale dávat každému, co jeho jest.

A teď tedy přejdeme k ctnostem, které jsou nějak přidruženy ke spravedlnosti. Něco totiž mají z pojmu spravedlnosti, v něčem však jí nedosahují. Řekli jsme, že spravedlnost dává druhému, co je mu povinno, a to podle rovnosti (tolik, kolik). Jsou některé ctnosti, které dávají to »povinné«, ale nestačí na tu »rovnost« (dáti tolik, kolik). Jako na př. ctnost nábožnosti vzdává povinnou úctu Bohu, ale nemůže podati tolik, kolik si Bůh zaslouží. Jiné ctnosti zase nedosahují plného pojmu spravedlnosti proto, že se u nich neverifikuje celý ráz »povinného«. Člověk k takovým ctnostem není nucen z přísné spravedlnosti, nýbrž to vyžaduje jen jakási slušnost a čestnost, někdy větší, jindy menší.

A tak jsme došli k pojmu ctnosti vděčnosti, v níž »je obsažena vzpomínka na přátelství a služby druhého, a vůle druhého odměnit« (Cicero). Je to tedy ctnost, která naklání člověka k tomu, aby uznával (uvnitř i navenek) přijatá dobrodiní a snažil se aspoň nějak je vynahradit. O každé té části promluvíme pár slov.

Když nám někdo učiní něco dobrého, k čemu nebyl povinen, člověk to má uznat a pamatovat na to. Jako dobrodiní záleží spíše v citu než v činu (menší dárek, ale daný s láskou, více váží než velký bez lásky), tak i splácení. Proto dobře napsal Seneka: »Kdo přijímá vděčné dobrodiní, splácí jeho první díl.«

K vděčnosti náleží i to, že obdarovaný to uznává nejen uvnitř, nýbrž i navenek. Může se to dít slovy (chvála, poděkování a pod.), uctivým chováním k dobrodinci, upřímnou radou, častějším stykem, jemnou řečí atd. Kdo tají, že mu někdo učinil nějaké dobrodiní, kdo nechce — třeba i veřejně — být za ně vděčný, ukazuje obyčejně, že těžko nese, že je někomu něčím zavázán. Probleskuje v takovém jednání zpravidla sobectví a pýcha, která nerada přiznává, že na všechno nestačí sama.

Ale máme dobrodinci nejen děkovat, nejen se k němu uctivě chovat, nýbrž se i snažit nějak se revanšovat. Sv. Tomáš dokonce tvrdí, že obdarovaný má mít k tomu, aby splatil něčím ještě větším, než přijal, a odůvodňuje to takto: To hlavně doporučuje dobrodince, že zdarma udělil dobrodiní, ke kterému nebyl vázán. A proto, kdo dobrodiní přijal, je k tomu vázán z povinnosti počestnosti, aby podobně zdarma něco vynaložil. Avšak nezdá se něco zdarma vynakládati, nepřekročí-li velikost přijatého dobrodiní; pokud totiž splácí menším nebo stejným, nezdá se, že by to konal zdarma, nýbrž jen vrací, co přijal. A proto při

splácení že se má vždycky tíhnout k tomu, aby se podle možnosti splatilo něčím větším (2. II. 106, 6).

Námítka proti tomu by mohla být, že je to málokdy možno, aby člověk dával více, než přijal. To by potom už nebylo pro člověka dobrodiní, kdyby každému dobrodinci musel vracet více, než od něho dostal. Z takové vděčnosti že by se brzy ten chudák obdarovaný octl na mizině. — A jsou případy, kdy to není vůbec možno, aby člověk vrátil více, než přijal, jako je to v poměru dětí k rodičům.

Odpověď na tuto námítku jsme naznačili už dříve. Při splácení dobrodiní větší důraz klademe na dobrou vůli než na sám skutek. Ve spravedlnosti se dbá rovnosti věcí (tolik, kolik), ve vděčnosti však spíše rovnosti vůlí. Dobrodinec totiž z ochoty vůle vynaložil něco, k čemu nebyl vázán. Podobně obdarovaný má dát něco navíc, i když to nemusí být v témže oboru. Syn na příklad přijal od rodičů bytí a žití. V tom jim nemůže nic rovného — a tím méně nadbytečného — splatit. Ale může jim to vynahrazovat jiným způsobem: ctít je, poslouchat, zastávat se jich, pracovat za ně, starat se o ně ve stáří, a když snad ztratili víru, vroucně se za ně modlit, aby jim ji Pán Bůh vrátil (to by bylo to »navíc«; oni totiž mu dali jen život tělesný, on by jim vyprosil život duchovní, což je víc).

A mnoho jiných zajímavých námětů se tady vynořuje. Co ku př., když se to dobrodiní neděje úplně dokonale, nýbrž třeba zdlouhavě, se smutkem a pod.? Je třeba i pak být vděčný? — Ušlechtilost velí, abychom spíše dbali na to dobro, které v tom je, než na ten nedokonalý způsob v dávání. Zaslouhuje si však ten člověk menších díků, než kdyby ten dar dával ochotně a rád. — A což když někdy někdo prokazuje dobrodiní, aby sám měl z toho prospěch? Zaslouží si i on vděčnosti a díků? Svatý Tomáš si v odpovědi na to citoval filosofa Seneku: »Mnoho záleží na tom, zda někdo dává dobrodiní pro sebe, nebo nám, nebo sobě a nám. Tomu, kdo se cele ohlíží na sebe, a nám prospívá proto, že jinak nemůže prospěti sobě, tomu patří totéž místo jako tomu, kdo obstarává krmivo svému dobytčeti. Když však dárce zamýšlí, aby měli z dobrodiní prospěch oba, jak on, tak obdarovaný, bylo by ode mne nevděčné, kdybych se neradoval z toho, že i on má prospěch. Byla by to zloba, kdybychom si myslili, že jen to dobrodiní je správné, které přinese dobrodinci nějakou škodu.« — A ještě jedna pochybnost: Je povinen vděčností pán služebníkoví za vykonanou práci? Vždyť mu přece za to dává mzdu, a to je úkon spravedlnosti. Nemá tedy zde — zdálo by se — místa vděčnost. Je to pravda, ale jenom tam, kde služebník dělá pouze to, k čemu je přesně zavázán. Za to dostává plat. Ale když dělá více, když se o vše stará jako o své, když to dělá s láskou a pod., má i on nárok na vděčnost svého pána.

Snad by ještě zbývalo odpovědět si na otázku, kdy má člověk splácet

dobrodiní. Hned? Později? Sv. Tomáš zase krásně rozlišil (2. II. 106, 4): Vzhledem k citu (ochotě) má se díti splácení hned. Avšak vzhledem k daru se má vyčkati doby, kdy splácení bude dobrodinci vhod. Kdo hned — a třeba i nevhod — chce splatit dobrodiní, dává najevo, že je dlužen nerad. A kdo je dlužen nerad, je nevděčný. Jsou takoví lidé, kteří nikdy nemohou svým dobrodincům odpustit, že jim za něco vděčí... Dobří křesťané však vědí, že každý z nás je taková snůška dobrodiní Božích i lidských, a proto, když to uznáme, že to není pro nás nic nečestného. Naopak.

Dr Karel Bureš:

Rodiče a náboženská výchova dětí

III.

Katoličtí rodiče uzavřeli svátostný manželský sňatek. Tato významná a v životě lidí důležitá událost má ovšem také své závazné důsledky.

Předně je má manželství samo o sobě pokud je smlouvou. Je totiž manželství spojením muže a ženy k udržení a výchově lidského pokolení. Založeno bylo Bohem. Bůh stvořil muže a ženu a chtěl, aby jejich spojením bylo postaráno o udržení lidského pokolení. Čteme o tom v Gn 1, 27-28: »Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil ho, muže a ženu, stvořil je. Požehnal jim též Bůh, řka: Rosťte, množte se, naplňte zemi, podmaňte ji.« Na jiném místě z téže knihy (Gn 2, 23-24): To jest konečně kost z kostí mých a maso z mého masa... Proto opustí člověk otce svého i matku a přilne k manželce své, že budou dva tělem jedním.« Bůh tedy je původcem společenství muže a ženy, a to společenství mezi jednou ženou a jedním mužem, společenství stálého, vytvořeného dobrovolnou smlouvou. Neboť opuštění rodičů musí býti lidské, což znamená svobodné a dobrovolné.

Podle vůle Boží nelze jinak udržovati lidské pokolení než spojením muže a ženy. Je tedy toto spojení, které se nazývá manželství, člověku přirozené. Ne ovšem tak, že by nutně vyplývalo ze základu přirozenosti, nýbrž proto, že se k němu přirozenost kloní. Má totiž mocný pud, pohlavní, který vede k manželství. Proto patří manželství k ustanovením přirozeným, nebo jinak, jest práva přirozeného.

Sv. Tomáš (Doplňky q. 41, a. 1.) dovozuje přirozenost manželství takto: Jiným způsobem se nazývá něco přirozené, k čemuž příroda naklání, ale dokonává se prostřednictvím nebo působením svobodného rozhodování. A tím způsobem je manželství přirozené, protože přirozený rozum k němu naklání dvojmo.

1. Nejprve co do jeho hlavního cíle, jímž je dobro potomstva. Nezamýšlí totiž příroda jen zrození potomstva, nýbrž také udržení a vývoj

až k dokonalému stavu člověka jakožto člověka, což je stav ctnosti. Proto podle Filosofova VIII. Eth. trojí máme od rodičů, totiž bytí, výživu a výchovu. Syn však by nemohl býti rodičem vychováván a poučován, kdyby neměl určité a jisté rodiče, což by nebylo, kdyby nebyla nějaká vázanost muže k určité ženě jež působí manželství.

2. Co do druhotného cíle manželství, jež je vzájemná služba, prokazovaná si manžely v domácích záležitostech.

Je tedy zrození a výchova potomstva hlavním účelem manželství. A to tak: důležitým, že u lidí k tomuto cíli vzniká přirozeně ne pouze chvilkové spojení muže a ženy, jak je tomu u zvířat, nýbrž u lidí žádá příroda trvalé spojení, protože dítě potřebuje péče rodičů ještě na dlouhou dobu. V lidském rodě totiž nepotřebuje dítě pouze pokrmu pro tělo, jak je tomu u jiných živočichů, ale potřebuje vedení a výchovy týkající se i duše. Této výchovy se nemůže dostatí teprve narozeným, nýbrž až za dlouhou dobu, zvláště tehdy, kdy došli do let rozeznávání, do let rozumu. K tomu je tedy potřeba dlouhé doby. Pro útok vášní nepotřebují jen poučování, ale také pokárání a přísnosti. K tomu všemu však nestačí žena sama, potřebuje pomoci muže, jež má dokonalejší rozum k poučování a větší odhodlanost k pokárání. Proto je nutno, aby u lidí matka i otec se nevěnovali jen krátkou dobu dítěti jako je tomu u zvířat, nýbrž po dlouhou dobu. Protože příroda nepečuje pouze o bytí dítěte, nýbrž i o jeho zdokonalení, proto je manželství přirozeně nutné. (Srv. *Contra Gentiles* III, 122; Supl. q. 41, a. 1, ad 4.)

Manželství, které rodiče uzavřeli, ukládá jim svým přirozeným určením nejen povinnost udržovati lidský rod, ploditi děti, nýbrž i starati se o jejich tělo a duši, o jejich výživu a výchovu. Výchovu v dokonalého člověka, což znamená člověka podle obrazu Božího, což opět vyžaduje vésti ho ke správnému vyřešení poměru k Bohu a bližnímu čili vychovávati ho křesťansky, katolicky.

Tento důsledek potvrzuje i zjevení Boží o ustanovení manželství. Podle shora uvedených textů ze začátku 1. knihy Mojžíšovy stvořil Bůh člověka k obrazu a podobenství svému, dal mu totiž duši, která je Jemu podobna rozumem, svobodnou vůlí a nesmrtelností. Stvořil je jako muže a ženu a dal jim moc nad živočichy. Povýšil je nad ostatní živočichy. Další však lidé měli vycházeti z nich. Oni měli býti účastní při jejich zrodu. Privil jim: »Rosíte a množte se, naplňte zemi a podmaňte ji.« Neměli tedy plodit pouze tvory pozemské, nýbrž tvory podobné sobě, kteří by vládli nad zemí. Měli tedy plodit obrazy Boží, tvory s duší rozumnou, svobodnou a nesmrtelnou. Neměli se proto starat pouze o tělo — těly by sice naplnili zemi, ale nikdy by ji neovládli — nýbrž i o duši. Jen duševní silou lze člověku podmaniti si zemi. Proto se nesměli omezovat pouze na starost o tělo dětí, nýbrž měli velikou péči věnovati zvláště duši. Bylo jejich povinností vychovávati děti, vésti je, aby se

v nich uplatnil a vystoupil obraz Boží. První rodiče plnili tento úkol výchovy dětí. To nám ukazuje zpráva o Kainovi a Abelovi. Oba přinášejí oběť, a to oběť Bohu. K tomu byli lidé vychováváni od svých rodičů. Ale na této události také vidět i různý účinek výchovy. Neboť i na výchově, na níž má žena největší podíl, protože je nejvíce spjata s dítětem aspoň v počátcích, lze pozorovat trest za spáchaný hřích. I tu platí: **S bolestí budeš roditi děti.** Mnohé dítě, dobře vedené a vychovávané zklame, přinese bolest svým jednáním. Skutečnost a existence Kainů — dětí výchovně nepodařených a mařících svým jednáním v ně kladené naděje — dokazuje pravdivost Boží hrozby. Ale to neomlouvá rodiče, aby nedbali o výchovu. Bůh, který takřka s nimi tvoří nového člověka, svěřuje jim svůj obraz — lidskou duši — a proto žádá, aby tato duše byla k němu vedena, vychovávána. Aby si uvědomila a podle toho také žila, že je podobna Bohu a že se má neustále v životě o to snažit, aby se co nejvíce připodobnila Bohu. K tomu vede jediné náboženská výchova. Stopy takové výchovy nalezneme již v ráji, kde Bůh vychovává sám první lidi tím, že se s nimi stýká a dává se uplatňovat jejich rozumu při pozorování tvorstva a vychovává jejich vůli příkázáním, jež jim ukládá. Pečoval tedy Bůh o jejich tělo, ale i o duši jejich, o rozvoj její a to nejen směrem k ostatnímu tvorstvu, nýbrž i směrem k sobě. Vždyť cílem člověka měl být Bůh, a proto vše mělo směřovat a směřovalo hned u prvních lidí k Bohu. Tak, takovým směrem měli vychovávat i první lidé, tak má být veden a vychováván člověk vůbec.

Manželství jako přirozený prostředek Bohem chtěný a utvořený má hlavním účelem nejen přivádět na svět nové pokolení, nýbrž je i vychovávat a to tak, aby se v lidech uplatnil obraz Boží, k němuž byli zrozeni, a aby dospěli k Bohu. Tomuto požadavku, takřka přirozenému, může vyhovět pouze výchova náboženská, katolická, která nevidí v člověku jen tělo a jeho síly, nýbrž i duši, která tělo oživuje a je obrazem Božím. Proto manželé již tím, že uzavírají sňatek, berou mlčky na sebe povinnost plynoucí ze sňatku, totiž povinnost výchovy dětí. Vždyť k tomu bylo manželství určeno Bohem, proto byli lidé uzpůsobeni k manželství, aby bylo postaráno o udržení lidstva tělesně i duševně. Kdo tedy uzavírá manželství, bere na sebe nutně i důsledky manželství — výchovu dětí podle duše i těla, což plně a jediné správně vykonává náboženská výchova.

Katoličtí manželé nepřijali však pouze manželství pokud je dobrovolnou a nerozvízitelnou smlouvou, nýbrž přijali svátost manželství. Podle ustanovení Ježíše Krista jest každé manželství platně uzavřené mezi pokřtěnými pravou a skutečnou svátostí Nového Zákona. Tak to vyplývá ze slov sv. Pavla k Efesanům 5, 22-32, kde jest naznačeno zevní znamení, které skutečně působí milost. »Tajemství toto jest veliké; já však to pravím s ohledem na Krista a na církev.« Jako Kristovo spojení

s Církví je stálým zdrojem milosti, tak spojení muže a ženy, pokud je znamením spojení Krista s církví, působí milost a vede je k témuž cíli, který pohnul Syna Božího, aby se vtělil, totiž k výchově potomstva pro udržení a rozšíření církve. Také tradice dosvědčuje napřed skrytě, ale později otevřeně, že manželství bylo Kristem povýšeno na svátost. Ale není účelem našich úvah dogmaticky prokázat, že manželství mezi pokřtěnými je skutečně svátostí, nám pro náš účel stačí prohlášení neomylné církve v této věci, které se stalo na sněmu v Tridentě 24. sess. can. 1. a 7. sess. can. 1. a 6. Poněvadž manželství uzavřené mezi pokřtěnými, tedy katolíky, je svátostí, přináší manželství také milost. A to předně rozmnožení milosti posvěcující k posvěcení manželů. Tohoto posvěcení, vlastně tohoto zvýšeného posvěcení je manželům nezbytně potřeba. Vždyť mají množit a vychovávat děti Boží, obrazy Boží. Proto sami musejí býti také Božími lidmi.

Dále uděluje svátost manželství zvláštní milost, příslušící úkolu a povinnosti manželů. Tato zvláštní milost přináší pomoc a podporu, aby manželská láska byla posílena a uchována, věrnost a čistota manželská byla plně zachována, aby obtíže plynoucí z manželského života, byly trpělivě a s láskou snášeny a to k tomu cíli, aby v rodině rostl a byl vychován člověk, obraz Boží. Aby byl veden tam, kam má podle určení Božího přijít, totiž k Bohu. Tyto manželské povinnosti trvají stále, proto dává svátostné manželství právo na pomáhající milosti, jichž je manželům třeba, a které musejí obdržeti v pravý čas.

Nesmírné tedy hodnoty přijímají manželé ve svátosti stavu manželského. A to proto, že manželství má v lidstvu význam nesmírný. Tvoří základ, buňku společnosti. Jest půdou, kde se rodí lidé pro zem i nebe, pro časnost i věčnost. Tento zdroj lidstva byl prvotním hříchem zakalen, ale jen z něho se mělo prýštiti lidské pokolení. Proto bylo nutno, aby byl tento pramen lidského pokolení opět očištěn, aby se zase stal požehnaným pro lidstvo. Proto Kristus povyšuje manželství, k němuž vede přirozený sklon v lidech, na svátost, aby manželé dostali dostatek milosti, s nimiž mohou provést veliké a odpovědné úkoly manželství. Sňatkem manželským mezi pokřtěnými, jak krásně dovozuje Pius XI. v okružním listě o manželství Casti connubii z 31. 12. 1930, otevírají se poklady svátostné milosti, z nichž čerpají manželé nadpřirozené síly, aby vyplnili svoje povinnosti a úkoly věrně, svatě, stále a vytrvale až do smrti. Nelze se tedy vymlouvatí manželům, že nejsou s to, aby vyplnili těžké povinnosti manželské. Mají přece pomoc Boží, a to v každém okamžiku nutném, proto trvá i povinnost nejen zalidňovati zemi, ale zvláště povinnost vychovávatí potomky své v pokolení Boží, v syny Boží. Vychovávatí je podle vůle Boží. Vychovávatí je nábožensky, křesťansky, katolicky. K tomu dostali ve svátosti stavu manželského zvláštní milosti, proto oni jsou v první řadě povoláni vychovávatí a bdíti nad výchovou svých dětí.

Nemohou výchovu svěřit normálně jiným. I když místo nich jiní vychovávají jejich děti, i když je jejich dítě vedeno ve škole nebo v jiných ústavech, oni jsou za výchovu svých dětí zodpovědni, poněvadž jim byly děti svěřeny, jim byla dána Boží pomoc, Boží milost, aby pod jejich vedením vyrostl člověk — obraz Boží.

Tuto povinnost připomíná křesťanským snoubencům zvláště důtklivě a při tom krásně církev při mši sv. za snoubence, která se má sloužiti vždy po přijetí svátosti manželství, aby byla zpečetěna obětí Kristovou. A právě v této mši sv. se modlí církev za snoubence, aby jim Bůh žehnal, aby jejich manželství bylo naplněno co nejhojnějším požehnáním Božím (orace) a aby zažili se syny svých synů mír a štěstí. (Traktus) Proto také vkládá do mešního kanonu této mše sv., kterážto část je jinak neměnná, modlitby, v nichž se snoubencům vyprošují milosti Boží a zvláště snoubence jako budoucí matce se vyprošují ctnosti, jimiž má posvěcovati rodinu a své děti. Tímto zasunutím do mešního kanonu se vyjadřuje zapojení manželství do nadpřirozeného řádu a do díla Spásy. Manželé jsou povoláni vésti ke spáse nejen sebe, ale i své děti.

Oprávněně shrnuje církevní zákoník účel a povinnosti manželství v kánonu 1013 § 1 (první část) takto: *Matrimonii finis primarius est procreatio et educatio prolis* — prvotním cílem manželství je plození a výchování potomstva. Proto nemají výmluvy, kdož jsou manžely, zvláště katolickými manžely, že nejsou povinni křesťansky vychovávat své děti, na to že je škola a kněz. Tuto povinnost, přísnou a odpovědnou, jim stále připomíná a milostí je k tomu uschopňuje svátostné manželství, které uzavřeli a v němž žijí.

Dr Josef Kubalík:

Nové pojetí apoštolské posloupnosti

Oficiální orgán náboženské společnosti československé (CČS) »Český zápas« přináší obsáhlý popis slavnostního zřízení čl. biskupa moravského Dra Bohumíra Cigánka, jež se událo v Olomouci ve večerních hodinách v sobotu dne 15. února tohoto roku. A při té příležitosti farář F. Sedláček ve své zřizovací promluvě vysvětlil postoj své církve k apoštolské posloupnosti. Doslovně prohlásil: »Apoštolské číslo 12 zřizovatelů upozorňuje, že se jedná o více než o uvedení v úřad zvoleného činovníka, že se jedná o doplnění apoštolského sboru. I my prosíme, aby biskupové naši se stali pokračovateli apoštolů v národě našem — —«. Řečník, bývalý kněz katolický, přece jen pociťuje vážnost a odpovědnost tohoto neoprávněného úkonu a klade si otázku: »Smíme se připodobniti církvi z dob apoštolských? Postili jsme se, modlili jsme se v duchu Ježíšovu, abychom směli věřiti, že naše vzkládání rukou nebude rouhavým ges-

tem? — — Jestliže v tuto chvíli vložíme ruce na hlavu našeho zvolence, jistě ne z honosné domýšlivosti, jako bychom předávali apoštolskou posloupnost. Víra v mechanické přenášení apoštolské sukcese je vírou, přesně řečeno pověrou Šimona kouzelníka, jenž se pokoušel apoštolskou moc za peníze si opatřiti — — —«. Pak řečník vzpomíná na M. Jana Husa, Blahoslava, Komenského a jich novověkého pokračovatele, Masaryka, a dodává: »Bůh dal nám v těchto svatých jménech vůdce a proroky, pravé Ježíšovy učedníky — — Naší přední úlohou bude, abychom posloupnost apoštolskou s nimi zprostředkovali svým dětem tím, že přijmeme jejich pojetí života i křesťanství.« Po této slavnostní řeči byla přečtena stať z Palackého dějin a poté 12 zřizovatelů ze všech diecésí (polovina duchovních a polovina laiků) klade na hlavu ordinovaného ruce se slovy: »Nechť posiluje Tě, duch Boží, bratře biskupe!«

Při instalaci v neděli dne 16. února za přítomnosti patriarchy Dra Kováře, biskupa J. A. Tabacha, pronáší instalační projev místopředseda ing. L. Musil a uvádí Dra Cigánka v úřad slovy: »Vážený bratře biskupe! Podle ústavy naší církve, jež je dokladem harmonické spolupráce duchovenstva i činovníků laických v duchu vpravdě demokratickém, odevzdávám ti jako nejvyšší laický představitel naší diecése úřad biskupa moravské diecése a prosím tě, abys se tohoto vysokého úřadu laskavě ujal.« Pak pronášejí své projevy zástupci ministerstva školství, informací, zemského národního výboru, pravoslavné církve a děkan Husovy fakulty br. prof. M. Hník, jenž s dojetím blahopřeje též statečné choti br. biskupa v den, který také pro ni je dnem velmi významným.

Zamyslíme-li se nad vylíčeným zřizovacím úkonem zdánlivě formou křesťanským, ale s obsahem, jenž může naplniti radostí i nejsvobodomyšlnějšího volnomyšlenkáře, pak dáme za pravdu prof. Cínkovi, jenž kdysi nazval církev československou »společností frází«.

Správné pojetí apoštolské posloupnosti

Věřícímu křesťanu ohledně církve není rozhodující demokratisující proudění současné doby, nýbrž jedině vůle Božského Spasitele, již usiluje poznati studiem Písma svatého a křesťanských dějin na mateřském srdci své duchovní Matky, svaté Církve.

Jak poznáváme z evangelií, Kristus hlásal království Boží, než neměl na mysli království Boží čistě vnitřní ani království výlučně posmrtné (eschatologické), nýbrž Jeho království má býti též podstatně sociální-společenské, což plně odpovídá společenskému zaměření člověka. Toto pozemské období Božího království, realizované v Církvi, má poslání, aby napomáhalo jednotlivcům v dosažení vnitřního království Boží milosti a bylo dokonáno v slavném království na nebi. Tedy bylo upřlíšené mínění modernisty Loisyho, že Kristus »hlásal jen království Boží, a přišla

Církev«, nýbrž je pravdou, že Církev, duchovní společnost Kristova, je provisorním obdobím království Božího na tomto světě.

Je-li pravdou, že Kristus založil viditelnou společnost církevní, aby pokračovala v Jeho díle, je samozřejmé, že se Zakladatel musel ve své moudrosti též postarati o ústavu nové své společnosti. A opět nezaujaté studium posvátných knih nás přesvědčuje, že Spasitel své poslání, svou moc svěřil sboru 12 apoštolů slovy: »Jako Otec mne poslal i já posílám vás«.

Sbor apoštolský tvoří privilegovanou skupinu, odlišenou od ostatních věřících, těší se plné autoritě, o níž svědčí slova Páně zaznamenaná svatým Matoušem v hlavě 18: »Cokoliv svázete na zemi, bude svázáno i na nebi — — —« Tedy moc v nové duchovní společnosti, v Církvi Kristově nevychází z lidu, nýbrž z Boha a je svěřena sboru dvanácti. Církevní pravomoc není dána Bohočlověkem jako kolektivní privilegium celé křesťanské obci. Právo učit, posvěcovati, vésti věřící patří výlučně těm, kteří byli ustanoveni jako prvek vůdčí, totiž sboru apoštolskému v čele se svatým Šimonem Petrem. Tento trojí vznešený úřad: učitelský, kněžský a pastýřský je ovšem službou pro duchovní růst věřících.

Církev podle vůle Páně bude trvati do skonání světa: »Já s vámi jsem až do skonání světa« (Mt. 28.). Proto i vedení Církve neskončilo smrtí apoštolů, nýbrž pravomoc jejich přechází cestou t. zv. posloupnosti na nástupce apoštolské, jimiž jsou katoličtí biskupové v čele s Otcem biskupů, římským Veleknězem. Zde jsme u apoštolské posloupnosti. Apoštolská posloupnost spočívá v tom, že Církev je vždy spravována těmi správci, kteří jsou pravými nástupci apoštolů. Nestačí pouhá materiální posloupnost, jež záleží v platném svěcení ordinovaného biskupa; tou se mohou prokázati i biskupové pravoslavní, po případě i starokatoličtí. V pravé Církvi Kristově se vyžaduje apoštolská posloupnost formální, která přidává k posloupnosti věcné ještě zákonité poslání (legitima missio) a v důsledku toho opravdovou jurisdikci (pravomoc).

Dlužno si uvědomiti, že Kristus odevzdal sboru apoštolů trojí úřad: učitelský, kněžský a královský a přál si, aby tato trojí moc trvala až do skonání světa. Moc kněžská však přenášena svátostně, to je svěcením. Moc pastýřská a učitelská se však odevzdává zákonitou misí (legitima missio). Platné svěcení může býti uděleno i mimo pravou Církev, bylo-li na př. uděleno biskupem, kdysi řádně vysvěceným, v Církvi, od níž nyní se oddělil buď heresí nebo schismatem. Kdežto »missio legitima« — poslání kanonické — je možno udělit i jedině v pravé Církvi, to je v Církvi jedné, obecné, jež má společenství se stolcem Petrovým.

Vysvětlivše si správné pojetí apoštolské posloupnosti, učiníme aplikaci na náboženskou společnost čsl., jež se odvažuje osobovati si apoštolskou sukcesi. U ČČS není posloupnosti ani materiální, neboť ordinovati biskupa může podle vůle Páně opět jen řádně vysvěcený biskup. »Nemo

dat, quod non habet«. A každý rozumný musí uznati, že 12 zřizovatelů, z nichž 6 bylo duchovních a tolikéž laiků nemohlo zvolenému kandidátu předati apoštolskou pravomoc.

Tím spíše není v CČS apoštolské posloupnosti formální, ježto není ve spojení se Stolcem Petrovým, ani v jednotě obecné Církve. Naopak si považuje moderní společnost českých »pákřestanů« za zásluhu, podaří-li se jí odvrátiti co možná největší počet českých katolíků od nenáviděného Říma, o němž se rozhlašují nejčernější pomluvy. Aspoň tomu nasvědčují nevráživé články v Českém zápase a v poslední době vrcholný »kulturní počin« CČS, totiž překlad a propagace literárního paškvilu odpadlého kněze amerického Lehmana: »Papežská politika«, jež se českému křesťanstvu nedůstojným způsobem vnucuje k informaci.

Tudíž biskupové církve československé nejsou biskupy ve vlastním slova smyslu aniž řádnými nástupci svatých apoštolů.

Proto můžeme právem CČS vytknouti slovy apologety Tertullána: »Cum hoc sit negotium illis non Ethnicis convertendi, sed nostros evertendi; hanc magis gloriam captant, si stantibus ruinam, non si jacentibus elevationem operentur; quoniam et ipsum opus eorum non de suo proprio aedificio venit, sed de veritatis destructione!« (De praescriptione haeret. c. 42.)

Ž I V O T

K otázce zestátnění škol píše pražský arcibiskup

Dostávám denně jak z nejširších vrstev lidu, tak od různých korporací i jedinců dopisy obsahující obavy o dosavadní školství církevní.

Pokud se mne týká, pevně věřím, že jasné příslibení p. presidenta, častěji v poslední době opakované, je plnou zárukou naprosté svobody náboženské v našem státě. Přál bych si, aby tato důvěra v prohlášení hlavy státu pronikla i prohrála srdce všech katolíků československých.

Jsme též vděční vládě za upřímnou snahu udržeti přátelské vztahy s kruhy církevními. Nový krásný příklad byl dán oficiální účastí na pohřbu p. arcibiskupa olomouckého, jež nejen zmírnila zármutek lidu moravského, věrně oddaného svému metropolitovi, ale potěšila i všechny ostatní katolíky české i slovenské.

Novinářské zprávy však o urychleném uzákonění nového školského zákona zneklidňují mnoho.

Nemluvím dnes jménem episkopátu, ale mohu tak směle učiniti, neboť se úplně ztotožňuji se stanoviskem veškerého episkopátu čsl., vyjádře-

ným na posledních konferencích biskupských v listopadu 1946 a předloženým ve formě memoranda vládě.

Má tedy být uzákoněna státní škola.

Byl bych rád, aby všichni příslušní činitelé při projednávání navrhované předlohy dobře uvážili toto:

1. Je s hlediska státního nutné, aby právě teď byla řešena tak radikálním způsobem otázka nesmírně delikátní a dalekosáhlá? Zdá se, že situace vnitropolitická není tak stabilisována, aby unesla velké otřesy, jež by jistě následovaly, a uváděti zestátnění škol na Slovensku jako určité precedens bych považoval za velkou chybu státnickou, jak jistě uzná každý, kdo rozumí našim poměrům.

Nepoškodí to však dále naši situaci zahraniční? Nepřísluší mně rozhodovati o této situaci, ale na příslušných místech se jistě dobře ví, jaká je a jak dalece je výhodné pro stát, aby byla zhoršena.

2. Uznávám, že mnohé požadavky učitelstva jsou plně oprávněné, ale nenajde se východisko, aby i od začátku škol. roku byly tyto požadavky, pokud možno, splněny a přece v zásadních věcech rozhodnutí bylo ponecháno na dobu pozdější?

3. K uskutečnění dvouletého plánu hospodářského je jistě třeba klidu a radostné spolupráce všech. Bude to jen na prospěch zdárného vývoje hospodářského i nerušený a klidný vývoj vnitropolitický, k němuž by málo přispěl zákon zneklidňující většinu národa.

Vždyť myslím, že i ostatní náboženská vyznání budou se cítit dotčena v omezení své náboženské svobody, a i ona část, jež se nestaví kladně k náboženské výchově, byla by zkrácena v přirozeném právu všech rodičů na svobodnou výchovu dětí.

Pan ministr školství a osvěty ve svém projevu, učiněném 9. března t. r. o VI. Masarykově dni československého zahraničí upozornil na oslavy u nás chystané pro rok 1948. Uvedl, že je zájmem nás všech, aby tyto oslavy byly opravdu celostátní a celonárodní, neboť tak budou mít také ohlas v zahraničí. Myslím, že se i chceme i musíme varovati všeho, co by mohlo rozrušit společenství radostných a celonárodních příprav i oslav významného roku 1948.

Prosím důtklivě a i zapřísahám všechny, kdož teď budou rozhodovat o novém školském zákoně, aby uvedená upozornění dobře uvážili.

† Josef,
arcibiskup

Platí jen pro Čínu?

Čínský kardinál Tien píše v podivuhodných zkratkách a náznacích o nových úkolech a methodách katolické Církve v Číně. Máme před sebou příliš mnoho věcí, abych se mohl pouštět do podrobností. Jen slůvko. Začali jsme nové období. Před naším zrakem stojí nová situace.

Potřebujeme nového úsilí, abychom stačili na nové prostředky. Jinými slovy: Musíme reformovat. Nesmíme se uzavřít a zastavit v tom, čeho bylo dosaženo. Musíme jít dopředu obřími kroky. Vše, co se jeví jako ne-hospodárné, anebo zastaralé v apoštolátě, ve výchově kleru, v řízení a vychovávání na našich školách, v dílech milosrdné lásky, vše, co není přiměřené naší době, musí být opuštěno bez váhání. Musíme hledat nové formy. Ovšem musíme v tom postupovat obezřetně a být poslušni pokynů biskupských, abychom se nepouštěli lehkomyšlně do něčeho.

Křesťané! Svatá stolice odevzdává Čínu do našich rukou. Je to velká čest, ale také zároveň velká odpovědnost. Spojíme-li se, můžeme naplnit tuto odpovědnost.

La vie spirituelle, Février, 1947

Je to sen?

Mnišská myšlenka shromažďuje lidi obětující osobně rodinu, její starosti, ale také její radosti, aby se mohli věnovati výhradně službě Boží, aby našli Boha a posvětili se pro něho. Benediktinští mnichové se posvěcovali modlitbou a prací. Naučili lidi pracovat a při tom se modlit. Evropa si vzala z jejich poselství jen jejich práci, a povýšila práci na modloslužbu. Někdy o ní také říká stydlivě, že práce je také modlitbou. K tomu poznamenává Chesterton, že je modlitbou, ale otroků, jako modlitba je prací lidí svobodných.

Jako chtěli staří mnichové lidi naučiti posvěcovat prakticky život plněním vůle Boží, to jest poctivou, účelnou a užitečnou prací a při tom tuto práci naplňovat láskou k Bohu a modlitbou, není také dnes čas naučiti tomuto umění dnešního člověka, který už nežije v lesích, na roztroušených a liduprázdných osadách, ani v ceších, nýbrž ve stádu spoludělníků, spolustudentů, spoluúředníků, spolulékařů, advokátů a podobně?

To je ona velká myšlenka posvěcení prostředí, vybudování, vytvoření nového prostředí. Není již na čase, aby byla uskutečněna myšlenka, kterou jsem četl od jednoho příslušníka francouzského odborového dělnického hnutí?

Představuji si nový typ řeholníků, jejichž hábit by byl pracovním šatem. Nesměli by mít jiných příjmů než za svou práci. Žili by ve společnosti a pomáhali by sobě i druhým prací. Byli by nejlepšími kamarády. Byli by přirozeně členy odborového hnutí a odborových organizací a stáli by za svými kamarády ve všech sociálních zápasech i ve stávkách.

Ukázali by, jak možno i toto prostředí posvětit, vnést tam ducha Kristova, ducha, který nelpí na světě, pohrdá penězi a ukazuje celým životem prvenství ducha... Jsou tu již určité náběhy kongregací svatého Pavla v Římě a pod., ale ještě je to daleko do tohoto snu dělníkova. Je to jen sen? Víím, že přijde nějaký světec, který to založí a kterému dá Církev k tomu do vínku jak své obavy a překážky, tak také své požehnání...

Braito

Sjednocení křesťanů

Cílem jedné z mých prázdninových cest po Švýcarsku byl též Curych. Chtěl jsem též poznat centrum švýcarského protestantismu, resp. v jakých poměrech žijí katolíci s protestanty. Rámci tohoto článku by se vymykalo líčení náboženského života v Curychu. Chtěl bych spíše ukázat, jaký postoj zaujímají tamější katolíci i protestanté k otázce vzájemné jednoty, která je stálou palčivou bolestí v křesťanství. Byl jsem svědkem rozhovoru kteréhosi protestantského faráře s katolickým knězem-universitním profesorem. Protestantský farář pravil:

»Nemyslíte, že bychom měli méně zdůrazňovat konfesionální rozdíly? Neměli bychom spíše vyzdvihovat to, co je nám společné? Máme přece společného nepřítele, který nás oba tísní a proti němuž bychom se měli semknout ke společné obraně. Když se dva perou, třetí se směje. To je přece hořká zkušenost, která se opět opakuje při dnešním novopohanství.«

»Upřímně řečeno,« pravil profesor, »tyto myšlenky mne zaměstnávají od té doby, co jsem v Curychu, stále více. Když se tak dívám z některého okolního vrchu na město a vidím věže kostelů různých křesťanských společností, myslím si vždy, jakou moc bychom měli, kdyby ve všech těchto kostelích bylo hlášáno stejné poselství, kdyby byly naplněny stejným duchem. Mohli bychom životu v Curychu dát jiný rys, mohli bychom formovat duchovní tvářnost obyvatelstva. Teď jsme však rozdělení. Co je tu promrhané námahy! Stavíme své kostely vedle sebe. V blízkosti našeho kostela sv. Petra a Pavla stojí váš kostel apoštola Jakuba. Jen malý domek dělí váš Pavlův kostel od našeho zasvěceného bl. bratru Klausovi. V Adliswilu stojí jako na vzdor dva kostely katolický a váš na dvou horských vrcholcích, jako by chtěly celému světu připomínat, že se dva přátelé rozešli a stali se nepřáteli. Není přece pochyb o tom, že rozdělení víry je nejtěžší úder, který kdy evropskou kulturu postihl. Od té doby, co jí křesťanství není v čele, nedovedeme již vlastně tvořit. Evropská kultura je synthesa antiky a křesťanství. Je opravdu tragické, že právě v době, kdy antika došla svého největšího rozkvětu v humanismu a renesanci, křesťanství se roztmelilo štěpením víry; proto od té doby, kdy pohanský element nabývá vrchu, všechno opravdové, dobré a krásné není již ve službách křesťanství, nýbrž se spíše jemu vzdaluje nebo dokonce obrací proti němu. Podívejme se, jak to dnes ve světě vypadá. Jakou světovou moc by mělo těch 650 milionů křesťanů, kdyby byli jedním srdcem a jednou duší, kdyby nebyli zakrváceni krvavými kly teroru a vnější disciplíny, ale byli jednotni ve stejné víře a stejné lásce!«

Nějakou chvíli bylo ticho, pak však protestantský farář ostýchavě a s jakýmsi příděchem smutku pravil:

»Vy aspoň máte uvnitř své církve ještě tuto jednotu víry. Naproti tomu my jsme sami mezi sebou ještě rozdělení a máme vlastně vražený klín řešení ve vlastním těle. Již reformátoři nebyli ve všem zajedno, a dnes jsme množství církví a různých vyznání; to je přece naše tragika. Hlavní naší zásadou jest osobní výklad Písma a vnitřní osvětlení Duchem Svatým a nemůžeme tak žádnou vnější učitelskou autoritou udržet jednotu a tak v základech se nedá nic dělat proti vnitřnímu rozštěpení. V Curychu samém je dnes přes padesát sekt. Mám stále dojem, jako by nás dnešní novopohanství, tento duchovní bolševismus a anarchismus, takřka nutilo k jednotě!«

Do hovoru se náhle vmísil mladý protestantský bohoslovec, který by byl chtěl všechno řešit radikálně. »Nebylo by možné,« pravil, »aby se slevilo na obou stranách, aby se odložily zvláštní nauky a nastala shoda v několika málo dogmatech, která tvoří podstatu křesťanství? Pokud nejsme jednotni v nauce a věrouce, je všechno ostatní bezvýznamné.« »Dotýkáte se tím,« odpověděl mu profesor, »dotýkáte se tím nepochybně nejbolestnějšího bodu. Avšak jednou se vám bude jako protestantu těžko pracovat, budete-li se chtít se svými spoluvěřci sjednotit na podstatě křesťanství. Svě Církvi propůjčil Kristus Ducha Svatého, aby byl ochráncem a hlasatelem pravdy. Pravda je však vůči omylu podstatně intolerantní a také musí být. O pravdu se nemůžeme smlouvat. Církev nechá raději odpaďnout celé národy, než aby slevila jedno písmenko ve svém dogmatu.« »Pokládáte dogmatické rozdíly, které jsou mezi námi, za nepřeklenutelné?« zeptal se farář. »Upřímně řečeno, ano! Je přece podstatný rozdíl, řekne-li se, že hříchy jsou jen přikryty nebo skutečně prominuty. Není to totéž, učí-li jedna strana, že člověk je důsledkem dědičného hříchu tak zkažený, že již pravdu vůbec nemůže poznat, dobro již nemůže konat nebo dokonce, že jeho vůle vůbec není svobodná. Jak může nastat shoda, když druzí říkají, že člověk je ve svém poznávání, chtění a jednání jen oslaben. Nemůže mi být lhostejné, zda je jen nějaká neviditelná církev nebo zda je také církev viditelná s vlastní učitelskou autoritou a právní mocí. Je podstatný rozdíl, zda se chléb mění v Tělo Páně a víno v Krev Kristovu nebo zda tyto způsoby mají jen symbolický charakter. V těchto a jiných bodech není skutečně žádné střední cesty, na níž bychom se mohli sejít, zde platí: buď — anebo.«

Protestantský farář chvíli přemýšlel, načež pravil: »Nešlo-li by to vnitřně, totiž po stránce dogmatické nauky nebo bohoslužeb, pak se domnívám, že je možná a nutná vzájemná spolupráce ve věcech sociálních, mravních nebo charitativních.« »Jsem o tom také přesvědčen,« zněla odpověď profesorova, »vždyť v jednotlivém sociálním a charitativním podnikání je spolupráce možná a byla by také zapotřebí. Proč bychom se nemohli společně bránit proti pronikání nevěry do veřejného života? Proč bychom nemohli společně postupovat proti nemravnosti? Pokládám

to za věc docela možnou a nutnou, abychom v takovýchto jednotlivých případech postupovali společně. To není žádné odstraňování milníků nebo zahlazování rozdílů.« »Musilo by ovšem přestat vzájemné štvání v novinách, ve spolicích a také na kazatelkách; vždyť v tom jistě není mnoho křesťanské lásky.« »Pane faráři,« živě zvolal profesor, »tím říkáte něco, co již dávno pokládám za jednu z hlavních úloh, máme-li se přiblížit k sjednocení: je to totiž vzájemná láska. Sotva věřím, že by bylo možné sjednocení v tom smyslu, že by se všechny církve znovu spojily s mateřskou Církví. Cesta půjde vždy svědomím jednotlivce. Přesto však věřím, že je nutno vytvořit atmosféru k tomu a připravit cestu. Hlavní a největší úlohu tu musí mít vždy modlitba a láska.

Láska. Právě jsem mluvil o neshlednosti pravdy, tedy o nenávisti pravdy vůči omylu. Není však totéž omyl a ten, kdo se mylí. My nenávidíme omyl, ale milujeme ty, kdo v tom omylu jsou. Proto tedy se díváme my katolíci na protestanty jako na své odloučené bratry, jejichž nauku sice nemůžeme přijmouti, které však pro křesťanství uznáváme za křesťany a které máme upřímně rádi jako své — bohužel — odtržené bratry. Takový duch znemožňuje štvání a třenice, překonává předsudky a upravuje cestu k porozumění. Rovněž na vaší straně může být překonáno to, co my nazýváme »furor protestanticus«, jen křesťanskou láskou. Domnívám se, že by se měli dnes, kdy nenávist slaví všude své orgie, křesťané na obou stranách v této lásce posilovat a v ní růst.« »Vidíte tedy jediné východisko v lásce?« zeptal se bohoslovec. »Přesněji řečeno, část. Ještě důležitější jest modlitba. Rozštěpení víry je tak ohromná překážka, a sjednocení tak těžká úloha, že se to dá překonat jen zvláštní pomocí a zásahem Božím. Proto to bez modlitby nikdy nepůjde. Dogmatické boje nevedou nikam, stejně i liturgické kompromisy. Naproti tomu je možná spolupráce v obraně proti společnému nepříteli a též ve společných jednotlivých akcích povahy sociální nebo charitativní. Rozhodujícím prvkem tu však zůstává láska a modlitba.«

Protože bylo již hodně pozdě, rozloučili jsme se. Když jsem pak sám o hovoru přemýšlel, vzpomněl jsem si na slova kardinála Contariniho, jak píše v roce 1541 v kterémsi dopise adresovaném kardinálovi Eckovi:

»I ve věci velmi zoufalé nesmí křesťan pozbývat naděje, protože on má doufat i proti naději... Proto je vždy naší povinností, abychom se modlili k Bohu pokoje a svornosti, aby seslal svého Svatého Ducha s nebe do našich srdcí a znovu obnovil jednotu své Církve.«

Svatopluk Láb

O náboženské výchově dětí v předškolním věku

Jako není stejný názor na výchovu vůbec, tak ani na náboženskou výchovu dětí v předškolním věku se nedíváme všichni stejně. V poslední době bylo podniknuto několik výletů do dětské katechese a ne právě

nejšťastněji. Některé názory a návody jsou přímo typickou ukázkou, jak se dětem nemá katechese podávat.

V těchto katechesích, nebo návodech k nim, mluví se často o tak zvaných dětských modlitbách. Jsem přesvědčena, že všelijaké ty rýmovačky, kterým se říká modlitby, nejsou právě literaturou, která by zasluhovala šíření. Jen tak namátkou se člověk doví, že vážní lidé, dokonce pedagogové se těmito říkankami obírají, dokonce je sbírají, připravují do tisku a snad si při tom myslí, že pracují nějak pro apoštolát. Slova těchto říkanek jsou obyčejně plytká, oťelá, rým násilný, nucený, takový sluncebrnce. Znáám jedinou dětskou modlitbu, která je krásná obsahem i formou. Je od dr. Tomáška, dětská modlitba za kněze. Nemyslím, že je vhodné naučit děti celé řadě veršičků a říkat tomu modlení. V nejlepším případě z nich vychováme lidi, jejichž vztah k Pánu Bohu se bude skládat z kratší nebo delší řady denně odříkávaných modliteb. A kde je při tom často srdce?

Byla jsem učitelkou a jsem maminkou. Mám tedy se svými dětmi určité zkušenosti. Vystačila jsem u nich s obvyklou a nevhodnější: Andělíčku, můj strážníčku. Ve čtyřech letech už se modlily Otčenáš a Zdrávas. Některé výrazy jsem jim vysvětlila, ale vcelku rozuměly všemu. Než šly do školy, naučily se i Věřím v Boha.

Jinou chybou návodu k náboženskému poučování malých dětí, je stále mluvení o Ježíškovi. Ježíšek, ano, Děťátko, které se z lásky k lidem narodilo ve stáji, na slámě. Ale je to, to musíme hned, od začátku, přímo vložit dětem do srdce — Pán Ježíš, Bohočlověk, Vykupitel — i pro dítě. Pán Ježíš, skutečný, živý v Nejsvětější Svátosti — i pro dítě. Jen se nesnažit zpřístupnit dětem pravdy víry vysvětlováním, jak jsme v jednom pokusu o náboženský výklad nejmenším četli, že monstrance je postýlka, Svátá Hostie peřinka, ne, tak »po lopatě« opravdu nemusíme dětem nic podávat.

Také stále zdobňování se mi zdá nevhodné a nevhodné, dětem se obyčejně takový výklad omrzí a nepůsobí na ně.

Četla jsem také, že máme děti přinutit ke spaní poukázáním, že Ježíšek (na obrázku), už šel také hajat (a dáme obrázek do postýlky). Mé děti od mala věděly, že musí jít spát, když je čas, když je jdu uložit a vyjednávání že je marné. Za poslušnost jsem nikdy neslibovala zvláštní odměnu, to musí být samozřejmé. Stačí vést občas dítě k poslušnosti připomínkou: víš, proč má andělíček vždycky namalovaná křídélka? Jako ptáček rychle, čile lítá, tak andělíček poslouchá Pána Boha; kdybychom se to my tak naučily, to by nás měl Pán Bůh rád!

Také se občas tvrdí, že delší pobožnosti se pro dítě nehodí. S tím bych celkem souhlasila, ovšem maminka, která se sama stará o děti, nesměla by kolik let na žádné pobožnosti. Mé děti chodily vždycky se mnou. Protože byly zvyklé, že si i doma říkáme: »teď budeme chvíli

mlčet, ticho je tak pěkné, hřejte si potichu,« ani je nenapadlo probíhat se po kostele, jak to tak často vidíme. Při růženci se o mne opřely — a spaly.

Často slyšíme stesky, a oprávněné, na úpadek hudebnosti a neznalost zpěvu u nás, v národě muzikantů. Právě maminky dětí ještě před školní docházkou mohou hodně vykonat pro hudební výchovu svých dětí. Ani jedinou notu při tom nemusí znát. Stačí, když budou svým dětem hodně zpívat. Zpívala jsem svým dětem z kancionálu a kluci, ještě neuměli číst, — v kostele zpívali a jakou z toho měli radost! Pro zpívání už v pěti letech rádi chodili na křížovou cestu.

Ani si často neuvědomíme, jak nás děti, zdánlivě docela zabrané do hry, sledují. Mladšímu chlapci byly sotva čtyři roky, hrál si, ani mne nenapadlo, že by poslouchal, jak si zpívám při práci »Matka pláče.« Najednou se ptá: »Mami, co je to janta?« Teprve po chvíli jsme se domluvili, že to je: Jan, ta duše...

V dnešní poválečné době, při kritickém nedostatku kněží, je jistě důležité připomenout maminkám, na co a jak mají pamatovat při výchově. Mají dát dítěti víru, takový krásný, vznešený úkol! Ale když dítěti z víry utvoříme řadu pohádek, když Vtělení bude rozkošný příběh, sladký a líbivý se zpívajícími andílky, bude dítě brát víru jako hezkou, ale nesku-tečnou pohádku. A s pohádkami ji také odloží.

Stavme v srdci dítěte víru bez pevných, rozumových základů (i v předškolním věku! Jean Paul: V době mezi 3—6 rokem naučí se dítě víc, než v universitních letech) a vychováme z dětí, přes nejlepší snahu — nevěrce.

Květa Milenovská

Náboženství a rozhlas

Motto: »Nechte dobro, které se rozhlasem dovršuje, aby tak dlouho překonávalo zlo, až zeslábne a zanikne.«

Pius XII. ke skupině amerických Broadcasterů.

24. srpna 1939 obrátil se papež Pius XII. v rozhlasovém projevu adresovaném mocným celého světa s výzvou, aby své vzájemné difference uspořádali v důvěryplné shodě; naléhavě zdůrazňoval, že spravedlnost nespočívá v síle zbraní, nýbrž v síle rozumu a připomínal, že vlády, které nemají svůj základ ve spravedlnosti, nemohou mít požehnání: »Zapřísaháme je při krvi onoho Krista, jehož světovládnou mocí byla jeho dobrota v životě i ve smrti... S námi je duše této staré Evropy, jež je dílem víry a křesťanského genia.«

Několik dní potom bylo Polsko Německem přepadeno. 4. září 1939 zakončil anglický ministerský předseda svou rozhlasovou allokucí k německému národu těmito slovy: »V této válce nebojujeme proti vám, proti německému národu, vůči němuž nechováme žádného nepřátelství, nýbrž

proti tyranskému, křivopřísežnému režimu, který zradil nejenom svůj národ, nýbrž celou západní civilizaci a vše, co je vám i nám drahé. Kéž Bůh hájí právo!« Oblaka prachu ztemnila oblohu, nenávisť srdce. Evropa se rozpadla a strhla svět s sebou. Zdálo se, že již nic nespojí rozervané národy. Avšak rozhlasu se používalo dále, nebylo tu hranic fronty; bylo tu také jakési bojové pole. Vzájemně se nadávalo, vysmívalo, hrozilo a triumfovalo, hájilo se tisíc práv najednou, ale dohromady žádné, ohlašovalo se tisíce mírových plánů, ale žádný mír. Opět jednou překonávalo zlo, které se dovršilo již dlouho před tím, než došlo k ozbrojenému střetnutí, dobro v takové míře, že toto zesláblo a zaniklo. Nebojovalo se jen o duchovní statky. Šlo o Belgie, Holandsko, Paříž, Londýn. Uprostřed všeobecného zmatku se přes to nezapomínalo na vyčerpanou duši Evropy a hledala se vhodná doba, aby se mohla pokleslá víra a křesťanský genius pozvednout a o ně pečovat. Tato snaha se zakládala na stále vzrůstající jistotě, že v budoucnosti jako v minulé době bez nich nemohou Belgie, Holandsko, Paříž a Londýn obstát.

Proto vysílala za války British Broadcasting Corporation každou neděli dva programy německým katolíkům a protestantům s přesvědčením, že v tomto boji se nejedná výlučně o zájmy národní, nýbrž že je tu zainteresována celá Evropa. Byl tu názor, že jejich zástupci by našli v křesťanských třídách obyvatelstva nejen spojeneckého, ale též u národů, které trpěly pod fašistickým jhem. Církev v Německu trpěla již dlouho za Hitlerova režimu, který proklamoval jako svůj hlavní cíl úplné zničení křesťanstva. Vysílání britského rozhlasu měla ten účel, aby zatřásla myslí německých křesťanů a více jim ozřejmila, že žádnou přísahou věrnosti nejsou vázáni ke státu nebo vůdci. Tento apel zacílený — vzdor všem nacionálním zásadám — nadstátní křesťanské společnosti všech národů, vytvořil novou duchovou frontu proti fašismu. Mezi přátele a nepřátele byly tím opět položeny všeobecně závazné normy křesťanství, které ohlašovaly oběma stranám stejné zákony, stejnou odpovědnost a též stejné ideály víry a křesťanského genia. Zdálo se, že tělo Evropy je mrtvo, avšak duše z něho ještě neunikla. Světlo zářilo dále, i když bylo samo v temnotách.

A dnes, kdy má nastat nové ráno, plamen stále ještě hoří a musí hořet, má-li z trosek starého kontinentu vyjít ještě jednou obrozená Evropa. Jestliže měla minulá válka v sobě něco dobrého, pak to bylo toto: Potvrdila a dokázala, že pro Evropu a celý svět je existenciální nutností vytvořit duchovní křesťanskou společnost, která by veskrze spojovala všechny národy a lidi v mohutnou jednotu. Rozhlas má tutéž úlohu a povinnost, pokud je to v jeho možnostech, spojovat vzájemně národy a lidi přes všechny prostorové překážky; jeho povinností jest — kromě lokálních, nacionálních, státněpolitických, kulturních a světověnázorových potřeb — aby měl péči a uspokojoval také ono svět obepínající

křesťanské společnosti. Neboť ono ztělesňuje vlivem svých morálních, ethických a náboženských zásad stálý odpor vůči každému druhu fašismu kolem a v nás a proto mu přece velmi brzy nacionální socialismus vypověděl boj. Také v budoucnu mu musí vypovědět boj každý, kdo nebere zřetel na zničení oněch statků, které Evropa, svět a celá lidská společnost vybudovaly a kdo by chtěl na místě řádné kultivované společnosti prosazovat vlastní ctižádostivé egoistické plány.

Proto pokračuje BBC i dnes v těchto vysíláních. Jsou doplňována náboženskými programy německých stanic, které od doby povalení nacionálního socialismu pravidelně každou neděli vysílají katolické bohoslužby a protestantské modlitební slavnosti. V severozápadním německém rozhlasu se čte každou neděli ráno evangelium a mimo to ve všední den se vysílá ranní modlitba. Německé vysíláče měly během uplynulých měsíců na pořadu též emise inforamatorského pojetí, na př. o odporu církve proti nacionálnímu socialismu. Rakouský rozhlas zařazuje právě nedělní kázání a t. zv. modlitební hodiny. Na zvláštní lince se tam též konají každou neděli duchovní meditace ve francouzštině pro okupační oddíly. Přímé bohoslužebné přenosy se konají ve Francii, Anglii a Itálii. Ve Švýcarsku tuto praxi provádí vlastně jen Sottens, zatím co Beromünster a Monte Ceneri oznamují každý týden thema svých náboženských přednášek, což je nepochybně výhodou pro kazatele i posluchače. Pro pořadatele se tím otvírají též nová hlediska a perspektivy, protože mohou v diskusi probrat právě aktuální themata. Tak mohli BBC již loni o vánocích opakovat hru »Priority! Urgent!«, v níž m. j. vystupoval vždy jeden vědec, politik, historik, filosof a anglikánský duchovní, aby zaujali stanovisko k atomové bombě. Studio v Luganu vysílalo začátkem tohoto roku hru nazvanou »Das Weltparlament«. Děj basíroval na třech rozhovorech s profesorem Einsteinem, profesorem J. R. von Salis a s jedním známým katolickým knězem.

Rozhlas, jehož jeviště obsáhne všechny dimense, hodí se proto jako sotva jiná kulturní instituce k tomu, aby utvářel pořady s náboženskou látkou, která může pronikat do světa nadsmyslového a současně spoléhat na jeden ze zájmů, který jim přes všechny ethnografické, folkloristické a národnostní rozdíly přivádí vstříc celý svět obepínající křesťanské společnosti. Nedávno přišla z Ameriky zpráva, že National Broadcasting Company zahájilo radu rozhlasových her »The Fifth Horseman«, zabývajících se dramatem atomové síly; používá se při tom jistého symbolu z Apokalypse, o němž se předpokládá, že je všeobecně znám. Tato spekulace ukazuje zřejmě, jaký význam se dává symbolice křesťanských pojmů a představ a jak je velice zapotřebí, aby bezuzdný a zastrášující pokrok lidského ducha, jenž hrozí svět uvrhnout do nových zmatků, byl vřazen do sice tajuplného, ale po dokonalém studiu útěšného světla křesťanského Zjevení.

Zdeněk Bals

Integrální katolictví

V šestém čísle »Katolika« má jeho redaktor článek, v němž odsuzuje užívání přídavného jména »integrální« ve spojení s katolictvím, dovolává se při tom encykliky Benedikta XV. Ad beatissimi a jakéhosi blíže neurčeného »theologického slovníku«.

Autor článku to jistě »dobře myslil«, méně dobře to už napsal. Závěry, jež se snaží odvodit z citovaných textů, jsou logicky pochybené, a způsob, jakým do toho zapletl jakési pochybné klepy o kanonisaci Pia XI., nesevědí o dobrém vkusu. Protože však právě závěry podobného rázu mají podivnou přitažlivost pro jisté kategorie čtenářů — jak se to ukázalo právě na neblahých článcích o Husovi v témž časopise — je třeba si této věci všimnout podrobněji a uvést výklady »Katolika« na pravou míru.

Všimneme-li si řádně pravého smyslu tohoto citátu z encykliky Ad beatissimi (»Žádný jednotlivec nechť se nevydává v Církvi za učitele« atd.), musí nám být zřejmo, že papež tam mluví o věcech týkajících se katolické víry a výslovně v tomto smyslu prohlašuje, že k označení katolického vyznání víry není třeba jiného přívlastku. Je hodno politování, že překlad v článku P. Kajpra uvedený není v této věci zcela práv originálu. Originál říká: »Norunt omnes cui sit a Deo Magisterium Ecclesiae datum: huic ergo integrum ius esto pro arbitrato loqui, cum voluerit.« Překlad v »Katolíku« zní: »Všem je přece známo, komu byl učitelský úřad v Církvi od Boha svěřen. Jemu tudíž budiž ponecháno nedotčené právo mluvit, uzná-li to za vhodné.« Slova pro arbitrato jsou vynechána, ačkoli je jasné, že tu nejde o jakékoli »právo mluvit«, nýbrž o autoritativní výrok magisteria. Také hlavní pasáž, vytištěná v »Katolíku« zvláště tučným typem, není docela přesná. V originále čteme: »Vis et natura catholicae fidei est eiusmodi, ut nihil ei possit addi, nihil demit: aut omnis tenetur, aut omnis abiicitur. Haec est fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit. (Symb. Athanas.) Non igitur opus est appositis ad professionem catholicam significandam: satis habeat unusquisque ita profiteri: »Christianus mihi nomen, catholicus cognomen«: tantum studeat se re vera eum esse, qui nominatur.« To je v »Katolíku« přeloženo takto: »Jest podstatnou vlastností katolické víry, že k ní nelze ničeho přidati, ničeho nelze od ní odejmouti. Buďto ji celou zachováváme nebo ji celou zavrhneme. Není tedy třeba žádných zvláštních přívlastků k označení naší katolicity. (!) Nechť každému stačí, že může svoji víru vyznávat takto: Křesťan je mé jméno, katolický je mé příjmení; o to jen ať usiluje, aby byl skutečně tím, co jeho jméno značí.« Zde je zase pozoruhodným způsobem termín »professio catholica«, katolické vyznání (rozumí se vyznání víry) přeložen obecnějším termínem »katolicita«, který se ovšem lépe hodí úmyslu autorovu.

Proč uvádíme tak podrobně tyto věci? Budiž nám dovoleno odpovědět na to vlastními slovy redaktora »Katolíka«: »Někomu se možná zdá, že je to pouhý spor o slovo, o jméno, o název. A přece pod tím jménem bývá celý velmi odlišný názor na život, celý velmi odlišný charakter lidský.« Také nám se zdá, že v tomto případě nejde o bezvýznamné vynechání nepatrného slovíčka, nýbrž o významnou, charakteristickou a osudnou chybu v rozlišování, která nakonec vede k paradoxním důsledkům naprosto neodpovídajícím smyslu encykliky.

Citovaný text encykliky obsahuje dvě zcela správné a logické zásady: že ve věcech víry se nemá nikdo nepovolaný autoritativně vyslovovat jako rozhodčí a že existuje jediná celistvo-katolická víra, jež nepotřebuje k svému označení žádných přívlastků, takže na příklad nelze mluvit o nějaké pokrokové katolické víře nebo zpátečnické katolické víře a podobně. To vyplývá logicky z podstaty katolické nauky; a o tom nemůže jistě být mezi katolíky sporu. Vyplývá však z toho stejně nutně, že totéž platí doslova vůbec o všem katolickém, o každém projevu katolického života? Podle P. Kajpra patrně ano, neboť on neschvaluje užívání adjektiva »integrální« ne snad jen pokud jde o víru, nýbrž pokud jde o katolíky a katolictví vůbec — a dovolává se při tom slov Benedikta XV., jež se ovšem týkají učení víry. Podle našeho názoru je takový závěr falešný a přijímat jej znamená buď nesprávně rozšiřovat rozsah pojmu katolické víry, nebo zužovat rozsah pojmu katolictví. Podle našeho názoru katolictví není rozsahem totéž jako katolická víra a tento druhý pojem nelze roztahovat jako gumovou šňůru do různé délky. Theologové, kteří jsou zvyklí na přesnou řeč, mluví o víře a mravech; podtitul »Katolíka« též mluví o kultuře a životě z víry a také v bibli čteme něco o skutcích, bez nichž je víra mrtvá. Katolictví je tedy věc složitá a rozmanitá, zahrnující rozum i vůli, myšlení i činnost; a je to něco více než pouhý úkon víry. Víra je ovšem vnitřní základ, »první, co podrobuje duši Bohu« podle svatého Augustina; a tento základ je stejný všude; to však, co z ní vyrůstá, může mít velmi rozmanitou podobu, aniž se tím něco měnilo na jednotě a neporušenosti základu. Víra je jedna, ale způsobů, jimiž se projevují její účinky ve viditelném světě lidské tvorby, je na tisíce; a ty způsoby se mohou mezi sebou hodně rozcházet a přece mohou být všechny výrazem téže jednoty víry. Jsou stejně katolické, pokud jde o katolicitu víry; ale mají své zvláštní přívlastky. A mají-li je, pak je přirozeně též možno a užitečno a někdy i nutno je specificky označit, chceme-li o nich mluvit a nemást jedny s druhými. Proč by to mělo být na újmu katolické víře?

Existují třeba v theologickém myšlení otázky dosud autoritativně nevyřešené, jež daly vznik různým směrům theologického myšlení a dovolují theologům dávat si navzájem různé podivuhodné přívlastky, aniž je v tom něco špatného. Jsou probabilisté a probabilioristé a aequiproba-

bilisté a kompensacionisté; jsou thomisté a molinisté — a všichni jsou katoličtí křesťané. Podobně se mluví třeba ve Francii o sociálním katolicismu, aniž se tím myslí nějaká sekta; myslí se tím prostě katolictví v oblasti sociální, a nikoho ani nenapadne, aby proti tomu uváděl encykliku Benedikta XV. Nebo v oblasti historie mluvíme o katolictví románském, gotickém, barokním... a neoznačujeme tím žádné rozdíly věroučné, nýbrž rozdíly kulturního a životního stylu či výrazu či tradice; že za těmi rozdíly je jednota víry, to se rozumí samo sebou, aspoň mluvíme-li k myslícím katolíkům. Nemluvíme přece o gotické nebo barokní víře.

Vidíme tedy, že nelze jen tak beze všeho zamítat užívání kvalifikujících adjektiv ve spojení s katolictvím nebo s katolíky. Při nejmenším se nelze pro takové zamítání dovolávat encykliky Benedikta XV. — Bylo by urážkou jeho památky domnívat se, že nedovedl rozlišovat mezi tak základními věcmi. A to platí i pro užívání adjektiva »integrální«. Je přece zřejmo, že v dokonalosti vnějšího výrazu mohou být různé stupně a že tato věc nezávisí jen na čistotě nebo upřímnosti víry, nýbrž také na mnohých jiných činitelích — třeba na vrozených schopnostech, na síle charakteru, na bystrosti myšlení, na síle a celistvosti tradice, na vhodnosti prostředí. Lze tedy mluvit o dokonalosti a nedokonalosti katolictví, o jeho síle a slabosti, a také o jeho integraci nebo desintegraci, aniž se tím dotýkáme jakkoli víry a aniž se ocitáme »v sousedství heretického spiritualismu a supernaturalismu«. Lze mluvit o integrálním katolictví a nebýt integralistou, neboť integrální a integralistický jsou pro normálně myslícího člověka dvě různé věci a zaměňovat je není ani filosofické ani spravedlivé ani katolické. Integrální neznamena žádně nic jiného než neporušený, úplný, a integrální katolictví tedy neznamena také nic jiného než katolictví, které uplatňuje řád víry ve všech oblastech života. Takový smysl měl také zcela jasně tento výraz ve článku, jež si vzal P. Kajpr za podnět k svému výkladu — výkladu, který se takto ukazuje při nejmenším zbytečný, nemluvic ani o tom, že se jím vrhá nespravedlivé odium na ty, o nichž bylo užito výrazu »integrální katolíci« a na jejichž obranu proti štvavým útokům levice nemá zřejmě »Katolík« co říci.

Timotheus Vodička

N e u z m e š j m é n a B o ž í h o n a d a r m o !

P R A C O U Ň A

V dubnu rozjímej:

Kdo miluje Boha, je opravdu pokorný

Kdo opravdu miluje Boha, ačkoli lká, že ho nemiluje jak by si přál, jeho duše stále žhavě touží vidět Boha oslaveného v sobě a jeho samého jako by nebylo.

Tento člověk neví co jest, i když ho chválají. Ve velké touze po marnosti nemyslí na svou důstojnost. Vykonává Boží službu jak je předepsáno kněžím, ale ve svrchované snaze o lásku Boží potápí myšlenku na svou důstojnost v propasti své lásky pro Boha. Utápí slávu, kterou by z toho mohl mít v duchu pokory, aby se nejevil ve svých očích a ve svém vlastním oceňování sebe ničím jiným nežli služebníkem neúčinným, jakoby vyloučeným ze své důstojnosti touhou po svém ponížení. Tak máme jednat, tak prchat před veškerou poctou a slávou pro nesmírně bohatství lásky Toho, který nás tolik miloval.

Diadochos z Fotiké: Hlava XIII.

A Ježíš mlčel

Mlčení není jen naším zákonem, jest i životem samého Boha v jeho intimním, věčném, hlubokém životě. Od věčnosti jest jeden intenzivní život, jenž jde od Otce k Synu a k Duchu svatému, a tento život se děje v naprostém mlčení.

Vychází-li Bůh ze sebe, z pouhé dobroty v tvůrčím úkonu, zachovává dále tento životní obyčej. Jaká střízlivost ve slově: Budiž světlo... Učiňme člověka ke svému obrazu a podobnosti. I život sám, který sděluje přirozeným organismům, jest život mlčenlivý: míza stoupá, strom raší a přináší ovoce v tichu a mlčení.

Když se přibližuje Bůh ke tvorům, aby promluvil, jest to v tichu podle překrásného výroku našeho svatého Otce Jana od Kříže, jenž nám zjevuje tak skvěle vnitřní i vnější zákon božského života: Otec pronáší jediné slovo, a to jest jeho Slovo, Syn jeho; praví je věčně a ve věčném mlčení a v mlčení je také slyší duše.

V nočním tichu přichází anděl k Panně a v noci se stává Slovo Tělem. V mlčení a tichu uchovává Maria své božské tajemství. V Nazaretě Josef a Maria nemluví: Bůh je příliš blízko.

Zrozen v hlubokém mlčení půlnočním ztrávil Ježíš třicet let v tichu skrytého života a když konečně má mluvit k lidem, aby vybudoval království svého Otce, jakmile zvěstuje lidem své slovo, vzdálí se do ústraní pouště nebo hory.

Celé Umučení se odehrává v mlčení. Jen poslušnost k zástupcům autority třeba nehodným vynucuje na Ježíši několik slov. Ale vše, co trpí, trpí beze slova promluvení: Jesus autem tacebat... Mlčí také v Eucharistii. Chce spojit mlčení se všemi stavy.

Je třeba znát a okusit plnost života, jež přináší mlčení. Až budeme na věky spojeni s láskou a s patřením, bude celý náš pohyb duše záležet v tom, že se budeme snažiti poznávat Boha, milovat Boha. Nikdy neuslyší duše, jak se v ní opakuje slovo, nevejde-li do těchto hlubin mlčení, jež znají pravé rozjímavé duše.. Marie de Jésus (1834)

Svatost

Jest svatost jen záležitostí velkých svátečních chvil? Není spíše právě záležitostí všedního dne? Všední den znamená většinu života, znamená proto skutečný život, celý život. Sváteční den mezi všedními dny není tu proto, že by měl být jen přestávkou nebo oasou, nýbrž aby se z něho rozlévalo posvěcení na ostatní dny, na všední dny, aby proměnil všední dny ve dny sváteční. Svatost jest láska, celá láska. Snaha o to, abychom opravdu všechno dali Bohu, abychom všechno zaměřili k němu, abychom ve všem chtěli jeho slávu a jeho vůli. Proto je svatost v prostém dětinném a důvěřivém uchopení Boží vůle právě v tom, čemu se říká všední den, všední život, v křesťanském uchopení láskou a plněním Boží vůle v povolání, rodině a okolnostech, do kterých nás Bůh postavil.

Tak není svatost nikomu nemožná, protože nikomu není nemožné milovat. Nemůže se každý tvrdě postit, nemůže každý ošetřovat nakažené morem, ale všichni mohou milovat, to jest uchopit to, co Bůh žádá ať příkázáními, ať životními okolnostmi, stavem a povoláním, a plnit to všechno, protože on tak velí a chce. Studovat, protože mne Bůh volá k tomu, abych sloužil lidem svým věděními a tak dále.

Mnoho se mluví o vytvoření nového prostředí. Musíme k němu pracovat každý na svém místě, ale nejdůležitější je působení skrze vyzařování mého vlastního chápání, nadpřirozeného chápání práce a povolání. To nejvíce přispívá ku proměně ovzduší, ve kterém žijeme a pracujeme. I kdybys ani slova nepromluvil. Apoštolát a změna prostředí se totiž neděje jen slovem, umravňováním, disputováním, napomínáním a pohoršováním se nad nepřístojnostmi kolem nás, jak se mylně někteří lidé domnívají. Kristův duch musí především z nás vyzařovat, vycházet.

Láska totiž znamená chtít Boží dobro, jež jest jeho sláva a právo jeho na prvenství jeho vůle. Proto plněním této vůle, jak se ukáže, kde se projeví a jakmile ji poznáme, znamená uskutečňovati a projevovati svou lásku k Bohu. Mnoho lidí si neví rady s tímto požadavkem lásky k Bohu. Mnozí jej zaměňují za různé city vůči Bohu. Jsou i nešťastní, když nic vůči Bohu necítí, ale zatím pravá láska, tak jak nás k ní Bůh sám zve, znamená chtít toto svrchované dobro Boží. Jest to právě jeho svrchovaně

vanost prvenství, které musíme uskutečňovati na každém místě, v celém životě, ve všech okolnostech, v nichž se projeví Boží vůle. Tímto plněním ukazujeme, že chceme Boha, že chceme jeho vůli, že jeho vůle je nám opravdu nejvyšším zákonem. Tím uznáváme Boha životně za svého Pána oslavujeme ho jakožto nejvyššího, jakožto majícího právo na nás, na celé nás, na všechno naše, abychom vše zařídili dle něho a k němu.

Křesťan ví o Bohu, že je dobrý i že je mocný, a z prosté dětinné lásky všechno pořádá a zařizuje k naplnění Boží vůle, k uznání jeho svrchovanosti nade vším.

Tak dovede potom křesťan, který se cvičí v denních záležitostech a drobných okolnostech plniti vůli Boží z lásky k němu, aby uskutečnil slávu Boží ve svém díle a ve svém životě uznáváním jeho prvenství a svrchovanosti, jež má právo takto všechno od nás žádati; dovede se odvážiti i velkých věcí, nežící k ničemu božímu ne, všechno i obětovat, protože je proniknut tímto vědomím svrchovanosti a velikosti Boží a jeho prvenství, jež stojí za to, aby pro ně vše učinil, všeho se odvážil a všechno obětoval, aby zůstal spojen životně s tímto jeho prvenstvím. Člověk milující Boha nepočítá, co je velké a co je malé, nýbrž prostě miluje a dává Bohu vše, jak to přijde, jak ví, že to Bůh žádá.

Braitó

Ideální podmínky svatosti

Staré a velké pokušení: hledati a čekat nějaké docela zvláštní podmínky odlišné od těch, ve kterých žijeme, abychom mohli dojít ke svatosti. Dokonce velký omyl pokládati podmínky a okolnosti ve kterých žijeme za takové, že je skoro nemožné ale jistě velmi obtížné, abychom byli svatí, stali se svatými v oněch okolnostech. Hledáme proto nějaké docela nové okolnosti. Zajímavé je při tom, že nikdo z těch hledačů svatosti a nejlepších jejich prostředí a okolností že si není nikdy jist, jaké by to měly být okolnosti. V jakém prostředí by se mohl stát svatým nebo byl by ochoten o svatost usilovat.

Potom z toho plyne, že si vysloví nebo nevysloví, ale sleduje zásadu, že on ve svých okolnostech životních a právě pro ně nemůže svatosti dosáhnout.

Dívá se na svatost jako na něco, co nejprve musí vyhloubiti propast mezi skutečným životem a pak teprve možno tu o svatost usilovat. Ale to je omyl těch, kteří zapomínají, že svatost není jen něco charismatického, třebaže je darem a milostí, ale zároveň je jedině a jen láskou. Ovšem láskou stále absolutnější, láskou která stále všechno více, uvědoměleji řídí, pořádá. Svatost je tedy právě zvládání oněch okolností, do kterých nás Bůh postaví, abychom právě v nich milovali Boha, abychom ukázali, že milujeme Boha, když milujeme jeho vůli, tam na tom místě

v oněch okolnostech, do kterých nás Bůh postavil. Proto si světec netvoří nejprve prostředí, nýbrž nejprve má lásku, kterou si nakonec také tvoří prostředí, ale ne nové, nýbrž tím, že to své prostředí přetváří, ovšem ničím jiným nežli láskou.

To je právě jedna z myšlenek katolické akce, abychom vytvořili nové prostředí, každý na svém místě, ve svém okolí, ve svém povolání, se svými schopnostmi a dary.

Svět totiž ničím jiným není přemáhán nežli vírou, ale ne mrtvou, nýbrž živou a víra žije právě láskou. Tato láska pak jedině může přetvořit svět, jí můžeme a máme přetvořit svět na svém místě a v okolnostech, do kterých jsme právě Bohem postaveni. Právě tyto okolnosti, které nikdo nebo málokdo zvládá láskou k Bohu, ve kterých málokdo Boha miluje, máme my láskou naplnit. Lásce totiž není nic nemožné, láska zvládá a ovládá všechny okolnosti, dovede jich všech pro Boha užít. Musí na ně stačit. Každému Bůh připravuje nejlepší okolnosti, ve kterých on by mohl nejlépe Boha milovat a vyplnit jeho vůli.

Proto pusť z hlavy všechno romantické snění a blouznění, o nějakých ideálních situacích a okolnostech, prostředcích a prostředí, kde bys mohl Boha teprve dokonale milovat. Nenajdeš jich totiž pod sluncem i kdybys se stal kartuziánem bez Boží vůle, ani v kartouzce bys nenašel onoho ideálního stavu, kdyby sis jej sám v ní vyvolil, bez Božího řízení a určení.

Braitó

Apoštolská forma svatosti

Není pouhou propagandou, ani sportem, ani uplatňováním sebe a snahou shromáždit kolem sebe lidi, něco dělat, nějakou slávu si zjednat, třeba i tu, že jsme horlivými apoštoly... To vše je ono »turpe lucrum«, který zavrhuje apoštol, když varuje, aby nikdo nepřijímal a nevykonával kněžský úřad pro osobní prospěch, pro zisk a osobní výhody...

Apoštolská svatost vychází z upřímné lásky jak k Bohu tak k bližnímu. Z lásky k bližnímu, která jest odleskem a výsledkem lásky k Bohu. Křesťan, mající nadpřirozenou lásku k Bohu, vidí v Bohu, v jeho lásce a vůli své bližní a chce, aby i oni se dověděli o Bohu, aby ho poznali a si zamilovali. Protože miluje upřímně Boha, chce, aby byl i od ostatních poznáván a milován. Jedná se o jednu lásku, která nemůže zůstat uzavřená se svým pokladem, a chce, aby vše proň bylo učiněno a všichni, aby mu podobně sloužili.

Tak se pozná apoštolská svatost a apoštolování s vlastní sebeláskou a sobectvím. Kdo hledá jen slávu Boží, aby učinil známým prvenství Boží, velikost Boží, pracuje z lásky a rozdává z plnosti. Je mu lhostejné, jakým způsobem může Bohu projevovat svou lásku. Jeho láska ví

o společenství svatých a ví, že v našem svatém společenství všichni žijí ze všech, a proto když Bůh jej volá jinak a jinam, když od něho nechce určitého apoštolátu, ví, že apoštolát lásky mu nikdo nemůže znemožnit, že tento trvá dále a že je to apoštolát nejdůležitější.

Tím nechci říci, že bychom musili být necitelní k tomu, když se boží naše dílo, když se boží Boží dílo, ale i při tom smutku zůstáváme klidní a nejednáme tak, jako by se Bůh, jeho království a jeho sláva neobešla bez nás a bez tohoto určitého našeho jednání a konání. Tak klidně odejdem a zmlkнем z lásky, jako jsme se z lásky vydali na cestu za dušemi. Láska je rozhodující, ta působí, ale nelišné je již, co dobrého koná a čím má na bližní působiti směrem k Bohu.

Braitó

Společenství církevní

Církev není jen tajuplným neviditelným společenstvím účasti na Kristově životě. Tak žije mnoho zdánlivě dobrých katolíků. Přistupují ke svátostem, jsou účastní mše svaté, modlí se, ale to všechno se týká jen a jen jich... Prchají před společností. Tak jak milují společenství, tak se bojí a vystříhají společnosti. Rodině nerozumějí, cítí se v ní přiškrceni, vyhýbají se spolkům, skupinám a sdružením, třebaže spolky v dnešní formě vynalezl většinou sám satanáš. Ale tito lidé se odlučují ve všem. Nežijí s farností. Jejich jediný styk s viditelnou církví je viditelné přijímání svátostí a účast na společných bohoslužbách, ale i v ní se odlučují, protože si sledují jen sami svou pobožnost ve svém misálku. Společný zpěv, který prožívali naši předkové od staletí, svaté společenství, kterým uskutečňovali svou příslušnost ke svaté společnosti modlících se božích dětí, hodně mizí zavedením sledování mše svaté z misálku. Jak jsme hodně doporučovali užívání misálku, tak to musíme konstatovat. Užívání misálku lidi přivedlo ku většímu prožití duchovního společenství, ale odvedlo nebo může odvádět od spojení ve společnosti modlících se a klanějících se.

Proto musíme věřící vychovávat k tomu, aby měli a projevovali živý zájem o svatou společnost církevní, aby se účastnili společného života této společnosti, ať se to projevuje katolickou akcí, náboženskými sdruženími, mariánskými družinami nebo třetími řády. Hlavně však jde o to, aby si uvědomili, že jejich společnost církevní je jejich společnost denního života, do které jsou zasazeni, nejsou ani v tom izolováni. I v tom jsou spojeni s bratřími. Pro toto spojení, pro společnost, do které jsou zasazeni svým studiem, svým zaměstnáním, svou rodinou, byly jim dány jejich milosti, jejich poznání. Jejich láska má působiti, posvěcovati, proměňovati toto prostředí, tuto společnost, v ní má ukazovat aktivně Kristovy zásady, myšlenky a příklad. Do ní má nésti Krista třeba jen životem z něho.

Braitó

Ž E Ň

Dacík: O přátelství. — Rupp, Praha, 1947, str. 45, cena 28 Kčs. Lákavé a důležité thema theologicky dobře zpracované.

Hronek: Na klíně mateřském. — Rupp, Praha, 1947, str. 86, cena 45 Kčs. Několik kapitol o rodinné výchově s křesťanského hlediska. Kniha, kterou si mají přečísti všechny naše matky, aby věděly, co od nich čeká Bůh a církve s národem a jak mají uskutečňovat toto očekávání.

Reinsberg: Skaut přemýšlí o Kristu. — Rupp, Praha, str. 64, cena 18 Kčs. Roztomilá knížka o Ježíši Kristu, aby se mohl nad ním skaut křesťansky zamyslet a zaříditi podle něho svůj mladý život, který hledá pevný opěrný bod.

Listář Olomoucké university. — 1566—1946. Velehrad, Olomouc 1947. Důležitá sbírka dokumentů o olomoucké universitě od jejího založení Piem V. až do jejího obnovení.

Dnem i nocí. — Biblické úvahy. Originelní. Ale nebyli by to evangelíci, aby nerýpli do katolíků, kde mohou.

Tomášek: První základ výchovy. — Olomouc, Velehrad, 1947. Hlavní pokyny, jež musí znát každá křesťanská matka pro výchovu.

Korewa: Kształcenie charakteru. — Wroclav, 1946, Polsko. S nesmírnou radostí jsem přijal první polské vlaštovky, první polské náboženské knihy. Vydala je edice Postep. Kniha je důkladnou psychologicko-pedagogickou studií. Používá nejnovějších pedopsychologických výzkumů.

Fras: Warta slaska. — Wroclav, 1946. Edice Postep. O poutním místě ve Wartě.

Pirozynski: Zrodlo zycia. — Wroclav, 1946. Edice Postep. Skvělá kniha o mši svaté. Theologický a pak důkladný historický a liturgický výklad oběti mše svaté.

Baar: Osmačtyřicátníci. — Rupp, Praha, str. 445, Cena 80 Kčs. Druhá část této velké Baarovy trilogie. Nádherné líčení života, mravů, zvyků chodského lidu. Jemňounká psychologie dětské duše. Ale ty hořké závěry o kněžském stavu a o mělkosti, neodstranitelné, nepřeklenutelné náboženské mělkosti chodského lidu! Volá tím spíše po pastoračním zvládnutí.

Svatá tvář z turinského rubáše. — Vydalo v krásném hlubotisku Cyrilometodějské nakladatelství Franclovo v Praze. Cena 5 Kčs. Hodí se velmi dobře jako výzdoba pracoven.

Vladimír Vaněk: Země krvácí a kvete. — II. vyd. vydal Vlad. Zikeš, Praha.

Československý diplomat Vaněk ve Švédsku byl v roce 1942 zásahem Gestapa odsouzen k tříapůlletému vězení v trestnici langholmské. Vy-

užil této doby a za pomoci četných přátel i ředitelství věznice prostudoval z bohatých švédských archivů, jinak těžko přístupných, dobu vlády Gustava Adolfa a kancléře Oxenstierna. Výsledek uložil do objemného románu, líčícího náboženské boje v Čechách, počínající pražskou defenestrací. Protihabsburský odboj tehdejší, tak podobný odboji v první světové válce i bojům v druhé svět. válce, líčí v pojetí českobratrském; zajímavé jsou stati o Komenském, jeho životě v Lešně i další osudy, tak jako život českobratrských vedoucích, jmenovitě Karla st. ze Žerotína. Kniha byla napsána švédsky pro informaci švédské veřejnosti o stálém boji českého národa vůči rozpínavému Germánstvu. Mnohé statě ukazují hluboký mravní pokles, jak ani jinak není možno při neustálém válčení a drancování. Kniha končí poznáním, že se naděje Čechů na návrat nesplnily a všechny lidské oběti byly marné.

Miklák: Slovo Boží, Rupp. 1947, str. 435, cena 155 Kčs. Autor ví o nebezpečích odříkávání vyčtených kázání. Proto tuto sbírku kázání již tak staví, aby se jí dalo použít jen jako materiálu k přípravě kázání. Autor je známý biblista a proto jsou jeho kázání důkladně stavěna na Písmu. Jsou podložena hlubokou i nejtrpčící životní zkušeností. Proto neznějí suše a neživě.

Doncour: Evell et culture du sens religieux. Drobný ale vydatný sešit pro vychovatele mládeže všeho druhu. Jedná o tom, jak pěstovat náboženského ducha v probouzejícím se mládí. Jsou to kapitoly velmi závažné a výborně řešené.

Doncoeur: L'évangile du glaive, Paris, 1947, L'Orante. Kniha podobná té, jakou vydal u nás kdysi P. Urban, souhrn poselství svatého Evangelia. Jest to dobrý překlad celé nauky blahé zvěsti. Člověku shrne krásu učení Páně, které postaví soustředěně v hlavních obrysech před oči.

Mondrone: Marie Gorettiová, Přerov. Sestry Nej. Početí. Drobná knížka ale velmi záslužná, jako vše, co podnikají tyto obětavé sestry. Kniha líčí pohnuté dějství mučednictví M. Goretti, umučené jako oběť svatě čistoty. Goretti bude právě prohlášena za blahoslavenou.

Lucky: Beatrice, Serafinský svět, Prešov, 1946. Poměrně snadno proveditelné mysterium. Dobrý příspěvek pro vážné snahy na našich divadlech.

Endl: Naše vykoupení. Brněnská tiskárna, cena 21 Kčs. S radostí budou přivítány tyto náměty ke kázáním na Velký pátek, jež jsou někde zavedena.

Folliet: Notre ami Marius Génin. Již jsme se zmínili minule o životě tohoto velkého svědka Kristova v naší době, o velkém apoštolu sociální spravedlnosti na křesťanském základě. Redaktor, organisátor, vědecký pracovník horlitel, který dovedl zainteresovat a shromáždit křesťanské sociální a sociologické pracovníky, a přitom velký a nesmlouvavý vlastenec. Hledáme někoho, kdo by chtěl zpracovat tuto knihu na knížku menší, aby mohla vyjít ve Vítězcích.

zpíváním písně: Kristus seslal Těšitele, probouzejme v lidu touhu po Duchu svatém! V B. C. máme ještě druhou mešní píseň: Uvažuj o duše, i tuto zpívejme často, má snadný nápěv. Jak často jsme na rozpacích, jakou píseň voliti ke mši sv. při zahájení školního roku. U nás na Moravě se často užívá k tomu písně: Ejhle oltář, ale na místě by byla právě píseň svatodušní, kterou každý zná a která tak krásně vyjadřuje touhu po osvícení. V neděli po Božím hoďu slaví se svátek Nejsvětější Trojice, máme pro něj vlastní píseň: Před tebou o svatá, nerozdílná Trojice. Jinak můžeme zpívati opět píseň svatodušní. Červen: 5. připadá svátek Božího Těla, po celou oktávu zpíváme mešní písně (máme 3) o nejsvětější Svátosti. 13. 6. svátek nejsv. Srdce Ježíšova. (Mešní písně k Bož. Srdci, máme také 3.) Mimo tyto, není-li sloužena zpívaná mše, možno použití dalších písní k Bož. Srdci, 24. 6. narození sv. Jana Křtitele. (Nemá vlastní mešní píseň, k tiché mši sv. použijeme písně: Tobě ke cti sv. Jene, ovšem po pozdvihování píseň k P. Ježíši.) 29. 6. svátek sv. apoštolů Petra a Pavla, 30. 6. připomínka sv. Pavla (mešní píseň č. 244 Ke cti knížat apoštolských). Červenec: 2. 7. Navštívení P. Marie (mešní mariánská), 4. 7. sv. Prokopa (mešní k čes. patronům), 5. 7. sv. věrozvěstů Cyrila a Metoděje (Ejhle oltář Hospodinův září), píseň Bože cos ráčil zpíváme po mši sv. či po požehnání. V červenci se opět vracíme ke zpěvu mešních písní obecných, kterých máme v B. C. 23! 16. 7. připomínka P. M. z hory Karmel. 22. 7. sv. Maří Magdaleny (možno použití mešní písně mariánské). 25. 7. sv. Jakuba apoštola (mešní k apoštolům). 26. svaté Anny, poněvadž nemá vlastní píseň mešní, k zpív. mši použijeme mešní mariánské a píseň k sv. Anně ke konci či po mši sv. V srpnu 5. slavíme památku P. M. Sněžné, opět mešní mariánská. 15. 8. svátek Nanebevzetí Panny Marie. Jak často se při tomto svátku shledáváme s laickou nevědomostí, když v novinářské zprávě je napsáno: nanebevstoupení P. Marie! A podobní »znalci« chtějí usměrňovati a korigovati staré vžitě svátky! Jak my katolíci necháváme rozhodovati o našich věcech jinověrce a nedovedeme se proti tomu opřítí! Bohu žel! Na 22. 8. připadá novější svátek Nejčistšího Srdce Panny Marie. V neděli 24. 8. slaví se svátek apoštola sv. Bartoloměje, nedělní evangelium se čte až na konci mše svaté. 29. 8. stětí sv. Jana Křt.

Přispěli na náš tisk (v Kčs):

P. A. Patka, Nitra, 20.—, V. Kříž, Pelhřimov, 20.—, J. Johec, Nový Hrozenkov, 20.—, V. Hynek, Štramberk, 20.—, H. Hunková, Kladno, 20.—, M. Blektová, Prostějov, 20.—, O. Stritzko, Stará Říše, 20.—, H. Kolářová, Č. Budějovice, 20.—, A. Nejezová, Tišnov, 20.—, L. Kulová, Palkovice, 20.—, V. Galusová, Znojmo, 20.—, M. Adamcová, Kroměříž, 20.—, B. Kyseláková, O. Zábřeh, 20.—, Ses. J. Šubrtová, Brno, 20.—, L. Pyšková, Bílovec, 20.—, P. M. Hadrava, Vimperk, 10.—, MUDr. J. Volejníková, Ostrava, 20.—, M. Šilhavá, Praha II, 20.—, L. Srbová, Praha XIII, 20.—, Dr M. Petřílková, Praha II, 20.—, B. Pešková, Č. Budějovice, 20.—, J. Sazovský, Nový Jičín, 20.—, P. B. Nerychel, Konice, 20.—, M. Menšíková, Ostrava I, 20.—, F. Kreuzerová, Pěnčín 100.—, M. Dugiellová, Praha VII, 10.—.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL, OLOMOUČ

Poslední novinka našeho nakladatelství:

ALBERT VYSKOČIL:
KRYŠTOF KOLUMBUS

První vydání tohoto překrásného díla bylo rozebráno dříve, než se dostalo do prodeje. Naše veřejnost se o něm téměř nedověděla. Jsme proto přesvědčeni, že se zavděčíme všem přátelům dobré knihy Alberta Vyskočila tímto novým vydáním. Kniha je tiskařsky krásně vypravená, s mnoha ilustracemi, a stojí pouze 120 Kčs.

Objednejte ihned, abyste nelitovali, až bude opět poměrně malý náklad rozebrán!

Právě vyšel I. svazek patristické knihovny:

Sv. Řehoř Vel.: HOMILIE

Česká bohovědná literatura získává překladem homilií svatého Řehoře bohatý pramen, ze kterého čerpaly věky. Vzorný překlad T. Vodičky, obsáhlý úvod, pěkná vnější úprava jsou důstojným doprovodem velké vnitřní hodnoty této knihy.

Stran 410, cena 125.— Kčs.

OSVĚTLENOU STOPOU

Modlitební knížka pro mladé skauty

Dvojbarevný tisk s četnými ilustracemi. Malý formát.

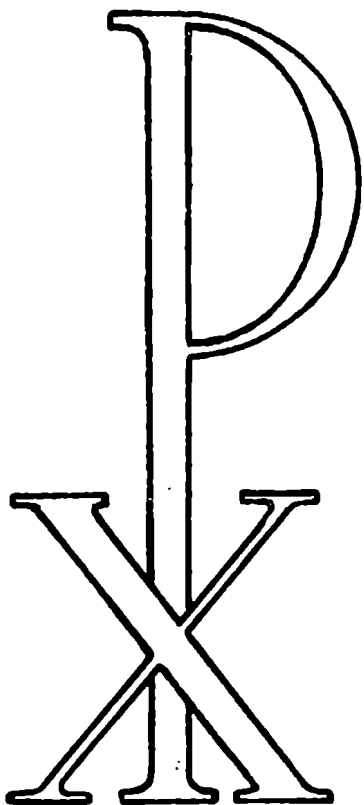
Vázané za 40.— Kčs.

Kolektivní dílo ThDr Františka Tomáška, JUDr Bernarda Kadlce a spisovatele Františka Křeliny. Nemluví k Pánu Bohu obraty lidí dospělých, nýbrž byla sestavena na základě anket a dotazníků z řad mládeže. Něco tak krásného jsme dosud neměli v tomto oboru. Objednejte svým dětem, uděláte jim velikou radost!

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Brait. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinyou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 5

Zásady: Dva mariánské hymny 161 - Braitó: Naše učitelka křesťanského života 161 - Mariánské modlitby 164 - Svatovojtěšské oslavy 166 - Biskup — pastýř 166 - Dacík: K připravovanému svatořečení bl. Ludvíka M. Grigniona z Montfortu 172 - Ze země vycházejícího slunce 177 - Život: Láska Kristova pudí nás... 181 - Jeden z málo známých pohledů na Katolickou akci 182 - Sdružení katolické mládeže ve Francii 183 - Maršál Čankajšek spolupracuje na překladu žalmy 183 - Křesťanští holandsští odboráři na obranu svých biskupů 183 - 34. zasedání Sociálních týdnů se bude konat v Paříži 184 - Křesťan a peníze 185 - Katolík a školský zákon 187 - Daniel Rops, náboženský historik 189 - Pracovna 191 - Žeň 199

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V KVĚTNU

PRAHA: 3. května Braito: Apoštolskost Církve. 10. Dr Škrabal: Příkázání lásky v evangeliích. 17. Dr Dacík: Výchova vůle. 21. Dr Veselý: Moderní ruská literatura a divadlo.

BRNO: 3. května Dr Dacík: Výchova rozumu. 10. D. Pecka: Svoboda vůle. 21. Dr Čala: Marxismus a náboženství.

15. května slouží redaktor mši svatou za všechny naše odběratele a spolupracovníky. Spojte se v ten den v modlitbách a při mši svaté ve svatém společenství.

Nebuďte jen čtenáři, nýbrž uskutečňovateli slova. Proto jsme přetvořili poněkud Hlubinu. Nepřináší jen články theoretické z duchovního života, nýbrž všímá si všech otázek a celého života, protože v celém životě se má odrážeti duchovní život, protože nežijeme dvojím životem, životem svého nitra, a pak životem tohoto světa. Právě proto upozorňujeme na nebezpečí, kterým chce tento svět pohltití sémě Boží pravdy a našeho duchovního života. Od začátku jsme nesli ve štítě heslo Revue pro všechny otázky náboženského života. Proto použijte praktických článků ke zpytování svědomí právě po této stránce.

Křesťanským bratřím s druhého břehu. Nemylte se, bratří, jestli zvíťezí materialismus ať dialektický nebo nedialektický, ztratíte i vy smysl a existenci. Nepomůže vám ani to, že byste si nějak vytočili možnost smíření křesťanství s materialistickým pohanstvím.

Měli bychom se sejít na této společné lodi podstaty křesťanství, kterým je pokorné poklonění se před božstvím Kristovým a přijetí jeho spasení, které nám přinesl, a povolání k nesmírné důstojnosti Božího synovství.

V cizině se konaly a konají rozhovory i mezi katolíky a ostatními křesťanskými vyznáními. V nejbližší době má i u nás dojít k něčemu podobnému. Modleme se vzájemně, abychom se sešli ve větším pochopení vzájemném a v lásce Kristově, protože bez ní, i kdybychom nevím jak byli pravověrní, nejsme nic a nemáme nic...

Seznam duchovní literatury. — Máme již bohatou duchovní literaturu a bylo by záslužným činem některého mladého kněze, sestavit již soupis a přehled hodnocení dosavadní naší náboženské literatury. Zbohatli jsme nesmírně za těch let od prvního osvobození. Seznam bych si představoval věcný a pak jmenný. Nechystá někdo něco podobného anebo kdo by měl zájem o sestavení tohoto seznamu? Jsme ochotni jej jednou vydati.

Dva mariánské hymny

Alma Redemptoris Mater...

Hermanus Contractus (kolem r. 1050).

Spasitelova Matko, vznešená nebeská bráno,
zářivá hvězdo mořská, pomoz padlému lidstvu,
které zas rádo by vstalo, Ty, jež jsi zroditi směla
k úžasu celého světa svého svatého Tvůrce.
Panno předtím i potom, přijmi z úst anděla Páně
ono »Zdrávas« a slituj se, s hříšníky všemi se slituj.

Virgo, Dei Genetrix...

Neznámý autor z konce 15. století.

Panno a Matko Boha, svět jež nepojme celý,
lůno jej chovalo Tvé, v kterém se člověkem stal.
Proto tě všechny věky právem blaženou chválí,
proto veškeren lid Matkou a Paní tě ctí.
Přijmi, co zbožný ti národ ke chvále přinéstí spěchá,
to mu, oč v modlitbách svých prosí tě horoucně, splň.
Veliká sláva buď Otcí, stejně jako i Synu,
s nimi i Tobě pak buď, Duchu vznešený, čest.

Přeložil O. F. Babler.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Naše učitelka křesťanského života

Protestanté nám vytýkají naši velkou úctu a lásku k Matce Boží. Domnívají se, že ji uctíváme přes míru, někteří nás dokonce pomlouvají, že jí vzdáváme božskou poctu, anebo že ji uctíváme jenom z důvodů zjištných, že ji prosíme jen ve svých a hlavně časných záležitostech.

Maria nám je však Matkou Kristovou a tak ji ctíme již jen vzhledem ke Kristu. Víme, že celá její velikost je jen a jen z Krista. Ctíme ji za to, že tak pochopila Krista, že mu tolik sloužila, že byla jeho tak oddanou spolupracovnicí.

Scéna při zvěstování vtělení Kristova zřetelně ukazuje na tuto její velikost. Maria tolik milovala Boha, že z lásky k němu chtěla mu zasvětití panenství, že chtěla být jen Boží, že chtěla jen Bohu náležet. Její tělesné panenství bylo jen vyjádřením

jejího panenství duchovního, že totiž patřila jen Bohu, že byla zcela zasvěcena jeho vůli a jeho službě.

Celý Zákon a celé Kristovo poselství žádá především toto: abychom Boha milovali celou svou bytostí, abychom byli cele jeho, abychom byli zcela oddáni jeho vůli. Když mluvíme o duchovním životě, nemůžeme jej nijak lépe vyjádřit, než dokonale láskou a snahou, abychom Bohu všechno dali, abychom přijali z této lásky celou jeho vůli.

Taková byla láska Marie Panny. Obětovala všechno, i sny velkého národního, politického, jen lidského, časného mesiášství. Takovou Matkou Mesiášovou nechtěla být. Chtěla být raději obětovanou obětí lásky, než matkou pozemsky chápaného mesiáše. Její láska byla však tak pohotová, že jak jen slyšela Boží vůli, ačkoliv jí nerozuměla, ačkoliv i jí bylo tajemstvím, že se Bůh chce vtělit — nezapomínejte, že tato myšlenka byla pro obyčejného Žida pohoršením a rouháním — ačkoliv tedy nerozuměla, jsouc vychována v židovském monotheismu, který si hnusil všechny syny boží okolních národů, přece přijímá klidně nejenom poselství o zamýšleném božím vtělení, nýbrž také úlohu lidské matky tohoto vtěleného Boha.

V tom je nám Maria velkou učitelkou duchovního života. Máme-li milovat Boha z celého srdce, potřebujeme této její velkodušnosti, potřebujeme se u ní učit této velkodušnosti a pohotovosti, která i když nerozumí, sklání se před Boží vůlí a přijímá ji celou, právě protože více miluje Boží vůli než zřejmost a zřetelnost svého úsudku a poznání. Mnoho křesťanů odstupuje, jak sám Spasitel předpovídá v podobenství o různém osudu zrna království Božího, v dobách pronásledování a starostí od Božího zákona. Milují příliš sebe, než aby se vrhli docela slepě do náručí Božího řízení, které není vždycky okamžitě líbezná a výhodná pro člověka v časném ohledu. Jsou ochotni milovat Boha, když s nimi jedná, jak jim se líbí, když je vede ke spasení, jak oni si to představují, ale reptají proti Bohu a jsou ochotni ho i popírat, jakmile jim zkrátí jejich cesty.

Maria osvědčila svou hlubokou víru, když věří, že její dítě je Syn Boží, i když jej vidí v ponížení bídy a chudoby, i když jej vidí pracovat, i když slyší, jak je oficiálním kněžstvem a vedoucími zákoníky proklet a vyobcován z národa.

Mariina víra vedla ji ve stopách Kristových, takže jej sleduje

z Nazareta až na Golgotu a ještě pod křížem v největším Kristově ponížení, když se zdá, že ztroskotal, ještě tehdy a právě tehdy je mu nejbliže, stojí opodál kříže, nezlomena, plná bolesti, ale také plná víry v poslání svého dítěte. To je právě velké poučení, které nám dává pro náš duchovní, křesťanský život. Víra proti všemu zdání, naděje i proti naději . . . víra a naděje za každou cenu, protože její láska osvětluje její víru a dává ji vidět i tam, kde všichni utíkají a zřikají se Krista.

Právě proto, že svou láskou byla Marie pannou, aby patřila jedině Bohu, jehož dokonale milovala, proto byla hodna stát se Matkou Krista, který byl Láskou sama. Proto je naší duchovní matkou, protože nejenom nám fysicky dala Krista, nýbrž protože nám jej dala celou svou láskou. Proto nemůže přestat tak její láska ke Kristu, tak k nám, kterým a pro které dala svůj souhlas a svoje mateřství a tím i svého Syna. Tak stále myslí, dále myslí na nás, na tajemné Kristovo tělo, jehož Kristus je hlavou. Ona je matkou této hlavy a proto je i matkou tohoto tajemného těla, matkou Církve.

A všichni, kteří chtějí pracovat v tajemném Těle Kristově a pro toto Tělo musejí jít v jejích stopách, ve stopách jejího duchovního panenství, to jest, oné svaté celistvosti a neporušenosti lásky, která ví, čeho všeho je Bůh hoden, a která proto také všechno Bohu dává, jak on všechno od člověka požaduje. Proto je vzorem svatosti, proto se k ní utíkají všichni, kdož chtějí Boha podobně velkodušně a naprosto milovat.

U ní se učí duchovnímu mateřství z duchovního panenství všichni, kdo chtějí pracovat pro toto tajemné Tělo, kdo je chtějí zvěstovat, kdo k němu chtějí druhé přivádět, druhé žít oním životem, v druhých onen život rozmnožovat podáváním Božích milostí.

Maria je učitelkou všech apoštolských duší, aby dovedly nejprve Boha tak milovat, tak mu patřit, tak se mu odevzdat, že jsou ochotny všechno obětovat a vše učiniti, čeho si žádá Boží vůle a čeho si žádá rozšíření tohoto Božího království.

To jsou základy naší úcty a lásky k Marii Panně, k Matce Boží. Ani nejbolestnější neporozumění smyslu a významu matky Boží nedovedou zatemnit toto základní světlo významu Marie Panny pro křesťany.

Měsíc květen zasvěcený obzvláštní úctě Marii Panně, měsíc otvírajícího se života připomíná křesťanům tuto bránu života, kterou prošel dárce života a kterému se ona prvá otevřela s ta-

kovým porozuměním, s tak živou a skálopevnou vírou a s takovou naprostou láskou.

Anděl pozdravuje Marii Pannu jakožto »plnou milostí«. Pozdravuje ji jménem Boha, jehož je vyslancem. Proto také Španělé i Katalánci překládají velmi šťastně Zdravas Maria slovy: Bůh tě pozdravuje, Maria. Vzpomínám si na krásný růženec, který jsem slyšel na Montseratě, kde celý sbor chlapců polyfonicky i s doprovodem nástrojů zpíval a hrál celý růženec a kde se ozývalo stále krásné katalánské: Déu vos salve, Maria! Plná milosti, to jest plná darů, ale také plná zalíbení Božího nad tím, že Maria užívala oněch darů a že s nimi spolupracovala.

Bůh dává každému milosti dostatečně, úměrně s jeho stavem i s jeho zápsy, ale také úměrně s jeho věrností prokázanou s dosavadními milostmi. Každé použití milosti přivolává milosti další buď hned nebo v daný okamžik, ale také každé odmítání milosti znamená odstup dalších milostí.

V tom je Matka Boží velkým vzorem pro náš duchovní život. Obdrželi jsme všichni nesmírně mnoho milostí, ale jen se zpytujeme, jak jsme s nimi naložili. A chceme-li obdržeti další milosti, nečekejme na nějaké mimořádné příležitosti, nežárleme na svaté, kolik se dostalo milostí jim. Nám dal Bůh tolik milostí, kolik jsme jich potřebovali, jenomže my jsme všech těch milostí nevyužili tak, jak Maria, která byla milosti plná, nejenom proto, že je obdržela od Pána, nýbrž že se s nimi sžila, že je přijala celou svou bytostí, takže se stala celá nejenom pasivně nýbrž i aktivně plnou milosti. Příklad Marie Panny, která se dovedla cele obětovat v tajuplné a slepé víře a lásce svému úkolu, neslýchanému úkolu matky Boží, jest školou pro nás, abychom bedlivě dbali toho, použití vši milosti boží, to jest, uposlechnouti každého božího zavolání, které je vždycky provázeno milostí. Uposlechnouti božího volání, boží vůle, znamená zužitkovat milost a zajistit si další milosti i její rozmnožení. Musili bychom závratně rychle růst, kdybychom takhle žili.

Mariánské modlitby

POD OCHRANU TVOU SE UTÍKÁME, jest nejstarší modlitba mariánská, pokud je známo. Její nejstaší text byl nalezen již na řeckém papyrusu ze III. století. Je to doklad zvláště důležitý, nejenom jak je stará úcta mariánská v křesťanství, nýbrž jak staré je utíkání se křesťanů k Marii.

MAGNIFICAT, bylo uvedeno do liturgie jako modlitba již velmi záhy. První zprávu o tom máme v latinské liturgii u sv. Benedikta v VI. století.

ZDRÁVAS MARIA, se skládá z Pozdravení andělského, z pozdravení Alžbětina a z dodatku. Andělské pozdravení bylo spojeno s pozdravením Alžbětiným v VI. století v římské liturgii ke svátku Zvěstování Panny Marie. V soukromí se objevuje tato modlitba ve XII. stol. Dodatek se objevuje ve století XVI., takže liturgie dominikánská, starší XIV. stol., má jen prvou část.

O GLORIOSA DOMINA, jest pravděpodobně dílem sv. Fortunata, biskupa z Poitiers v VI. století.

AVE MARIS STELLA, »Zdravas hvězdo mořská« jest od neznámého autora, staršího X. století.

REGINA COELI, jest pravděpodobně od sv. Řehoře V. z desátého století. Dnešní melodie pochází z frant. antifonáře ze XIII. století.

ALMA REDEMPTORIS MATER, jest asi z XI. století od Heřmana Hrbatého.

SALVE REGINA, Zdravas královno, byla nesprávně přisuzována svatému Anselmu nebo sv. Bernardu. Koluje jako modlitba již od XI. století. Sv. Bernard ji rozšířil ve svém řádě. Od XII. století byla tato modlitba již obecně známou. Bologňští dominikáni ji zpívali po kompletáři. Tento zvyk se rozšířil v celém dominikánském řádě. Františkáni zpívali po kompletáři tyto čtyři antifony: Salve, Regina coeli, Ave Regina, Alma redemptoris mater... podle liturgického cyklu. Tento zvyk přešel do římské liturgie.

SALVE SANCTA PARENS, jest vzata z latinské básně »Carmen paschale« Sedulia z V. století. Melodie jest upravením introitu Zjevení Páně. V XI. století byla tato modlitba již rozšířena po Itálii a Francii.

INVIOLATA, prosa, t. j. náhražka sekvence, z XI. století.

AVE REGINA COELORUM, objevuje se v Anglii v XI. století.

ANDĚL PÁNĚ: Od století XIII. je již známo zvonění vybízející k uctění Matky Boží. Dnešní forma modlitby se objevuje po prvé vytištěna v roce 1573 v Římě.

STABAT MATER, je sekvence františkánského básníka Jacopone da Todi. Rozšířila se hlavně ve XIV. století ve flagelantském řádě.

SALVE MATER, pochází z XV. století.

LORETSKÉ LITANIE, jsou řeckého původu, v římském logičtějším uspořádání. Text pod jménem loretských litaní je znám z XV. století.

MEMORARE, »Rozpomeň se«, jest zkrácená delší modlitba »Ad sanctitatis tuae pedes.« »U nohou tvé svatosti...« byla přisuzována sv. Bernardu, protože jejím hlavním šířitelem byl mnich Bernard v XVI. století. Modlitba sama je z XV. století.

RŮŽENEC. Odedávna odpočítávali věřící své modlitby, hlavně Otčenáš a pak Pozdravení andělské. Dominikánský řád použil tohoto způsobu modlitby k rozjímání o Kristu Pánu a jeho Matce. Dnešní forma růžence pochází od dominikána Alana z Ruspe.

Svatovojtěšské oslavy

Uplyne letos 950 let od smrti sv. Vojtěcha. Budou proto uspořádány celostátní oslavy. Protože dopravní a ubytovací a vyživovací podmínky nejsou ještě takové, aby se mohli sejít věrní synové sv. Vojtěcha kolem jeho hrobu v Praze, navštíví sv. Vojtěch sám svými ostatky svou zem. Sledujte v tisku průběh těchto oslav a přičiňte se ze všech sil, aby tyto oslavy byly opravdu vzpruhou náboženského života. Nabídněte všude své síly a schopnosti k dispozici diecesním a místním přípravným výborům. Hlavní však ovoce těchto oslav bych viděl v uvědomění si u našich věřících vznešenosti a důležitosti biskupského úřadu, onoho velkého slova biskupa prvé Církve sv. Ignáce z Antiochie: »Nic bez biskupa a všechno s biskupem... kde je biskup, je Kristus, je Duch sv. a celá katolická Církev«. Biskup je naším přirozeným otcem a pastýřem. Kolem něho se musíme semknouti zvláště dnes, kdy jde o bytí a nebytí křesťanství v životě rodinném, školním a veřejném.

Již jednou jsme si zasloužili, že takový biskup, tak učený, svatý, jako by zlomil hůl pastýřskou nad námi, když dvakrát opustil naši zem, protože otcové naši ho nechtěli poslouchat a bránili se jeho naléhání, aby přijali konečně křesťanství také do svého skutečného soukromého i veřejného života.

Toto pohrození pastýřskou holí svatého Vojtěcha visí stále nad námi. Málo známe a milujeme své biskupy, málo se kolem nich shromažďujeme, jejich katedrály zejí prázdnotou, málo čekáme ve všem na jejich pokyny a málo těchto pokynů posloucháme. A přece jsou přímí nástupci svatých apoštolů, a tím i nositeli plné moci, kterou jim odevzdal sám Kristus, nejvyšší pastýř.

Tedy podejme zadostiučinění za své předky a za sebe samy, za svou lhostejnost ke svým pastýřům a otcům.

Braitó

Biskup — Pastýř

IN MEMORIAM

zemřelého J. E. nejdůstp. arcibiskupa
olomouckého, dr Leopolda Prečana

Dne 2. března 1947 zemřel a 8. března, právě v den svých 81. narozenin byl slavně pochován ve svém kostele v Hejčíně. Právě před rokem oslavovali olomoučtí katolíci 80té jeho narozeniny akademií v Olomouci, kdy byla zhodnocena na pozadí povinností biskupských jeho činnost. Otiskujeme dnes tento projev, poněvadž ukazuje zesnulého arcibiskupa ve

světle církevní nauky o úřadě biskupském. Projev pronesl dr Karel Bureš. Zněl:

Kdyby se mělo posuzovati církevní smýšlení českých katolíků podle toho, jak se mezi nimi posuzuje papež a diecéšní biskup a vůbec kněžstvo, nebyl by úsudek příznivý, ba muselo by se říci, že není mezi českými katolíky v převážné většině pravého církevního smýšlení. Přihlédneme-li však blíže k posuzovačským řečem, ukáže se nám skutečnost trochu jinak, příznivěji. Mám ovšem na mysli katolíky.

Předně část těchto řečí nutno přičísti naší národní povaze, která nepřijímá vše mlčky, ke všemu zaujímá své stanovisko, ráda kritizuje.

Horší ovšem je, že jakýsi zdrženlivý postoj a posuzování pramení z malé znalosti podstaty úřadu biskupského a papežského. Mnoho katolíků vidí v biskupovi pouze představeného, obklopeného slávou, ctí, mocí a bohatstvím, který svými předpisy jen brzdí všeliká snažení o moderní způsob křesťanství. Nebo v něm vidí muže, který je v diecesi na to, aby byl při každé slavnosti i na nejzapadlejších místech. Nebo aby to byl výborný znatel umění a podporovatel, aby to byl vědec, jenž oslňuje svými spisy, aby byl osvícencem, který pomáhá šířit osvětu právě na tom úseku, na němž pracuje, kdož to od něho žádá. Jiní opět po něm žádají veřejnou a viditelnou činnost. Aby se při každé příležitosti rozhořel nadšením jako oni, aby bez rozvahy hned jednal, i kdyby to bylo jednání, o němž praví sv. Pavel: jako do vzduchu bije, aby prostě byl při všem a všude. Zkrátka, každý si přistřihuje podle své povahy a podle svých představ obraz duchovního arcipastýře. Je tu tedy často hodnocení — i mezi katolíky — příliš osobní, subjektivní, svojské.

Je proto nutno, máme-li hodnotit dílo našeho arcipastýře, zanechat všech osobních a obvyklých hledisek a vyjít z jedině správného hlediska, totiž z úřadu, který zastává. Je přece jisto — není k tomu ani třeba zvláštních důkazů, že pravá hodnota života lidského spočívá popředně v tom, aby byl život prožit na určitém poli lidstva, v určitém, vymezeném povolání, a podle toho, jak na tom úseku byl žit, jak tam se uplatnil, lze se o něm vyjádřiti. Když vykonal ještě nad to, když zasáhl svým životním dílem i pole vedle ležící, jest přičísti pak k dobru. Zanedbal-li však své pole, nepracoval-li na svém místě a uplatňoval se jinde, pak nezasluhuje chvály, aspoň ne plné, poněvadž jeho pole zůstalo úhorem a tím poškodil lidskou společnost a prohřešil se proti Bohu, který ho právě tam postavil a svěřil mu právě ty hřivny...

Co je tedy podstatou biskupského úřadu nebo konkrétně řečeno, čím je biskup své diecesi, svým věřícím?

Odpověď na tuto otázku nenajdeme v biskupském bohatém ceremonielu (obřadnictví), nenajdeme ji v plné šíři ani v církevním zákoníku, kde je velmi obšírně a přesně stanoveno, jaké postavení a jaká práva má biskup. To proto ne, poněvadž vše to — ceremoniel i zákony církevní a právní postavení biskupovo — je důsledkem, výronem, výkvětem základ-

ní pravdy o biskupovi, jak ji přesně formuluje katolická dogmatika na podkladě pramenů zjevení Božího. Tuto skutečnost je proto nutno zdůraznit, že v soudobé společnosti se houževnatě šíří a hájí mínění, že papežství a i úřad biskupský jsou výtvoři čistě lidskými, výsledkem mocenských snah církve, resp. kleru.

Nutno tedy jasně říci: Biskupský úřad — to platí za určitých změn také o papežství — není zdola, z obce, z lidu, nemá kořeny své moci ve věřících, nýbrž vyrůstá shora z Krista, je zakotven, zakořeněn v Kristu. Z Boha, který se zjevil v Kristu, valí se proud nových neslýchaných moci přes apoštoly mezi věřící, do církve. Už Tertulián to zdůrazňuje v této zkratce: Církev od apoštolů, apoštolé od Krista, Kristus od Boha. Apoštolé nepůsobili z vlastního popudu ani z vlastní moci, nýbrž jako vyslanci, zástupci Kristovi: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo pohrdá mnou, pohrdá tím, jenž mne poslal«. (Lk. 10, 16). A podle svědectví novozákonních knih, hlavně pastorálních listů sv. Pavla k Timotheovi a Titovi, ustanovili apoštolé všude tam, kde založili nové obce, vzkládáním rukou na představené prvotiny t. j. z prvních obrácených, aby místo nich pásli stádo Boží, jak se krásně a vystižně vyjadřuje sv. Petr (1 Petr 5, 2). Po smrti apoštolů pak tito starší, představení, dozorcí (episkopoi) dávali vzkládáním rukou přijatou svou moc dále a seskupovali, soustřeďovali nové obce kolem těchto nově zplnomocněných. Obce sice také spoluurčovaly a radily, kdo má býti představeným, ale moc sama byla výlučně od apoštolů. Spočívá tedy církevní úřad biskupský na apoštolské posloupnosti (successio apostolica), na přenášení apoštolské moci, kterou dostali apoštolové od Ježíše Krista, a to vzkládáním rukou. Tato apoštolská moc, která přechází s biskupa na biskupa až po naše dni, není nic jiného v podstatě než mesiášská moc Kristova. Právě cestou apoštolské posloupnosti proudí tato moc dál, plodí nové její nositele, a uděluje lidstvu Ježíšovu pravdu a milost. Za biskupským úřadem stojí tedy sám Ježíš, Vykupitel světa. Kristus je hlavní příčinou všech církevních úkonů, On je pramenem jejich síly a podkladem jejich účinnosti. Člověk je jen nástrojem všeho, co v církvi sám Kristus posvěcuje, učí a nařizuje. Lidské já, osobní individualita ustupuje úplně do pozadí při církevních úkonech. Všude tam nastupuje Kristus. Církevní úřad je pouze službou Kristu, význam její pak spočívá plně na autoritě Kristově. Osobnost služebníka úřadu může zabarvit způsob, jak slouží Kristu, ale podstata výkonu je neodvislá od jeho osobních předností nebo nedostatků. Kristus káže, Kristus křtí, Kristus vede věřící skrze biskupa. Právě proto chrání biskupský úřad starokřesťanskou myšlenku, že v církvi je jeden učitel, jeden přínosce milosti, jeden pastýř: Kristus Pán.

Svým neosobním, mimoosobním rázem zaručuje úřad biskupa, že božská pravda, milost a život proudí do duše bezprostředně ze samého Krista. Tím zachraňuje křesťanskou svobodu před duchovním znásilněním a zprostředkujícími nároky vůdčích osobností a staví Krista a věřící

cího přímo vedle sebe. Chrání bezprostřední výměnu života mezi hlavou a jejími údy.

Z toho všeho nutně vyplývá, že biskup jako jediný zplnomocněný zprostředkovatel Krista je zvýrazněním, objektivisací vnitřní jednoty celé diecése. On jest viditelným projevem, že všichni diecézáni patří k sobě jako děti jednoho Otce a že proto má mezi nimi vládnouti láska. Odtud je pochopitelné, že věřící katolík, jsa si vědom významu biskupa, skrze něhož proudí Kristův život do celé diecése, má svého biskupa, a proto i papeže v největší synovské úctě na zemi. To platí ne osobě papeže nebo biskupa, platí to výlučně jejich vznešené úloze: představovat a uchovávat jednotu Těla Kristova na zemi. Proto katolík pochopí, proč tolik nádhery, tolik obřadů věnčí osobu a vystupování pontifika. Neboť těmito způsoby byzantského a římského ceremonielu vyjadřuje věřící svou překypující radost z Církve a vděčnost k Církvi, radost z jednoty, ze spojení s Kristem, které se takřka zosobňuje v biskupovi. Jeden Bůh, jedna víra, jedna láska, jeden jediný člověk, biskup...

Tak tvoří papež a s ním spojení biskupové základní podstatné orgány zjevení těla Kristova v čase a prostoru. Oni zaručují tělu jednotu. Jejich veškerá moc pochází od Krista Boha. Oni splňují nejdůležitější úkol pro trvání těla Kristova — pro církev, totiž uspořádávají, tvoří církevní vládu. Jak je to důležité postavení vidět také z toho, že sv. Pavel neváhal napsati biskupům, od něho ustanoveným, Timotheovi a Titovi, listy, v nichž jim dává návod, jak si mají vésti jako vrchní pastýři svěřené obce.

To je tedy biskup ve světle zjevení Božího. Z řečeného také vyplývá, jaký je jeho úkol. Pokračovati, přenášeti vykupitelské dílo Kristovo dále, aby zůstalo až do skonání světa a zachytilo všecky lidi. Vykupitelské dílo konal Kristus tím, abych použil slov našeho diecésního katechismu, že učil svatým pravdám, posvěcoval věřící a vedl je k bohumilému životu. Proto i biskup je povinen kázati zjevené pravdy buď sám nebo prostřednictvím svých kněží, posvěcovati věřící udělováním svátostí a vésti je časovými a moudrými zákony ke spáse. To jest úkol biskupův první a poslední a hlavní, vše ostatní je pouze na okraji. Je zajímavé, že velmi blízko byl podstatě biskupského postavení telegram, který poslal před 25 lety prezident Masaryk slovenským biskupům k jejich svěcení dne 13. února 1921. Zněl: Jsem si plně vědom politického významu dnešního dne pro Slovensko a celý náš stát. Od nových pánů biskupů si přeji jen jedno: Aby jako dobří pastýřové bděli nad náboženským životem na Slovensku a nemohu nevzpomenouti slov miláčka Ježíšova: Bůh je láska. Řekl-li by kdo: Miluji Boha, a bratra svého nenáviděl by, lhář jest. A tuto lásku, páni biskupové, mějtež ke všem národům a jazykům našeho drahého Slovenska.

Tolik aspoň bylo nutno připomenout, i když je to snad známé a pro mnohého únavné, abychom si vytvořili správný základ pro hodnocení činnosti našeho nejdůstojnějšího arcipastýře, abychom si leccos ve svých

názorech opravili a uvědomili a pak měli k němu tím větší úctu a lásku.

Biskup má tedy kořeny v Kristu. Kristus si ho vytvořil. To platí až na naše dni. I na našeho pana arcibiskupa se vztahuje, co řekl sv. Pavel starším, shromážděným v Miletu: »Mějte pozor na sebe a i na všechno stádce, ve kterém Duch sv. ustanovil vás biskupy, abyste spravovali církev Boží, které si vydobyl krví svou« (Sk. ap. 20, 28). I jeho si vyvolil Duch sv. Dnes po odstupu let vidíme, že to není nějaká zbožná fráze, nýbrž že to bylo skutečně prozřetelnostní, že se stal biskupem veliké arcidiecése, zmítané ještě kvasem náboženské krise, ve zpolitisované době, kdy na čelných politických místech stáli kněží, politici, že se stal biskupem kněz nepolitik, nezatížený ani stínem politiky — vždyť vyrostl v prostředí centrálního diecésního úřadu a na katedře bohovědné fakulty. Byl neznám lidu, neznám širší veřejnosti, jemu však nebyl neznám život diecése — nebť v konsistoři se sbíhají všechny nitky náboženského života v diecési. A okolnost, že pozoroval veškeré dění, které ve svém přímém okolí zpěňovalo krev a hnalo horké hlavy často k zmatenému bití do vzduchu, že vše to pozoroval z povzdálí, z jakéhosi odstupu, z výšin, působila, že se nedal strhnouti k ukvapeným činům a krokům. Vlastnost, která je pro pastýře duší základního významu. K tomu přispíval i jeho hanácký původ, že se chránil ukvapeností ve vyřizování i velmi choulostivých záležitostí. Poněvadž nebyl politik, měl volné ruce, i když nebyl proti politice kněží, neboť byl intimním přítelem vedoucího politika i dnešní doby dra Šrámka. Byl hluboce vzdělaný a obeznámen se všemi obory správy diecése. — Dnes jasně vidíme, že dobře volila Sv. stolice, když jmenovala na olomoucký arcibiskupský stolec dr Leopolda Prečana. Jemu se podařilo uklidnit diecési hned z počátku svého biskupování a za okupace se ukázalo, jak dobře byl na svém místě. Znaje úkoly biskupa plnil je podle sil co nejlépe. Mluvil k věřícím svými pastýřskými listy a nepřestal ani tehdy, kdy byla omezena svoboda slova, omezen tisk, i tehda za okupace hlásal slovo Boží, naléhal včas i nevčas, přimlouval, káral se vši trpělivostí a moudrostí učitelskou. Když bylo ohroženo náboženské vyučování ve škole, neváhal se obrátiti stízným dopisem na vládu, v němž ukazoval, jak proti křesťanským řečem vlády stojí nekřesťanské skutky. Že za to dostal odpověď plnou jízlivosti, neudiví nikoho, kdo si uvědomí, že odpověď poslal Moravec. Staral se o vzdělání kněžstva. Neustal ani za nesvobody, když zavřeli bohovědnou fakultu a také zabrali seminář, zřídil náhradní seminář i učiliště. Na tomto se nepřestalo učit ani tehdy, když byli bohoslovci rozehnáni po celé Evropě do pracovních táborů. Umožňuje nadaným bohoslovcům studia v Římě. Aby měl dostatek kněžstva a to dobého, neustále vyzývá věřící k modlitbě a k podpoře kněžských povolání. Kněze své zvlášť otcovsky miluje, posílá jim listy, v nichž je upozorňuje na nebezpečí jim hrozící anebo je vyzývá k horlivé práci na vinici diecése. Aby v dobách zlých zajistil ochranu Boží své arcidiecési, zasvětil

ji Panně Marii. Nezapomíná na své diecézány, kteří byli nuceně v cizině. Když nemůže poslati kněze, ač o to usiloval — pouze jeden se tam dostal, ale za to byl odměněn koncentrákem od ochránců — posílá jim aspoň náboženské tiskoviny a knihy. Zařizuje a neustále zdokonaluje Katolickou Akci, zavádí nový moderní zpěvník Boží cestu, podporuje hnutí exerciční, podporuje snahy a práci katolického studentstva... a je těch podniků, směřujících k povznesení náboženského života a k rozšíření království Božího na zemi tolik, že jich nelze v krátkosti vypočítat. Ale i uvedené stačí k důkazu, že jako biskup plnil své povinnosti, které přejal na sebe biskupským svěcením, svědomitě a horlivě, že může o sobě říci také se sv. Pavlem, že býval pro svou diecési v pracích přehojně, často v pracích a námaze, v nočních bděních. K tomu patřila ještě péče a starost o církevní obce, které byly násilím odtrženy od diecése a s nimiž se nemohl ani písemně svobodně stýkat.

Staral se také o dům Boží. Postavil a pomáhal postavit i opravit chrámy.

Horlivost o čest Boží našeho p. arcibiskupa se neomezovala pouze na vlastní diecési. Jako spolupracovník svého předchůdce, zvěčnělého p. arcibiskupa dr. Stojana, přejal i jeho odkaz, totiž péči o Unii, praktické cyrilometodějství. Dokázal je i v dobách velmi nejistých, při zhroucení první republiky, kdy poskytl ve svém semináři útulek slovanským bohoslovcům — řeholníkům a jejich představeným.

S péčí o náboženského ducha v diecési souvisí i jeho péče o potřebné a chudé. Podporuje Charitu a zavádí ji povinně do všech farností, věnuje zvláštní péči nemocným bohoslovcům a kněžím, stará se o ty, kdož sloužily kněžstvu. Lásku k Bohu a církvi osvědčuje láskou, a to účinnou, k bližním. Sem lze také zařadit jeho péči o lidské a zdravé bydlení kněží a zaměstnanců na panství.

Kromě svých hlavních povinností uplatnil i svůj zájem o umění a vědu. Jeho pomocí je vydán první svazek (fototypicky) Olomoucké bible. Ale to je známo. Uvedu však aspoň jeden charakteristický, méně známý případ. Za okupace, kdy příjmy arcibiskupství byly hodně omezeny nucenou správou německou, posílá na účely Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 100.000 K, rok před tím 10.000 K, aby museum mohlo i v tísní německého útlaku plnit svůj úkol. Posílá je bez okázalosti, skrytě. Jeví se v tom celý on — nerad se ukazuje, zvyklý na ústraní vlastní pracovny. Právě tak jako když, jsa ještě úředníkem arc. konsistoře a profesorem církevního práva, poslal veliký dar — svůj příspěvek ke kodifikaci církevního práva, který byl s povděkem zařazen do církevního zákoníku. Většina neví, od koho pochází.

Všechny své činy dobře rozvažoval. Dotazoval se na mínění zkušených kněží, rád přijímal zdravé a odůvodněné popudy od jiných. Tak se uchránil před nerozvážností a ukvapenými činy. Proto byly také jeho počiny narmoze doprovázeny požehnáním Božím. A dodnes, ač ho tíží kříž osm-

desáti let a je churavý — nikdy nevyňikal zdravím a jen opatrností se drží — neustále sleduje všechno dění své diecése. Je zpraven o všem, sám vyřizuje třesoucí se již rukou mnohé úřední přípisy, je aktivní při řízení diecése i v dnešních dobách jistě vážných a těžkých.

Nelze opominouti ještě toto: Jako zůstal věren svým povinnostem biskupa, tak zůstal věren i své vlasti. Nezradil ani jako biskup ani jako Čech. Nepřistoupil na žádný kompromis, i přes útlak zůstal věrným synem české matky. I on by se mohl chlubit svou vlasteneckou činností, svým vlasteneckým postojem, který byl těžší v jeho postavení, poněvadž nešlo jen o zájmy osobní, ale o zájmy Kristovy, kdyby to nepokládal za svou samozřejmou povinnost. A při tom zachoval i zachovává úzkostlivou spravedlnost i k těm, kdož oslněni úspěchy a mocí se proti němu nepěkně zachovali.

Že se mu leccos nepodařilo, že leckdy i lidské se vplížilo do jeho jednání, kdož by se tomu divil. Vždyť i sv. Pavel si stěžuje, že mu zůstal osten pro tělo, který mu překáží, ale to proto, aby se nevyvyšoval, aby si byl vědom, že vše spočívá v poslední řadě na milosti Boží. Proto prosil a prosí náš arcipastýř své věřící, aby se za něho modlili, aby ho podporovali také tím, že budou ochotně přijímat jeho pokyny a pomáhat podle svých sil na budování království Božího na zemi. A není leckterý nezdar zaviněn také námi, že jsme neslyšeli jeho hlasu, že jsme ho nepodporovali, za něho a na jeho úmysly se nemodlili? Což kdyby místo neplodné a často neinformované kritiky byla se vyřinula z našeho srdce vroucí modlitba? Nebyla by jeho síla jako naší hlavy větší, když by jí byly podporovaly i všechny údy? Nemá pouze hlava povinnosti k nám, ale i my k hlavě, k svému biskupu. Kéž by nám dnešní den připomněl tyto závazky a tak nás živěji a účinněji spojil s naším arcipastýřem. To bude nejkrásnější kytice, nejkrásnější dar k jeho osmdesátinám, když s ním spojení v jednání a smýšlení, ve společné práci s ním se přičiníme, aby Kristus vládl, panoval a řídil nejen nás jednotlivě, ale i celou naši vlast.

R. M. Dacík O. P.:

K připravovanému svatořečení bl. Ludvíka M. Grigniona z Montfortu

Podle zpráv z Vatikánu má být letos, pravděpodobně v červnu, svatořečen bl. Ludvík M. Grignion z Montfortu, který je u nás znám hlavně dvěma knížkami: O pravé pobožnosti k Panně Marii a Tajemství Mariino. Jestliže Církev někoho prohlašuje za svatého, chce tím vzdát náležitou poctu hrdinské ctnosti, ale chce dát zároveň věřícím zářící vzor. Každá kanonisace znamená oživení víry a vzbuzení tužeb po

svatosti. Bl. Ludvík je především světec mariánský. Jeho prohlášení za svatého má v duších oživit a prohloubit úctu mariánskou, kterou ve svých spisech vyvedl na nejvyšší vrcholky. On sám žil tak, jak učil. A proto poznání jeho života vede nejen k svatosti všeobecně, nýbrž k svatosti proniknuté úctou mariánskou.

Ludvík Grignon se narodil v městečku Montfort-la-Canne 31. ledna 1673. Rodina byla chudá a osm dětí vyžadovalo nemálo starostí. Na křtu dostal hoch jméno Ludvík, k němuž připojil na biřmování jméno svaté Panny, kterou uctíval vroucně od nejtělejšího dětství. Záhy byl dán na středněškolská studia do internátů Otců jezuitů v Rennes, kde projevils nejen značné nadání intelektuální, nýbrž i velkou sílu mravního charakteru. Jako člen Mariánské družiny, která kvetla v ústavě, prohluboval Ludvík svou lásku k svaté Panně, která dá zcela zvláštní ráz celému jeho dalšímu životu.

V Rennes se rozhoduje Ludvík nastoupit dráhu kněžskou a počíná studovat bohosloví. Tehdy ještě nebylo pevné zřízení kněžských seminářů, jak je tomu dnes, a tak se musel mladík starat sám o sebe a navštěvovat přednášky na veřejném ústavě bohovědném.

V Rennes nezůstal Ludvík dlouho. Jednak bylo jeho studium velkým zatížením pro rodinu, jednak se naskytla příležitost dobrodinců, kteří mu nabízeli pomoc ve studiu bohovědy v Paříži. A tak odchází Ludvík do Paříže. Jde pěšky dalekou cestu, protože na povoz nemá. V Paříži se ubytovává u staršího kněze P. de la Barmondière, který za mírný poplatek poskytoval příbytek a stravu chudým studentům theologie. Ludvík neměl prostředků, aby se ubytoval v sulpiciánském semináři, byl rád, že mu dobroditelka, sl. Montigny, zaplatila nepatrnou měsíční pensí u dobrého kněze.

Byl šťasten, jak může být člověk na světě šťasten. Studoval s největší horlivostí, modlil se, věnoval se s takovým zápalem skutkům kajicnosti, že můžeme jen žasnout nad úsilím dvacetiletého bohoslovce o podrobení těla duchu. První obětí Ludvíkovou, když přišel do Paříže, píše jeho životopisec, bylo naprosté potlačení zvědavosti. Přišel do Paříže jen proto, aby hledal křesťanskou dokonalost, a proto měl zavřeny oči pro vše ostatní. Třebaže byl v podstatě duší uměleckou, potlačil v sobě všechny sklony umělecké a byl zcela slepý pro všechny krásy Paříže. Když po deseti letech odcházel z Paříže, znal toto město a jeho umělecké bohatství právě tak, jako když do něho přišel. Ti, kdo jej znali, vídali jej, jak chodí vždy s očima sklopenýma, nevidí napravo, nevidí nalevo, je zcela ponořen v myšlenku na Boha. Ulice, umělecké památky, proudící dav lidstva, to vše nemělo pro něho žádné přitažlivosti.

Tento způsob jednání připadal ovšem leckomu podivný a byl předmětem mnoha kritik. Jedni jej pokládali za podivína, jiní mluvili o něm s opovržením. Jen ti, kdo jej znali blíže, věděli, jaký smysl má tato oběť.

Byl to útok proti přirozenosti, boj o vládu nadpřirozena. Člověk, uvažující jen lidsky, to nepochopí. Nemůže to pochopit. Krása je velká hodnota, řekne, krása dokonce má vésti člověka k Bohu, absolutní Kráse. Jak možno ospravedlnit útek od krásy? Zajisté, hledá-li kdo absolutní Krásu, může mu být stvořená krása dobrým a platným průvodcem. Jestliže však už někdo absolutní Krásu našel, netouží po jejím stvořeném odlesku. — A pak, jsou jistě různé typy lidí a jsou také různé typy světců. Co jednomu prospívá, může druhému škodit. Ludvík věděl, proč začíná duchovní život krutou askesí. Sledujeme-li jeho další život, můžeme jen konstatovat, že nikdy této oběti nelitoval, tak jako nelitoval jiných obětí, třeba i daleko těžších, kterými vyplnil svůj život až po okraj.

Klidný život Ludvíkův netrval dlouho. Ztratil svou dobroditelku a tak se octl ve velkém městě bez halíře. Musel si vydělávat, aby mohl žít a studovat. P. de la Barmondière mu našel zaměstnání. Bylo to zaměstnání zcela zvláštní, které mělo pronikavý vliv na jeho duchovní život. Měl hlídat mrvoly ve farnosti sv. Sulpice. To znamenalo, že třikrát až čtyřikrát za týden musel probdít noc u mrtvých. Ludvík se chopil tohoto zaměstnání a konal je se zvláštní láskou. Noc rozdělil mezi modlitbu a duchovní četbu a málo dbal na to, že se nevyspí a že jeho tělo těžce trpí. Jeho hlavou táhly úvahy o lidském životě a jeho smyslu a smrt, tak často viděná, působila mocně na jeho duchovní život. Zvláště dva mrtví, s nimiž strávil Ludvík celou noc, měli na jeho myšlení velký vliv. První byl nějaký šlechtic, který našel smrt při noční orgii. Ludvík myslel na náhlou smrt ve chvíli hříchu a jeho duše byla naplněna hrůzou z věčnosti. — Pohled na dvorní dámu, která platila za největší krásku Paříže a která ztratila ve čtyřadvaceti hodinách všechnu krásu a její obličej se obestřel mrtvolnou ošklivostí, vyvolal v Ludvíkovi jako odezvu hluboký odpor proti všemu časnému, pomíjejícímu a prchavému. Tak byla jeho duše od mládí utvrzena ve věčných pravdách, které později jako misionář dovedl nenapodobitelným způsobem předkládat svým posluchačům.

5. června 1700 byl Ludvík posvěcen na kněze. Jeho duše byla naplněna takovou vděčností k Pánu Bohu za dar svatého kněžství, že celý den strávil před svatostánkem v díkůčinění. Několik dní se připravoval na první mši svatou. Sloužil ji s neobyčejnou vroucností a sebraností, takže kněz, který mu asistoval, měl dojem, že vidí před sebou anděla.

A nyní nastalo v životě Ludvíkově období, které bychom označili slovem práce pro nesmrtelné duše a nikdy nepřestávající utrpení. Toto období trvalo šestnáct let a bylo ukončeno teprve blaženou smrtí neúnavného misionáře.

Touhou Ludvíkovou bylo pracovat mezi venkovským lidem, vrátit Kristově víře a lásce ty duše, které mu byly odcizeny. Jansenismus byl tehdy ještě živý, nejeden církevní prelát byl v jeho zajetí. Ludvík bojoval statečně proti jansenistickému rigorismu, proti jeho strohosti v úctě marián-

ské. Jansenismus vzdálil duše dětinné lásce k Bohu, a proto je učinil chladnými i vůči Marii. Ludvíkova zbožnost byla plna dětinné prostoty a citového vznětu. Toužil vrátit nejen celou Francii, nýbrž celý svět vroucí láskou ke Kristu a jeho svaté Matce. Bude pochopena jeho svatá touha, nalezne oporu a příslušnou podporu jeho nezištná horlivost?

Ludvík prochází krajem z městečka do městečka a koná lidové misie. Jeho nadšená a procitěná kázání nalézají ohlas u lidu, nikoliv však vždycky u církevní vrchnosti. Mluví o něm jako o člověku, který si libuje ve zvláštnostech a navádí lidi k věcem nezvyklým. Z nejedné diecese je vypověděn, všelijaké pomluvy se množí, jeho krásné úmysly jsou křivě posuzovány a nesprávně vykládány. Ludvík počíná klesat na mysli. Nebylo by lepší, aby odešel do cizích krajů, tam, kde nesvíti ještě světlo evangelia? Nač nabízet své síly těm, kdo jimi pohrdají? Tak uvažuje ve své bezradnosti a odhodlává se k cestě do Říma. Chce slyšet rozhodnutí z úst Náměstka Kristova stran své další životní cesty.

Ludvík se vydal do věčného města jako poutník, s holí v ruce, bez peněz, s knihou Písma svatého, s breviářem, růžencem a obrázkem svaté Pany v tlumoku. Peníze jsou zbytečné pro člověka, který se chce postít a vyžebrať si nejnnutnější. Klement XI. přijal poutníka s dobrotou otce všeho křesťanstva. Ludvíkova víra viděla v náměstku Kristovu samého Krista. Svatý Otec, prosil Ludvík, rád bych na misie na dálný Východ, obracet nevěřící... A svatý Otec pohlíží na svatého horlivce a odpovídá: »Francie je dosti velká, abyste v ní mohl uplatňovat svatou horlivost; nechoďte jinam, pracujte dále s dokonalou podřízeností biskupům v diecesích, do kterých vás pozvu. Pán Bůh požehná vašim pracem.«

Ludvík se vrací pevný ve svém rozhodnutí učinit to, co si přeje papež. Dává se znovu do práce. Už nemalomyslní, ani když bude pronásledován. Neopustí pracovní pole, které mu určil Náměstek Kristův. Věří, že mu Bůh požehná.

A tak prochází znovu města a vesnice a koná misie, zvláště v kraji bretaňském. Je originální v práci, v životě, v celém způsobu jednání. Jedni jej zbožňují, druzí se mu usmívají nebo kroutí nad ním hlavou. Jsou jistě v jeho životě skutky, nad nimiž se člověk pozastaví. Nelze vše napodobovat. Životopisec vypravuje na příklad tuto událost. Bylo to blízko Nantes, kde Ludvík konal misie. Když cestou vesnicí zvanou Motte de Saint-Nicolas zaslechl velký hluk a dověděl se, že to mládež tančí, rozhodl se k činu, který mluví o podivuhodné odvaze a zároveň o moci, jakou měl nad lidskými dušemi. Šel mezi tančící a snažil se je dostat od sebe. Mládež se mu však smála, strhla jej do kola a všichni spustili píseň, která se zpívala při jeho misiích. Nevěda, co si počít, vzal růženec, vztáhl ruce vzhůru a zavolal jak nejsilněji dovedl: Jsou-li v této společnosti přátelé Boží, nechť se vrhnou na kolena se mnou! Sotvaže pronesl tato slova, všichni, jak tančící tak diváci se vrhli na kolena a modlili se s ním

desátek růžence. Pak udělal promluvu proti tanci, který bývá zpravidla nebezpečím mnoha hříchů. Jeho promluva měla zázračný účinek: u mnohých se změnil smích v pláč a shromáždění opustilo v klidu místo zábavy.

A uvedu ještě jiný případ, charakteristický pro poznání osobnosti světce. Jeho přítel vypravuje: »Šel jsem kolem čtvrté hodiny odpolední po náměstí v Nantes, když tu vidím, jak vojáci vedou Ludvíka do zámku, za nimi pak táhne povykující lůza. Měl hlavu odkrytou, usmíval se a modlil se hlasitě růženec, který držel v ruce. Šel tak rychle, že mu vojáci sotva stačili. Nedovedli ho však až k zámku, protože jeden z jeho přátel ho vyrval z jejich rukou. Byl nespokojen, protože toužil, jak pravil, už dlouho, aby byl vězněm pro Ježíše Krista. Ptal jsem se ho pak, co se stalo, že šel v průvodu vojáků. Vylíčil mi svůj případ stručně takto: Vracel jsem se z kláštera sv. Klementa. Viděl jsem vojáky, kteří se rvali s komedianty a hrozně kleli. Mnoho lidí tomu přihlíželo. Šel jsem tam a modlil jsem se. Mnozí se přidali ke mně. Když jsem se pomodlil Zdrávas a políbil jsem zemi, vrhl jsem se mezi zuřivce a roztrhl jsem je od sebe. Komedianti, třebaže byli silnější, se hned vzdálili. Vojáci zůstali na poli bitevním. Pak jsem se vracel. Tu jsem uviděl nějaký stolek se zvláštní hrou, o které mi pravili, že působí denně takovéto sváry a rvačky. Tak jsem jej převrátil a rozbil. Vojáci se na mne vrhli jako šelmy, rvali mi vlasy a šaty, a chtěli, abych jim hru zaplatil. Pravil jsem jim, že bych jim dal třebaš milion, kdybych měl. A tak se rozhodli, že mě předvedou svému veliteli, aby mě zavřel. Škoda, bylo to překaženo. Jsem příliš velký hříšník, nezasloužil jsem si této milosti.« Podivný způsob jednání, řekne někdo. Je však třeba mít na mysli Ludvíkovu nadpřirozenou víru, kterou viděl události a věci značně jinak než ji vidí pouhý přirozený rozum. A právě tato silná víra byla východiskem jeho činů a proto je také výkladem toho, co je na nich nezvyklého.

Misijní činnost Ludvíkova byla velmi požehnaná. Kdekoliv se objevil, byl zpravidla přijímán velmi srdečně. Jeho kázání byla četně navštívena, často přicházeli lidé z velké dálky, aby ho mohli poslechnout a vykonat si u něho svatou zpověď. Poněvadž nestačil na všechny práce, spojené s misíemi, nalezl si brzy společníky jednak z jiných řádů, jednak ze světského kléru. Spousta konversí, smíření s Bohem a všelijakých náprav bývala výsledkem jeho misijní práce. Sám neměl ani halíře, a přece mu nikdy nic nescházelo. Při misích ještě obyčejně rozdával chudým, pořádal pro ně občerstvení a mnohdy je i šatil z toho, co dostal od věřících. Toužil vždy založit kongregaci, která by se věnovala misiím. Podařilo se mu to teprve dvě léta před smrtí. Svou kongregaci nazval Tovaryšstvo Mariino. Chtěl, aby láska k Marii, která byla jeho význačným rysem, byla také charakteristickou známkou jeho kongregace. Na všech misích učil lásce k svaté Panně a zaváděl modlitbu svatého rů-

ženice a totéž chtěl, aby konali jeho misionáři, kteří měli být misionáři vpravdě mariánskými.

Misijní činnost Ludvíkova netrvala dlouho, šestnáct let mu popřál Bůh ode dne jeho posvěcení na kněze. Za tuto dobu však vyoral velmi hlubokou brázdou a francouzský katolicismus má jeho horlivosti mnoho co děkovat. Byla to práce, která se neztrácí, která svými účinky přechází z generace na generaci. Ludvík odchází s tohoto světa uprostřed práce. Konal právě misii v Saint-Laurent. Vyčerpán námahou onemocněl a v několika dnech se loučí s tímto světem. Je připraven. Přeje si, aby mu dali do rakve železné řetízky, které nosil na krku, na rukou a nohou jako známku zvláštní služby svaté Panně, do rukou kříž, který si přinesl z Říma, a sošku Panny Marie, kterou nosil všude s sebou.

Ludvík je světec opravdu svérázný. V tom se shodují všichni jeho současníci, to nám dává tušit také jeho literární dílo (o tom bude třeba napsat jindy). Zdá se, že tato zvláštnost a svéráznost života Ludvíkova je způsobena několika příčinami. Je to především jeho snaha žít neustále v přítomnosti Boží a pak jeho pohrdání věcmi tohoto světa, jejichž neznalost ho činila mlčelivým a ponořeným v sebe, když se jednalo o věcech bezvýznamných a malicherných. Láska k duším a horlivost pro čest a slávu Boží ho však vyvolávaly okamžitě k životu a dodávaly jeho slovu zvláštního entusiasmumu. Byl vždy buď ponořen v mlčení nebo kázal. Jeho duše byla velmi čistá a proto se hrozila každého hříchu. To nám vysvětlí ne jeden moment jeho života, kdy se nám zdá být zaujatý proti všemu přirozenému. Všechny své síly zasvětil hlásání evangelia, které chtěl vidět uskutečněné do poslední písmeny. Neznal polovičatosti, nevěděl, co je to povrchnost. Vše, co konal, konal cele. Odtud snad vyvěrala jakási strohost, která jedny přitahovala, jiné odpuzovala. Krutou askesí byl tak vzdálen od všeho časného, tak odhmotněn, že ani největší stvořená krása neměla pro něho kouzla.

Každý světec je silnou osobností, velmi vyhraněnou, každý je v něčem zvláštní. Není divu, že tuto vlastnost nalézáme i na bl. Ludvíku Grignonovi. A je-li snad originálnější než jiní světcí, není tím méně svatý.

Ze země vycházejícího slunce

(Věnováno revui Na hlubinu).

Do Evropy se vrátil po 15tiletém působení v japonských misích na krátkou dovolenou P. dr Pavel Egli O. P., dobrý známý českých dominikánů z Říma. Zde vypisuje některé své poznatky ze svého působení. Je rodilý Švýcar, ale člen Kanadské provincie.

Po svém příchodu do Japonska v roce 1932 byl apoštolát mezi Japonci velmi nesnadný. Počet katechetů byl stále malý, bylo to »chytání na

udici«, apoštolát od duše k duši. Japonský nacionalismus se v této době stále stupňoval, ale stále byla vnější svoboda dost úplná pro práci křesťanských misionářů. Byla však zde — řekli bychom — překážka vnitřní, která zabraňovala konversím. Mládež byla vychovávána v mentalitě pohrdající vším cizím a i široké masy tím byly nakaženy. (Japonský nacionalismus byl vystupňován hlavně po vítězství nad Čínou 1885 a Ruskem 1905, a vede konečně i k přepadení Mandžuska a Číny a vstupu do války proti USA a Vel. Britanii 8. prosince 1941, na velký svátek mariánský Neposk. Početí, ale také došlo ke kapitulaci právě na druhý svátek mariánský Nanebevzetí 1945).

Za války. Při vypuknutí války byli hned moji spolubratři i sestry z kanadské provincie internováni. Zůstal jsem v naší misii sám s jedním italským otcem. Ale na štěstí jsme už měli desítku japonských kněží v čele s japonským biskupem. (V posledním roce před válkou podali všichni biskupové a ordináři v Japonsku demisi a byli nahrazeni ordináři japonskými v počtu dvanácti, vybranými ze 100 domorodých kněží).

Thomistický kroužek na universitě v Sendai

Od r.1940—44 jsem měl velké potěšení řídit kroužek pro thomistické studie na císařské universitě v Sendai. Měl jsem pouze 7 žáků, ale byli to všichni universitní profesori a mezi nimi učenci známí v celém Japonsku. Každý týden jedno odpoledne jsme rozbírali jeden článek svatého Tomáše Akv. z Theol. Summy z traktátu o Bohu. Tento styk s universitními profesory, kteří byli přece všichni pohané, mně názorně ukázal, jak mnoho japonských intelektuálů by se dalo nadchnout pro pravdu. Jeden z nich, profesor práva, který dřív studoval ve Francii, byl pokřtěn r. 1944. Kdo ví, jakou úctu a vliv má inteligence v Japonsku, pochopí jistě velkou důležitost apoštolátu mezi nimi. Také tento kroužek mně dal podnět k překladu Summy proti pohanům. Tato práce není dosud skončena, ale doufám, že ji s pomocí Boží dokončím po svém příchodu do Japonska. Ve vztahu k thomistickým studiím v Japonsku chci zde uvést významný čin. Díky osobním vztahům svého spolubratra P. Vinc. Pouliota s bohatým továrníkem z Kyoto, učinil tento nadaci 300.000 yenů (kolem 720.000 Kčs) na založení katedry thomistické filosofie na císařské universitě v Kyoto, kterážto stolice bude svěřena dominikánům. Ačkoliv ještě pohan, pochopil dobrodiní katolické nauky a principů sv. Tomáše pro morální povznesení Japonska.

Posledního roku před koncem války

Až do června 1944 jsem mohl takřka nerušeně pokračovat ve své práci v Sendai, městě asi čtvrtmilionovém, vzdáleném 8 hodin vlakem severně od Tokia. Ale průběh války byl pro Japonsko stále nepříznivější. Také policie víc a víc nedůvěřovala cizincům. Přišel tedy den, kdy jsem musel

opustit svou milou rezidenci a kapli, neboť policie mně nařídila odejít z místa, kde bylo mnoho továren na válečný materiál. Žil jsem potom v Fukushimu, městě se 70.000 obyv., dvě hodiny vlakem jižně od Sendai. Misijní stanice byla poněkud za městem, a kromě neděle, kdy jsem měl na mši sv. hrstku křesťanů, žil jsem životem poustevníka, neboť jsem nesměl dráždit policii opouštěním města. Od jara 1945 americká letadla už skoro každou noc bombardovala některé japonské město. V noci z 29. na 30. července byl bombardován Sendai, kde v několika hodinách byla polovina města s katedrálou a velkým konventem sester dominikánek proměněno v trosky.

Porážka a příchod Američanů

8. srpna spadla atomová puma na Hirošimu. Ta vyvolala u Japonců největší nervové napětí. Konečně 14. srpna večer promluvil císař — neslýchaná věc — do radia. Tím jsem nabyl jistoty, že je konec války. A skutečně císař už bez své strojenosti, hlasem jemným, mohlo by se říci, naplněným mateřskou něhou, řekl svému lidu: »Ať se naší osobě po úplné kapitulaci stane cokoliv, nemůžeme se už déle dívat na utrpení našeho lidu.«

To vynutilo slzy vzrušení milionům lidí. I vojáci se podrobili rozkazu císaře, jehož autorita zůstávala stále mimo diskusi, i přes naprostý obrat událostí. Hned po podepsání příměří přišlo mnoho amerických vojáků do Japonska. Nejprve vojenskou propagandou za války zklamání Japonci se dopustili i násilných a krutých činů. Ale v několika dnech nastalo úplné uklidnění, a po krátkém čase nabyli k Američanům důvěru a přátelili se s bývalým nepřítelem.

I do naší misie přicházeli Američané na mši svatou. Hod Boží vánoční 1945 mně zůstane jako nejkrásnější vzpomínka z mého misionářského života. Můj malý kostelík byl naplněn zároveň japonskými křesťany s americkými vojáky. Proto jsem také řekl ve svém kázání, že jedině křesťanství je schopno se modlit a zpívat spolu s včerejším nepřítelem, v opravdovém a hlubokém citu bratrství, klanět se témuž Bohu a přijímat Spasitele spolu ve sv. Hostii.

Zcela nová situace po válce

Porážka dala mnohým Japoncům pochopit klam jejich šintoistických koncepcí a velkou nesrovnalost mezi porážkou a zbožštěním jejich země a císaře. Ale i sám císař prohlásil, že by bylo pošetilé si přisvojovat božský charakter. Dva roky před tím to tvrdil P. Samrborn S. V. D., ale byl za to zatčen a týrán až do konce války.

Kdo miluje Japonsko jako misionáři, musí se jen těšit z jeho porážky, která je velkým dobrem pro ten lid. Za války se tvrdilo (lidsky mluveno), že ani v případě vítězství Japonska, kdy by jejich pýcha jim dovolila jen

pohrdat náboženstvím nepřítele, ani v případě porážky, kdy se jejich ne-návist obrátí i proti náboženství nepřítele, křesťanství nemá budoucnost v Japonsku. Ale na štěstí naše lidské předpovědi zklamaly. Přes porážku je nadšení pro Církev v Japonsku veliké. Na dlouhý čas snad ještě nebude hromadných konversí, ale může se čekat stálý vzrůst. A nebudou to jen lidé chudých vrstev, ale také tříd vedoucích a inteligence, jimž nyní spadly okovy (a byly to okovy železné) náboženské úcty státu a císaře. Můžeme se modlit s důvěrou za obrácení císařské rodiny. Císař, který měl za učitele frančtiny vynikajícího katolíka a pozdějšího admirála Yamato, zná nepochybně Katolickou nauku a je dobře disponován v tom ohledu. Císařovna na konci války navštívila mateřský dům jedné kongregace japonských sester zvaných Aischinkai, blízko Yokohamy. Je třeba zdůraznit při tom i zásluhy Američanů a jejich velitele generála Mac Arthura, neboť právě jejich chování vzbudilo často i sympatie ke křesťanství. Nyní je nutno očekávat i velký příliv misionářů protestantských, ale myslím, že už nebudou zde hrát hlavní roli, kterou měli od r. 1870. Před válkou a za ní opustili všichni protestantští misionáři Japonsko, protože byli ze států Japonsku nepřátelských, a bez finanční pomoci, která tím protestantským obcím přestala, se velmi protestantismus oslabil. Katoličtí misionáři naproti tomu, i ze zemí, stojících s Japonskem v nepřátelství, dali přednost internování v Japonsku před návratem do vlasti, ukazující tím hluboké citění s lidem svého nového působení a své nejčistší úmysly. Utrpením přestálým za této internace lze snad také vděčit, že nyní nastala nová situace. Ostatně počet katolických misionářů ze zemí, stojících s Japonskem v nepřátelství, byl asi pětina všech katol. zahraničních misionářů a potom zřízení čistě japonské hierarchie už napřed vyvracelo námitku, jakoby katolická církev byla cizí církev.

Avšak fakt nejvíce přispívající k nové příznivé situaci je bezpochyby zhroucení šintoistické ideologie a mythologie, tvořící po dva tisíce let podklad japonského státu.

Úkoly katolické inteligence v Japonsku

Přes novou, nadějnou situaci, zbývá k vykonání v Japonsku velké apoštolské dílo. Zatím co v Číně a Indii připadá 1 katolík na 100 obyvatel, v Japonsku až na 700 obyvatel. Co se týká inteligence, ta byla vychována koncem XIX. a začátkem XX. století v ideologii naprosto materialistické a agnosticické na universitách v Evropě a Americe. Zbývá zde hlavně vědecký apoštolát mezi inteligencí. Musí se uznat, že zde byla dosud velká mezera. Je pravda, že byly katolické kroužky na universitách v Tokiu i jinde, ale ty nezachytily z inteligence, která vycházela z těchto universit. K jejich získání se musí použít prostředků, hlavně časopisů a literatury, jež by stála na jejich úrovni a blížila se zájmům japonského inteligenta. Je třeba přeložit mnoho základních knih, schopných zaujmout

pro filosofii a katolické náboženství, neboť japonský inteligent zná literaturu a filosofii celého světa, kromě katolické. Je třeba misionářů dobře formovaných filosoficky, sociologicky a theologicky, znalých exegese i všech věd, které mohou vzbudit sympatie u Japonců. Jsou sice už v Japonsku některé katolické časopisy vydávány, ale proti početným pohan-ským neznamenají mnoho. Rovněž tak i katolická kniha. Tento nedostatek katolické literatury mně dal podnět k plánu, jímž se zabývám již několik let, založit kongregaci japonských sester dominikánek, které by s životem modlitby a kontempace spojovaly studium a apoštolát na poli intelektuálním, hlavně překládáním potřebné literatury. Před svým odjezdem z Japonska arcibiskup Tokijský Msgr. Doi tento návrh schválil a sv. Otec mne ve zvláštní audienci 18. XII. min. roku k tomu povzbudil a dal své požehnání. Prosme Pána žní, aby poslal četné, horlivé a ochotné dělníky na svou vinici do Japonska.

Ž I U O T

Láska Kristova pudí nás . . .

Ať vezmemě kterékoliv číslo kteréhokoli prot. časopisu nebo revue u nás, nenajdeme skoro čísla, které by neútočilo otevřeně, vytrvale, soustavně a hlavně nekřesťansky proti katolíkům. Jednou je to proti Vatikánu, otiskováním zpráv cizích agentur, s nimiž by jinak nechtěli mít mnoho společného, ale proti katolíkům se ty zprávy hodí. Jindy je na programu naše »modlářství«, klanění se Marii, naše »pověra«, úcta ke svatým a podobně. Při tom si nedají mnoho práce s tím, aby trochu poznali historický vývoj a původ toho všeho a hlavně historickou pravdu všeho toho, nad čím se pohoršují. Tak se dočteme, že katolíci u nás trpí komplexem méněcennosti. Fakt je, že všichni mocní, bohatí, učení u nás nadržovali protestantům proti katolíkům. Katolíci si musili teprve pracně dobývat důvěry, která jim byla odnímána na základě nešťastného historismu, stále přehříváných historických i pseudohistorických zkazek.

Teď si protírají oči, že přece jen se dost dosáhlo velkou houževnatostí katolické práce, a odtud ona zvýšená nevraživost. Uvažte, bratří, že z katolíků si vás nikdo ani nevšímne, o vás nikdo nezavadí, na vás neútočí. Stěží byste našli jeden katolický časopis, který by se o vás tak otíral jako vy o nás . . .

Co z toho plyne? Nenapadá vám při vašem povyšování se nad katolíky, že by mohlo o vás platit Kristovo podobenství o pyšném farizeu, který se vychloubá, že není tak špatný, jak ten hříšný publikán . . . Nenapadá vám, přátelé, že Kristova láska a duch jednoty je především rozeznávací,

vlastně jedinou rozeznávací známkou Kristova ducha? Není-li ve vás lásky — a té ukazujete vůči nám pramálo či nic — jak se chcete hlásiti ke Kristu? Takhle chápete toleranci? Prosíme redakce takového Nového Rozvoje, Kostnických jisker a podobně, aby vzaly na vědomí, že se takhle dopouštějí rozeštvávání, veřejného ostouzení jedné části obyvatelstva, že tímhle ruší toleranci, a až katolíci přejdou k obraně, aby to pak nevyhlašovali zase dokonce za útok.

Braito

Jeden z málo známých pohledů na Katolickou akci

Stran Katolické akce je stále hodně nejasnosti, až rozpačitosti. Lékdo ji chápe jako novou organisaci, jiný v ní zase chce vidět výběrovou akci, ale zase nějak zapomíná shromáždit vše v jednu rodinu, v jednu společnost těsně spojenou. To poslední by také nebylo zdravé právě tak jako to prvé. Není-li Katolická akce nová organisace, a nové přidávání práce kněžím, tak také zase nesmí být jen sehnáním několika laiků do houfu určité práce. Katolická akce musí sdružovat lidi v živém společenství opravdu společného života, kde se lidé shromažďují v živé buňce, která se stará o zvláštní příliv duchovních darů pro zvláštní úkoly a práce. Nesmíme zapomínat na to, že Katolická akce musí shromáždit své údy a spolupracovníky v jakémisi posvátném bratrstvu. Připomíná mi to hodně bratrstva, kterými byla Itálie zaplavena v době, kdy reforma přemáhala renesanci. Ovšem bratrstva bez stanov, bratrstva, pro která stačí jen směrnice Katolické akce diecesní.

Nejídálněji to má vyřešeno hnutí JOC a pak u nás hnutí Studentské katolické akce, která školí speciálně své členy zvláštní duchovní péčí tábory, exerciciemi, oblastními kursy a podobně. Není to jistě ještě u nás ideální, ale jsme si toho vědomi, byli jsme si toho vědomi, kteří jsme za války tuto akci budovali a byli si toho vědomi od začátku i studenti, kteří se shromáždili v katolické akci.

Nesmíme nechat své spolupracovníky Katolické akce bez mimořádné duchovní péče. Musíme se starati o jejich exercicie, musíme je čas od času shromažďovat a formovat jejich duchovní život. Duchovní si jich musejí zvláště všimati a věnovati jejich duchovnímu životu zvláštní pozornost ve zpovědnici. Naši horlité Katolické akce mají totiž být solí země, mají druhé věsti k Bohu, mají obzvlášť horlivě, na docela exponovaných místech budovati království Boží, jsou proto vystaveni zvláštním útokům pekla a tak potřebují mimořádné péče a mimořádného vedení a duchovního zásobování.

A ve větších městech bude dobré, když je shromáždí duchovní otcové Katolické akce; protože je těchto členů více, shromáždí je v taková svatá společenství, rodiny, které by byly duchovním domovem, útočištěm a školou těmto bojovníkům božím.

Braito

Sdružení katolické mládeže ve Francii

Sdružení katolické mládeže ve Francii bylo založeno v r. 1886 na podnět hraběte Alberta de Mun Robertem de Roquefeuil a sedmi dalšími studenty. Je v něm spojeno 5 hnutí mládeže:

Křesťanská zemědělská mládež,
Křesťanští studenti,
Křesťanská nezávislá mládež,
Mladí křesťanští námořníci,
Křesťanská dělnická mládež.

Tato hnutí katolické mládeže se liší podle sociálního prostředí. Spolupracují na zavedení křesťanského společenského řádu ve Francii.

Katolické sdružení je hnutím mládeže nejen nábořem, ale i aktivními výchovnými metodami.

Jde o sociální hnutí, jež navrhuje reformy společenské struktury.

Rozdílná prostředí, na něž se obrací, nutí každé hnutí chápat společnost a spolupracovat s ní.

Sdružení katolické mládeže ve Francii má hlavním posláním zlepšit životní podmínky mladých po stránce lidské, duchovní a sociální.

Sídlo Sdružení je v Paříži, rue Assas, 14.

Členy Generálního komitét Sdružení jsou:

Allain Barrère, předseda, páter Lambert, podpůrce, páter Verillon, Rémy Montagne, Roger Cartayrade, René Colson, místopředsedové.

Mnozí známí politikové vyšli ze Sdružení katolické mládeže ve Francii, na př. Pierre-Henri Teitgen, Georges Bidault a jiní. sif.

Maršál Čankajšek spolupracuje na překladu žalmů

Dr Jen Wu, nový vyslanec Číny u Svaté stolice, uskutečnil s maršálkem Čankajškem překlad žalmů z originálu do čínštiny. Dr Wu sám pak připravil překlad misálu a brzo i překlad Nového Zákona. Překlad Nového Zákona začal na výslovné přání maršálkovo, aby tento překlad byl stravou pro lidi uchvácené pravdou a aby se přispělo k rozšíření Kristova učení v Číně...

Křesťanští holandští odboráři na obranu svých biskupů

Komunistický dělnický syndikát holandský zahájil ostrou kampaň proti holandskému katolickému episkopátu, obviňuje jej z reakcionářství. Protest proti této kampani praví: Katoličtí dělníci holandští! Komunista Blozizjl, předseda EVC, urazil hrubě našeho kardinála a episkopát tvrzením, že episkopát svým pastýřským listem z března 1946 podepřel kapitalismus a postavil se reakcionářsky proti zájmům dělnictva. Naše odborové hnutí se musí ohradit proti této urážce. Co se děje jinde, nesmí se dít u nás.

Vybudujeme společnost se spravedlivými mzdami, v níž bude vládnout spravedlnost a jistota sociální; společnost, ve které se dostane dělníku jeho správného místa, které mu patří zároveň s nejvyšším možným vzděláním. Křesťanští dělníci, semkněte se!

Sociální týden pro ostrovy a kraje kolem Caraibského zálivu se bude pořádat od 3.—10. února v San Domingo. Všude tam jsou velmi žalostné sociální poměry. Proto katoličtí sociologové a hierarchie zřizují komise, a studijní centra ku pozvednutí této úrovně na Antilách.

34. zasedání Sociálních týdnů se bude konat v Paříži

Po triumfálním úspěchu, kterého bylo dosaženo loni ve Štrasburku, bude se letos konat 34. zasedání francouzských Sociálních týdnů v Paříži od 28. července do 2. srpna.

Námět bude velmi důležitý a zároveň i velmi aktuální:

Sociální katolicismus ve vztahu k velkým současným proudům.

Běží o analysování hlavních směrů: marxismu, novoliberalismu, fašismu, o vyzvednutí jejich příčin a podstatného významu, o jejich posouzení ve světle křesťanské nauky pro lepší podtržení originalnosti a aktuálnosti katolické sociální myšlenky.

Po úvodní přednášce M. Charles Flosyho bude ze sedmnácti přednášek osm věnováno práci analytické a posudkové; tři připomenou základní principy křesťanského sociálního řádu. Šest přednášek bude probírat několik praktických a aktuálních problémů jako příklad a příležitost srovnání.

Podáváme program kursů a jména profesorů, kteří už byli požádáni o účast:

1. Krise civilisace — Mr. Charles Flory, předseda francouzských sociálních týdnů.

I. Skutečnosti:

2. Nástup mas a revoluce dvacátého století — Mr. Joseph Folliet, profesor sociologie na katolické fakultě v Lyoně.
3. Socialisace současného života — R. P. Bigo, S. J. z Action Populaire.
4. Záměna liberálního hospodářství za hospodářství řízené — Mr. Pietre, profesor právnické fakulty ve Štrasburku.
5. Porážka a pozůstatky fašismu — Mr. Beuve-Ulery.
6. Socialistické směry. — Mr. G. Marcy, profesor na právnické fakultě v Aix-en-Provence.
7. Marxistický člověk — Mr. Jean Lacroix, profesor filosofie na Lyceé du Parc v Lyoně.
8. Dnešní tvářnost liberalismu — M. Alain Barrère, profesor na právnické fakultě v Toulouse.
9. Zrození, vývoj a přítomný stav sociálního katolicismu — Mr. Georges Aourdin, ředitel Vie Catholique Illustrée.

II. Zásady (srovnání základních postojů doktriálních):

10. Pojetí člověka — R. P. de Lubac S. J., profesor theologické fakulty v Lyoně.
11. Pojetí sociálního řádu — Mr. Maurice Blouzel, hon. profesor university v Aix-Marseille.
12. Pojetí sociálního vývoje
Smysl dějin — R. P. Chem, O. P.

III. Orientace (srovnání několika praktických postojů.)

13. Metody sociální politiky — Mr. Marcel Prelot, profesor právnické fakulty a fakulty věd politických ve Štrasburku.
14. Populace a rodina — Mr. Paul Archambault, předseda Generálního svazu rodin.
15. Vlastnictví nástrojů výroby — Mr. René Thery, profesor svobodné právnické fakulty v Lille.
16. Povolání a podnikání — Mr. Brethe de la Gressaye, profesor na právnické fakultě v Bordeaux.
17. Úkol státu — Mr. Jean Dabin, profesor právnické fakulty v Lovani.
18. Mezinárodní řád — Mr. Georges Lebrun - Kebis.

Maurice Ricord:

Křesťan a peníze

Přednášky pátera Riqueta v katedrále Matky Boží v Paříži

Byl jasný večer 7. července 1945. Ještě před necelými dvěma měsíci zuřila na francouzské půdě válka a umírali lidé. Na prostranství před Troçaderem se společně modlilo 150 tisíc lidí za mír ve světě. Sešli se zde vojáci, zmrzačení, rodiny ve smutku, deportovaní, postižení lidé a uprchlíci. Svatý otec Pius XII. dovolil sloužit večerní mši. Vlahým tichým večerem se nad shromážděním nesla slova pátera Michela Riqueta a padala do duší posílených utrpením jako dobré zrno do čerstvě zorané půdy.

— Kážeme ukřižovaného Krista, který je pohoršením všem farizejům světské slušnosti a rituelního konformismu, jenž je pošetilostí pro moudrost pohanů, ale který je všem, kteří věřili, mocí a moudrostí Boží.

Kněz Tovaryšstva Ježíšova se podobal trestanci. Měl na sobě pruhovaný vězeňský oděv, který mu oblékli v koncentračním táboře, připomínal Krista, přioděného šatem blázna. Na jeho těle byla patrna ještě čerstvá znamení jeho krutého utrpení. Neprojevoval však citů nenávisti. Volal své bratry k lásce k bratřím.

Vždyť napsal na poslední straně své knihy »Civilisme du Chrétien de France« (Občanské ctnosti francouzského křesťana): »Naším největším nepřítelem je nenávist. Vše, co zasévá do srdce Francouze nedůvěru,

zášť a nenávist k ostatním Francouzům, přináší Francii zkázu. Jsou špatní Francouzi a zvláště jsou Francouzi prostřední. Nenávistí se nestanou lepšími. Lepšími je učiní láska.«

Dotčená kniha, která by měla tím více působit na srdce čtenářů, že byla dopsána v Dachau, je stejně jako věta pátera Riqueta určena přímo pro život, duši, která zná jen spravedlnost a svobodu.

Páter Riquet je stár 48 let. Za první světové války byl v r. 1918 významen jako voják-poddůstojník za odvalu. Je příkladem statečnosti, rozhodnosti; je mužem činu. Byl žákem Jacquesa Maritaina, později jeho přítelem. V r. 1920 vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova.

— »Jsem více theologem než filosofem. Ve svých přednáškách v katedrále Matky Boží, které budou spíše svědeckým dokladem než filosofií, se budu zabývat postojem křesťana ke katastrofám vůbec a zvláště k těm, které jsme nedávno prožili,« řekl mi Riquet v předvečer svých postních přednášek v r. 1946. Tehdy chtěl zahájit cyklus studií »Křesťanství a hodnoty vzkříšení.«

— »Existuje však toliko jedna hodnota vzkříšení, dodal, a tou je láska. Znovubudovat s láskou jest jediný způsob obnovy.«

A přece milovat — Znovubudovat s láskou — Silnější než nenávist — Francie, hlasatelka křesťanské lásky — byly názvy jeho čtyř přednášek z r. 1946.

Bylo by zajímavé vrátit se ke kapitolám morální theologie a ukázat, že každá obsahuje požadavek lásky a že povinnosti křesťana v rodinném a manželském životě, v životě občanském a politickém, v životě práce a obchodu jsou »povinnosti lásky,« řekl mi Riquet loni, jako by již připravoval příští přednášky, vycházejí z těch, které právě skončil.

Křesťan a peníze, bude název přednášek, které pronese páter Riquet před velikonočními v katedrále Matky Boží v Paříži, na místě, kde se odedávna na morálním poli rozhodovaly základní problémy lidského svědomí.

— »Letos chci,« řekl mi, »hovořit o morálce peněz. »Neblahé« účinky peněz jsou způsobeny skutečností, že ze světa peněz byla vyhnána láska. Uvedme do užívání peněz opět lásku a peníze se stanou nástrojem humanitního a blahodárného hospodářství. Nebudu soustavně brojit proti bohatství, obvyklému nástroji lidského štěstí, jež je jím, ale jen tehdy, jestliže ho užíváme s láskou k člověku. Nezapomínejme však slov Evangelia, že blahoslavení jsou ti, kdož jsou chudí duchem. Nebudu hlásat, že šťastni jsou ti, kdo jsou chudí, kdo trpí hladem, ale že jsou šťastni ti, kteří se dovedou odpoutat od pomíjivých věcí. Bude to pokračování svědeckého dokladu, který jsem loni podal o štěstí, jehož je ještě schopen člověk, uvězněný v koncentračním táboře.«

Tak mluví páter Riquet o deportaci, člověk, který ji poznal vlastní zkušeností.

Páter Riquet vždy bojoval proti nespravedlnosti. Již v r. 1924 se postavil svou brožurou »Jeho veličenstvo zákon« proti zákonům, které měly postihnout věřící. Na studentské konferenci Laennecké v Paříži byl střediskem francouzského hnutí odporu. V letech 1941—1943 kázal v adventě a v postě v chrámech Saint-Séverin a Saint-Léon. Když v r. 1942 pronesl ohnivé kázání o Jeanne d' Arc, aniž však se zmínil o Angličanech, a použil historické události o panně Orleánské jako srovnání se současnou těžkou dobou, uviděl, že z chrámu odchází Robert Brasillach na znamení protestu. Nazítří pak byl napaden Maurrasem v listu Action Francaise.

Páter Riquet se stal střediskem odboje, spojoval účastníky odboje s těmi Francouzi, kteří nesouhlasili s porobou své země.

— »Teď už nebudete dále ukryvat v záhybech kleriky nitě odboje,« řekl mu Hans Kensen, když jej 18. ledna 1944 zatýkal. Páter Riquet právě sloužil mši v oratoři Laennecké konference.

A přece nebyl konec! Jedno mu nemohli vzít: ducha pátera Riqueta.

Páter Riquet si zachoval svobodného ducha, spjatého jen s vírou ve Francii, křesťanství a ve spravedlnost. Nikdo není vězněn, zůstane-li svobodný duchem.

Michel Riquet myslil a psal svobodně ve Fresnes, kde byl uvězněn, v Dachau i v Mauthausenu. Není snad jeho nejkrásnějším činem odboje myšlenka závěru knihy »Občanské ctnosti francouzského křesťana«, která má pečť ideálu svobody, rovnosti a bratrství?

»Klášteří poslušnost jest — ukazuje páter Riquet školou občanské svobody. Klášter je rovněž skvělým příkladem školy bratrství, založené na hlubokém pocitu rovnosti všech lidí.«

Páter Riquet je především křesťanem a dobrým Francouzem. A tak se nám jeví i ve svých přednáškách v katedrále Matky Boží v Paříži.

Katolík a školský zákon

»Svobodné noviny« ze dne 25. února 1947 přinášejí ve svém »Pražském filmu« tento obrázek:

»Na filosofické fakultě se přednáší o Andrém Gidovi. A kdo řekl Gide, řekl i immoralista. A tak chtě nechtě musí přednášející profesor, takto vydavatel Kritického měsíčníku, ilustrovat svůj výklad literárními pikantnostmi. Věc je však komplikována tím, že tyto přednášky navštěvují též jeptišky a řeholnice, které jsou s kolegou bohoslovcem svéráznou skupinou mezi posluchači. Těsně před okamžiky uvedeného rázu se důstojně zvednou a opouští místnost, aby se vrátily teprve tehdy, až jim bohoslovec řekne, že lze. I stalo se nedávno, že přednáška dospěla do stadia, kdy bylo možno očekávat odchod církevních činitelů. Obvykle se to projeví tím, že přednášející se odmlčí a zažehne cigaretu. Tentokrát se však zkoumavě podíval do nedutajícího auditoria a ptal se:

»Odešly už ctihodné sestry?« Vyčkal s kamennou tváří jejich překotného ústupu a dodal: »Chtěl jsem totiž jen říci, že manželka hrdiny románu porodila dceru.«

Čtenář ať posoudí sám, do jaké míry je rozumné zesměšňovat city, které patří k základním předpokladům mravního života jak soukromého tak sociálního. Toto zesměšňování (celkem laciné) si nemůžeme dovolit ze dvou důvodů. Náš kněžský katolický dorost patří svou výchovou k nejmodernějším v Evropě a není zatížen barokním formalismem a má kladný poměr ke všemu, co zajímá dnešní mládež. A za druhé, mravní stav naší současné studentské laické mládeže není tak skvělý, abychom si mohli dovolit takové ironie nad »pikantnostmi immoralisty Gida.« Po té stránce každým slušným a váženým člověkem otřásla slova pres. dra Beneše v jeho vánočním projevu o nemravnosti a alkoholismu mezi mládeží. Není to vše prostě důsledkem úpadku školy, která učila, ale nevychovala, ano, ježto brala mládeži úctu k mravním zásadám, jež si přináší z rodiny?

Vezme-li zamýšlená školní reforma naši školu ještě poslední základ křesťanské morálky, jak skončí náš národ? Jsou obavy, že škola se stane výsadním monopolem státu. Náboženství a morálka se nahradí občanskou naukou a politickou výchovou. Naše škola nebude protináboženská, ale bude protikřesťanská. Na místo Kristovo se postaví do lidských duší jiní Mesiáši — Spasitelé. Na místo dosavadního Boha — noví bohové. A že k tomu dojde, je vidět z případů, kdy se již dnes tiše berou kříže ze škol přes statečný, ale marný odpor věřících rodičů, jako na pokusné škole Dr Edv. Beneše v Baťově. Žádný zákon nepomůže. A vůbec lidské opory nemáme.

Politicky se nemá katolík o koho opřít, neboť žádná strana dnes nemá čistě křesťanský, t. j. katolický program. A žádný denní tisk se nestaví za čistě katolické zájmy. Národ, jenž je z 80% katolický, si zvolil vládu ze dvou třetin nekatolickou. A z katolických poslanců, kolik je jich katolíků v duchu Kristově?

České náboženské společnosti přes všechnu vzájemnou rozdílnost mají jeden rys přece společný, a tím je činná, podnikavě pracující nenávisť proti katolickému náboženství. Je ilusí vpravdě snít o nějakém společném křesťanství za cenu ústupků a Církve k tomu nikdy v dějinách nevolila. Jidáš pracuje a bdí, a katolíci spí a liknavě čekají.

Školská otázka je otázkou, zda chceme i dále žít na lidském základě, na českém základě a na základě křesťanském.

Návrh na nový základní školský zákon vznikl v době, kdy byl ministrem školství komunista dr Nejedlý. Od té doby byl již často měněn na žádost profesorů a rodičů. Je naší povinností vydobýt si školství důstojné víry našich předků!

Je naší povinností nezůstat na poloviční cestě a ukázat světu, že jsme

národem kulturním. Je to povinností rodičů, mládeže i kněží. Musíme začít mluvit, obětovat a jednat.

Jde o zavedení jednotné školy a jsou obavy, že se tím sníží kulturní úroveň mládeže. Jde dále o to, aby veškeru výchovu převzal stát do svých rukou, což je proti přirozenému právu rodičů. Rodiče mají právo určovat výchovu svých dětí a i nejprotináboženštější státy, jako Francie a pod., toto právo respektovaly. Připustit státní monopol ve školství by znamenalo schvalovat to, co dělal fašismus. Všechny dnešní školy mají své kořeny v Církvi, jež jediná byla nositelkou kultury v době největšího rozmachu ducha. Dejte Boží Bohu!

Jde dále o to, aby s právem na školy stát vzal rodičům a Církvi i dosavadní majetek nestátních škol. Odcizení majetku je též proti přirozenému právu a vlády, které vznikaly z krádeže věcí Božích, se samy odsuzovaly k záhubě.

Náboženství je buď vyloučeno úplně nebo je připouštěno potud, pokud to vyhovuje státu. Příznačné je, že se bere náboženské vyučování mládeži ve věku dospívání, kdy ho nejvíce potřebuje. A zatím co náboženství se odsuzuje, politická výchova je závazná pro všechny. V jakém duchu bude? Na čí diktát?

Děti mají i jísti ve škole. Pod rouškou sociální pomoci se rozvrací rodina: otec jí v závodní kuchyni, dítě ve škole, co tedy bude s matkou?

Určité ročníky jsou povinny podrobiti se začlenění do práce. Tedy věci, kterých jsme se hrozili za Němců.

V demokratickém státě se nemůže lid zbavit základních lidských práv. A zde jde o záměrný rozvrat pout rodinného života, o zesocialisování dětí a mládeže. Jistě to musí mít i ideologické pozadí, a to je zásadně protikřesťanské a protilidské i protinárodní. Mládeži se bere svoboda myšlení, rodičům se berou děti a všem se bere právo na vlastní, osobní, rodinný život. Každý katolík je odpověden za budoucnost celého národa, za jeho bytí či nebytí. Je nutné vzchopit se. Volá nás Kristus. V duchu sv. Pavla křesťan chce býti poslušen i špatných vládců v tom, co spadá do jejich moci. Ale ve věcech svědomí, z nichž každého bude Bůh soudit, a patří mezi ně i otázka školská, platí zásada, že »více sluší poslouchati Boha než lidí«.

Sav

Maurice Ricord:

Daniel Rops, náboženský historik

Navštívil jsem slavného, téměř populárního autora, Daniela Ropse. Bydlí v tiché aleji v Neuilly. Jeho světlý, zdánlivě veselý byt, jako by se nesrovnával s jeho přísným dílem. Vše bílé, smetanové, na stole růžové karafiáty. V přijímacím saloně malý krucifix z ebenu. Spisovatel je muž asketický štíhlý, neobyčejně mladistvého vzhledu, avšak ve tváři se zračí hluboké vnitřní soustředění.

Rops, jemuž Francouzská akademie udělila svou poslední velkou literární cenu, je autorem asi dvaceti románů, souborů povídek a kritických essayí a pak děl historických, Poslední dvě: »Svaté dějiny« a »Ježíš a jeho doba« budou brzy doplněny dílem: »Církev apoštolů a mučedníků«.

Svémi studii usiluje Rops vrátit duši světu, o kterém soudí, že duši nemá. Jeho mládí bylo křesťanské, avšak ve dvaceti letech se odchýlil od víry, která je dnes náplní jeho historického díla. A když se ho ptám, po jakých cestách se vrátil ke křesťanství, pravil mi:

»Nejprve zkoumáním prostých problémů sociálních. Křesťanství je prvopočátečním, hlubokým základem naší civilizace. Bez něho se všechno hroutí. Je odpovědí na určitou úzkost žít. Když jsem domyslel a napsal »Svaté dějiny« a »Ježíše a jeho dobu«, jaksi jsem položil jednak své vlastní základy, jednak základy, které považuji za nezbytné pro naši civilizaci.«

Tak se z autora románu »Srdce spoluvinné« stal soudobý mistr dějin náboženství, mistr, jenž pro svou látku hoří vášní téměř apoštolskou a kritik a historik Péguyho, Psichariho a Rimbaudův, kteří rovněž prožili své duševní drama. V knižce »Hledání Boha« Rops snesl tři essaye. V jedné z nich: »Pascal a naše srdce« vypráví o svém metafyzickém neklidu a provolává svou radost, když proň nastal »večer, kdy už není třeba diskusí ni důkazů, kdy všechno se rozřeší v srdci, modlitbou a pokleknutím«.

Jeho znovu nalezená víra je víra jednající a jejími činy jsou dvě velká díla, jejichž úspěchu na knižním trhu se nevyrovnají romány nejsensačnější. Zejména knihy »Ježíš a jeho doba«. Každý žasne nad odvahou a epickým i lyrickým vnuknutím autora, jehož lyrismus nikterak nedeformuje ani neodchyluje smysl předmětu.

»Abychom pochopili Krista«, praví mi Rops, »k tomu dobře vmyslet se do duší jeho současníků, svědků jeho života, do prostředí všeho, co vykonal a viděl. Je nutné dýchat vůni krajin, kterými procházel. Je třeba si přesně uvědomit vzdálenosti, i když Palestina je menší než naše Bretonsko, a úsilí, se kterým plnil své poslání. Všechny zákruty života Kristova se dotýkají zeměpisu a dějepisu.«

Ropsovo úsilí pochopit se zdařilo. Kniha »Ježíš a jeho doba« čerpala mízu z knih svatých, ale je to dílo živé. Přistupujeme k němu se zvědavostí, ale vracíme se k němu s rozkoší.

Stejnou hodnotu mají »Svaté dějiny«, jejichž první vydání vyšlo 1. července 1943. Dvacet dnů nato vstoupilo gestapo k nakladateli Fayardovi, který však tuto návštěvu očekával a zbývajících 14.000 výtisků pečlivě ukryl. Němci prohledali kdejaký kout, ale zabavili pouze 55 výtisků. Všechny ostatní byly za okupace rozprodány tajně.

»Zklamaní Němci,« praví mi Rops, »se chtěli pomstít tím, že šli do tiskárny a zničili sazbu. Kniha byla opět vysázena znovu a opět vydána.

Že se Hitler viděl v Nebuchodonosorovi, za to nemohu. Mým přáním tato podobnost nebyla.«

Daniel Rops je nezaujatý historik. Jako katolík ví, co Církev dluží Starému Zákonu a čím je Řím povinen Jerusalemu. A právě za německé okupace napsal také ve svém »Hledání Boha«:

»K mysteriu Izraele může křesťan přistupovati jen s dvojím a odporujícím si pocitem věrnosti a odsudku, vděčnosti a soucitu. Víme, zač vděčíme národu, jenž zasel do země sémě pravdy, dříve, než jsme se zrodili; víme, že bez jeho hrdinské obrany by křehká rostlinka byla uhynula; a nemůžeme neuznávat smysl té skutečnosti, že se ještě modlíme k Bohu, k témuž Bohu, týmiž slovy, která byla jeho slovy. A tak správný symbol spatříme na okně katedrály v Chartres: čtyři velcí Proroci nesou čtyři mladé muže, Evangelisty: nové poznání spočívá na Staré pravdě.«

Takovým způsobem, s takovou suverénní objektivností ovládá látku Daniel Rops, jeden z nejbezpečnějších soudobých historiků. »Svaté dějiny« jsou projevem krásného vědomí.

P R A C O U Ň A

Po stupních mlčení

Celý vnitřní život by mohl záležet v tom jediném slově: Mlčení. Mlčení připravuje svaté. Ono je uvádí do svatosti, mlčení je vede dále a dokonává je.

Bůh, jenž je věčný, dává jen jedno slovo: Věčné Slovo. Podobně by si bylo přáti, aby všechna naše slova vyjadřovala přímo a nepřímo jen Ježíše. Jak je krásné to slovo ticho, mlčení!

1. Mluvit málo s tvory a hodně s Bohem. To je první, ale nezbytný krok na osamocených cestách mlčení. V této škole se vyučuje základům, které připravují spojení s Bohem. Zde duše studuje a prohlubuje tuto ctnost v duchu Evangelia, v duchu řehole, majíc v úctě svatá místa, osoby a hlavně jazyk, na němž spočívá tak často Slovo Otcovo, jež se stalo tělem. Mlčení vůči světu a mlčení i s dušemi nejspravedlivějšími: neboť Maria se ulekla i hlasu andělského.

2. Mlčení v práci, v pohybech. Mlčení v chůzi, mlčení očí, uší i hlasu. Mlčení všeho vnějšího, což připravuje duši, aby mohl jít kolem Bůh. Těmito prvními snahami zaslouží si duše, pokud je na ní slyšeti Boží hlas. Tento první krok je dobře odměněn. Pán volá duši na poušť a proto odstraňuje v tomto druhém stadiu vše, co by mohlo duši rozptylovat; vzdaluje se hlomozu a prchá sama k tomu, jenž jest sám. Tam bude okoušeti závdavky spojení božího a okoušet žárlivost svého Boha.

3. Mlčení obraznosti. Tato schopnost první tluče na uzavřenou bránu

Ženíchovy zahrady. S ní přicházejí cizí hnutí, neurčité vjemy a smutky. Na tomto vzdáleném místě dává duše Miláčku důkazy své lásky. Duše představí obraznosti, která nemůže být zničena, krásu nebes, líbeznot našeho Spasitele, scény na Kalvarii, dokonalosti boží. A tak i tu zůstane v mlčení a bude mlčenlivou služebnicí božské lásky.

4. Mlčení srdce. Je-li jazyk němý, jsou-li smysly v klidu, mlčí-li obrazivost, paměť a srdce nebude dělati mnoho hluku. Mlčení tužeb, antipatií a sympatií v tom, co mají příliš prudkého, mlčení horlivosti v tom, co má nemístného, mlčení v nadšení v tom, v čem přehání mlčení až do vzdechů. Mlčení lásky v tom, co má vzrušeného, ne oním svatým vzrušením, které Bůh působí, nýbrž oním, do kterého se mísí naše přirozenost...

5. Mlčení přirozenosti, sebelásky. Mlčení při pohledu na její zničení a na její neschopnost. Mlčení duše, která si libuje ve své ubohosti. Mlčení ke chvále i k vážnosti. Mlčení před pohrdáním i před vážeností a ne-libostmi. To je mlčení tichosti a pokory. Mlčení přirozenosti před radostmi i slastmi. Květ se rozvíjí v tichu a jeho vůně v tichu chválí Stvořitele. Podobně má jednatí duše vedoucí vnitřní život. Mlčení přirozenosti ve svízelných anebo protivenskvích. Mlčení v postech, bděních, únavách, v zimě i v horku. Mlčení ve zdraví i v nemoci a nedostatku všeho: to je výmluvné mlčení pravé chudoby a kajícnosti; jest to líbeznoté mlčení, odumření všemu, stvořenému a lidskému. Jest to mlčení lidského já přecházejícího do boží vůle.

6. Mlčení ducha. Umlčeti neužitečné myšlenky, myšlenky příjemné a přirozené. Jen ony škodí mlčení ducha. Ne myšlení samo o sobě. To nemůže přestat. Náš duch chce pravdu a my mu dáváme lež. Podstatná pravda jest Bůh; Bůh stačí svému božskému poznání a nestačí ubohému poznání lidskému. V našem slabém těle není možné soustavné, trvalé a bezprostřední nazírání, vyjímajíc čirý dar jeho dobroty, ale mlčení ve vlastních úkonech rozumu, znamená vzhledem k víře spokojiti se s jejím temným světlem. Mlčení vůči duchaplným úvahám, jež oslabují vůli a vysušují lásku. Mlčení v úmyslech: čistota, prostota; mlčení v osobním zkoumání, v rozjímání, mlčení vůči zvědavosti, ve vnitřní modlitbě, mlčení vzhledem k vlastním úkonům, které jen překázejí dílu Božímu. Mlčení vůči pýše, jež sebe ve všem vyhledává, jež chce mít vše krásné, dobré, vznešené; jest to mlčení svatě prostoty, úplného zřeknutí se všeho a přímosti. Duch, který bojuje proti takovým nepřátelům, podobá se andělům, kteří bez ustání vidí tvář Boží.

7. Mlčení vůle. Jest to mlčení v úzkostech srdce, v bolestech duše; mlčení duše, která vidí, jak ji Pán vyznamenává anebo jak ji odstrkuje, nevyřkne onoho slova: Proč? Až pokud? Jest to mlčení v oddanosti a odevzdanosti, mlčení pod přísným pohledem božím, pod tíhou ruky božské: mlčení bez jiného povzdechu než lásky. Jest to mlčení ukřižování, mlčení

smrtné mdloby Kristovy. Ano, toto mlčení je mlčení božské a nic se nedá srovnati s hlasem jeho. Nic neodolá jeho modlitbě, nic není důstojnější Boha než tato chvála v utrpení, než toto Fiat pod vinným lisem, než toto mlčení ve zpracovávání smrti. Zatím co tato svobodná vůle, skutečná zápalná oběť lásky, se spaluje a drtí pro slávu jména Božího, přetvořuje ji ve svatou svou vůli.

8. Mlčení se sebou samým. Nemluvit se sebou ani ve svém nitru, neposlouchat sebe, ani si nestěžovat ani se netěšit. Jedním slovem, zapomenout na sebe, zůstat samotný, sám s Bohem, prchat před sebou, zůstat sám s Bohem a odloučit se od sebe sama. Toť nejtěžší mlčení a přece podstatné, abychom se mohli spojit s Bohem tak dokonale, jak může ubohý tvor, jenž s pomocí milosti dojde až sem, ale pak se zastaví na tomto stupni, jemuž nerozumí a v němž se necvičí. Jest to mlčení nicoty.

Jest to mlčení hrdinnější než mlčení smrti.

9. Mlčení s Bohem. Na začátku řekl Bůh duši: Mluv málo s tvory a mnoho se mnou. Teď jí říká: Nemluv více ani se mnou. Mlčení s Bohem znamená přivinout se k Bohu, stát před ním, vystavit se před ním, obětovat se mu, zničit se před ním, klanět se mu, milovat ho, naslouchat mu a spočinout v něm. Toť mlčení věčnosti, spojení duše s Bohem...

Sr Marie de Jésus 1839—1874

Písmo a tradice

Dvojím způsobem se dívají věřící na Církev. Buď jen jako na tajemné Tělo Kristovo, v němž pociťují myšlenku autority jako nezdravou a nebezpečnou, ba nepřátelskou pro svobodu, svébytnost a samoživotnost církve jakožto tajemného Těla. Nebo opět se dívají jiní křesťané na autoritu jako na Církev ve vlastním slova smyslu, jako na něco když ne cizího, tedy aspoň vnějšího tomuto živému organismu těla Kristova. Ani jedno ani druhé není správné. A obojí je nebezpečné, protože ochuzuje skutečnost církve a nás žijících či majících žítí v ní. Kristus světil vedoucím apoštolům, aby učili, křtili, vedli ovečky, věřící. Ale jejich úkol je jen a jen ve spojení s tímto stádečkem. Každé vyvyšování, odcizování a stavění se nad zástup mimo svatou službu protože tak se také dá přeložit hierarchie, svatá vláda, neboli svatá služba, protože kdo chce být větší v království Božím, smí chtít jen více sloužit a tím být nejmenším jako pravý služebník, znamená vylučování se vlastně ze živého organismu Církve. Ale s druhé strany i věřící mají žít každý svým plným životem ve spojení s bratřími, ve spojení se svým životem, se svým uchopením Kristových pravd a ve spojení s těmi, kteří mu podávají pravdu a milost k životu z této pravdy.

Protože tedy Církví jsme my všichni, musíme uchopit celou nauku Kristovu, ale také celý život svůj, svůj všední stavovský život, život všech idejí, které kvasí dobou, které se objevují a ke kterým křesťan musí zaujmouti ne jakékoliv stanovisko, nýbrž Kristovo stanovisko, vy-

věřající a směřující ke království božímu. Musí umět žít ze starostí, bolestí, řešení a prožívání celého života skrze Kristovy pravdy všech svých bratří. Tak se vytváří tradice, životem z Kristových pravd, životem celé církve učící, která řídí toto osobní prožívání svatých pravd, aby bylo osobní, ale ne subjektivistické, a pak celé církve, která žije všemi lidmi, kteří žijí skutečně osobitě a ne stádovitě z Církve.

Je neštěstím, že se vžilo toto domnění, jako by učitelská autorita stála nejenom nad osobnostmi, ale také nad životem a nad osobitým prožíváním života v Kristově pravdě.

Tak se ovšem musí jevit tradice jako něco uloženého, vnucovaného až vnuceného tělu církve, tělesu věřících. Kdo žije ze společenství své církve, kdo přijímá její odpovědi na dobové otázky, potřeby, její způsoby zbožnosti, může a má toto vše osobně a osobitě prožít, přetaviti ve svém vlastním životě a pozná, jak je tradice živá a životná.

Pak porozumí jaké bohatství je v Písmu svatém a nebude je stavěti proti živému učení církve, nebude je vytrhávati ze souvislosti života a svatého společenství, do kterého je uloženo. Uvědomí si také, že to byla tradice, která v záplavě apokryfů uhájila proti všem bludařům skutečné Boží slovo, skutečné Písmo svaté. Jen z tradice víme, které knihy tvoří Bibli. Když jsme přijali toto z úst a rukou Tradice, nemusíme se bát, že by ostatní, co tato živá tradice dala, vyloupla z Písma, čím odpovídala na dané otázky, jak život zúrodňovala projevy a metodami zbožnosti a života, bylo cizí anebo dokonce nepřátelské Písmu, neboť ví, že Kristus poslal své apoštoly a tím Církev učící učit a ne psát... Braitó

Několik slov ke hřímajícím karatelům

Velké jsou hříchy lidí dnešní doby. Volají po pomstě. Volají po božích trestech. Ale nechť se zamyslí ti, kteří jako by už jen přáli nešťastnému světu hodně strašného božího trestu, kteří po každé katastrofě volají ochraptělým hlasem karatelů a mstitelů hrozících božími tresty: Vidíte, to je boží trest za nevěru, nemravnost a podobně.

Myslím, že my lidé nevíme vlastně, proč to a ono Bůh dopustil. Víme jen to, že Bůh dopouští, aby lidé na sebe upletli bič ze svého odpadu od Boha, že je jim nakonec hořko z vody nabrané z cisteren rozpukaných, které nemohou udržet živou vodu a shromažďují jen vodu otrávenou, která vydává ze sebe hnilobný zápach a otravuje ty, kteří z ní žíznivě pijí. To víme a to vidíme, ale chci poukázat na jednu skutečnost, na kterou zapomínají jednostranně tito karatelé, kteří slibují brzký konec světa.

Spasitel zaplatil za nás všechny, zaplatil za všechny hříchy celého lidstva a zjednal tím nesmírnost božího odpuštění, konkrétního božího odpuštění konkrétním lidem, lidem spojeným lidskou přirozeností s Vykupitelem, který nás vykoupil v té naší ubohé a hřešící lidské přirozenosti svou přirozeností přesvatou pro spojení s osobou věčného Slova.

Proto nekárejme jenom, nehrozme jenom, nýbrž obracejme oči nešťastných hřešících i odbojných k tomuto zřídлу nekonečného milosrdenství a nesmírného odpuštění. Nikdy až do posledního člověka odmítnuvšího odpuštění nebude vyčerpána do dna přemíra Kristova odpuštění a jím zaslouženého Božího milosrdenství!

To je naše naděje volajících k pokání, to je síla hříšníků hledajících odpuštění a sílu ku povstání. Člověk nikdy nebude moci převýšiti svou zlobou milosrdenství Boží. Můžeme odmítnout Boha, ale nemůžeme ho unaviti!

Braito

O špatné kněze

Kdysi jsem napsal do Rozsevače malou poznámku o hlouposti našich věřících, či spíše nevěřících, kteří se omlouvají skutečnými nebo domnělými hříchy kněží. Dostal jsem na ten článek mnoho rozlícených dopisů, že prý se zastávám špatných kněží, a jeden mi napovídal, že asi musím být sám podařený a vykutálený pták, když se jich tak zastávám. Jiná horlivá duše mi psala tužkou o nějakém velebném pánu a jeho kuchařce. Protože dopis byl zamaštěn, usoudil jsem, že pochází od masné konkurence, která by asi byla tou hospodyní ráda sama. Ale co to vlastně všechno chce říci? Co chcete dokázati poukazováním na špatné kněze?

Vždyť je to žalostně povrchní! Kněžství katolického kněze je kněžstvím Ježíše Krista. Toho se nemůže nic dotknouti. Žádná lidská špatnost. Špatný kněz by byl špatným úředníkem, sedlákem nebo advokátem. Ke špatnosti není vychován. Jeho špatnost neplyne z povahy katolictví. Já vím, tímhle asi chcete říci: Špatnost katolických kněží je nerozlučným následkem a výsledkem a znamením katolictví. Proto je špatné, jelikož vydává ze sebe takové stvůry. Což je vydává ze své podstaty? Řekl jsem, že podstata katolického kněžství je kněžství Kristovo. Kdyby podstata katolictví byla špatnou, musili by nutně všichni kněží být špatni. Zatím však vidíme, že svatí kněží, to jest ti, kteří žijí z podstaty katolictví, jsou jí posvěceni. Tedy kněz je špatným v té míře, v jaké nežije z podstaty katolictví, to jest z podstaty Kristova kněžství v jeho případě.

Tohle řekněte všem těm povrchním naivním vykřikovatelům kněžských hříchů. Ovšem: ono myslit bolí a pro prostoduché lidi, odkojené frázemi, je to velmi jednoduché. Hle, špatný kněz, nuže, špatné katolictví. Tedy nemusíme se zneklidňovat jeho požadavky a jeho přísností... A o to světu i satanu jde...

Kdyby...

Rád bych se modlil, kdybych měl čas, kdyby byly ty a ony předpoklady. Rád bych pracoval, kdyby bylo více pochopení, kdybychom byli více vedeni a podobně... To jsou všechno periody s konjunktivem plus-

kvamperfecta, čili jak jsme se učili periody irrealné... Česky a křesťansky se tomu říká liknavost, pohodlnost, lenost, nebo i nechuf, která se dovede takto svatě a pobožně maskovat. Již to jest příznačné, že svaluje svou pohodlnost na druhé, na okolnosti a podmínky.

Ideální podmínky tu na zemi nebudeš nikdy mít. Právě v tom je tvá povinnost, abys zvládal podmínky a těžkosti, abys právě těžkostmi přemáhanými horlivou láskou ukázal svou oddanost k Bohu a k jeho království.

Nevybírej si, neurčuj Pánu, jak tě má vésti, do čeho tě má postavit a kdy smí od tebe očekávat pohotovost a oběť. Víš, co je třeba, víš, nač má Bůh právo, víš, co můžeš, kdy budeš chtít a když se ti dostane milosti, a té se ti nebude nikdy nedostávat, a proto jednej v síle té milosti, kterou právě máš.

Či si chceš lépe rozumět, než nejmoudřejší Bůh sám? Nebo mu chceš předpisovat podmínky, za kterých jsi ochoten ho milovat a jemu sloužit? Nechápeš, že objektivně je to velká opovržlivost takto mluvit, takto smýšlet a hlavně jednat?

Zde platí slova Spasitelova, abychom denně brali svůj kříž. Právě ty těžkosti, jež pak vyjadřuješ tím slůvkem »kdyby«, jsou tvým křížem, kterým máš ukázat svou obětavou, důvěřivou a pohotovou lásku k Bohu. Tedy bez »kdyby«, nýbrž: vidím okolnosti, vidím potřeby Církve a bližních, vidím své možnosti a schopnosti a vidím především sílu Boží milosti všem nabídnutou a otevřenou, a proto toto je má oběť, takto půjdu a v těchto těžkostech chci právě osvědčiti svou věrnost. Vyškrtni toto podmiňující slovo »kdyby« ze slovníku své dobré vůle...

O lidskou přirozenost

Leckdo, kdo četl morální část Summy theologické sv. Tomáše, dal se svěsti ke dvěma spřízněným nesprávným úsudkům. Jedni vidí v jeho vývodech naturalistický optimismus, který se opírá spíše o Aristotela než o Zjevení. Druzí opět přijímají prakticky toto chápání a spokojují se při svém vychovávání křesťanů opravdu touto přirozenou stránkou. Jejich posvěcování a vychovávání vypadá kolikráte jako zásady Jean Jacquese Rousseau.

Není v tom ovšem celé pravdy. Svatý Tomáš mluví o základech lidské přirozenosti, o tom, co zůstalo zdravé z lidské přirozenosti anebo co může být uzdraveno nadpřirozeným působením milosti. Poněkud dále mluví sv. Tomáš jasně o jizvách této přirozenosti, a skutečnostech nadpřirozených v otázce milosti, vlitých ctností a darů Ducha sv., o skutečnostech dogmatických vtělení, Vykoupení a svátostného působení, z nichž vyšly ony ozdravující a přetvářející a hořící nadpřirozené prostředky.

Proto buďme opatrní, když čteme sv. Tomáše a posloucháme jeho učedníky. Rozlišujme, kdy obojí mluví o podivuhodném Božím díle, které

není zcela zkaženo, ale zároveň také mluvčí o této podivuhodné přirozenosti, nezapomínejme, že byla ještě podivuhodněji přetvořena a že toho podivuhodného přetvoření potřebovala a dále potřebuje za předpokladu povolání Božího k vyššímu životu, k nadpřirozenému životu.

Nezůstávejme příliš dlouho u oné předmluvy o přirozených podkladech, na které Bůh štípl své nadpřirozené povýšení. Dále nesměšujme obojí a nechoďme stydlivě kolem druhého.

Svatý Tomáš mluví o všem na svém místě. Proto také vše na svém místě hledejme, ale sami také nepřehazujme stránek a pasáží a dílů Summy, a nepřevažujme žádné stránky a hlediska. Kdyby byl člověk zcela zkažen, nemohl by Kristus mluvit o novém životě, sv. Pavel o novém stvoření a nemohl by Ježíš nás volat k následování sebe a k připodobňování se Otcově dokonalosti.

Traktát Tomášův o přirozenosti a o její přirozené mravní činnosti nevylučuje pohled asketů, proroků, vůdců duší na bídu porušenosti této přirozenosti.

Podobně také se přehání ve zbožných knížkách, kde se mluví o potlačení, zničení lidské přirozenosti. To je luthersko-kalvínsko-manichejské. Není zkažena, nýbrž porušena. Ale přece porušena, zase, i když ne zkažena. A tuto porušenost je třeba hlídati a léčiti. Právě, protože je naše přirozenost porušena, protože neexistuje sama sebou v onom ideálním stavu, jehož strukturu líčí sv. Tomáš v ethických partiích své nauky, je třeba ukazovati na potřebu proměnění, posvěcení, očištění...

Tu se spojují theologové s askety. Obojí musí kráčet ruku v ruce, jinak buď propadneme naturalismu, nebo gnosticismu.

Sobectví svatých?

Z dvojího důvodu vytýkají kritikové křesťanství sobeckého ducha, nesciálního ducha křesťanské svatosti vůbec a našim svatým zvláště.

Kritisují Kristova slova o tom, že jeho učedník má vše opustiti, i to nejdražší. Tvrdí o svatých, že se starají jen o sebe, o své posvěcení osobní nebo jen už o svou holou spásu.

Máme všechno opustit. Ale kdybych chtěl ironisovat, řekl bych: Aspoň toho tedy zbude více na druhé. Ale Kristus tím opravdu chce zasáhnouti kořen lidského sobectví, plynoucího z prvního porušení, které povstalo tím, že člověk chtěl se i božství zmocniti a přivlastniti si je. A tohoto ducha aspoň musíme všichni křesťané míti. Jen tento duch zachrání lidstvo, když nás bude více těch, kteří neučiní ze sebe střed vesmíru bez ostatních a proti ostatním.

Právě v tomto osvobození se od sebe přestaneme pak otročiti jak svému já a nebudeme pak stáčetí stvořené hodnoty jenom kolem sebe a výlučně pro sebe.

Jistě že člověk musí nejprve mysliti na svou duši a na svůj poměr k Bohu, protože jen tak, jako obohacený Bohem, pro Boha očištěný a zdokonalený může prospěti, opravdu prospěti svým bratřím. A jen když

se osvobodí od věcí nižších, může se dát takto Bohem naplniti a pak takto naplněný prospěti lidem.

Ale, jakmile se jednou Bohem naplní, je puzen touto láskou ke všem bratřím. Všechny aspoň zahrnuje do svého zadostiučinění a posvěcení. A i když si bere za svůj úkol chváliti Boha a sloužiti této chvále, ani to není sobecké, protože tak stojí před všemi bratřimi a jako jejich zástupce a jejich jménem, a proto je i svou osobní zbožností a službou boží všem obecně prospěšný. Ale většinu svatých naplňuje Bůh tak sebou, dobrým ke všem, že chtějí všem předati tuto obecnou dobrotu Boží a přivést i ostatní, aby ji poznali a okusili.

Kdo prožije otcovskou lásku Boží, vidí ve všech povolané za Boží děti, a proto své bratry, vidí všechny vykoupené krví Beránkovou a snaží se, aby pro nikoho ta krev nebyla nadarmo prolita, aby všichni poznali Otce a Krista a všichni si je zamilovali a přišli k němu.

Nuže, kde je sobectví?

Braito

Roztříštění dnešního člověka

Naříkáte si vy a naříkají si přemnozí jiní, ten náрек stále kolem sebe slyšíme. Jsme tak zmitáni starostmi, tempem života, že nemáme ani času ani sil zamyslet se nad Bohem, nad věcmi duchovními. Nedovedem se usebrat, protože se nemůžeme usebrat. Náš život je tak roztříštěn ve svém celku, že je roztříštěn i náš život duchovní. Málokdo umí dát dohromady různé své povinnosti a pobožnosti.

Opravdu, protože jsme roztříštěni v celé své osobnosti. Nemáme jednotícího pouta, jednotícího ústředního bodu ve svém životě. Bůh snad něco znamená v našem životě, ale není středem. Máme těch středů jaksi více. Teď myslíme na Boha. To je chvílka. Tak ale musíme myslet zase na své zkoušky, na svou rodinu, na své zaměstnání. A to je prvá chyba a to je právě neštěstí všeho neštěstí. Nemáme životní jednoty a proto není životné jednoty v nás a v našem podnikání. Bůh se musí opět stát živým středem celé naší bytosti. Musíme se umět tak soustředit do Boha, tak se do něho ponořiti, tak se k němu vracet a tak z něho ke všemu vycházet, že zůstaneme stále v něm. Heslo svatého Ignáce: Všechno k větší cti a slávě Boží, znamená právě tuto pospolitost, tuto jednotu celé naší bytosti.

Aby v našem životě nebylo různého oceňování hodnot, různé morálky, jedné pro tiché chvíle duchovní sebranosti a pro chvíle zbožnosti a pobožnosti a jiný střed pro náš všední život. Musíme proměnit svůj všední den na svátek, posvětit jej spojením, živým spojením s Bohem. Abychom se nejenom cvičili v přítomnosti boží, nýbrž abychom v této přítomnosti stále byli, stále v ní a z ní žili. Aby Bůh byl nejvyšším a skutečným středem všeho, podle kterého vše oceňujeme, hodnotíme, odmítáme nebo milujeme. Když budeš stát před Bohem a v Bohu, nic tě neodloučí od lásky Kristovy!

Braito

Ž E Ň

Lang: F. M. Dostojevskij. — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 325, cena 117 Kčs. Je to podivuhodné, jak Lang nestárne. Jsem mu hluboce vděčný za tuto pečlivou, hlubokou a zároveň vědeckou studii o Dostojevském, o kterém se dnes tolik mluví. Lang nestárne a stále překvapuje nějakým svým kabinetním dílem. Byl to on, který před dávnými lety budil u nás zájem o katolickou mystiku. Lang se vůbec zajímá o velké postavy, hlavně náboženské. Hlavně psychologické hledisko těchto náboženských osobností jej zajímá. Tak se také podjal těžkého úkolu podati duchovní profil Dostojevského, jeho duchovní vývoj, jeho duchovní svět, jeho sny a vise, jeho omyl a nedostatky. Tím se mi nesmírně více zamlouvá než Dostojevský Guardiniho, který tak dlouho mudruje nad Dostojevským, až si vymudruje Dostojevského svého, nového, ještě spletitějšího, než jím je Dostojevský ve skutečnosti sám. Lang probírá jednotlivá díla D. a podle jejich hlavní myšlenky kreslí náboženský a filosofický svět D. Velká byla D. prorocká vise, ale v mnohém se přece jen klamala. Přece jen příliš přeceňovala pravoslavnou víru, která neodolala ve svém celku nárazu. Také je smutnou kapitolou povrchní a nespravedlivě nenávislný postoj D. vůči katolicismu, jak dobře Lang ukazuje. Kniha Langova je velkým obohacením naší náboženskopsychologické literatury. S. B.

Sv. Vincenc Ferrerský: Duchovní život. — Vydala Rosa Junová, Tasov, 1947. Malé, ale dokonalé dílko o duchovním životě, ve kterém velký kazatel a apoštol středověký podává základy duchovního života. Kniha je stručným, zhuštěným, ale právě proto tak jasným souhrnem duchovní nauky. Není nad knihy svatých o této věci, protože oni to, co psali, prožili. Vřele doporučuji.

Gertrude von Le Fort: La femme éternelle. — Paris, 1947, Éditions du Cerf, cena 130 frs. Známe spisovatelku Le Fortovu i u nás, z Roušky Veroničiny. Aspoň touto cestou se zase něco o ní a od ní dovídáme. Kniha je hymnus na svaté poslání ženy, jako panny, snoubenky a matky, jež se soustřeďuje kolem té, která toto vše byla v jedné osobě. Nad knihou se může zamyslet žena, aby věděla, jakou má důstojnost, i muž, aby ji dovedl v ženě ocenit a chrániti.

Vojta Beneš: Nový řád? Nový člověk! — Deset článků o výchově, škole a politice. Žikeš VI., Praha, 1946, str. 73, 30 Kčs. Již z nadpisu lze vycítit, že autor očekává nový řád ve světě pouze a popředně od nového, jinak vychovaného člověka. Proto v celém svém spise klade na první místo výchovu člověka proti dosavadnímu směru pouze vzdělávacímu, intelektuálnímu. S tímto jeho názorem musí i katolík souhlasit, poněvadž katol. církev neustále zdůrazňuje nejen vzdělání rozumové,

nýbrž — a to na prvním místě — výchovu vůle, výchovu jednotlivého člověka. Avšak ve vychovatelském cíli a tedy i způsobu výchovy se rozchází názor katolický s názorem autorovým. Nový člověk podle křesťanství musí být utvořen podle Boha, k jehož obrazu je člověk stvořen, kdežto nový člověk Benešův podle ideálu socialistické společnosti, kterýžto ideál pokládá autor za jedině správný; je to prý »objektivní, vědecky výchovný základ«. Proto je proti každé jiné výchově, která není státní, tedy i proti výchově církevní ve škole, a proti církevnímu školství. Práví na str. 19: »Dítě patří nejen rodině, jejímž jménem se církev o dítě hlásí, ale také společnosti celé a státu ve jménu socialistického řádu, na kterém se nová společnost organizuje.« Je tedy socialistický řád podle něho oním novým řádem, ke kterému musí být vychován nový člověk. Tento řád je nejen proti řádu liberalistickému, jak to stále zdůrazňuje v člancích, ale také proti řádu křesťanskému, prý »dílčímu a stranickému«. Připouští náboženské vyučování, ale nevidí v náboženství objektivní základ výchovy. Ostatně jeho názor na náboženství je celkem nejasný a nepřesný. Aspoň katolického náboženství dobře nezná. Kniha má celou řadu pěkných postřehů a neváhá vytknout nesprávnosti ve veřejném životě. S ideovým jejím názorem a základem a tudíž ani s jejími výslednými závěry katolíku souhlasiti nelze. Dr K. Bureš

P. Dr Jan Urban: Cesty k víře. — Přednášky v československém rozhlase, Francl, Praha, 1946, 2. vyd., str. 211, za 60 Kčs. Že tyto přednášky našly své čtenáře, dosvědčuje jejich druhé vydání. Ve formě rozhovorů s obecně různého vzdělání, jak je to u posluchačů radia, probírá základní pravdy náboženské a katolické od pojmu náboženství, o náboženství zjeveném, o Bohu, o Ježíši Kristu a o Duchu svatém, o církvi a končí úvahou o »Matce všech matek«. Mohou tyto úvahy skutečně se státi mostem k plnému pochopení katolické víry . Bureš

Sv. František Saleský: Filotea. — Do slovenštiny přeložil Jan Kováč, vydal Misijný dom v Nitre, 1947, str. 487. Dvoubarevný tisk, kromě titulního obrazu na křídovém papíře je kniha vyzdobená asi 20 celostranovými a menšími vkusnými obrázky, pěkně vázaná v plátně s ohybným kartonem, na obyčejném tenkém papíře za 85.— Kčs nebo na papíře chamoix za 100.— Kčs. Kromě úplného překladu vzácného díla sv. Fr. Saleského knížka obsahuje v dodatku i výběr modliteb (denní modlitby, k sv. zpovědi, ke mši sv., všechny litanie a jiné modlitby), takže ji možno používat i jako modlitební knížky.

Je to nový samostatný překlad této zlaté knížky z originálu, zhotovený osvědčeným slovenským překladatelem Vyznání sv. Augustina. Knížka uvádí prostým, jasným a poutavým způsobem do křesťanského života, a proto se stále znovu překládá a čte. Při té příležitosti upozorňujeme, že i český překlad jmenovaného díla vyjde v brzké době v Dominikánské edici Krystal v Olomouci.

Náboženský týden na Sv. Kopečku u Olomouce. Bude se konati, jak jsme oznámili již dvakráte, od 2. srpna do 10. srpna. Začíná třídními exerciciemi, pro muže zvláště a pro ženy zvláště, a pak dne 6. srpna začínají vlastní přednášky. Náboženský týden je určen především mladým lidem, kteří mohou svaté pravdy roznést dále. Není rekreačním týdnem, třebaže jest zasazen do krásné svatokopecké přírody a je dosti chvil oddechu v ní. Prosíme starší dámy, aby přinesly tu oběť a uvolnily místo mladším, kteří potřebují školení pro nastávající život, pro práci v Katolické akci. Neurazte se, ale máme velmi málo místa, a proto vysílám tuto prosbu.

Základní thema letošního náboženského týdne jest: Bůh a já a společenství naše.

6. srpna: Modlitba obecně, Liturgická modlitba, Katolická akce, Náboženská sdružení.
7. srpna: Rozjímavá modlitba, Potřeba a metoda, Stupně rozjímavé modlitby, Apoštolát prostředí, Pokusy o katolické společenství v cizině.
8. srpna: Jak žítí z liturgie, Mše svatá, Smýšletí s Církví, Kultura a náboženství.
9. srpna: Písmo svaté zdroj apoštola, Hrůza z askese, Jde o dělnictvo, Jak pracovat pro mládež.
10. srpna: Povolání ke svatosti, Svatost stará a nová, Beseda s katolickými literáty.

Přispěli na náš tisk (v Kčs):

M. Doležalová, Bosonohy, 20.—, J. Bublan, Třebíč, 20.—, M. Vojtěchová, P. Dol. Krč, 20.—, J. Sedláčková, Svojanov, 20.—, E. Mašková, Praha II, 10.—, P. F. Půček, Nedašov, 20.—, A. Nusková, Lipt. Sv. Mikuláš, 20.—, Z. Menšíková, Samotišky u OL, 10.—, J. Kukla, Olomouc 7, 100.—, M. Kostková, Praha VIII, 20.—, F. Keprdová, Brno, 10.—, MUDr J. Hejtmán, Praha XII, 20.—, V. Bousková, Praha II, 20.—, M. Kubáčková, Bratislava, 17.—, M. Vlasáková, K. Vary, 42.—, P. V. Tureček, Brušperk, 20.—, M. Svobodová, Praha II, 12.—, M. Š. Peková, Praha II, 20.—, Z. Ordáňová, Vsetín, 20.—, K. Metyš, Praha XVI, 20.—, P. J. Mazůrek, Němčičky, 20.—, F. Lánová, Praha, 20.—, M. Holíková, Jihlava, 20.—, Ing. O. Hofmeister, Sezimovo Ústí, 59.—, J. Fidler, Praha XII, 20.—, MUDr E. Weinberger, Brno, 20.—, P. P. Potoček, Hradec Králové, 27.—, A. Poláková, Beroun, 20.—, F. Kopecká, Prostějov, 40.—, A. Zettlová, P. Břevnov, 20.—, N. Zemanová, Přerov, 60.—, M. Vlasáková, Kar. Vary, 20.—, J. Vetešník, Malé Prosenice, 20.—, JUDr A. Tomek, Nov. Město n/Met., 20.—, I. Režucha, Bratislava, 15.—, Dr. J. Pešek, Levoča, 20.—, F. Norbertová, Hřišice, 80.—, M. Merlíčková, Brno, 60.—, J. Machka, Turnov, 80.—, M. Jirdová, Brno, 20.—, F. Němečková, Praha, 20.—, JUDr J. Kozánek, Kyjov, 20.—, P. V. Kaše, Kaplice, 20.—, K. Kadlec, Prachatice, 20.—, J. Radkovský, Dol. Slivno, 20.—, P. B. Marek, Měříň, 20.—, Kong. mil. ses. sv. Kříže, Kroměříž, 20.—, Škol. ses. de N. D., Kout na Šumavě, 20.—, Škol. ses. de N. D., Č. Budějovice 10.—, V. Šimek, Podmokly, 20.—, J. Sypal, Č. Budějovice, 20.—, P. R. Rykýř, Hradec Králové, 20.—.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL, OLMOUC

Poslední novinka našeho nakladatelství:

ALBERT VYSKOČIL:
KRYŠTOF KOLUMBUS

První vydání tohoto překrásného díla bylo rozebráno dříve, než se dostalo do prodeje. Naše veřejnost se o něm téměř nedověděla. Jsme proto přesvědčeni, že se zavděčíme všem přátelům dobré knihy Alberta Vyskočila tímto novým vydáním. Kniha je tiskařsky krásně vypravená, s mnoha ilustracemi, a stojí pouze 120 Kčs.

Objednejte ihned, abyste nelitovali, až bude opět poměrně malý náklad rozebrán!

Právě vyšel I. svazek patristické knihovny:

Sv. Řehoř Vel.: HOMILIE

Česká bohovědná literatura získává překladem homilií svatého Řehoře bohatý pramen, ze kterého čerpaly věky. Vzorný překlad T. Vodičky, obsáhlý úvod, pěkná vnější úprava jsou důstojným doprovodem velké vnitřní hodnoty této knihy.

Stran 410, cena 125.— Kčs.

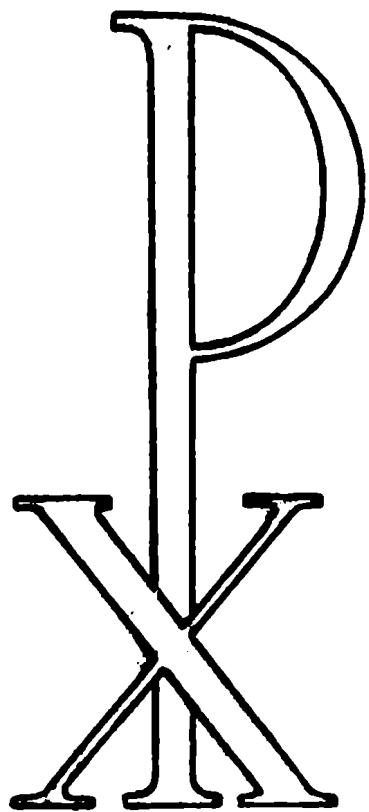
OSVĚTLENOU STOPOU

Modlitební knížka pro mladé skauty
Dvojbarevný tisk s četnými ilustracemi. Malý formát.
Vázané za 40.— Kčs.

Kolektivní dílo ThDr Františka Tomáška, JUDr Bernarda Kadlce a spisovatele Františka Křeliny. Nemluví k Pánu Bohu obraty lidí dospělých, nýbrž byla sestavena na základě anket a dotazníků z řad mládeže. Něco tak krásného jsme dosud neměli v tomto oboru. Objednejte svým dětem, uděláte jim velikou radost!

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Brait. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 6

Zá s a d y : Preradovič: Nepochopitelnost Boha 201 - Brait: Sůl, světlo a kvas 201 - Holakovský: Chestertonova cesta k Církvì 205 - Ctihodná služebnice Boží Matka Alexie 213 - Lallement: Rady pro vnitřní život 216 - Láb: Křesťanské přátelství 218 - Život: Důvody proti úmyslu zmonopolisovat školu 221 - Přijetí Paul Claudela do francouzské Akademie 222 - Boj o duše a ďáblový způsob boje 223 - Co se nám líbí na holandském školství 224 - K svatořečení D. Josefa Cafassa 225 - Katolická Církev v Polsku 227 - Organizace dělnické křesťanské mládeže ve Francii 228 - Kanadský kardinál o náboženské neutralitě 229 - Pracovna 230 - Žeň 234

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr. SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr. REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V ČERVNU

PRAHA: Sál u dominikánů, Husova tř. Začátek o 7. hodině večer:

7. Braito: Obecnost Církve. 14. Dacík: Mimořádné v duchovním životě.
21. Veselý: Moderní ruská literatura a divadlo.

BRNO: Sál Uměl. prům. musea, Husova tř. Začátek o 7. hodině večer:

7. Dacík: Výchova vůle. 14. Braito: Obecnost Církve.

Exercicie pro čtenáře a čtenářky revue na Hlubinu. Ve Staré Boleslavi budou pořádány exercicie pro čtenářky od 30. června večer do 4. července ráno. Exerciční dům otců redemptoristů naproti kostelu P. Marie. Poplatky 150 Kčs.

Náboženský týden mužům. Dosud převládaly ženy na našich náboženských týdnech. Ale mužům jsou právě tak potřebné. Hlavně pracovníkům v Katolické akci. Z programu vidíte, jak důležitá témata budeme letos probírat. Čekáme proto letos větší příliv mužů. Připravte si poznámky, otázky, doplňky pro přednášky. Proto jsme otiskli předem celý program.

Řečníci pro Náboženský týden. Dosud na pevno slíbili tito pánové: Dacík, Škrabal, Braito, Veselý z řádu dominikánského. Pan prelát Dr. Vašek, Dr. Bureš, spisovatel Vyskočil. Vyjednáváme ještě s dalšími.

O prázdninách Hlubina nevyjde. Rozdělili jsme prázdninová čísla po jednotlivých číslech, jak jste pozorovali, a čekáme povolení na další rozšíření. Ukažte Hlubinu svým známým o prázdninách. Naše myšlenky musejí ještě více se rozšířit.

Změna. Pozorujete změnu Hlubiny, že je jaksí jiná. V této době, kdy je všechno ve varu, nemůžeme stále a stále opakovat duchovní kursy. Proto jsme poněkud přizpůsobili Hlubinu potřebám doby. Duchovní články jsou kratší a jsou zaměřeny na okamžité potřeby. Při tom je ale dosti článků věčného zaměření. Až budeme mít povoleny Výhledy, budeme moci leccos z Hlubiny vypustit a dát zase více duchovní četby.

N. R. Oslavy svatovojtěšské kež nám přiblíží naše biskupy a nás k nim. Oni nás vedou, jich máme být poslušni. Všechno jen s biskupem a nic bez biskupa, říkal již ve II. století po Kristu sv. Ignác mučedník. Biskup a jeho pravá prodloužená ruka, Katolická akce. Ovšem, nesmíme si subjektivně přistihovat a vykládat katolickou akci a říkat: U nás to děláme tak a tak. Papežské směrnice jsou naprosto jasné a jednoznačné v tomto smyslu. V praxi se provádí jednotlivci poslanými k tomu, ale tito jednotlivci jsou sdružováni v útvech podle stavů, farností, děkanátů a diecézí.

Petar Preradović:

Nepochopitelnost Boha

Kdo by chápal, Bože, moudrost Tvoji,
kterou řídíš statisíce světů,
by měl každý vlastní dráhu svoji
a těm druhým nepřekážel v letu.

Kdo by chápal nekonečnost Tvoji,
plnou vůle Tvé a svatých vznětů,
v nížto tvorů nesčetnost se rojí,
která z moci Tvé a lásky je tu.

Kdo by chápal všechny divy čtené
moudrosti Tvé a Tvé velké moci?
Lidský rozum k duchu Tvému vzlétne,

jako motýl k světlu letí v noci.
Smělostí svou dojít může nebe,
nemůže však, Bože, chápat Tebe.

Přeložil O. F. Babler.

Petar Preradović (1818—1872), klasik chorvátské poesie, největší básník svého lidu. Jeho krásný sonet o nepochopitelnosti Boha je z řady jeho básní náboženských a pochází z roku 1860.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Sůl, světlo a kvas

Kristus a svět. Kristus odsuzuje tento svět, nemodlí se za svět, varuje před ním a před jeho duchem.

A přece nebere své učedníky se světa, jen nechce, aby byli ze světa. Posílá je budovati jeho království, království Boží v tomto světě. A jako jedinou zbraň k přemožení tohoto světa jim dává víru, svou přítomnost a přítomnost Ducha svatého.

Jsou pestré osudy tohoto budování království Božího. Jde dvojí cestou. Shora cestou cílevědomě zachycující pozemskou moc, aby byla produchovněna a aby sloužila šíření království Božího. A zde se postaví kníže tohoto světa, zmocňuje se cír-

kevních hodností a úřadů a duchem docela světským, vladařským, dobyvatelským, se všemi nepravostmi, tvrdostmi a krutostmi, s veškerou pánovitostí a zotročováním dobývá si moci, vnější moci, a pro tuto vnější moc, jak říká Církev, obětuje mnoho i z ducha Kristova. Toto vidí především protivníci Církve, usmívající se při slově svatá církev. Církev, to nejsou jen oni nehodní představitelé církevního představenství, a podobně je zvrácené viděti jen těch několik případů, opakuji několik, protože co to vše je proti ohromné převaze svatých papežů a dobrých biskupů. A jestliže se laická světská moc zmocnila církevních hodností, jaké pokrytectví, když se dnes titíž laikové pohoršují nad tím, co sami vnutili do řad církevního představenství. Ale znovu opakuji: oni představení církevní, dobří ani špatní, nejsou celou církví. Církev jsou všichni přivtělení ke Kristu a těžko říci, zda špatné prostředí vydávalo ze sebe nevyhovující duchovní, anebo zda nehodní duchovní spíše kazili své prostředí, protože příčiny jsou souvztažné.

Tato celá církev, jak věřící tak představení, především svými svátostmi a milostmi, jež nemohou přece nijak porušiti a jež stále i v největším ponížení církve rozdávali, ta pracuje uprostřed světa a proměňuje jej aniž to svět ví a tuší.

My si to však máme uvědomiti jak ke své útěše, tak ke svému povzbuzení. Křesťanství působí již svým duchem a svým učním. I v nejsmutnějších dobách vyvolil si vždy Bůh několik tisíc těch, kteří nesklonili kolenou svých před Baalem. Působili jako kvas, neviděně, neznatelně, ale za nějaký čas soustředili kolem sebe další lidi dobré vůle a přesvědčili je o kráse boží pravdy a naučili je žíti podle ní. Tak působí boží pravda. Působí skrze několik lidí, působí sama sebou, působí svou krásou, svou božskou vnitřní životní silou. A to je síla naše, tak jak řekl svatý Pavel. Toto je síla naše: víra, která přemáhá svět. Působí nenápadně. Nikdo toho ani netuší a myšlenky boží pravdy pronikají pomalu lidskými myslmi, pomalu je přetvářejí, pomalu je zušlechťují. Pravda boží nepotřebuje našeho horečného neklidu, nemusíme se o ni bát. Je věčná, je nezničitelná, je působivá a živá, protože je Boží.

Bůh sám dává této pravdě příslušné služebníky, patřičné hlasatele, vždycky aspoň několik, ukazuje sám vhodné prostředky pro určitou dobu. A hlavně v církvi působí svatí, svátosti a Boží milost, hlavně působí modlitba božích dětí v Církvi. A s tím

musíme počítati při všem svém podnikání. Pak se nebudeme zneklidňovati, že nemáme těch a oněch prostředků. Musíme se sice o ně starati, ale to není to nejdůležitější. Pravda Páně působí kvasem, působí skrytě třeba jen v několika lidech, ke kterým se vždycky dostane. A až pak pojednou zklame kníže tohoto světa, až zklamou jeho hesla, tu zazáří jako meteor takový neznámý, skromný, skrytý člověk, pojednou se stanou jeho slova nesmírně průraznými a pravda Páně získává si zase srdcí.

Tak probudil Bůh myšlenku katolické akce, pomocnictví v apoštolátě. Probudila se láska k církvi a probouzí se i chápání Církve, odlišné od dosavadního chápání Církve jakožto zájmové společnosti několika hierarchů. Probudil Pán myšlenku prastarou, pozapomenutou, že totiž nikdo z nás nesmí říkati: Zdaliž jsem já strážcem bratra svého? Myšlenku odpovědnosti za všechny dary vůči všem, s nimiž nás Pán spojil v životě. Jako máme milovati bližního a učiniti pro něho všechno, co můžeme, a vším, co jsme a co máme, podobně to musí platit především v ohledu duchovním. Jakmile nám byl jednou svěřen dar víry, když jsme tak šťastni, že víme, co věříme a komu jsme uvěřili, jsme povinni jít s tímto poselstvím všude tam, kde je hlad a kde je temnota.

Kdybychom jednali opačně, hřešili bychom strašnou lhostejností vůči Krvi Páně, kterou Kristus zpečetil svou pravdu a vykoupil všechny lidi. Toto je stále třeba věřícím připomínat. Jsou strašně pohodlní, protože církví jsou jim jen kněží. Tak slyšíme stále: Církev udělala to a ono, a myslí se tím církevní hierarchie. To je musíme odnaučiti stůj co stůj. Musíme lidi přivést, abych tak řekl zpět do církve, zpět je včleniti do života církve, aby s církví cítili, aby s ní spolupracovali, aby v ní a s ní spolupracovali. Tak vytryskla myšlenka katolické akce, která není ničím jiným nežli posvěcením prostředí, ve kterém žijeme a pracujeme o získávání bratří pro Krista. Ovšem nezískáme je jen tím, že budeme z povzdálí jakoby od lesa léta a léta jen mluvit o něčem nezávazném, všeobecně zajímavém, i když to bude vycházet třeba z kněžských úst nebo pod kněžskou patronací, aby se mohlo říci, Ejhle toť katolicismus: dá vám zábavu, dá vám poučení a při tom vás příliš neobtěžuje pánbičkem, proto přijměte tento krotký, rozumný lidský katolicismus. Tak by nám snad vyrostli katolikofilové, ale ne katolíci.

Katolická akce znamená pokřesťanění prostředí těmi, kteří

v něm žijí. Znamená třeba jen žít z té pravdy, aniž slova vyslovíme. Znamená získání důvěry nejprve pro sebe a pak pro Krista, jehož nosíme v srdci.

Vidíme v tom nesmírnou Prozřetelnost Boží, že právě v době, kdy vyvrcholilo odcizení se kněžstvu, Pius XI. s takovou velkorysostí svěřuje úkol pokřesťanění světa laikům.

V každé době poslal Bůh proroky, vidoucí hlasatele, kteří ukazovali další cestu. Pius XI. byl majákem, který zasvítit katolíkům širokým kuželem na velkou vzdálenost. Tak jako církve v dobách barbarských dovedla zachytit i unuděné, úspěchy a požitky unavené Římány a přitom zkrotit barbarské národy, plné nové propukající síly, jako dovedla přemoci renesanci barokem, podobně v myšlenkovém zápolení posledních desetiletí vyrostlo v Církvi a Církvi množství theologů i filosofů, myslitelů a umělců na způsob Newmanů, Bloyů, Chestertonů a j.

Stojíme před novým náporom pohanství, před náporom materialismu. Nejenom dialektického; jest také materialismus měšťácký, agrární a podobné. Zbožštění národa a státu, jež klade tolik lidí na první místo, jež uznává a prohlašuje za jedinou nejvyšší skutečnost, které musí i náboženství sloužit, trvá dále v nejrůznějších formách. Jest zbožštění státu liberalisticko-vlastenecké a marxisticko-socialistické a komunistické. Zdá se, že tu jsme opět bezbranní. Že jsme odkázáni jen na kostel. Ale vždyť toto je naše největší síla, zde se hlásá či má hlásat pravda Páně, zde se rozdávají svátosti. Ovšem to si musíme umět zase získat lidi do těchto kostelů, opět získat důvěru pro slovo Boží, . . . žaluji znovu, že dlouho a dlouho nebylo u nás odpovědi katolické na celou dravou záplavu marxismu. Křesťanu nesmí stačit odmítnout názor. Musí hledět jej doplnit právě v tom, co má dobrého. A toto je naše skrytá největší síla. Bludy jsou většinou jen splašené pravdy.

Křesťanství má tak krásné myšlenky o obecném povolání všech k synovství Božímu! Tak vysoko nikdo člověka nevynáší, a nikdo nestaví tak jistou základnu pro nejvyšší sociální požadavky, jako tato myšlenka. Uchopme ji a provádějme ji bez hořkostí proti svým nepřátelům. Provádějme ji a podporujme své protivníky co nejintenzivněji tam, kde uskutečňují ten kus pravdy a to správné, a ještě nad to přidejme k tomu to svaté a dobré, které je pro nás podkladem. Protivníci musejí nahlédnouti a od toho k prohlédnutí je jen krůček. Lidé se nakonec

přesvědčí, odkud pramení láska a spravedlnost a vyrovnávající milosrdenství.

Kristus je neporažen, a stále vítězí i tam, kde je odmítán a odsuzován. To kladné, jež má komunismus, přijal z tisíciletého nastřádaného ovzduší křesťanského.

A my musíme umět zachytit lidi a navázat na to a ukázat plnost tohoto učení lásky, spravedlnosti a důstojnosti lidské.

Proto jsem stále plný naděje a optimismu, protože věřím, že lidé jsou sice porušení, ale ne zkažení a že nikdo a nic nemůže odolati boží síle, která působí v Kristově pravdě, protože On řekl, že je s námi až do skonání světa i s Duchem svatým a proto i s celou svou božskou zázračnou silou. O tu sílu se opřeme a nečekejme divy od svých prostředků a od svého umění a vynalézavosti, od organizací, od peněz a řečnické obratnosti.

Pokorně se otevřme Boží pravdě celou svou poctivostí a ostatní si dokoná Ten, který začal!

Lic. Václav Holakovský, CSsR., Lovaň:

Chestertonova cesta k Církvi

(K 11. výročí jeho smrti)

Už více než jedno desetiletí odpočívá G. K. Chesterton, moderní křížák ve službách Pravdy, na beaconfieldském hřbitově. Do náhrobního kamene jsou vepsána slova církevního hymnu: *vitam sine termino nobis donet in patria*. Jsou vyryta po obou stranách postavy Matky Boží pod křížem a horní rameno kříže nese nápis »Rex«. Eric Gill tak vystihl dobře smysl Chestertonova života. Dvě slova na náhrobku jsou zvláště významná: *vita* a *patria*. Pozemský domov a lidský život tvořily střed Chestertonova životního zájmu a vedly ho ke kříži a hovořily mu o Životě a Vlasti a království Syna člověka, jemuž nebude konce.

Chesterton prošel s otevřenýma očima a s otevřeným srdcem celou dílnou moderního ducha a když mnoho poznal a viděl — poznal a uviděl, že ta dílna jest přechoasto jako podivuhodný mlýn, jenž však mele na prázdno, a že jest kovárnou kující sebevražedné zbraně. Pochopil, že lidstvo potřebuje jiného domu než je chrám pozitivistické vědy a než jsou noclehárny současných světových názorů. Stal se proto trpělivým dělníkem, dovedným (a vždy nezbedným) kameníkem, jenž o sobě skromně říká: »Musím vytesávat chrličce, protože jiného ani tesati neumím; anděly, oblouky a závity ponechám jiným. Ale sloh té stavby a posvěcení chrámu si představuji zcela jasně.« (Bouře a úvahy, Praha, 1927, s. 11.) Stal se stavitelem chrámu. Netesal jen chrličce. Svým životním dílem vytesal podivu-

hodnou vstupní bránu nové katedrály, kterou viděl klenouti se nad šťastnějším lidstvem. A byl to pro něho nejúžasnější životní objev, když shledal, že onen velebný chrám budoucnosti už tu stojí dva tisíce let — že jest to Církev Kristova. Poznal takřka hmatatelně, že jen v ní — a nikde jinde — bude lidstvu uchován rozum a svoboda.

Po smrti Chestertonově obdržela jeho chof Františka a kardinál Hinsley soustrastný telegram od kard. Pacelliho, v němž Pius XI. nazývá Chestertona »gifted Defender of the Catholic Faith.« Po Jindřichovi VIII. byl tedy Chesterton druhým Angličanem, jenž byl papežem takto pojmenován. A tento čestný titul už mu zůstane, ničím nezkalen, a svět bude ještě dlouho čerpati radostnou křesťanskou hrdost z Chestertonových spisů.

G. K. Chesterton má i u nás řadu obdivovatelů, přece však se u většiny při jeho jméně vybaví jen dojem vtipného essayisty, poutavého romanopisce, ne-li literárního eskamotéra. Vidí v jeho díle, pokud je u nás známo, skutečně jen spoustu ozdob, kamenných květů a šklebících se chrličů, ale architektura jim uniká. Chesterton je však — ač se to bude zdáti paradoxním — spisovatelem hluboce opravdovým. V mládí, asi tak v 16. až 20. roce, poznal z bezprostřední blízkosti pustošivý vliv falešných teorií. Byly to zvláště dva strašidelné zážitky, na které nemohl nikdy zapomenouti. Sám prošel údobím úplné skepse. Tehdy se mu zdálo, že se propadá hlouběji a hlouběji k jakési duševní sebevraždě. Později u jednoho svého mladého přítele se setkal tváří v tvář s naprostým mravním nihilismem. Tehdy, v té pozdní večerní hodině, (jak vypravuje v *Daily News*,) pravil onomu mladíku: »Vidíte tamhle ten oheň? Kdybychom měli skutečnou bojovnou demokracii, leckdo by vás v něm upálil jako ctitele ďábla, jímž jste.« »Snad«, pravil unaveně přítel, »jenže co vy nazýváte zlým, já nazývám dobrým«. Chesterton dodává: »Bůh mu buď milostiv, znám cestu, kterou šel; a — však nikdy jsem nepoznal, ani se neodvážil pomyslet, jaké to bylo místo, na němž se zastavil« (Maisie Ward, *G. K. Chesterton*, New York, 1943 s. 44-46.) Později slyšel, že si vzal život. — Skepse a popření svobodné vůle vedoucí k nihilismu, byly jako dvě varovná znamení na Chestertonově cestě za pravdou; i za nejdobrodružnějšími a fantastickými příhodami jeho detektivek cítíte tuto životní opravdovost. Všemi zbraněmi ducha od první knihy do posledního novinářského článku se jal bojovati »za všechno, co jest lidské, pro to, co zabraňuje, aby se z života stal bezmezný přízrak, za vše, co povznáší člověka nad pohyblivý písek nálad, co mu dává vládu nad časem« — za rozum a svobodu.

Prochází spleť současných světových názorů, mezi materialisty, pantheisty, Ibsenovci, deterministy a progresisty a pozoruje, jak jeden směr za druhým, ne-li přímo, tedy ve svých důsledcích sklouzává neodvratně do temné díry skepticizmu a nihilismu. Po nějaký čas byl mladý Chesterton nadšen hlasatelem humanity Waltem Whitmannem; po prožité krizi

skepse zněla mu jako rajska hudba jásavá a obecná Whitmannova víra v člověka a lidstvo, jež viděl v budoucnosti »s pažemi vzájemně ovinutými kol šíjí s láskou kamarádů, s věčnou láskou kamarádů.« Ale právě na případě Whitmannově si ověřil, co viděl kolem sebe tak často: že nový ideál humanity byl vypůjčený ze starého pokladu křesťanství a že v rukou moderních lidí brzo uvadl. Nic nemohlo zabránit tomu, aby Whitmann nebyl jen chvilkovou módou; po nedlouhé době byl tento ideál mrtev; na velikou víru v člověka se pohlíželo s útrpností jako na pouhou »emoci« a naivnost. (The Thing, Londýn, 1946, s. 19.) Víra v lidstvo nemůže ani konečně býti dostatečným ideálem a záchranou, jako se tonoucí nezachrání chytaje se vlastní hlavy. Humanitářství není schopno sjednotit lidstvo, neboť už každý jednotlivý člověk jest polobožský. Chesterton poznal, že jen něco, co jest pevně nad námi, může dáti smysl lidskému životu, že životní otázka je v základě otázkou náboženskou. A tehdy se po prvé setkal doopravdy s křesťanstvím; stále jasněji a jasněji viděl, že jedině ono nemrzačí lidský život, že jen »orthodoxie« mezi všemi teoriemi je domovem rozumu a svobody. V roce 1908 píše slavnou »Orthodoxii« a r. 1925 jedinečnou knihu »Nesmrtelný člověk«, v níž orlím pohledem přehlídí duchovní a náboženské dějiny lidstva, v nichž Církev Kristova vyniká nad všechna ostatní náboženství jako člověk vyniká nad všechno tvorstvo.

Pronikavé poznání světa a života, jeho zmatku a zloby, vedlo Chestertona pokaždé výš. Proto říkával, že jej do Církve přivedl hřích a ďábel. Byly to opět křesťanské sekty samy, které mu usnadnily vstup do katolické církve. V autobiografii vypravuje o svém setkání s lordem Hughem Cecilem, jehož pevný protestantismus mu ukázal, že již dávno není protestantem, ač byl ještě na tisíc mil vzdálen katolické církve. Na tu jej po prvé upozornily útoky jejích odpůrců. Církev tu stála mezi moderními teoriemi a protestantskými sektami osamocena, opovržena, a útočiti na ni platilo za pokrokovost. Chestertonova rodina byla liberální, ale čestná; otec i matka, na které vděčně vzpomínal, vstúpili Gilbertovi smysl pro právo a spravedlnost. V knize »The Catholic Church and Conversion«, v níž vydává světu počet ze své konverse, praví: »Měl jsem při vstupu do katolické církve všechny potíže, které by měl pohan ve čtvrtém století; měl jsem věru málo z těch potíží, které měl protestant od 17. do 19. století. Nezdědil-li jsem plnou civilisaci víry, nezdědil jsem ani barbarskou nenávisť. (The Catholic Church... Londýn, 1927, s. 39.) Rytířská čest mu velela, aby se ujal každého, kdo byl nespravedlivě napaden, i kdyby to byl třeba — papež. Výtky proti katolické církvi byly několikerého druhu. Jedni na ni útočili fakty, jež ve skutečnosti nebyla fakta. Tak mnozí nevěří, »protože středověk byl barbarský, ale středověk nebyl barbarský; protože darwinismus je dokázán, ale on není dokázán; protože zázraky se nedějí, ale ony se dějí; protože mniši jsou líní, ale oni jsou velmi příčinní, protože jeptišky jsou nešťastny, ale ony jsou neobyčejně roztomily,

protože křesťanské umění bylo smutné a bledé, ale ono se pestřilo zvláště jasnými barvami a hýřilo zlatem.« (Orthodoxie, s. 243-4.) Druzí vytýkali Církvi nepravosti zcela protichůdné. Universalista vytýkal Římu příliš predestinace, kalvinista příliš málo predestinace, tolstojovec tupí kněze, že schvalují patriotismus, staromilec proto, že představují internaciona-
lismus (The Catholi Church... s. 51.); jedni vytýkají, že církev dává najevo určitými obřady pohrdání ženou, a naopak oblíbeným úsměškem bylo, že »jen ženské jsou v ní«; poukazovalo se na její obdiv pro mučed-
nictví jako na cosi morbidního a sebevražedného, a hned nato na její nesmiřitelnou nenávist k sebevrahu »jdoucí až za hrob«. Nejzajímavější bylo pozorovati, že všechny sekty spolykaly nejdivější vzájemné rozpory s obdivuhodnou velkodušností a tvořily jeden tábor stmelžený nenávistí k Církvi. A Chesterton dospěl pomalu k závěru znova a znova potvrzovanému, »že ta Věc jest nenáviděna, jako nic jiného není nenáviděno, jednoduše proto, že v přesném smyslu slova jest — jako nic jiného na světě.« (The Thing, s. 70.) Zachytil onen pruh světla, jímž sám svět Církve Kristovu osamotnil a korunoval, jímž vlastní její nepřátelé ji proslavili a jímž vlastní její kritici přidali nevysvětlitelnosti, svatozáře, nenávisti kolem Církve boží. (Nesmrtelný člověk, přel. Václav Marek, Praha 1927. str. 190.)

Chesterton s oblibou přirovnává Církev ke středu, kde se setkávají všechny cesty; jednou z těchto cest, vedoucích k Církvi, byly právě samy sekty, jejich vznik, život a konec. Každý velký heretik začal tím, »že předně vytrhl jednu mystickou ideu ze svazku nebo rovnováhy mystických ideí Církve. Za druhé, užil této mystické ideje proti všem ostatním mystickým ideám. Za třetí, (a to je nejzvláštnější) ... s téměř fantastickou prostomyslností považoval svou ideu patrně za zaručenou; předpokládal, že na ni nelze útočit, ač jí sám užil k útoku na podobné věci všeho druhu.« Nejobyčejnější příklad podává osud bible a začátky protestantismu. Pro nestranného pohana nebo skeptického pozorovatele je to zvláštní podívaná: Lidé vtrhnou do kostelů, převrátí oltáře a vyženou kněze. Ale naleznou knihu s názvem Žalmy nebo Evangelium a počnou ji uctívati. »Byl-li posvátný hlavní oltář špatný, proč byly podřadné posvátné dokumenty nutně správné? Jestli kněz padělal své svátosti, proč by byl nemohl padělati své posvátné knihy? A trvalo dlouho, než napadlo těm, kteří mávali jedním kusem církevního zařízení a rozbíjeli jím všechno ostatní církevní nářadí, že by mohl býti někdo tak bezbožný a zkoumati sám tento kus zařízení. Lid byl naprosto užaslý a leckde jest ještě dosud užaslý, že by se toho mohl někdo odvážiti. (The Thing, s. 23.) Protestanté vytýkali Církvi, že jest proti bibli a že se jí bojí a po dvou stoletích jsou nuceni bezmocně přihlížeti, jak liberální protestantský kritik trhá z bible list za listem a konečně ji celou pohazuje mezi střepey babylonských nápisů a útržky hellenistické literatury. — Každá sekta jest jednostranností a zúžením mysli a naivním zjednodušováním. Tak na

př. křesťanští humanitáři myslí, že zjednoduší věci, budou-li jen opakovati velkou pravdu, že Bůh jest Láska a že proto nepotřebujeme dogmatiky a svátostí a kněží; jako by nic nevěděli o boji s démony a o nebezpečích pro duši. Ve skutečnosti však vynalezli ještě temnější otázky s ještě divějšími odpověďmi. Nebo protestanté se domnívali, že zjednoduší víru a očistí Církev od lidských nálezků mluvíce o jasných slovech Písma; a zatím věc komplikovali půl stem spletených sekt a ztřeštěných nápadů. — Každá jiná herese se žene s jednou katolickou pravdou až na pomezí světa, činí z ní idol, pustoší vše ostatní a zaniká nikým neoplakávána. Nikdo si dnes nepřeje, aby ožila víra v božskou autoritu králů, jak si ji osoboval Jindřich VIII. Jsme rádi, že ikonoklasmus nerozbil sochy Itálie, že jansenismus nezničil drama Francie, že albigenští neuvrhli svět do pessimismu a perversity a že podle lollardů nemusíme zkoumati, zda tamhle ten irský policista se zpovídal a je v milosti, aby mohl udržovat pořádek na ulici. Svět, i nevěřící, musí vždy dáti konečně za pravdu Církvi a ne heresím. Ty jsou nejen mrtvy, ale i odsouzeny zdravým rozumem. Co se týče dosud žijících heresí, jejich princip života, pokud to není princip smrti pozůstává v tom, co jim zbylo z katolického křesťanství; prvotní ideje, pro něž se s Církví rozešly jsou většinou dávno vybledlé. Každý jejich krok zpět k lidskosti jest krokem zpět ke katolicismu; protestant, pokud měl pravdu, byl katolíkem; pokud byl v bludu, nebyl sám s to, aby zůstal protestantem (The Catholic Church, s. 81). Moderní anglický protestant vám bez rozpaků řekne, že dobré skutky se pravděpodobně více Bohu líbí nežli theologie. A bude překvapen, doví-li se, že víra ve víru dostačující k spáse byla před třemi staletími znakem protestantů, kdežto víra v dobré skutky spíše ostudným znakem vykřičených papistů; obyčejný Angličan, ať věří v Boha nebo ne, řekne, že dává rozhodně přednost Bohu, který stvořil všechny pro radost a chce je spasiti, než Bohu, který stvořil některé pro nedobrovolný hřích a věčné neštěstí; a jest užaslý, doví-li se, že v tom byl právě rozdíl mezi katolíky a kalvinisty, a že to byli katolíci, kteří drželi první mínění. — Uprostřed samých protestantů tedy Chesterton poznal, že anglický protestantismus, pokud je životný, žije katolickými ideami, které si uchoval nebo k nimž se vrátil — a pak z legendy, že Řím je špatný vůbec. Neobjevil nové hvězdy; poukazuje pouze na skvrny na slunci, připouštíže tím, že ono jest jeho rodným denním světlem a středem slunečního systému.

Dějiny heresí, jež připadaly Chestertonovi jako dráha bludných hvězd, ukázaly mu jinou vlastnost katolické církve, která na něho působila nejhlubším dojmem: spatřil, že Církev jest jediná širá jako život sám. Všechno, co je skutečně velké a lidské, najde v ní své místo, ale naopak, nic lidského ji nenahradí. Chesterton líčí duchovní atmosféru v níž vyrůstal takto: »Lidé v mém mládí kráčeli v jakémisi rozlehlém, vzdušném Křišťálovém paláci, v němž byly všechny předměty srovnány vedle sebe.

(Byl to věk vědy!) Kosmos utvořený ze skla a z oceli byl z části průhledný a částečně bezbarvý; buď jak buď, bylo v něm něco negativního; klenul se nad našimi hlavami jako strop daleký jako obloha a zdál se lhostejný a neosobní. Naše pozornost byla upoutána na předměty, které byly vesměs pečlivě označovány a zařazeny v řadách. Zde stála v jedné řadě všechna náboženstva, církve a sekty, neb jakkoli jsme je nazývali; ke konci řady byl jakýsi zvlášť temný a chmurný předmět (v podobě chrámu) s hrotitou klenbou polopropadlou a špičatými okny ponejvíce rozbitými kolemjdoucími; a bylo nám řečeno, že tento prazvláštní předmět je římskokatolická církev... Než v tom právě spočívá z velké části konverse, po své rozumové stránce, v objevu totiž, že celé toto líčení rovnocenných věř v indiferentním kosmu je zcela falešné.« (The Catholic Church... 77/78). Katolická katedrála se klene i nad kvakerskou modlitebnou i nad Křišťálovým palácem vědy, neboť je širší než lidský život. Ale ani žádná sekta ani kosmos vědy nejsou dosti obsáhlé pro lidský život, tím méně pro katolickou církev. Proto se Chesterton táže: »Kdybych byl tak nešťastný a ztratil katolickou víru, kam bych se obrátil? Nejvýše ještě k antickému pohanství, které se pokusilo o jakousi životní vyrovnanost, ale i pohané byli dost moudří, aby poznali nedostatečnost paganismu. Kam bych šel? Rozhodně ne k současným sektám neb světovým názorům, z nichž každý vynechává a ničí něco velkého a lidského, svobodnou vůli, odpuštění, vděčnost, existenci zla a hříchu, tušení velikých tajemství světa, radost, reformu, pokrok, obřad, boj, hudbu neb pohádky. Evropské lidstvo opouštělo Církev namnoze ve jménu expanse ducha; »a zatím všechna tato expanse nebyla expansí, nýbrž uzavíráním vězení, takže byly dovolovány čím dále tím méně krásné a lidské věci. (Co je špatného na světě, př. L. Vymětal, Praha, 1925, s. 126). »Vím, že katolicismus jest pro mne příliš širý a ještě jsem neprozkoumal jeho nádherné a hrozné pravdy; avšak vím, že universalismus (= sekta hlásající spasení všech) je pro mne příliš úzký a nemohu se plaziti zpět do této tupé jistoty, jenž jsem spatřil závratnou visí svobody« (The Catholic Church... s. 108).

Svět je pln katolických idejí, které se však »splašily«, jsou odtrženy z nadpřirozené rovnováhy. »Kde jest však tmel, jenž činil náboženství společným a lidovým, jenž může předejít tomu, aby se nerozpadlo v kusy osobních choutek a odstínů? Co může zabrániti, aby jeden vyznavač humanity si nepřál čistoty bez pokory, druhý pokory bez čistoty a jiný pravdu neb krásu bez obého? Problém trvalé mravnosti a kultury pozůstává v tom, aby se našla taková sestava částí, v níž by zůstaly vyváženy, jako se vyvažují kameny v klénbě. — A znám jen jednu soustavu, která takto osvědčila svou pevnost, spojujíc země a věky svými gigantickými oblouky a přivádějíc na všechna místa vznešenou řeku křtu po římském akveduktu.« (The Thing, s. 28).

Už to, že katolická církev jediná mezi všemi je středem obecného ne-

přátelství a že její učení jediné mezi všemi nikde nemrzačí lidství uchovávacím mu rozum a svobodu, povznáší ji nad všechno lidské a dává tušiti její nadpřirozený původ. Ale její královská členka zazáří jasným božským odleskem, vidíme-li ji kráčet mezi národy země jako prorokyni a učitelku lidstva v jejím věčném mládí.

Chesterton měl za svého života několikrát příležitost pozorovati, že katolická církev jest jediným zřízením, které chrání člověka ponižujícího otroctví: býti dítětem své doby. »Nová« náboženství měla tu zavrženíhodnou chybu, že se vždy chtěla shodovati s novým světem. »Vyznávají o sobě, že jsou pokroková, protože obzvláštní chloubou jejich obzvláštního období byl pokrok; říkají, že jsou demokratická, protože náš politický systém stále se hlásí — spíše patheticky, k demokracii. Vrhají se na smírování víry s vědou, což bylo často jen předčasné vzdání se vědě... Avšak my si nepřejeme ve skutečnosti náboženství, které má pravdu, když my máme pravdu. Čeho si přejeme, jest náboženství, které má pravdu, když my jsme v bludu«. (The Cathol. Church... 94—95). Tito sektáři se drží efemerní módy a vymýšlejí víry střížené tak, aby padly na tu módu. Avšak takové kredo je zbytečné; moda bude existovati i bez něho. Jedno slovo, které nám poví, co nevíme, váží víc než tisíc slov říkajících, co víme. A zde se právě ukazuje jedinečný triumf katolické církve. Ona říkala a dodnes říká, co svět neví, čemu nevěří, co se zdá nepravděpodobné, ale k čemu se svět na konec musí vrátit, snad po velkých katastrofách a škodách. Za desítky jiných ukázek možno uvésti jednu, která na Chestertona působila mohutným dojmem. Svět v minulém století neviděl než dvojí extrémní řešení sociální a hospodářské otázky. A hle, tu vystoupil Lev XIII. a pronesl osvobozující slovo; téměř řečí socialistů odsoudil kapitalismus, ale neupadl do druhého extrému; nabídl řešení, k němuž se svět po desíletích musí vraceti. Tak tomu bylo po všechna staletí vůči jednostrannostem lidské mysli: často dříve než se blud objevil, byl už v Církvi odsouzen. »Nalézám jen toto vysvětlení pro věc od počátku osamocenou a důvěrnou, odsuzující věci jí podobné, odmítající pomoc sil, jež se zdály tak potřebné její existenci, přijímající po své lidské stránce všechny vášně věku, ale přece vždy v rozhodném okamžiku nad ně náhle vynikající, nikdy nepravící přesně to, co by kdo čekal, a nikdy nepotřebující odvolávati, co řekla; nenalézám jiného vysvětlení, než že, jako Pallas z hlavy Jovovy, Církev vytryskla zajisté z ducha Božího, zralá, mocná a vyzbrojená k soudu i k válce«. (Nesmrtelný člověk, s. 265.)

Věčné mládí katolické církve! Jaký to božský zjev v dějinách lidstva! »Můžeme si ji představit (jak to činí »srovnavatelé« náboženství) mezi chátrou mithraických či manichejských pověr, hašteřících se a zabíjejících se ke konci římské říše... ale budeme překvapeni, když se s ní setkáme o dva tisíce let později, jak se žene věky jako okřídlený blesk myšlenky a věčného nadšení... právě tak nová jako je stará. Svět oče-

kával tolikrát její konec a v 18. a 19. století se rozcházel jenom v tom, zda nastane rychle nebo pomalu, ale po všech zmatcích a když už se zdálo se, že odumírá, povstává znova, aby sloužila svým světlem novým lidem a novým světcům. »Věk rozumu«, zeměřesení revoluce, věda 19. století chtěla, aby zmizela slova víry. Dnes nám stojí znova v cestě a rostou nám přímo před očima. (Nesmrt. člověk, 249.) Když Ibsen mluvil o příští mladé generaci, jež tluče na dveře, byl by býval asi překvapen, kdyby se mu řeklo, že to budou namnoze dveře kostela. Mladý muž i dnes se chce pojednou stát katolickým knězem neb dokonce řeholníkem, protože má totéž spontánní, ba netrpělivé osobní nadšení pro nauku o dokonalé čistotě, jak sejevilo u sv. Kateřiny nebo sv. Kláry. (The Cath. Church... s. 20.) Tak nese Církev celý poklad Zjevení staletími, tisíciletá a stále svěží, jako teplo vánoc mezi horami pokrytými sněhy věků, obklopena květinami, obrazy a družičkami, a lidovým pathosem; je to jako by člověk našel svůj vlastní domov v srdci Velké pyramidy, jakoby Sfinx náhle počala mluvit o běžných námětech. Církev katolická, slabostí, měnivostí a zlobou lidí tolikrát přivedena téměř k smrti, znovu povstává s duchem i s tělem, neboť jest s ní ten, jenž zemřel a vstal, jenž byl zabit a žije. A katolíci, když povstávají a zpívají »Viro našich otců«, mohou si uvědomovati takřka s potěšením, že by se mohlo dobře zpívat »Viro našich dětí«. (Tamtéž, s. 23.)

Chesterton nabyt už před r. 1922 naprosté jistoty o katolické církvi, oddělené »svatozáří nenávisti« od všeho pozemského, jedinečné, širé jako život sám a ozdobené božským jasmem, ale zbýval mu ještě dlouhý a propastně tajemný boj mezi přirozeností a milostí; až při své cestě do Palestiny r. 1920 před malým obrázkem Naší Paní v Brindisi slíbil, že učiní konečný krok, rozhodný jako životní sudba, nejobtížnější a nejsvobodnější ze všech svobodných činů. A po celý další život až do smrti nepřestal ukazovati bratřím-lidem onu nádhernou visi království Syna člověka.

V tom spočívá veliký význam Chestertonova díla pro naši dobu: do Církve jej nepřivedly učené knihy filosoficko-theologické, jimž dnešní svět nerozumí a ani o to nemá zájem, nýbrž život sám, tak jak kolem něho vířil londýnskými ulicemi. Chesterton dovede jedinečně poutavým způsobem takřka hovořiti s čtenářem, diskutuje, polemizuje, mluví úchvatně jako se zatajeným dechem, jemně vyciřuje tragiku lidského života a nevázaně se směje jeho komičnosti a při tom stále ukazuje moderním lidem, špatným křesťanům, sjíždějícím po kluzkém svahu pseudo-vědeckého veřejného mínění do mrzuté nevěry, kde jest pravý domov i pro dnešního člověka; odhaluje jeho skrytou krásu, o níž už dávno nic neví. Chesterton nechtěl tvořiti křečovitou apologii čehokoliv. Byl přesvědčen, že květ nepotřebuje obhajoby; jediné, čeho potřebuje, jest jasný, čistý pohled zbavený ospalosti a zvyku

České překlady z Chestertonových děl se zastavily přibližně u r. 1925, a přece po tomto roce napsal Chesterton ještě přes třicet knih, které

mohou říci mnoho, velmi mnoho i českým čtenářům. Bylo by potřebné pokračovati. — Tato vzpomínka na Chestertonovu cestu k Církvi chtěla by býti pobídkou k tomu.

Ctihodná služebnice Boží Matka Alexie,

zakladatelka kongregace de Notre Dame podle řehole sv. Augustina (1576—1622).

Na Hromnice 2. února 1576 byli manželé Jan le Clerc a Anna Sagny potěšeni narozením dcerušky. Tato rodina měla v celém Remiremontu velmi dobrou pověst a byla vysoce vážena.

Remiremont bylo lotrinské městečko a náleželo k diecési Toul. Velmi zbožní rodiče postarali se, aby jejich dítě bylo pokřtěno hned v den svého narození. Dostala jméno Alexie (Alice). Jak se později ukázalo, byla Alexie le Clerc velmi nadaná, měla milou povahu a mravy bezúhonné, při čemž vynikala půvabným a příjemným zevnějškem. Jaký div, že toto šťastné dítě stalo se miláčkem všech a že neodolala zábavám a radovánkám, zvláště tanci.

Pod vedením světce

Když jí bylo asi dvacet let, dostala se jí do rukou kniha, z jejíhož obsahu poznala, že je povolána k věcem vyšším. V téže době vyslechla jedno kázání sv. Petra Fouriera, které zapůsobilo na ni hlubokým dojmem. Její rozhodnutí bylo teď pevné: Chtěla se bez výhrady zasvětit Bohu. Radostně a velkodušně zřekla se všech rozkoší a pohodlí, které jí svět nabízel. Již tenkrát cítila povolání k stavu řeholnímu. Ano, byla přesvědčena, že jí Bůh určil zvláštní úkol: měla totiž přispěti k tomu, aby se věnovala větší péči křesťanské výchově ženské mládeže. Se vši vážností ujišťovala: Jsem od Boha povolána, abych pracovala na výchově mládeže. Bylo pro ni štěstím a zvláštní milostí, že měla svatého duchovního vůdce, který byl naplněn pravým apoštolským duchem. Byl to Petr Fourier. Tento muž podle Srdce Božího pronesl památný výrok: »Získati jen jedinou duši pro Krista má větší cenu, než stvořiti nový svět.« To byl pravý, Bohem ustanovený vůdce pro naši snaživou a učelivou Alexii.

Zakladatelka kongregace de Notre Dame.

Zbožná panna shromáždila kolem sebe několik stejně smýšlejících panen. Odevzdaly se, jako ona, duchovnímu vedení sv. Petra Fouriera. Nadešla Sv. noc r. 1597. Stala se Alexii a jejím družkám hodinou zrození nového řádu. Mladé družiny se ujala veliká dobroditelka. Byla to dáma z ústavu šlechticů paní de Apremont. Jejím prostřednictvím byla Alexie

se svými družkami přijata do ústavu šlechticů v Paussay. To se stalo o Božím Těle r. 1598. Družina panen zachovávala tam pravidla, naznačená sv. Petrem Fourierem. Biskup udělil jim k tomu dovolení. Byl to zkušební rok těchto Spasitelů věrných panen. Šlechtnou štedrostí zmíněné dobroditelky paní de Apremont získán byl sestřím dům v Mataincourtu. Duchovní vedení ponechal si sv. Petr Fourier, který tam byl v té době farářem.

Tu začaly sestry ve škole bezplatně vyučovati a to s nejlepším výsledkem. Záhy přihlásilo se tolik žákyň, že se nedostávalo učitelek. Pod záminkou získati vyšší doba vyskytly se pokusy, odvrátiti sestry od jejich činnosti. Pověst o těchto nových školských sestřích roznesla se dál. Ve vévodství lotrinském byly zřízeny nové domy a podobně stalo se v blízké Francii.

Řád obdržel schválení od diecézního biskupa i od lotrinského kardinála prince Karla, který byl papežským legátem. Papežské schválení udělil Pavel V. v letech 1615 a 1616 a obnoveno bylo od papeže Urbana VIII.

První klášter kongregace

V Nancy, hlavním městě vévodství lotrinského zřízen byl první klášter nové družiny 21. listopadu 1617. Stalo se tak zase o mariánském svátku: obětování Panny Marie. Jednou měla Alexie vidění, při němž jí nejblahošlavenější Panna Maria ukázala řeholní roucho. Konečně nadešel onen šťastný den, kdy je se svými družkami měla slavnostně přijmouti s výslovným dovolením biskupa de Maillane z Toulou z rukou biskupa de Lenoncourt z Nancy, primasa lotrinského.

Noviciát byl dobře vykonán. Dne 2. prosince 1618 směla Alexie le Clerc první ze všech složiti do rukou sv. Petra Fouriera sliby. Po několika dnech byla profeska jednomyslně zvolena za matku svých duchovních dcer a postavena v čelo kláštera.

Jako výsledek dlouhotrvajících námah a ovoce vytrvalých modliteb stála tu v Církvi Boží nová kongregace: Kongregace Naší Milé Paní (de Notre Dame). Sv. Petr Fourier ve spojení s několika členy Tovaryšstva Ježíšova sestavil pro sestry velmi moudré stanovy. Kongregace trvá v Církvi sv. dosud. Svědomitá a bohumilá výchova ženské mládeže jakož i chôrová modlitba jsou jejími nejhlavnějšími povinnostmi.

Ke zprávě o vzniku této kongregace připojujeme povzbuzující obraz ctností jeho zakladatelky.

V lesku ctností

Alexie a její obětavé družky byly od začátku vyslovenými milovnicemi chudoby. Velkomyslně se zřekly požívání masa a vína. Chléb a zelenina měly stačiti k udržení života, vyplněného prací a námahou. Naše milovnice chudoby byla také velmi pokorná. Poslední místečko v domě

bylo jí nejmilejší, a nejnámáhavější práce jejím nejužitečnějším podílem. Sv. Petr Fourier jí jednou uložil, aby šla žebrat od dveří ke dveřím. Matka Alexie vyplnila tento rozkaz s plnou oddaností. Měla před očima příklad sv. Františka z Assisi a sv. Františky Římské. A k čemu se ještě odhodlala? Věděla, že jednoho dne bude hřbitov pilně navštěvován. Tu postavila se mezi žebráky, kteří stáli u vchodu hřbitova a jako oni prosila o almužnu. Tak daleko přivedla ji její horoucí láska k chudobě a pokoře. Nezřídka byla od lidu haněna a posmívána, jedna špatná ženština rozšiřovala o ní nejhorší pomluvy. Alexie snášela všechno s neuvěřitelnou trpělivostí a podivuhodným duševním klidem. Z lásky k Ježíši trýznila své tělo, takže mohla volati se sv. Pavlem: »Trestám své tělo a podrobuji v služebnost!« (1. Kor.) Takto obrněna, mohla uhasiti všechny ohnivé šípy nešlechetskovy a odraziti je veškerou silou.

V poslušnosti dávala nejkrásnější příklad. Jako důkaz budiž uveden následující případ: Její matka umírala. Láskyplně stála u ní Alexie. Tu dostala rozkaz, aby okamžitě přišla pomáhat při výzdobě kostela. Statečně přemohla bolest rozloučení a uposlechla rozkazu přesně.

Úrodnou živnou půdou pro takové ctnosti byla u ní horoucí láska k Bohu, která se jevila také v upřímné lásce k bližnímu. Jak pečlivě pomáhala chudým! Jak láskyplně se ujímala nemocných! Jakou dobrotu, spojenou s moudrostí uplatňovala při vedení svých sester! Z její lásky k Bohu a k bližnímu vyplynula vlastnost, kterou můžeme nazvati charakteristickou, totiž žhavá snaha zajistiti mládeži křesťanskou výchovu. K té neslo se její smýšlení, její prosby a modlitby, její život i utrpení. Jako moudrá a opatrná panna věděla, jaký vliv a jaký význam má křesťanská výchova u mládeže. Duše mohou být získány Kristu a křesťanské mravy mohou se zakořeniti v lidské společnosti.

Přišel-li někdo s jinými plány a návrhy na matku Alexii, zůstávala neochvějnou a při zakládání své družiny podržela křesťanskou výchovu za hlavní účel.

Triumf

Věrně a obětavě splnila Bohem jí určenou úlohu. Potom zbyly jí jen 4 léta pozemského života. Využila jich svědomitě a stala se dokonalou hrdinkou ctností. Protože tušila blízkou smrt, vrátila se zase do Nancy. Na smrtelném lůžku chovala se jako světice. Lékaři, kteří ji ošetřovali, navštěvovali ji častěji než stav nemocné vyžadoval; povzbuzovali se totiž trpělivostí a odevzdaností trpitelky.

Z pokory složila úřad představené. Míra jejích zásluh byla dovršena. **Madešel 9. leden 1622 — den její smrti.**

Matka Alexie dosáhla jen 46. let života. Pán povolal ji k věčnému odpočinku, aby odměnil její čistou duši. Pohřeb podobal se triumfálnímu průvodu.

Jiné vítězství pro tuto věrnou a ctnostnou nevěstu Kristovu bude sla-

veno v nejbližší době. Dostane se jí cti oltáře jako blahoslavené. Stupeň hrdinných ctností byl 15. března 1932 uznán posvátnou kongregací ritů a toto uznání bylo radostně potvrzeno papežem Piem XI. na Bílou sobotu dne 3. dubna téhož roku.

Nynější slavně panující papež Pius XII. ustanovil den 4. května 1947, kdy má matka Alexie le Clerc slavnostně býti prohlášena za

Blahoslavenou.

R P. Lallement:

Rady pro vnitřní život

Bůh vodí duše dvoji cestou: některé vodí svými světly, útěchami a nábožnými city. A tato cesta je nejnebezpečnější, protože sebelásce dává příležitost, aby se kochala chutí těch milostí a sebeúctou. Na této cestě se nalézají propast padlých andělů, kteří zhřešili, zpychnuvše oceňováním duchovních statků, jimiž je obdařil Bůh. Jiné duše jsou vedeny rozumem a vírou, za obyčejné pomoci milosti účinné, ale bez citelných, ne-li žádných útěch. A tato cesta je jistější a přímo vede k dokonalosti, neboť se po ní jde s větší duchovní chudobou a pokorně.

Vnitřní život Boží máme napodobit v tom, že Bůh má sám v sobě život nekonečný, jak působením rozumu, jímž jest původcem druhé Božské osoby, vtěleného Slova, tak působením vůle, jímž jest původcem osoby Ducha Svatého. Dále v tom, jak navenek jedná podle svého zalíbení tvořením a spravováním vesmíru, aniž by tato vnější činnost nějak umenšovala nebo měnila jeho život vnitřní, takže dělá vně jako by nedělal.

Tu je náš vzor: máme mít nejprve sami v sobě a sami pro sebe velmi dokonalý život v ustavičném spojení svého rozumu a své vůle s Bohem. Potom můžeme vyjít ze sebe ke službě bližnímu, bez újmy svého vnitřního života, neoddávejte se bližnímu úplně a nevěnujte se vnější činnosti než jako nějakému povyražení, abych tak řekl, takže naší hlavní činností bude vždycky život vnitřní.

Tuus es ubique, praví svatý Bernard papeži Evženovi, *concha esto, non canalis*. Neoddávejte se bližnímu natolik, že byste už nepatřili sobě. Náležejte vždycky sobě. Naplňujte sami sebe milostí jako nádrž, potom z ní poslužte druhým. Nebuďte jako koryto, jímž voda protéká, aniž se v něm zadrží. Tento názor svatého Bernarda by měl být pravidlem dělníků Evangelia. Ale často je tomu naopak. Vydávají se navenek úplně, vyčerpávají se pro druhé a sami zůstávají suší. Všechny morek jejich duše, možno-li tak říci, všechna síla jejich ducha přechází do vnější činnosti. Nitru nezůstává skoro nic. Z toho plyne, že nedají-li si pozor, mají oprávněnou příčinu se bát, že místo

aby byli v nebi povýšeni podle výtečnosti svého povolání, budou v počtu těch, kteří zůstanou v očistci nejdéle a obdrží místo až v posledních řadách věčné slávy.

Nikdy nedosáhneme pokoje, nežijeme-li vnitřně a ve spojení s Bohem. Duševní klid, radost, trvalé uspokojení jsou jen ve světě duchovním, v království Božím, které jest v nás samých. Čím dále v něm pokročíme, tím budeme šťastnější. Bez něj budeme ve stálém zmatku a trápení, věčně nespokojeni, naříkající a reptající. A objeví-li se nějaké nenadále pokušení, nějaká tvrdá zkouška, neobstojíme. Svätý Augustin praví, že ti, kdo mají nitro v nepořádku, jsou jako manželé mrzutých a špatně nalděných žen. Vycházejí z domu časně ráno a vracejí se tam jak mohou nejpozději, protože mají strach z domácího pronásledování. Tak i ti, kteří nemají mír ve svém nitru a nenalézají v něm než hryzení a výčítky svědomí, stěžují se jak mohou navrátit se do sebe. Největším neštěstím zbožného člověka jest, náleží-li cele, činností i vzněty, životu vnějšímu a jiného téměř nezná. Neboť kdyby se vážně oddal nitru, našel by v něm nekonečné množství milostí, ctností a dokonalostí, jimiž by se jeho duše plně nasýtila. Ale nikdo se neoddá životu vnitřnímu v stáří, neoddal-li se mu v mládí. Uskutečnujeme-li ve svém povolání zevnější ctnost bez vnitřního života, jsme chudáci, neboť neseme břímě zevní práce, aniž jsme okusili pomazání a sladkosti vnitřní, což působí, že často upadáme do značných chyb, kdežto usebraností a modlitbou bychom vykonali více práce s menší námahou, únavou a nebezpečím, s větším sebezdokonalením, s větším užitkem pro bližního a k větší slávě Boží.

Naše zaměstnání bývají sama o sobě nelišná, a přece mohou být slavnější před Bohem a k jeho větší slávě než zaměstnání jiná, která už sama sebou jsou nadpřirozená. Buďme podobni orlu, který vzlétá, jakmile uchvátil kořist. Tak se máme, splnivše své povinnosti vůči bližnímu, uchylvat k modlitbě a nemíchat se do těchto záležitostí, jen vyžaduje-li to poslušnost. Buďme přesvědčeni, že přineseme jen ovoce přiměřené svému spojení s Bohem a svému oproštění se ode všech vlastních zájmů.

Kazatel, jehož napjatě sledují, misionář, vzbudivší rozruch, zpovědník, jehož zpovědnice je obležena zástupem kajících, oblíbený duchovní vůdce, člověk cele se oddávající konání dobrých skutků — ti všichni si lichotí, že přinášejí mnoho užitku, a kdyby se soudilo podle zdání, skoro bych jim věřil. Svět je chválí, pochvala je utvrzuje v dobrém mínění, jež mají o svých úspěších. Zdalí však jsou spojeni s Bohem modlitbou? Zřekli se dokonale sami sebe? Jednají jen v zájmu Božím? Žádný zájem lidský se nemísí do jejich úmyslů? Ať si dají pozor na sebeklam. Zde snadno lze se zmýlit. Hledají Boha, ovšem; nehledají však také sebe? Vytkli si za cíl slávu Boží a dobro duší; zapomínají však na vlastní slávu a malicherné zájmy? Zabývají se dílem horlivosti a charity? Je

to však z čisté lásky k horlení a k charitě? Nedělají to ani trochu proto, že v tom nalézají uspokojení a protože nemají rádi ani modlitbu ani studium a usebranost nemohou vystát?

Budeme-li dobře pátrat, najdeme snad ve své duši tak málo spojení s Bohem a ve službách, které prokazujeme bližnímu, tolik hledání seblásky, že můžeme důvodně pochybovat, zda jsme vskutku prokázali bližním to dobro, jaké si představujeme a zda jsme sobě neuškodili víc, než si můžeme pomyslit.

K užitečné práci na spáse bližních je třeba velikých pokroků v sebezdokonalení. Nejprve si musíme osvojit ctnosti ve slušné míře a potom se můžeme zabývat spásou duší. Potom teprv nám zevnější činnost bude oporou života vnitřního.

Bdíce nad svým nitrem, nabudeme znenáhla velkého sebepoznání a dospějeme nakonec k tomu, že se dáme vésti Duchem svatým a snad nám Bůh někdy v některé chvíli ukáže obraz naší minulosti tak, jak se nám zjeví na posledním soudu. Jindy nám zjeví celé uspořádání a řízení vesmíru, což v duši vyvolá naprostou poddanost vůči Bohu. Ti, kdo se přičinili, aby po tři, čtyři roky bděli nad svým nitrem a kteří již v tomto svatém cvičení nějak pokročili, dovedou již obratně zacházet s mnohými záležitostmi a bez opovážlivého posuzování pronikají docela přirozeně cizí srdce, vidí v nich téměř všechna hnutí skrze zkušenost, kterou mají ze svého nitra a z hnutí jejich vlastního srdci známých.

Aniž bychom prováděli nějaká neobyčejná umrtvování nebo ty vnější kající, které by nás mohly vydat na pospas ješitnosti, pouhou pozorností a bdělostí nad vlastním nitrem vykonáme znamenité ctnostné skutky a výtečně pokročíme v dokonalosti, kdežto naopak zanedbáme-li nitro, potkají nás nedozírné ztráty.

(Z knihy »Les Degrés de la vie spirituelle« přel. M. R. Junová.)

Svatopluk Láb:

Křesťanské přátelství

Motto: Přátelství trvalá jsou jen ta,
která jsou založena ve víře
v tytéž pravdy věčné.
Sainte-Beuve: Volupté.

Sešel jsem se nedávno kdesi v Praze se skupinou svých známých. Obvyklé představování, pár konvenčních frází, obřadné sundávání rukavic s více méně příjemným stisknutím ruky. Věc tedy celkem všední, s níž se denně setkáváme. Dostane však jiný charakter, snažíme-li se domyslet některé detaily takového setkání. Co vlastně znamená ono mnohdy tak efektní sundání rukavice a podání holé ruky? Je nutný stisk dvou holých rukou? Vyžaduje to jen společenský takt? I když ve většině případů se ani neví, o jaký akt jde, přece myslím, že pravý

smysl spočívá v něčem jiném. Značí to snahu po větší srdečnosti projevu, pokus o bližší přiblížení svého »já« s druhým. Vždyť každý člověk je od přirozenosti tvor, který touží po tom, aby našel bytost, která by mu vyhovovala názorově, smýšlením, jednáním, upřímností; jeho snahou jest, aby v tisících našel někoho, kdo by mu rozuměl, jej chápal, podpíral a utěšoval. Snad to první bezprostřední uchopení ruky toto všechno nejskrytější formou vyjadřuje. Tak přijdeme k přátelství.

Pojem přátelství bývá velmi často různý. Většinou četné jeho definice zahrnují více nebo méně dobré subjektivní názory. Jde však o to, jaká je jeho objektivní, skutečná forma. Nezáleží na tom, jak se o této věci vyslovil ten či onen vynikající člověk, protože žádné lidské slovo nemá takovou absolutní platnost, aby se o tom znovu nesmělo myslet nebo dokonce se to nemohlo dělat jinak. Jediné slovo, které se nemění, nepozbývá své síly a překonává věky, je slovo Boží: »Nebe a země pominou, ale slova má nepomnou.« (Mt. 24; 35). Bůh si výslovně přeje, aby se lidé vzájemně spojovali pouty přátelství, když praví: »Přítele svého neopouštěj.« (Přísl. 27; 10). Je však zapotřebí, abychom dovedli rozlišovat a poznávat, co je právě přátelství, resp. v čem je jeho vlastní podstata.

Každý z nás má mnoho známých lidí, kteří jsou mu i velmi sympatičtí, a přece cítí, že je tu něco, co brání, abychom takovým dovolili nahlédnout úplně do svého nitra. Podívejme se tedy, co je to »něco«, které se stává mnohdy nepřekonatelnou překážkou. A tu je nutno říci si otevřeně, kde je a musí být základ opravdu čistého důvěrného přátelství. Jest to poměr člověka k Bohu. V knize Sirachově se to říká docela jasně: Kdo se bojí Boha, bude mít také přátelství dobré, neboť jaký sám, takový bude i přítel jeho. (Sir. 6; 17). Nebudeme se tu dotýkat přátelství lidí, o nichž bylo známo, že se nehlásili k žádnému vyznání a přece byli schopni heroických činů; to vše vyplývá z plnění přirozeného zákona Božího daného i lidem, kteří nepoznali a nikdy nepoznají pravého náboženství, a přece dojdou spásy. My bychom si spíše chtěli ukázat, co by mělo být směrnici při volbě přítele každému, kdo si říká, že je křesťan. Můžeme docela bezpečně poznat svůj osobní poměr k Bohu, Kristu a víře v Něho a Jeho pravdy, když se zeptáme sami sebe, co jsme z toho všeho zase slevili, abychom nebyli považováni v očích různých svých známých za příliš přísné s málo moderním smýšlením. Tito přátelé mohou být jinak velmi dobří, obětaví, avšak k náboženství se staví odmítavě; uvádějí spoustu různých více méně pravdivých případů, které jim stačí, aby se tím již vůbec nezabývali. Avšak Bůh, který je takřka žárlivý na naši lásku, nesnese, aby duše, snažící se stále více Jeho lásku opětovat, měla těsnější přátelství s někým, kdo svým Tvůrcem buď pohrdá anebo komu je lhostejný. Ten, kdo Boha opravdu upřímně miluje, poznává brzy plytkost a prázdnotu mnohého t. zv. »přatelství«, které se omezuje většinou na společné návštěvy různých zábavních podniků, divadel, kaváren; mluví se o všem možném, ale slovo »Bůh« vyvolává odpor, odmítání a

posměch. Jistě se mnohému z nás vynořují vzpomínky na školní léta, dobu dospívání, kdy jsme většinou měli někoho, s nímž jsme se denně »musili« stýkat, stále jsme »musili« spolu chodit nebo se navštěvovat, prostě jsme byli »nerozluční«. Byla to jakási »nerozlučnost« v lepším slova smyslu, nikoli erotická. Napsal mi jednou kdosi:

»Vlivem různých okolností se stávalo, že jsem čas od času šel do kostela, tak na chvilku, ze zvědavosti, podívat se, zda je to tak všechno pravda, co p. katecheta ve škole říkal; pak jsem toho zas nechal a nechodil nikam, zejména když můj nerozlučný kamarád tam vůbec nechodil. Ostatně on měl krásný kopací míč a kolo a také mi dovolil na něm jezdit, nebyl sobec, nu a do kostela také nechodil, naopak se mi divil, když mě viděl jednou z něho vycházet. — Tak uplynula léta; rozdělili jsme se. Dostal jsem se do rukou výborného kněze, který mi ukázal, jaký smysl má celý můj život, začal jsem se modlit, vroucně a vytrvale, docházka na nedělní mši svatou se mi stala nutností. Můj přítel se stal úředníkem v nějaké bance, čas od času jsme si poslali dopis nebo se i sešli, a tu po několika takových schůzkách jsem začal pozorovat, že to již není to »nerozlučné« přátelství, jaké bylo dříve. On mluvil o svých záležitostech, měl své zájmy a já bych byl zas raději mluvil o sobě. Nebylo tu již nic, co by nás spojovalo; tehdy jsem si začal uvědomovat, že spojujícím činitelem v přátelství dvou lidí není ani společné povolání, společná bolest nebo vzájemná blízkost. Cítil jsem, že tu musí být něco, co je nad všechny vztahy, že tu musí být vzájemná láska, jež však musí mít svůj základ v Lásce, která lásku stvořila a vložila ji do srdce člověka — v Bohu.«

Je pochopitelné, že je poměrně málo lidí, kteří by hleděli v tomto duchu na přátelství. Ne nadarmo se čte u Siracha:

Měj mnoho těch, s nimiž v přátelství žiješ,
ale důvěrníka měj z tisíce jediného.
Získáváš-li si přítele, zjednej si ho zkouškou,
a ne lehce věnuj mu důvěru.
Bývá totiž přítelem mnohý podle času svého,
ale nesetrvá v den soužení.

Sir. 6; 6-8.

A jinde:

Přítel věrný jest záštita mocná,
a kdo ho našel, našel poklad.
Přítele věrného nelze se dokoupiti,
nelze dosti odvážit zлата ni stříbra za dobrotu jeho.

Sir. 6; 14-15 .

A dodává:

.. a kteří se bojí Pána, naleznou ho.

Sir. 6; 16.

Takové přátelství stává se oporou pro celý život. Je tedy třeba hledat, zkoušet, mnohdy dlouho a když se najde opravdu takový přítel, modlit se za udržení svého přátelství. Vždyť přátelství, které je opravdu křesťanské, je vyplňování druhého největšího přikázání Božího: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.

Ž I V O T

Yves Lebreton:

Důvody proti úmyslu zmonopolisovat školu

Ačkoliv se to zdá být neuvěřitelným, jsou stále ještě jednotlivci i strany, které usilují o zavedení vyučovacího monopolu ve Francii. Ať to posuzujeme s kteréhokoliv hlediska, jsou jejich důvody nesmyslné.

1. Posuzujeme-li tento záměr s hlediska ideologického, můžeme si říci, že snad Francie, země demokratická, si nebude najednou obouvat botu nacistů a diktátorů, kteří nemají jiného ideálu než všechnu mládež svého národa přemlít na jednom mlýnku. Snad se Francie spíše zařídí dle Spojených států, jejichž ideál je zcela opačný, jak tomu svědčí rozhodnutí Cour Suprême z roku 1925, kterým se státu upírá právo zaváděti jednotnou školu pro všechny občany státu.

2. A posuzujeme-li tento záměr s hlediska svobody? Povšimněme si jednoho. Mnohé rodiny nevěřící, volnomyšlenkářské, lhostejné, mají školu laickou nebo státní (neutrální), tedy svoji svobodnou školu, která je uspokojuje. Pokud vím, ještě žádný z věřících nevznesl nárok na zrušení těchto škol. Proč ale jistí nohsledové laicismu chtějí věřícím vzít právo volby, právo, aby věřící dle své vlastní úvahy volili školu pro své děti. Uvažme spíše příkladu Anglie a Švýcarska. V nedávno odhlasovaném školském zákoně, Anglie vyzdvihuje právo rodičů na volbu školy, a Švýcarsko před několika týdny učinilo podobně.

3. A posuzujeme-li tuto záležitost s hlediska daňové rovnosti a poplatkové spravedlnosti, znovu vidíme, jak bychom si mohli bráti příklad z demokratických zemí, které štědře, každopádně však spravedlivě, subvencují soukromé školy. Dokazují tak, že by považovali za nespravedlivé, aby za svobodnou volbu školy pro své děti měly tyto rodiny platit navíc, na vydržování školy, jakousi zvláštní daň jen proto, že svobodně uplatnili právo volby. Ti tedy, kdo posílají děti do soukromých škol, žádají o daňovou rovnost a poplatkovou spravedlnost, tak jako je tomu v mnoha jiných zemích, zejména v Holandsku, v zemi, kde vyučování je na vysoké úrovni, a která skoro vůbec nemá analfabetů.

4. Posuzujeme-li celou věc s hlediska rodičů, což v podstatě je hledisko

základní, mají rodiče nepopiratelné právo dáti dětem vychování podle vlastní volby. Je to právo, na kterém žádný předpis nemůže nic změnit, a jež žádná moc světa jim nemůže vyrvat. Ovšem výkon tohoto práva předpokládá skutečnou svobodu, pravou svobodu. Svoboda, která nemá možnost projevit se skutkem, není než šalba, jak výstižně řekl G. Cogniat. A svoboda musí býti pro všechny — pro chudé i pro bohaté. Ale v dnešní Francii tomu tak není. Je mnoho rodin, které nemají prostředků, aby mohly platiti školné, jež soukromé školy jsou nuceny požadovati. Není tedy svobody pro chudé, a to je vskutku neudržitelné. KV.

Henri Lemaitre:

Přijetí Paul Claudela do francouzské Akademie dne 13. března 1947.

Když před pátácti lety byla při přijímání do Akademie dána přednost Claude Farrèrovi před Paul Claudelem, byli jeho ctitelé pobouřeni, a čekali, kdy se konečně dostane této pocty i Claudelovi. A nyní, týž den, kdy Jean Louis Barrault zahajoval v Comédie Française »Saténovým stěvíčkem«, pohnula se i Akademie, aby setřásla pomlvy o stařecké sešlosti, ke kterým přečasto, bohužel, zavdala příčinu. A tak 13. březen se stal dnem, kterým Akademie, »stará dáma z quai Conti«, jak jí bývá přezdíváno, projevila ve staletém rámci Institutu schopnost přijmouti poesii mladou, nestárnoucí, poznamenanou věčností. Je to jen náhoda, že pod slavnou la Coupole to byl François Mauriac, který Claudela přijímal, a že se tam tolik mluvilo o Bohu a jeho milosti, a právě ve chvíli, kdy se tato úctyhodná společnost otevřela závanu dneška, současné literaturě?

V proslovu, kterým se Claudel představoval akademikům, měl mluvit o Louis Gilletovi. Šťastným pojetím proslovu mluvil tak, že jeho řeč vyzněla nejen ve chvalořeč Gilletovu, ale jako básnická apotheosa svatého Františka z Assisi, sv. Dominika a jiných světců. Tento hymnus se nesl mohutnou spojitostí a silou přesvědčení, ne tónem kazatele, ale strhujícím hlasem nadšeného básníka. Snad místem převažovala hudebnost slova nad obsahem věty, ale celek je novodobým chvalo zpěvem Stvoření, a abych vzpomněl nejkrásnější části řeči, chvalo zpěvem ohromného díla nezměrné nádhery vytvářeného přírodou z rozkazu Boha.

Řeč François Mauriaca odpovídala tradici akademických řečí, které sice vyžadují hlubšího pohledu, než je slavnostní fráze, ale tentokrát byla ta řeč víc než obvyklý projev, byla to opravdová analýsa podstaty, nejhlubší hlubiny, duchovní vznešenosti Paul Claudela, a jeho spolupráce s působením milosti ve vyvolené duši. Líbila se nám citlivost, se kterou mluvil Mauriac, pitvaje čistými, přesnými výrazy a podivuhodnou upřímností poesii, jejíž duchovní ohlas od Ód a ještě více od Dramatu, usku-

tečnil hromadnou proměnu celého končícího století, osvobodiv XX. stol. od představ století XIX. Dále zdůraznil Mauriac, že jméno Claudelovo připomíná jména jiná, jméno Arthura Rimbauda, Charlesa Péguyho a Léona Bloye, což nejsou jména »nesmrtelných«, a dost možná, že tentokráte byla v Akademii, »pod kupolí«, pronesena po prvé. Že dvě z těchto jmen spolu se jménem Claudelovým jsou jména křesťanská, vízící se ku křesťanskému směru, který nemá nic společného (ba naopak), s náboženstvím tak jak bylo dlouho pěstováno v Institutu, se zdá být příznačné. Je to znamení doby? Zasedání dne 13. března nám vnuká tuto myšlenku.

MKV.

Boj o duše a ďáblovy způsoby boje

»Prožíváme smrt historického liberalismu. Liberalismus nemůže nám — podobně jako sluneční hodiny za tmy — označovati čas, protože onen může existovati jen ve společnosti, jejíž základnou je morálka.« Tato slova uveřejnil v minulém měsíci v americkém tisku katolický kněz prof. Msgr. Sheen. A na ně navázal v dalších vývodech, kde si bedlivě všímá boje, který se rozpoutal po této válce o lidské duše a o světový názor lidstva.

Šéfredaktor švýcarského týdeníku Die Weltwoche, Karl von Schumacher, převzal článek Msgr. Sheena jako podstatnou část pro svůj úvodník v jmenovaném týdeníku z 21. března 1947, č. 697. Závažné myšlenky Sheenovy budou zajímat jistě i české čtenáře.

Dovozuje, že jsme dospěli ke konci beznáboženské éry naší civilizace: »Nová éra, do které vstupujeme, je náboženská fáze lidských dějin.« Ale pod pojmem »náboženský« rozumí Sheen ne snad skutečnost, že se člověk vrací k Bohu, nýbrž jen konec lhostejnosti vůči Absolutnu, kterážto byla charakteristickým znakem liberální fáze naší civilizace.

»Ode dneška budou sváděny boje ne o kolonie, o národní práva, nýbrž o lidské duše. Nyní se budou lidé dělit na dvě náboženství, na lidi Boží a na zbožštěné lidi; na dítky toho Boha, který sám se stal člověkem a na ty lidi, kteří se sami bohem činí; na bratry v Kristu a na kamarády, kteří se sdružují ve znamení Antikristově. Antikrist nebude tímto jménem označován, neboť takto by nenašel žádné přívržence. Nebude nositi ani nápadnou vázanku, ani nebude chrliti síru, nebude nositi ani kopí, ani ocas jako má Mefisto ve »Faustu«. Právě tato maškaráda by pomohla ďáblu vzbuditi v lidech víru; ale takovým on není. Ví přesně, že není nikdy tak silný, jako když se v jeho existenci nevěří.«

Nikde v Písmě svatém nenajdem potvrzení populárního mythu, který zobrazuje ďábla jako blázna, strašidelně oděného. Objevuje se mnohem častěji jako s nebe padlý anděl a jako »kníže tohoto světa«, jehož úkolem je říci nám, že není žádného druhého světa. Logika ďáblova je jednoduchá: Není-li nebe, není ani pekla; není-li pekla, není ani hříchu ani

soudce; a není-li soudu, potom je zlo dobrem a dobro zlem. Nadto říká nám Pán, že ďábel bude buditi dojem podobnosti s ním, že sám může i vyvolené oklamati.

Bude buditi víru v astrologii, aby už nebyla vůle odpovědná za hříchy, nýbrž hvězdy; bude se proto snažiti sprovoditi se světa vinu tím, že ji označí jako potlačenou sexualnost, a přivede lidi k tomu, že klesnou do bahna, když jejich bližní řeknou, že nejsou velkomyslní a liberální. Bude šířiti lež, že lidé nemohou býti lepšími, dokud společnost není lepší a tím povzbudí sobectví, které je olejem příští revoluce. Požádá vědu, aby pomáhala jen zbrojařským továrníkům, kteří použijí divů vědy, aby ničili druhé. Bude dokonce mluvit o Kristu, že byl největším mužem, který kdy žil.

Při vši této zdánlivé lásce k lidstvu a při všech řečech o svobodě a rovnosti bude skrývati veliké tajemství, že nevěří v Boha. Právě tím, že jeho náboženství bude bratrstvím bez otcovství božího, podaří-li se mu oklamati dokonce i vyvolené. Zřídí proticírkev, která bude pitvorem církve, protože ďábel vskutku jest opicí Boha. B. Sm.

Tvůrcům školského zákona k uvážení

Co se nám líbí na holandském školství

Především je to opravdová demokracie a svoboda.

V Holandsku si neosobuje stát právo monopolu na školství. Školy zde může svobodně zakládat nejen stát, ale i obce a církve, ba i jednotlivci.

Holandsko dopřává svým občanům vpravdě neomezenou svobodu a právo na vzdělání.

Nejlepším důkazem toho je, že ve státě, který je ze dvou třetin protestantský, mají katolíci skoro polovinu všech škol, od mateřských až po university.

Stát tyto školy nejen povoluje, ale i finančně značně podporuje. Podléhají sice proto též státnímu dozoru, ale jsou při tom zcela rovnoprávné s veřejnými školami.

A nelze říci, že by to státu někdy v nějakém ohledu škodilo. Naopak. Spokojenost a vzdělání občanů jsou mu jen na prospěch a jsou zároveň jeho nejsilnější oporou.

Jak s tím srovnati poměry u nás, kde 90% katolíků v národě musí bojovati s menšinou za právo na katolické církevní školy! —

Další věc, která se nám líbí na holandském školství je ta, že kladou důraz na vzdělání jazykové. Téměř každý Holanďan umí kromě své mateřštiny ještě anglicky, francouzsky a německy. Prohlašuje, že jako malý národ musí býti po této stránce vzdělanější než národy velké.

Začínají s tímto učením již na škole měšťanské, která se u nich počítá mezi školy střední.

V prvním ročníku je francouzština a němčina — vedle mateř-

ského jazyka, náboženství, zeměpisu, dějepisu, matematiky, biologie, fyziky, chemie, kreslení a tělesné výchovy.

V druhém ročníku přistupuje angličtina, což je velmi dobře voleno, neboť v angličtině, jak známo, je mnoho slov původu francouzského i německého, k nimž byl dán základ v prvním ročníku.

V třetím ročníku se mohou žáci rozhodnout podle svých schopností a zájmů, buď pro větev obchodní nebo technickou. Větev obchodní se podobá naší obchodní akademii. Vyučuje se zde převážně těmto předmětům: řečem, účetnictví, ekonomii, obchodním počtům, obchodnímu právu a státnímu zřízení všech států. Na větvi technické převládá matematika, chemie, fyzika, biologie, deskriptivní geometrie.

Řečtině a latině se vyučuje na gymnasiích a lyceích. —

U nás je jazykové vzdělání hodně opomíjeno a nedoceno. Zdá se, že není dosti pochopení pro jeho význam a důležitost ani na místech kompetentních, a v důsledku toho nejsou řádně oceněni ani učitelé jazyků. Zvláště na národních školách patří jejich služební postavení k nejubožejším.

Poukázal na to i sám pan prezident při rozhovoru se zástupci učitelstva a profesorů a upozornil, že není dosti využito u mládeže vhodné doby ke studiu jazyků, kdy dítě je nejschopnější se jim naučit a že se u nás začíná s tímto studiem příliš pozdě.

Bylo by si přáti, aby nový školský zákon i tyto nedostatky odstranil a chyby napravil.

Holandsko nám při tom může být vzorem.

Justus.

K svatořečení D. Josefa Cafassa

Tento světec má hodně co říci katolíkům moderní doby. Podívejme se jen na jeho duchovní fysiognomii, jak nám ji vykreslil jeho duchovní syn svatý Jan Bosco. V životopise, který napsal světec o svatém svém učiteli, čteme: »Jedni ho nazývali pro nevinnost a čistotu mravů novým sv. Aloisem, druhí pro velikou lásku k všem trpícím sv. Vincencem z Pauly, jiní dokonce neostýchali se ho nazývat svatým Karlem Boroomejským pro jeho přísnost k sobě samému, kdežto pro jeho lahodné vystupování a dobrotu nazývali ho ostatní novým svatým Alfonsem.«

Je nutno se přesvědčit, že taková by měla být fysiognomie každého katolíka XX. století, má-li křesťanství se stát kvasem lidské společnosti. Ne ústupky ve skromnosti, ale následováním svatého Aloise obnovíme čistotu mravů! Don Bosco, generál uličníků — a dal za vzor své mládeži svatého Aloise! Ostatně stačí si přečíst pojednání Peckovo o tomto světci, abychom poznali, jak náš názor na světce z Mantovy byl snad trochu pokřivený!

Neřaďme se k těm duchovním spisovatelům, kteří názory světců stran

výchovy k čistotě pokládají za něco přehnaného. V této věci třeba vždy dát přednost světcům. Platí zde: nolite conformari huic saeculo. Ať nikdo neříká, že to jsou zevnější nepodstatné formy. Něco jiného je psát za stolem, že ta neb ona věc není nebezpečná pro čistotu mládeže — když zkušenost svatých vychovatelů — kněží mluví jinak! Tedy tvářnost moderních světců ať se podobá svatému Aloisi!

Tak, jak máme mít oči zavřené pro vše všetečné, tak je zase máme mít otevřené pro lidskou bídu, jako svatý Vincenc z Pauly. Don Cafasso, apoštol vězňů, neviděl svým andělským zrakem jen duše — viděl i tělo — a proto měl pochopení i pro časné potřeby. — Co odrazovalo vězně v internačních a koncentračních táborech od kněze, bylo právě kolikrát to nepochopení pro časné utrpení! Jen duše, jen Bůh! Nepočínali si psychologicky. Nemluvme tedy jen o Bohu — ale milujme celého člověka, tak jako bl. Josef Cafasso a svatý Vincenc z Pauly!

Konečně nesmíme zapomínat na lahodnou formu předkládání křesťanských názorů. Tak, jak často to opakoval svatý Jan Bosco: fortiter in re, suaviter in modo. I když nemůžeme slevovat z dogmat a z požadavků mravnosti křesťanské, netřeba, abychom se zas na lidi mračili. Naopak, je třeba být přísný a nanejvýš umrtvený ve svém životě, ale nanejvýš ohleduplný a dobrotivý k druhým.

Toť naučení při příležitosti červnového svatořečení sv. Josefa Cafassa. — Bylo by sice velmi lákavé promluvit a zamyslet se nad darem rady, kterým byl obdařen tento vůdce duší, nad výchovou mladých kněží ve zvláštních konviktech, ale doufám, že o této věci se rozepíše někdo povolanější v Dobrém pastýři.

P. F. Jurečka

Církev v Jugoslavii

Dubnové číslo švýcarského katolického apologetického časopisu »Orientierung« píše:

1. Katolická Církev byla zbavena všeho majetku a ponechána úplně bez prostředků, takže své náboženské úkoly může vykonávat jen s největšími obtížemi a výchova mládeže tím přišla úplně z jejích rukou. Statky jí byly vzaty úplně bez jakéhokoli odškodnění a jen v několika výjimečných případech bylo v několika obcích ponecháno něco málo hektarů — maximálně 10 — některým náboženským ústavům nebo kostelům.

2. Po provedení odluky státu od Církve byly kněžím zastaveny všechny státní důchody, přitom ale nebylo dovoleno vybírat žádnou církevní daň a byly též zakázány sbírky dobrovolných darů. Jen při bohoslužbách se mohlo vybírat. V těchto poměrech není možno vydržovat kněžské semináře a t. p.

3. Z církevních domů farního duchovenstva, které částečně zůstaly ještě majetkem Církve, se vybírají poměrně ohromné daně; ročně 25.000 až

50.000 dinarů dle velikosti budovy. Poněvadž faráři samozřejmě tuto částku platit nemohou, přijde Církev ještě o tyto poslední domy.

4. Klášterní budovy byly dány jiným účelům, částečně vojsku a komunistickým organizacím. Tak se stalo na př. v cisteriáckém opatství Sticně, jež bylo zabráno úplně s výjimkou 7 cel, v nichž jsou ještě trpění opat a pět otců, ovšem bez jakýchkoli příjmů. Tak skončil po 800letém trvání klášter, který se tolik zasloužil o kulturu slovinského lidu. - Nemocnice Milosrdných bratří v Kandii byla zestátněna a bratři »smí« pod komunistickým vedením vykonávat zde domácí práce a částečně ošetřovat nemocné, protože není školeného ošetřovatelského personálu.

Hlavní úkol Církve — výchova a vedení mládeže — jí byl úplně vzat:

a) Výuka náboženská je sice na papíře dovolena, ve skutečnosti se to však dělá téměř nemožně. Každý kněz, který má a chce vyučovat náboženství, musí mít — přes to, že je odluha Církve od státu — povolení od ministra vyučování; toto povolení se však mnohým nedává. Minulého roku bylo toto povolení dáno středním školám až v květnu a poněvadž se školní rok již chýlil ke konci, byl celý rok bez vyučování náboženství.

b) V neděli musí školní mládež od časného rána na různé nástupy, obnovovací práce, takže je jí bráněno zúčastniti se bohoslužeb. Tak se mládež systematicky odhaluje vlivu náboženství a Církve.

c) Všechny katolické výchovné ústavy byly zrušeny a přeměněny v komunistické školy. V některých byl řádový personál ponechán pro práci v kuchyni, prádelnách, nebo k uklízení obytných a školních místností; do výchovy a vyučování nesmějí však zasahovat. Na př. kongregace salesiánů Dona Bosca měla v Jugoslavii 17 ústavů; dnes nemá žádný! Ty, které jim byly 1941 vzaty od nacistů, nebyly jim vráceny, a z těch, které ještě měli, byli vyhnáni. Stejný osud postihl ústavy a školy voršilek, Milosrdných sester, Školských sester, sester de Notre Dame atd. — Výchova mládeže je dnes výhradně v rukou komunistů. Z práce na tomto poli je Církev zcela vyloučena. Pokud je takový stav, nemůže býti řeči o svobodě Církve a svědomí. Právě v tom jest největší nebezpečí pro Církev.

6. Katoličtí kněží byli a jsou stále ve velkém počtu odsuzováni. Delikty se lehko konstruuují, protože každé odchýlení od komunistické ideologie se trestá jako politické reakcionářství, a tak jsou kněží odsuzováni »jen« pro protistátní politiku.

Přel. Stanislav Bals

Katolická Církev v Polsku

Švýcarské katolické informační listy »Orientierung« přinášejí v 8. květnovém letošním čísle zprávu kteréhosi řeholníka, který se právě vrátil z Varšavy, o poměrech katolické Církve v Polsku. Polská Církev je dnes v této situaci:

1. Náboženský kult může být vykonáván úplně volně. Náboženský život je intensivnější než kdy jindy.

2. Vyučování náboženství bylo na školách před válkou povinné. Zásadně je tomu tak také dnes s výjimkou dětí, jejichž rodiče vyučování náboženství odmítají. Až dosud je však takových rodičů malé procento.

3. Vysoké školy katolické jsou ve Varšavě a v Krakově v činnosti. Jsou placeny vládou a jsou k ní v dobrém poměru. Katolická universita v Lublinu byla s pomocí vlády opět zřízena. Studující mládež na universitách je ve svém celku katolická.

4. Naproti tomu je však náboženská propaganda zcela zakázána. Neexistuje žádná svoboda tisku, ať již je to vzato všeobecně nebo jen s hlediska náboženského. Každý článek musí projít censurou, která potlačí vše, co jí není příjemné. Vláda odepřela všem katolickým novinám právo vycházet. Jsou povoleny jen týdeníky.

5. Otázku tvoří právě dvě věci:

Organisace katolické strany. Je podporována biskupy, nepřišla však ještě vhodná doba a velká většina katolíků se staví proti tomuto plánu. Jen malá část je stejného názoru jako biskupové, že totiž se má uznat faktická situace, aby se tak zachránilo pro Církev alespoň ještě několik výhod, aniž by se tím ovšem uznala komunistická doktrína.

Pak je to konkordát se Svatou stolicí, který by si vláda velmi přála. Avšak proti tomuto plánu se staví převážně katolíci, a to proto, že se bojí, aby nevznikla katolická strana. Katolický lid by tím vzbudil ve své většině zdání, že uznává legitimitu vlády, zatím co se mu přece předhazuje, že ignoruje nynější vládu. Kardinál Hlond si slibuje od konkordátu mnoho dobrého. V každém případě musí být do konkordátu zahrnuty alespoň dvě podmínky: Absolutní svoboda pro katol. tisk a svoboda jednání Katolické akce.

Přel. Zdeněk Bals

Organisace dělnické křesťanské mládeže ve Francii.

Organisace dělnické křesťanské mládeže, která dnes existuje ve 12 státech, vznikla v r. 1924 v Belgii.

V letech 1919—20 zakládal mladý abbé Cardinj v Bruselu kroužky mladých bojovníků. Vysvětloval jim těžké, ale veliké poslání boje za záchranu dělnické třídy. Přesvědčil je natolik, že mladé modistky a švadleny opouštěly svá snadná povolání a odcházely do továren, kde šířily mezi kamarádkami Cardinjovu myšlenku. Vznikla organisace dělnické křesťanské mládeže a rozšířila se v celé Belgii.

Dva roky nato četli 4 mladí dělníci továrny v Clichy u Paříže malý belgický list »Dělnická mládež«. Dověděli se o belgické organizaci křesťanské dělnické mládeže.

V září 1926 pak vznikla ve skromné místnosti malého vikářství u Paříže francouzská organizace dělnické křesťanské mládeže. V říjnu téhož roku se potom sešla v Clichy propagační schůze organizace. Na této schůzi byl přednesen program organizace belgických bratří.

V listopadu příštího roku (1928) se konal první přednáškový týden francouzské dělnické křesťanské mládeže a její první sjezd, který spojil 3.000 mladých dělníků.

Téhož roku byla v Clichy založena také první dívčí sekce organizace, která vydávala od června 1928 vlastní list. Úkolem dělnické křesťanské mládeže je bdít nad duchovní i hmotnou obnovou dělnické mládeže.

Hnutí dělnické křesťanské mládeže ve Francii čítá dnes 400.000 stoupců ve 2.300 chlapeckých a dívčích sekcích. Významným podpůrcem hnutí je bývalý vikář z Clichy, abbé Guérin.

Kanadský kardinál o náboženské neutralitě. Nedávno zesnulý kardinál Villeneuve z Quebecu v Kanadě vydal v otázce náboženské neutrality tento přípis: Na náboženskou neutralitu nebo lhostejnost se můžeme dívat objektivně nebo subjektivně. S objektivního hlediska jsou některé skutky dobré, jiné špatné, některé nelišné. Na příklad úkony pravé bohopocty jsou dobré o sobě, svobodné zednářství je zlé o sobě, a podniky nebo zřízení hospodářská jsou o sobě nelišná.

Ale se strany osob se subjektivního hlediska není neutrality. Neboť i věci nelišné musejí být aktivně nebo včetně zaměřeny ke slávě Boží a ku prospěchu bližních. Tak i skupiny lidí shromážděných třeba i v řádu hospodářském a nelišném musejí být řízeny zásadami Kristovy mravnosti a přispívati k rozšíření jeho království. Ten příkaz ovšem nezavazuje k tomu, abychom stále konali takové činy, ale zavazuje k tomu, abychom je konali, kdykoliv se k tomu naskytne příslušná rozhodující příležitost.

Proto je nepřípustná neutralita náboženská nejenom vzhledem ku pravému Bohu, nýbrž i vzhledem k různým vyznáním i křesťanským. Proto mají všechny společnosti lidí, i sociální a hospodářské, podporovati pravé náboženství, Církev a věřící.

Když se někdy doporučuje pro vystříhání se většího zla, abychom nezdůrazňovali tuto výlučnost katolickou, připouštíme toleranci a spolupráci s nekatolíky, abychom jim ukázali dobrou vůli a spíše je získali pro pravdu. Ale tato tolerance nezakládá nějakého práva. Jest to jen shovívavostí pro větší dobro. A nesmí nikdy vydávat katolíky nebezpečí oslabení nebo ztráty víry. Ve veřejných zřízeních přísluší biskupům, jak to Svatá Stolica tolikráte vyjádřila, stanoviti podle doby, poměrů a okolností, jaký druh tolerance je přijatelný a doporučitelný. Biskupové naší provincie vždy doporučovali katolíkům, aby se sdružovali zásadně mezi sebou i v organizacích sociálních a hospodářských. Do nových pokynů třeba se řídití těmito směrnicemi.

P R A C O U N A

Vzkříšení

Satan je bezvadný mastičkář. Dovede zabaliti do líbezných tváří všechno, co je v náboženství přímého, hlubokého, nadpřirozeného. Z vánoc dovede udělat slavnost dítěte, z velikonoc znovuzrození života. Dovede tak oslintovat všedním a přízemním každou nadpřirozenou i sebevětší skutečnost, že pomalu zmizí s očí lidí. Z pouti dovede udělat jarmark, a lepší oběd a na všem nechá lidi vydělat nějaký ten grošik. Proto nesmíme my křesťané pustiti se zřetele tuto skutečnost, tuto opovázlivost satanovu a stále znovu vysvěcovat poskvrněnou svatyni božích nadpřirozených tajemství a symbolů.

Co se stalo z neděle? Opravdu nakonec jen to nic nedělání pro jedny a pro druhé možnost lepšího obědu a zase nic více.

Neděle však je den Páně, den, který nám připomíná potvrzení Vykoupení tím, že Kristus zemřel za hřích, ale nebyl smrtí ani hříchem zničen, nýbrž vítězí i nad ní, když ji dovede vlásce přijmout. Vstává z mrtvých na znamení, že je odpuštěn hřích, jehož následkem byla smrt.

Ale zároveň je to výstražné znamení, neděle i velikonoce. I my vstaneme s Kristem, jestliže s ním zemřeme hříchu. Kristus zemřel pro hřích a my máme zemřít hříchu. Každá neděle nám připomíná nejenom Kristovo vzkříšení, nýbrž i naše zmrtvýchvstání a povinnost povstávání z mrtvých, ze hříchů, z možností a blízkostí hříchů.

S těmito myšlenkami by nás měla probouzet neděle, tak bychom měli prožívat svátky velikonoční. Nový život, každého dne o krůček dále v novém životě a každého dne nové umírání životu starému. **Braitó**

Záchranná hodnota rozjímání

Čím více lidé se sbíhají do houfu, tím více potřebují všichni vlastního, osobního a osobitého života, aby se neztratili v houfu a aby nepřestali žít jako lidé.

Až to bolí, slyšíte-li lidi, jak mluví už skoro všichni vžitými novinářskými frázemi, jak opakují soudy obecné po novinářích a řečnících. Nikdo nezkoumá, zda taková fráze je podložená, rozumně odůvodněná. Hlavní je, když je líbivá, když mnoho nežádá, popřípadě osvobodí od nějaké povinnosti, neukládá ani mnoho přemýšletí a zní aspoň jaksi pravděpodobně.

Tohohle užívají komunisté i Volná myšlenka i pamfletáři různých evangelických církví a hlavně sekt. A užívají té metody s velkým úspěchem.

Proti tomuto parnímu válci obecných rčení, nivelisujícího kolektivismu je nesmírnou zbraní osobní zamýšlení se nad pravdami, neutíkající ani před pravdami nejhlubšími a nejnáročnějšími. Přemítání, rozjímavá četba, rozjímání a vnitřní modlitba uvádějí člověka do hlubin pravd, aktivují nejvyšší činnost nejvyšších lidských schopností a naplňují člověka osobitým prožíváním nejbohatších a nejvyšších skutečností.

Člověk žijící taktó ve svém vlastním nitru a ne pouze v halasně monotónii kejhajících hus, kterému se říká eufemisticky dav anebo také lid, je teprve člověkem ve vlastním slova smyslu, totiž rozumným tvorem a ne pouze živočichem ve stádu. Proto je tak důležité lidem připomínati, aby se zamýšleli nad vážnými, věčnými věcmi. Protože ty zůstávají věčně plné a nikdy není možné u nich dobrati se dna. Proto u nich lidé nemohou ani zabřednout ani nemůže zevšednět jejich život.

Svatí byli, jak známo, lidmi, kteří byli nejvíce svými, takže se až říkalo. *Omnis sanctus pertinax*. Měli svá řešení, dovedli se vžítí do všech situací a dovedli se v nich vždycky svrchovaně vyznati. Od nich se učíme ještě po staletích. Tak si mohou také protestanté vysvětlit jako jednu z příčin, proč my katolíci ctíme svaté.

Myslím, že konáme velkou službu národu, když nabádáme a učíme lidi rozjímati, zamýšlet se a žít vnitřní modlitbou. Nejenomže je neodvádíme od tak zvaného skutečného života, nýbrž je pro tento skutečný život nejdokonaleji připravujeme, protože je učíme zastavit se, přemýšlet, hledat nejvyšší v nejvyšším a tím rozumět a umět netajit i to nejvšednější...

Braitó

Petr a děvečky

V evangeliu sv. Jana čteme, že Petr následoval Krista Pána do domu veleknězova s jiným učedníkem, který byl znám veleknězi. Proto ho vrátná beze všeho pustila dovnitř. Tento učedník se nebál, že o něm vědí, že chodí s Ježíšem, jde přímo do středu lidí, kteří znají jeho i mají teď Mistra v moci. Děvečka jen tak prohodí, zda je Petr také z učedníků Kristových. Poukazuje tu zřejmě na učedníka, který se dožaduje vpuštění. Ale Petr, ačkoliv nemá důvodu báti se, když se nebojí ani učedník známý celému dvoru veleknězovu, zapírá. A zapírá důsledně a vytrvale, tak vytrvale, jak vytrvale ujišťoval o tom, že je docela jiný, jinak věrný ve své lásce k Mistrovi než ostatní učedníci.

Co mohla zlého učiniti děvečka vrátná Petrovi, co mohly vůbec děvečky Petrovi udělat? Petr však už myslí, že bojuje jen za svůj holý život a proto se hledí vylhat ze společenství s Kristem za každou cenu. V té chvíli byl Petr sobec a slaboch, jenž si hledí jen zachovat holý život za každou cenu, i za cenu bezectnosti.

Sobci milující holý život bez hluboké víry ve vyšší statky a ve vyšší život, dovedou se až směšně sklánět před tím holým životem. Dovedou

přijmouti pro něj největší ponížení, dovedou se zesměšnit, zapřít všechno, co dříve vyznávali, co dříve i milovali, ovšemže ne plně, ne plnou bytostí, nýbrž jen tak lacině.

Pak se poddávají nejmenším nebezpečím, slyší všude trávu růsti a větří všude nepříjemnosti a ohrožování sebe. Pak se všemu vyhnou, pak ode všeho utečou. Jen klid, jen klid, jen pokoj. Co kdyby taková děvče vrátná, takový nějaký mluvka křikloun neb důležité se tvářící pochop mohl mne ohrozit?

Protože takto zapíráme Krista z planého strachu před každým nebezpečím a každým darebákem, který smrtelně vážně se vydává za rozumějšího a střežícího demokracii, národ a stát, proto je Kristus a jeho učení stále odsuzováno... Nedbejte na děvče vrátné a žádné jiné přídveřníky, Petrové čeští!

Braitó

S Marií

Zůstávej ve své celičce s Marií. Zachovávej mlčení s Marií. Trp s Marií. Modli se s Marií, kráče s Marií, raduj se s Marií, pracuj s Marií a buď bdělý s Marií; odpočívej s Marií, s Marií hledej Ježíše, s Marií nos Ježíše v sobě, v svém náručí. S Marií a s Ježíšem přebývej v Nazaretě. S Marií a s Ježíšem chtěj žítí a zemřítí...

Tomáš Kempenský

Obrácení hříšníků

Farizeové a zákoníci pěstovali horlivě obrácení nevěřících. Vyráběli v potu tváře proselyty. A Ježíš jim praví, že když někoho obrátí, udělají jej satanem horším, než jsou sami. To se opakuje stále. Běda, jestliže se dají do obrácení lidé, kteří nejsou lepší, než jsou ti, které chtějí obrátiti. Obrátiti, změnití můžeme někoho jen, jsme-li lepší a jen milujeme-li jej. Jinak i to naše objektivní a oficiální zvěstování poselství Páně a jeho blahé zvěsti, nemívá vždy velkého ovoce.

Chceme-li přijít ke svému bližnímu, abychom vytrhli třísku z jeho oka, abychom obrátili jeho, jenž se nám zdá velkým hříšníkem a nevěřícím, musíme sami nejprve vyjmouti kládu z oka vlastního.

Mnoho, mnoho se pohoršují křesťané nad svými protivníky, nepřáteli, nad nepřáteli Kristovými, ale chtějí je obracet neláskou, žlučivostí, tvrdostí, vynášením se nad ně, podezíráním jich i všech jejich úmyslů. Pak se ovšem mohou diviti do nekonečna, že se tito lidé nechtějí dát obrátiti, přesvědčiti o lásce hlásané s takovou neláskou. Jen láskou naprostou, která se nedá ničím zmást a zviklat, jen takovou láskou do nekonečna se opakující můžeme někoho přesvědčiti o kráse křesťanství, lásky a učení lásky. Jen to je naše zbraň. Všechno ostatní je slabé vůči této zbrani!

Braitó

Vykládat skutky lidí v lepší stránku?

(Zaktualisovaný článek ze Summy.)

Křesťánek: Lidé jsou zlí. To nemůžete popřít. Vždyť je i v Písmě napsáno: Cit i smýšlení lidského srdce se kloní od mládí ke zlému (Gn 8, 21). Já raději předpokládám u lidí vždycky to horší. A musíte uznat, že se častěji zklame, kdo vše vykládá u lidí v dobrém, než ten, kdo je připraven spíše na to špatné. Vždyť přece při posuzování se má více dbát na to, co se přihází obyčejně. Lidé však obyčejně jednají špatně, protože »hloupých je nekonečný počet«, jak se praví už ve svaté knize Kazatel (1, 15).

Theolog: To vaše usuzování má zdání pravdy, a přece se mýlíte, i když na dotvrzenou uvádíte Písmo svaté. V jedné věci však máte pravdu: Může se přihodit, že ten, kdo všechno vykládá v lepším smyslu, že se častěji klame. Ale je lepší, abychom se častěji klamali, majíce dobré mínění o nějakém špatném člověku, než abychom se řidčeji klamali, majíce špatné mínění o dobrém člověku; tímto způsobem by se dala křivda dobrému, kdežto v tom prvním případě se tomu špatnému neuškodí, když máme o něm dobré mínění. Spíše naopak: Může ho to naše dobré mínění o něm vyburcovat, aby začal lepší život.

Křesťánek: Přece však ještě nejsem přesvědčen. Kristus Pán žádá: Miluj svého bližního jako sebe samého! Avšak při posuzování sebe je vždycky lepší, když máme o sobě menší mínění. Mohu vám na to uvést zase místo z Pisma svatého. Job o sobě prohlašuje: Stydím se za všechny své skutky (9, 28). Stejně tedy máme mít i o druhém domnění raději horší.

Theolog: Zrničko pravdy — ale nikterak pravda celá — je i v tom, co jste teď řekl. Musíme však dobře rozlišovat. Když má člověk léčit nějaké zlo — ať u sebe nebo u druhého — je dobře předpokládat stav raději horší. Tím totiž vybereme lék silný a účinný i proti většímu zlu; bude tedy mnohem více účinkovat i proti zlu slabšímu. Ale když neléčíme tu duchovní nemoc — hřích, nýbrž když jenom pronášíme úsudek o bližním, je potřebí raději se držet mínění blahovlnnějšího, a to z toho důvodu, který jsme uvedli už shora: chci raději omylem pochválit špatného, než omylem ublížit dobrému. Sv. Tomáš Akvinský celou tu věc vyjádřil stručně a jadrně: Když má někdo špatné mínění o někom bez dostatečné příčiny, křivdí mu a pohrdá jím. Nikdo však nemá jiným pohrdati nebo mu nějak škoditi bez nutící příčiny. A proto: Kde se nejeví jasné známky o něčí zlobě, toho máme mít za dobrého a vykládat u něho na lepší stránku, co je pochybné. (2. II. 60, 4.)

O. M. Petrů

Nevezmeš jména Božího nadarmo!

Ž E Ň

Fraçois Mauriac: Cesty k moři. — Vydal Vyšehrad v Praze 1947. Řekneme-li, že román »Cesty k moři« je »typickou ukázkou Mauriacova slovenského díla«, nemyslíme to jako pochvalnou frázi; chceme spíše zdůraznit, že i v tomto románě najdeme všechny nedostatky a problémy, jež už zůstanou patrně trvalým konstitutivním rysem Mauriacovy literární charakteristiky.

Shledáme se zde ovšem s obvyklými přednostmi — kultivovaným výrazem a vášnivě pozornou a přitom jemnou analysou smyslového a citového života měšťanské dekadence; nestačí to však na vyvážení ve skladbě a pojetí. Námětu nechybí možností epického rozvedení: náhlá finanční katastrofa, která rozruší život bohaté měšťanské rodiny a postaví její zbylé členy před nutnost vyrovnat se nejen navenek, ale také vnitřně (a o vnitřní, duchovní aspekt Mauriacovi vždycky jde) s jejími následky — toť jistě velmi vděčná příležitost pro romanopisce tak zaujatého osobně-lidskou stránkou společenských dějů. Ale je to příležitost jen zpola využitá. Nehledíme-li k mistrné expozici děje v první kapitole, (jejíž účinnost je ovšem dána hlavně tím, že vzbouzí slibné očekávání, jež později není uspokojeno), pocítujeme téměř všude nedostatek fantasie a vynalézavosti v kompozici, obyčejně nadměru zjednodušované, stejně jako nevyváženost pojetí.

Vlastní vnitřní linie příběhu je dána přerodem Rosy, dcery zbankrotělého sebevraha, z života nemyslícího sobeckého štěstí k životu vpravdě duchovnímu, v němž je utrpení chápáno jako cesta k Bohu. Tedy téma dost nesnadné, vyžadující schopnosti zvládnout zcela protichůdné prvky a zkušenosti zahrnující celou škálu námětů. A právě v tom je Mauriacova slabá stránka. Jeho umělecký charakter je založen jednosměrně; v tom je Mauriac docela »moderní«. Je mistrem v tlumočení nálady nebo v rozboru smyslového a citového života moderních lidí; a i zde je větším mistrem ve vyjadřování soumravných a nočních barev než v zachycování tisícových radostí věcí v sluneční záři. Je soustředěn vášnivě na porušení věcí, mnohem více než na jejich dokonalost; je jako člověk, jehož zrak zvyklý na rozeznávání předmětů v přítmí, je oslepován jasnou sluneční září.

Proto také tam, kde líčí vítězný boj duše s temnotou negace, porušení, hříchu, opouští obyčejně Mauriac své hrdiny při prvním záblesku světla; nebo, pouští-li se dále, jeho evokační schopnost podržuje jen zlomek své původní intensity. To se ukazuje právě v tomto románě. Všechny negativní prvky tématu jsou vypracovány velmi pečlivě, s jistou psychologickou virtuositou; naproti tomu vlastní jádro příběhu, duchovní proměna života, působení milosti na přirozenost, je podáno kuse a chabě, třebaže je přirozeně hlavním předmětem zájmu s hlediska tvůrčího i čte-

nářského. Proto také nepůsobí příliš přesvědčivě; zůstává více postulátem skladebného plánu než účinnou realizací. To ovšem nutně zeslabuje účinek; čtenář dočítá knihu s velmi silným pocitem, že byl o něco ošizen.

Ta jednostrannost však nepůsobí rušivě jen v řádu uměleckého výrazu, nýbrž i v řádu morálního vlivu. Mauriac propadá často běžnému pochybení moderních autorů, hromadě zbytečně negativní prvky tam, kde by stačil pouhý náznak nebo kde jich není třeba. (Marně se třeba ptáme, jaký smysl mají pro podstatu příběhu místy jasně obscénní verše o Kybele a Attidovi, ostatní přespříliš připomínající Shakespearovu Venuši a Adonida.) Jeho obraz citového života postav se úhrnem převazuje na stranu záporu; svět se tu jeví jako jeviště v polotmě, nebo jako polární krajina uprostřed zimy, kdy slunce o polednách sotva vyniká nad obzor. Zkušený, otrlý nebo cynický čtenář, který už zná lesk a bídu moderních romanopisců, to ovšem snadno postřehne a provede potřebnou korekturu; čtenář mladý nebo prostší nebo nezkušený, který ještě příliš věří v literaturu a je příliš ochoten přijímat svévolné jevištní úpravy autorů za věrný obraz Theatra mundi, může snadno utrpět škodu a nabýt falešné představy o pravé rovnováze řádu. Jsou to právě takové knihy jako tato — knihy, jež jsou výsledkem dobře pojatého, ale špatně realizovaného plánu — jež násobením jednotlivých účinků jednostrannosti tak často uvedly mladé duše do osudných mravních konfliktů.

Kdypak si už jednou vydavatelé, redaktoři i autoři uvědomí tuto stránku edičního podnikání?

Timotheus Vodička

Zahradníček: Svatý Václav. — Akord, Brno 1947, str. 30. Bibliofilský tisk této velkolepé hymny na dědice našeho z doby válečné. Je to hymnus bohatýrský, vyšlehlý z duše hluboce zanícené láskou k vlasti i pevnou vírou nadpřirozenou. Je to vrchol svatováclavské naší poesie.

Soukop: Svatý Vojtěch. — Akord, Brno 1947; za 30 Kčs. Náboženská hra veliké hloubky. Připojená přednáška a básně dávají dobrý materiál na celé svatovojtěšské oslavy.

Chautard: Duše veškerého apoštolátu. — Přerov. Sestry Nep. Početí. Za 60 Kčs. Jedna z nejdůležitějších nových náboženských knih. V originále vychází dílo ve 150. tisíci. Knihu ani nemohu dosti doporučiti. Všichni, kdo jsou veřejně činní, ať kněží nebo laici, hlavně pracovníci ve spolcích a ti, kteří se účastní tak zvaného apoštolátu, by si měli vzít za svou povinnost tuto knihu mít na stolku a stále se k ní vracet. Ukazuje smysl apoštolátu, totiž přivést k Bohu a že tedy nemůže nikdo dáti, čeho nemá, což přímo zavazuje k ustavičnému prohlubování a doplňování duchovního vlastního života.

Gadoffre: Vers le styl du XX. siècle. — Éditions du seuil, Paris 1946, str. 270. Pohled na člověka 20. století a jak se k němu přibližovat, jak jej uchopit, zachytit a vésti. Řada návrhů, jak je vypracoval pracovní kroužek Uriage. Hlavním sloupem nové orientace je správné vybídnutí k realismu, k návratu k hodnotám, k řazení hodnot a volení hodnot nej-

vyšších. Kniha se hodí velmi dobře pro pracovní a studijní kroužky mládeže, kde se mluví o demokracii, o novém světě a p.

Pfanmüller: Když přišla láska na svět. — Přerov. Edice Smír 1947, str. 250; za 56 Kčs. Život Kristův viděný očima básníka, theologa a rozjímajícího křesťana, který uměl zasaditi život a postavu Páně do historického rámce doby Spasitelovy. Krásné čtení o Spasiteli.

Bouzek: Měsíc sv. Josefa. — Vyšehrad, Praha 1947, str. 60, za 20 Kčs. Sbírnka pobožností sv. Josefa.

Stříž: Modlitby prvních křesťanů. — Kuncíř, Praha 1947, str. 120, za 45 Kčs. Poklady prvotní Církve, jak lkala, jásala a klečela před Pánem, jehož dech ještě takřka cítila. Proto jsou to modlitby prosycené Duchem Božím. Jak se jimi oživí naše zbožnost!

Velikonoční almanach poesie. — Akord, Brno, za 36 Kčs. Nová jména, novější jména. S některými se setkáme za čas jako s básníky vyzrálými. Některé básně jsou už vybroušeným kamenem a jiné jsou dobré přísliby. Byl jsem radostně překvapen Rotreklem, Dočekalem, který rychle roste.

Undsetová: Jenny. — Vyšehrad, 1947. Je to román z doby před konverzí. Vystihuje smutnou prázdnotu poletavé duše, prázdnotu a brzkou únavu ze života. Severský realismus zarazí, protože se někdy zvrhá v naturalismus. Undsetová vidí do duše, hlavně do ženské, jak málokterý spisovatel dnešní doby. Jenny je kniha o lidech a věcech ne jak by měly být, nýbrž o tom, jak často bývají. Hořký pesimismus skutečnosti přivedl Undsetovou do Říma uměleckého, ale nakonec pak i katolického.

Boyer: Le bon Jesus. — Lethielleux, Paris 1947, dva dílky; za 100 frs. Výborné ilustrace s krátkým popisem života Páně a jeho zázraků. Nová jakási biblická dějeprava. Obrázky jsou dobré, nabádavé, poučné a dobře ofsetem vytištěné.

Héris: Le mystère de Dieu. — Siloe, Paris 1947, str. 350. Héris uvádí svou knihu krásným slovem: Tajemství bytosti jest tajemstvím její lásky. Není to suchý traktát, nýbrž hluboké a přitom životné kontemplace theologa, který dozrál a vidí tajemství v jeho středu a s tím zároveň všechny jeho krásné paprsky. Kniha jedná o Bohu v sobě a o Bohu k nám a o nás k Bohu. Kniha pro studium i pro přednášky.

Beales: Katolická církev a mezinárodní řád. — Universum, Praha 1947, str. 245, za 100 Kčs. Jaký rozdíl mezi touto seriosní knihou skutečných dokumentů a pamfletem Lehmanova, který ze sebe dělá spolupracovníka Vatikánu a o němž ve Vatikánu nikdo ničeho neví. Jsme vděčni Universu za tuto knihu. Není drahá, ale škoda, že je to moc peněz. Knihu by měli čísti všichni, kteří jsou přiotráveni klepy, které se stále přetiskují po všech vyvráceních, aby byli lidé zbaveni důvěry v katolickou Církev. Kniha ukazuje, co vše Vatikán učinil pro světový mír a pro zmírnění válečných běd.

Dočekal: Vysočina. — Sleduji pozorně vývoj Dočekalův a myslím, že bude jednou z výjimek duchovních básníků, kterých se musa nebála.

Ambriose: Les moines du moyen âge. — Picard, Paris 1947, str. 250, za 200 frs. Vliv církevních řádů středověkých na mentalitu a kulturu středověkou. Kniha je nechtěnou slavnou apologií pomlouvaných řádů, o nichž se znají jen úpadkové úkazy. Kniha nic z oněch chyb nezastírá, ale vysvětluje je spravedlivě a porovnává s klady, které ony řády přinesly světu a jeho civilizaci i kultuře. Jsou to dobré, třebaže stručné dějiny řádů středověkých.

Skácel: Člověk a společnost. — Skácel ukazuje na klasické, to je křesťanské řešení poměru člověka a lidské společnosti. Vidíme zase, že ono je jediné pravdivé, a proto lidské.

Richter: Socialismus a křesťanství. — Universum, Praha 1947, str. 50, za 20 Kčs. Křesťanství brání proti socialismu právo lidské osobnosti, i když je nepřeháně jako liberalismus, který vůbec nebere zřetel na osobu a její práva. Křesťanství také zdůrazňuje práva celku, celé lidské společnosti vůči prostředkům, kterých všichni potřebují a jež si nesmějí proto jejich držitelé jen pro sebe chránit, protože křesťanství učí správnému vědomí povinnosti vůči bratřím vším, co jsme a co máme.

Barth: Duchovní předpoklady nového budování v poválečné době. — Barth, obnovitel původního protestantství, pod jehož vlivem silně stojí i nové hnutí českých evangeliků. Při veškerém zdůrazňování bible odkazuje Barth nejvíce na osobní zjevení Ducha svatého člověku. Ale, nevedlo toto vždycky k subjektivismu a k pietismu? Na tom bychom nic nového nepostavili!

Zedníček: Dopisy Albíně. — Vyšehrad 1947, str. 73, za 35 Kčs. Zase jednou krásná báseň v próze. Už jsem myslel, že tento druh literatury vymřel. Krásná pohoda je vám odměnou za přečtení knížky.

Vodička: Stavitelé věží. — Rosa Junová, Tasov 1947, str. 130, za 62 Kčs. Nepodplatitelný a neošálitelný kritik Tim. Vodička se dívá přísně, ale spravedlivě na všechny naše velikány literární, kteří se dali do budování věží i věžiček babylonských. Vodička rozbírá naše literáty a kritiky a ukazuje na jejich slabiny, na kořeny jejich nedostatků. Při tom ale není žlučivým štířivcem, nýbrž dovede poctivě ocenit a vyzvednout i všechno kladné, velké a zdravé.

Úvod do studia Filosofie. — Co a jak čísti pro studium jejich jednotlivých oborů. Příspěvky nestejně ceny, ale podávající bohatou literaturu domácí i cizí. Výborně informativní studie jsou Benešovy, Peckovy a Kajprovy.

Lieb: Cesty Ruska. — YMCA, Praha 1946, str. 450. Doklad o nových cestách protestantů, kteří optimisticky chtějí se setkat na poloviční cestě s marxismem. Ale pravdu má Lieb v tom, že i my, křesťané, máme spoluodpovědnost za vytváření světa a my chceme a musíme chtít její vytvářeti podle Kristových zásad. Ovšem, bude se to vykládati jako politika. Pokud ovšem politika není politikaření a kramaření, ani my křesťané se jí nesmíme vyhýbat.

Moschus: Le pré spirituel. — Paris 1946, str. 300, za 200 fr. Fioretti otců poustevníků ze začátku poustevnického života. Učení i snaha těchto velkých asketů a vítězů nad lidskou porušeností rozvíjí se před zrakem čtoucího jako krásný palouk plný nejrůznější vůně. I my hodláme vydati toto dílo v českém překladě.

Pecka: Assunta. — Praha 1947, Vyšehrad, str. 200, za 66 Kčs. IV. vydání této krásné knihy, které můžete vytýkat, že je trochu líbezná, ale vždyť jsou takové krásné duše, jako je líčí Pecka v Assuntě. Pecka má hlubokou životní zkušenost. Dlouhá léta se věnoval jak studentům, tak také teholním sestrám a rozumí jejich bolestem a ideálům. Peckovi snad vytknete, že není romanopisec, ale vždyť on nechtěl napsat román, nýbrž kus života, kus zápasu mladé dívky o krásné naplnění života.

Ivan Marianov: Žalmy duše. — Tato kniha, vydaná redemptoristickou kolejí v Obořisti, je sbírkou nevšedních modliteb a básní na thema velikosti v malosti křesťanské pokory u svaté Terezie Ježíškovy.

Ghelfand: Dialektický materialismus. — Universum, Praha 1947, str. 100, za 35 Kčs. Dobrý znalec marxismu i křesťanství rozlišuje per sic et non jako staří scholastikové celé toto módní učení, které je ostrým protikladem všeho toho, co svět dosud si vytvořil v kultuře myšlení.

Květy nejsvětější svátosti. — Krásná sbírka s nevkusnou obálkou. (Sestřičky, dejte si poradit od grafika. Takové obálky zbytečně kazí tak krásnou knihu. A nic ve zlém!) Povídky mravoučné eucharistického zaměření vhodné pro náboženskou četbu mládeže.

Savigny - Vesco: L'amour et l'amitié chez les saints. — Paris, Bonne Presse, 1947; str. 230, cena 150 Kčs. Výborná studie o láskách a přátelství katolických svatých, o lásce mateřské, přátelské, snoubenecké a manželské, sesterské i bratrské. Kniha přibližuje nesmírně svaté, ale zároveň také delikátně staví do pravého světla to, čemu se říká přátelství svatých a světic. Kniha dokumentuje, jak svátost umí všechno lidské osvětlit a posvětit, jak neničí nic zdravého a dobrého v člověku.

Journet: Destinées d'Israel. — Paris, Eglof, 1947 str. 470. Problém židovského národa v jeho minulosti i přítomnosti. Proč tu jsou mezi námi, co znamenali v minulosti, co chtěli, a jaký závazek k nim máme. Historik theolog a biblista v jedné osobě se tu zahloubal nad touto otázkou národa, který je stále pronásledován, vyvražďován, ale stále tu putuje, stále se potuluje mezi námi jako nositel nadějí, který je kvasem věčného mesiášství. Journet vysvětluje židovskou psychologii minulosti náboženskou, zmaterialisováním jejich duchovního poslání, které proto stále vydává ze sebe nové a nové pokusy o budování ráje na zemi jak o tom snili rabíni všech dob od návratu ze zajetí...

Bochořák: Tři slzy. — Rosa Junová, Tasov. 1947. Bochořák opět překvapil novou sbírkou, malou sice, ale rozmilou. Tři slzy básníka prožívajícího hluboká tajemství liturgie vánoční, velikonoční a svatodušní, Slzy bolesti, ale bolesti vítězné, plné, svaté, vidící již radosti.

Pius XII.: Mír ze spravedlnosti. — Atlas, Praha 1947, str. 250. Další doklady o činnosti papeže za války, podle které si opět mohou nezaujatí lidé udělat své mínění jak o velikosti papeže, který stále a stále se ujímá malých národů, který se zasazuje o spravedlivý a trvalý mír, který upozorňuje na nejhroznější bídy lidstva zkrušeného válkou. Zároveň si také čtenář udělá obrázek o těch, kdož neinformovaní, protože neinformovatelní pro nedostatek dobré vůle, papeže tupí a karikují.

Braun F. M.: Neues Licht auf die Kirche. — Benziger, Einsiedeln, 1946, str. 200. Frýburský dominikán profesor theol. fakulty rozvíjí před očima nové názory současných protestantů na církve. Jest to důkladná dogmaticko srovnávací studie. Staví nejprve pozitivní katolickou nauku budovanou na nejnovější exegesi, která potvrzuje dokonale katolické učení o viditelné církvi, kterou Kristus zamýšlel svým královstvím božím. Při tom poukazuje na neudržitelnost Harnackovy theorie o duchovní církvi a ukazuje, jak je liberální protestantismus jen domýšlením protestu Lutherova proti lidské stránce Církve. Braun se vypořádává s celou protestantskou literaturou theologickou všech národů. Cenný příspěvek ekklesiologický, který budu respektovat v druhém vydání své knihy o Církvi.

Kostohryz: Ať zkamení. — Vyšehrad, Praha 1947. Nová sbírka básníka Kostohryze, který se odmlčel, aby nás překvapil svými mužnými, plnými verši.

Janouch: Cesta za slávou. — Vyšehrad 1947, str. 200, cena 117 Kčs. Janouch napsal krásnou knihu pro mládež, plnou dobrodružství i poučení z doby obléhání Brna Švédy. Dejte do rukou svým dorůstajícím dětem.

Holková Marie: Tereška Martinová. — Vydal Ant. Doležal v Červeném Kostelci 1946. Váz. 90 Kčs. Je to nový typ legendy, který se snaží přiblížit dnešnímu dítěti i dospělému duchovní život, jeho krásu a štěstí. Jde o básnické zpracování dětství sv. Terezie Ježíškovy, jímž vznikl jímavý obrázek v pietním dobovém rámci, vystihující skutečnost, avšak nestírající nic z osobitosti Terežčiny. Třeba je knížka M. Holkové určena mládeži, největší význam má pro rodiče. Ukazuje křesťanskou rodinu, hlavně otce, s jakými se dnes jen zřídka setkáváme. Autorka se vyhnula líčení Terešky jako karmelitky, protože chce dát vzor i té mládeži, které by se řeholní životní cesta zdála strmou a nenapodobitelnou. Ukončila proto své dílo, aniž čtenáři dá vytušit, že se z Martinovic Terešky stane řeholnice. Toto dílo mělo by být hodně čteno.

Lang: John Henry Newman. — Vyšehrad 1947, str. 360, cena 135 Kčs. Málo je u nás známa velká postava Newmana, největšího náboženského myslitele devatenáctého století. Jak Newman viděl nedostatky dnešního člověka a jak viděl, co vše katolictví má pro něj. Newman těžce se probíjel ke katolictví, katolíci mu to také nijak neusnadňovali, ale Newman, jak jej líčí Lang správně, šel jen a jen za pravdou až ji našel. Pohnutou tuto pout za pravdou si přečteme se zatajeným dechem v této Langově knize.

J. L. Hromádka: Masaryk mezi věřejškem a zítřkem. — YMCA, Praha 1947. Stran 128.

Je to druhé vydání knížky o Masarykových názorech, jež původně vyšla v Chicagu za války a měla podle závěrečné poznámky »naznačit duchovní základ naší zahraniční akce.«

Do podrobnějšího rozboru se tu nemůžeme pouštět; je však třeba vytknout aspoň jeden zvláště výrazný rys této knížky. Je to zarážející samozřejmost, s níž autor ztotožňuje onen duchovní základ s masarykovským humanismem — jako kdyby bylo samozřejmé, že každý Čech musí přijímat tento partikularismus jako jediné východisko pro národní kulturu. To je iluze vsutku nebezpečná, která odporuje duchu opravdu realistickému. Jako mnoho jiných věcí, i boj proti německé agresii, ať zahraniční nebo vnitřní, měl solidnější a hlubší základy. A opravdová zkušenost tohoto boje se neřídila předem stanovenými schématy okleštěného humanismu moderní doby. Co se týče citování Masarykových výroků nebo spisů, bylo by dobře citovat, zejména pokud jde o věci týkající se historie, jen výroky, které se dají aspoň jakž takž udržet, a vyhnout se zřejmým omylům, jak je na příklad výrok: »Uvolňujme se od církevní autority, jak ji Rakousko vybudovalo.« Je přece zřejmé, že Rakousko žádnou církevní autoritu nebudovalo, nanejvýše ji potlačovalo nebo ji zneužívalo. Podobné zvětšené omyly mladočeské agitace patří nanejvýš do politického panoptika. tv

Lettres de St. Cathérine de Sienne. — Paris, Cerf. 21 listů svaté Kateřiny v dobrém výběru. Chystáme nové vydání dalších listů této svěťce.

Lubac: Israel et la foi chrétienne. — Librairie universitaire de Fribourg. Proti zběsilému antisemitismu staví tu čtyři známí autoři pod vedením Lubacovým stanovisko židovství vůči křesťanství. Ukazují, proč židé nepřijali Krista, ukazují na jejich myšlenkovou prázdnotu a rozeklanost. Ukazují také, jak je marný boj židovství proti křesťanství, protože křesťanství naplnilo Starý Zákon a židé nemají opravdu dnes pokračování k tomuto Starému Zákonu. I klíč k němu ztratili.

Cerfaux L.: L'église des Corinthiens. — Prais, Les Éditions du Cerf, 1946, str. 116. Z listů sv. Pavla nejlépe poznávají život prvotních křesťanských obcí listy korintským, hlavně první list. Tento křesťanský život, který se v Korintě projevil tak pestře a bohatě, zachycuje tento spis. Je něčím více než jen pouhým úvodem ke čtení listů Korintským. Spíše je souhrnem různých snah, směrů a zařízení v této typické křesťanské obci řecké. Třeba obdivovati apoštola Pavla, jak moudře, opatrně a rázně zasáhl do vznikající směsice těchto rozličných snah a směrů. V knížce je vše srozumitelně a zajímavě podáno, ale zároveň způsobem poutavým a užitečným pro laického čtenáře, a to právě dnešního čtenáře; jako by tehdejší křesťanské přednosti a v korintské obci i nedostatky byly zrcadlem v mnohém pro naši dobu. Spolehlivost zaručuje i to, že autor užil znamenitého výkladu 1 Kor. od P. Allo.

Josef Florián Junior. Ve Staré Říši vydávají znovu Archy. Josef Florián mladší se zřejmě domnívá, že je nástupcem Josefa Floriána i jeho ducha i jeho rozhledu i šíře ducha. Napodobuje i jeho podpis, napodobuje i jeho archaisující sloh. Napodobuje jej v jeho kritice, jenomže co mohl dělat velký Florián, nesmějí si po něm dovolovat malí a mladí Floriánové. Káře, napomíná, rozčiluje se, mistruje svrchovaně a absolutně. Protože jsme měli spory s Josefem Floriánem starším, myslí si Josef Florián mladší, že smí v nich pokračovat a nás mistrovat. Tak mluví o jednotě a vytýká Hlubině, totiž mně, že chceme vytvořit hlubinářskou rodinu a že tím také chceme tvořit nějakou skupinku, jakoby nestačila Církev. Myslím, že Josef Florián by mohl také vědět, kolik jsem o Církvi napsal a kázal a probouzel u nás správné poznání Církve. Právě toto a jen toto je hlubinářská rodina, že se chce sejít v tom jediném, abychom žili z Církve a milovali Církev. A v tom Církev dovoluje tvoření skupin a sdružení a spolků. Naopak stále jsme varovali, aby naši čtenáři nechtěli se pokládat za nějakou elitu, nebo něco odlišného od ostatních... Jinak jsou to výlevy pana Floriána mladšího celkem naivní a nebudem se jimi zabývat. To jednou provždy!

Braitó

Anonymúm. Zmínil jsem se v přednášce v Praze o nešvarech s úctou ke sv. Tadeáši, jak jsou provozovány v Praze. Dotkl jsem se pověřivé úcty k tomuto světci, a nevkus, kterým je zahrnován ve svých sochách. Dokonce jedna socha dostala neonovou svatozář. Že jsem šlápl opravdu čertu na ocas, je vidět z anonymních dopisů a z pohoršení, které vzali polověřící pověřiví a jinověřící lidé. Při tom jsem zjistil, jak svízelná je poučovací práce. Zdůrazňoval jsem tolikrát při přednášce, že nezavrhují úctu ke svatým a vzývání jich, ale že tak, jak určití lidé tuto úctu pěstují, že je to pověra, když na Boha přitom ani nepomyslí, když povyšují svaté na nějaké polobohy anebo dokonce jen k těm sochám se modlí, jen kolem nich se otáčejí. Upozorňuji vážně na toto nebezpečí pověry. Upozornil jsem pak na to, že je nesprávné, aby se věřící modlili jen v časných záležitostech a ke svatým, o kterých se rozkřikne, že pomáhají v těch a oněch časných záležitostech. To se dalo s kultem svaté Terezie a děje se s kultem sv. Tadeáše. Svatí nás mají svým příkladem, přimlouvou přiváděti k Bohu, ke Kristu, ale ne aby se lidé pro něho jakoby bez Boha obešli...

Ostatně anonymní dopisy píše jen lidé zbabělí nebo hloupí.

Dostal jsem v životě jen jeden slušný anonymní dopis.

Všem překladatelům. Na naši prosbu o pomoc při překládání zahraničních časopisů dostal jsem opravdu záplavu nabídek. Pán Bůh zaplať za všechny. Postupně dostane každý svůj příděl. Jen prosím o překlad pokud možná obratem, jinak ztrácejí zprávy význam.

F. Č. Proč byste se pohoršoval nad polemikami mezi katolickými časopisy? Polemika je sůl života, kvas, tříbení názorů. Přece se nebudeme lechtat pod bříškem a lichotit si navzájem, jak to dobře děláme. Právě polemikou a někdy ostrou se objasňují názory. Při tom mám upřímně rád všechny, se kterými polemisuje a příležitostně to i rád ukáží a dokáží.

PÁTÝ NÁBOŽENSKÝ TÝDEN

**Na Svatém Kopečku u Olomouce pořádají redaktoři revue
Na hlubinu ve dnech 2.—10. srpna včetně.**

Dnes, kdy je více než kdy jindy potřeba horlivých laiků, kteří by pracovali apoštolsky k záchraně nesmrtelných duší, je také více než kdy jindy třeba náboženského prohloubení a poučení, neboť jen ten může dávat druhým, kdo sám je duchovně bohatý. Proto zveme na pátý Náboženský týden všechny lidi dobré vůle, kteří touží prohloubit své náboženské poznatky a připravit se k pronikavějšímu apoštolátu.

PROGRAM Náboženského týdne obsahuje nejdříve třídní duchovní cvičení a po nich ucelený kurs náboženských otázek, zaměřených k apoštolátu v současných poměrech a různých prostředích.

PŘEDNÁŠEJÍ redaktoři revue Na hlubinu a pozvaní odborníci v jednotlivých otázkách: Braito, Dacík, Škrabal, Veselý, Vašek, Bureš, Vyskočil a jiní.

ZAČÁTEK EXERCICIÍ v sobotu 2. srpna večer. Konec celého týdne v neděli 10. srpna večer. Ženy bydlí v Norbertinu, muži u Milosrdných sester. Autobusové spojení z Olomouce každou půl hodinu.

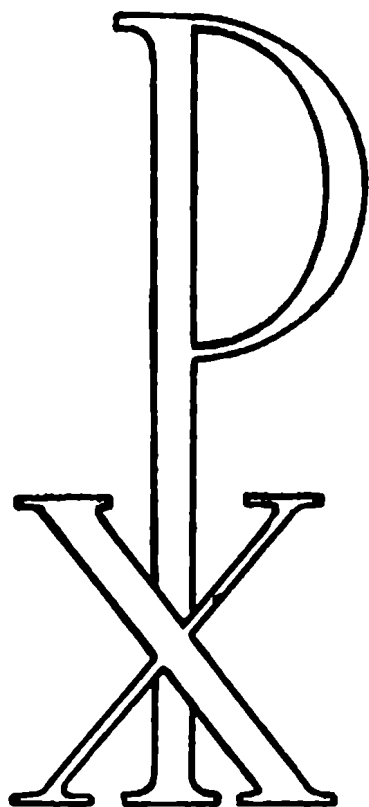
PŘIHLÁSIT se možno buď na celý týden nebo také jen na kurs po exerciciích. Poplatek za celý týden činí 500 Kčs. Kdo se přihlásí na kurs po exerciciích, platí 350 Kčs.

PŘIHLÁŠKY POSÍLEJTE a sice zavčas, protože je omezený počet míst, na redakci revue Na hlubinu, Olomouc. Obdržíte zavčas vyrozumění o přijetí, technické pokyny a poukázku na 50% slevu na dráze. Přiložte známku!

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Braito. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 7

Zásady: Clemens: Ve svátek Proměnění Pána našeho Ježíše Krista 241 - Braito: Církev - Matka 241 - Dacik: Bl. Contardo Ferrini 244 - Urbánek: Křesťanství a pohrdání světem 248 - Pecka: Problém svobodné vůle 253 - Život: Domov sv. Kateřiny Sienské 261 - Kartouza ve Val Sainte 262 - Oheň neuhasínající 264 - Dnešní úkoly vzdělanců 266 - Dvě výstavy 269 - List Pia XII. k zasedání Francouzského Sociálního týdne 270 - Pracovna 272 - Žeň 278.

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

HOVORNA

Náboženský týden: Letošní náboženský týden na Sv. Kopečku se velmi krásně vydařil. Připomínám všem účastníkům jejich povinnost žítí z načerpaného a rozdělití se o to s druhými. Úsilovná spolupráce na království Božím, prostředky, které dává Církev a které ukázal Bůh vším, co vám dal a do čeho vás postavil. Udržujte písemný styk s redakcí, žádejte si rady, pokyny, pište o svých zkušenostech. A připravujte již teď hned příští náboženský týden. Hlavně mezi mladými již teď šířte známost o náboženském týdnu.

Naše vyšší náboženské kursy. Na adresu hlučivých kritiků, kteří nás posílají do pohraničí, jako bychom tam nešli a oni šli; anebo, že odvádíme lidi od účasti na kázáních, pravím: na náboženských kursech jsou probírána velmi důležitá témata, která by žádný kněz nenastudoval ku přednesení nazpaměť, jiné se nehodí do kostela a je důležité je probrat. Za třetí mají zachytit lidi, kteří jsou s druhého břehu, anebo z nejrůznějších důvodů by prozatím na kázání nebo i jen do kostela nešli. Nakonec mají být naše vyšší náboženské kursy jakýmsi vyšším náboženským učilištěm pro laiky. Proto šířte známost o kursech mezi známými, hlavně studenty.

Pohoršování. Těžko stráví náš způsob psaní a mluvení jen povrchní, pobožnůstkářští lidé, kteří jsou tak plni sebe a své dokonalosti, kterou vidí ve své ustrašené úzkoprsosti, že se pohoršují nad každým volnějším pohybem nebo slovem. Pohoršují se nad naší kritikou, ale jsou sami tak hyperkritičtí, že čenichají v každém osobitějším slově neb gestu něco nesprávného. Oni přímo hledají, nad čím by se mohli pohoršit a jsou asi bolestně nešťastní, když se nemohou někdy pohoršit. Jsou tak zarostlí do svědomí své dokonalosti, že druhý v jejich očích musí být špatný, musí špatně mluvit. Přitom jsou sami plni bombastické sentimentality a pietistického romantismu. Pravdy se bojí a v jejich očích je největším pohoršením pravda a zjištění skutečnosti.

H. L. Jak dostati cizí časopisy? Mně vyhovuje velice firma Fr. Topič, Praha, která mi obratem zprostředkuje všechny časopisy a knihy z ciziny. Ovšem, s některými státy ještě nemáme obchodní smlouvu a proto odtamtud, jako z Itálie, nemožno obchodní cestou obdržeti knihy nebo časopisy. V každém pak městě jsou knihkupci, kteří mají dovozní povolení na časopisy a knihy.

Aurelius Prudentius Clemens (348—410):

Ve svátek Proměnění Pána našeho Ježíše Krista

(6. srpna)

Vy, kteří Krista hledáte,
vy všichni oči zdvihněte:
Tam bude možno spatřiti
znamení věčné nádhery.

Tam světlo jakés vidíme,
jež nemá konce žádného,
vznešené, jasné, neměnné,
starší, než nebe je i svět.

Co zříme, to je lidstva Pán,
král židovského národa,
jenž Abrahamu slíben byl
i jeho rodu na věky.

Proroci jeho svědky jsou,
neb zpečetili úmluvu,
▼ níž Pán a Otec nařídil
nám poslušnost a důvěru.

Buď sláva Tobě, Pane náš,
jenž jsi se světu zjevil dnes,
Otcí i Duchu svatému
na věky věčných věků všech!

Přeložil O. F. Babler.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Církev — Matka

Doufám pevně, že nastane ještě slavná doba Církve: Až přestanou lidé vidět v Církvi jen úřadující organizaci, úřadující administrativu a hierarchický kolektiv různých stupňů, ale stejné

cizoty. Až se vyberou hodnotově do dna nejrůznější kolektivy, které zcela zaujaly a obsadily člověka, dávající mu ilusi domova, velikosti a péče o to nejhmatatelnější. Tím ovšem není řečeno, že přeji lidem nějaké hořké zkušenosti. Jenom vím, že se dostaví.

Ale měli bychom se snažiti lidem ušetřiti tyto zkušenosti. Lidé si ovšem nedají ani zabrániti ani ujíti možnost takových zkušeností. Přesto ale se musíme pokoušeti, abychom ukázali lidem Církev v její pravé, dnes, žel, už takřka neznámé nebo nepřijímané a neuznávané tváři.

Stal se velký zlom v životě Církve a dlouho nemohli, nedovedli přemnozí duchovní přijmouti, uznati tuto skutečnost a počítat s ní. Proto také nedovedli pastoračně odpovědět na onu novou skutečnost. Nová skutečnost? Stále jasně se rýsující odstrčení Církve vedoucí od vedení ve hmotných také záležitostech, od rozhodujícího aspoň vlivu na vedoucí v nich. Mnozí kněží ostře vyhubovali všem těm revolucionářům, kteří jim připravili podobné nepříjemnosti. Dlouho se nedovedli vmyslet do nového stavu. Leckterý kněz nedovedl pochopiti, že je dávno konec, a měl být ještě dříve, všem kněžským milostpánům a jemnostpánům.

Nedovedli si uvědomiti, že ona vnější moc byla jen pomoc z nouze, když na Západě při rozložení Římské říše stála tu jen papežská, církevní moc jako jediný opěrný pevný bod ve zmatcích. Ideálem že není, aby duchovní moc měla v rukou časné záležitosti, protože světská moc v duchovních rukou volá k duchovnímu stavu všecky hledače moci, zisku a slávy a že časné věci zatemňují duchovní pohled a svádějí ke sloužení jim, místo aby jimi bylo slouženo Bohu, i když se toto někdy nazývalo otročení světa a jeho duchu.

To je jedna stránka Církve. Tu satan nejraději ukazuje a dává viděti. Zajímavé je, že takhle frázemi řešiti jakoukoliv společnost už by dnes celkem nikdo neuznal. Ale podobně nesnáší většina dnešních lidí jiné řešení pohledu na Církev než frázemi, zaměňujícími lidské v Církvě s božským základem, s božským oživujícím prvkem, s Ježíšem Kristem.

Církev svým božským zřízením živila vždycky své děti i v dobách různých omylů oné úřední moci, rozdávající tyto božské dary. Posvěcovala je, učila je, zvedala, sytila, vracela, napomínala, přijímala nazpět, očišťovala, posilňovala. Její život stále

byl v Církví podáván na dlani pečující matky. Mnohdy o této činnosti lidé ani nevěděli, protože se děla v mnohých případech nepřímou, skrze svaté, kteří plně žili z jejího bohatství, bez ohledu na lidské nedokonalosti, křehkosti i hříchy nositelů této moci.

Mateřská činnost Církve se projevuje stále jedním nejnevěděnějším úkolem, mateřským varováním a upozorňováním. Čas od času se dají lidé opojiti silným vínem domnělé svobody, dobových, modních hesel. Bývají jimi strženi skoro všichni. Protože skoro všichni, i z nejlepších, jsou aspoň nakaženi, jako v době osvícenství, pak revoluční, pak romanticko pantheistické a potom socialisticko komunistické. Lidé se smějí jejímu varování a vykřikují o jejím zpátečnictví. Ale tak, jak se ukázalo, že měla pravdu, když varovala před komediantským osvícenstvím, které nakonec se utopilo v moři frází o lidskosti, jako se ukázalo nebezpečí revolucionářství bez hlavy a smyslu, protože se utopilo v krvi nejlepších, utracených luzou, jako se ukázal nelidským liberalismus, jako bylo dáno za pravdu jejímu varování před hegelianským dialektismem, který skončil v nacismu, podobně dají za pravdu jejímu varování před dialektismem marxistickým . . . Ovšem, lidé velmi brzo zapomínají na tuto službu a co chvíle jí přičítají přízeň k něterému z těchto omylů, který ona první odhalila v jeho nebezpečí.

Ale ona je matka i v tom, že přijímá bez výčitek a bez nekřesťanského sebevědomého zadostiučinění lidi, když jsou nasytění svými omyly. Přijímá je, jako by nikdy se nebyli od ní odloučili. Její radost nad návratem bloudícího syna dovede utlumiti všechny hořké vzpomínky.

A zase hledí do budoucna, dopředu a zase varuje a zase není chápána a milována tam, kde nejvíce miluje a kde se nejvíce chvěje její starostlivá láska. Bude upozorňovat, varovat až do skonání světa, a bude až do skonání světa zároveň kladně podávat učení Kristovo, které by mohlo proměnit svět.

Moudrá Matka Církve teď, když nemá přímého vlivu na utváření světa, posílá své děti v duchu Katolické akce na všechna místa a do všech povolání a stavů, aby její synové vnesli jejího, to jest Kristova ducha do zřízení lidské společnosti. A protože její děti jsou jí, Církví, proto její vliv se takto uplatní, i když ji chtějí protivníci vyloučiti ze všeho vlivu. Jen musíme si uvědomiti my, děti Církve, že máme povinnost uznat tento svůj závazek k Církví jako ke své matce.

R. M. Dacík O. P.:

Bl. Contardo Ferrini

Světcem ve fraku byl nazván blahoslavný Contardo Ferrini, jemuž se dostalo letos na Bílou neděli pocty oltáře. A mohu říci, že na první pohled působily poněkud nezvykle jeho obrazy v chrámě sv. Petra při beatifikaci. Navykli jsme si příliš vidět světce v šatě kněžském nebo řeholním nebo alespoň v šatě dávného starověku a středověku. To vše nám světce vzdaluje, aniž si to mnohdy uvědomujeme, zdá se nám, pohlížíme-li na ně na obrazech nebo sochách v našich chrámech, jako by to byli lidé z neznámého světa. Nejsou nám podobni ani svým zevnějškem. Jak bychom mohli my být jim podobni svým nitrem? Na Bílou neděli jsme viděli v chrámě sv. Petra obraz moderního světce, oděného ve frak a kravatu, jak sedí u stolu nad kupou knih, jak studuje v rozsáhlé knihovně, jak se zjevuje mladíku, jehož zázračně uzdravuje. Ano, vidíme jej i na obraze v nebeské slávě, a tu je zase v našem občanském šatě, jako jeden z těch, kdo k němu upírají prosebný zrak.

A je možno se tomu divit? Vždyť Contardo Ferrini žil ještě nedávno mezi námi, jeho přátelé jsou tu, žije jeho sestra, jeho žáci a kolegové vyprávějí o něm. A je věru radostné slyšet o jeho životě, plném práce na poli vědeckém a o jeho dětinné zbožnosti, která se harmonicky snoubila s láskou k vědě.

Contardo Ferrini se narodil 4. dubna 1859 v Miláně. Klidné a vyrovnané prostředí rodinné působilo blahodárně na hoča. Rodina mu poskytla jak první poznatky o Bohu a věcech Božích, tak také návod k opravdové zbožnosti. Studoval vzorně. Jeho píle ve studiu byla známá a oceňována. V jedenadvaceti letech dosáhl na universitě v Pavii doktorátu věd právních s největším úspěchem. Za odměnu dostal stipendium na dvouroční studium římského práva v Berlíně. Byla to první cesta do ciziny. Mladý doktor využil této příležitosti svrchovanou měrou. Poznal nejen tehdejší stav německé vědy v otázkách římského práva, nýbrž také poměry Německa v době Bismarckova kulturního boje, namířeného proti Církvi. V Berlíně žil v moři protestantismu a s bolestí vzpomínal na katolické prostředí své vlasti. Ale když viděl, jak katolická menšina statečně zápasila s protestantskou přesilou, když pozoroval organizační zdatnost německých katolíků v boji za svobodu proti útisku, rozněcovala se jen jeho láska k Církvi a k náměstku Kristovu, římskému veleknězi. Dobrá vědecká průprava, znalost všech významnějších jazyků moderních jakož i jazyků klasických a zvláště pak nezlomná píle způsobily, že několik let v Berlíně mu zjednálo takové vědomosti, že po návratu byl jmenován profesorem římského práva v Messině. Některé studie, publikované už v době pobytu v Berlíně, zvláště pak nové a nové spisy rázu objevitelského, mu zjednávaly další sympatie. A tak tři roky poté se dostal na universitu do Modeny a roku 1894 do Pavie.

Život universitního profesora je velmi jednotvárný. Dá se vyjádřit dvěma slovy: studium jako příprava k přednáškám a k vědecké práci a pak podávání výsledků tohoto studia ve formě vyučování, přednášek a vědeckých děl. Každou práci může člověk dělat pečlivě nebo povrchně, diletantsky nebo odborně. Ferrini si navykl od dětství na poctivou práci. Miloval své povolání a zasvětil mu celý svůj život. Zůstal svobodný. Ve dvaadvaceti letech po poradě se zpovědníkem složil slib čistoty. Důvody, které ho vedly k tomuto rozhodnutí, byly především důvody náboženské. Chtěl dát Bohu svůj život v oběť i ve světě, když necítil povolání řeholní nebo kněžské. Není však pochyby, že tento slib čistoty měl velký vliv i na jeho povolání vědce. Když zvážíme jeho dílo, vykonané během krátkého života — zemřel ve 43ti letech — když listujeme pěti velkými svazky sebraných spisů z oboru historickoprávního, vidíme, že jen tehdy mohl v tak krátké době vykonat tak velké dílo, když se mu věnoval celou duší i tělem.

Jako profesor byl Ferrini vzorem svědomitosti. Touž svědomitost žádal také od svých žáků. Byl přísný onou přísností, která je radostně přijímána, protože z ní vyzaruje nejen spravedlnost, nýbrž i láska. Proto byl milován svými posluchači, a to nejen proto, že v něm viděli hlubokého vědce, který dovedl jasně vykládat svou látku, nýbrž také otcovského přítele. Ferrini měl opravdu studenty rád. Všiml si jich i mimo školu, rád je přijímal, vedl je při pracích, pomáhal, radil. A poněvadž mladý člověk vytuší velmi brzy, kdo má k němu opravdovou lásku, spláceli mu studenti tuto lásku. Měli k němu upřímnou důvěru, neboť věděli, že nebudou zklamáni. Nejedna z jeho žáků vzpomíná ještě dnes na jeho jasné výklady nejspletitějších otázek, na jeho klidný, otcovský tón řeči, na jeho rady a praktické poznámky, které vplétal tu a tam do svého výkladu.

V oslavné řeči den po beatifikaci při mohutné audienci pravil Pius XII.: »U Contarda Ferriniho jako u všech lidí opravdu velkých byly stavovská práce a vnitřní život spojeny v nerozlučné jednotě. Proto jeho postava učence se stane viditelnou v celé své plnosti jen ve světle světce. Jeho stavovské svědomí bylo už ve svých hlubokých kořenech osvíceno a vedeno čistou vírou a mocnou touhou sloužit pravdě ve všech jejích projevech, hledáním Boha v každé věci a pořádáním všeho k Tvůrci a Pánu podle jeho nejsvětější vůle.«

Studujeme-li jeho život, zdá se nám tak prostý, tak přirozeně samozřejmý, že ani nemyslíme na jeho heroismus, který je známkou a podmínkou svatosti. Ti, kdo jej znali, věděli o něm, že je velmi milý, laskavý, ke každému spravedlivý, upřímný, vždy ochotný k pomoci druhému. Kdo neviděl do jeho nitra, kdo jej neznal blíže, intimněji, viděl v něm dokonalého člověka, nevěděl však, že tato rouška dokonalého člověka skrývá také světce. »Vše v něm bylo dokonalým jasem, praví Pius XII. v dotčené řeči, bezpečným klidem, jásavou radostí ducha, upřímnou oddaností a nezměrnou láskou k pravdě. Navenek umírněný a

reservovaný, jak bylo jeho zvykem, vyzařoval vnitřním plamenem člověka, který zasvětil svůj život hledání pravdy.« A tu byl neúnavný. Nedbál slabosti svého těla. Žil jako asketa, jako řeholník ve světě, praví o něm ti, kdo ho znali. V mládí přistupoval velmi často k svátostem, jako profesor denně přijímal nejsvětější eucharistii. S největší usebraností se ubíral ke stolu Páně a po svatém přijímání zůstával dlouhou chvílí v hlubokém rozjímání. Svou zbožností, zvláště v přijímání nejsvětější svátosti, byl zářným příkladem všem přítomným v kostele. Když se zabral do modlitby, neviděl, co se děje kolem něho. Byl zcela upoután pohledem na Boha, s nímž důvěrně rozmlouval. Ze světců si oblíbil nejvíce sv. Filipa Neri a svatého Františka z Assisi. Jejich radostný charakter mu nejvíce vyhovoval. Proto byla jeho zbožnost radostná, plná vnitřního jasu. Neměl nic společného s oněmi dušemi, které se domnívají, že svatost je zasmušilá a mrzoutská. Láska k svatému Františku jej přivedla do Třetího řádu františkánského. Touto cestou se chtěl přiblížit k milovanému světcovi a skrze něho k svatosti života. Františkova láska k přírodě je patrna i v životě Ferriniho. Jeho největší radostí byly výlety do hor. Tam na vrcholcích Alp se cítil Bohu blíž, tam se rozšiřovalo jeho srdce, když shlédl nesmírné kraje, zpívající o velikosti a kráse svého Tvůrce.

V duši Ferriniho bylo vždy tak jasno, protože rozuměl modlitbě. Tak jako byl mužem práce, tak byl i mužem modlitby. Jeho život je proto tak krásný, tak prostý, plný pokory a tiché vyrovnanosti, protože se uměl modlit. To, co napsal o modlitbě, je výsledkem skutečného prožití. »Nedovedl bych si představit, praví, život bez modlitby, ranní probuzení, při němž bych se nepotkal s úsměvem Božím, večerní uložení hlavy, ale nikoliv na prsa Kristova. Takový život by se musel podobat temné noci, plné pokoření a beznadějnosti, neschopné vytrvat ve zkouškách, ponořené v zavržení, neznající svaté radosti ducha. Ubohý život! Jak možno trvat v takovém stavu, je pro mne tajemství. Prosim Pána, aby nezemřela nikdy modlitba na mých rtech, aby dříve vyšel můj duch, než abych takto oněměl.« Tak smýšlel Ferrini. A nebyla to jen slova. Denně věnoval náležitý čas modlitbě, denně rozjímal. Můžeme se pak divit, že všude, kde se objevil, zanechával za sebou, abych tak řekl, tajemný proud duchovního záření? Kdo s ním mohl mluvit, vyznává, že pociťoval cosi velkého, nadpřirozeného, utišujícího. Nelze se proto divit, že hned po smrti se šířila mezi lidem zpráva o jeho svatosti, která byla obecným přesvědčením všech, kdo se s ním za života setkali.

Duše Ferriniho byla stvořena pro přátelství, protože šířila kolem sebe jásavou radost a uměla dávat bez nároků na odměnu. Na universitě v Modeně vzniklo překrásné přátelství mezi Ferrinim a Luigi Olivim, docentem mezinárodního práva. Ferrini tehdy přednášel římské právo. Oba byli mladí, oba plni idealismu, plni čisté radosti ze života. Oba hluboce věřící, oba alpinisté. Psávali si básnické dopisy makaronskou řečtinou. Jejich přátelství zůstalo pevné i tehdy, když Ferrini odešel z Mo-

deny, neboť vzdálenost nemůže zničit pravé přátelství. Teprve smrt je rozloučila — ba ani smrt ne. Když r. 1902 zemřel Ferrini, byla to těžká rána pro Olivioho. Bylo vidět, že žije jen v myšlence na zemřelého přítele. Scházel den ze dne. Jednoho dne byla v Miláně vzpomínková slavnost k počtě zemřelého Ferriniho. Olivio přijel, tak jako šel všude, kde se mluvilo o Ferrinim. Řečník předčítal dokument, dotud neznámý, Regola di vita spirituale, napsaný Ferrinim. Životní program Ferriniho. Olivio pochopil. Uvědomil si v tomto okamžiku, kdy slyšel čísti Pravidla duchovního života svého přítele, že ten, kdo je napsal, je také žil. Nuže, Ferrini je světec, neboť každý, kdo bude žít podle těchto pravidel, musí se stát svatý. Znal Ferriniho. Věděl, že u něho nebylo rozporu mezi teorií a životem. V duchu si jej představil, pronikl jeho životem jako v jediném okamžiku, a v duchu se mu zjevil Ferrini jako světec. A od této chvíle neměl pokoje, dokud nebyl zaveden proces směřující k beatifikaci jeho přítele. 21. února 1911 nadešel dlouho očekávaný den. Jak toužil vypovídat před církevním tribunálem o svém milovaném příteli! Měl toho mnoho na srdci. Znal svého přítele, měl o něm mnoho zpráv. Vypráví vše, co svědčí o svatosti Ferriniho, zasedání se prodlužuje, svědek však není u konce. Nestačí jedno sedění, ctností Ferriniho je mnoho. A tak 23. II. je volán po druhé. Je pohnut, je šťasten, že může mluvit o svatosti svého přítele. »Jsem rád, pravil, že jsem mohl konečně vydat svědectví o svatosti svého přítele...« Ale nemůže pokračovat. Skládá ruce na prsa, usedá na židli. Vydechl naposledy. Odešel, aby se shledal na věčnosti se svým drahým přítelem.—

Prostý, pokorný byl život Ferriniho, prostá byla jeho smrt. Toužil zemřít mezi svým lidem, mezi prostým lidem v Suně na břehu Lago Maggiore, kde trávil své prázdniny. Měl rád tento prostý venkovský lid. Rád klekával ve venkovském kostelíku mezi dobrými vesničany. Netoužil po slavném pohřbu; chtěl, aby za jeho rakví šli pokorní věřící, zbožné vesnické ženy a děti. A jeho tiché přání bylo splněno do poslední písmeny. Napil se na výletě špatné vody a onemocněl. Tyfová infekce. Nějakou dobu zápasil se životem a smrtí, které pohlížel nebojácně v tvář. Přišla 17. října 1902. Vztáhl k ní ruce a s tváří klidnou a zářící odchází k tomu, od něhož vyšel. Za jeho rakví šli prostí venkované, zbožné ženy a děti a modlili se za jeho duši — šťastnou u trůnu Božího.

Contardo Ferrini je v každém směru světec našich dnů. »V době, kdy svět, odloučen od Boha, tak končil Pius XII. svou oslavnou řeč, zdá se nepromokavým pláštěm vzhledem k jakémukoliv vlivu Božímu, v době, ve které jisté filosofické systémy vědomě se snaží vystavět na písku mravouku a právo bez Boha, je svrchovanou posilou, že Pán dal Církvi blahoslaveného, který byl Místrem, velikánem na poli práva, ale zároveň člověkem Božím, podivuhodným vzorem, nadpřirozeným povznesením ducha a svatostí života.«

Zdá-li se komu, že svatost náleží do historie středověké Církve, změň

nutně své přesvědčení, pozná-li Contarda Ferriniho a jeho život. Není v něm nic legendárního; holá skutečnost, vytvořená v době svrchovaného kriticizmu historického i filosofického. Ferrini vytvořil dokonalý typ moderního světce v řadách vzdělců tím, že vlastním životem ukázal, jak možno i dnes žít podle evangelia, jak možno uskutečnit v celé plnosti učení Kristovo.

A za tento příklad jsme mu vděční.

Vladimír Urbánek CSsR.:

Křesťanství a pohrdání světem

»Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi« (Gen. 1, 1). »Z něho a skrze něho a k němu jsou všechny věci« (Řím. 11, 36).

Několik slov, a přece jest v nich obsažen důvod a smysl bytí veškerého tvorstva! Vše jest od Boha, z Boha. A vše jest jen proto, že jest od Boha. Jakmile by něco stvořeného přestalo býti závislé na Bohu, přestalo by i existovat, neboť by postrádalo základu svého bytí.

Vše jest od Boha; a poněvadž jest od Boha, musí též směřovati k Bohu. Jen tak vyplní tvor smysl své existence! Ano, čím více se přiblíží k Bohu, tím více bude účasten dokonalosti Boží, tím více zdokonalí sebe, takže výška dokonalosti tvora jest totožná s hloubkou spojení s Bohem.

Vše jest od Boha. Od Boha, jenž jest nejvyšší, čiré Dobro. Bůh a zlo jsou dva nejprotilehlejší protiklady, které nelze absolutně nikdy sloučiti. Avšak jestliže jest Bůh Dobro samo a jestliže vše mimo něho může vzniknouti jen z jeho dobroty, pak nutně každý tvor nese stopy dobroty Tvůrce, jest dobrý. A bytí nebylo žádné stvořené jsoucno samo o sobě nejdokonalejší, přece v sobě nemá nic zlého, neboť vše, co má, má od Tvůrce, a zlo mu nemůže býti Tvůrcem — Dobrem sděleno.

»Jak velkolepá jsou díla tvá, Hospodine!« (Ž. 103, 24.)

Avšak nevyvstanou v mysli při hlubší úvaze těchto pravd otázky: Proč křesťanství varuje před světem, ano doporučuje zřeknutí se světa, když je přece ve své bytnosti odleskem dobroty a krásy Boží, když samo Písmo svaté praví: » A viděl Bůh všechno, co byl učinil, a bylo to velmi dobré« (Gen. 1, 31)? Proč pohrdati krásnem? Proč prchatí před dobrem?

A jděme hned ke kořeni! Zajisté vývody zde položené našly své uplatnění v ráji a našly by je i nyní, kdyby nebylo nešťastné vzpoury našich prarodičů proti Bohu. Dědičný hřích — to je ten jediný klíč k objasnění křesťanského vztahu ke světu! Nemuseli bychom utíkat před světem, kdyby nebylo pádu Adamova, neboť by byly vskutku plněny úmysly Stvořitelovy. Avšak není tomu tak dnes, kdy se ráj proměnil v slzavé údolí. Kletba dědičného hříchu zasáhla s králem tvorstva i celý

svět: »Poněvadž jsi poslechl hlasu své ženy a jedl se stromu, s něhož jísti jsem ti byl zakázal — pro tento tvůj čin zlořečena budiž země!« (Gen. 3, 17). Tvorstvo, jež vyšlo z rukou Božích jako kopie jeho nekonečné dobroty, stalo se pro člověka nebezpečným, neboť jej svádí hledati poslední cíl v tom, co mu mělo býti prostředkem vedoucím k spojení s Bohem. Přátelství s tímto světem se mu stalo nepřátelstvím s Bohem. (Jak. 4, 4.)

S dědičným hříchem přišlo pro člověka na zemi zlo, a to nejen zlo mravní, nýbrž i zlo fysické.¹ Jest ovšem mezi obojím zlem podstatný rozdíl. Zlo fysické není zlem ve vlastním smyslu slova, neboť může — byť ne dokonale — participovat dobrotu Boží. Jest to jen jakési »zmrzačení« tvora. Liší se tedy dobro a zlo fysické jen akcidentálně. Ne tak zlo mravní. Toto není pouhé »zmrzačení«, toto jest úplné zničení, privace jsoucná, pouhé nic, neboť mu chybí základ všeho bytí mimo Boha, participace jeho dobroty; toto jest jediné a skutečné zlo. A proto: Bůh jest pravou a účinnou příčinou »zla« fysického — pokud jest jsoucнем —, avšak zlo mravní nepůsobí, nýbrž toliko připouští, chtěje zachovati svobodnou vůli člověka.

Tvorstvo — svět byl tedy krásný, dobrý a život do tragického pádu Adamova byl opravdu rájem. Ale přišel dědičný hřích — a s ním i otázka útěku před světem, jenž se stal zraněné vůli člověka svědцем. Jak však »uniknouti té zkáze, která jest ve světě« (2. Petr. 1, 4)?

V odpovědi na tuto otázku, rázu více méně asketického, bude pro nás užitečné objasnit si především pojem světa, před nímž křesťanství varuje, a tím ukázati i na podstatu samého pohrdání světem.

Slovo svět můžeme postavit do různých protiv: svět — nebe, svět — Bůh, svět — klášter, a podle toho dáváme mu různý význam. O jaký svět nám zde běží? Jistě to není svět — jako dílo tvůrčí činnosti Boží. Před tím nemůžeme prchnouti, neboť jest nutně spjat s naší bytností. Ano, o světu, pokud v sobě zahrnuje jen lidstvo v jeho přirozenosti, praví sám sv. Jan: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal...« (Jan 3, 16). Ani v naší otázce nemáme přímo na mysli svět, jenž stojí proti Bohu a jeho zákonům. Vždyť »všechno, co jest v (tomto) světě — žádost těla, žádost očí a pýcha života« (1. Jan 2, 16), jest samo v sobě hříchem, a že se hříchu musíme vystříhat, o tom není třeba mluvit. — Jest jím však svět, pokud jest prostředkem, příležitostí neb příčinou hříchu, svět bránící nám dosáhnouti cíle, Bohem vytčeného. Zůstává tedy útěk před světem i v uvedeném smyslu útekem před hříchem, ale jen nepřímým.

A proč nás svět nevede ke spojení s Bohem? Ne snad proto, že by byl

¹ Andělé sice klesli před pádem člověka, avšak tato vzpoura proti Bohu neměla vlivu na nerozumné tvorstvo, neboť to nebylo stvořeno pro anděly, nýbrž pro člověka.

špatný, nýbrž proto, že my jsme špatní. Malebná krajina, pestrá louka, chutné jídlo, bystrý pes, krásná postava, dovedné prsty — vše to hlásá moc, moudrost, dobrotu i krásu Boží, vše to nám má býti pramenem radosti, a to radosti spojené s vnitřním klidem, radosti čisté a trvalé, ne chvilkového smyslného rozechvění (sv. František z Assisi), ale my jsme tak ke zlému naklonění, že nejen to dobro ve tvorech nevidíme, nýbrž ho i ke zlu zneužíváme. Každé jsoucno — i po hříchu dědičném — je dobré, a to nejen samo v sobě, nýbrž i vzhledem k nám, ale je-li ho užíváno v intencích Tvůrce.

Nevzdalujeme se tedy tvorstva jako takového, nýbrž jen pokud nás svádí ke hříchu. Ani není předmětem tohoto pohrdání vlastní lidská přirozenost, její schopnosti, její vášně samy o sobě, nýbrž jen to, co je na nich neuspořádaného, t. j. jak hříšného tak nebezpečného neb aspoň neúčinného, bránícího ve spojení s Bohem.² Křesťan nechce přirozenost poškodit, nýbrž vychovati, vypěstovati ke vší pravé kráse, dobru a vznešenosti!³ A poněvadž právě milost posvěcující povznáší přirozenost nade všechny její požadavky, hledí křesťan odstranit vše, co překáží její činnosti.

Jest ovšem třeba připomenouti, že toto pohrdání světem není pro křesťana cílem, nýbrž jen prostředkem. Kristus nás nevybízí jen k spoluumírání a spoluutrpení, nýbrž i k věčnému spolužití a spolukralování. (2. Tim. 2, 11-12.) Kdyby odloučení od světa nevedlo ke spojení s Bohem, bylo by marností, bezcennou trýzní. Avšak »snaha o dokonalost nezáleží v sebetrýznění jak ducha tak těla. Je to něco zcela vyššího a vznešenějšího, něco tak lahodného a přívětivého jako je moudrost«, praví krásně P. Meschler S. J.⁴

Ovšem s druhé strany útěk před světem není snad útěk před utrpením, nýbrž právě naopak je s utrpením důsledně spjat, ano zpravidla sám jest utrpením. Vždyť při daném poměru k světu si musíme leccos odeprít, leccého se zřít — a to ovšem bolí. A trpíme tím více, neboť se vzdalujeme věcí, jež jsou samy v sobě dobré a dovolené. Ale to jest předností křesťanského utrpení a to mu dodává ceny, že jest posvěceno touhou zažít v Bohu.

Není-li náš život prozařován neustálou myšlenkou na Boha, pak nutně jest vyplněn rafinovanou smyslností, touhou po požitcích, bezmeznou touhou po majetku — a přijde-li zklamání, finanční zhroucení, ztráta cti,

² Srv. Moritz Meschler S. J. »Gesammelte kleinere Schriften«, I. Heft, Freiburg 1908, str. 16.

³ V tom tkví jeden z hlavních rozdílů mezi askesí indickou a křesťanskou. Askese indická zná též pohrdání světem, sebeovládání, umrtvenost, avšak to jest vlastně — hlavně pod vlivem brahmanismu — zničení individuality, osvobozením od individuálního bytí. Jest tedy askese indická spíše rázu destruktivního.

⁴ U. d. str. 7.

neúspěch v povolání, končí násilnou katastrofou — sebevraždou. A nedivme se, neboť hledáme-li poslední příčinu tohoto konce, nalzáme ji v nepochopení utrpení, a proto v neschopnosti trpět. Nezáskáme-li utrpením něco, co aspoň vyvažuje mou bolest, proč mám trpět?

Jest tu třeba naděje, jež by dodala potřebné síly k snášení utrpení. A kde ji hledat? Uspokojivou odpověď nám dá jen křesťanství v »očekávání slávy synů Božích«. Svatý Pavel praví (Řím 8, 19-21): »Vždyť i tvorstvo očekává s toužebností slávu synů Božích. Neboť marnosti bylo poddáno tvorstvo, nikoli dobrovolně, nýbrž pro toho, jenž je poddal s nadějí, že i to tvorstvo bude osvobozeno od poroby porušení ve svobodu slávy synů Božích.« Pro hřích dědičný netrpí jen člověk, nýbrž »spolu s ním sténá i veškeré tvorstvo« (Řím. 8, 22), ale člověk i tvor nerozumný budou zbaveni této poroby v den vzkříšení. A »synové Boží«, kteří v odříkání a bolesti užívali světa k účelům, pro něž byl stvořen, dojdou trvalé, přiměřené oslavy.

A pak nezapomínejme, že utrpení je zlem jen fysickým a může tedy býti i přímo Bohem sesláno. Ano často jest darem, projevujícím obzvláštní lásku Boží k nám, neboť žádnou jinou cestou nespějeme k Bohu tak rychle a tak jistě, jako královskou cestou kříže. Chceme-li dojíti slávy s Kristem — Vítězem, musíme vzít kříž svůj a jíti za Kristem — Trpítelem. (Mt 16, 24).

Jen pod tímto zorným úhlem má smysl utrpení, s nímž křesťanské pohrdání světem zůstává spjato!

Ale samo rozumové proniknutí tohoto problému by člověku nestačilo. Jest třeba něčeho, co by nás nejen abstraktně, nýbrž i konkrétně posilovalo v dobrém a proti špatnému užívání světa. A i to nám křesťanství poskytuje v plné míře v nepřeberných zdrojích milostí, ve svátostech, zvláště ve svátosti pokání a v živé Síle — Eucharistii.⁵

A tak křesťanství, i když nás varuje slovy Miláčka Páně (1. Jan 2, 15): »Nemilujte světa ani těch věcí, které jsou ve světě!«, i když nás vede v odříkání a strastech, přece konečně jediné dává vpravdě nadějný a radostný pohled na svět. —

Uvedli jsme dosud dogmatický základ křesťanského názoru na svět — stvoření, poslední cíl, dědičný hřích — a objasnili si již pojem, jenž má býti předmětem našeho pohrdání. Zbývá nám ještě ukázat, jak se tento odmítavý postoj vůči světu v Církvi projevuje a dosud projevuje.

Království Kristovo není z tohoto světa (Jan 18, 36), a proto jako svět

⁵ Všimněme si jen Německa, kde snadno lze srovnávat život opravdových křesťanů-katolíků s životem lidí, více méně vzdálených od Boha! Kraje protestantské ukazují vesměs 3krát až 4krát více sebevražd než katolické. K obdobnému výsledku přijdeme, srovnáme-li plodnost v protestantských a katolických rodinách. (Srv. přehledné tabulky v »Die Kulturkraft des Katholicismus« von dr. Hans Rost, Paderborn 1923.)

pronásledoval Krista historického, tak bude pronásledovati i Krista mystického (Jan 15, 20). Tělo bude vždy žádati proti duchu, duch pak proti tělu (Galat. 5, 17). Mezi světem a křesťanstvím bude nesmiřitelné nepřátelství, dokud se vítězství Kristovo nad světem (Jan 16, 33) nestane plně vítězstvím jeho Církve. Ale tento boj se světem nebyl veden všemi křesťany — resp. světcí — stejným způsobem. V základě můžeme pozorovati dvojí taktiku.⁶ Heslem prvních, mohli bychom říci, je: »Pryč se světem!«, druhých: »Dobýt světa!« Všimněme si postupně obou!

Světcí, které bychom zařadili do první legie, vidí ve světě, v těle spíše předmět plný nebezpečí pro duši, překážku bránící jim dosáhnouti posledního cíle. Smysl svého života nalézají jedině v úplném ponoření se v Boha. Proto: pryč od světa! Výstižně na ně můžeme aplikovati slova Kempského: »Světlu byli cizí, Bohu však nejbližšími a důvěrnými přáteli. — Sobě samým se zdáli ničím a tomuto světu povrheli; Bohu však milými a vzácnými... Všech statků, důstojností, poct, přátel i pokrevných se vzdávali; nic si nepřáli míti ze světa, sotva tolik si ponechali, kolik třeba k živobytí, líto jim bylo sloužiti tělu, i když toho žádala nezbytnost.«⁷ Utéci do pouště, vybudovati si pevnost samoty, oběhnouti trojí hradbou chudoby, čistoty a poslušnosti, odíti se v brnění sebranosti mysli a mlčení, ozbrojiti se střelami umrtvenosti — jsou obvyklé způsoby jejich boje. Jejich poměr k Bohu je ovšem ryze osobní a dá se vystihnouti vztahem: já a Bůh.

Druzí se nezřikají světa, netrýzní tak své tělo, neboť nevidí v nich tak vlastní nebezpečí, nýbrž především na ně hledí jako na předmět svého vítězství. Proto nechtějí jejich vliv jako první izolovati, nýbrž svým vlivem je přemoci, podrobiti službě nadpřirozenu, učiniti z nich užitečné spolupracovníky. (Tím ovšem nechci říci, že neznali ctnost umrtvenosti!) Jsou plni sociálního smýšlení a apoštolské horlivosti. Nechtějí jen sami dosáhnouti království Kristova, nýbrž rozšířiti je i na jiné. Znají vztah: my a Bůh, méně již: já a Bůh.

Jest snad některý z obou způsobů boje lepší? Těžko říci, neb oba mají své výhody i nebezpečí, oba již dovedly řadu křesťanů k úplnému vítězství. Jedno však jest jisté, že v nynější době máme více duší typu apoštolského. A není divu! Dnes⁸ tělesná konstituce člověka nesnese strohé umrtvování »otců pouště«. Ba pro mnohé by to mohlo býti i velmi nebezpečné, neboť zeslabené tělo bývá pramenem silných pokušení a u duší rozjímavých příčinou planých, rozrušujících »zjevení«. Daleko lépe tedy vyhovuje naší době horlivý apoštolát (KA), spojený s pokorou, mírností, trpělivostí, snášením chyb druhých, s věrností v malém.

⁶ Srv. Dr. Arnold Rademacher »Das Seelenleben der Heiligen«, Paderborn 1917, str. 175 a 207.

⁷ »Následování Krista«, Kn. I., hl. XVIII., č. 3, 4.

⁸ Srv. Rademacher, u. d., str. 213.

Ovšem, třeba jest nám nejen »Pavlů — apoštolů«, nýbrž i »Pavlů — poustevníků«, nejen »Mart«, nýbrž i »Marií«. Jedni musejí bojovati se světem o svět a druzí zvedat čisté ruce v tiché samotě k modlitbě za bojující. Není ovšem třeba, aby tyto funkce vykonávaly dvě rozdílné skupiny. Ani jedna z obou kategorií není absolutním typem. Jest sice pravda, že těžko nalezneme světce, u kterého by nepřevládaly rysy určitého typu, ale přece lze krásně spojití prvky obou, jak to konečně nejideálněji učinil sám Ježíš Kristus.

Nezáleží tedy na tom, jakým způsobem budeme prováděti křesťanské pohrdání světem. Hlavním vždy zůstane, abychom ve světě nehledali svět, ve tvorech tvory, v těle tělo, nýbrž je vedli a jimi byli vedeni k oslavě Boha, jediného centra veškerého bytí!

Dominik Pecka:

Problém svobodné vůle

Náš život je zbudován na myšlence mravní odpovědnosti. Je zajímavé, že tu myšlenku zvláště zdůrazňují soudobí existencialisté. »Vytýká se nám,« píše J. P. Sartre, »že ve svých dílech románových popisujeme bytosti ničemné, slabé, zbabělé a někdy zřejmě špatné; ale nevytýká se nám to jen proto, že ty bytosti jsou ničemné, slabé nebo špatné: kdybychom prohlásili po způsobu Zolově, že ty bytosti jsou takové vlivem dědičnosti, prostředí, společnosti, působením determinismu organického nebo psychologického, byli by lidé uklidněni, řekli by si: Hleďme, takoví jsme, s tím se nedá nic dělat; avšak existencialista, popisuje-li zbabělce, říká, že ten zbabělec je odpověden za svou zbabělost.« (Jean-Paul Sartre, *L'existentialisme est un humanisme*. Nagel, Paris 1946, p. 59.)

Ale odpovědnost je možná jen tam, kde je svoboda. Chválíme-li a odměňujeme-li někoho, činíme tak proto, že měl možnost jednat špatně, ale jednal dobře. Haníme-li a trestáme-li někoho, činíme tak proto, že měl možnost jednat dobře, ale jednal špatně. V jednotlivém člověku je ovšem svoboda omezena různými vlivy: věkem, pohlavím, zdravotním stavem, prostředím, výchovou. Každý vnější vliv, nátlak, hrozba, naděje na odměnu nebo strach z trestu umenšují svobodu nebo ji i zcela ruší. Ale k mravnímu životu se nevyžaduje jen svoboda od nátlaku vnějšího, nýbrž i vnitřní možnost vlastního rozhodování. Osoba totiž jako rozumná a svévědomá bytost je vnitřně svobodná i v tom případě, že je vnějším násilím donucena k určitému jednání. Vnitřní přesvědčení a vnitřní souhlas nelze vynutit. Nemůže mne nikdo donutit, abych si myslil něco jiného, než si myslím, nebo chtěl něco jiného, než chci. Může mě někdo trýznit, uvěznit, zabít, ale nemůže mě učinit nesvým, neosobním a nesvobodným. Svoboda je zakotvena v osobě. Otroctví je vždy jen omezení svobody vnější, nikoli svobody vnitřní, která je nezadatelná a neporušitelná jako

osoba sama. Ve svém nitru je člověk naprosto svým pánem, i kdyby byl sebevíce spoután a zotročen.

Mravní život osoby není zaměřen k nutnosti, k něčemu, co musí být, nýbrž k povinnosti, tedy k tomu, co být má. I když si někdy člověk uvědomuje, že podle svého vnitřního přesvědčení musí jednat tak a ne jinak, prýští se to uvědomění jen z věrnosti tomu, co být má, a neznamená to zánik, nýbrž dokonání a vyvrcholení svobody.

To, co být má, je nějaké dobro, které je hodno naší pozornosti a našeho úsilí. To dobro lze tudíž nazývat hodnotou. Hodnoty motivují chtění. Co je subjektu hodnotné, působí jako motiv. Bez vztahu k hodnotám je mravní svoboda člověka nemyslitelná. Člověk je svoboden nejen proto, že nepodléhá vnějšímu donucení, nýbrž proto a teprve proto, že se vnitřně rozhoduje pro dobro. A v tom rozhodnutí překračuje meze toho, co jest, a vstupuje do oblasti toho, co dosud není, ale může a má být. Tak je patrné, že svoboda není jen daná skutečnost v řádu bytí, nýbrž i úkol v řádu činnosti.

1. Svoboda vůle s hlediska psychologického:

Schopenhauer rozlišuje mezi svobodou činu a svobodou vůle. Svoboda činu by se dala vyjádřit: »Svobodný jsem, mohu-li činit, co chci.« Ale vlastní otázka zní jinak: »Můžeš chtít, co chceš?« Jde totiž o svobodu vůle, nikoli o svobodu činu z ní vyvěrajícího, a o bližší určení, co svoboda vůle je. Že je to oproštění od vnějšího nátlaku, je zřejmé. Otázka však je, zdali svoboda vůle je nezávislost na nutnosti vnitřní, nějaká vnitřní bezpříčinnost anebo jen vnitřní sebeklam, který působí, že naše rozhodování, byť příčinně určené pohnutkami, se nám jeví jako počínání nezávislé a zcela svobodné. Jinými slovy: jde o to, zdali chci já nebo zdali něco ve mně chce.

Vinou psychologie prvkové, která rozkládala duševní život na části a složky, se stalo, že vůle byla chápána jako samostatná schopnost či mohutnost, jako něco o sobě a ne jako něco, co je zakořeněno v osobnosti. Pak nebylo nesnadné vymezovat jednání lidské jako nutný výsledek vnitřních popudů a pohnutek (determinismus), anebo zase naopak vykládat lidské jednání jako výsledek naprosté neurčenosti, libovolnosti, nejistoty a nevypočitatelnosti (indeterminismus). Oba ty bludné směry jsou poplatny nominalistickému atomismu, který ztrácí smysl pro celek a zabývá se jen odloučenými částmi.

Všechno dění ve světě je příčinné. Není účinu bez příčiny. Je-li dána určitá příčina, následuje jí odpovídající účín. Takto vyjádřený zákon příčinnosti platí v klasické mechanice. Obrátíme-li ten »zákon« na lidskou vůli, zní takto: Určité rozhodnutí vůle může nastat jen tehdy, je-li dána příčina k tomu rozhodnutí. A dále by z toho vyplývalo: Je-li dána určitá příčina pro rozhodnutí vůle, nastane to rozhodnutí ve zcela určitém a předvídatelném směru. Je zřejmé, že nemůže být řeči o svobodě vůle, vnášejí-li se do duševního života pojmy, platné v mechanice. Mechanická

příčinnost je příčinnost makrokosmická: v jejích rovnicích lze vyjádřit jak minulost, tak i budoucnost vesmíru. Příčinnost je tu zároveň i předvídatelností. Moderní fyzika orientovaná pozorováním mikrokosmu, to jest dějství atomového, opouští ztrnulý pojem striktní určenosti: a i když se nezříká principu kauzality, odlučuje jej od pojmu předvídatelnosti. Na strohém vyjádření zákona příčinnosti: »Známe-li přesně přítomnost, můžeme předvídat budoucnost« není podle Heisenbergra nesprávný závěr, nýbrž předpoklad: neznáme totiž přítomnost ve všech jejích prvcích. Svět moderní fyziky není už veliký stroj ovládaný mechanickou zákonitostí. A proto mechanické pojetí duševního života nemá v moderní fyzice nejmenší opory. Naše vlastní zkušenost učí, že určité příčiny, které nás vedou k určitému jednání, nemusí nutně způsobit určité rozhodnutí. Každý ví, že v tom neb onom případě se mohl docela dobře rozhodnout i jinak než se rozhodl. A nikdo se také neodvažuje tvrdit o sobě s matematickou jistotou, že v bližší nebo vzdálenější budoucnosti se rozhodne tak a ne jinak. Tím méně můžeme o jiných předpovídat, jak se za určitých okolností rozhodnou.

Dřívější spory mezi deterministy, kteří tvrdili, že lidské rozhodování je podrobena příčinné nutnosti, a že svoboda vůle je jen klam, a indeterministy, kteří tvrdili že pro činnost vůle platí zákon příčinnosti jen v tom smyslu, že lidské rozhodování má sice příčinu v pohnutkách, ale že ty pohnutky nejsou nutkavé, točily se kolem otázky, zdali zákon příčinnosti platí obecně či ne.

Víme-li dnes, že přírodní zákony jsou jen pravidelnosti a pravděpodobnosti, krajní zevšeobecniny, které mají hodnotu jen statistickou, a mluví-li dnes fyzikové, byť obrazně, o »svobodné vůli« elektronů, víme-li že pojem mechanické příčinnosti je překonán, nelze již rozumně zastávat stanovisko mechanického determinismu v duševním životě.

Něco jiného je mechanika a něco jiného je svobodná vůle. Představíme-li si břemeno o váze 10 q, na něž působí dvě protivné síly, jedna 10 HP, druhá o 5 HP, je zřejmé, že to břemeno se bude pohybovat ve směru síly větší. V duševním životě je to jinak. Působí-li na člověka dvě nestejně pohnutky, na příklad pohnutka zábavy, která je vždy velmi silná, a pohnutka povinnosti, která bývá slabší, neznamená to, že se člověk ihned rozhodne ve smyslu pohnutky silnější. Zpravidla váhá, uvažuje, rozmýšlí se. Přijdou mu na mysl určité představy následků, které by mělo zanedbání povinnosti, a právě ty představy mohou té pohnutce povinnosti, z počátku velmi slabé, dát převahu nad pohnutkou zábavy, původně velmi silnou. To znamená, že rozhodování se neřídí zákony mechanickými, sice jinak by člověk bez jakéhokoliv rozmýšlení se musil ihned rozhodnout ve smyslu pohnutky silnější. Ba dokonce by se mohlo stát, že by někdy na člověka působily dvě naprosto stejné pohnutky: a kdyby neměl možnost žádnou z nich zesílit, octl by se v postavení Buridanova osla, který stál mezi dvěma stejně velikými a stejně vonícími

otýpkami sena a poněvadž se nemohl rozhodnout, z které dřív ukousnout, zhynul hladem.

Podstata svobodné vůle může být určena jen pozorováním vlastního vnitřního života a nikoliv aplikací fyzikálních zákonů na duševní život člověka, jak se o to pokoušela mechanická psychologie.

2. Svoboda vůle s hlediska metafysického:

Základní otázka o svobodě zní: Jak je svoboda možná a jak je myslitelná? Na tu otázku lze uspokojivě odpovědět, jen když a) přiznáváme duchu vládu nad nižší stránkou přirozenosti a když b) místo abychom zaměňovali svobodu s úplnou bezpříčinností, přiznáme svobodné vůli vlastní působnost.

a) Člověk si podrobuje přírodu mimo sebe i v sobě, zasahuje do tělesných pochodů, ovládá vášně a zaměřuje je k dosažení vyšších cílů. Člověk je, jak říká Max Scheler »Neinsagenkönnen«, to jest někdo, kdo si může odpírat, člověk je asketa, ne pouhá hříčka pudů, sklonů a žádostí. Ta vůdčí síla ducha se nedá odvodit z nižší tělesně-duševní příčinné zákonitosti, poněvadž je jí nadřazena a vládne jí. Přitom to není jen nějaké plus přidané příčinné určenosti nebo konečná fáze příčinných řad, nýbrž osobní dominanta a determinanta řídící život a rozhodování jednotlivého člověka. Není to něco cizího v člověku právě tak jako »pudy« v něm nejsou něčím cizím, nýbrž součástí osobnosti.

Svobodné rozhodování je věcí celého člověka jakožto bytosti tělesně-duševní a vztahuje se na jeho dědičné vlastnosti, vlohy a závady, na jeho získané schopnosti a dovednosti, sympatie a antipatie, přání a záměry, nálady a inspirace, na poměr k světu, Bohu a bližšímu. Mnohonásobné a mnohotvárné jsou tedy podmínky svobodné činnosti ducha, jenž na jedné straně je sice ovlivňován popudy, ale na druhé straně je schopen ty popudy zvládnout a podrobit svým cílům.

Proti svobodě vůle se nejvíce namítalo, že je to bezpříčinnost a nejetnost vzhledem k pohnutkám. Avšak žádné skutečné rozhodnutí skutečného člověka není bez předpokladů, podmínek a pohnutek a nikdy se nevytváří z ničeho. Právě prvková psychologie vytrhovala z celosti duševního života vůli jako něco samostatného a stavěla ji před pohnutky jako před něco člověku a vůli samé cizího. I pohnutky jsou součástí osobního života, jsou vklíněny v povaze a zkušenosti člověka, jeho minulosti i přítomnosti. Jako není vůle, která by nechtěla, tak není pohnutek, které by nenáležely k vůli a stály před ní jen jako neutrální a mechanicky působící příčiny.

Hlavní chybou mechanistického pojetí vůle je v tom, že se její činnost vykládá jako činnost, v níž osoba nemá účasti, a pokládá se za výsledek působnosti »pudů«. Že nositelkou a ředitelkou duševního života je osoba, která může získat odstup od svých pudů, zapojit je do svých mravních cílů a včlenit je do osobnostního vývoje, je mechanistické psychologii zcela neznámo.

b) A jako není osobní vůle bezpohutková, tak také není bezpříčinná. Ale její příčinnost není mechanická, nýbrž zcela svérázná, to jest duchovní. Atomistický specialismus vytvořil zvyk, že pojmy platné v jednom oboru byly beze všeho přenášeny na obory jiné. A tak i duševní život byl vysvětlován na základě příčinnosti mechanické. Avšak jiné jsou zákony dějství hmotného a jiné dějství duševního. I když se moderní fyzika odklání od strohé mechanické příčinnosti, takže deterministé se již na ni nemohou odvolávat, neznamená to nikterak, že moderní fyzika je schopna vysvětlit svobodu. Fyzika je věda popisná a nikoli vysvětlující. Vysvětlení, proč duševní zákonitost je jiná než fyzikální, nenáleží do oboru fyziky, nýbrž do metafyziky.

Svoboda vůle ve smyslu nezávislosti na přírodní zákonitosti nemůže být vyvozována z přírodních věd, nýbrž z ducha, který ovšem není duchem čirým a je tudíž také začleněn do přírodního dějství. Ani moderní fyzika neotřásla principem příčinnosti, nýbrž jej omezila a touží jej zdokonalit. Zdůrazňujeme-li svobodu ducha, netvrdíme, že duch nepůsobí příčinně anebo že nemůže být ovlivněn přírodními činiteli či že nemá vlastní působnost. Mluví-li dnešní psychologie o svobodě, nemyslí tím naprostou nezávislost a bezpříčinnost, jako by se činnost vůle vynořovala z nicoty a prázdna, nýbrž má na zřeteli i aktivitu osoby.

A tak zbývá otázka, v čem je ta vlastní působnost vůle. Je to jakási příčinnost ze svobody. Nevytváří se sama z ničeho, je vázána na osobu, ale je schopna uskutečnit své vlastní možnosti, ne pouze možnosti jí odjinud vnucené, a to ne pouhým přechodem od možnosti (potentia) do uskutečnění (actus), nýbrž svobodnou volbou určitých možností, volbou v sobě, pro sebe a skrze sebe. Vůle je svobodná proto, že osoba je rozumná a samozákonná bytost.

Lidem, kteří se zhlédli v mechanické zákonitosti, zůstává ovšem rozum stát nad touto samozákonností a samopříčinností. Nevysvětlitelným divem jest jim skutečnost, že něco může být příčinou něčeho svobodně a ne z nutnosti. Slovem, kromě příčinnosti přírodní je ve světě i příčinnost lidské osoby, která je novým, z příčinného dějství neodvoditelným prvkem. Lidská osoba, pokud je částí přírody, je podrobena zákonitosti přírodní, ale pokud je bytostí duchovou, řídí se vlastní zákonitostí. Člověk nežije jen v řádu přírodním, nýbrž i v řádu dějin, které nejsou ničím jiným než »říší svobody«.

4. Svoboda vůle s hlediska ethnického:

V našem vědomí jsou tři velké ideje, které opravňují k úsudku, že vůle je svobodná: a) idea hodnoty, b) idea odpovědnosti a c) idea odplaty.

a) Příroda, od živelných sil až po život zvířete, nezná hodnocení. Lavina se řítí do údolí, blesk zapaluje, moře bouří, balvan drtí, orkán strhuje, řeka zaplavuje, jed usmrcuje, dravec rve. Příroda nezná rozdílu mezi dobrem a zlem. Neměří hodnoty, nerozhoduje se mezi dobrem a

zlem, ani mezi vyšším a nižším. V přírodě není stupnice hodnot, ani ideálů, ani idolů, ani bůžků, ani bohů.

V životě člověka je to jinak. Jakmile jedná, rozvažuje, měří a hodnotí. Způsob hodnocení a rozlišování je sice různý podle úrovně vzdělanosti, věku, sociálního a náboženského zaměření, ale vždy a všude se rozděluje lidské jednání na dvě oblasti: dobro a zlo, právo a bezpráví.

Člověk nežije »mimo dobro a zlo« jak nadčlověk Nietzsche, nýbrž mezi dobrem a zlem. Mimo dobro a zlo jsou jen přírodní síly, rostliny a živočichové, ale nikoli člověk, i kdyby to byl člověk zcela primitivní, nekulturní obyvatel konžských pralesů, syn australských stepí nebo sibiřské tundry. Hluboko v lidském vědomí tkví rozdíl mezi dobrem a zlem. Neměli bychom vůbec představu dobra, kdybychom neměli možnost být zlí. A neměli bychom představu zla, kdybychom neměli možnost být dobří. Máme tedy možnost být dobří nebo zlí, možnost uskutečnit hodnotu nebo nehodnotu, možnost volby mezi dobrem a zlem.

b) Druhá idea našeho vědomí je idea odpovědnosti. Cítíme se svázáni se svými činy. Může někdo hodit kamenem, kam chce, jak daleko chce a po kom chce, ale ten kámen mu nikdy zcela nevyletí z ruky. Nezabaví se pocitu odpovědnosti za to, že jím hodil. Nemůžeme se nijak zříci svých činů, zůstávají vždy dítkami naší vůle a dál v nich žije obraz naší osobnosti. Kníže Nechljudov v Tolstého Vzkříšení se pokouší zapomenouti na svedenou Katuši — ale tajemná moc ho táhne za nešťastnou dívkou až na Sibiř a nedopřává mu klidu, dokud svou vinu neodčiní. Příběh Nechljudova a Katuše se opakuje v životě lidském v nesčíslných obměnách. Naše činy stále stojí před námi: *Et peccatum meum contra me est semper*. Žádným sofismatem, žádným vymlouváním, zastíráním a maskováním neunikneme z dosahu mravní odpovědnosti. Mezi psychopathy se vyskytují lidé, kteří si ustavičně vyčítají nějaký hřích. Psychiatři to považují za pouhou duševní poruchu a označují ji jako »autoaccusaci«, aniž se zamýšlejí nad mravní stránkou té poruchy a uznají potřebu terapie duchovní. Zabývají se zjevy a nikoli hlubinami osobnosti. Pěsťují vědu pro vědu a nechtějí mít nic společného s metafysikou. Klasický případ nominalistického atomismu.

Vědomí odpovědnosti je možné jen za předpokladu, že člověk nemusil jednat tak, jak jednal, jinými slovy, že vzhledem ke všem pohnutkám svého jednání byl svobodný a že bylo v jeho moci dát pohnutkám opačným převahu. Jediný člověk z živých tvorů na zemi cítí odpovědnost za své činy a on jediný zná pocit, který náleží k nejtrpčím a zároveň k nejblaženějším: lítost — a ta je důkazem naší svobody.

c) Jinou tvářnost má čin, než je vykonán, a jinou, když je vykonán. Je v nás něco, co nám schvaluje činy dobré a co nám vyčítá činy zlé. Je v našem nitru odplatitel, odměňovatel i mstitel, chvalořečník i karatel, udělovatel věnce i strhovatel škrabošky. A toho odplatitele můžeme umlčovat, potlačovat, ignorovat, narkotisovat — probudí se však vždy

zнову. Nosíme v srdci vnitřního soudce — nepotlačitelné, neumlčitelné, neuspatelné a neúplatné svědomí. A jsme bezmocni proti jeho zavazující a příkazující síle, poněvadž je hlasem nadosobního řádu, v němž idea dobra je spjata s ideou odměny a idea zla s ideou trestu.

Idea odplaty předpokládá opět ideu svobody a žádnými deterministicými vytáčkami nelze vyložit tu vnitřní svobodu jako vnitřní sebeklam — a nezbořit samy základy vši mravnosti.

4. Svoboda vůle s hlediska theologického:

Ve světle rozumu i zjevení poznáváme Boha nejinak než jako ducha vše pronikajícího, v němž podle slov Pavlových žijeme, hýbáme se a jsme. Bůh je první příčina (causa prima) všeho dějství, bez jeho vůle nebo dopuštění se neděje nic.

Je-li Bůh příčinou všeho, lze se tázat, je-li ještě možná samostatná, svémocná, svobodná a odpovědná lidská vůle. Tato otázka souvisí do určité míry s otázkou náhody. Aristoteles, svatý Tomáš Akvinský i moderní myslitelé jako Cournot a Henri Poincaré vymezují náhodu jako průnik dvojí příčinnosti, z nichž každá má svůj důvod bytí odpovídající zákonu věcí, ale průnik nemající důvod bytí takový, abychom jej svým rozumem hned postřehli. Ve vůli božské sice náhoda neexistuje, ale existuje ve světě. V Bohu neexistuje, poněvadž to by znamenalo, že se děje na světě něco, co Bůh nepředvídal a nechtěl. Ale existuje náhoda ve věcech samých, jestliže to Bůh předvídal a chtěl. Některé věci chtěl Bůh jako »nutné« a některé jako »náhodné«.

V této otázce si pomáhají theologičtí autoři rozlišováním mezi smyslem spojivým (sensus compositus) a smyslem odlučivým (sensus divisus). Spojujeme-li náhodu s vůlí božskou, je náhodou jen zdánlivě, ve skutečnosti však něčím nutným. Posuzujeme-li však náhodu odloučeně od vůle božské, můžeme ji nazývat náhodou ve vlastním smyslu. Proti tomu rozlišení se dá ovšem namítat, že smysl odlučivý není oprávněný, poněvadž ve skutečnosti je vždy spojení mezi tím, co Bůh chce, a tím, co se děje. Ale právě v té námitce je nedostatek rozlišování. Nic se neděje, co Bůh nechce: ale co se děje, děje se tak, jak Bůh chce; a chce-li Bůh, aby něco bylo náhodné, bude to náhodné a ne nutné. (H. D. Sertillanges, *L'idée de création et ses retentissements en philosophie*. Aubier, Paris 1945, p. 180-2.)

Co tu řečeno o nahodilosti přirozené, platí i o nahodilosti duchovní, totiž o svobodné vůli. A o tu zde hlavně jde. Pro věřícího by sice nebylo těžké obětovat náhodu, ale bylo by mu těžké, ba nemožné obětovat svobodu. A tak vzniklo množství kulhavých soustav pokoušejících se vyhradit člověku část činnosti, kde by Bůh nevládl, aby se zachránila svobodná vůle. Je známo, že zejména v boji proti protestantismu, který vlivem Lutherovým popíral lidskou svobodu, byl vypracován systém nazývaný podle původce molinismem: systém ten zdůrazňuje svobodu lidskou jaksi na újmu působnosti milosti Boží, kdežto nauka thomistická zdůraz-

ňuje působení Boží, jež nemůže být omezeno vůlí lidskou. Kdežto thomisté vycházejí z vůle Boží a z věčných Božích úradků, molinisté budují jen na Božím vědění. V prvním případě, není-li nauka thomistická správně chápána, mohlo by se dospět k popření vůle lidské a člověk považován jen za loutku Boží, v druhém případě, není-li nauka Molinova správně chápána, mohlo by se dospět k popření vůle božské a Bůh pokládán za pouhého diváka lidských činů.

Je jisté, že ve vlastním úkonu volby je člověk zcela svoboden bez jakéhokoliv omezení. Bůh je sice Stvořitel naší přirozenosti, ale ne našeho rozhodování. Ale svoboda je nejvyšším a nejvznešenějším prvkem v člověku a odleskem bytnosti božské. Obecná příčinnost božská zahrnuje i samu svobodu vůle právě tak jako náhodu. A jako chtěl Bůh, aby některé věci se děly nutně, tak také chtěl, aby se některé děly svobodně. Tvrdit, že není náhodnosti ani svobody proto, že Bůh je příčinou všech věcí, by bylo stejné jako tvrdit, že není účinku, poněvadž je příčina, nebo že není stvoření, poněvadž je Stvořitel. A že Bůh stvořil i svobodu, je nejúžasnejším dokladem jeho všemoci. Tou myšlenkou byl proniknut i Descartes, když napsal: Tři divy učinil Pán: věci z ničeho, svobodnou vůlí a člověka-Boha.

Přiznejme však, že svoboda lidské vůle je s hlediska theologického neproniknutelné tajemství a že pouhým úsilím rozumovým je nedovedeme pochopit, poněvadž s jedné strany nás váže uznání Božího majestátu, s druhé pak uznání lidské zkušenosti o svobodě.

Snad jen více nebo méně případnými metaforami se můžeme přiblížit k tomu, co jinak je nepochopitelné. Víme na příklad, že soustava sil není dotčena ve svých vnitřních vztazích zásahem, který ji ovlivňuje jako celek. Pohyb země v prostoru světovém neruší pohyby a změny, které se dějí na jejím povrchu. Tím méně — i když ten příklad je hrubý a nepřiléhavý — si lze představit, že by Bůh rušil existenciální nebo činnou samostatnost bytnosti stvořené, která je dokonce jeho dílem.

Anebo si můžeme představit dva hráče šachu, z nichž jeden je mistr svého oboru, druhý jen průměrný hráč. Mistr »nenutí« svého protivníka ani k jedinému tahu, bereme-li to slovo »nutit« ve vlastním významu. Je-li však hra u konce, je zjevné, že konec konců ten mistr mu přece jen všechny tahy vnutil. Ať táhl tak či onak, dovedl mistr vždy důmyslným protitahem si zajistit své konečné a až do posledního okamžiku zastřené plány. A i když si hráč myslel, že tu a tam učinil nějaký zvláště zdařilý tah, ukázalo se dodatečně, že mistr ten zdánlivý nádherný tah dávno předvídal, ba i předurčil i přivodil, aby jej vzápětí překonal tahem ještě nádhernějším. A tak, i když ten průměrný hráč byl při hře zcela svoboden, byl přece jen ovládán mistrem, který všechny jeho tahy a protitahy nejen předvídal, ale i způsobil.

Tato a jiná přirovnání nejsou řešení, nýbrž jen ilustrace tím nemo-houcnější, čím více si musíme přiznat, že jádro problému Božího působení

a lidské svobody je našemu poznání nedostupné a tudíž neřešitelné. Ale tím je dána i jeho prospěšnost a stránka jakoby praktická: vede nás totiž k nejvlastnějšímu a nejslušivějšímu postoji, který máme zaujmout před hlubinami tajemství — k pokoře.

Ž I V O T

Domov sv. Kateřiny Sienské

Bezpochyby je třeba utrpení na světě i jako mocného tvůrčího podnětu, a takový je případ Marie Frídy Albiezové, zakladatelky díla sv. Kateřiny Sienské. Tato cílevědomá a činnorodá žena trpěla hroznými fyzickými mukami, ale ještě bolestnější úděl byl uchystán osudem jejímu osamělému a zraněnému srdci. Poněvadž sama tolik trpěla a znala tedy očistnou sílu utrpení, zvláště je-li s někým sdíleno, rozhodla se pomáhati bezradným a zbloudilým poutnicím života, které už na počátku své cesty se octly v nesnázích.

Když koupila na dluh, spoléhajíc na milosrdenství Boží, v Basileji dům, nechtěla, jak celý její život o tom svědčí, pěstovati dobročinnost k uspokojení vlastní ješitnosti, toužící po uznání — neboť chudoba a bída byly průvodkyněmi i jejího mládí — chtěla jen poslechnouti rady Ježíšovy a měla zároveň dosti odvahy tuto radu učiniti skutkem. Přestupníci zákona v Belle Chasse čili v krásném vyhnanství mají k dispozici rajskou krajinu pod Alpami, dívky v Basileji jen ten svůj dům, krásný zevně a uvnitř překvapivě půvabný, ne jako místo, kudy se jen projde, nýbrž útočiště, kde si člověk snadno uvykne žít. A pak rád žije tam, kde nic neurází jeho nejprimitivnější lidské sebevědomí a jeho smysl pro krásu, ba naopak, i sebenepatrnější smysl pro krásno rozvíjí a upevňuje. Ovšem, nostalgie po něčem jiném a neznámém zůstává stále i v tom nejkrásnějším domově, v té nejpůvabnější krajině. Tomu nikdo neunikne. Ethická krutost je průvodním zjevem mládí, a to věděla i Marie Albiezová. Když se dospívajícím podaří objeviti vnitřní svět druhých, chtějí uspokojiti svou touhu po sebemučení, a mučí i milované osoby i ty, nejbližší, kolem sebe. Je to ethické experimentování s vlastní i s cizí duší. Až k jaké hranici jsou schopny jít? Podle své přirozenosti. Ty, které jdou cestou nejmenšího odporu, octnou se jednou, jestli jim osud je příznivý, v domově sv. Kateřiny.

Není to věru lehké pro ně, prožít tu první den, první týden a první rok. I když ve jménu ctnosti — je to přec jen násilí a je tedy pocíťováno krutě. Tím krutěji, čím lehkomyšlněji se nechaly unášeti proudem smyslného života.

Láska k bližnímu, má-li nějaký smysl, musí být založena na lásce k Bohu. Ale člověk není mechanismus. Všecko, co naplňovalo dosud

srdce těchto nezdárnic či marnotratných dcer, má být zapomenuto, odčiněno a zavrženo. To se nestane ani za jediný den, ani za jediný měsíc, neboť to bychom očekávali něco proti rozumu a tedy i proti přírodě, která nespěchá a tempo nezrychluje bez tajemných a jistě dobrých příčin.

Když cesta dívčina za klamnými světly života skončila zde, její první večer v jídelně, před velkým krucifixem, který je dílem umělce, je pln smutného rozpomínání a nejspíše i vzdoru ke všem dobrodincům a zastáncům obecného pořádku. A pak — ta noc v bílé ložnici, jež druhým přináší spánek a sny a novice jen slzy a tesknotu a zlé předtuchy, že tyto temné chvíle se budou opakovat stále znovu! Jen trochu pravdy je v těchto úzkostech. Společenství družek stejně postižených se stane velikou útěchou. Život dostane jiný obsah. A konečně prostředí si člověka přizpůsobí. Jednoduchost, bělostná čistota světnic posiluje i čistotu srdce, jež si chce uchovat i svou lidskou hrdost a své sebevědomí, prostá krása květiny ve váze nebo krása, kterou zachytil umělec v sošce či obrázku — to všecko se stane potřebou duše zbavené chaotických nálad a smyslového zmatku a neukázněnosti. Práce dodává pak dívce sebeúcty.

Moudrost moralistů někdy však selhává. Některá z těch Maří Magdalen či z přestupnic zákona vlastnického, tak hluboce vkořeněného v lidských srdcích, na nás vyčítavě pohlédne asi tak jako na nás hledí lesní živočich chycený v pasti: já chci jít svou vlastní cestou, to je mé nejživelnější lidské právo. Vy ostatní mi nemůžete pomoci. — A možná, že má pravdu. Pravda může být jedna, ale cesty k ní vedou různé.

Basilej.

P. Chrysostom Mastík

Kartouza ve Val Sainte

Vskutku, to je docela jiný svět, než v jakém jsme žili dosud. To je údolí zapomnění na všechny bolesti, utrpení, na všecku nespravedlivost a zlobu a hamižnost, na všecku tu chladnou a vypočítavou zdvořilost, jež v chudákovi zanechá dojem ještě větší opuštěnosti.

Ticho této alpské krajiny vyléčí i duši zdánlivě beznadějně propadlou narkotikům našeho století: věčné žízni po zábavě a rozptýlení a spěchu a honbě za prostředky, které vedou k dosažení těch narkotik.

A teď, když kouzlo, které obestíralo srdce a duši světského člověka, pozbylo své magické síly, čas už není něčím, po čem člověk udýchaně lapá a za čím dychtivě běží, ale to, co má ve své moci. Věčnost se tu vynořila ve své zdrcující přesažnosti.

Čas, který podle sv. Augustina je vlastně jen ilusí, zastaví se ovšem i pro ty, kteří ulpěli na dětském stupni egocentrismu a věří ve svou důležitost a nepostradatelnost.

Kartuzián je muž, který se nechce klamat v této věci. Upřel svůj zrak v bludišti chodeb a východu na ten poslední, od jehož zámku dosud žádný neměl klíč a ani mítí nemůže.

Bůh hovoří v tichu k jeho duši a on hovoří jedině k Bohu. To mu stačí.

Každý ve své poustce a všichni společně v tom domě mlčení chválí Boha. Kartuziáni a otcové athonští se nejdůsledněji a nejdokonaleji uchovávali neposkvrnění od tohoto světa. Lidé toho světa, kterému kartuzián dal sbohem, se děsí věčného mlčení a strohého způsobu života a litují potměšile mnichy, kteří se pohřbili do svých poustevnických cel jako do hrobu. Ale naopak, kartuziánů nemusí nikdo litovat, neboť jsou šťastni. Můžeme si však tuto skutečnost ověřit u lidí lopotících se a štvoucích se bez oddechu jen proto, že si chtějí opatřit zábavu a požitek, které je neučiní šťastnými téměř nikdy, a ani na chvíli?

Ten, kdo objeví svůj omyl po svém příchodu do kartouzy, ať první den, ať po letech, odejde co nejdříve, protože to ticho se mu stane mučivou výčitkou, nesnesitelným ostnem, a on nemá pokoje, dokud neodejde. Pro jedny je štěstím nesdělitelným a výsosným, pro druhé hrůzou a osidlem.

Ti, kteří se podrobili zákonu kartouzy a odevzdávají pak svůj úděl, svou tradici a své zvyklosti miadšímu mnišskému pokolení — to jsou muži vůle a spartánský způsob života pomáhá jim jen uskutečnit ideál prvotního křesťanství.

Zed' kláštera pouze naznačuje jejich odloučení od marnosti a pomíje-jícínosti (co není podstatné, bez toho se lze obejít) — zed', to není ochrana proti světu.

Lidé často podléhají bludným idejím. Kartuziánovi se tohle stát nemůže. Přišel mezi ty, kteří rozmlouvají jen s Bohem v bílém tichu dlouhých zimních měsíců zrovna tak, jako v útěšné zeleni alpského jara.

Strážci řádu sv. Brunona ve svých bílých sutanách nemají srdce z ledu, spíše oheň Ducha prozařuje jejich poustku, skládající se ze tří cel: z modlitebny, z dílny a ložnice.

Kapuce zakrývá zčásti obličej mnicha, ať jde na každodenní půlnoční hodinky či při práci.

Obličej určuje totiž zevně nejzřejměji a nejvlastněji naši osobnost, ale ne nejtrvanlivěji. I tvář člověka bude jednou smazána s dějiště tohoto světa.

Povídavostí a požitkářstvím znehodnocuje člověk obraz Boží v duši. To také kartuzián chce a musí předejít. Je uchovatelem věčných hodnot.

I mše svatá slaví se v kartouze jiným způsobem než obvykle v Církvi katolické. Slaví se ritem uchovaným z jedenáctého století.

Tisíc let a okamžik mohou být a jsou totéž — když uplynuly. Nejsou už a počíná se zase něco nového.

Náš filosof Ladislav Klíma jaksi básnický ztotožňuje i věčnost s okamžikem a napsal o tom celou knihu. Nevím proč právě zde jsem si musel připomenouti zoufalé hledání absolutna tohoto ztraceného básníka a pochmurného filosofa. Asi proto, že člověk se nemůže vzepít všemu, co bylo před ním a sám hledat nějaký nový smysl Života, zavrhnouti všecko,

co nás předcházelo a začít něco zcela odlišného. Vlastní sebezbožštění stane se pak karikaturou. Kartuziáni, ať zde ve Val Sainte, v údolí švýcarských Alp, nebo jinde ve svých samotách, jdou cestou osvědčenou, nechtějí být hrdiny a přece jimi jsou, jak svým ideálem, tak svým životem. A právě proto jimi také jsou, že jimi být nechtějí.

Frà Chrysostom (Lucern)

Oheň neuhasínající

Bernardus valles amabat. Svatý Bernard miloval údolí a stavěl tam kláštery pro své bílé mnichy s černým škapulířem. Vyšli z Citeau, z opatství slavného řeholní kázně a snad ještě víc kulturou a uměním, a proto jim říkali cisterciáci. I v českých dějinách mají cisterciáci úlohu ne podřadnou. Jen za ten kostel v gotické velkorysosti, který nám zanechali v sousedství Kutné Hory, jim nemůžeme být dosti vděční. Ta výška člověka tísní a ještě dnes mu říká, že jeho vlastní důležitost sama o sobě je nepatrná, ale že může něco znamenat ve společenství, jež je ve své fluktuaci věčné. Kostel zpusťl a v klášteře je tabáková továrna, mniši jsou dávno mrtví, kontinuita mnišské tradice je přerušena a nemůže být obnovena — ale byl v tom všem přec jen životní styl hodný podivu, životní řád a poesie, které tu trvají jako zhmotnělá myšlenka těch, kteří tuto zemi opustili. Ani sveřepost válek nezničila ideu několika mnišských generací.

Člověk se diví, jak v tomto zmechanisovaném a zlaicisovaném světě je možné, že tolik lidí se ještě odhodlá žít tímž způsobem, ale za podmínek daleko nesnadnějších, jako mniši dvanáctého století. Nuže, to je proto, že myšlenka nikdy nemůže být mrtva, nemůže zaniknout, jestliže jednou byla tak hluboce zakořeněna v lidských srdcích a vyvolala do života velké dílo, jako je na příklad cisterciácké opatství v Hauterive ve Švýcarsku.

Ta myšlenka tajemným způsobem přeskočí z jednoho srdce do druhého, sotva jeden odejde na věčnost, už je tu na jeho místě druhý, už svým zrozením a dětstvím předurčen k něčemu výjimečnému a odlišnému než ostatní. Byť svět sebevíce se stával praktickým a komerčním, budou vždycky lidé, kteří budou chtít poesii žít, nemluvě o tom, že život mnišský není jen poesíí, leda v tom prapůvodním slova smyslu, to znamená, že je to život tvořivý. Vždy se najdou lidé, kteří mají srdce volné a svobodné dají sbohem všemu, k čemu jsou jiní připoutáni jako Prometheus ke své skále, a pokušení proti těm prvním jsou dokonale bezmocná. Ať se to zdá jakkoli nepravděpodobné těm, kteří nemají zkušenosti v této oblasti, ta jiskra neuhasíná a i po staletích ještě může zažehnouti srdce, jež bylo stvořeno pro Boha a může se rozvinout do své krásy jen v samotě, jako některé květy rozkvétají pouze na nepřístupných místech nad propastmi a blízko ledovců.

Jen tak si můžeme vysvětlit, že toto opatství, klenot vytvořený gotic-

kými umělci, v hlubokém údolí uzavřeném vertikálními, příkrými srázy, po desetiletí opuštěné, pro nepřízeň doby, jež si žádá jen věci, o nichž se domnívá, že jsou užitečné nejtriviálnějším potřebám člověka, bylo zase osídleno, jakmile se mohli lidé svobodně rozhodnouti žiti tu podle řádu stanoveného svatým Bernardem.

Ty chodby s gotickými kružbami, střídavě v pohybu a zase odpočívajícími, to nádvoří s cypřiši a arkádami a s kryptami s kostmi mnichů na věčnost odešlých, ten kůr s řezbami, jež vyvolávají němý úžas — čekaly na nové mnichy a dočkaly se jich. V těch věcech nevýslovně krásných je ukryto tolik života, taková magická síla, že nebylo možno a myslitelné, aby zůstaly navždy opuštěny lidmi, kteří dovedou ctít a milovat krásu. Nemohly tu zůstat jakoby na posměch a potupu zvědavcům, kteří nic nevědí a ani nemohou věděti o mystických vztazích mezi věcmi a dušemi, zrozenými pro krásu a milost.

V tomto údolí všecko zpívá, všecko se proměňuje v hudbu. Zpívá horský pramen, řeka, a i když ptáci zmlknou, v hudbu se proměňuje šumot dešťových krůpějí, šumění listí, zde zpívají i ty květiny, ba i ty skály zvučí v tichých nocích, když jdou mniši do chóru, dva a dva, po obou stranách křížové chodby, pod jejímiž dlaždicemi spí mrtví předchůdci a všecko mlčí jako smrt, jako věčnost, jako příští osudy člověka.

Jenom rytmus modlitby a církevních hodinek uslyšíte v kamenném mlčení chrámu, který devět století se díval na slávu a bídu člověka. Tam na kamenných, dlouhých stolcích, ve výklencích zdí sloužili své tiché mše za tmy nebo úsvitu, mlčenliví, kromě poledního oddechu, neboť slova, dle dávné zkušenosti, natropí mnoho zla, třebaže jimi člověk zlo způsobiti nechce.

Čekaly, a přišli opravdu ti, do jejichž srdci přeskočila ta mystická jiskra. Vidíte je v chóru, mladé novice s obličejí andělské čistoty a krásy a mnichy, kteří zestárlí jinde, když v těchto místech vládli jen mrtví.

I mnichové mají ostatně dost času. Nač by pospíchali, když celá věčnost je před nimi. Kantor zpívá své: Deus, in adiutorium meum intende, a chór mu odpovídá: — Domine, ad adjuvandum me festina. — Je to zpěv tak tichý, tak tklivý a tak nespěšný, takže se zdá, že nejenom směřuje, ale i vychází z věčnosti. Hlas zvonu pomalu usíná na věži, v té tmě kolem, kde zpívá noc a příroda a s ní tito samotářští lidé, milující nejen věci staré, které jim zanechala minulost, ale i ty věci skryté, jež druzí nevidí, Boha, který ve všech těch věcech prodlévá a trvá, neboť jinak by neměly takovou sílu, aby tolik duší k sobě přivábily a připoutaly k sobě poutem nejtrvalejším, to jest poutem svobody a lásky.

Hauterive to jsou zhmotnělé dějiny fribourského kantonu, to je zázrak trpělivosti a odvahy a krásy. Kdyby vaše srdce bylo sebe více rozhodáno červem marnivosti a marnosti, tady se zastaví váš šíleně jedoucí vozíček života, a máte-li ještě nějakou brzdu ve své moci, řekněte si, že nemáte věru kam pospíchat, leda k nesmyslné a bezedné smrti.

A tak se tu zastavilo několik lidí a nevrátilo se už a svět se bez nich také obešel.

Denně se scházejí mniši v refektáři, kapuce na oholených hlavách, označených proužkem tonsury a v mlčení požívají ty prosté pokrmy, které jim darovala zahrada a stáj a ruka Boží. Lektor čte Bibli nebo martyrologium, ale takovým hlasem, jako by zpíval při slavné mši. On ta slova zpívá jako kající žalm.

Může tato věrnost zůstat neodměněna? A to je právě měřítko lidí nejplytších. Každá dobrá věc má hodnotu a odměnu sama v sobě. Haute-rive nemohlo zůstat opuštěno a být na příklad museem, neboť život je nezachytitelný a neviditelný a nezničitelný. Museum se podobá popelu, ale tady je ohnisko ducha, jehož neviditelné plameny zasahují lidská srdce a ty jiskry přecházejí z duše do duše. Frà Chrysostom

Jacques Maritain:

Dnešní úkoly vzdělanců

Do čarokrásného prostředí Famesiny byl kongresem Pax Romana pozván Jacques Maritain, aby v pátek 11. dubna přednášel na téma: Lidské civilisace a úkol křesťanů. Privil, že přichází jako filosof a jen jako takový (křesťanský filosof ovšem), jehož hluboké a originální pohledy jasně osvětlily palčivé časové problémy. Jaké má být chování křesťanů a zvláště křesťanských intelektuálů v přerozující se společnosti, s níž jsou spjati.

Je těžké shrnout krátce obsah studie tak jemně vypracované, přinášející tolik nových výhledů. Přinášíme tedy pro povzbuzení čtenářů několik významných vyňatků.

Filosofu Maritainovi se nejprve vnučuje úvaha o stavu lidských civilisací v jejich historické nestejnosti, psychologických zvláštlostech a současných snahách. Přesná znalost různých civilisací (a tu se přednášející dovolává svědectví Arnolda Tonybra) nám pomůže, abychom pochopili úplně a přesněji události a problémy, před nimiž dnes stojíme. (Příklad různých pojmů demokracie v Americe a v Evropě.)

Podle mého názoru, privil Maritain, jedním z hlavních úkolů, které připadají katolickým intelektuálům, je zkoumání této formové různosti civilisací, před níž dnes skutečně stojíme, nabývání přesných a důkladných znalostí jejich psychologické stránky, jako historického a kulturního podmínění jejich vývoje, a šíření těchto vědomostí ve veřejnosti. Zdá se mi, že jsou zvláště kvalifikováni k takovému úkolu, jednak duchem všeobecnosti katolictví, jednak pozorností k bližnímu, úctou a láskou k němu, jak je tomu učí evangelium. V této práci na analýse a pochopení psychologie, kultury a duchovna, mravní osobitosti národů máme vlastně jen tehdy vyhlídky, že budeme správně vidět a že se dopracujeme dostatečně hloubky, je-li rozum veden a osvěcován láskou.

Svatý Otec připomínal před několika měsíci nezapomenutelnými slovy

nadnárodnost Církve. Tato nadnárodnost, která je řádu duchového a transcendentního, nám vytváří mnoho povinností hlavně v oblasti rozumu. Je hrozné zjišťovat, že přes všechny moderní informační prostředky nevědomost a předsudky, které národy mají vůči sobě navzájem, jsou dnes stejně vážné a stejně tvrdošijné jako před 500 lety. Práce o vzájemné pochopení a konkrétní poznání, o němž mluvíme, se jeví jako jedna z prvních a základních podmínek zcela nezbytných k vytvoření skutečné mezinárodní spolupráce, skutečného společenství národů a také k vyléčení z nemoci bezuzdného nacionalismu, který jistě není u mladých národů a nových států, které se ustavují po širém světě, méně nebezpečné než u starých národů Evropy.«

Maritain pak zkoumá podmínky, které má práce křesťanů splnit, aby měla na civilisaci vliv. Nestačilo by usilovat o dosažení nebe soukromým křesťanským životem. Křesťané ovšem působí už i tak účinně na různé útvary civilisace, do nichž jsou zasazeni.

»Pouhou skutečností, že žijí svůj život opravdu křesťanský, mají účinný vliv na svět, a to přední a základní vliv, který se od nich žádá. Co znamená žít skutečně křesťanským životem vlastně jiného, než usilovat, každý podle svého stavu, o křesťanskou dokonalost, to jest o dokonalost lásky. To první, čeho svět potřebuje, je rozjímavé zahledění na světce a na jejich lásku, protože to svolává na svět dary božího života a podstatné lásky v nesmírné hojnosti. A kdyby se křesťané opravdu snažili celým srdcem o život spojený s Bohem a lásky k bližnímu, kdyby každý ve svém soukromém jednání a ve svých soukromých soudech hleděl vydávat svědectví spravedlnosti, lásky bratrské a pravdě, tak často od lidí zrazené, odolávat vlivům nenávisti, pomluvy, pomstychtivosti a paniky, kolektivních nervových rozbouření, kterým jsou národy vydány všanc v neklidných údobích svých dějin, množila by se ohniska pokoje a jejich vyzarování by neznatelně, ale skutečně a účinně proměňovalo ovzduší, v němž se hrají dějiny světa«.

Žádá-li se však od nás, abychom ve sféře soukromého života konali přirozené i nadpřirozené ctnosti křesťanského života, žádá se od nás také, abychom i v oboru společenském a politickém konali ctnosti, skrze něž tam může být vneseno uspořádání křesťanské spravedlnosti a lásky.

Aby akce, o níž mluvíme, byla dostatečně působivá, je třeba, aby křesťanství vniklo do samého života společenského a kulturního, do jeho vlastního řádu. A není právě toto ten veliký závazek, který papežové už šedesát let neustále připomínají katolíkům? Kdyby dnešní křesťanský svět nebyl ukázal tak hroznou lhostejnost k napomínání Lva XIII. a jeho nástupců, kdyby práce katolíků, kteří si byli vědomi toho, jaké ve skutečnosti je sociální dění a čeho vyžaduje, nebyla bývala tak houževnatě a potměšile mařena, neznala by západní civilisace tak hlubokých úzkostí a tak krutých zkoušek, v jakých se dnes zmítá.

Příliš dlouho jsme si nečinně hověli v křesťanských zásadách středo-

věké společnosti, z níž jsme vyšli. Je nejvyšší čas, abychom se probudili. Tři veliké krise až příliš rozrušily někdejší křesťanský řád; byl to luterský imanentismus, descartovský racionalismus a rousseaovský individualismus.

»Zdá se, že dnes nadešla pro křesťany chvíle, kdy nesmějí ulpívat jen na snaze udržet a zachovat, co není ztraceno — co ještě není ztraceno — spokojovat se jen posicemi obrannými, ale u vědomí, že jsme v přítomnosti dějinného převratu dalekosáhlejšího, rozhodnějšího a také mohutnějšího, než bylo zúčtování s říší Římskou v době sv. Augustina, jít načerpát z pramenů apoštolských sil a nadějí, které jim umožní nést integrální poselství jejich víry a jejich ducha civilisaci, která potřebuje obnovy od základů a která — buď k dobru nebo ke zlu, to závisí velice na svobodě člověka — je v plné krisi přerodu. Neboť nynější situace ve světě vyžaduje od křesťanů předně, aby udrželi přítomnost čistého křesťanského ideálu a křesťanského snažení ve společné práci lidí a v přerodném hnutí, kterému je lidská společnost podrobena, tak aby buď mohli jednoho dne dátí tomuto přerodnému hnutí inspiraci, která je oživí, nebo aby v něm mohli, byť v protivenstvích, zachránit hlavní věci z dědictví ducha. Běží-li tedy o řád pozemské civilisace, časného poslání křesťanů, lze říci, že se tu od nich rozhodně žádá, aby lidem vrátili to, čeho je dnešnímu člověku zoufale třeba, totiž pozemskou nadějí v evangelium.«

Úloha křesťanských laiků, zvláště vzdělanců, je tedy na dvou různých polích. Na poli Katolické akce k obecnému dobru Církve a ke spáse duší, ve spojení s hierarchií. Pak na poli přísně světském, politickém, sociálním. Nejednají-li na tomto poli, abych tak řekl, z plnosti křesťanství, ve spojení s Církví, mají jednat aspoň křesťansky v tom, že budou do vrtkavého světa vnášet svědectví Kristovo.

»První podmínka a první požadavek takové činnosti je zřejmě bezúhonnost zásad a myšlení. Katoličtí laici mají k dispozici nesmírný poklad pravdy — Evangelium, nauku Církve, a zvláště co se týče řádu světského, papežské encykliky, které hlásají svrchované pravdy, na nichž tento řád závisí. Jejich první povinností je, aby se naplňovali sami z tohoto pokladu. Jak by ten poklad byl v nich živý, kdyby nejprve jejich duše nežila z ohně, který Kristus přišel přinést na zemi.

Pozorujme to takto: Čím je duše pevněji zakotvena ve znalosti principů věčných, tím odvážnější je v užívání těch zásad v daných časových okolnostech; čím více se otevřela těmto skutečnostem, tím lépe jim rozumí. Doba, do níž jsme vstoupili, je a bude dobou radikálního přetvoření a neslýchaných změn. Bude k tomu třeba právě tolik odvahy a svobody ducha jako moudrosti. Bude třeba, abychom byli připraveni na hlubinné reformy ve společenském složení a na dalekosáhlé sociální obnovy, kterých si budou žádat poměry ve světě.

Usudme z toho, že pro katolické laiky, kteří budou začleněni do těžkých úkolů obnovy řádu ve světě, nebude stačit ani sebe lepší nábožen-

ská výchova. Jejich intelektuální výzbroj bude třeba doplnit důkladnou znalostí dějin civilisace a zdravou filosofií sociální a politickou. Před druhou světovou válkou byly v našich řadách učiněny veliké pokroky v oboru sociální formace a zkušenosti. Bohužel tomu tak nebylo s utvářením a zkušenostmi v oboru politiky. Myslím, že bude nezbytným úkolem, abychom dohonili toto opoždění. Jen tak se vyhneme jednomu z největších neštěstí, kterým je vystavena práce křesťanova, a které je v tom, že se správných zásad užívá převráceně. Je jasné, že pro osud křesťanství a světa jsou dobré zásady, kterých je špatně užito, právě tak zhoubné, jako špatné zásady. Právě v řádu použití věčných zásad na nahodilý předmět dějin světa, jeví se jako nezbytně potřebné ty discipliny, o kterých jsem právě mluvil, totiž dějiny kultury, sociální a politická filosofie, sociologie a ethnologie, sociální hospodářství, právo a filosofie práva, osvícené světlem zdravé metafysiky a zdravé theologie — tím rozumím metafysiku a theologii, jejíž zásady, nauku a způsoby nám podává sv. Tomáš Akvinský«.

A nyní závěr této cenné a velkolepé přednášky:

»Katolíci, kteří jsou si vědomi svého poslání, budou tedy muset zaměřit své úsilí k ideálu nového křesťanstva, civilisace opravdu křesťanské; pravím: k ideálu civilisace křesťanské ve své inspiraci i ve své realitě, křesťanské ve smyslu evangelia, a vyhovující dějinnému ovzduší naší doby. Tak budou moci ukazovat cestu a stát sami v čele pochodu lidstva vpřed.

Dodejme, že naprosto není rozumět křesťanově práci v dějinách, je-li tu představa, že chce uvést svět do stavu, z něhož by zmizelo všechno zlo a všechna nespravedlnost; pohlíží-li se pak na výsledky, je náramně snadné odsoudit křesťana jako snílka. Prací křesťanovou ve světě je udržování a rozhojňování vnitřního napjetí, hnutí pomalého a bolestného vyprošťování, k němuž jsme zavázáni vůči neviditelným mocnostem pravdy, spravedlnosti, dobroty a lásky, působících ve hmotě, jejíž váha tíhne směrem opačným a tato práce nemůže být marná a vydá určitě své ovoce.

(La Croix, 24. dubna 1947.)

Dvě výstavy

V Lyoně byla uspořádána koncem května výstava svobodného, to jest katolického školství. Kardinál Lyonský Gerler prohlásil při zahájení výstavy. Úmyslně jsme vymýtil vše, co by mohlo jakkoliv působiti nějaké rozmíšky nebo hořkosti. Chtěli jsme jen ukázati, co znamená katolické školství pro národ, že svobodné školství vychovalo Francii nesmírnou řadu dobrých občanů, umělců, vojínů, rodičů, jak vychovává svobodné školství náboženskými prostředky k této spolupráci. Neškodilo by uspořádati podobný podnik i u nás. Výstavu navštívilo za jediný weekend na 50 tisíc lidí. V Lille uspořádali opět výstavu posvátného umění. I tuto výstavu otvíral lillský kardinál Liénart. Výstava shromáždila umění kla-

sické minulosti, ale i umění přítomnosti. Kardinál se vyjádřil s velkým uznáním o Charles Rouaultovi a poukázal na celou řadu místních nových mladých umělců. Vyzývá katolíky, aby umožnili umělcům tvořit pro čest a slávu Boží. — Přišlo ke mně několik mladých hochů, mladých malířů, kteří by rádi sloužili uměním Pánu a lidu věřícímu. Ale žel, u nás si chrámy vystačí se sádrovými sochami, anebo s kýčl nejprázdnějšími. Proto vítáme chystanou výstavu náboženského umění u nás. Když jsme se o ní nedávno radili, a dávali dohromady jména umělců ve službách Božích, užasli jsme, kolik jich je, a kolik jich může být. To byste teprve užasli. Dříve stačili věřící uživit stovky malířů, teď se má dobře jen několik továren se sádrovým nevkusem a překupníci těchto ohavností. Voláme proto i umělce do Katolické akce, aby pomáhali krásným uměním pozvedat mysl a srdce věřících k Bohu skrze krásu. S. B.

List Pia XII. k zasedání Francouzského Sociálního týdne

Svatý Otec Pius XII. poslal předsedovi Francouzského Sociálního týdne Charlesu Florymu vlastnoruční list.

Milému synu Charles Florymu, předsedovi Sociálního týdne.

Četl jsem s velkým zájmem zprávu ze 6. dubna, v níž jste mi vyložil práce a rozvoj tak chvályhodných Sociálních týdnů a předložil program nejbližšího zasedání, jež se má dít v Paříži.

Připomněl jste v této zprávě, jak již víme, že náš pozdrav Sociálnímu týdnu ve Štrasburku způsobil kontroverze i rázu politického, což svědčí, jak se zdá, o nevykořenitelném zvyku, jež přijaly určité kruhy, hledat v našich pokynech vměšování se do čistě politických otázek. Byly v tom smyslu především vykládány naše poznámky o znárodňování. Ale tu se jednalo o otázky vyššího rázu. Nejednalo se o mravní dovolenost znárodňování z materiálního, národního hlediska. Oprávněnost znárodňování z morálního hlediska byla projednána již v encyklice *Quadragesimo anno*, o tom, že je dovolené, když toho žádají vyšší hlediska a vyšší zájmy obecného dobra. Vyslovil jsem totéž ve své Řeči k italským dělníkům 11. března 1945. Otázka na Sociálním týdnu ve Štrasburku byla položena tak, že se tázali, zda znárodňování podává vhodný prostředek k jednotě a k duchu společenství celého národa. Stál jsem před problémem, jak co nejvíce podepřít Společenstva a Družstva, neboť o tom se jednalo, jak ukazoval jasně kontext. Když jsem se rozhodl mluvit o tom, měl jsem na srdci podporovat drobné a střední podniky a opakoval jsem jen, co jsem již podrobněji vyjádřil při jiných příležitostech. Proto jsem nepotřeboval to blíže vysvětlovat. Ostatně to vše vycházelo ze zásad Církve v sociálních otázkách, jak byly již svého času prohlášeny, nezávisle na všech politických konstelacích, na dohaděch stranických a slovíčkářských.

Totéž platí o mém stanovisku vůči stavovskému zorganizování, jež bylo

také přetřásáno nejrůznějšími směry polemiky a některými opravdu špatně pochopeno. I toto stanovisko odpovídá učení encykliky *Quadragesimo anno* a stojí vysoko nad jakékoliv vměšováním se do politických otázek přítomnosti. Ale tato nauka by mohla podati dnešní době poučení a velmi významné zaměření. Nad rozdílem mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, jež hrozí stále více vytvořiti naprostou propast, stojí práce sama, úkol osobní snahy zabezpečiti společnosti potřebné statky a služby, jichž potřebuje, neb jež jsou jí užitečné. Takhle chápaná práce jest schopna pro svou vlastní povahu vrátiti společnosti pravý ráz a strukturu, neboť se společnost stala již skoro beztvárnou a kolísavou, ozdravěti tak znovu vztahy společnosti ke státu. Naopak když budeme chtít učiniti ze státu jen shluk dělníků, nechápeme podstatu ani jednoho ani druhého, odnímáme práci její pravý smysl a její skrytou sílu spojující. Tak jsou pořádáni a organisováni nejprve ne lidé, dělníci jako takoví, nýbrž obrovitý součet příjmů, mezd a platů. Nebezpečí, že stát bude ovládnán hospodářskými silami k velké škodě obecného blaha, jest právě tak vážné, jako když je stát podroben tlaku kapitálu. Se zadostiučiněním schvaluji thema příštího Sociálního týdne v Paříži: Sociální katolicismus tváří v tvář současným proudům. Thema, o němž jsem sám často jednal slovem i písmem. Pozdravuji s nejrůznějšími přáními program, který byl tak moudře uspořádán. Pokojné ovzduší Katolického Institutu, prosycené oddaností k víře a vědě, slibuje podepřít studium a přesné zastření otázek, jež jsou dnes, žel, velmi zatemněny, protože jsou vydány vášním davu, to jest, ulice.

Všechny předměty konferencí, které jsou zařazeny do programu, mají hluboké důsledky a žádají si nutně pozornosti. Je třeba osvětliti spojitost přítomnosti bezpečným poznáním minulosti. To je tak důležité, jako stanovití přesně trvalé principy, jež se osvětlí stále dokonaleji novými úsilím je uplatniti v nejnovějších okolnostech, jež jsou stále proměnlivé. Proto vám přeji hojnou zeň z uskutečňování dvou prvních částí vašeho programu. Pozorujice netrpělivost, s jakou zkoušené lidstvo se snaží najíti cesty ke zlepšení svého osudu, dobře jste zařadili ke konci část už více praktickou a závěr odpovídající v tomto smyslu. Chtěl bych pro svou osobu podtrhnout vzhledem k této třetí části to, v čem se shodují dnes všichni duchové dobré vůle, že totiž otázka distribuce, rozdělení sociálních výrobků, byla již dostatečně probrána. Dnes je nutnější zajistiti, aby lidé obdrželi tyto výrobky a aby vzrostlo jejich množství, čili dnes je větším problémem problém produkce.

Nestačí stále opakovati heslo, že nejdůležitější je dnes vyráběti. Produkce je lidmi a pro lidi. I produkce je otázkou řádu a to řádu mezi lidmi. Řádné řízení produkce nemůže odhlížeti od zásady státního zásahu jak to vyjádřil můj Předchůdce Lev XIII. Dnes je to ještě méně možné než kdy jindy. Ale s druhé strany je nezbytné, právě dnes, kdy je dokonale poražena stará zásada: Nechte běžet, abychom neupadli v opač-

ný omyl. Je třeba v řízení produkce zajistiti celou váhu oné zásadě, vždy hlásané Církví, že činnost a služby společnosti mají jen ráz pomocný, subsidiární, že má pomáhati činnosti rodinné, osobnostní, stavovské. Kéž by třetí část Sociálního týdne se vyvíjela v jasné perspektivě tohoto chápání produkce a jejího správného řízení.

Dnešní chvíle žádá rozhodně od všech věřících, aby dali co nejvíce účinnosti sociální nauce Církve a maximum jejího uskutečnění. Jest preludem domnívati se, že přemůžeme antiklerikalismus a nenávisť protikatolickou tím, když budeme omezovati principy katolicismu jen na soukromý život. Tato minimistická snaha by jen podávala novou zbraň protivníkům Církve. Katolíci si udrží a zlepší své posice v té míře, v jaké budou míti odvahu uskutečňovati své vnitřní převědčení v celém životě veřejném jako soukromém.

Ve Vatikáně dne 18. července 1947

Pius XII.

P R A C O U Ň A

Některé vlastnosti pravé nábožnosti

Pravá zbožnost jest poddajná, nelpí na svých představách a bez obtíží je podrobuje svým nadřízeným, obětuje jim dokonce i to, co má za své přesvědčení a za svůj názor; poslouchá jich, i když pocituje sebesilnější odpor; nekoná nic proti jejich libosti a nemění nic na pořádku svého všedního života, aniž se otázala na jejich mínění. Sebe nikdy neposuzuje ani ve zlém, aby nezmalomyslněla, ani v dobrém, aby se nevydala v nebezpečí domýšlivosti; stejně se má na pozoru jak před falešnou pokorou, jež nikdy není spokojena s jejím postupem a vždy má co vytýkat všem jejím skutkům, tak před nepravou sebedůvěrou, která si pochvaluje vše, co činí a domýšlivě si libuje její pokroky. Má za to, že je prostší a jistější nepozorovat se a nevyslovovat se o svém stavu, nýbrž dát se posoudit těm, kdož jsou pověřeni jejím vedením a věřit jim stejně prostě, ať ji pochválí nebo odsoudí. Pravá zbožnost, jsouc přísná sama na sebe, je shovívavá k bližním; opatrně řídí jejich slabost, bere z ní na sebe to nejobtížnější a nejnesnadnější a nosí vždy břímě těžší než to, jež jim nakládá. Jest činná bez ukvapenosti, usedlá bez loudavosti, vážná bez strojenosti, veselá bez roztržitosti. Není nikterak malicherná, vrtošivá, neklidná, ani přísná, ani povolná, držíc se ve všem všudy zlatého středu, nakloněná spíše k dobrotě než k upřílišněné spravedlnosti. Jakkoliv horlí o dobro a je vždy pohotová podniknout dobré skutky, k nimž jí Prozřetelnost dává příležitost, nedělá ani krok předem, nýbrž vyčká jich. Nic si neumiňuje, nevtírá se, nedělá pletich, nechce se do všeho míchat ani se všude ukazovat, jako by žádný podnik nebyl dobře zařízen, kdyby ona ho neřídila a nestála mu v čele. Nestará se o záležitosti bližního; ne-

vidíme ji, že by se na ně vyptávala, zvědavě po nich házela očkem nebo o nich pronášela svůj soud. Vstupuje do nich jen krajně šetrně, když ji k tomu zavazuje láska, a tehdy co nejživěji se zajímá o jejich zdar, nešetříc ani námahy, ani prostředků, ani úvěru; a je nicméně stále připravena se vzdálit, dávajíc přednost tomu, aby tento druh dobrých skutků prošel raději jinýma rukama než jejíma. Její horlivost nespočívá v tom, že ustavičně hořce vykřikuje proti zlořádům, byť i nejskutečnějším; lká nad nimi před Bohem a zapřísahá ho, aby je uvedl do pořádku; a trpí je, není-li pověřena jejich nápravou; a pracuje-li o ní, tedy tak činí stejně mile a trpělivě jako účinně, nenáhlíc, neukvapujíc se, nic neznásilňujíc. Protože se přičiňuje, aby napravila sama sebe, neuplatňuje se v nápravě veřejnosti. Vlastní chyby ji zaměstnávají příliš než aby se mohla zastavovat a pozorovat je na bližním; buď jich nevidí, nebo je omlouvá, nebo nemůže-li je omluvit, mlčí o nich; nebo konec konců mluví o nich jen z lásky a pro dobro zúčastněných osob. Jest vyhlášenou nepřítelkyní tak zvaných koterií, spřeženstev, stran, piklů, výlučných sdružení. Přesto však si vybírá osoby, s nimiž by mohla navázat nějaké svaté styky a s důvěrou se přičiňovat o věc Boží. Ale tyto svazky jsou dílem milosti, není v nich nic strojeného, nic tajnůstkářského, nic, co by ukazovalo na pohrdání druhými, jako by nebyli hodni být připuštěni do její společnosti. Ještě méně dělá pletichy za tím účelem, aby vynesla toho či onoho kazatele, duchovního rádce a vyvyšovala je tím, že snižuje druhé. Takovýto stranický duch je rysem falešné pobožnosti a postrachem zbožnosti pravé.

(P. Grou: *Caractères de la vraie dévotion*, přeložila M. R. Junová.)

Kristus ideál

Kristus nás může naučiti lépe než kdo jiný mysliti, milovati a proměňovati se v onen ideál krásy, který nám zjevil a jenž žije v nás. Jsme-li vychovatelé a není-li látka, kterou zpracováváme, chladný mramor ani dřevo, nýbrž lidský život, naučí nás utvářeti lidi lépe než jakýkoliv vychovatel. Přišel proto, aby lidé zvládající to, co je v nich živočišného, stali se tím, co on, protože přišel, aby život měli a aby jej v hojnosti měli.

Mysteria

Bohatý je význam slova mysterion, mysterium, kterého užívá několi-kráté sv. Pavel. Neznamená jen abstraktní pojem tajuplných pravd, nýbrž především tajuplné skutečnosti, kterých se dobírá věřící křesťan zkušeností, okoušením, prožíváním svou vírou. Nad tím jsem se zamyslel, když jsem si uvědomil, proč je víra většiny lidí tak jaksi neživá, tak strašně abstraktní, tak nezávazná, tak nějak nezachycující za srdce, nezasahující do skutečného života.

Víra mnohých lidí či dnes většiny lidí zůstává jen na povrchu, jen v paměti, jen v oblasti pojmové. Nestává se krví naší bytosti, neproniká, neprokvásí, neprosvítí, neprožhne naši celou bytost. Proto tak málo lidí by dovedlo pro ni obětovati cokoliv, natož i pohodlí, postavení, anebo dokonce život. Proto tolik lidí se děsí jakékoliv možné jen nepříjemnosti. Proto máme tak málo vyznavačů a mučedníci by byli jen božím zázrakem.

Teď teprve poznávám, jak je důležitá metoda rozjímání svatého Ignáce a jak by se měly její základní zásady hodně šířiti, hodně praktikovati, jak by se jim mělo hodně prakticky učiti. Ona totiž dává člověku pronikati pravdy všemi schopnostmi, to znamená pak celou bytost. Znamená to vzítí opravdu vážně boží pravdy, nezůstávati jen na jejich povrchu, nespokojovati se jen s jich myšlenkovým postižením, zařazením a pamatováním, nebo i vyjádřením.

Srdce, rozum i vůle, city a všechno prostě, čím člověk žije, všechno, čím člověk prožívá nejintenzivnější skutečnosti, musejí se otevřítí těmto svatým pravdám. Naše víra nesmí zůstatí jen pojmovou, jen chladně uvažující, jen chladně a nezávazně seřazující. To je jen kus nadřené theologie, nebo theosystematiky, lépe řečeno. Nikdy nepronikneme do dna tajuplné boží pravdy. Vždy budeme moci sestupovati dále a hlouběji, stále více v nich nalézati, stále z nich žít, plněji a intimněji vírou, nadějí a láskou. Tajemně krásný a plný je život z křesťanských tajemných skutečností.

Braito

Slovo a chléb

I slovo je tajemstvím, protože je vnějším vyjádřením vnitřního obsahu, výrazem myšlenky. Do slova přiodíl Kristus svá největší tajemství, slovem je zvěstoval, slovem nám oznámil, přiblížil poselství o lásce Otcově a o našem synovství. Křesťan si proto váží slova a má v úctě básníky, kteří dovedou vzdát příslušný hold slovu. Apoštolové si tak vážili slova, že celý život věnovali hlásání slova a zvolili jáhny, aby přísluhovali stolům.

Služba slovu je službou důležitou, obtížnou a nevděčnou. Slovo věčné pravdy jest jako dvojsečný meč. Rozděluje lidská srdce, lidské životy a lidské osudy, říká jasně Nesmíš a musíš. Nelze zavrhnout toto slavné Musíš a nesmíš a říkat tomu jen laciné moralisování, a že se prý dnešnímu člověku a dnešní mládeži nesmí jít s tím věčným musíš a nesmíš. Přiznávám, že to nemá mládež ráda, ale ona to nemá ráda ani stářež, on to nemá vůbec rád porušený člověk, ale z toho neplyne, že bychom směli proto rozřeďovati zákon Páně. On je tedy první moralisátor a nepřítel mládeže, když jasně shrnuje svou vůli do přikázání. Proto není slovo oblíbené. Proto jsou oblíbení kazatelé a vychovatelé, kteří lichotí mládeži, kteří jí stále projevují soucit, kteří mluví stále o bídě mládeže, kteří stále svalují vinu kamsi do dálky a minulosti. Tak je služba slovu

Páně úkolem nevděčným. Laikům se zdáme příliš přísní, mládeži staromodní, dospělým neskuteční.

Ale toto slovo je zároveň živým chlebem. Tází se nás: Co jste udělali za ty dva tisíce let? Kdybychom neměli jiné odpovědi, již to, že jsme přes všechnu tuto nechut, tak mnohonásobnou ke slovu Páně, je udrželi, je hlásáme dále vhod či nevhod, že i když si mládež i stářež přeje slovíček šimrajících sluch, jak praví sv. Pavel, slovo Páně jsme dále hlásali, již to je velké dílo, že jsme to slovo Páně světu zachovali.

Ale, slovo Páně je zároveň chlebem, přivolává zároveň nebeský chléb, to jest Tělo Páně, a všechny milosti zpřítomňované a obsažené v tomto Slově proměňujícím. Pán vybral několik svých slov, kterým dal sílu odpouštět vinu, přivtělit k sobě a k synovství Božímu, otevřítí Otcovu náruč, spojití dva v jedno, proměnití chléb v Tělo své, v chléb andělský.

Slovo Páně zároveň oživuje a posiluje. Otvírá, rozmnožuje a udržuje nový život, který nám Spasitel přišel v hojnosti přinést. Proto si tolik vážíme slova Božího, slova Páně, slova tajemného, které osvěcuje i proměňuje i oživuje a posiluje.

Slovo a chléb je nejčastějším slovem prvních křesťanů a prvních svatých Otců. Stále mluví o Slovu spasitelném a chlebu oživujícím.

Nakonec to slovo samo je chlebem, protože živí duši, jež žije z pravdy, a slovo je jejím oděním. Kdo otvírá svou duši, svou mysl živnému působení Slova, porozumí také hlasu a slovu Páně v chlebu andělském, v Těle jeho. Když si nařikají věřící, že se nemohou domluvit s Kristem v Eucharistii, to proto, že nevnímají vůbec slova jeho, že mu nechtějí rozumět, otevřítí mysl, srdce a život. Pak mu ovšem nerozumějí ani ve spojení s Tělem a Krví jeho.

Když se pohroužíš do jeho Slova, porozumíš řeči jeho Těla, a tak i Tělo i slovo bude ti chlebem života.

Braitó

Život z milosti

Člověk musí v sobě udělat místo, musí v sobě udělat a udržovat pořádek, připravit se, znáti svou důstojnost, aby v něm mohl zapustit kořeny a růsti vnitřní život.

Ve svém vnitřním životě stojí člověk před nekonečnou nesmírností Boha, který se chce sdělit, otevřítí ubohému člověku. Tím se liší niternost křesťanská od koncentrace buddhistické a theosofické. Nehledá v sobě, čím není, ale hledá v sobě, co v něm přes jeho bídu je. Koncentruje se tedy ne v sobě, ne ve své ubohosti, ať si o ní domýšlí cokoli velkého, nýbrž usebírání se a koncentruje v Tom, jenž je v nás a chce být v nás, třebaže jsme tak malí a ubozí. Křesťan zapírá sebe, nebetyčné nároky toho, co je tak nesmírně nízko a ubohé, nevyznává proto sebe, ani svou božskou částičku a proto se mu dává, otvírá Bůh celý.

Dnešní člověk jde proto tak životem uštvaný anebo znuděný, protože

nežije bohatého vnitřního života. Proto je tak chudý ve svém povolání i pracích. Křesťan žije v plnosti vnitřní skutečnosti a síly spojení s Bohem v nadpřirozenu, posvěcující vše, co koná. Proto také dovede oceňovati své bližní a vážit si jich dle této vnitřní plnosti, která jim dodává nové velikosti i při nepatrnosti vnějších činů.

Ovšem, dostalo se mi milostí, takového daru v mém vnitřním životě a takové hloubky tohoto daru, že jen Bůh sám, dárce této milosti, může ji ve mně ubohém dokonale rozvinout, vytvořit jí úměrný prostor. Bez Ducha sv., Světla a Síly a Lásky neuchopím dobře a hlavně ne v mém všedním životě a pro svůj všední život bohatství a sílu Boží velikosti, složené v mém nitru.

Braitó

Nejsme si cizí

První křesťané žili z myšlenky a ze skutečnosti, že Pán nás spojil ve svém člověčenství a božství, ve své krvi a lásce, ve svém vykoupení v jednu rodinu.

Když se shromažďovali v neděli, již od dob apoštolských, scházeli se vespolek v jednu rodinu povolanych za Boží děti.

Vymizelo skoro toto vědomí z křesťanských myslí. A proto není křesťanů a proto neovlivňuje křesťanství dnešní lidi, práci a uspořádání lidské společnosti.

Proto je velmi důležité vychovávat křesťany v neděli, aby prožili toto svaté společenství, aby naše bohoslužebná shromáždění byla také školou tohoto nadpřirozeného společenství dětí Boží rodiny.

Myslím, že by bylo dobré připomínati to výslovně zas a zas při všech nedělních kázáních. Musíme opět prožít tuto duši podstaty Církve, že tvoříme společnost společenství Kristova, v jeho synovství, ve svaté rodině povolanych za Boží děti.

Slibuji si mnoho od tohoto prožití neděle, dne shromáždění Boží rodiny. Slibuji si od toho větší prožití Církve, pochopení naší jednoty v ní a tím vzrůst skutečné lásky k bližnímu.

Aby nestál každý jen sám a osamocen před Bohem, nýbrž aby společnou modlitbou a účastí na svaté, jednotící Oběti Páně upřímněji a účinněji se spojil každý z nás se všemi, kteří v této svaté Oběti a v této svaté společnosti jsou zahrnuti.

Přece je ovocem Velebné svátosti (podle sv. Tomáše res sacramenti) jednota tajemného Těla Kristova. Kdo dobře prožívá v tomto duchu shromáždění kolem jedné svaté oběti a jednoty lásky z ní tryskající, odnáší si z nedělních bohoslužeb touhu, aby všichni jedno byli, aby se všichni shromáždili v jednom ovčinci a ponese tuto lásku ke všem do svého zaměstnání, které bude chápat jako službu lásky a pomoci bratřím, kterou ještě rozmnoží vším, co může vůči všem, kterým může prospět a pomoci.

Braitó

Husovy oslavy

Letošní Husovy oslavy, zdá se, dopadly dosti uboze. Můžeme na to usuzovat jak z chatrného obsahu různých projevů (jež nemohlo zachránit ani to, že je čtli třeba Jejich Magnificence páni rektoři), tak ze stížností (neprozřetelně publikovaných) na to, že »leckde průvod zachránili jenom obětaví hasiči«, jinde zase obětavý pan řídící, kdežto osvětové komise i národní výbory »v mnoha případech zklamaly«. (Volné slovo.)

Je důležité si všimnout takových příznaků a podrobovat je pečlivému rozboru. Co znamená toto ochabnutí Husových ctitelů? Máme z něho snad usuzovat, že nějakým způsobem se v nich zmohlo tušení tragické pošetilosti jejich nadšení? Začali snad poznávat, že mezi nimi a jejich idolem není žádné skutečné souvislosti, že jejich idol je vlastně pouhá iluze?

Český zápas přinesl k výročí Husova upálení báseň, která by sváděla k tomuto úsudku, protože se v ní mluví neustále se značným důrazem o »ztupělém ostří víry« (které se má »vznítit« — jak se ovšem ostří může vznítit, není vyloženo), o »puklé ozvěně Božího hlasu«, o »křehkém vlákně lomivém« a »slabých následovnicích«. Každý záblesk sebepoznání a zpytování svědomí je dobrý; a přece by bylo chybou ukvapeně usuzovat z takového příležitostného citového výlevu na nějaký hluboký obrát. Víme přece dobře, že cit bývá jediným a nadužívaným útočištěm lidí, kteří nežijí z náboženské reality. Kdo žije z reality, nemusí žít z citu. Daleko spíše se přiblížíme pravdě, řekneme-li, že hlavní příčinou ochabnutí tentokrát byla přílišná bezstarostnost. Nesmírná nabubřelost loňských oslav, k nimž byla vystavěna obrovská Potěmkinova vesnice celonárodního souhlasu, ošálila nakonec své vlastní budovatele a vzbudila v nich domnění, že vskutku celý národ, katolíky nevyjímajíc, oslavoval Husovu vzpouru proti Církvi — tím spíše, že některé katolické časopisy vskutku přinesly špatně promyšlené úvahy, které mohly cosi takového sugerovat. A poněvadž o nic neusiluje dnešní forma pokroku tolik jako o to, aby dostala celý národ do arény falešné jednoty (aby nezůstalo jediného člověka, který by si nedal zavázat ruce a mohl protestovat), nelze se divit, jestliže radost ze zdánlivého sjednocení ve znamení Husa způsobila, že polevíli v oslavovacím elánu, kterého podle jejich domnění už nebylo tolik zapotřebí.

Že tato diagnosa je v podstatě správná, tomu nasvědčuje napolo rozhořčený, napolo úpěnlivý výbuch, jímž nejmenovaný ctitel husovský reagoval ve Volném slově na katolické letáky, v nichž se na základě objektivních úsudků předních historiků konstatovalo, že Husovo odsouzení bylo zákonité a spravedlivé. Podle autora tohoto výlevu je takové tvrzení asi zločinem proti národu; toto konstatování pravdy je podle něho projevem »duchovní reakce«, která »právě v dnešních dnech tak vážných pro celý stát zvedá směle hlavu« a proti níž nejmenovaný husita vyzývá k bdělosti, věře že se zastydí »všichni, kdož letos utonuli ve vlažnosti a zapomněli, že byli pověřeni, aby nesli pochodeň české víry a českého pokroku.«

Můžeme tedy příští rok očekávat opět nový výbuch oslavovatelského úchvatu rozměrů přímo džaggernotských. To však nás ani tak nezajímá jako fakt, že autor tohoto výlevu se dovolává na jednom místě i katolíkům. Citujme celou větu: »Není zde místa pro nábožensko-mravní úvahy, ale snad postačí vyjádřit úžas, hněv a rozhořčení, že si někdo z církevních kruhů, proti přesvědčení většiny českého katolického lidu, troufá znovu rozdmýchávat náboženský spor a zneuctívati svatou a drahou památku Mistra Jana Husi, a to rozšiřovanými letáky!« Všimněte si, jak samozřejmě se zde předpokládá, že většina katolického lidu souhlasí s husovským štváním proti Církvi! Není to nápadné? Víme, že je to nesmysl; ale kde se nabralo toto nesmyslné přesvědčení? Nejsou na tom vinni nepřímě také ti katolíci, kteří z důvodů oportunity nejen mlčeli k urážení Církve, nýbrž dokonce se třeba i účastnili Husových oslav pod záminkou jeho »národního významu?« A neukazuje to také, jak potřebný byl náš protest proti pochybným irenickým snahám, jež byly loni uplatňovány v »Katolíku«?

TKA

Ž E Ň

Schaller, P. Marian, O. S. B.: Svatý Benedikt. — B. Rupp, Praha 1947. Tisk Jar. Strojil v Přerově. Stran 240. Brož. 90.—.

Populárně psaný životopis svatého Benedikta z Nursie, zakladatele nejstarší západní cenobitské řehole. Hlavním pramenem byl autorovi zřejmě život svatého Benedikta, jak jej vypsali svatý Řehoř Veliký ve svých Rozmluvách, a pak Řehole svatého Benedikta; používal však i příslušné literatury. Nelze souhlasit se záložkou, že by »v hagiografické ličbě Schallerově« mohla být shledávána »naléhavost tónu šaldovského« (ostatně, co to opravdu je?), lze však říci, že pro prosté čtenáře je Schallerův způsob podání nejvhodnější a nejpřístupnější.

tv

Salichová Helena: Ze starých časů. — Vyšehrad, Praha 1947. Tisk Č. A. T. v Praze. Str. 460. Brož. 168.—.

Autorka použila vzpomínek na vyprávění své chůvy k sepsání obsáhlé a podrobné kroniky života ve slezské dědině Kyjovicích v druhé polovině minulého století. Je tu mnoho zajímavého (ukázky lidového bájesloví), vedle toho tu najdeme i mnoho věcí známých odjinud a společných všem kronikám z venkovského života.

tv

Ferd. Nesrovnal: Tajemství šťastného mládí. — I. svazek. Nakl. Brněnské tiskárny, 1947, cena 48 Kčs. — Zkušený exerciátor a duchovní vůdce mládeže podává své vzpomínky. Není to theorie, je to život. A to život skutečný, který autor viděl, který viděl prožívat u mladých lidí. Jsou to zkušenosti vzácné, které prospějí velmi jak mladým lidem, tak jejich vychovatelům.

Jørgensen, Johannes: Svatá Kateřina Sienská. — Kuncíř, Praha 1947. Stran 484, brož. 180.—.

Život svaté Kateřiny Sienské je v tomto díle zpracován velmi důkladně a všestranně; je tu zachycena vyváženým způsobem jak vnitřní stránka jejího života, tak její vnější činnost, zejména její úsilí o návrat papeže do Říma. Charakteristika je výrazná a zdařilá; přispělo k tomu jistě to, že autor musil prožít jistý vnitřní zápas, než »přijal« postavu svaté Kateřiny se všemi jejími rysy, i s tou její pronikavou a energickou vůlí, jež se ovšem musila zprvu zdát oddanému ctiteli svatého Františka něčím cizím. Právě z takového zápasu však vzniká dobré dílo. tv

Nakladatelství CMK V. Kotrba, Praha vydalo pro svatovojtěšské i jiné církevní oslavy (duben—srpen 1947) s **církevní úchvalou serií 8 obrázků** v uměleckém provedení hlubotiskem na polokartonu vel. 6,5×10 cm (Sv. Vojtěch, Sv. Václav, Sv. Cyril a Metoděj, Panna Maria Ustavičné Pomoci, Matka Bolestná, Ecce Homo, Otče náš, Dokonáno jest). 100 kusů od každého druhu à Kčs 33.—.

Dr Václav Polícar: Zasnoubení a jeho důsledky. — Nakl. Brněnské tiskárny. Brož. za 30 Kčs. — Odborné právnícké pojednání o malém úseku manželského práva. Autor zde srovnává předpisy práva světského a církevního o té věci. A vcelku se zdarem. Jen bychom si dovolili upozorniti na několik maličností, pokud se to týká práva kanonického. Dr P. vychází (správně) z dekretu Pia X. »Ne temere«, nezmiňuje se však ani slůvkem o c. 1017 CJC, který je nyní jedinou platnou normou v té věci (i když je jasné, že citovaný c. 1017 opakuje s malými změnami dotčený dekret). Na str. 10 je řečeno, že se vyžaduje k platnosti zásnub, aby na listině o tom bylo uvedeno datum. Snad bylo možno poznamenat, že kanonisté v tom nejsou zajedno. I když z věci samé by to plynulo, přece k opačnému mínění by mohl nakloňovat c. 15 CJC. Ve smyslu autorova mínění zase mluví rozhodnutí kongr. koncilu z r. 1908 (před promulgací kodexu). O. P.

Umučení Pána našho Ježíša Krista. — Dr Josef Miklík, C. Ss. R. — Dr. Pavol Kováč. Vydavatelství »Životom« v Bratislavě.

Pěkně upravený slovenský překlad českého originálu přibližuje utrpení Kristovo těm, jimž se zdá vzdálené a neznámé. Originál byl poctěn cenou Duchovní akademie a svatý Otec knihu přijal do Vatikánské knihovny.

Dr Josef Navrátil: Na prahu manželství. — Praha, Čln, 1947, cena brož. 45 Kčs, váz. 75 Kčs. — Autor se zamýšlí nad bolestnými otázkami rodiny, manželství a dítěte a hledá záchranu před neustálým zásahem do přírodních zákonů v metodě o plodných a neplodných dnech. Přesné návody k používání této metody předchází podrobný theoretický výklad. Knížka je psána vážně a autor ukazuje zcela právem, že tato metoda je jediná přijatelná s hlediska mravního. Nezapomíná také upozornit, že její používání je pouze východiskem z nouze a nesmí být smyslem manželství.

Vie des saints et des Bienheureux. — Vydává Letouzey et Ané Paris. Autoři benediktini Baudot a Chaussin. Od roku 1935 vyšly tři velké svazky, každý přes 600 stran. Každému měsíci je věnován jeden svazek. Počin nakladatelství Letouzey et Ané zasluhuje chvály a uznání. Až bude dílo, obsahující dvanáct svazků, dokončeno, bude jedinečným přehledem dějin křesťanské svatosti. Tři první svazky ukazují jasně, o co jde autorům i nakladateli: soustředit v jednom díle, dostupném pokud možno všem, všechny světce od prvních mučedníků až po vyznavače posledních dob. Římské martyrologium je základem. Jednotlivým světcům je věnováno tolik místa, kolik vyžaduje jejich osobnost a kolik lze o nich podle zaručených pramenů říci. Každý kalendářní den obsahuje význačnější světce, připadající na něj. K jednotlivým svazkům je připojen jmenný rejstřík, takže orientace je velmi snadná. Dílo by mělo být alespoň ve všech theologických a náboženských knihovnách, v nichž se tak často hledají životy svatých, psané tak, jak to vyžaduje dnešní čtenář.

Dr Josef Kubalík: Papežská neomylnost a její ohlasy v zemích slovanských, zvláště českých. — Praha, Universum, 1947. Cena 60 Kčs. — Kubalíkova knížka je apologeticko-historickou prací, jejímž předmětem je vatikánský sněm a účast slovanských, zvláště českých biskupů na něm. Autor řeší problém negativního postoje některých slovanských biskupů k dogmatu neomylnosti, kterým se zabýval sněm, a ukazuje jasně, že tento negativní postoj byl volen jen z důvodu oportunitity, nikoliv z odporu proti dogmatu samému. Knižka, psaná poutavě, je opravdovým přínosem do české náboženské a historické literatury.

Odpustky. Josef Bednárik C. Ss. R. — Vydalo vydavatelství »Životom« v Bratislavě.

Knižka čerpá všechny své údaje o odpustcích jakož i o podmínkách, jak je získat, z úřední sbírky odpustků »Precet et pia opera... indulgentiis ditata«, kterou v roce 1938 vydala sama posvátná Penitenciarie v Římě.

Osty E.: Les épîtres de Saint Paul. — Paris, Éditions »Siloë«, 1945, str. 382. Překlad listů Pavlových a částí ze Skt ap je podán podle zásady: zůstat co nejvěrnější řeckému textu a zároveň dbát na krásu a eleganci francouzské řeči, tak, aby čtenář neměl dojem, že čte překlad. A třeba říci, že tato druhá věc se překladateli podařila. Zdali pak je i vystižen původní text, o tom mohou různí různě soudit a někdy budou i překvapeni překladatelovou smělostí. Z překladu je patrná dlouholetá a těžká práce, zároveň pak dobrá znalost myšlení a cítění apoštola Pavla. Překlad si zasluhuje pozornosti těch, kdo chtějí lépe chápat listy Pavlovy, nejspíše spokojeni s jinými překlady více méně mrtvými. Úvody k jednotlivým listům dostatečně seznamují čtenáře s prostředím sepsání listů. Poznámky na konci jednotlivých listů se omezují na věci podstatné a nutné.

Studijní archy. Znovu otiskujeme jejich seznam. Chceme jimi vytvořiti živou, pohyblivou a pohotovou katolickou encyklopedii. Kdyby to vydávali jiní, se všech stran se bude hrnouti uznání a pomoc. Ale dominikáni jsou u nás stále ponecháváni sami bez podpory. Proto se obracím na naše čtenáře. Staňte se všichni jejich odběrateli. Hodí se k hromadnému rozšíření mezi inteligenci, studentstvo. Hodí se i do lišty větších měst, kde chodí dosti inteligence do kostela. Chceme pokračovati ve vydávání archů studijních, ale potřebujeme nutně vaší pomoci. Leží nám jich totiž asi stotisíc na skladě. To je jako s Vítězi. Nikdo nám nepomohl s jejich rozšířením, až za okupace byly ty sešity rozebírány. To najednou se o nich vědělo a v tisících byly rozeslány naší nasazené mládeži. Prodali jsme je všechny právě jako svůj cenný sklad, abychom pak měli znehodnocené peníze ve vázaných vkladech, čímž jsme potrestáni za to, že jsme knihy prodali, abychom přispěli k duchovnímu udržení svého národa. Jsme potrestáni tím, že jsme tak přišli o cenný sklad a z peněz jsme dosud ani haléře nedostali uvolněného. Proto nám pomozte koupí nových knih k udržení našeho dosavadního vydavatelského tempa.

SEZNAM STUDIJNÍCH ARCHŮ:

Třídní boj. (Historický materialismus.) — O dialektickém materialismu. — Filosofie komunismu. — Komunismus a náboženství. — Komunismus a vlastnictví. — Soustava filosofie. — Ethika četby. — Co je filosofie. Pojem a podstata náboženství. — Původ člověka. (První člověk.) — Znovuzrození člověka v Novém Zákoně. — Podstata Církve. — Věda a víra. — Sociální otázky a přirozená morálka. — Filosofie, věda a světový názor. — Vstup do filosofického myšlení. — Církev a stát. — Křesťanský realismus. — Papežství v dějinách. — Kněz. — Křesťanství jako forma lidského života. — Křesťan a filosofie. — Přirozená mravnost a přirozené náboženství nemůže stačiti křesťanu. — Vlastnictví a duchovní život. — Znárodnění a sociální reforma.

L. Lazar. Vedlo by příliš daleko, kdyby každý chtěl sám nebo žádal od Církve pěstovati úctu k jednotlivým svatým tak, jak se někomu zalíbili.

Přispěli na náš tisk (v Kčs):

A. Zettlová, Praha, Břevnov, 15.—, A. Háková, Praha XI, 20.—, P. P. Gašparovič, 20.—, F. Gajzurová, Louky, n. Dř., 20.—, R. Smutný, Polná, 80.—, V. Sigmund, Jarohněvice, 25.—, P. Břich, Soběslav, 40.—, D. Kejdánová, Praha-Braník, 32.—, JUDr. J. Zahradník, Sušice, 20.—, P. J. C. Ptáček, Nová Paka, 25.—, P. P. Srhák, Boršice u Buchl., 10.—, P. F. Vyskočil, Hartvíkovice, 14.—, A. Saturníková, Praha XVIII, 20.—, P. Čedík, Kladno, 14.—, K. Jindrová, Praha XVI, 20.—, J. Ševců, Hořensko, 20.—, A. Tomečková, Zlín, 15.—, JUDr. K. Vítek, Praha VII, 60.—, B. Zemanová, Pterov, 15.—, J. Tomanec, Jihlava, 15.—, A. Charvátová, Brno, 55.—, A. Stará, Polná, 10.—, M. V. Srbková, Praha XII, 31.50, F. Smejkal, Samotíšky, 10.—, R. Trunečková, Zábřeh na Mor., 15.—, J. Heligr, Miletín, 10.—, J. Formanová, Praha II, 20.—, V. Stehlík, Manětín, 15.—, I. Bilík, Boršice, 50.—, MUDr. F. Dedek, Praha XVI, 14.—, R. Smutný, Polná u Jihlavy, 30.—,

Jako třetí svazek řady »Sociální nauka církve«
právě vyšla knížka Dr. K. Míklíka:

PRACOVNÍ SMLOUVA

pojdnávající o mravních principech povolání a zaměstnání.
Je to klíč k řešení nejožehavějšího problému přítomnosti.

Str. 110, Kčs. 28.—.

Sv. Ludvík M. Grignion z Mantfortu:

TAJEMSTVÍ MARIINO

Již ve čtvrtém vydání vychází toto subtilní dílko o úctě
mariánské.

Cena 15.— Kčs.

V nejbližší době bude dán do prodeje překlad základního
díla duchovní literatury:

Sv. František:

Úvod do zbožného života

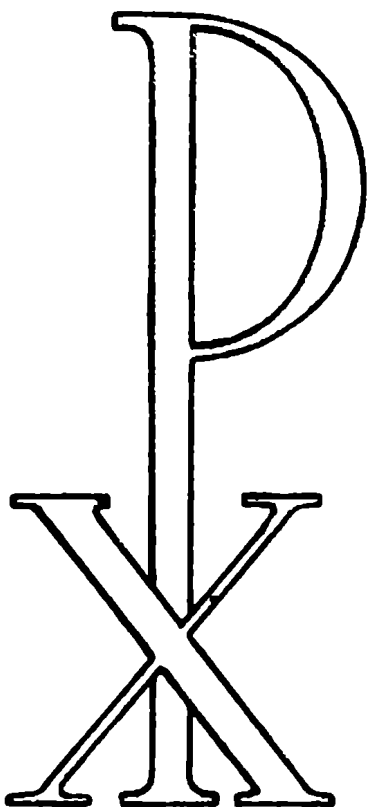
Je to první úplný překlad tohoto díla do češtiny.
Přeložil T. Vodička. Rozsah přes 300 stran, cena 70.— Kčs.

Objednávky vyřizuje:

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL, OLOMOUC,
Slovenská ul. 14.

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpo-
vědný redaktor je Dr. S. Brait. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci.
Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926,
č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 8

Z á s a d y : Noël: Zpěv slitování 281 - **B r a i t o :** Vůle Boží 282 - **A l a c o q u e :** Chtěla jsem jen a jen kříž 286 - **P e c k a :** Mentalita moderního člověka 288 - **P r o h l á š e n í** ctihodné Boží služebnice Marie Terezie de Soubira za blahoslavenou 293 - **Ž i v o t :** I Amerika učí 297 - **K a t o l i c k ý** kněz 300 - Čeho se obávají 302 - **N a d** Spisarovou Věroukou církve československé 302 - **K ř e s t a n s t v í** svobodné či orthodoxní? 304 - »Církev je vína« 308 - **A p o š t o l s k ý m** ustanovením povyšují se světská řádová sdružení na úroveň církevních řádů a kongregací 310 - **P r a c o v n a** 311 - **Ž e ň** 317

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÝ KURS V ŘIJNU:

PRAHA: Sál u dominikánů, Husova tř. Začátek v 7 hod. večer:

4. Dr Braitó: Evangelium a tradice; 8. Dr Veselý: Přirozené předpoklady nadpřirozeného života; 11. Dr Škrabal: Biblická zpráva o stvoření a vývojová theorie; 18. Dr Dacík: Modlitba soukromá a modlitba liturgická; 25. Dr Petruš: Láska či právo?

BRNO: Sál Umělecko-prům. musea, Husova tř. Začátek v 7 hod. večer:

11. Dr Dacík: Modlitba soukromá a modlitba liturgická; 18. prof. D. Pecka: Člověk v pojetí materialistickém — duch jako odvozenina hmoty; 25. Dr Braitó: Evangelium a tradice.

Děkuji všem přátelům a čtenářům touto cestou za všechna blahopřání k mému kněžskému jubileu. Némohu všem jednotlivě děkovat, protože je to technicky neproveditelné pro velké množství. — P. Braitó.

K letošním vánocům bude opět nejvhodnější dárek kniha, dobrá kniha. Z našeho skladu se nejlíp hodí tyto svazky, jež máme ve vkusné vazbě: Církev, str. 390, Kčs 190.—, Mravouka, str. 420, Kčs 150.—, Čtyřicet homilií na evangelia sv. Řehoře Vel., str. 490, Kčs 160.—, Kryštof Kolumbus, str. 356, Kčs 160.—, Sociální nauka církve, 3 svazky, Kčs 156.—, Osvětlenou stopou (pro skautskou mládež), str. 224, Kčs 40.—. Chcete-li mít knihu vázanou v dárkové vazbě, napište již teď administraci!

Pohlednice budeme rozesílat podle svého dřívějšího zvyku svým odběratelům před vánocemi. Budou mezi nimi krásné čtyřbarvotisky Krejsovy a j.

Co připravujeme: Po expedici Úvodu do zbožného života od sv. Františka přijde na předvánoční trh přehled theologie asketické a mystické od P. Dr R. Dacíka: Prameny duchovního života. Je to velmi rozsáhlá práce o mystice a její historii, sahající do nejstarších dob.

Slovanská kronika Helmolda kněze Buzovského. — Přel. K. Vrátný. Vyšehrad, Praha, 1947, str. 180, Kčs 99.—. Nový překlad kroniky, jež je labutí písní polabských Slovanů, písní o bojích v prostředí vzájemně prostoupeném pevně zakořeněným pohanstvím a nově přicházejícím křesťanstvím.

Uhlířová: Paní primářová nemůže dostudovat. — Veselohra. Přerov, Edice Smíru, cena 10 Kčs. — Vhodné pro lidové scény.

Marie Noël:

Zpěv slitování

K těm, kteří věznění jsou někde v dáli
a v tichu. K duším, které jali
v let tíhu, jež je strhla, nemá,
v žal propasti (a propast jména nemá);
k těm, jejichž stín je svírán zdmi a srázy,
že nikdy nemohl zpráv o své noci dáti,
jimž živý svět se do neznáma tratí;
k těm, kteří volají, a hlas z nich nevychází,
jichž tajemství se slovu nesvěří;
jichž srdce bije — a ne do dveří,
k těm všem — a nevím, kolik jich tu pláče —
jdu... přilétám, jsem ptáče.
Jdu. Nicotka jsem jako muška stydlá,
jsem křídlo. Rozpínám a dávám křídla,
bych pozdvihla jich rámě. Bzukot musí,
bych zpěvem osvobodila jich bludnou duši.
Jdu. Srdce jejich v srdce mé
je zavřeno — a vzlétneme.

Jsem pláč, jenž tryskl z jejich suchých očí,
v nich nesu těžké břímě do úbočí,
mám hlad. Sen hrůzy ve mně hárá,
mám strach. Jsem tam, kde nemohu být živa,
jsem snad, čím jsem — jsem dívka divá
a zatvrzelá ve vrtochu jara,
jíž srdce tíží sladká dlouhá chvíle
— kdo snesl by ji sám — jsem zasmušilý
a uražené dítě, jež tu kvílí.
S chudými zchudnu v malé chvíli.
Když s nimi jsem, noc bez dřímot je, pustá.
Tu vykřiknu, když příliš zabolí
jich žal, má bolest, naše úkoly —
a jejich zalkají to, ne má ústa.

Stařena, vdova... budu umíratí
s umírajícím. Budu, v blátě cest,
tím, který klopýtá a mámen jest,
jenž pochybuje, v Boží tmě se zvrátí,
vstát nemůže a vystoupiti zase
s modlitbou, zajíkáním v hlase.
Jím budu — snad jen státi za ním

v propasti jeho. K ráje modrým stráním
snad vzhlednu, také trochu svatá
těm, jejichž svatost v žal a shon jest jata
— těm nejmenším — těm, kteří víry krásu
by vyzpívali, nemají však hlasu.

Jsem dovádívá, smutná — obojí —
těm, kdo tu jsou...

Až, v duše pokoji,
jen sebou budu, ve krajině zprahlé,
kde radost cesty odňata je náhle,
a sama tam, kde chmurná nebesa
už nejasní se, kde hlas poklesá,
kde peruté nám opadaly
— či odletěly do veliké dálí? —
tu někdo přijde. Čekat budu v přítmí,
snad bratr, srdce s mnoha srdci rytmy,
se ustrne, až uslyší mé zalkání,
a přispěchá, mou duši také zachrání.

Přel. Boh. Reynek.
Ze sbírky »Zpěvy slitování«.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Vůle Boží

Nedávno za svatého prohlášený sv. Michael Garicoïts je učitelem svatosti plněním vůle Boží. Pro toto plnění vůle Boží Pán sám k nám mluví. Víím, že Bůh stále mluví v hlubinách našich duší, aby se zmocnil našich duší, aby je osvěcoval, aby jim dal žítí božským životem. Víím, že je v takových duších ustavičné kvašení, působené a udržované tvůrčí rukou, která žádá jakoby zdálky uprostřed ruchu a hlomozu všeho druhu, abychom odpovídali a odevzdali se božskému pronásledování.

Jak ale můžeme poznávati tak tiše se projevující vůli Boží uprostřed hluku vířícího v nás?

Nutný a jediný prostředek k poznání vůle Boží jest vysílati ustavičné a vroucí modlitby k Pánu, dárci veškeré útěchy, poctivě zkoumati, co jsme a co prožíváme, a věrně to vyložiti těm, kteří jsou Pánem určeni, aby nás vedli a očekávati ve vší trpělivosti a plniti pohotově jejich rozhodnutí. Tak je to možno

zhostiti jednou provždy: modlit se, zkoumat se, otevřít se a poslouchati.

Na té cestě pak zůstaňme tak dlouho, pokud nám Pán opět jasně neukáže, že máme změnit své rozhodnutí. Pro řeholníky je ještě snadnější poznati Boží vůli. Jsou to: řehole, představení a denní události. Proto doporučuje sv. Michael představenému, aby umožnil poddaným, aby je naučil poslouchati, aby je přivedl k tomu, viděti Boha v představených. Tím prokáží největší službu poddaným, oslaví Boha i ozdobí a obohatí řeholní rodinu.

Největší překážkou vzhledem k Boží vůli jest naše vlastní vůle. Nepřítel Ježíše Krista i našeho povolání uskutečňuje a udržuje jednu velmi zlou věc, která působí velmi těžké provinění: jest to nemoc chtít všechno dělat, jak my sami rozumíme a ne jak Bůh chce. Když každý dělá, co může a má v rámci milosti a svého místa, proč nevidět ve všem, cokoliv se stane, řízení Boží Prozřetelnosti?

Vůči oné opovázlivosti, na kterou se dívám jako na morovou ránu řeholní rodiny, hle, co je třeba činiti: 1. Pozorujeme-li ji u sebe, nesmíme ji projevovat, nýbrž pohotově a odhodlaně před ní prchat, tak jako prcháme před nečistými hnutími. 2. Nahradit ji pocity pokory vůči sobě a lásky vůči druhým.

Ona díla mají úspěch, která nepředbíhají Prozřetelnost, ale statečně, věrně a vytrvale ji následují, podle velikosti a rozsahu Boží vůle, ani více ani méně. S nejkrásnějšími předpojatými plány budujeme na písku.

Ovšem, jak je těžké pochopiti věci a hlavně podříditi se Bohu! Proč se starat o to, co se stane a co kdo řekne? Každý den má dost své zlosti. Plňme vůli Boží, a pak ať se děje co chce. Jak ji poznáme? Víra a zkušenost by nás měly dávno utvrditi v tomto učení. Nuže, vizte a jedněte, místo abyste dlouho uvažovali a zabývali se tím, co se vás netýká, a neohrožovali svou moudrostí »bláznovství« a »zlovlností« vašich představených.

Vůči představeným nemáme chtít měnit své místo, úřad a úkol: Znáte mou zásadu: nic nechtít a nic neodmítat. Předložte před Boha svým představeným situaci a pak poslechněte v bezmezném důvěře. Všechno získáte, budete-li jednati dle toho, protože budete plniti vůli Boží, a to způsobem jí důstojným. V Boží vůli najde duše živnou stravu pro svou zbožnost. Najde jistotu, radost a sílu.

Ve smutných chvílích vyprahlosti a duševní opuštěnosti vy-

vstane před duší pojednou těžký mrak: zavínil-li jsem si sám, že jsem v této situaci, neutěšené situaci vnitřní nebo vnější. Kdybych byl používal dobře milostí, byl bych jinde, bylo by jinak se mnou. Tak se vzdává v duši malomyslnost, jako by se teď nedalo nic už dělat.

A tu je třeba si uvědomit, že jest také ještě vůle Božího dopuštění, které dovede i z trapných a beznadějných situací vytvořiti nové hodnoty a otevřiti nové obzory a poskytnouti nové dary. Když si uvědomíme, že jsme jednali proti zřejmé vůli Boží, je nutné i v tom vidět vůli Boží, totiž dopuštění jeho a říci si, že i to Bůh dopustil pro něco dobrého. Dobré je mi, žeš mne pokořil, praví žalm, abych se naučil přikázáním tvým. Vůle Boží dovede přetvořiti i naše vzepření se vůli Boží. Tak nám zbývá tato pevná útěcha i po našem pochybení, že ačkoliv jsme si sami zavínilí stav, ve kterém jsme, je vůle Boží, použití i tohoto našeho pochybení k našemu dobru.

Tak Boží vůle chce, abychom si uvědomili svou ubohost, čeho jsme schopni sami ze sebe a proti Boží vůli, abychom se proto kajícím přivínilí k Bohu, kterého jsme urazili, ale který nás dovede opět přijmouti a dáti sílu, abychom mohli zvládnouti i situaci, do které jsme se dostali svou opovázlivostí a umíněností. Tomu nás učí příklad svatých kajících a učení křesťanské o nekonečné slitovnosti Boha Otce našeho, který nás stále provází svou shovívavostí a stále je pohotový léčiti a napravovati, co jsme si sami pokazili a způsobili. Neboť nekonečné je milosrdenství Boží a jeho shovívavost.

I to je vůli Boží, abychom se opřeli a spoléhali na toto nekonečné Boží milosrdenství tehdy, když se do něčeho zapleteme a dostaneme, když si celý život třeba domotáme a propletme, že Bůh nám i v takové situaci chce a může pomoci a tak přeměnití naši námi zavíněnou situaci opět k našemu prospěchu duchovnímu, a to k našemu i největšímu duchovnímu prospěchu.

Tato myšlenka dovede zvednout člověka v jeho malomyslnosti nad přemnohými chybami a chybnými kroky. Sv. Michael píše dokonce i jednomu nešťastnému, který odpadl, že i tato situace, kterou si zavínil, není neřešitelná před tváří Boží vůle, která i pro tuto situaci připravila nešťastníkovi nové, nesmírné milosti.

V plnění Boží vůle a ne své vlastní vůle i v otázkách duchovního života, vědění a pokroku najdeme onen živý chléb, který

musí vystřídat mléko duchovně nedospělých, rozmazlených duchovních dětí, které by chtěly stále plnit jen svou vlastní vůli a tak si duchovně hrát, které by chtěly jít v duchovním životě svou vlastní cestou, kterou si vymyslily a složily.

»Mluvím o pokrmu, který tolik oceňoval náš Spasitel, který tolik miloval a jehož užíval pro celý svůj smrtelný život, pokrm, který záleží v plnění vůle Boží. Tak musíme umět plnit ne svou vůli, nýbrž Boží vůli, a to i ve věcech nepříjemných, abychom dovedli i je oceňovati tak, že se budeme i obětovati pro ně, protože jsou v plánu vůle Boží Prozřetelnosti.«

Hleďte, to je Boží život, k němuž jste povoláni a v němž jste ještě neučinili dostatečného pokroku, protože se ještě nesnažíte o statečné a vytrvalé všeobecné odloučení od všeho, abyste přilnuli jenom k Boží vůli, abyste obětovali všechny a všechno, pro všechny dny až do skonání Božímu zaslíbení, Boží vůli. Ne sice vždy bezbolestně a bez slz, ale tak, že nakonec si i zamilujeme všechny tyto druhy odříkání, když si jich Bůh od nás přeje.

Omyl i mnohých zbožných osob záleží v tom, že si chtějí vybudovati vlastními prostředky své štěstí a že se domnívají, že si mají spíše vytvořiti než vyprositi šťastný život, kdežto jen Bůh jej dává. Nikdo jiný nemůže učiniti šťastným člověka nežli ten, jenž jej stvořil. Bůh, který uděluje tak velké dobrodiní, aby byli šťastni. Už jejich dobrota je Božím darem. Avšak lidé, kteří chtějí v tomto bídném životě, ve svých smrtelných tělech, obtíženi porušitelným tělem býti tvůrci a původci svého šťastného života, nechápou, proč se tak Bůh protiví jejich snaze...

Maria Panna je nám vzorem oddaného plnění vůle Boží. Stojí pod křížem svého Syna, nezhroutená, nezoufající. Obětovala svého Syna i své mateřské srdce s ním a v jeho bolesti. Proto se pod křížem stala po druhé a v plném rozsahu matkou toho, jenž řekl, že je jeho matkou ten, kdo plní vůli jeho nebeského Otce.

Kdo chce uctívat Marii Pannu, musí ji uctívat především v tomto odhodlaném plnění vůle Boží. Jinak neměl by k ní volat: Ukaž, že jsi matkou, protože by nám řekl její příklad: Ukázala jsem ti, že jsem matkou i jakou jsem matkou, že jí jsem především plněním vůle Boží a že i tobě chci býti takovou matkou, která tě chce viděti podobně plnit vůli Boží.

Svatá Marketa Marie Alacoque:

Chtěla jsem jen a jen kříž

Sine dolore,
non vivitur in amore
(Imitatio)

Když jsem novicmistryni prosila, aby mě naučila se modlit, po čemž moje duše velice hladověla, vůbec nechtěla věřit, že bych to neuměla, když jsem do řádu vstoupila třiaadvacetiletá. A přesvědčivši se o tom, řekla mi nejdříve: »Postav se před Pána jako prázdné plátno, čekající na malíře.« Ale protože jsem tomu nerozuměla, byla bych chtěla, aby mi svá slova vysvětlila, a neodvázila jsem se říci jí to. Ona však mi pravila: »Pojď, naučím tě tomu.« A hned naponejprv, když jsem se modlila, svrchovaný Mistr mi ukázal, že moje duše byla tímto prázdným plátnem, na které on chtěl namalovat všechny rysy svého bolestiplného života, jenž všecek uplynul v lásce, v odříkání, v odloučenosti, v mlčení a v oběti až k sebezničení; a že tyto rysy na to plátno vtiskne, až plátno očistí ode všech skvrn, které na něm zůstaly, jak od záliby ve věcech pozemských, tak od sebelásky a lásky k stvoření, k nimž moje svolná přirozenost byla náramně náchylná.

Ale zbavil mne toho všeho tu chvíli, a vyprázdnil moje srdce a docela obnažil mou duši, zažehl v ní tak horoucí touhu milovat ho a trpět, že už mi vůbec nedopřál oddechu: pronásledoval mě tolik, že mi už nezbyvalo času než na přemýšlení, jak bych ho mohla milovat v sebe-křížování...

Zakoušela jsem neukojitelný hlad po upokořeních a umrtvováních, ačkoliv moje citlivá přirozenost je živě pocítovala. Božský Mistr naléhal ustavičně na to, abych si jich žádala, a to mi jich zaopatřovalo s dostatek. Neboť kdykoliv mi byla odepřena ta, o kterou jsem žádala, jako že jsem nehodna je konat, dostalo se mi jiných, kterých jsem nečekala, a tak protivných mým sklonům, že namáhajíc se o násilí, které jsem si musela činit, byla jsem nucena říci svému dobrému Mistru: »Běda! pomoz mi, protože tys toho příčinou!« A on mi pomohl, říká mi: »Poznej jen, že beze mne nic nemůžeš, a já že tě nikdy nenechám bez pomoci, budeš-li svou nicotu a slabost vždycky hroužit do mé síly.«

Někdy mne poctíval tak, že mne zabavoval jako nejvášnivěji zamilovaný přítel nebo choť nebo jako otec, raněný láskou k jedinému dítěti, a i jinak, ale pomlčím o tom, jak to na mne účinkovalo. Řeknu jen, že mi v sobě ukázal dvojí svatost: svatost lásky a svatost spravedlnosti, obě přísné svým způsobem, které se na mně ustavičně cvičily. První z nich mi dala trpět jakýsi velmi bolestný očištec, aby se ulevilo duším, jež v něm byly drženy. A jeho svatost spravedlnosti, tak hrozná a obávaná hříšníkům, dávala mi cítit tíži jeho spravedlivé přísnosti, nutíc mne trpěti za hříšníky a »zvláště za duše, jež jsou mi zasvěceny, pro které ti ukázu

a postupně dám pocítit, co musíš vytrpět pro mou lásku...« Po svatém přijímání mě žádal, abych mu opakovala oběť své svobody a celé své bytosti, kterou jsem mu již učinila, i vykonala jsem to z celého srdce. Ukázal mi nejprve veliký kříž, jemuž jsem neviděla konce, který však celý byl pokryt květy. »Ejhle lůžko mých čistých snoubenek, na němž ti dám plně zakusit rozkoši své čisté lásky; ponenáhlu opadnou ty květy a nezůstanou ti než trny, jež tvé slabosti jsou jimi zakryty. Ale i pod těmi květy ucítíš jejich bodání tak živě, že budeš potřebovat celé síly mé lásky, abys snesla tu bolest.« Tato slova mne velice rozradovala, protože jsem si myslila, že tam nikdy nebude dosti utrpení a upokoření ani pohrdání, abych mohla ukojit svou palčivou žízeň po nich, a že nikdy nenaleznu větší utrpení než to, jež jsem cítila proto, že nemohu dosti trpět, neboť láska mi nedopřávala odpočinku ani ve dne ani v noci. Jeho sladkosti mne však rmoutily. Chtěla jsem jen a jen kříž, a proto bych byla chtěla vidět své tělo zahrnuto strohostmi nebo prací, již jsem si nabrala tolik, kolik mé síly mohly unést, protože... čím více jsem trpěla, tím více jsem uspokojovala tu svatost lásky, která v mém srdci zapálila trojí bez ustání mnou zmítající touhu: touhu trpěti, touhu milovati ho a přijímati a touhu zemřít, abych se s ním spojila.

Nestarala jsem se už ani o čas ani o místo, protože Nejvyšší mne všude doprovázel. Byla jsem lhostejná ke všemu, co se se mnou dělo, jsouc si jista, že když on se mi takto daroval bez jakékoliv mé zásluhy, jenom ze své dobroty, nikdo by mi ho nemohl odejmout, a proto jsem všude byla spokojena. Zkusila jsem to, když mě odvolali od mého zaměstnání a dali mi v zahradě hlídat oslici s oslátkem. To mě nemálo prohnalo, protože jsem zvířata nesměla uvázat a z obavy, aby nenatropila škody, měla jsem je zahánět jen v koutě, který mi byl označen; a zvířata pořád jen běhala a nedala mi pokoje až do večerního Anděl Páně, kdy jsem šla k večeři. Potom, zatím co ostatní se modlily část ranních hodinek, já jsem se odebrala do stáje, abych zvířatům dala žrát. A byla jsem tak spokojená při tomto zaměstnání, že jsem se ani trochu nestarala o to, trvá-li to snad celý můj život; a Nejvyšší mi při tom dělal společnost tak věrně, že všecko to pobíhání mi vůbec nepřekáželo, neboť právě tehdy jsem dostala tak velké milosti, že jsem nikdy nezakusila podobných. Hlavně mě poučil o tajemství své svaté smrti a svého umučení; ale toho nelze perem vystihnout a je to tak dlouhé, že jsem nucena o tom pomlčet; řeknu jen, že mi to dalo tolik lásky ke kříži, že ani chvíli nemohu žít, a netrpět, netrpět ovšem tiše, bez útěchy, úlevy nebo soustrasti; a neumírat s tímto svrchovaným Pánem své duše, zavalena pod křížem urážkami, bolestmi, pokořením, zapomenutím a pohrdáním... a to mi trvalo po celý život...

Přel. M. R. Junová

N e u z m e ě j m é n a B o ž í h o n a d a r m o l

Dominik Pecka:

Mentalita moderního člověka

1. Ideologie

Myšlení moderního člověka se vyznačuje skepsí a kriticismem. Filosofické a náboženské soustavy pokládá moderní člověk za pouhé ideologie, to jest soubory prázdných domněnek a předsudků.

Slovo ideologie pochází z doby francouzské revoluce. Vymyslel je Antoine Destutt de Tracy na označení vědecké disciplíny, která měla být základem všech věd, zejména pak vědy o člověku a měla mít týž stupeň jistoty jako vědy exaktní.

Předchůdcem francouzských ideologů byl Francis Bacon svou naukou o idolech či modlách, která je jakousi pathologií lidské představivosti a soudnosti. Jejím cílem je očista rozumu od idolů, které nejsou výtvořiny rozumu, nýbrž vůle: *expurgatio intellectus, ut ipse ad veritatem habilis sit.*¹ Bacon rozeznává čtyři druhy idolů: *idola tribus*, *idola specus*, *idola fori* a *idola theatri*. Modly rodu mají původ v samé přirozenosti lidské. Modly jeskynní jsou závady v poznání vlastní jednotlivému člověku mající základ ve výchově, ve styku s lidmi a autoritami. Modly tržiště vznikají z lidského soužití: lidé se sdružují na základě řeči — slova pak se dávají věcem podle většiny a tak se děje násilí duchu. Modly divadla pocházejí z pouček a bajek filosofických jakož i nesprávných důkazů. Co ovšem po takové »expurgaci« rozumu a vyloučení všech »předsudků« zbývá, jest jen pocit, že není pravdy ani filosofické ani náboženské. Myšlenka, že náboženské pravdy jsou povahy zcela subjektivní, se objevuje zvláště výrazně u Feuerbacha. Bůh prý vzniká jen tím, že člověk věří v nadpřirozenou bytost: nemyslí-li nebo nevěří-li, že taková bytost je, není jí.² Člověk vůbec neví, že náboženství je sebezobrazování. Bohové jsou zosobněné lidské touhy. Člověk přičítá Bohu to, co upírá sobě samému: moudrost, moc, spravedlnost, lásku. Náboženství je negace člověka. Proto ateismus není popření Boha, nýbrž popření negace člověka. V představě Boha se člověk zpředmětnil, ale nepoznal ten předmět jako svůj obraz. Člověk vůbec neví, že náboženství je sebezobrazování: právě nedostatek toho vědomí je vlastní podstatou náboženství.³ Filosofie pak má za úkol vyvést člověka z toho sebeklamu, ukázat, že bytnost Boha není nic jiného než bytnost člověka a že theologie je vlastně anthropologie, či lépe psychologie, ne-li dokonce pathologie.

Názory Feuerbachovy domýšlí svým způsobem Karl Marx. Feuerbach není podle jeho mínění dosti důsledný: pouhé zjištění, jak a proč se člo-

¹ *Instauratio magna. Distributio operis. Works I. 139.*)

² *Sämtliche Werke II. 270.*

³ *Sämtliche Werke VI. 16.*

věk chová nábožensky, neznamena ještě konec náboženství. Marxův doplněk zní: Náboženství přestává teprve tehdy, když jsou odklizeny podmínky náboženského tvoření.⁴ Náboženství je společenský jev, náhražka, omamný prostředek, opium. Ideje, ať filosofické nebo náboženské, jsou jen výrazem zájmů. Mění se podle třídního postavení těch, kteří je vytvářejí. Náboženství, morálka a jakákoliv jiná ideologie jest jen zrcadlení výrobních vztahů, nutná sublimace hmotného, empiricky zjistitelného a na hmotné předpoklady vázaného životního procesu.

Rozborem závislosti rozumového poznání na vůli dospívá i Schopenhauer k Baconově nauce o idolech. Filosofie má podle jeho mínění za úkol odhalit subjektivitu skrytou v předsudcích a odklidit lži a předsudky, které byly vymyšleny v zájmu vůle. Intelekt je totiž stvořen od vůle ke službě vůli. A vůle stále ruší poznání pravdy: stanoví mu cíle a ovlivňuje je ve volbě prostředků k cíli. Naše názory jsou jen zájmové předsudky.⁵

S podobnou nedůvěrou se staví k rozumu Nietzsche. Žijeme jen iluzemi, které vytváří intelekt, aby učinil život snesitelným. Základy všeho velikého a živého spočívají na iluzi.⁶ Nietzscheova kritika rozumu má základ v biologických a sociologických úvahách a vychází z domněnky, že poznání a jeho úkony se dají odvodit z potřeby zachovat a podporovat život. »Pravda« jest jen pláštíkem životních pudů.⁷ Člověk vynalezl rozum, aby mohl bydlet ve světě a zaříditi se v něm. Omyl filosofie je v tom, že místo aby v logice viděla pouhý prostředek, považuje ji za zdroj pravdy a sudidlo skutečnosti. Skutečné kritérium pravdy je ve zvyšování pocitu moci.⁸ Pravda a blud nemají u Nietzscheho žádného nadosobního významu. Celé jeho dílo je založeno na tvrzení, že náboženství vůbec a křesťanská morálka zvláště, rozum, západní pojem ducha a konečně i theorie o společnosti a státu mají ráz ideologie v pregnančním smyslu.

Objektivní význam pravdy popírají i novodobí pragmatisté. Poznání je ve službách činnosti. Všechny theorie a všechny »pravdy« jsou jen nástroje činnosti, pomůcky ducha, kterými činně zasahujeme do proudu dění — tak učí Vaihinger. Platnost pravdy není nic jiného než uplatnění sebe. Podle F. C. S. Schillera jsou pravdy jen výsledkem naší volby, našich záměrů, jsou zcela naším dílem. Pravdivé je podle Jamese to, co je lepší pro nás věřit; a je-li nějaký život, který by byl skutečně lepší, a je-li nějaká idea, která kdybychom v ni věřili, by nám k tomu lepšímu životu pomohla, pak by bylo skutečně lepší věřiti v ni, leč by se ta víra srazila

⁴ Kapital I/1. 581.

⁵ Nachlass III. 325

⁶ Gesammelte Werke, Musaion-Verlag, München 1923-29, VI. 34.

⁷ Gesammelte Werke VI. 99.

⁸ Gesammelte Werke XIX. 43.

s jinými, většími zájmy životními. Pravda vzniká podle pragmatistů láskou k dobru, prostě vůlí. I jistota víry vyrůstá z vůle. Na otázku, má-li člověk věřit, odpovídá James, že to záleží na naší vůli k víře: víře se můžeme oddat na své vlastní riziko, stejně jako odmítnout víru na své vlastní nebezpečí.

Pragmatismus lze vymezit jako učení či spíše metodu, jež hodnotí náboženské a mravní myšlenky ne podle jejich objektivní platnosti, nýbrž podle výsledků, které z nich plynou. Pravda je prostě to, co prospívá. Pravdy metafysické připouštíme, poněvadž nás k tomu nutí vůle: věříme v ně, žijeme je a svým jednáním je tvoříme. Je-li však jednání zřídlem a měřítkem pravdy, je tolik pravd, kolik dob, kolik lidí a kolik duševních stavů. A tak přichází v pragmatismu ke cti starý sofista Protagoras se svou zásadou, že člověk je měřítkem všech věcí.

V myšlení moderního člověka lze tedy zjistiti tyto prvky:

1. V přirozenosti lidské mají vedoucí místo pudy a vůle: rozumové poznání jest jen doprovodným jevem, jenž vděčí za svůj původ potřebě živé bytosti udržet se ve světě; pravdy, ať filosofické nebo náboženské, jsou jen nástroje v boji o život.

2. Prvenstvím vůle před rozumem se přenáší těžiště lidského úsilí na hospodářství a činnost praktickou vůbec. Výrobnost, jejímž účelem je opatření živobyčí, jest ne pouze podmínkou, nýbrž účinkující příčinou činnosti duchové, která i ve své nejryzejší podobě slouží životním potřebám.

3. Obsahy a formy ducha jsou jen výrazem daných existenčních poměrů hospodářských a společenských.

4. Úkon poznání jest jen nástroj, jímž se živá bytost určitého druhu udržuje v určitém životním prostředí.

5. Ideje filosofické nebo náboženské nemají objektivní platnosti — jsou to jen užitečné iluze pomáhající člověku žít. A jejich platnost je relativní a dočasná.

Lze tedy základní tendenci moderního myšlení označit jako funkcionalisaci idejí. Na první pohled je však patrné, že to »znástrojování« pravdy samo není ničím jiným než zcela libovolnou a subjektivistickou ideologií.

2. Ideofobie

Jako se v moderním myšlení odmítá objektivní ráz pravdy, tak se popírá i objektivní platnost norem mravních a právních.

Již Kant usiloval založit mravnost na vnitřním mravním zákonu, tedy na vůli vlastní, nikoli na vůli Boha — zákonodárce. Morálka křesťanská jest mu podmravnou oddaností (*untersittliche Loyalität*), neboť prý káže konat dobro pro odměnu a ne pro dobro samo. A tak proti heteronomní náboženské mravnosti staví Kant mravnost autonomní.

Ethos zjevení se nahrazuje v moderním myšlení ethosem světským. Člověk, ne Bůh je východiskem všech názorů na život. Na místo věčného

Boha nastupuje věčný člověk. Na místo ethiky filosofické a theologické se dosazuje ethika vědecká, neodvislá od filosofických a theologických předpokladů, které by vedly k nadpřirozenému původu mravních norem. »Chceme-li ethiku mítí vědou«, píše Fr. Krejčí, »musíme zásadně odmítnout všechnu intervenci nadpřirozených činitelů při mravnosti. Mravnost nemá s pozitivního hlediska s nadpřirozeností co činiti.«⁹

Dovozuje-li se nadpřirozený původ mravnosti ze svědomí, tvrdí pozitivisté, že svědomí lze psychologicky vysvětlit jako úkaz čistě přirozený. Mravnost je podle nich možno založit na pozorování. Zásady hygienické se dají vyvodit z biologie, zásady pedagogické z psychologie, zásady sociální ze sociologie. Absolutních norem a ideálů mravních se tím ovšem nedosáhne; ale člověk prý takových norem a ideálů ani nepotřebuje, poněvadž mu dostačí, zůstane-li svým jednáním v souhlase se zákonností mravního vývoje. Zkoumáním toho vývoje pak vychází najevo, že mravní zásady jsou jen relativní, pojem dobra nestálý a proměnlivý.

Naprosto atheistický základ má ethos současné filosofie existenciální. Podle Heideggera je člověk bytost, která se vynořuje z nicoty předporodní a pohřizuje se v nicotu posmrtnou. Jeho existence není nic jiného než bytí k smrti (Sein zum Tode). Člověk je uvržen v bytí vezdejší, jeho údělem je slabost, starost a úzkost. Nezbývá mu, než aby se spoléhal sám na sebe a s kyjem odhodlání v ruce se postavil do boje proti osudu bez jakýchkoli ilusí a bez naděje ve vyšší pomoc.¹⁰ A jako Heidegger má ctižádost vrátit člověka sobě samému, to jest přivésti ho k poznání jeho nejvlastnější situace, tak se domýšlí jeho následovník ve Francii J. P. Sartre, že existencialismus je pravý humanismus, jeho smyslem je objeviti člověka, jaký je, a to bez vztahu k Bohu. Bylo-li řečeno, že vše je dovoleno, není-li Boha, rozumí tomu Sartre tak, že člověk je ponechán sám sobě a že je tedy vlastně odsouzen k svobodě. Člověk je sám sobě úkolem: proto si tvoří morálku a ukládá si povinnosti. Člověk není nic jiného než vlastní plán, existuje jen v té míře, v jaké se uskutečňuje a jest tedy jen souhrnem svých činů. Existencialismus prý není ateismus v tom smyslu, že by se omezoval na důkaz nejsoucnosti Boží. Spíše hlásá, že i kdyby Bůh byl, nic by se na věci nezměnilo. Nejde však vůbec o to, je-li Bůh či ne: jde o to, aby člověk našel sám sebe a dospěl k přesvědčení, že nic ho nemůže osvobodit od sebe samého, byť to byl platný důkaz jsočnosti Boží.¹¹

Ve filosofii Kantově mají prazáklad, byť někdy hodně vzdálený, i všechny vůdčí právně-filosofické názory dvacátého století. Všem je společný

⁹ Positivní ethika. Jan Laichter, Praha 1922, str. 10.

¹⁰ Martin Heidegger, Sein und Zeit 4. I. Max Niemeyer, Halle a. d. S. 1935

¹¹ Jean Paul Sartre, L'existentialisme est um humanisme. Nagel, Paris 1946, p. 35, 78, 95.

odklon od přirozeného práva, které je výrazem a rozvinutím přirozeného mravního zákona daného objektivně a nezměnitelně Bohem. Právní řád se již nepokládá za součást řádu mravního, nýbrž za soubor norem čistě lidských, zákonnou mocí stanovených a vyhlášených.

Novodobý právní pozitivismus odmítá veškeré uvažování o hodnotě práva jako nevědecké a omezuje se na zkoumání empirických právních řádů. V duchu Kantova rozlišování mezi »jevem«, který je poznatelný, a »věcí o sobě«, která je nepoznatelná, se rozlišuje i v moderní filosofii právní mezi platným a empirickým řádem právním, který lze poznat a vědecky zkoumat, a mezi právem »o sobě«, které je nepoznatelné. Positivní právní věda chce být stůj co stůj vědou empirickou na způsob věd přírodních. Odlučuje se tudíž vědomě od metafysiky a usiluje vytvořit »ryzí nauku právní«.

Stoupenci tak zvané normativní teorie právní vycházejí z přesvědčení, že nám nejsou dány »věci«, o nichž se dají získat určité a nutné poznatky, jak se domnívá řecká noetika, nýbrž že věc o sobě, tedy i »právo o sobě«, je nepoznatelné. Podle mínění Weyrova nemůže normativní teorie následkem svého zásadně relativistického postoje »uznávat řadu vznešených zásad, mezi nimi na prvním místě zásadu nějaké absolutní spravedlnosti, platné bez podmínek a předpokladů, spatřujíc v ní protiklady nebo tautologie.«¹²

Metoda ryzí nauky právní se projevuje snahou vyloučit všechno, co nepatří k předmětu označenému exaktně jako právo, a odlišit tak právní nauku od psychologie, ethiky a theologie. A jelikož úkol vědy nespočívá ve zjištění objektivní pravdy, nýbrž v úsilí nalézt nejúčelnější a nejekonomičtější vysvětlení skutečnosti pro orientaci člověka v životě, netřeba se tázat, co právo vskutku je, nýbrž stačí se dohodnout o tom, co chceme za právo pokládat a z toho odvodit právní normy. Nejvyšší právní norma je pouhý předpoklad, je to norma hypotetická, zřejmě nepoznatelná a nedokazatelná. Kdežto jiné právně-filosofické směry chtějící podat výměr práva si pomáhají fikcemi, nahrazuje normativní teorie fikci vědeckým předpokladem, slovem, metafysiku vědou. Právo je podle normativní teorie soubor norem odvoditelných a odvozených z hypotetické normy nejvyšší, stanovených zvláštními orgány, vyznačující se exekutivní mocí a určitou fakticitou.¹³

Z rámce relativismu nijak nevybočuje ani Englišova teorie myšlenkového řádu, podle níž je právo jen výrazem účelovosti pro soužití lidí v daných poměrech. (Dosud nevydaný spis Velká logika.)

Podle Engliše není absolutního dobra jako základu toho, co má být: dobro a právo se uskutečňuje jen účelově, tedy ve smyslu toho, co lidé

¹² František Weyr, *Theorie práva*. 1936, str. 18.

¹³ Vladimír Kubeš, *Právní filosofie XX. století*. Čs. akademický spolek Právnický, Brno, 1947, str. 51.

chtějí nebo co jest jim prospěšno. Mravní zákony nejsou dány předem, nýbrž vyvinuly se během tisíciletí jako nejúčelnější pořádek. Přirozené právo není a nebylo nic absolutního; každá mravní nebo právní norma má původ jen v účelu. Všechna účelnost jest pak relativní a tím jsou relativní i mravnost a právo, jakož i spravedlnost podle nich. Není tudíž absolutní spravedlnosti ani mravní, ani právní, a úkolem právní vědy není hledat spravedlnost.¹⁴

V názoru o tom, co je mravnost a právo, tedy o tom, co má být, lze v myšlení moderního člověka zjistit tyto prvky:

1. Dobro je to, co a) člověk cítí v nitru jako mravní povinnost (Kant), b) to, člověk jako dobro vědecky poznává (positivismus), c) to, co si člověk sám jako povinnost ukládá (existencialismus).

2. Právní řád je a) soubor čistě lidských norem a výraz lidského chtění (Stammler), b) soubor norem odvoditelných z hypotetické normy nejvyšší, která sama o sobě je nepoznatelná (theorie normativní), c) výraz účelovosti pro soužití lidí v daných poměrech (Engliš).

Idea absolutního dobra a idea spravedlnosti se zásadně odmítá jako pouhá filosofická nebo náboženská fikce. Jinými slovy: odpor proti jakékoliv ideji, tedy ideofobie.

Prohlášení ctihodné Boží služebnice Marie Terezie de Soubirau, zakladatelky Společnosti Panny Marie Pomocné, za blahosla- venou.

Na trvalou paměť — Nejsvětější srdce Ježíšovo vzdaluje od hříšných nástrah ty, které vyvoluje podle svého nevyzpytatelného úradku k tomu, aby ukázalo tomuto světu Boží moc. Chce je tak přivést k Bohu, nedopouští, aby zbloudili z bezpečné cesty víry, ba dokonce nechává je procházeti temnotami, aby dosáhli vrcholu ctnosti. Takové zvláštní milosti se dostalo milé Boží služebnici Marii Terezii de Soubirau. Narodila se 16. května 1834 ve francouzském městečku Castenaudauray u Carcassony. Pocházela ze starobylého urozeného rodu. Její rodiče vynikali zbožností podobně jako jejich předkové. S radostí přijali dítě a dobře je vychovávali. Od nejtútlejšího mládí projevovala jejich dcera ctnosti ve vysokém stupni. Ve třech letech onemocněla tyfem a zázračně se pozdravila v té chvíli, když dostala škapulíř Panny Marie. Jí projevovala zvláštní oddanost, zvláště když byla následujícího roku přijata do mariánské družiny. Rodiče ochotně a uctivě poslouchala. Všem ukazovala přívětivou tvář a laskavě se k nim chovala. Její nenadálé a pevné povolání k řeholnímu životu ukazovalo pečeť Božího působení. Oddávala se

¹⁴ Ibid. str. 132-149.

horlivě modlitbě, vzdalujíc se dětských rozverností. O její výchovu pečoval rovněž její strýc kanovník Louis de Soubirau, který se odebral do Castelnadaury, když jako generální vikář carcassonského biskupa odmítl biskupskou hodnost. Jsa obdařen kněžskými ctnostmi věnoval se jako ředitel společnosti dcer Panny Marie jejich výchově k zbožnosti a křesťanskému životu. Přičinil se o to, aby jeho neteř Marie vstoupila do ústavu této řeholní společnosti, který jí byl opravdovou školou ctností. Mezi chovankami vynikala obzvláštní laskavostí a vzornými mravy a ochotně jim pomáhala i radou. Mnoho z nich se snažilo ji následovat na cestě ctnosti. Ve dvanácti letech šla k prvnímu sv. přijímání se smýšlením malé světice. Prosila svátostného Krista, aby jí udělil řeholní povolání. Duch svatý ji ve svátosti biřmování obdařil heroickou trpělivostí. Čtrnáctiletá učinila slib čistoty, kterou zachovala bez poskvrny až do smrti. Tohoto slibu si nadmíru vážila. Po celý život se cvičila v askesi, takže tím podivuhodněji vynikala její panenská čistota. A tak se o ní osvědčila slova Apoštola: »Vy pak nejste v těle, nýbrž v duchu« (Řím. 8, 9). Měla velkou náklonnost k tomu, aby se zasvětila Bohu na Karmelu, s níž se světila v osmnácti letech svému strýci. Avšak ten byl toho názoru, že dívka by se hodila k tomu, aby založila bekynáž, podobnou belgickým bekynážím. Usilovala vši energií o to, aby poznala vůli Boží a po celoročním přemýšlení a po poradě s carcassonským biskupem se rozhodla podrobiti se Boží vůli a uposlechnout strýce. Ve dvaceti letech odešla se strýcem do Belgie, aby lépe poznala tamní bekynáže. V Gentu se důkladně seznámila s jejich způsobem života a řeholními pravidly. Když se vrátila do vlasti, usadila se v malém domku, pojmenovaném »Le Bon Secour«, který jí vystavěl strýc. Přes posměchy, překážky a nepochopení začala s několika družkami bekyňský život. Příkladného roku slavnostně založil a posvětil bekynáž carcassonský biskup a jmenoval Boží služebnici představenou. Ta byla oděna řeholním šatem a složila svaté sliby jako Marie Terezie. Jednadvacetiletá představená vedla své družky k zbožnosti a posilovala je v duševních zkouškách. Z živé lásky vzniklo dílo »La Préservation« (Ochrana) pro chudé a osiřelé dívky. Pro vzrůstající počet bekyň musela vystavět prostornější dům, který však byl zničen požárem, založeným od podlých a bezbožných nepřátel náboženství, kterým byly její úspěchy solí v očích. Oheň však ušetřil kapli, do níž pronikla Boží služebnice středem plamenů, aby zachránila svatostánek. Od ohně byly též uchráněny všechny sestry a chovanky bezpochyby na přímluvu Panny Marie, neboť se na ni obrátila se žhavou prosbou, když vhazovala její škapulíř do plamenů. Na památku toho zasvětila trojím slibem řeholním rodinu Panně Marii a zavedla smírnou adoraci k Nejsvětější Svátosti, v níž trávily výroční noc požáru. Později se oddávaly této adoraci každý měsíc a pak každou noc. Požárem zničená budova byla opravena velkým nákladem za přispění věřících.

Marie Terezie toužila po přísnějším životě, a když se poradila s car-

cassonským biskupem a s jesuitou P. Ginhacem, poznala, že je Boží vůle, aby dala společnosti novou ústavu, pravidla a sladké jméno Panny Marie. Sama sestavila pečlivě stanovy podle Konstituci Tovaryšstva Ježíšova, čímž projevila nevšední prozíravost. Její dílo schválil toulonský arcibiskup předběžně r. 1867 a definitivně r. 1869. Její rozvážnost se projevila zejména tehdy, když měla přeměnit bekynáž v řeholní kongregaci. Velkou statečnost osvědčila při zakládání a rozšiřování kongregace, která se nazývala po dvě léta »Sainte Marie du Bégeninage« a posléze Společnost Panny Marie Pomocné. Společnost usilovala o to, aby spojila kontemplativní život s činným v takovém poměru, aby vedla řeholnice k mravní dokonalosti a k užítku bližních. Toho se mělo dosáhnouti především denní i noční adorací v jednotlivých domech a každodenní recitací hodin k Nejsvětějšímu srdci. Mezi plodnými podniky této kongregace stojí za zmínku pomocné dílo pro nemocné a nuzné děti a výchova dívek, které se ocitaly v nejvyšším mravním nebezpečí při zaměstnání v městech. Řeholnice jim budovaly internáty s rodinným prostředím a věnovaly ohroženým dívkám všemožnou péči. Když byla několik měsíců nejvyšší představenou kongregace, přišla r. 1868 do Říma, kde jí vymohl P. Ginhac slyšení u našeho předchůdce blahé paměti Pia IX., který ústně schválil chvályhodný cíl této společnosti a přidal slova povzbuzení. Za několik dní ji potvrdil apoštolským listem, zaslaným 19. listopadu 1868 toulonskému arcibiskupovi, který ji takto chválí: »Blahopřejeme Vám, že u Vás vzkvétá tato společnost řeholnic, která vznikla nedávno v Castelnaudaury v carcassonské diecési, pomáhala účinně všem bližním a vzala si do svého štítu P. Marii Pomocnou. Největší radost však nám působí to, že obrátila svou pozornost především k dívkám, které vyžadují zvláštní péče pro tělesné vady nebo pro sociální postavení. K dívkám, které zbaveny duchovní orientace a vydělávající si vlastní prací živobytí v městech, jsou více vydány nebezpečím všeho druhu.« Náš předchůdce Lev XIII. potom r. 1891 schválil institut a jeho stanovy a Pius XI. potvrdil toto schválení r. 1924 v plném rozsahu. Když r. 1870 vypukla válka mezi Francouzy a Němci, Boží služebnice zanechala několik sester k opatrování řeholních domů a odebrala se sama s ostatními svěţenkami do Londýna. Pobyť v Anglii jí poskytl příležitost k heroickým činům, když řeholnice žily ve velké bídě. Příštího roku se po skončení války vrátila do Francie, otevřela opět všechny domy a založila mnoho nových.

Po tolika protivenstvích a zármutcích potkala ji z dopuštění Božího hrozná pohroma, která ji uvrhla do nejtěžší krise. Roku 1868 vstoupila do kongregace jakási žena pod řeholním jménem Marie Františka. Protože byla zralého věku, bystrá, zkušená a oslnivě výmluvná, byla po dvou letech povýšena k úřadu generální sekretářky. Když se vrátila se zakladatelkou z Anglie, usilovala o rychlé rozšíření řehole. Proti tomu se stavěla obezřelá služebnice Boží, již šlo především o upevnění kon-

gregace, o rozvoj duchovního života a o konsolidaci vnitřních problémů. Zanedlouho generální sekretářka prohlásila, že kongregaci hrozí zánik pro veliké dluhy, sama si přejíc, aby Boží služebnice byla zbavena vedoucího postavení. Odvážila se ji pomlouvat z pýchy, nezkušenosti a lenosti. Přesvědčila ostatní členky poradního sboru o tom, že všechnu tu pohromu zavinila Boží služebnice a dávala lstivě najevo, že jen ona sama může odvrátit zkázu. Marie Terezie, která již před dvaceti lety předpovídala budoucí neštěstí a vrcholné své obětování, ukázala svou zmužilost, když se na radu P. Ginhaca vzdala svého úřadu, považujíc tuto radu za vůli Boží. Nadřízený arcibiskup přijal její abdikaci, opomenuv bez zlého úmyslu svolati generální kapitolu a po několika dnech jmenoval novou představenou Marii Františku. Tehdy dosáhly u Boží služebnice vrcholu heroické ctnosti trpělivosti a statečnosti. Pomlouvána, zbavená živobyť, odtržena jako matka od svých dcer, pro něž vytrpěla tolik strastí, uchýlila se do nemocnice jménem Clermont-Ferrand k sestřím Božské lásky, kde pobyla sedm měsíců. Marně prosila o dovolení k návratu tu zločinnou a neúprosnou řeholnici, která k její žádosti odpovídala, že tomu brání sestry z poradního sboru, jimž ve skutečnosti namluvila, že Boží služebnice jest tělesně i duševně chorá a že nepomýšlí na návrat. Potom se pokusila o nový zlý čin, když chtěla přeložiti všechny sestry s ní nesouhlasící a řídící se zásadami své zakladatelky do Londýna a dáti jim za představenou Boží služebnici, aby tak nový dům odpadl od kongregace. Avšak ta dala přednost svému obětování před roztržkou. Když nemohla pro stáří a chudobu vstoupiti na Karmel ani do kongregace Navštívení, uchýlila se v Paříži do domu Matky lásky, kde zůstala skoro tři měsíce. Ze zakladatelky kongregace se stala novickou, úřad představené zaměnila za službu vrátné, v níž ukázala mnoho ctností. Ačkoliv trpěla tuberkulosou, nijak se nešetřila a nestěžovala si. Pomalu spěla k té duchovní smrti, která jí byla určena jako cesta k dokonalému sebeobětování a následování Krista. 7. června 1889 zesnula svatou smrtí. Tělo Boží služebnice bylo nejdříve uloženo na hřbitově Mont-Parnas, v kryptě sester sv. Michala. Později bylo přeneseno do hrobky sester Marie Pomocné.

Celý její život byl naplněn živými a podivuhodnými znaky svatosti. Víru, již se jí dostalo v rodině, živila četbou Písma sv., takže její život směřoval výhradně k Bohu. S pomocí naděje, kterou obsahovalo proslulé heslo rodiny de Soubirau: »Důvěřuj v Boha«, překonávala všechny strasti radostně až do konce života, kdy umírala se slovy: »Přijď, Pane Ježíši, přijď«. Vynikala láskou, která pocházela z jejího mystického spojení s božským Spasitelem, z něhož také vytryskla horlivost v následování jeho utrpení, v šíření jeho slávy, v péči o spásu duší a sebeobětování za hříchy. Z těchto zářivých božských ctností vzešly všechny jiné, jež se tak mnohokrát osvědčily a jichž heroický stupeň se jasněji ukázal po její smrti. Pověst o její svatosti vzrostla po smrti, když z Boží pro-

zřetelnosti vyšly najevo listivé úskoky, jichž se stala obětí. Sestry Společnosti Panny Marie Pomocné, která dle předpovědi Boží služebnice v době jednoho roku velmi vzrostla a znovu dosáhla své bývalé slávy, usilovaly o její beatifikaci. V Paříži a v Carcassonu byl zahájen řádným způsobem předběžný proces. 9. května 1924 dal náš předchůdce Pius XI. svolení k započetí vlastního řízení. Po vykonání všech soudních šetření a po skončení všech formalit, vydali jsme 8. srpna 1940 prohlášení o tom, že Marie Terezie de Soubirau dosáhla ctností v hrdinském stupni. Potom se přikročilo k zjištění zázraků, jež dle obecného mínění učinil Bůh na její přímluvu. Když se zjistila jejich pravost, vydali jsme dne 21. května téhož roku dekret o nezvratnosti dvou zázraků a schválili jsme další jednání. Nyní se mělo rozhodnouti již jen o tom, zda opravdu ji možno počítati mezi blažené nebešťany. Tuto otázku předložil dne 13. listopadu 1945 ve všeobecném shromáždění za naší přítomnosti vedoucí beatifikačního procesu náš ctihodný bratr kardinál Granito Pignatelli di Belmonte. Všichni přítomní kardinálové a preláti jednomyslně odpověděli kladně. My však jsme odložili rozhodnutí v této vážné záležitosti, protože jsme si chtěli vyprositi nebeské světlo a pomoc. Potom 9. listopadu jsme slavnostně ohlásili za přítomnosti příslušných kardinálů, že je možno přikročiti bez obtíží k beatifikaci Marie Terezie de Soubirau. Tímto listem splňujeme přání sester společnosti Panny Marie Pomocné a ze své apoštolské moci dovolujeme, aby Marie Terezie de Soubirau, zakladatelka této společnosti, byla napříště nazývána blahoslavenou, aby její tělesné ostatky byly vystaveny k veřejnému uctívání, nikoli však nošeny při prosebných slavnostech, a rovněž dovolujeme, aby byla malována na obrazech s gloriolou. Mimoto z téže moci dovolujeme, aby se slavily k její počtě hodinky a mše svatá s vlastními lekcemi a modlitbami, kterým jsme dali schválení. Toto poslední dovolení se však týká pouze diecése carcassonské, v níž se narodila a arcidiecése pařížské, v níž zemřela.

Ž I U O T

I Amerika učí

Chodívali jsme si pro vzory, iniciativu, pro to, co bychom mohli obdivovat, do Francie. V červnovém čísle *La vie spirituelle* je podrobný referát o Útulku Dorotky Dayové, žurnalistky a apoštolky dělnictva a jejích spolupracovníků a spolupracovnic, bl. Petra Maurina. Dayová je konvertitkou, která popsala svůj příchod do Církve v knize: *From Union Square to Rome*. V knize *House of hospitality* popisuje své dílo. Po své konverzi žila Dorotka klidně jako knihkupec, reportér, kuchařka v Hollywoodu, Floridě a New Yorku.

K novému posláni ji strhl pohled na »pochod hladu«, který uspořádali komunisté ve Washingtoně. Tři tisíce dělníků šlo o hladu a v zimě Amerikou. Měšťáctva a hlavně pravičácké žurnalistiky se zmocnila panika až hysterická. Pochod měl za účel vynutiti zákon podpory v nezaměstnanosti. Organisovali jej Karel Winther, předseda nezaměstnaných a 22letá Anna Brulack vedoucí syndikátu textilního dělnictva.

Průvod zahajovali námořníci a barevní. Program cesty byl: New York, Jersey City, Elisabeth Newyork,— New Brunswick, Trenton, Philadelphie, Chester, Wilmington, Baltimore, Washington. Až do Wilmingtonu vše minulo klidně. Zde je zastavila policie, používající slzotvorných plynů. Dva dny stály zástupy na krátkém pruhu silnice.

Dorotka píše při pohledu na tento zástup: Hle, chudí Kristovi! On byl jedním z nich. Zvolil si přátele a spolupracovníky mezi nimi. Ti lidé jsou přesvědčeni, že byli zrazeni křesťanstvím. Lidé dnes nejsou křesťany. Kdyby byli křesťany, tak by bylo nemožné toto divadlo. Neboť v očích Božích je jistě milejší tento pohled na tyto hladové ubožáky než na zástup křesťanů dobře živených, kteří si spokojeně sedí ve svých domech, třesoucích se před nebezpečím komunismu.

Tento pohled Dorotu hluboce dojal. Píše: »Cítila jsem s nimi, ale jako katolička jsem nemohla být komunistkou. Nemohla jsem se k nim připojit, ačkoliv jsem po tom toužila.«

Druhého dne, 8. prosince se rozhodla při vroucí účasti na mši sv. věnovati se zcela dělnické otázce.

Petr Maurin

Když se vrátila Dorotka do New Yorku, našla ve svém bytě divného človíčka, který se jí představil jako Petr Maurin. Měl na sobě vojenskou košili a kapsy kabátu plné brožur, tiskovin, knih, na nose polámané brejle. V její nepřítomnosti pokoušel se obrátiti její švakrovou Tessu která byla Španělkou a skalní komunistkou. Maurin četl její články v časopise America (vyd. jesuity) a v Commonveal (Obecné blaho.) Chtěl s ní se poraditi o sociální práci na obnově světa.

»Bez své vroucí modlitby,« píše Dorotka, »asi bych dále psala a nejednala.«

Maurin ztratil záhy rodiče. Probíjel se sám životem. Protloukl se celou Francií prodávaje čokoládu. V Paříži se seznámil s »extremisty«. Dostal se až do Kanady, kde byl sedlákem a potom tulákem. Pak pracoval v dolech, na tratích. Při tom všem studuje a chce všecky získat pro evangelium jako pro nejkrásnější princip nového uspořádání světa. Stává se »agitátorem«. Píše do různých novin a sám si rozmnožuje své články. Vede život dobrovolné chudoby. Spí v čekárnách a útulcích. 1932 je nádeníkem v táboře katolické mládeže. Přitom v neděli mluví veřejně k hloučkům i zástupům na Union Square.

Jeho snem je: poučovat lidi a proto založil deník pro dělníky a o děl-

nících a zároveň útulky a domy pomoci pro ně. Konečně polapil někoho, kdo chce vážně a účinně spolupracovat, Dorotu Dayovou. Poučuje ji, vychovává, až se konečně rozhodnou vydávat časopis: The catholic Worker. Sehnal 57 dolarů a vydává prvé číslo o osmi stranách v 2.500 exemplářích, k prvnímu květnu 1933. Tři mladíci prodávají prvé číslo. Jen jeden z nich to vydrží celý den. Bylo příliš mnoho dynamitu v prvním čísle. Při tom pracuje dále jako nádeník.

Zároveň byl uskutečněn v začátcích i druhý díl programu: Útulek pro nezaměstnané a opuštěné. Od druhého čísla se jím přihlásila také Dorotka - Westonová, děvče 21leté.

První dny přišli hned do útulku tyto zkrachované existence: Kanadčan, Litevec, židovský konvertita, bývalý policista, armenský uprchlík.

Po šesti měsících má časopis 20.000 odběratel a za šest let přesahuje 250 tisíc.

Útulek je vybudován a má 23 podobných zřízení. Jen dům v New Yorku poskytuje ráno tisíc snídaní.

Dorotka dělí svůj čas v modlitbu a službu Boží v bližních psaním a jednáním. Redakce je průchodným domem. I to je práce, vyslychat, zachycovat lidi a pomáhat jim.

Maurin dále při tom řeční, na bedně od cukru, kterou mu nezištně půjčuje kolega socialista. Později se zmůže na kovový stupeň, který nosí s sebou. Získal několik spolupracovníků k řečnění na ulici. Někteří lidé jí dávali rady, aby postavili deník na »hospodářskou základnu« nebo že jí seženou pomoc kapitálu. Dorotka s Petrem obojí odmítají. Nechtějí být podnikem, nýbrž hnutím.

Vždyť by se ti jejich příznivci brzo odvrátili od nich po politických článkách ve prospěch různých stávkujících. Ostatně po každém takovém článku jim vyrostli mnozí nepřátelé, odpadli přemnozí přátelé. Podniky, proti nimž hájili stávkující, organizují proti nim kampaň a podaří se jim posadit i placené články do katolických časopisů proti Cristian Worker. Jejich pomoci stávkujícím a nezaměstnaným se chápe teď i několik kněží, kteří káží jim a pomáhají jim hmotně.

Tato skupina začíná teď neúprosný boj proti práci dětí. I to je ještě dnes možné v Americe! A musejí podstoupit boj proti katolíkům, kteří vidí ve snaze přivést stát k tomuto zakročení jako zásah do svobody. Až tak daleko jde liberalismus, že by ohrozil největší svobody. Z některých míst jsou jim teď vráceny celé zásilky v neotevřených balících. Zdůrazňují velkou důležitost tohoto poučování lidí o dělnících a dělníků o evangelijních zásadách. Proto rozdávají čísla časopisů i na komunistických schůzích. Oceňují důležitost tohoto poučování jako komunisté, kteří všude před svým úspěchem psali, tiskli, vydávali a šířili své myšlenky za cenu největších obětí i svobody.

My katolíci jsme se už zařídili ve světě a ve své práci příliš po sousedsku, starousedlicky. Útulek má k dispozici zařízení i lidí k okamžité

pomoci opuštěným rodičkám, starcům, dětem, nemocným. Tito spolupracovníci se scházejí kolem ohromného kotlu se zeleninou, z něhož si každý nabere svou porci. Maurin tvrdí, že prý tak žil Don Bosco i vedoucí syndikátní internacionály.

Přitom dále píší a poučují. Neschvalují taktiku Ozanamovu, jenž přestal řečnit, když se začalo v hnutí jeho mnoho mluvit a věnoval se jen činné pomoci v Konferenci sv. Vincence. Maurinovou zásadou bylo udělat ze studentů dělníky a z dělníků studenty.

Dělníci pochopili dílo jako své a pomáhají bratřím ještě ubožejším drobnými almužnami ze svých hubených mezd.

Dílo se odporučilo svatému Josefu, patronu dělníků. Dorotka píše: »Dělníci opustili Církev. My jsme Církev a musíme je jít zase hledat. Apoštolové poznali Krista při lámání chleba. To je i dnes nejschůdnější cesta.« Proto rozdávají chleba. 13.000 za měsíc na jednom místě. Ale nespokojují se jen s almužnictvím. Pracují k tomu, aby se dostalo spravedlnosti. Jejich heslo je: Chceme všechno i sebe dát strádajícím bratřím, jen abychom našli účinný prostředek k pomoci. Neváhají ani před posvátným hněvem, aby jím naplnili své články, a řeči proti zlobě, která je tu a nechce uhnouti, protože hněv je podle sv. Tomáše správnou vášní před stojícím zlem! Dorotka dovede napsat: Práví bezbožci jsou ti, kteří nechtějí vidět Krista v potřebných.

Živí sebe a své spolupracovníky nejhlubším duchovním životem. Potírají mininismus, kterým se řídí a který hlásají i přemnozí křesťané a i někteří kněží. Dorotka si často opakuje větu Léona Bloya, že je jen jedna bolest, totiž ta, že nejsme svatí. Z této plnosti svatosti pak rozdávají a jí jsou puzeni všechno učiniti a všeho se odvážiti pro bratry a sestry odcizené Bohu, Kristu, jeho evangeliu a Církvi. Proto také jejich pomoc není čirým humanitářstvím, ani pouhou filantropií, nýbrž uskutečňováním svaté jednoty dětí Božích, království Božího.

Kdybychom byli všichni více křesťany, komunismus by se sám rozplynul.

Braitó

Katolický kněz

V době, kdy slova dostávají neurčitou náplň, kdy se množí a různé definice téže věci, je zajisté zapotřebí připomenouti si definici katolického kněze, která je stejně platná jak pro samotného velekněze v Římě, tak i pro kněze zapadlé vísky — »neboť povstanou nepraví Kristové a nepraví proroci, a budou činiti veliké zázraky a divy, takže by uvedli v blud, kdyby možno bylo i vyvolené.« (Mat. 24, 24.)

Nejstručnější definice kněze je: »Alter Christus«, t. j. druhý Kristus. To znamená, že věřící mohou od něho očekávat to, co očekávají od samotného Krista Pána, kterému se kněz propůjčuje, aby skrze něj rozvinul svoje vykupitelské dílo vztahující se na celé lidstvo bez rozdílu. »Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby...

spasen byl svět skrze něho.« (Jan 3, 16-17.) A Spasitel sám praví: »Až já budu povýšen od země, potáhnu všecko k sobě.« (Jan 12, 32.) Tím je odůvodněna i katolicita kněze, to jest jeho »všeobecnost«, a z ní prýstící naprosto stejná péče o děti Boží všech národů a všech dob. Tak zní i rozkaz Páně: »Jděte tedy a učte všechny národy... zachovávatí všecko, co jsem vám přikázal.« (Mat. 28, 19-20.)

I když plynou ze stejnorodosti kněze a věřících určité metodické výhody, přece jenom nesmíme zapomenoti též opaku: »Žádný prorok není příjemný ve své otčině:« (Luk. 4, 24.) Může dokonce nastati i okamžik, na příklad u sv. Vojtěcha, kdy při veškeré přirozené lásce a přibuznosti musí poslechnouti pokynů svého mistra: »A kde vás nepřijmou a neposlechnou řečí vašich, tu vycházejíce z domu nebo města, střeďte prach s nohou svých.« (Mat. 10, 14.)

Jako — Alter Christus — je kněz vyslancem Božím u vědomí slov Spasitelových: »Jako mě poslal Otec, i já posílám vás,« (Jan 20, 21.) a přísluší jemu tímto všechna práva a všechny povinnosti vyslance království, jež není z tohoto světa. Je to v první řadě exteritorialita. Je velmi smutným zjevem, že kněz nemá v praxi této exteritoriality, ani ve svém vyslanectví, jímž jest chrám a hřbitov, aniž pak pro svůj byt a svou vlastní osobu, zatím co sebemenší vyslanectví tohoto světa žárlivě střeží svých práv, a i s druhé strany je dbáno, aby tato práva nebyla porušena. Vyjádřením této exteritoriality bylo ve středověku právo asyly, které příslušelo nejen chrámům, ale i klášterům a nemocnicím církevním, jakož i bytům biskupů a farářů. Codex juris canonici vyhrazuje si toto právo asyly pro chrám ještě dnes (Can. 1179), považuje místa posvátná za vyňatá z moci světské (Can. 1160), a porušení jejich má za svatokrádež. Imunita kněze je požadována can. 121 a jeho vynětí ze soudnictví civilního, can. 120, i když v mnohých konkordátech jsou značné ústupky.

»Každý velekněz, jsa brán z lidí, ustanovuje se pro lidi ve věcech, které se vztahují k Bohu, aby přinášel dary a oběti za hříchy.« (Žid. 5, 1.) To ovšem platí pro každého kněze, stejně tak jako námět daný pro jeho kázání svatým Pavlem: »Hlásáme Krista ukřižovaného« (I Kor. 1, 23), t. j. nutnost hlásati evangelium, nic více a nic méně. Vyhraněná tato povinnost je tak závažná, že vynutila na apoštolu národů slova: »Běda mně, nebudu-li hlásati evangelium.« (I Kor. 9, 16.) Plní-li ovšem věrně toto svoje poslání má moc, kterou mu jedině může dáti Bůh, která umožnila Pavlovi říci: »I kdyby anděl s nebe hlásal vám jiné evangelium než my jsme hlásali vám, budiž proklet,« (Gal. I. 8.) tím více, že Spasitel praví: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« (Luk. 10, 16.) Takto stojí kněz před námi jako »služebník Kristův a správce tajemství Božích«, (I Kor. 4, 1.) ano stojí zde před námi jako Kristus sám, kterého zastupuje.

Čeho se obávají?

Mezinárodní tisková agentura KIPA přinesla nedávno tuto zprávu: »Státní zástupce jugoslávský povolal k sobě kněze, kteří zůstali v dja-kovském biskupství ještě na svobodě, a oznámil jim zakázaná themata kázání. Podle státního zástupce jsou zakázána všechna kázání, která jed-nají o atheismu, která se zabývají nepokojem nevěrců, která mají za předmět páté přikázání, Jobovu trpělivost, boj archanděla Michaela s Luciferem, manželství jako svátost.«

Není pochyby, že tato zpráva je velmi zajímavá. Ne proto, že byl tento zákaz dán v Jugoslavii, nýbrž proto, že byl vůbec dán. Psychologa tu zajímají dvě věci: předně proč ještě dnes někdo pokračuje v takovýchto zákazech, když zkušenosti, které na tomto poli učinili nacisté, se ukázaly zcela marnými. Hlavně však, odkud prýští strach u nevěrců a materia-listů před kázáním na uvedená themata. Zákazy se dávají zpravidla proto, aby se nestalo něco, čeho se člověk bojí. Chceme-li dosáhnout pozitivních výsledků, dáváme příkazy. Čeho se tedy možno obávat z ká-zání o atheismu nebo o nepokoji, který pociťuje člověk nevěřící? Co může způsobit kázání o pátém přikázání nebo o svátosti manželství? Zdá se mi, že takováto kázání mohou nanejvýš podpořit víru posluchačů nebo posílit jejich mravní život. A to je jistě něco dobrého pro jedince i pro stát. Či snad jde jen o to, aby se něco zakazovalo? Najdou se sice v dě-jinách i takové případy, ale je možno myslet na něco takového ve XX. století? A pak to už by nešlo o strach. Ze zprávy se však dá soudit jen na strach jako na pohnutku tohoto zákazu, protože jinak by se to stalo pouhým prohlášením v úředním listě. Jestliže však byli předvoláni ti, kterých se tento zákaz přímo týkal, je to známkou, že jde o něco velmi vážného, a takovýto vážný zákaz lze vysvětlit jen strachem. Co je však příčinou tohoto strachu nelze opravdu vyzkoumat, ať se lidský mozek namáhá jak chce. A tak nám nezbývá než konstatovat tuto sku-tečnost a doufat, že historie nám to poví. am

Nad Spisarovou Věroukou církve československé

Edice Blahoslav vydala II. díl Spisarovy Věrouky v duchu církve čes-koslovenské. Obsah tohoto II. dílu je vyjádřen slovy Bůh Posvětitel neboli Sjednotitel. (O I. díle jsme psali r. 1942, str. 232 d.) Jsou to otázky o milosti, o církvi, o svátostech a o posledních věcech člověka. Většina místa je věnována jakýmsi dějinám theologie a kritice katolické víry a bohovědy, z čehož vyplyne vždy jako resultát současný názor církve československé. Není možno se zabývat všemi podrobnostmi, nepřesnostmi a nesprávnostmi po stránce historické a theologické stejně jako nelze reagovat na názory autorovy v jednotlivostech. Předpokládalo by to nap-sání knihy větší než je jeho. Chtěl bych jen několik slovy shrnout dojem, který má čtenář po přečtení této knihy.

První, co napadne člověku při četbě, je otázka, proč se tato kniha vlastně jmenuje Věrouka, když autor se všemožně snaží vymítnout z thesís, které přijímá, všechno, co vyžaduje víru. Existence Boha, existence nesmrtelné duše, vztah člověka k Bohu, nějaká odplata po smrti, když je duše nesmrtelná, to jsou věci, ke kterým dospívá i rozum, k jejich přijetí nutně netřeba víry. A pak, je-li zjevení zbaveno nadpřirozeného charakteru, komu věříme, věříme-li vůbec? Jaká pak tedy věrouka, když jde o pravdy, které nepřesahují pouhý lidský rozum? Dosud jsme byli zvyklí zařazovat do oblasti víry ty pravdy, které jsou nad pouhý rozum, nebo, jak pravíme, víra začíná tam, kde končí rozum. Vlastním předmětem víry a proto i věrouky mohou být jen pravdy zjevené, přesahující rozum. Jestliže jich však není, pak není ani věrouky.

Nemohu si pomoci, ale Spisarova Věrouka dělá dojem knihy, jednající o pouhém přirozeném náboženství v pojetí Masarykově. Nevím opravdu, co tu vlastně zůstalo z křesťanství, když podstatný přínos křesťanství byl odmítnut. Jakmile popřeme platnost křesťanského učení o dědičném hříchu, o božství Kristově, o jeho vykupitelském díle, pak se ztrácí také křesťanský smysl milosti a svátosti se stanou prázdny slovy. A tak je tomu ve Spisarově Věrouce. Milost je chápána jen jako jakákoliv pomoc Boží člověku nebo spíše jen jako »osobní vztah Boha k člověku« (40) nebo jako »vůle Boží, z níž jsme a z níž máme vše, co jsme a co máme dobrého« (40). Nový Zákon však ví o milosti mnohem více, protože jeho zjevení je především zjevení milosti. O milosti jako pouhém vztahu závislosti však věděl už Aristoteles. — O svátostech se dovídáme, že jsou to »náboženské úkony, zavedené obyčejem prvokřesťanským ve jménu evangelia Ježíšova« (148). Tak definoval svátosti Farský. »Podstatou úkonu svátostného jest duchovní zážitek přijímajícího« (149). Svátosti jsou tedy pouhé symboly. Nevím, proč je jich pouze sedm, když jsou to pouhé náboženské úkony, které mají působit jistý duchovní zážitek. Takovýchto úkonů může být přece libovolné množství. Stejná myšlenka nám napadne, když čteme jinou definici svátostí: »Posvátné úkony, kterými se povznášejí věřící, aby se při různých okolnostech životních sjednocovali s Bohem v duchu Ježíšově« (149). Podle toho je tedy i modlitba, náboženský zpěv a kterýkoliv náboženský obřad svátostí. Jestliže je jich sedm, pak snad jen proto, že katolická církev má sedm svátostí. V kritice Písma a církevních dějin jde autor tak daleko, že píše: »Kdy byl zaveden křest v křesťanské církvi, to jest v první obci křesťanské, o tom nemáme jistých a zaručených zpráv« (155). Tuto větu uvádím jako ukázkou, kam až může jít snaha stavět se kriticky stůj co stůj ke všemu.

Při tom autor stále tvrdí, že »církev československá v budování svého náboženského učení jde až k zakladateli křesťanství, k Ježíši Kristu, ne k jeho slovům, nýbrž k jeho duchu, jak se nám zachoval v Písmě a tradici, v podání středověkém i domácím« (39, 40). Podle toho chce být tedy Spisar křesťanštější než křesťané, kteří se podle něho odchýlili od

ducha Kristova. Chce tedy podávat autentického ducha Kristova, i když odmítá přitom jeho slova. Duch je přece více než slova, protože slova mohou být nepřesná, mohou být špatně chápána. Jemu jde o to, aby reprodukoval Kristova ducha v celé jeho velikosti a kráse. Patrně je přesvědčen, že rozumí Kristovu duchu lépe než mu rozuměli jeho učedníci. Než to je vedlejší. Srovnajte si však s předchozím tvrzením to, co praví na str. 152: »Církev československá u vědomí, že stará církevní nauka náboženská a křesťanská... je v mnohých bodech cizí dnešnímu myšlení, ne že by na jejím dně nebylo ohlasu Ježíšova evangelia, nýbrž že je budována a formulována na podkladě jiných způsobů myšlení a mluvy, než jak myslí a vyjadřuje se člověk dneška, podrobila tuto starou církevní teologii revisi.« Materialističtí evolucionisté dnes také hlásají, že pravda je relativní a proto, co dříve bylo pravdou, není jí dnes, a dnešní pravda nebude pravdou zítřka. Víme sice, že mnoho věcí se mění, ale Boží zjevení zůstane Božím zjevením a jeho obsah je neměnitelný a platný pro všechny doby, ať je člověkem přijímán nebo odmítán. Bůh se nemění a proto ani to, co o sobě a svém životě řekl.

Nepochybujeme, že si dal autor s touto kompilací hodně práce. Uznali bychom však její klad jen v tom případě, kdyby bylo kladem odstranění všeho nadpřirozeného z křesťanství. My jsme však přesvědčeni zcela naopak, že nadpřirozené je vlastní sféra křesťanství, a proto Spisarova Věrouka se nám jeví jako soustavné popírání křesťanství. Snad právě na tyto věci myslel prezident Beneš, když ve svém proslovu reprezentantům církve československé pravil při audienci 23. ledna letošního roku: »Nepůjde u vás nyní již tak o činnost extensivní a bojovnou, nýbrž musíte... si vypracovat přesnou doktrinu, pokračovat na celé theologické základně a vůbec na celé svoji ideologii.« Tuto myšlenku, že totiž mají pracovat »ke zdokonalení doktriny a k upevnění naprosto přesnému formulování celého náboženského a církevního myšlení«, zdůraznil ještě jednou ve svém proslovu (viz Svobodné noviny 27. I. 47), protože si pravděpodobně uvědomil nejasnost a duchovní bídu oficiálního učení církve československé. Po přečtení Spisarovy Věrouky slijí se všechny pocity, které člověkem probíhaly během četby v jeden jediný, totiž ve velký smutek, že totiž milion českých duší se sytí touto ubohou duchovní stravou, tímto »křesťanstvím« zcela odkřesťaněným.

Dacík

Křesťanství svobodné či orthodoxní?

Český zápas, oficiální orgán náboženské společnosti československé XXX. č. 12) přináší pod titulkem: »Co je orthodoxie?« duchaplný článek z pera Dra Z. Trtíka, ředitele semináře CČS.

Autor vychází z předpokladu, že křesťanství filosoficky chudé podlelehlo řecké filosofii a jejímu pojetí pravdy a tím bylo přetvořeno ve svých nehlubších základech. Spekulace o Bohu, autorita nezměnitelného dogmatu, rozumové uznávání dogmat zatlačily pak živé společenství

s Bohem (!). Tak vznikla orthodoxie, která je autorovi výrazem hluboké krise křesťanství od jeho vstupu na půdu pohanskou. Duchovní zkušenost a její niterné síly žijí — podle autorovy hypotézy — pod smrtelným krunýřem orthodoxie dále, ale brzy následuje rozklad církve a hluboký odklon nové doby od křesťanství, které již nemělo síly přetvořit všechny život evropského lidstva.

Autor pokračuje: »Po stránce obsahové mělo spojení křesťanství s řeckým pojetím pravdy za následek dogma o božství Ježíše Krista, o dvou přirozenostech (lidské a božské) v něm a dogma o Trojici. Křesťanská zkušenost o Ježíši jako slovu Božím, jímž se nám otvírá obecenství s Bohem, byla přetvořena předmětným pojetím Boha. Dogmatem o vtělení Boha v Ježíšovi je Bůh obrácen ve skutečnost předmětnou... Také duch Boží, žijící výhradně v nepředmětném osobním obecenství mezi Bohem a člověkem byl proměněn v předmětnou třetí božskou osobu. Bůh Otec je předmět, Bůh Syn je předmět a Bůh Duch svatý je také předmět. Mimo to znamená dogma trojičné rozbití dokonalé jednoty Boží osobnosti. V nauce o večeři Páně se šíří přesvědčení, že Kristus je přítomen při večeři Páně předmětně. Z Ježíše Krista jako syna Božího ve smyslu duchovním a mravním se stává syn Boží ve smyslu tělesném a podstatném. Toto přetvoření Ježíše filosofickým myšlením řeckým se hlásí již v evangelních legendách o jeho zázračném početí a zrození« — tak docela vážně tvrdí racionalistický myslitel ČČS.

Svobodné křesťanství, jak soudí též ideový vůdce ČČS, prof. Alois Spisar, je křesťanství nedogmatické, necírkevní. Vychází z předpokladu, že Ježíš zachytil a vyjádřil Boží zjevení ve své náboženské zkušenosti způsobem a formou, myšlenkami a slovy své doby, svého okolí. Toto zjevení Boží ve své náboženské zkušenosti halil, odíval v myšlenky, pojmy a slova svých posluchačů. A svobodní křesťané v duchu vývoje a pokroku mají povinnost Boží zjevení dané skrze Ježíše Krista, vyjadřovat a vysvětlovat takovým způsobem a formami, aby bylo člověku dneška srozumitelné a pochopitelné, aby je pak mohl snáze přijati. Úkolem svobodného křesťanství je získat novodobého člověka pro Krista a skrze Krista pro Boha. Je svobodné v tom, že není vázáno církevním učením formulovaným v minulosti a že má, ba musí formulovati učení křesťanské vždy znovu, když stará formulace nevyhovuje a znemožňuje chápání podstaty díla Ježíšova. Tudíž je vývoj ve formulaci dogmat.

»Orthodoxie musí být obsahově (!) opravena novou theologií, která by neodporovala vědě, než skutečným překonáním orthodoxie je teprve opravdu osobní obecenství, které jde ruku v ruce s poznáním nepředmětné povahy osobnosti Boží i lidské... Proti orthodoxii nutno postaviti nikoliv spekulaci, teorii a filosofii, nýbrž náboženskou zkušenost, která záleží v osobním vztahu a obecenství člověka k Bohu, který není nikdy předmětně On, nýbrž věčné a nepředmětné Ty každého já (!).« Takové jsou úvahy svobodných křesťanů československých.

Gilberth Keith Chesterton by nazval tyto vývody »zdivočením rozumu« a »sebevraždou myšlení« v oblasti nadpřirozených skutečností.

Již první předpoklad, že orthodoxní křesťanství je produktem helenistické filosofie, je mylný a neodpovídá skutečnosti. Trtíkovu hypotetu vyvracejí jasně dějiny. Arény, kde umíralo tisíce křesťanů, svědků víry Kristovy (martyres) jsou nejpádnějším důkazem, že orthodoxní křesťanství nikdy nebylo produktem tehdejší kultury ani helenistické filosofie. Protikřesťanský literární boj tehdejších filosofů svědčí o pravém opaku. Mučedníci křesťanští umírali za víru v Ježíše Boha. Ježíš Nazaretský již svou osobností a učením nese ráz něčeho transcendentního, ojedinělého, nadpřirozeného. Nebyl jen Synem Božím ve smyslu mravním, jenž nejdokonaleji z lidí dovedl vyjádřiti své náboženské zážitky a zkušenosti, nýbrž pravým Synem Božím — soupodstatným s Otcem, který přinášel lidstvu pravdy svého Otce. Výslovně prohlašuje: »Jako mne poslal Otec i já posílám vás« (Jan, 20, 21). Jeho zjevení není něco subjektivního, vyvěrajícího z podvědomí, z nitra prorokova, nýbrž locutio Dei ad homines. Kristus přináší lidstvu nauku Otcovu. Zjevené pravdy jsou nepochopitelné rozumu lidskému, protože se hlavně týkají vnitřního života Božího a ekonomie Boží stran lidské spásy. Lidský duch nedovede pochopiti tajemství Boží v tomto životě (status viae). Přes to s nimi souhlasí, nikoliv pro jejich vnitřní patrnost, nýbrž pro autoritu zjevujícího Boha. Tudíž zjevení se člověku dostává ab extra, to jest zvenčí, shůry, od Boha. Nevyvěrá z nitra lidského, nebo z nějaké náboženské zkušenosti jednotlivcovy. Rozum přijímá pravdy Božího zjevení, nepochopitelná tajemství, na rozkaz vůle posílené milostí Boží pro svědectví zjevujícího. Takový je úkon pravé křesťanské víry. Možno připustiti jakousi oběť se strany lidského rozumu, než dlužno zdůrazniti, že tajemství není ničím proti rozumu (kontradiktorického), ale je to realita. Rozum pokorně a právem se sklání před skutečnostmi, byť by mu byly nepochopitelnými a tajuplnými. Proto víra je záslužná a hodna odměny v životě věčném podle slov Páně: »Kdo uvěří, . . . spasen bude; kdo neuvěří, bude zavržen« (Mk 16, 16).

Pravdy zjevené Bohočlověkem jsou lidstvu předkládány podle vůle Ježíše Krista v Církvi. Tato duchovní společnost Kristova je obdařena neomylností. Učitelství úřad církevní uchovává poklad zjevených pravd Božích a s pomocí Ducha svatého je neomylně vykládá lidstvu; tudíž nemůže nic podstatného k pokladu zjevení ani přidati ani z něho ubratí. Je přirozené, že zjevená pravda musí býti pro věřící slovně formulována a to se děje v dogmatech. Články víry jsou formulovány nejčastěji v mrtvém jazyku latinském a není vývoje dogmat v tom smyslu, že by obsah článků víry bylo možno přizpůsobiti současným myšlenkovým prouděním nebo ve prospěch lidské vědy. Vývojová theorie není skutečností absolutně dokázanou a její aplikování v oboru náboženském právem nazývá bystrý Chesterton »posedlostí vývojovým šílenstvím«. Dů-

sledně myslící člověk buď se stane orthodoxním křesťanem, to jest katolíkem nebo nevěrcem. Tertium non datur. Přemýšlející duch rozumovou úvahou přichází k přirozenému poznání existence Boží a fakta zjevení. To jest přirozeným světlem svého rozumu poznává, že Bůh jest vševědoucí a pravdomluvný a z dějin se dovídá, že Bůh k lidstvu promluvil, nejdokonaleji prostřednictvím svého syna Ježíše Krista. Nyní je postaven myslící člověk tváří v tvář autoritě Boha, který se nemůže mýlit ani člověka klamati. Jeho zjevené pravdy tudíž, byť to byla rozumu nepochopitelná tajemství (Trojice, Inkarnace, Eucharistie, atd.) rozumem přijímá nikoliv pro jejich vnitřní patrnost, nýbrž protože je zjevil Bůh. Úkon víry křesťanské není tedy nerozumný, naopak vrcholně důstojný člověka jakožto tvora a dítko Božího; vždyť Bohu sloužiti znamená kralovati. Taková je cesta rozumového postupu u pravověrného křesťana.

Svobodné křesťanství postupuje zcela jiným způsobem. Jest vlastně jednostranným zúžením pohledu na podstatu křesťanství. Opěvaná náboženská zkušenost, z níž vychází a na níž staví svobodné křesťanství je katastrofálním myšlenkovým omylem. Již modernisté popírali, že zjevení bylo skončeno posledním apoštolem a tvrdili, že dogmata nejsou pravdami Božími, nýbrž lidskými výklady různých faktů náboženských, a proto byli odsouzeni dekretem Pia X. Lamentabili (Dz 2021-2023). Podobně zasluhují odsouzení i svobodní křesťané. Neboť i oni nehledají zjevení mimo sebe, ab extra u Boha, nýbrž usilují nalézt náboženství a zjevení v nitru, v jakémsi podvědomí člověka. Víra svobodných křesťanů záleží v jakémsi pocitu potřeby něčeho božského. Pro ně počátkem zjevení je náboženský pocit ve vědomí každého jednotlivce. Bůh je pak nejen předmětem, ale i zároveň příčinou niterného zjevení. Náboženská zkušenost je prohlašována všeobecným pravidlem, je stavěna jako plně rovnocenná zjevení a často je s ním zaměňována. Proto právem Pius X. v encyklice Pascendi Dominici gregis (Dz 2072) prohlašuje za kořen těchto bludů zaměňování náboženské zkušenosti a zjevení («conscientiae et revelationis promiscua significatio»).

Svobodné křesťanství je, podobně jako byl modernismus, souhrnem všech heresí. Je neschopno pojmuti orthodoxii v celé její vyvážené stavbě. Řítí se až do krajností za líbivou, ale nesprávnou ideou náboženské zkušenosti a k vůli ní dovede pohřbiti ostatní správné ideje křesťanské.

I sám protestantský theolog, známý profesor Husovy evangelické fakulty v Praze, Dr. Josef Hromádka, nazývá ilusí tvrzení CČS, že náboženská zkušenost je Božím zjevením a že v náboženských zážitcích se člověk setkává se samou skutečností Boha. Píše doslovně v »Křesťanské revui« (roč. II. str. 7.): »Je to omyl myšlenkový, neboť problém theologie a náboženského myšlení je problém Boha a nikoliv lidských zážitků a náboženských zkušeností«.

A konečně náboženská zkušenost, zakoušení Boha v nitru není ani

možné bez předchozího poznání. Tedy orthodoxie musí být před jakoukoli zkušeností náboženskou. Duchovní strom křesťanství ponese ovoce jen tehdy, bude-li mít zdravé kořeny orthodoxie.

Hledání Boha i u novodobého člověka musí se dít po rozumné cestě orthodoxie, nikoli cestou náboženské zkušenosti, jak chtějí svobodní křesťané. Jedině orthodoxie se zabrání nežádoucímu »zdivočení rozumu« v oblasti nadpřirozených skutečností.

Dr Josef Kubalík

»Církev je vinna«

V poslední době je možno pozorovati rozmáhání podivného zlovyku obviňovat povšechně a neurčitě Církev z chyb nebo omylů, jichž se dopouštějí jednotlivci. A setkáváme se s tím ne snad u nevzdělaných nebo lhostejných katolíků, nýbrž i u vzdělců, ba i u vynikajících katolických autorů.

Tak jsme mohli číst ve vynikajícím anglickém katolickém týdeníku Tablet tvrzení, že Církev je vinna úpadkem církevního umění. A tak jsme mohli číst třeba u Bernanose v jeho knize *La France contre les robots* výtku, že »ve všem, co se týká války, má Církev stále více tendenci přičítat na účet kolektiva všechno, co nemůže ani schvalovat ani zavrhat,« čímž se nakonec dospívá k »podporování prestyže totalitních idejí.«

Tento zlovyk není snesitelný ani u nekatolíků, kteří nemají obyčejně ani v nejmenší poněti o tom, co je vskutku podstatou Církve; tím méně je snesitelný u katolíků, kteří mají být poučeni. Je tedy třeba si o tom říci několik slov.

Podivnost tohoto zlovyku je hlavně v jeho naprosté nerozumnosti. I prostý člověk pochopí snadno, že je nerozumné přičítat jakémukoli společenství nahodilou chybu, které se dopouští její jednotlivý člen, zejména jestliže se tím prohřešuje proti výslovnému řádu společenství. Když nezvedený synáček pana Nováka rozbije někomu okno, pochopí každý, že to byl jeho soukromý podnik a že okno rozbil on a ne celá početná rodina pana Nováka. Nanejvýš mohou rozšafní sousedé uvažovat o tom, zdali nemají rodiče nepřímou vinu na rozbití okna proto, že snad svého syna špatně vychovali; ale jistě ani tehdy nebudou tvrdit, že vinu na rozbitém okně má celá rodina i se všemi dětmi, jež ještě ani třeba nevědí, že je možno rozbít okno kamenem. A podobně, kdyby třeba nájemník z přízemí někoho zavraždil, jistě nebudou obyvatelé ulice obviňovat z té vraždy obyvatele prvního patra. Aspoň ne v křesťanské zemi; kdyby se to stalo v Číně za vlády císařů, pak by ovšem bylo docela dobře možno, že za tu vraždu by byli zavřeni a souzeni nejen všichni obyvatelé domu, nýbrž i všichni sousedé zleva i zprava — podobně jako za okupace Němci pokutovali za nějakou sabotáž obyvatele celé ulice nebo celé čtvrti. Ale v normální civilisované společnosti, jež vyrostla z křesťan-

ských základů, je takové totalitní pojmání viny a trestu nemožné. Nuže, platí-li to o přirozených formách společnosti, jak by to nemělo platit i o nadpřirozeném společenství Církve?

Musí to o něm platit vskutku více než o čemkoli jiném. Vždyť Církev je mnohem dokonalejší společnost než jakákoli společnost pouze přirozená. Žádná jiná viditelná společnost nemá přívlastky nadpřirozenosti, neporušitelnosti a neomylnosti. Žádné jiné společenství není tak dokonalou jednotou jako Církev, jež je »společnost lidí přivtělených ke Kristu, vedená z Kristovy moci a Kristova pověření svrchovanou hierarchickou autoritou, jedním učením a svátostnými milostmi k spasení.« (Braitó, Církev.) Je to společnost, jež zahrnuje nejen vnitřní život milosti, nýbrž i vnější hierarchické uspořádání v jednotu jediného mystického těla Kristova. O tomto úžasném spojení, zahrnujícím dokonale všechny roviny skutečnosti, není možno mluvit jinak než s láskou a úctou, jestliže si jsme jen trochu vědomi jeho velikosti. A užíváme-li tedy pro ně názvu Církve, je samozřejmé, že nesmíme s tímto slovem zacházet neuváženě a užívat ho tam, kde nejde o Církev v tomto plném významu, nýbrž jen o věci nahodilé nebo částečné. Církev, to není farář X. ani kanovník Y, ani ta či ona diecése, konsistoř, farnost, náboženský spolek; proto se nemá mluvit o Církvi tam, kde jde jen o takové skupiny nebo jednotlivce — zejména tehdy ne, když jde o projevy libovůle, omezenosti či slabosti zcela soukromé a necírkevní. Kde jde o věci chvályhodné, tam lze ovšem mluvit vždycky o Církvi, protože bez milostí prostředkovaných Církví není nic dobrého ať v kterékoli oblasti náboženského života; ale nedostatky lze přičítat jen jednotlivcům nebo skupinám, protože ty nedostatky vyplývají jen z jejich neschopnosti využít prostředků, jež jim Církev poskytuje.

Zrovna tak jako neříkáme, že nemoc náleží k tělu, ačkoli je v těle a tělo jí trpí, neříkejme ani, že Církev jakožto Církev chybuje, jestliže chybuje některý její úd. To, co je špatného, nepochází přece z Církve, nýbrž to vniká do ní zvenčí, z chaosu porušení; není to dílo pastýře, nýbrž dílo vlka vrážejícího do ovčince; není to vina obilí, nýbrž vina koukolu. Nebo snad může síť víry za to, že zahrnuje ryby dobré i špatné?

Totalismus je jistě nejvtíravější a nejsvůdnější neřest naší doby a je tedy třeba se proti němu zvláště bedlivě střežit. Ale co jiného je to mluvení o vinách Církve než jedna z méně zjevných, kryptických či maskovaných forem totalismu? Dovedu si představit, že by někdo z jejich zastánců přišel s filosofickou námitkou, že celek je přece takový, jaké jsou jeho části, a že tedy Církev je taková, jaké jsou její údy. I takový závěr by byl zase jen projevem totalismu, přestože předpoklad je správný. Ano, celek je takový, jaké jsou jeho části — potud, pokud jsou skutečně jeho částmi, to jest pokud mají k celku nějaký pozitivní vztah celkovitý; stejně však platí, že věc, která je částí nějakého celku, může mít činnost, jež nenáleží celku, zrovna jako celek zase může mít činnost, kte-

rou nemá sama o sobě žádná jeho část. Voják je jistě částí vojska — a částí velmi přísně vázanou, přesto však může provádět mnoho úkonů, jež nemají s vojskem nic společného, stejně jako si voják nemůže přisvojovat úkony, jež může vojsko vykonávat jen jako celek. Člověk je tvor svobodný a nemůže být nikdy obsažen v celku tak totálně jako třeba atomy v kusu železa. Je částí celku svobodně; může z něho vybočit svou činností, i když takové vybočení, je-li negativní, není vždycky předností, nýbrž spíše nedokonalostí jeho užívání svobody. Ale to vybočení z celku nemůže být samozřejmě bráno jako znak jeho spojení s celkem; to by bylo možno jen tehdy, kdyby něco takového bylo dáno v samé povaze celku. Církev však je společnost dokonalá. Jestliže tedy se nějaký člen odchyluje od Církve, jak může být tato úchylna brána jako něco, co je třeba přičítat Církvi? Jistě se tu nemůže mluvit o vině Církve o nic více, než se může mluvit o vině nájemníka z pátého patra na vraždě, kterou bez jeho vědomí spáchal nájemník v přízemí.

Timotheus Vodička

Apoštolským ustanovením povyšují se světská řádová sdružení na úroveň církevních řádů a kongregací

Svatá stolice vydala 14. března apoštolské ustanovení, zmocňující biskupy k uznání světských řádových sdružení, jako nový způsob uskutečnění křesťanské dokonalosti, na úroveň církevních řádů a kongregací. Toto ustanovení, »Provida Mater Ecclesia«, které bude mezníkem v dějinách Církve, zahajuje předmluvou o stanovisku Církve vůči různým způsobům uskutečňujícím křesťanskou dokonalost a pokračuje výkladem pohnutek, které přiměly svatého Otce uznati moderní zřízení, kterými jsou světská řádová sdružení a dáti jim kanonický řád; posléze vyhlašuje zákon, kterým budou tato sdružení vedena.

Dle tohoto pontifikálního dokumentu jsou míněny světskými řádovými sdruženími duchovenské nebo laické společnosti, jejichž členové, i když zůstanou ve veřejném životě, zasvětili svůj život vytváření osobní dokonalosti a zásadám apoštolátu a řídí se dle určitého řádu příkazy evangelia. Tato sdružení nebudou podrobena veřejným tradičním příkazům církevním, ani většina jejich členů závazku společného života; budou však nicméně podrobena pravidlům církevní kongregace a budou se řídit zvláštním řádem, schváleným Svatou stolicí.

Nezbytné podmínky, nutné k schválení světských řádových sdružení církevní autoritou, jsou tyto: 1. ustanovení pravidel (světskými řádovými sdruženími), předpokládající výcvik ve zbožnosti a tradičním umrtvování vytvářením křesťanské dokonalosti; 2. slib členů zůstatí věrný třem osobním příkazům: dokonalé čistotě, poslušnosti a chudobě (tyto dva poslední příkazy podle pravidel, ustanovených statutem řádových sdružení); 3. věčné, nebo dočasné spojení (avšak obnovitelné) členů se sdruženími; 4. založení domů, kde budou sídliti předsta-

vení, stoupenci po dobu jejich výcviku, staří, nebo nemocní členové, jakož i ti, kteří nemohou obývat soukromý byt.

Světská řádová sdružení jsou závislá na církevní kongregaci, kromě výjimky týkající se činnosti misionářské. (Budou tudíž vedena kongregací.) Biskupové jsou oprávněni založiti a uznati světská řádová sdružení a uznati v nich mravní osobu, zatím pod podmínkou, že budou ve spojení s církevní kongregací. Podmínky k uznání těchto nových sdružení jsou obdobné podmínkám, které byly vydány k uznání kongregací církevních.

Nejde o to, aby tato světská řádová sdružení nahradila nynější existující řády a kongregace, které zachovávají svůj tradiční význam a nenahraditelnou hodnotu. K jedné formě křesťanské dokonalosti, kterou tyto řády a kongregace v sobě uskutečňují, připojuje Provida Mater Ecclesia sdružení nové. Nabízí svým věrným navíc možnost, aby se posvětili a vyzkoušeli svou plí v nadpřirozeném spojení. (C. I. C.)

P R A C O U Ň A

Láska Kristova pudí nás

Inu, konvertita, tak končí svůj úsudek jeden z křesťánek, který nemá nad vyšlapané cestičky, který se děsí, když se jen rýsují možnosti jiných cestiček, nebo dokonce cest, anebo snad cest, o kterých mluví Spasitel, že jsou úzké a kamenité a proto vedou k nebi.

Pro křesťánka, který má vysezené domovské právo v království Božím na zemi i na nebi, jsou všichni konvertité pyšní, ješitní, mnohomluvní, lidé zbytečných nápadů, kteří se domnívají, že objevili církve a Boží tajemství a s tím i právo honiti tyto starousedlíky, bezpečně sedící pachtýře zelených pastvisek. Inu, konvertita, mávl ten dobrý člověk nad vervou, nad nápady takového konvertity a byl hned v bezpečí před všemi těmi novotami, návrhy a nápady. Inu, konvertita, tedy člověk pramalých nebo žádných zkušeností jak pracovati pro království Boží. Od toho jest tady on a všichni ostatní počestní baráčníci cechu křesťánek usedlých.

Konvertité však obyčejně na štěstí na to mnoho nedají. Nejsou bohudíky obyčejně ani příliš pohoršení ani nešťastni nad takovým přijetím jejich nadšení, jejich ohně, jejich nápadů. A to je znamením, že je vede něco jiného než jen prostá ješitnost lidí objevujících po druhé Ameriku. Poznali hodně živě, životně velkou Boží milostí poznali, jaká je šířka a hloubka, délka a výška lásky Kristovy. Srazila je na kolena, opravdu ji objevili, jako každý poctivý objevitel musí jít s tímto poselstvím o lásce Páně, o samospasitelnosti jeho lásky dále. Proto pro ně platí: Běda mi, kdybych nekázal. Proto obrácený svatý Pavel, který potkal Krista na

cestě do Damašku, stává se apoštolem. Skoro všichni konvertité se chtějí tak stát apoštoly a když je jim to jen nějak možno, chtějí se dnes obyčejně stát kněžími. Jejich živý dotyk s Kristem Ježíšem jest vždycky přínosem, obohacením. Skoro vždycky přinášejí nápady a plány jak získati druhé pro Kristovu pravdu. Chtějí aspoň ukázat, proč oni ji tak dlouho neměli a jak ji našli a jak by se mělo jít k duším jim podobným, k jejich bratrům a sestrám. Odtud pak jejich netrpělivost, která označuje skoro všechny konvertity. Příliš šťastně prožili velikost svého nálezu a objevu, než aby si jej mohli nechat jen pro sebe, příliš prožili jak oni hledali a jak vedle nich hledají podobně jiní a je jim líto zástupu. Proto by chtěli i doslova vzítí pastýře za ruku a dovésti je k ovčím a někdy by chtěli docela primitivně poučovati staré pastýře, ale především pachtýře, nájemce, kde jsou ovce, na které pouští a jak je možno přivolat.

Braitó

Nevykoupení

Stalo se módou ukazovati na chyby křesťanů, na skutečnost, že jsou dnes dále sociální nesrovnalosti nejkřiklavějšího rázu a že se pášou a obhajují jménem Kristovým, jménem svaté trpělivosti a pokory.

Vím, že jsou lidé, kteří nemají sami pokory ani za mák, ale vyžadují psovskou pokoru od těch, kteří mají neštěstí být jejich poddanými, že jsou panovačné ženské, které se stále ohánějí svatou pokorou, svatou poslušností, že toho tolik vědí o pokoře, že se člověk diví, že ještě dovedou takhle otravovat, pokořovat, ponižovat, ničiti tvory lidské bratry a sestry v synovství Božím. Mnozí lidé se táží, kde je tedy, Kriste, Tvé království Boží? Kolik lidí jde za Tebou, kolik lidí berou Tě doslova? Proč jsi tedy trpěl? Proč jsi tedy umřel za nový náš život?

Ano, Kristus mluví o království Božím, ale neslibuje pozemské a časné vítězství viditelné stránce svého Božího království. Tomu slibuje pronásledování, útisk, pronásledování všemi nízkostmi a zlou vůlí. A přece mluví o království Božím a přece mluví o svém vítězství.

Jeho milost je tak silná, že dovede přemoci lidskou slabost a ničemnost, že dovede lidskou svobodu dovést k tomu, aby objala učení Páně o prvenství Božím o prvenství duše v celém životě. Království Boží, které hlásá Kristus je nejprve v lidské duši v plnění vůle Boží. A to je otevřeno svobodné vůli lidské. Viditelné království Boží má toto království hlásat, má je dávat, a má v něm a k němu řídit lidské skutky, všechny lidské skutky. Teď se jedná o to, kolik lidí otevře kolik schopností a kolik skutků tomuto volání království Božího a jeho milostí. Království Boží v duši i království Boží přivtělených k Němu, v němž dokonale bylo království Boží, neboť jen Otcovu vůli hledal.

Kristus vykoupil svět tím vším, k čemu nás povolal a co nám dal k uskutečnění tohoto povolání. Ale, stále zůstává člověk nahlodaným tvorem, dobrým, zraněným ve všech svých schopnostech. Je neschopen

sám ze sebe uskutečnit učení, které přijal. Potřebuje k tomu milosti, ale ta je ponechána svobodné vůli lidské. Milost neničí, neodstraňuje naši svobody. Proto jsme až do smrti vydáni nebezpečí hříchu. Nikdy nebude svět světem dokonalým a svatým. Nikdy nebudou všichni svatí.

Máme jenom možnost vítězit nad svou porušeností, ale Bůh nenutí člověka a kdyby nutil, nebyla by dokonalost naše, nýbrž Boží, a v tomto spojení by nebyla důstojná ani Boha ani nás, protože nás Bůh stvořil jako svobodné tvory a tak předkládá svou cestu, svá přikázání, své pokyny, provází milostí naše rozhodování, ale nevede nás nikdy tak, že by náš úkon lásky nebyl více naším, nebyl by naším rozhodováním, nebyl by úkonem našich schopností a našeho určování těchto schopností.

Nejsme tak vykoupeni, že bychom nemohli hřešit, nejsme tak vykoupeni, že by docela zmizela naše porušenost. Jsme porušení, zůstáváme dále porušení a proto jsme vydáni také možnosti hříchu. Kristovo vykoupení je nám dáno jako cíl, jako výzva a jako dar, jeho proměnění, které má být naroubováno na naši přirozenost, která zůstává porušenou.

Křesťanství podává zvěst o vykoupení, podává skutečnost vykoupení a prostředky k uskutečnění tohoto vykoupení. Milost Boží člověka předchází, provází a naplňuje. Ale neproměňuje člověka od kořene tak, aby nemohl zbloudit a zhřešit. Tak nebude nikdy na světě ráj. Vždycky potečou slzy, vždycky budou lidé smutní, vždycky budou lidé nepochopení, lidé, kterým se nedostane úplné spravedlnosti, kterým se děje křivda, kteří jsou zahrnuti nevděkem. Vždycky budou lidé prostřední, omezení i lidé slávychtiví a chtiví moci, hotoví jí zneužít. Vždycky byli a budou lidé nenadaní, neschopní, kteří budou nějak na obtíž druhým, za něž budou musiti druhí jednou tolik pracovat. Proto opět nebude ráje na zemi. I kdyby všichni lidé přijali Krista, ještě by nebyl ráj na zemi, protože přirozené neschopnosti a nedostatečnosti by zase jej zpomalovaly, znesnadňovaly a znemožňovaly.

Tak zůstává vykoupení jako úkol a cíl a dar. Ale mohlo by obohatit, proměnit, ke zdokonalení přivést lidi, kdybychom přijali vážně, upřímně, doslova, účinně toto poselství Páně.

V té míře bude vykoupen svět, v jaké my přijmeme své vykoupení a prostředky jeho do svého života. Tak procítí lidé skutečnost vykoupení v našem láskyplném, svědomitém a spravedlivém jednání, z plnosti poslání vykoupených dětí Božích.

Každé naše jednání z této milosti vykoupení a z těchto prostředků vykoupení připravuje uskutečnění anebo aspoň přiblížení a částečné uskutečnění království Božího ve společnosti svatých skrze obcování svatých ve společenství nadpřirozených darů a skutečností.

Objektivně jsme vykoupeni a máme subjektivně toto vykoupení přijmouti a uskutečnit v sobě. Tak budeme vykoupeni osobně a tím bude vykoupen i svět skrze nás.

Braitó

Přítomnost

Často jsem se ptal, proč jsou čteny knihy, jež jednají o čistě duchovních věcech, jež jsou ponořeny do nadpřirozeného, jako sv. Augustin, sv. František Saleský, kardinál De Bérulle, když necitují několik moderních, proč získají nejlepší naše současníky, zatím co je mnoho jiných knih neméně bohatých naukou, a nemají působivosti u týchž lidí. A nemám jiného vysvětlení, nežli toto: v prvých knihách nalézáme kromě výrazné žhavosti, která se ale nevyjadřuje jen vágními výkřiky a zvolavníky, nýbrž spíše hlubokým a žhavým chvěním, pronikavější smysl pro to, co člověk opravdu je *in concreto*, opravdovější realismus, láskyplnější a milosrdnější pochopení podmínek, ve kterých se zmítá dnešní člověk, nabádavější pomoc pro možnosti k velikosti, které se skrývají v každém z nás, a více vyrovnávací síly pro duše. Pisatelé oněch knih plní podivuhodně úlohu vůdců. Nevidí v nich ani lásku k malichernostem ani slabost. Posilují a jsou blízko těch, které chtějí vidět žít důstojně existence, které se jim dostalo. Cítíme, že stojí nám po boku, jsou prostě tu, jsou přítomni. Někteří z nich zemřeli před staletími a přece jsou nám tak bratrští, kdežto ti, o kterých jsem se zmínil potom, jsou na hony vzdáleni od dnešního člověka, i když chodí ještě mezi námi.

Msgr. Franceschi, Criterio

O živou víru

Pýcha mnohých věřících, kteří doufají v sebe jako v dokonalé, právě protože jsou věřící, totiž, protože se domnívají, že jsou věřící. Tváří se, jako by Bohu vlastně činili milost, že ačkoliv jim předkládá mnoho tajemství, oni jsou tak hodní, oni jsou tak dokonalí, tak se sklánějí k Bohu, že mu i tajemnost odpouštějí a přes ni věří.

To ovšem není pravá víra, to není naprosto živá víra. Živá víra je spojena s láskou. Věřím ti, protože tě miluji, protože vycházím ze sebe, ze své jistoty a ze spokojenosti se sebou, se svou absolutností. Nepovažuji se za rovného s Bohem, nepokládám se za vrchol veškerého poznání. Proto nemiluji sebe nade všechno a jsem ochoten vyjít ze sebe. To je začátek každé opravdové lásky.

Protože vím o Bohu, že je nesmírný a já ne, miluji jej právě pro jeho nesmírnost a skláním se před ním ve své víře.

Tak jej miluji a tak jej znám, že dovedu přijmouti milost jeho osvětlení, přitahujícího si mne k sobě, do svých hlubin a výšin.

Odevzdávám mu, odevzdávám se mu v hranicích své omezenosti a přijímám nekonečnou přesažnou pravdu o něm. A otvírám pak této pravdě a všem pravdám o něm celý svůj život. Žiji z víry, žiji na základě uvěřené skutečnosti jeho nesmírnosti. Víím, že jeho nesmírnost má právo na mne, na mne celého, a víím také že ať mu dám cokoliv, že to byl on, jenž mne tak naplňuje a vede k sobě a že to stále u mne nedosahuje toho, co si on ode mne zaslouhuje.

Tak je víra pravého křesťana plná lásky a pokory a důvěřivé oddanosti. Má daleko do milostivě se urácející víry těch, kteří se domnívají, že tím Bohu milost působí, jako by mu podvědomě říkali: Pane Bože, co bys dělal, kdybys nás neměl, kdo by tě uznával, a kdo by v tě věřil a kdo by tě ctil! Tvá odměna je jen nepatrnou docela patřičnou náležitostí této naší velkodušné a obětavé víře .... Vypadá to jako rouhání, ale rejen že to tak vypadá, ono to tak skutečně i je. Braitó

Panská církev?

Kněz nadšený pro království boží a pracující pro jeho rozšíření a utvrzení u nás jak málokdo jiný. Tázal se, proč je u nás taková nedůvěra k Církvi a k jejímu učení. Domnívá se, že po dlouholetém studiu české historie našel rozluštění této otázky. Křesťanství prý u nás bylo podáváno shora vládnoucí vrstvou, na rozdíl od Říma, kde bylo nejprve náboženstvím otroků. Myslím, že všechny takové konstrukce jsou postaveny na všeobecninách a na zevšeobecňování několika zdání spíše než na skutečnosti. Všechno na světě jde shora, i lidová hnutí jdou shora, to jest, jejich rozšíření a pak uzákonění a kodifikování jdou shora. Tak i děti se učí číst a psát »shora« od svých učitelů; i když náboženství bylo zaváděno jednou i po druhé u nás shora, na to bylo dávno zapomenuto a proti tomu se také celkem nikdo nevzpíral. Lid přece jen přijal křesťanství, a jak ukazuje doba před vypuknutím českého liberalismu, který u nás, žel, vyznávali i mnozí osvícenští a probuzenečtí kněží ale hlavně vzdělanci, lid žil poctivě a upřímně rád ze svého katolického náboženství. Tak vidím příčinu dnešní nedůvěry a úpadku jinde. Vidím jej především v těchto třech příčinách: I mnozí duchovní podlehli dobovému hnutí liberalismu. Proto málo lid poučovali o podstatě křesťanství. Lid pak nežil z podstaty křesťanství a Církve. To jsou tři příčiny, které jsou nejzřetelnější. Kdybychom hledali jinde příčinu, mohli bychom dospěti k jakési malomyslnosti, k jaké dospěl na příklad Baar ve své trilogii chodské, kde několikrát pesimisticky tvrdí, že chodský lid je v jádře pohanský, že od náboženství chce jen útěchu, pojištění proti životním nehodám. Bylo mi hořko, když jsem to četl u Baara. Baar se vysmívá takové světecké postavě P. Gabrielea Schneidera a pokyvuje hlavou nad jeho mysticismem, který se mu rovná fanatismu. A to je i úsudek mnohých dnešních vlažných křesťanů. Všechno, co stoupá nebo vede nad běžné povzbuzení, čerpané z občasného přelétnutí náboženským duchem, považují za přepjatost, bigotnost a fanatismus.

Já znám náš lid a lid vůbec. Právě kdyby byla církev panskou, více by se jí lid držel, protože při všem mluvení o demokracii lid zbožně vzhlíží k mocným, ať nosil dříve šlechtické tituly, nebo dnes lepší kabát a výnosná státní či jiná místa. My jsme naopak mnoho lidí ztráceli tím, že nakonec zůstal katolickým chudý prostý lid, že páni zradili a zklamali, že páni se víře vysmívali, že páni církev tupili. Náboženská nevědomost

byla zaviněna především námi kněžími, námi katolíky, kteří jsme měli a mohli vésti lid k hlubinám křesťanství, námi, kteří jsme viděli, jak se lid odcizuje křesťanství a nechali jsme ho jen v jeho nedělním kabátě, jen v jeho sentimentálních písních, jen v ubohé podprůměrné náboženské četbě, že naše kázání, naše poučování lidu nestálo na výši. Připomínám jen, jaký hluboký vliv a význam měli ti katoličtí literáti u nás, kteří byli a jsou dobrými literáty a při tom dobrými katolíky, i když se jejich díla nejeví stálým moralisováním a nejsou propletena svatými vzdechy. Kolik mladých lidí si při tom uvědomilo: Není katolictví tak ubohé, když má takové lidi. Proto také se soustředil tak zběsilý útok na naše literáty.

Abychom lidi opět přivedli k Církvi, ke křesťanství a ke katolictví, musíme jít až ke kořenům a k hlubinám nadpřirozené pravdy a vésti k plnosti nadpřirozeného života a ukazovati stále pravou a plnou podstatu křesťanství a nespokojovat se jen s několika slovy o křesťanství, s několika morálními poučkami, s několika formulami dogmatickými. Od základu musí být přebudováno naše poučování lidu. Musíme najít způsob přesvědčujícího poučování, spojení celého života s celým křesťanským učením. Nenechat lidi v povrchních, prostředních a proto ne zcela pravdivých názorech na křesťanství, Církev a jejich práva na náš skutečný všední život, na naše povolání, na veřejný život. Ten drahý bratr mi jistě odpustí, že s ním zde anonymně polemisuji, ale ona to není polemika, protože v tom kladném, jež jsem naznačil, spolu souhlasíme do poslední písmenky. Chtěl jsem jen říci, že by mohl spolubratr docela klidně odvésti síly s tohoto úseku fronty. Myslím, že není tak důležitý, aby se oň bojovalo.

Braitó

Spoluodpovědnost křesťanů

Dobro se rozlévá. Plnost křesťanského života by musila zaplaviti svět. Nezaplavuje, nepřetváří, aspoň ne tak, jak by si bylo přáti při takových milionech křesťanů. Z toho může plynout jen jeden důsledek, že je málo křesťanů, že někde snad vůbec není křesťanů. Je mnoho příslušníků křesťanských vyznání, ale pramálo křesťanů. To platí o všech církvích. Nemá smyslu, aby se evangelíci stále vyvyšovali nad námi. Právě to jejich vyvyšování, které je provází jako morová rána, jako věčný stín v jejich tiskovinách, kde nemohou se neotřítí o katolíky, kde nemohou o nich psát jinak než jedovatě a žlučivě. Nepřestanu toto pranýřovat, protože toto věčné jizlivé nadávání nám katolíkům musí přestat již v zájmu národní jednoty. Ale je pravda, že málo vědí nevěřící o křesťanství ve skutečnosti. Když říkáme, že největší příčinou nenáboženskosti dnešní doby je nevědomost, pak tím myslím zároveň i příčinu této nevědomosti. Vědomost totiž se nenachází jen v knihách a řečech. U náboženství, jež je tak sociálním faktem, toto vědomí a tato vědomost se šíří především poznáním skrze zkušenost. A tak abyste hledali s lucernou o polední křesťana, který není veden zákonem časného sobectví, atheistic-

kého sobectví, jež prakticky neuznává Boha za svého Pána a za svůj cíl, který nepomlouvá, nelže, který nežárí, nezávidí a nehledá své slávy, i když tomu říká služba bratřím nebo dokonce služba Bohu a jeho království. Mea culpa. My všichni jsme zhřešili, my všichni jsme v potu tváře přesvědčovali své bližní, že křesťanství není životné, není uskutečnitelné, že nepovznáší své vyznavače, že je neproměňuje, že nic neřeší...

Kdosi říkal, jak musíme lidi učit pozitivně, co mají dělat, že se nesmí moralisovat a jen říkat, co nesmějí. Když ale obojí je nutné, když právě toho negativního je tolik, že s tím je třeba nejprve zamést, protože toto právě nejvíce pohoršuje. Ovšemže, když vymeteme své srdce a obmyjeme své ruce od zlého, pak je musíme naplnit dobrým. Ale, pohoršení je tolik, že nestačí jen »mluvit a vést pozitivně«.

Braitó

Ž E Ň

Adámek: Apokalyptický Kristus. — Praha, Kotrba, 1947, str. 100, cena 45 Kčs. — Disertační práce mladého theologa, osvětlující mnohé z tajemného Zjevení sv. Jana. Možno doporučit všem, kdo touží hlouběji nahlédnout do této prorocké knihy Nového Zákona.

Baar: Skřivánek. — Nakl. Rupp, Praha, 1947, str. 178, cena 48 Kčs. — Další svazek souborného díla Baarova. Upozorňujeme zvláště knihovny.

P. Silvestr M. Braitó O. P.: Základy. — Velehrad, Olomouc, 1947, III. vydání, str. 232, Kčs 75.—. Rem tene, verba sequuntur, žiji-li věc, dovedu ji též podat. A zde to je život, náš život, vezdejší život, tvůj, můj, náš, právě tento zde, tyto obtíže a strasti, mámení a marnost. A toto je člověk, toto je víra, toto je Ježíš Kristus a jeho církev, toto je hřích, toto smrt a toto život. Tak živě jsou podány tyto obrazy, otázky a odpovědi, že před nimi nelze uhýbat. Proto jsou Základy dobrou pomůckou pro kázání, že jsou dobrou pomůckou a návodem k dobrému křesťanskému životu. A proto budou Základy vydávány znovu a znovu.

Jan Čep: Letnice. — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 156, Kčs 70. IV. vydání. Vracíme-li se k Čepovi v novém vydání po přečtení »Rozptýlených paprsků« (Krystal 1946), jež hodně poodhrnují roušku do dílny básnickovy, stávají se nám postavy, kraj a prostředí Čepových próz bližšími. Jakub Kratochvíl v Letnicích a Prokop Randa v Hranici stínu (vyšlo současně tamtéž, vydání VI., str. 258, Kčs 90.—, to je jeden a týž kraj, do něhož Čep staví své Prokopy, Kryštofy, Terezky atd., aby tam řešily každý svůj otazník dvojího domova, »sklíčení nedohledným zmatením duchů a srdce, v kterém se ztrácí přímá cesta«, a aby ukázali, že tento život je jen cesta a smrt jen brána, za níž teprve začíná Život.

Chudoba-Bítnar: Jan Sedlák. — Brněnská tiskárna. Za 33 Kčs. Velmi pěkná studie o našem předním husitském badateli. Stále jasněji poznáváme, zač Sedlákovi vděčíme. Tolik světla vnesl do husitství, že je dnes orientace v těch otázkách o mnoho snadnější. — V knížce je zařazena bibliografie Sedlákova úžasného díla. (Pořídil ji vzorně Vilém Bítnar.) Tím spis velmi získal na ceně. O. P.

Gerellová: Dospívajícím dívkám. — Nakl. Rupp, Praha, 1947, str. 140, cena 54 Kčs. — Jemně psaná, vkusně vypravená knížka, pojednávající o problémech dospívající dívky, kterou s velkým užitekem přečtou nejen dívky, nýbrž i jejich vychovatelé.

Hronek: Příklad, Duše svatý. — Praha, Franci, 1947, cena 10 Kčs. — Dobrá příručka a také památka na svaté biřmování.

Hevenesi: Jiskry sv. Ignáce. — Naklad. Velehrad, Olomouc, 1947, stran 526, cena 76 Kčs. — Vzácná knížka, plná hlubokých myšlenek. Jejich rozdělení na každý den v roce činí z knížky dobrou příručku námětů k rozjímání. Připojen index.

Hatala: Královské kněžstvo. — Příručka Katolické akcie. Nakl. Verbum, Košice, 1947, str. 90. Stručná a přehledná příručka pro pracovníky KA, pojednávající jak o zásadách, tak o úkolech, duchu a práci v Katolické Akci.

Jarolímeček: Blahoslavení. — Nakl. Rupp, Praha, 1947, str. 264, cena 96 Kčs. — Hluboké výklady Kristových blahoslavenství, po nichž sáhnou nejen kazatelé, nýbrž i laici. Jemný styl, jasná myšlenka, praktické zaměření. Pro kazatele dobrý pramen, pro laiky vhodná duchovní četba.

Kempenský: Čtvero knih o následování Krista. — Naklad. Vyšehrad, Praha, 1947, cena váz. 70 Kčs. — Jsme rádi, že můžeme doporučit nové vydání této zlaté knížky v dobrém překladu Vrátného a krásné tiskové i vazáčské úpravě.

Kubalík: Nekatolíci v Čechách a na Moravě. — Edice Museum, 1947, str. 124, cena 69 Kčs. — Kubalíkova práce si nevšimá všech náboženských společností nekatolických u nás, nýbrž jen protestantů, českých bratří a některých náboženských společností, které jsou křesťanství příliš vzdálené. Přesto je knížka velmi poučná, její výklad je jasný a pro naše poměry, zvláště ve větších městech, kde se setkáváme s tolika náboženskými společnostmi, velmi důležitá.

Kubeš Konrád T. J.: Poutník. — Vyd. Marie Rosa Junová v Tasově. Za Kčs 85, váz. 125. Stručnější rozjímání ze svatoignáckých exercicií. Jistě povzbudí a posílí. Takového vážnějšího zamyšlení nad lidským životem křesťané potřebují. — O. P.

Kubeš Konrád T. J.: V záhonech Marliných. — Vyd. Marie Rosa Junová v Tasově. Jsou to stavovské promluvy pro mládež. Jistě z nich budou kazatelé hodně brát pro obsažnost látky, bohatství námětů a hojnost příkladů. Všech by asi všude použít nešlo, výběr je potřebný podle míst. Titulní obrázek mohl být zvolen lepší. — O. P.

Kubeš Konrád T. J.: Pod korouhví Kristovou. — Brněnská tiskárna. Váz. 160 Kčs. Obšírné rozjímání svatoignáckých exercicií. Knížka zkušeného exercitátora. Čtenářů jistě bude mít hodně, protože soustřeďuje na osmi stech stran velmi mnoho látky k přemýšlení, prosycené nejrozmanitějšími příklady a citáty. Někdy by však možná bylo vhodnější více mluvit o kráse ctnosti než o ošklivosti hříchu. Čeština v Kubešových knihách je čistá. O. P.

Kubeš: Ve šlépějích Neposkvrněné. — Modlitební kniha. Nakl. Vyšehrad v Praze, 1947, str. 760. — Není to jen sbírka modliteb v běžném smyslu slova. Je to, řekli bychom, průvodce křesťana v jeho duchovním životě. Kniha obsahuje také množství námětů k rozjímání a mnoho poučení, čerpaných z nejlepších knih Otců a světců. Drobný tisk umožňuje zařazení velkého množství látky, pro slabý zrak je však málo čitelný.

Kudrnovský: Kristus a Církev: — Praha, Kotrba, 1947, str. 80, cena 30 Kčs. — Pod tímto názvem podává Kudrnovský nový, volný překlad encykliky *Mystici corporis* s dobrým rozčleněním.

La Cabbale, trad. Jean Pauly. — Paris, ed. du Chant Nouveau, 1946, str. 243. Jsou to vybrané části ze židovské posvátné knihy Zohar. Čtenář z nich může nabýti ucelený obraz o učení kabalistickém, které dnes již nehraje tak vynikající roli v židovském náboženství a je již zařazováno spíše do židovských náboženských dějin. Někdo by se snad rád seznámil s kabalistickým způsobem poučování o Bohu a člověku, a najde toho dost v tomto překladu.

La communauté nationale. XXXIII. Session des Semaines Sociales de France. Strasbourg 1946. Stran 376, cena 250 frs. — Je to sborník přednášek, které se konaly na 33. Sociálním týdnu ve Štrasburku v r. 1946. Jsou tu důkladně probrány základní zásady, kterými se řídí všechny národní komunity. V nynějších zmatcích ukazuje správnou cestu k řešení složitých sociálních problémů.

Merell: Úvod do četby Nového Zákona. — Nakl. Universum, Praha, 1947, str. 220, cena 110 Kčs. — Merellova knížka přišla právě včas. Stručně a přehledně probírá všechny otázky, které potřebuje znát čtenář Nového Zákona. Krásné ilustrace doprovázejí text. Snad ty právě knihu příliš zdražily. Bylo by proto vhodné, vydat knihu ve velkém nákladu a lacinější, aby ji mohl mít v rukou každý čtenář Nového Zákona. A těch je dnes mnoho.

Miklík Ign.: U srdce Matčina. — Praha. Nakl. Atlas, 1947, str. 48, cena 13 Kčs. — Dějiny, theologické zhodnocení a výklad liturgické úcty k Srdci Panny Marie.

Neubauer: Cestička do nebe. — Modlitby pro děti. Otrokovice, 1947, cena 12 Kčs. Doporučujeme k hromadnému rozšíření mezi dětmi.

Papini: Svatý Augustín. — Nakl. Rupp, Praha, 1947, str. 244, cena 87 Kčs. — Papini konvertita, bloudící a hledající, který našel, byl také schopen psát život Augustinův. Není to jen suchá historie, je to přede-

vším pohled do duše velikána křesťanského starověku. Jsme vděčni Ruppovi za to, že dal české veřejnosti toto dílo. Bude jistě přijato s nadšením.

Pius XI.: Encyklika o křesťanské výchově mládeže. — Vydala Matice Cyrilometodějská v Olomouci, cena 15 Kčs. — Táž encyklika v jazyce slovenském, vydala Katolická školská rada v Bratislavě, cena 30 Kčs. — Dokument dnes svrchovaně časový! Katoličtí rodičové a vychovatelé a všichni, kdo rozhodujete o otázkách školy a výchovy, vezměte a čtěte!

Pecka: Matka Boží v trní. — Nakl. Vyšehrad, Praha, 1947, cena 69 Kčs. Třetí vydání této Peckovy knížky je dokladem její oblíbenosti. Jemné psychologické postřehy a hluboké meditace, vplétané do děje, vedou čtenáře k zamyšlení se nad sebou samým. Peckova kniha není jen románem, je učebnicí o člověku a jeho duši. A v tom je především její cena.

Pět studií o Petru Bezručovi. Universitní fond v Olomouci, 1947, stran 220, Kčs 60.— Středem a pilířem knihy, do níž přispěli J. L. Fischer, J. Š. Kvapil, Oldřich Králík, K. Horálek, a J. Bělíč je nejrozsáhlejší studie Králíkova, obírající se charakterem a genesí díla Bezručova. Vychází z důkladně podložené these, že klíčem k pochopení básnickovy tvorby je chronologie jeho básní, lokalizuje ohnisko básnickovy tvorby kolem roku 1899 a uvádí tím zároveň na pravou míru názory na vliv prostředí v jeho tvorbě. Celkem je kniha velmi krásným a závažným příspěvkem k současným oslavám básnickových 80tých narozenin.

Poklady národního umění uvádějí jako další svazečky Třeboň od dr. Matouše, cena 42 Kčs, Prostějov, od dr. Mathona, cena 32 Kčs, kostel sv. Václava na Zderaze od dr. Sedláčkové, cena 20 Kčs, Strakonice od dr. Birnbaumové, cena 17 Kčs, Rokycany od V. Černé, cena 30 Kčs. Všele doporučujeme.

Poul: O křesťanské rodině. — Olomouc. Nakl. Velehrad, 1947, str. 36, cena 5 Kčs. — Brožura vhodná k velkému rozšíření křesťanského pojetí manželství a rodiny.

Venhoda M.: Úvod do studia gregoriánského chorálu. — Praha, Vyšehrad, str. 156, cena brož. 150 Kčs, váz. 180 Kčs. — Je to obsáhlá a výborně informující učebnice znalce gregoriánského zpěvu, žáka papežského Ústavu pro posvátnou hudbu v Římě — Miroslava Venhody. Autor podává v této knize dílo velmi potřebné, které se stane nepostradatelnou příručkou všem, kdo se zajímají o nejdokonalejší liturgickou hudbu. S důkladnou znalostí látky a slohem velmi přístupným tu autor podává výsledky svého sedmiletého působení v první české Schole cantorum, jejímž je zakladatelem a sbormistrem. Studující hudebních škol, varhaníci, ředitelé kůru, bohoslovci a všichni milovníci posvátné hudby se neobejdou bez této knížky ve studiu školském či soukromém. Kniha obsahuje mnoho ukázek, příkladů, cvičení, rozborů a praktických rad. Všele doporučujeme.

Voldřich Prefát z Vlkanova: Cesta z Prahy do Benátek a odtud potom po moři až do Palestiny, to jest do krajiny někdy Židovské, země Svaté, do města Jeruzaléma k Božímu hrobu. — Upravil Karel Hrdina, Vesmír, Praha, 1947, str. 380. Cena 120 Kčs. — Bibliofilská úprava knihy, jež je důstojná čtyřstého výročí šťastného návratu autora, horlivého cestovatele, dává knize vznešený ráz. Přistupujeme k ní s obzvláštní úctou, jež zatlakuje počáteční nedůvěru, jako by nám dnes nemohla mnoho dát. Četba Prefátova cestopisu právě v té staročeštině je požitkem přímo svátečním. Věrná, podrobná a důkladná líčení cesty, událostí a památek získávají čtenáře tak, že málem zapomíná, že jej četba přenáší o čtyři století zpět. Nelze než doporučit tuto knihu milovníkům krásných knih a krásné četby.

Nina Svobodová: Světelný mrak: — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 444, Kčs 120. II. vydání. Autorka psala svůj románový obraz z doby Karla IV. s horoucí láskou k církvi, vlasti, jejímu králi a císaři, s horoucí láskou k umění, s láskou ke všemu dobrému a krásnému. To dýše z každé věty, z každého slova. Proto je také její obraz z prostředí italsko-českého tak podmanivý.

Svatý Vojtěch na Šumavě. — »Literátské bratrstvo«, Prachatice, 1947, str. 56, cena 25 Kčs. Sborník, jímž přispívá svou hřivnou Prachatickou k oslavám svatovojtěšským, je velmi pěkně ilustrován akad. malířem Cyrilem Chramostou. Zvláště zdařilá je kresba sv. Vojtěcha na obálce knihy, kterou vydal Dr. Fr. Krejsa v Prachaticích — zřejmě otec tohoto díla — jako pohlednici. Mimo hlavní studii Dr. Birnbaumové přispěli tito autoři: J. Nápravník, Dr. Fr. Krejsa, L. Pilát, K. Fiala, J. Lenc, J. Nápravník.

Franz Werfel: Píseň o Bernadettě. — Praha, nakl. Vyšehrad, 1947, stran 546, cena 150 Kčs. — Román, který byl napsán ze slibu. Werfel, Žid prchal před nacismem. Boží prozřetelnost ho zavedla i do Lurd. Působení svaté Panny na tomto největším poutním místě ho strhlo. Slibuje knihu, dospěje-li k břehům americkým. Slib uskutečňuje písní o Bernadettě. Nevím věru, zda oslavil kdo z literátů lurdskou světici více než Werfel. Jeho román je opravdu písní. Bernadettin život před vámi probíhá v celé své bídě i kráse, její poměr k zjevující se svaté Panně je vyjádřen tak, jak jen možno slovem vyjádřit tato vidění a jejich ohlas v dívčině duši. Nejpodivuhodnější na celém případě je však to, že Werfel, který napsal knihu tak silně katolickou, tak hluboce procítěnou v duchu křesťanském, umírá jako Žid. Tajemství nemenší než zázraky lurdské. (Stran překladu: Nobelovy gardy v papežském průvodu, str. 536, jsou asi guardia nobile. Mezi invokacemi Loretánské litanie není invokace Lodi duchovní. Str. 517. Pokud vím, nepatří v češtině k sobě slova modlitba a mumlati. My se modlíme nebo nanejvýš odříkáváme modlitby a neodmumláváme, jak čteme častěji v knize, třebaš str. 520.)

Zima: Farnost, naše rodina. — Vydala arcid. KA v Praze, cena 4 Kčs. — Důležité thema, dobře zpracované. Měly by vzít na vědomí všechny farnosti.

Přispěli na náš tisk (v Kčs):

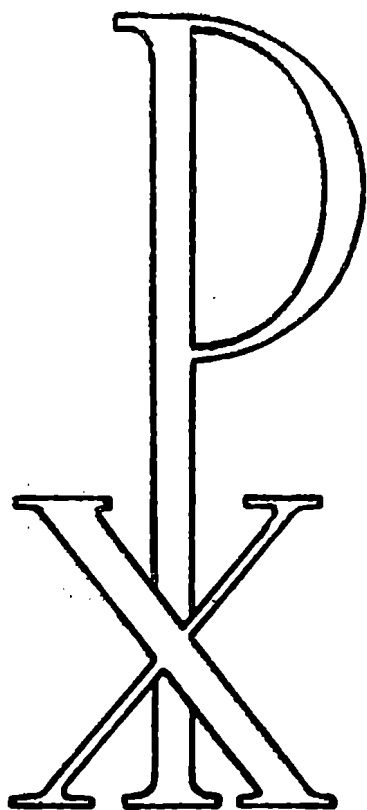
S. Rohovský, Dukovany, 20.—, L. Müller, Turnov, 80.—, L. Kutnohorská, Brno, 20.—, J. Kukla, Olomouc, 10.—, V. Křištofová, Náchod, 20.—, V. Kouba, Praha, 20.—, Z. Hrubešová, Praha II, 20.—, B. Filo, Malčenice, 20.—, M. Dvořáková, Ml. Boleslav, 80.—, T. Divina, Olomouc, 120.—, Dr R. Col, Olomouc, 20.—, F. Boštík, Chotěboř, 60.—, JUDr J. Baly, Uh. Janovice, 20.—, A. Šnejdárek, Nepomuk, 40.—, A. Škvorová, Divišov, 72.—, R. Skládalová, Prostějov, 20.—, A. Rotterová, Val. Klobouky, 20.—, K. Ruth, Praha VII, 20.—, M. Pavlasová, Habry u Čás., 20.—, E. Nezvalová, Brno, 10.—, JUDr. J. Muchka, P-Bubeneč, 30.—, R. Machotková, Praha XIX, 10.—, P. F. Macháč, Rychnov, n/K., 20.—, J. Kult, Beroun, 20.—, P. L. Kormon, Trnava, 20.—, Z. Dvořáková, Praha XVII, 120.—, V. Rusek, Ostrava, 20.—, A. Mařík, Vrbovec, 20.—, M. Vážná, P-Břevnov, 30.—, B. Vaculíková, Osek n/Beč., 20.—, A. Panáková, Přerov, 20.—, K. Mynařík, Sušice, 10.—, F. Mohelníková, Ostrava, 20.—, E. Michálek, P-Břevnov, 10.—, J. Jelínková, Ostrava III, 20.—, M. Bohún, Josefov, 20.—, E. Kubištová, Sedlčany, 20.—, V. Říkal, Zberník, 20.—, M. Kotásková, Otrokovice, 20.—, A. Řezníček, Liberec, 20.—, A. Žalud, Planá n/L., 20.—, MUDr J. Švauberk, Praha VI, 20.—, T. Jiráková, Havl. Brod, 20.—, A. Jarolímek, Krásná Hora, 40.—, A. Dolejšová, Praha I, 40.—, D. Darebníková, B-Král. Pole, 20.—, F. Bartoš, Bakov, 10.—, M. Vávrová, Kolín V, 20.—, P. V. Panoš, Soběslav, 20.—, P. J. Bělohávek, Valtice, 20.—, B. Holub, Praha VIII, 20.—, H. Žárská, Praha II, 20.—, Dr J. Vašica, Praha, 20.—, Š. Štěpánková, Jiříkovice, 20.—, M. Strezová, Praha II, 20.—, M. Procházková, Čer. Kostelec, 20.—, A. Nováková, Lehotice, 40.—, M. Machorková, Jevíčko, 20.—, M. Vrzalová, Olomouc, 70.—, A. Němcová, Jevíčko, 20.—, B. Kobylka, Praha X, 20.—, M. Röselová, Gol. Jeníkov, 20.—, K. Němec, Tábor, 20.—, L. Hanulová, Spišská Nová Ves, 20.—, M. Sekaninová, Křenovice, 60.—, Z. Hlavižňová, Bystřice p. H., 60.—, A. Friebová, Hav. Brod, 20.—, M. Weissová, Prostějov, 20.—, K. Štěrbačková, Brno-Žabovřesky, 20.—, V. Svoboda, Čes. Lípa, 20.—, A. Remešová, Zborovice, 20.—, L. Běhalová, Olšany u Pros., 20.—, M. Dvořáková, Havl. Brod, 30.—, M. Domanská, Kroměříž, 20.—, J. Hanák, Tištin, 30.—, M. Nováková, Vlašim, 120.—, A. Nováková, Lehotice, 10.—, P. K. Laudin, Kladno, 20.—, F. Křenová, Košíky, 20.—, JUDr Jelínek K., Brno, 20.—, M. Zlá, Chlebovice, 20.—, R. Švancara, Dlouhá Lhota, 20.—, M. Míčková, Zlín, 20.—, M. Chybová, Brno, 20.—, A. Dospíva, Olomouc, 20.—, B. Tomšejevová, Podivín, 20.—, S. Schlecová, Praha VII, 20.—, M. Hamzová, Ml. Břístě, 10.—, E. Barcalová, Praha XIX, 30.—, B. Lehká, Koběfice, 12.—, J. Štolhof, Brno 16, 20.—, M. Průchová, Praha XVII, 10.—, F. Janíček, Trutnov, 20.—, M. Hoker, Plzeň, 12.—, A. Fialová, Bratislava, 20.—, Ing. R. Farský, P-Kosíře, 20.—, P. J. Dohnal, Dol. Kralovice, 70.—, F. Zálejský, Mutěnice, 20.—, P. V. Truhlář, Svitávka, 20.—, A. Hampová, P-Smíchov, 20.—,

---

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný redaktor je Dr S. Braito. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

R O Č N Í K X X I Č Í S L O 9

Zásady: Tommasco: Modlitba každodenní 321 - Braitó: Církev a svět 321 - Graef: Mystický život sv. Kateřiny Sienské 325 - Láb: Návštěvou v Arsu 331 - Pecka: Mentalita moderního člověka 333 - Petru: Obtíž téměř všeobecná 337 - Život: Apoštolská konstituce Provida mater Ecclesia 339 - »Náboženská levice« 341 - Snahy o spojení církví v Holandsku 342 - Katolická společnost pro duchovní obrodu 344 - Katoličtí akademici brněnských vysokých škol 346 - O jednom dětském útulku 347 - Poměry katolicismu v Polsku podle pastýřského listu polských biskupů 348 - Nevěsta krve 349 - »Interdikt na Lurdy« 350 - Pracovna 351 - Žeň 357

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÉ KURSY V LISTOPADU:

PRAHA I, Husova (vchod z Jalovcové): 8. Dr Braitto: Evangelium a dogma. 12. Dr Veselý: Přirozené předpoklady nadpřirozeného života. 15. Dr Škrabal: Přísný Bůh ve Starém Zákoně. 22. Dr Dacík: Svátost pokání v duchovním životě. 29. Dr Petrů: Může Církev dávat zákony?

BRNO, sál Uměleckoprůmyslového musea, Husova tř. 8. Dr Dacík: Svátost pokání v duchovním životě. 15. Prof. Pecka: Člověk v pojetí vitalistickém — duch jako protivník duše. 22. Dr Braitto: Evangelium a dogma. — **Začátek v 7 hod. večer v Praze i v Brně.**

H. L.: Nedejte se zneklidňovat oněmi apokalyptiky ať katolickými nebo jinověrečnými. Takových už tu bylo. Každou chvíli ve středověku vystal nějaký kazatel a byli i svatí mezi nimi, kteří ohlašovali z naprosto jistých a neklamných známek, z jistého zjevení, že přijde buď konec světa nebo tisícileté království Kristovo na zemi. Proto se vysmějte i tomu datu 1955. Když se rozhlédnete kolem sebe, tak zjistíte, že všechno ve světě tomu nasvědčuje, že za sedm let nepřijde Kristovo tisícileté království. Většina lidí se honí jen za požitky, vyznávají jen království tohoto světa a Boha uznávají jen jako patnáctého svatého pomocníka nanejvýše ve svých časných potřebách, když selže i Antoníček a Tadeášek. Nemravnost, rozvrácené rodiny, odcizené dělnictvo, otrávená inteligence, hmotářství a dialektické nebo nedialektické a z toho má vyrůst království tisícileté? Víte, že Bůh vše řídí jemně, nenápadně. Všechna proroctví mají vždy a podržují vždy část své nejasnosti, protože to by pak nebylo proroctví, a vedlo by to k fatalismu. Ještě musíme dlouho a dlouho orat, bratříčkové, tvrdou líchu Páně, než budete moci čekat tisícileté království Kristovo. Království Boží nepřijde s očekáváním, s divy a zázraky a jen pokolení nevěřící a cizoložné divů sobě stále žádá.

M. B. Na vaši otázku odpovídám navázáním na odpověď předešlou. Náboženství nestojí na nových zjeveních a viděních. Církev se k nim chovala a chová vždy velmi zdrženlivě. Každá těžká doba si našla své snáře a visionáře, klášterní sestry a sensacemilovní staří zbožní lidé a staré panny ovšem přijímají nadšeně všechna taková vypravování, ale valného významu pro náboženský, pro duchovní život to vše nemá. Jsou také obratní lidé, kteří stále jsou ve střehu, kde se objeví nějaká náboženská sensace a dovedou každé mistrně využití ve svůj finanční prospěch. Ti ovšem se pak tváří vůči všem pochybovačům jako vůči ne-

Nicolò Tommaseo:

Modlitba každodenní

Nicolò Tommaseo (1802—1874), rodák z dalmatského města Šibeníku, vynikající italský básník, jazykozpytec a politik, napsal také řadu krásných modliteb, které pod názvem *Pregchiere* ve Florencii 1923 vydal V. Miagostovich. Podáváme zde v překladě jednu z nich:

Ó Bože náš, veliký a dobrý, otče vši důstojnosti, vši radosti. Štěstí není ani kov skrytý v temnotách země, ani bouřlivý vítr, vanoucí teď vpravo, teď zase vlevo, ale je světlo pocházející z výše a rozšiřující se na všechny strany svou hojností a svrchovaným mírem. Stačí, abychom mu otevřeli brány srdce, a ono nás rázem naplní tak, že se nešťastná lidská duše stane obrazem rozptýleného nebeského jasu. Dej, ó Pane národů, abychom chápali, že opravdové dobro není ani zmatek ani vřava, ani mnohomluvnost ani hněv, ale trvalé a šlechetné úsilí, těžké uskutečňování mocného ticha a trpělivé lásky. Dej, ó Bože, abychom svou slávu hledali v pravdě Tvé, svůj mír v utrpení trpělivě snášeném, a ne ve mdlé bezcitnosti ani v křečovitém smíchu. Není statečnosti bez trpělivosti, není radosti bez úsilí, není síly bez mírnosti, není slávy bez pokory. Učiň nás, Otče, jednomyslnými ve Tvém sladkém jménu, zapuď od nás pochybnosti, pýchu a závist. Buďme jedním kmenem, jednou rodinou, jedním srdcem a jedněmi ústy a považujme všechny národy, blízké i vzdálené, za děti téhož otce, za údy téhož těla, za krůpěje oné krve, v níž na hoře vykoupení, ó Hospodine, se celému lidstvu dostalo křtu.

Přeložil O. F. Babler.

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Církev a svět

Nemodlí se Spasitel za svět, to jest, za ono společenství lidí, kteří vyznávají jen tento svět. Především svět je nízko, protože ti, kdo ještě také vyznávají Boha vedle světa, nevyznávají Božího prvenství. U nich má prvenství svět a Bůh je svatokrádežně používán jako patnáctý svatý pomocník k ještě většímu zajištění veškeré pozemskosti.

Ježíšovi učedníci nemají býti s tohoto světa, ale mají býti v něm. A tu se rozdělují dvě apoštolské metody. Jedna učí prchati dokonale se světa, učí pohrdati světem, přemáhati svět a tak zajistit aspoň sobě spasení a být důsledně varovným znamením, výčitkou, živým upozorněním vyznavačům tohoto světa, že jdou nesprávnou cestou. Tito lidé si libují v okázalém pohrdání světa, obdivují a pokud mohou napodobují svaté, kteří si tropili žerty z pitvoření se služebníky tohoto světa. Hlučí proti módě a nejraději by oděli služebníky Boží hávem nejmaškarnějším. S oblibou se vracejí k nejryzejší přísnosti starých duchovních říz a obutí a úpravy vlasů a vousů. Řídí se zásadou, že svět je takto neúčinněji tepán a upozorňován na jiný svět. Domnívají se, že apoštol musí být dokonale ve všem odlišen od světa, aby jej svět ani v nejmenším nepřivábil k sobě a že teprve takto může svobodně a účinně apoštolovat, až sám v sobě přemohl jakýkoliv ohled a ostych vůči sobě i světu.

Tito lidé vidí spíše stinné stránky světa. Ani příliš nedoufají, že by jej mohli obrátiti. Věří sice také v přítomnost Ducha sv. Posvětitel v Církvi ve světě, ale spíše vidí, jak a kde všude se mu lidé a svět uzavírají, takže spíše zoufají nad světem jako nad nenapravitelným světem. Nevidí dosti dobře ty, kteří jsou ve světě i ze světa, ale ke kterým jsou posláni, aby je vysvobodili z tohoto zajetí. Připomínají mi staré otce na poušti, kteří podobně zalomili rukama nad světem a věnovali se celou snahou spáse své vlastní duše.

Je tu velké nedorozumění. Nemůžeme doufati, že by svět, to jest společenství a království lidí vyznávajících celou důsledností jen tento svět, uznali království Boží. Ale, vedle těchto lidí je nesčíslný počet těch, kteří sice prakticky stejně žijí, ale kteří nejsou ještě zatvrzelí a kteří běží se světem, ale neztotožnili se s ním nenapravitelně a neodvolatelně.

Proto věří jak vyznavači druhé metody, tak všichni rozumní a zcela Kristovi vyznavači cesty první, vidoucí špatnost světa a lidí a odpor jejich vůči Božím prvenství, že je možnost získati ony lidi přístupné poselství o království Božím. Zde pak se rozdvíjejí cesty obou metod. Prvá metoda chce ony nerozhodně získati přísně zdviženým prstem, přísností svého života, aby se zarazili nad svou prostředností a zamyslili se vážně, zda jejich pohodlí a prostřednost a povrchnost je opravdu bezpečným zajištěním štěstí, po kterém touží. Nemůžeme popřítí velké úspěchy této cesty, ale to platí jen o lidech hlubokých a schopných dát se zarazit, zasáhnout a získat ohněm a sírou a tímto němým protestem proti polovičitosti a stádovitosti lidí.

Druhá cesta věří a doufá v získání světa, onoho získatelného, pro království Boží, v proměnění světa v království Boží právě pro onu přítomnost Ducha svatého a jeho milosti, ohně a síly. Tito lidé zúžují na minimum onen »svět« Kristem prokletý, před kterým Spasitel naléhavě varuje. Většina lidí tohoto světa je pro ně jen omylem, nedorozuměním a nepoučením příslušníky tohoto »světa«. Hledají proto cesty, jak připravit

tyto lidi ke slyšení Kristova poselství, jak je o něm přesvědčiti a pro ně získati. Tito lidé jsou vystaveni opět nebezpečí minimismu a kompromisnictví. Jsou v nebezpečí příliš usnadňovati vstup do království Božího a zasypávati přísnou propast mezi královstvím Božím a mezi královstvím tohoto světa. Tak jako lidé první cesty jsou v nebezpečí spíše chtít spasit sebe než bratry, příliš ochotně tak snadno rozšířit zatratitelný okruh tohoto světa a o to víc rozšířit starost o vlastní spásu, čím méně doufají ve zúžení onoho »světa«, tak jsou lidé druhé cesty v nebezpečí hledat spásu druhých na úkor péče o vlastní duši a vlastní posvěcení.

Ale toto nebezpečí není nepřekonatelné a hlavně — není neznámé. Chautardové, ale hlavně thomistická nauka o rozjímavém životě, vedoucí nutně k rozdávání druhým z plnosti lásky, jasně upozorňují na nebezpečí, ale nejenom v rozdávání z neplnosti, nýbrž také v sobeckém ulpívání na vlastní plnosti. Vědí, že sice teprve plní mají rozdávati, ale proto, že rozdávati musejí. S touto korekturou pak může směle se vydat za dušemi druhá cesta, druhá metoda. Tato metoda nevidí tolik bídu ničemnosti, jako spíše bídu nevědomosti a nad to hlavně vidí sílu Boží milosti, sílu Ducha svatého.

Když jsou plni Ducha svatého, jsou touto plností jasnozřiví, vidí do hlubin své doby a jejich lidí, vidí, vyhmátnou nejúčinnější prostředky k největšímu zúžení kruhu »tohoto světa« a rozšíření království Božího. Jsou přesvědčeni, že apoštol se nesmí příliš odlišovat a tím distancovat od těch, které chce získati. Ví o jejich strachu, že by musili, chtějíce být křesťany, se také výstředně šatit a výstředně žít. Proto ničeho neslevují ze zásad a z pravd a z prvenství Božího, věčného a duchovního, jdou k lidem jeho prostředky, oněmi nelišnými v sobě, jako je tisk, propaganda, reklama, řeč, šat. Tak se oblékají misionáři i za mandariny a ve Francii pracují v továrnách, majíce kombinézy jako řeholní roucho. Jdou za kluky jejich hrami, za studenty jejich táboráky, za dívkami jejich zdravým pesimismem, za vojáky tvrdým vojenským krokem, za akademiky jejich žízni po diskusi o všem, co hýbe studujícím člověkem... A hned tu nastává štěpení v této druhé metodě. Ti, kdo hledají Krista a svět pro Krista jsou si stále vědomi toho, že mají přivést svět ke Kristu, k uchopení učení Kristova a k jeho uskutečňování. Proto, třebaže postupně a krůček za krůčkem, přece hlásají celé, nezkrácené, nerozdělené učení Kristovo a vedou lidi k dokonalému životu z tohoto učení, podle Kristova příkladu. Jsou si dále vědomi, že jen Boží milost, může toto uskutečniti a proto nedůvěřují příliš svým slovům a svým metodám a pomůckám a vedouce lidi své k Bohu a k přijímání milostí ze svátostí.

Tito apoštolové se proto tím více modlí, čím více apoštolují, čím více chtějí posvěcovat druhé. Ostatně, když vycházejí ze své plnosti, jsou vedeni Duchem svatým i v oné vynalézavosti nových cest a prostředků k získávání lidí své doby a nových námitek a obtíží.

Svatí první i druhé cesty si rozumějí. Nerozumějí si jen hlupáci a domýšlivci deroucí se do obou cest. Lze je poznati podle ryku, fanatické úzkoprstosti a vzájemného odsuzování té či oné cesty. Svátí je od sebe moudře a vytrvale odháněli.

Nakonec upozorňuji na základní kořen onoho heretického zoufání nad světem i stejně heretického optimismu, že lze smířiti a spojití ducha Božího a ducha tohoto světa. Nebudu tu již stále opakovat rozlišení mezi prokletým světem a mezi světem jež přišel Kristus vykoupiti («sed ut salvetur mundus per ipsum — aby spasen byl svět skrze něho.») Jak je vidět, i Spasitel užívá ve dvojím smyslu slovo »svět« (aby mi zas někdo nepřispěchal udeřit holí nějakého »citátu« po hlavě).

První heretický proud vychází z kalvínsko-barthovskey stíněného existencialismu, druhý z naturalistického optimismu. Obojí je nesprávné. Lidská přirozenost není ani zcela dobrá ani zcela zkažená. Je porušená. Proto Církev tu nikdy na zemi nebude dokonalou, nýbrž Kristova milost vede v ní k dokonalosti. Ale tato Kristova milost je dosti silná, aby mohla získati a přetvořiti vyvolené děti Boží. Proto není beznadějná situace i zdánlivě nejčernější. Ale rovněž nesmíme právě pro tu porušenost zanedbat jakýkoliv dobrý a účinný prostředek k evangelisování a přesvědčení lidí, k přípravě na přijetí obracející milosti. Ale rovněž nebudeme příliš důvěřovati těmto prostředkům, nýbrž očekávati jejich účinnost opět od milosti Boží.

Kristus a Duch jeho jsou přítomni ve světě, v Církvi, v nás, v apoštolech, ve světcích. Působí, že my působíme. Proto nemá nikdo práva prohlašovati za zbytečné působení, které Duch svatý a Pán náš sami působí v těch, kteří puzeni plností své lásky, jdou k bratřím ať první či druhou cestou. Moudrost církevního vedení vyrovnává šťastně obě cesty. Dominikánské, tomášovské heslo vyjadřuje jadrně toto vyrovnání: *Contemplata aliis tradere: Rozdávat prožitě!*

Ostatně Církev jak učící tak ve svém celku vždycky takto jednala. Pokoušela se stále bez oddechu získati lidi ve světě a vésti je k tomu, aby přetvářeli svět v království Boží. A při tom její apoštolové jednou rukou stavěli království Boží a druhou odráželi útoky, které viděli zevně i uvnitř království Božího. I tito apoštolové procházeli celou stupnicí jak nadšené důvěry tak drtivého zármutku nad lidskou nevšímavostí a nechápavostí ke království Božímu. Ale zase nemalomyslněli, nýbrž věřili v nekonečnost zásluh Kristových a v nesmírnost jejich síly. To jim ovšem nebránilo lkát nad bídou lidskou. Jako je zase tato bída neodstrašila v jejich apoštolském zápalu.

Církev podniká vše, používá všeho, jak o tom svědčí volání Pia XI. ke Katolické akci, skrze zvládnání prostředků Kristovými zásadami, ale nepřestává lkati nad hříchy světa a prositi za ubohé a vybízeti věřící, aby vstoupili do řad kajcníků a podporovati ty, kteří svůj život chtějí zasvětit smíru a zadostiučinění.

Nepropadejme tedy ani kalvínskému pesimismu, ani pesimismu bartovskému, ani kierkegaardskému, ani Pascalovu, jako nepropadáme optimismu Rousseauovskému nebo moderně naturalistickému a dialekticky materialistickému.

Katolictví jde zlatým středem, kterým se opět jak v jiných věcech jeví ne jako prostřednost, nýbrž vrchol nad výstřelky s obou stran. To je mementem pro vychovatele hlavně mládeže, pro vedoucí našeho studentstva a junáctva. Každé přehnutí v kterémkoli směru bylo by zrazením katolické plnosti a vyváženosti i docela neplodným pokusem přiblížit si nějak originelně a proto účinně to, čemu se říká »dnešní doba«.

H. C. Graef:

Mystický život sv. Kateřiny Sienské

Jsou mystikové, kteří jako by byli velmi vzdáleni naší zmatené a neklidné doby, kteří se utíkají do pouště nebo za zdi klášterů a žijí tam svým životem kontempace, stranou vnějšího světa a jeho starostí. A jsou takoví, kteří vnášejí pochodeň svého života sjednoceného s Bohem přímo do světa a jsou jako kvas, prostupující těsto lhostejnosti a hříchu. Jednou z těchto je sv. Kateřina Sienská, dcera barvířova, která vyšla z prosté komůrky rodného domku, šla až do paláce papežů v Avignoně, odvážila se čelití vzbouřeným zástupům a psala listy kardinálům a králům, a přece po celý život zachovala nepřetržité spojení s Bohem v dobách snad právě tak nepokojných a neuspořádaných, rozháraných, jako je naše. Co jí umožňovalo takto žít? Na jakých zásadách byly zbudovány předpoklady takového života? Sama nám dává odpověď na tuto otázku v Rozhovorech a Listech, v nichž je uloženo takové bohatství mystických ideí, že i několik málo ukázek postačí, aby bylo jasno, odkud čerpala onu neobyčejnou sílu, která ji učinila jednou z nejvýznačnějších ženských postav lidských dějin vůbec.

Jednou ze základních složek jejího duchovního života je zásada »uzavřené komůrky v duši«. Tato cela, kterou ona sama nikdy neopustila, skládala se ze dvou částí: jedna je znalost Boha, druhá je znalost sebe — souhrnně formulováno důležitou dvojitou pravdou, kterou se světice řídila: »Já jsem, který jsem, a ty jsi, která nejsi.« Tato plodná zásada znalosti Boha a sebe je obživou, chlebem pro duchovní život člověka od chvíle prvního hnutí milosti až do chvíle, kdy dostupuje nejvyšších vrcholů mystického sjednocení s Bohem. Na počátku duchovního života je toto vědomí kořenem ctnosti, neboť vědomím Boží všemohoucnosti a lidské nemohoucnosti je duše vedena k bázni Boží, jejímž prostřednictvím se odvrací od věcí, které se Bohu nelíbí, a koná věci, jež Bůh přikazuje. Z vděčnosti za dobrodiní, kterých se jí dostalo, začíná pak duše

růsti v poznání Boha i sebe a tímto věděním (poznáním) se otrocký strach ponenáhlu mění v lásku. Neboť — jak Bůh sv. Kateřinu poučuje — »duše by měla kořeniti své sebepoznávání vědomím mé dobrotivosti«, jinak by upadla v zoufalství.

Na tomto stupni její poznání ovšem ještě dávno není dokonalé. Je jí třeba očisty pokušením. »Neboť člověk dosáhne ctnosti toliko sebepoznáním a poznáním Mne, kteréhožto poznání se mu dostává dokonalejší měrou v čas pokušení, protože teprve pak poznává člověk, že není ničím. Tuto nicotnost tvor pocítuje nejhluběji na vyšších stupních duchovního života, kdy duše je často navštívena vyprahlostí a pocitem opuštěnosti, což je jen dalším prostředkem, jímž ji Boží prozřetelnost vede k dokonalosti. Neboť — tak praví Pán — »to dělám proto, aby člověk, dospívaje dokonalého sebepoznání, poznal, že sám ze sebe není ničím a milosti nemá, a aby se tedy ve chvíli boje utíkal ke mně.«

Poznání tedy je matkou pravé pokory, neboť svatý si ani nedovede myslit, že by mohl někdo opravdu znát sebe samého, a být si vědom toho, že je tvorem, a nebyl zároveň pokorný. A toto sebepoznání přináší s sebou i další ctnost, trpělivost, kterou sv. Kateřina nazývá královnou ctností a jádrem lásky, neboť je počata (trpělivost) sebepoznáním a poznání Mé dobroty vůči duši, odchovávána svatým hněvem a korunována pokorou. Tak se život v řádě nadpřirozeném postupně rozvíjí poznáním, neboť právě v domě sebepoznání za svatých modliteb se člověk zbavuje nedokonalostí.

Tento vpravdě dominikánský důraz na poznání je doplněn jednou z nejcharakterističtějších zásad světice, jejím učením o víře jakožto zřítelnici rozumu, kterou P. Lagrange považuje za vůdčí myšlenku celého jejího života. Na poměrně raném stupni svého mystického růstu prosila Boha o dokonalou víru a tento dar jí byl propůjčen jakožto zasnubní. Při mystické slavnosti, již byl přítomen sv. Jan Miláček Páně, sv. Pavel, sv. Dominik a král David, jenž hrál na harfu, požádala Matka Boží svého Božského Syna, aby učinil Kateřinu svou snoubenkou ve víře: a na znamení zasnoubení dostala sv. Kateřina neviditelný prsten. Spolu s neobyčejnou intelektuální silou a pronikavostí, tak charakteristickou pro povahu její duchovní osobnosti, vydala mystická zkušenost světice bohaté ovoce v jejím učení. Ačkoli si tolik cení lidského intelektu a jeho schopnosti poučovati člověka o tom, co je jeho povinností, praví, že rozum potřebuje nutně víry, právě tak nutně, jako oko potřebuje zřítelnici, aby rozeznávalo, poznávalo, vidělo a sledovalo cestu i učení mé víry — víry Slova vtěleného; a bez této zřítelnice víry byla by duše nevidomá. Rozum a víra byly stvořeny pro sebe navzájem a jsou tak nerozlučné, jako oko a jeho zřítelnice. Je-li zřítelnice porušena, oko nevidí. Rozum člověka, jenž pozbyl víry, zabředá do bludů. A tak také zastře-li se v duši zřítelnice víry rouškou nevíry, kterou na ni položí sebeláska, už nic nevidí. Víra se stane neúčinnou a pozbývá svého poslání: nedává už duši světla.

Je pozoruhodno, že sv. Kateřina nevyvozuje tuto chybu ani z potíží intelektu, ani ze špatného vlivu zlých návyků, nýbrž z nehlouběji vězícího kořene vši duchovní nepostačitelnosti, ze sebelásky, totiž z hříchu proti prvnímu přikázání. Třebaže žila ještě v době, jež bývá nazývána stoletím víry, možno říci, že právě doba papežů avignonských a velkého rozkolu na Západě byla charakterisována právě touto ztrátou živé víry pro neuspořádanou sebelásku tak mnoha údů církve, zvláště v řadách vyššího duchovenstva. Neboť víra u sv. Kateřiny neznamená snad jen souhlas rozumu s pravdami Zjevení. Víra je podle ní dynamickou silou, jež řídí všechn život křesťanské duše. Je-li v jejích očích slabý a nestálý Řehoř XI. přece »Kristem na této zemi«, jsou-li jí vlažní a dokonce špatní kněží »Služebníky Krve Páně«, i kdyby se dopouštěli svato-krádeže při každé mši sv., kterou slouží, rozeznává právě prostřednictvím »zřítelnice přesvaté víry« za těmito ubohými nástroji — lidskými bytostmi — úžasné duchovní skutečnosti, jejichž oni jsou zástupci. Znovu a znovu čteme v jejích listech příkaz: »Otevř oči svého rozumu, neboť právě k velkým pravdám víry chce světice svou »duchovní rodinu« dovésti.«

Jedna z těchto pravd je obzvláště blízká jejímu srdci, znovu a znovu se k ní vrací: je to velká, spasitelná pravda o vykoupení předrahou krví Páně. Téměř všechny její dopisy začínají: »Já, Kateřina, služebnice a otrokyně služebníků Ježíše Krista, píši vám v jeho nejsvětější krvi.« Tajemství vykoupení rozvíjí v překrásném podobenství o Mostě, které jí bylo zjeveno Bohem Otcem. Poučuje ji, že dal člověku svého Syna, jakožto most, »abyste se přecházejíce na druhou stranu proudu, neutopili — onou hlubinou je bouřlivé moře tohoto pochmurného života«. V den Nanebevstoupení byl tento most vzat se země na nebe, aniž však zemi opustil, neboť byl sestrojen »z výsosti Božství sloučeného s vaším člověčenstvím«. Spojením obojího toho v Kristu člověk může nyní bezpečně přecházeti přes řeku života, neboť most je vybudován z kamenů, jež znamenají ctnosti. Ty byly vestavěny do mostu teprve, když se naplnilo utrpení Páně, čímž se otevřely proudy milosti, neboť se otevřela sama nebesa »klíčem Jeho krve«. Ale zde Věčná pravda připojuje varování, aby člověk nespoléhal lehkovážně na účinnost této krve: »A uvědomte si, že k tomu, abyste měli život věčný, nestačí, že můj Syn se stal tímto mostem pro vás, nebudete-li po něm kráčet.« A Bůh jí také ukázal, že »ačkoli nás stvořil bez nás, nechce nás spasiti bez nás«.

Přece však ví o slabosti člověka a ve svém milosrdenství, abychom snad cestou nezemdleli, pamatoval na místa osvěžení na tomto Mostě, a těmi jsou svátosti. Tyto nám byly dány, aby obnovily naši sílu a uzpůsobily nás pro duchovní vzestup, ke kterému Kristus, náš Most, nás zve. Neboť na jeho ukřižovaném těle rozeznává sv. Kateřina trojí stadium duchovního života. Jeho hřeby probodené nohy symbolisují city, jež se musí odpoutati od pozemských radostí, aby se staly »stupni, po nichž

můžeš přejít na tu stranu, kde je On, čímž se ti zjevuje tajemství Jeho Srdce, neboť duše, stoupajíc po stupních své lásky, začíná okoušeti lásky Jeho Srdce, patříc do onoho otevřeného Srdce Mého Syna.« Sv. Kateřina byla jednou z prvních mystiků, jimž — tak jako sv. Gertrudě — Bůh dopřál zjevení Nejsvětějšího Srdce. V jejím životě připadá Mu ovšem menší role než v životě světice řádu Benediktova. V tomto citátu z Dialogu znázorňuje přístup k Nejsv. Srdci druhé stadium duchovního života, cestu osvícení, kdy duše nabývá ctností. Teprve až se dostane za onen druhý stupeň, »začne se duše blížit stupni třetímu, jenž jest přístavem, kde dojde pokoje po strašném boji, který po celou dobu vedla proti svým hříchům«.

»Kéž mne políbí polibkem Svých úst«, tato slova znamenala pro řadu generací křesťanských mystiků vrcholné výšiny duchovního života, spojení s Bohem, jehož zakouší duše, jež dostoupila vrcholů, a jež — ať by v nižších svých složkách sebevíce trpěla, zakotvila v pokoji, jenž přesahuje vše, co možno chápat, v »půdě«, ve scintille animae, kde předem a ještě v tomto těle okouší blaženosti svatých v nebi. A tak je Most — Vtělený Syn Boží — jak bezpečnou cestou ke spasení pro množství věřících, tak cestou, jež k výšinám kontemplanace vede ty, kteří jako sv. Kateřina sama byli povoláni k nejvyšším metám mystického života.

Ukázali jsme na několik charakteristických bodů jejího učení, protože život této světice je prostoupen snad větší měrou než život kterékoli jiné světice mysticismu theologii. Maxim Gorce ji nazývá »une tres grande theologienne« (velkou znalkyní theologie) ona však se theologii nenaučila v přednáškové síni, nýbrž ve škole kontemplanace: byla jí, »jak praví posudek Církve v kanonizačním procesu — vlita.« Toto »vlité« vědění svatých je něčím velmi složitým. Neboť ani neabstrahuje úplně od přirozených darů a sklonů člověka, jehož se týče, ani není možno při něm počítat toliko s vlivy a činiteli čistě lidskými. Pokud jde o první bod, působilo na svatou Kateřinu jistě dominikánské prostředí: důraz, který klade na pravdu, a důležitost intelektu je čistě dominikánský. Oproti tomu se vyznačuje její nauka takovou vnitřní jistotou technickou, takovou přesností ve věcech theologie a mystickým vzletem, který by udivoval i u školeného theologa, ale je čirým zázrakem na ženě mladé a velmi malého vzdělání. Nelze si to vysvětlit jinak než osvícením rázu nadpřirozeného, které tu ovšem působilo na vše, co bylo přirozeností dáno v podobě jisté neobyčejné inteligence, jíž byl nápomocen ustavičný kontakt s theologií. Neboť vlité vědění je do jisté míry obdobou inspirace umělecké. To také předpokládá obvyklou míru práce o základech a technické zdatnosti, kterou je možno, ba nutno si osvojit. Aby však dovedl vytvořit opravdové umělecké dílo, k tomu potřebuje umělec inspirace, oné tajemné síly, kterou nelze nikde získati, ale jež je opravdu »darem«. Tak také buduje milost na základech, daných lidským vlivem a osobními sklony a vlohami, budovu vlitého vědění, jehož vlivem duše kontempla-

tivní proniká tajemstvími víry do mnohem větších hloubek a mnohem zivěji než duše theologa, jehož učenost není oživena prouděním mystiky.

Tento typ vlitého vědění však nemá předpokladů neomylnosti. Omyl po stránce theologické v jejích naukách by ještě neznamenal důkaz proti nadpřirozenému původu jejího učení vůbec. Neboť s výjimkou jediného případu inspirace, jíž bylo dopřáno autorům Písma, jimž se dostalo daru neomylnosti, používá Boží Pravda, poučujíc lidské duše, křehkých a chybám podrobených nástrojů se všemi možnostmi omezenosti sil a sklonů k omylům. A právě tyto omyly jsou důkazem, že i tehdy, je-li duše silně ovlivňována neobyčejně účinnou milostí, je přece jen svobodna co do vůle. Bůh nepůsobí na svého tvora, jemuž dal rozum, způsobem takovým, jako by to byl stroj, reprodukující věci, jež vidí a slyší, automaticky, nýbrž jakožto na bytost svobodnou, jež svým duchem na to vše působí, vše to zpracovává. Odtud chyby a odchylky, kterými se mohou cítit pohoršení jen ti, kdož si nejsou vědomi toho, že plná míra přirozenost neruší, nýbrž naplňuje.

Považovali jsme za nutno zdůrazniti rozumový ráz mysticismu sv. Kateřiny, abychom se snad nezalekli neobyčejných, mimořádných stavů duše, jimiž její život byl tak bohat. Vždyť i tak vynikající odborník ve věcech duchovního života jako Henri Bremond dovedl dáti přednost voršilce Bl. Marie de l' Incarnation ze Sieny, neboť — jak píše — »Kateřina Sienská v náručí svých družek není nám pramenem pohoršení, ale byla by nám dražší, kdyby sama stála pevně«. Toto je ovšem kritika vážná, kterou možno aplikovat nejen na sv. Kateřinu, nýbrž na kteréhokoli mystika, jehož vnitřní život je vyjádřen nápadnými zjevy po stránce fysické.

Představa sv. Kateřiny, ležící ve mdlobách v náručí družek, byla patrně vyvolána slavným obrazem Sodomovým, znázorňujícím, jak se světici dostalo stigmat. Poznámky Bremondovy svědčí o tom, že existuje škola theoretiků, jež má sklon bagatelisovati tyto »mimořádné« milosti a omlouvat je, jako by byly téměř snižujícími událostmi v životě svatých, událostmi, o kterých by se mělo mluvit co nejméně. Snad jsou i zdravou reakcí proti nezdravé chtivosti pátrati jen po takových úkazech. Ale nesmíme zapomenout, že sama Církev, slavíc zvláštní svátky, jako svátek Stigmat sv. Františka nebo sv. Kateřiny, sama vtiskla pečeť svého souhlasu přesvědčení o nadpřirozeném původu a velkém duchovním významu takovýchto stavů. Není nic nezdravého ani hysterického na tom, přizpůsobí-li se tělo mystikovo Tělu ukřižovaného Snoubence mystikovy duše. Je známým úkazem i v řádu přirozeném, že mnohaleté manželství vytváří řadu podobných rysů vzájemné podoby ve vzezření ženy a muže. A tak i v řádu nadpřirozeném si Bůh vybírá muže nebo ženy zvláště Mu drahé a vtiskuje jim v určitých rysech svou podobu fysickou — podobu života Svého Vtělení. V případě sv. Kateřiny dostoupilo toto fysické připodobnění dokonce míry tak značné, že jednou Raymund z Ca-

pue, jenž nedovedl uvěřit ve velikost zjevení, jichž se světici dostalo, náhle spatřil její tvář proměněnou v tvář Pána Ježíše, a když se jí v úžase otázal, kdo je, odpověděla: »Já jsem, který jsem.«

Právě velikost zjevení působí tyto úkazy a život sv. Kateřiny jimi byl obzvláště bohat. Jedním z nejpodivnějších je úkaz, známý jakožto její »mystická smrt«, úkaz, jenž byl vyvolán náhlým přemocným pocítěním lásky Pána Ježíše k duším. Při pomýšlení na to jí bylo, jako by jí srdce pukalo, nastala agonie a — tak se aspoň zdálo — po několik hodin ležela mrtva. Sama dosvědčuje, že v oněch hodinách prožívala něco velmi podobného blaženému patření na Boha a spolu jí bylo ukázáno i bolestné utrpení zavržených a duší v očistci. Když procitla k životu, plakala po tři dny žalem nad tím, že zase byla zbavena možnosti dokonalého spojení s Bohem. Tento podivuhodný stav, jenž jak se zdá byl hodně podoben tomu, co prožil sv. Pavel ve chvílích, kdy byl unesen a nevěděl, zda je nebo není ve svém těle, byl jí přípravou pro intensivnější apoštolskou práci a roznítil v jejím srdci lásku k duším, jež nedbala jakýchkoli překážek a obracela i nejzatvrzelejší hříšníky. Neboť tyto mimořádné milosti bývají duším propůjčovány téměř vždy pro duše jiné a vždy musí být vykupovány utrpením.

Utrpení a muka světců jsou mystickými skutečnostmi onoho rázu, jemuž je možno porozumět toliko ve světle utrpení Kristova. Mystikova žízeň a touha po utrpení, tak zřetelně patrná v jejich životě, a přece tak málo pochopitelná lidské přirozenosti, je znakem jejich důvěrného spojení s Tím, Jenž pravil učedníkům Svým: »Chce-li kdo z vás za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mě.« Sv. Kateřina měla plný podíl na tomto kříži v nemocech svých i zlých slovech, která byla o ní vyřčena, v projevech nepřátelství a nepochopení, kterých se jí dostávalo. Co však ji bolelo a tížilo nejvíce a bylo při tom nejtěsněji spjato s prouděním mystického života v ní, byl stav Církve, »Nevěsty Kristovy«, jak ji s láskou nazývá, porušené neřestmi kněžstva a ohrožené blízkou roztržkou schismatu. Když pak se toto schisma, které ona dávno tušila, stalo skutkem, přiměla ji její vroucí láska k tomu, že přinesla oběť nejtěžší a nabídla život pro záchranu Církve. »Tu vzkřikl d'áblové proti mně, snažíce se mi zabránit a oslabit svými strašnými hrozbami mou vroucí a dobrovolnou tužbu. Snažili se rozbít skořáčku těla; ale tím jen ještě více roznítili touhu, takže jsem volala: O věčný Bože, přijmi oběť mého života v tomto mystickém těle církve svaté! Nemám, co bych nabídla. Ty zachraň, cos mi dal. Vezmi mé srdce a vylisuj je, aby krev kanula na tvář Tvé snoubenky.«

Její přání bylo doslova naplněno. Zbývajících několik měsíců svého života byla dlouhým a bolestným řetězem muk duševních i tělesných. »Toto mé tělo žije bez potravy a bez jediné krůpěje vody; v mukách, jaká jsem ještě nikdy v životě neprožívala... Takto a mnohým jiným způsobem, o čemž je i nemožno hovořit, je stravován můj život a pro-

lévána moje krev pro tuto sladkou Nevěstu. Já jdu touto cestou a slavní mučedníci cestou krve.«

Tak ke sklonku svého života byla sv. Kateřina dokonale připodobněna Pánu mysteriem zástupného utrpení. Po celou dobu své apoštolské činnosti konala skutky pokání a prožívala muka za hříšníky. Teď to vše vzala na sebe pro Církev jakožto celek a v poslušenství formálního příkazu Božího: Bůh totiž na její otázku, otázku plnou úzkosti: »Co mohu vykonat, ó ohni nezbadatelný?«, odpověděl: »Obětuj svůj život ještě jednou.« Možnost trpěti za jiné je nutným důsledkem a závěrem z učení Pavlova o Mystickém Těle: on mohl říci o sobě, že na svém těle naplnil, čeho se nedostalo v utrpení Kristově. Muka mystikova jsou v nejvlastnějším slova smyslu rozšířením utrpení Páně a výkupná moc, jež je jim propůjčována Božskou Láskou, je součástí velkého díla vykoupení, dokonalou měrou uskutečněného původcem našeho vykoupení na kříži, přece však mystickým způsobem »naplňovaného« tím, co trpí údy Jeho Těla, jímž je Církev. A tak poslední měsíce života sv. Kateřiny byly pozvolným ukřižováním, při kterém, obmyta ze svých vlastních chyb — a jistě očištěna byla již dávno — jí bylo možno nabídnouti muka duševní i tělesná na vykoupení Církve bojující. Pretiosa est in conspectu Domini mors sanctorum eius — Smrt sv. Kateřiny byla naplněním jejího mystického života. Vždy toužila po mučednictví, a třebaže jí zůstalo odepřeno, aby skutečně prolila svou krev, prolila krev svého života mystického jakožto oběť Bohu milou. Její tělo bylo věru už méně než kost a kůže, když živoucí plamen její lásky k Pánu Bohu, jak se zdá, doslova její bytost stravoval do chvíle, kdy život milosti, tak mocný v její duši za pozemského putování, se mohl rozvíti v život věčné slávy na nebesích

Svatopluk Láb:

Návštěvou v Arsu

Mnoho našich poutníků jezdících do slavného mariánského poutního místa Lourdes ve Francii se vracelo často domů podél pobřeží středozemního moře a někteří z nich udělali ještě malou zastávku na francouzské Rivieře. Do Čech se vraceli přes Lyon a Strasbourg. Obě tato města byla vždy chloubou Francouzů již pro svůj historický význam. Je to zejména Lyon, který se připomíná již z doby římské. Pro katolíka má však Lyon význam ještě z jiného důvodu. Je východištěm do Arsu. Ne každý dnes ví, co to vlastně Ars je a nevzpomene si, že s tímto jménem se pojí jméno sv. Jana Vianneye, faráře arského. Dnes se již málo mluví o svatém arském faráři a také se toho o něm málo ví. Řekne se prostě, že to byl »nějaký« svatý. A přece postavení sv. Jana bylo i mezi světci svým způsobem mimořádné. Byli a jsou světci, jejichž svatost znamená dokonalé plnění Zákona Božího, svatost skrytá, mystická, při-

spívající mohutně duchovnímu pokladu Církve, která tak platí Bohu za potřeby lidstva. Jan Vianney patří nepochybně jistými úseky života také k tomuto druhu světců, ale zdá se, že však přece jen většinu svého života věnoval hříšníkům, kteří se k němu hrnuli v tisících i z daleké ciziny, aby našli klid svědomí a útěchu v jeho zpovědnici. Tím se přifadil do zástupu světců universálních, které uctívá a památku jejich slaví celý katolický svět. Jistě však by se vzpomínka na tohoto světce stále více ztrácela v propasti zapomenutí, kdyby na to nepamatovala Církev svatá alespoň menším formulářem a breviářovým oficiem, které vkládá do rukou všech kněží po celém světě.

Zdá se, že i ve Francii samotné není svatý Jan Vianney tak oblíben nebo lépe řečeno populární, jako světci jiní, jako třeba ti, kteří mají užší vztah k národnímu cítění. A přece jak velikou heresí, zhoubným bludem je dnešní nadměrné zdůrazňování lásky k vlasti, která velmi často v pravém slova smyslu rdousí lásku jednoho národa ke druhému, lásku osobní, k bližšímu a především k Bohu! Myslím, že posice faráře arského je ve Francii asi taková, jako postavení našeho sv. Jana Nepomuckého. Náš lid má rád světce z Nepomuku, který dovedl hájit zpovědní tajemství až k smrti, ale přece mu již jen jaksi »promíjí«, že je hájil proti českému králi Václavu IV., má »raději« českou kněžnu svatou Ludmilu, toužebně by si přál, aby byla prohlášena za svatou blahoslavená Anežka Česká, protože má vztah k české historii. Něco podobného bychom našli ve Francii v postoji Francouzů vůči svatému faráři a třeba sv. Johance z Arku. Tyto řádky nechtějí být snad nějakou invektivou proti lásce k vlasti, spíše by chtěly na příkladu světců naznačit, jak by měla vypadat s p o ř á d a n á láska k vlasti. Svatý farář arský ve svých kázáních neřikal jenom, jak se to či ono má dělat, neřikal jen lidem, jak se mají modlit, ale on jim to především ukazoval sám na sobě! On miloval svou vlast a proto ukazoval, jak to má člověk dělat, aby byl platným členem svého národa, učil lidi nikoli mluvit, ale jednat tak, aby to bylo v souhlase se zákonem božským i lidským; to však je možné jedině tehdy, budou-li mít řádný mravní základ spočívající na Kristu a jeho skále, kterou ani brány pekelné nepřemohou — na jeho Církvi. Něco podobného dělala svatá kněžna Ludmila, která národu vychovala svatého knížete Václava, jehož význam — okupací tolik zkreslený — se dnes opět znovu začíná uznávat. Tedy nemilovat národní světce jen pro jejich národní charakter, ale také pro to, co z nich světce vytvořilo. Pak se ukáže, že křesťanství není nepřitelem lásky k vlasti, naopak že ve světcích je tato láska harmonicky spojena s láskou k sobě, bližnímu a k Bohu.

Ale podívejme se již do Arsu! Je to malá obec ležící na pokraji Dombesské planiny. Asi za 3/4 hodiny jízdy vlakem se dojede do Villefranche, kde je autobusové spojení do Arsu; autobus tam jede asi 20 minut. Místo samo nepůsobí zvláštním dojmem. Je to obyčejná obec, jakých je ve

Francii spousta. Takřka uprostřed leží malá basilika spojená s původní lodí maličkého kostelíka, v němž světec působil, a fara s původním zařízením. Spojení původního starého kostelíka s novou kruhovou basilikou působí dosti nezvykle. Je zajímavé pozorovat ty, kdo vcházejí. Při bedlivějším pozorování si povšimneme, že většina příchozích zůstává déle v kostele původním; basilika již tak neláká, ač je velmi pěkná a je mnohem světlejší. V místech, kde byl původně oltář, byla prorážena zeď a basilika přistavěna ke starému kostelu, takže vše se jeví tomu, kdo vstoupí dveřmi starého kostela, jako jedna chrámová loď. Podívejme se po kostelíku! Je tu ještě dost věcí původních. Co však nejvíce zajímá každého poutníka, je prostá dřevěná kazatelna, dřevěné pažení s klekátkem a sedátkem, kde svatý farář vykonával své známé katechese a vpravdě přeubohá, ale tolik slavná zpovědnice stojící ve staré sakristii. Tedy zde v tomto malém prostoru začernalého kostelíka vyrvával svatý Jan satanovi duše, které ze všech koutů Francie a daleké ciziny tam za ním přicházely v tisícihlavých zástupech, zde sedával celé hodiny ve zpovědnici až do úplného vysílení, radil, těšil, zde se modlival, kázal; sem za ním chodili slavní kazatelé, biskupové, aby slyšeli, jak mluví z plnosti Ducha Svatého ten, který v první řadě byl sám nejpevněji přesvědčen o tom, že na kazatelně nemluví on, nýbrž Duch Svatý sám, jenž jej používá pouze za svého prostředníka. Zmínil jsem se již dříve, že ono spojení starého, ubohého vesnického kostelíka s krásnou basilikou působí poněkud nezvykle, je však i v tom hodně symboliky. Vždyť ten prostý kostelík, ta lepší stáj, jak se kdosi vyslovil, tolik se podobá tíži práce, úmorné práce kněze tak apoštolsky působícího, jako byl farář arský, jehož život byl plný temných dnů pronásledování, nepochopení a odřikání, že skutečně jen nadpřirozená síla a působení Ducha Svatého muselo onu hráz rmutu a kamení prolomit, aby se nezlomil, nepadl a vešel jako světec do nádherného chrámu svého Spasitele, který mu tam připravil místo, o němž neměl snad ani tušení...

Proto dnes se znovu zapomíná a nechápe dílo svatého faráře arského, protože se zapomíná na slovo Spasitelovo — zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. To jest jediný prostředek, jímž je možno prorazit pevnou zeď nelásky, nenávisti, jediná cesta k pravé lásce vlastenecké, k jediné pravé vlasti, cesta, na níž se vzájemně odpouští, cesta k basilice Boží.

Dominik Pecka:

Mentalita moderního člověka

(Pokračování)

3. Disharmonie

Mnohem výrazněji než věda a filosofie ukazuje umění, jaký člověk je, jak myslí a cítí, neboť umění má ve svých symbolech cosi názorného a věštlího.

Ve vývoji novodobých uměleckých směrů je jakási analogie směrů filosofických. Z kritiky Kantovy vyšly dva proudy moderního myšlení: subjektivní idealismus a empirický pozitivismus. Všem soustavám s těmi proudy souvisícím je společné dědictví Kantovo: nemožnost metafysiky.

I v moderním umění se projevují dva základní směry, z nichž první usiluje zobrazit přírodu, jaká je a vylíčit člověka a společnost na základě dokladů skutečného života (realismus — naturalismus). Ale jak v malířství, tak v literatuře brzy ustupuje skutečnost snu, náladě a tajemství, a tak vznikají směry přechodné — impressionismus v malířství, symbolismus v poesii. A nakonec přechází těžiště umělecké tvorby zcela do nitra: za úkol umění se nepokládá napodobit přírodu, ani líčit dojmy a nálady z ní, nýbrž neprostředně vyjádřit ducha bez ohledu na vnější skutečnost, zasáhnout v život, pomáhat k vítězství velkým myšlenkám sociálním a politickým (expressionismus). Přechod z naturalismu k expressionismu byl velmi rychlý. Každé desetiletí posledních sedmdesáti let mělo svoji novotu. Naturalismus ve své přísné podobě se neudržel. Poznalo se, že opis nebo věcné napodobení přírody a života není umění, nýbrž mechanika, sice jinak by fotografie byla nejlepším obrazem a stenogram soudního líčení nejlepší tragedií. Neosobnost románů Zolových se odhalila jako pósa a snaha uplatnit pavědecké domněnky a materialistické pověry a vyloučit z přírody a života vše, co se nedá vysvětlit jako projev hmoty. A ukázalo se, že i v naturalismu se skrývá subjektivismus, poněvadž i nejhrubší naturalista se dívá na svět skly mámení: právě že chce zobrazit jen skutečnost, to jest to, co sám za jedinou nebo celou skutečnost pokládá, vnucuje přírodě a životu své kategorie názorové a dopouští se násilí. I když chce obsáhnout přírodu a vyrvati jí všechna tajemství, vlastně ji jen subjektivisuje.

Moderní umění není právo dualitě světa vnitřního a vnějšího a nedovede vytvořit harmonii ducha a přírody. Buď zdůrazňuje přírodu na škodu ducha nebo vyjadřuje ducha bez zřetele k přírodě, daleko klasické definici umění Jeana Paula: zobrazení idey napodobením přírody nebo definici Ernesta Hella: idealisace skutečnosti a uskutečnění ideálu.

Moderní umění je krajně subjektivistické. Svět vnitřní má v něm převahu nad světem vnějším. Umění dneška vyjadřuje především člověka: jeho vášně, city a touhy. Odtud poměrný rozkvět lyrického básnictví a hudby při současném úpadku epiky. Příklon k exotismu jazzové hudby, kde melodie je málo, harmonie nic a rytmus vše, záliba ve filmu, kde stačí vnímat prchavé obrazy, prozrazují nechuť ke všemu, co by mohlo být poselstvím něčeho stálého a nadosobního. Krisi člověka rozeklaného a rozkolísaného nejzřetelněji vyjadřuje moderní malířství: zobrazuje ho ne tak, jak zevně vypadá, nýbrž jaký vnitřně je: znetvořený, roztříštěný a nevyrovnaný.

Příznačnou vlastností moderního umění je bezslohovost. Sloh je výraz osobnosti, to jest osoby žijící v řádu. A řád je podrobení nižšího vyššímu

a vyššího nejvyššímu. Právě v bezslohovosti se ukazuje moderní člověk jako bytost nepodrobená a usilující o naprostou nezávislost. V moderním umění, jak upozorňuje Václav Černý, se uplatňuje spíše autostylisace než osobnost: moderní umělci vnucují stanovisko, s něhož chtějí být chápáni — a tak jít dějinami moderního umění znamená kráčet alejí herců.¹⁵

Nejnázorněji se projevuje bezslohovost moderního umění v architektuře vyžívající se jen v účelovém konstruktivismu. Moderní stavitel umí stavět jen pro člověka — pro jeho zdraví, pohodlí a zisk. Příznačná je neschopnost moderního stavitelství vybudovat chrám. Pokouší se sice o to, ale vždy je to biograf, vodárna, banka, koncertní síň, ale ne svatyně.

V oboru umění se projevuje mentalita moderního člověka:

1. jako čirá člověkostřednost a odklon od objektu: moderní umělec neoslavuje ani přírodu jako dílo Boží, ani Boha jak původce přírody, nýbrž sebe, a to ne ve vztahu k Bohu, nýbrž jako bytost svébytnou a autonomní;
2. jako zdůraznění sebe a snaha najít smysl života jen v sobě;
3. jako odcizení Bohu, přírodě i sobě.

A to vše lze označit jako disharmonii.

4. Idololatrie

Velmi jasným dokladem myšlenkového a mravního zmatku moderního člověka je jeho poměr k hodnotám. Hodnota je slovo vytvořené novější filosofií na označení dobra, které je hodno našeho úsilí a které také vábí člověka, aby je uskutečnil. Stará filosofie mluvila prostě o dobru (bonum). Sám vznik filosofie hodnot je důkazem, jak hluboce upadl smysl pro řád dobra, když bylo potřebí vymyslet celou myšlenkovou soustavu na objasnění, že nižší má sloužit vyššímu, neživé živému, živé oduševněnému, oduševněné rozumnému a rozumné Bohu. Ten smysl upadl dokonce tak, že ony proslulé a stokrát tlumočené stupnice a hierarchie hodnot jsou zatím jen v knihách, nikoli v srdcích a dokonce ne ve skutečném životě.

V srdcích je zmatek, a to proto, že člověk ztratil správný poměr k nejvyššímu Dobru, Hodnotě hodnot, k Bohu. V hierarchii hodnot jsou na nejvyšším místě hodnoty náboženské (zbožnost, svatost, modlitba, víra, naděje, láska); jim jsou podřazeny hodnoty mravní (pravdivost, čest, úcta, láska k bližnímu, opatrnost, spravedlnost, statečnost a sebevláda). Těm pak se podřizují všechny hodnoty ostatní, především hodnoty rozumové a vědní (zkušenost, vzdělání, věda, technika), dále hodnoty umělecké (hudba, zpěv, poesie, výtvarnictví) a konečně hodnoty nejnižšího stupně — hodnoty tělesné a hmotné vůbec (majetek, hospodářství, zdraví, tělesná síla a krása).

V myšlení moderního člověka je řád hodnot převrácen. Největšímu

¹⁵ Václav Černý, *Osobnost, tvorba a boj*. V. Petr, Praha 1947, str. 83.

zájmu se těší a takřka za jediný smysl života se pokládají hodnoty užitkové. Nejvíce se cení tělesná síla, obratnost a krása, největší péče se věnuje záchově tělesného zdraví a udržení svěžesti sportem. Z hodnot uměleckých se cení ty, které slouží zpříjemnění života — hudba, zpěv, rozhlas, literatura, malířství. Nepatrný je zájem o poesii — básník se pokládá za bytost podivínskou, nečasovou a neužitečnou. Z vědních hodnot se oceňuje technika a medicína ve vztahu k užitečnosti, vědy přírodní se cení víc než vědy duchové. Z hodnot mravních se zdůrazňuje cítění sociální, ale za přežití se pokládají ctnosti, jejichž cílem je sebekázeň; cudnost předmanželská i manželská se pokládá za nemožnost, ne-li za nebezpečí pro zdraví. Hodnoty náboženské se odmítají jako zcela bezvýznamné a převádějí se na jakýsi neurčitý cit, na jakousi psychologickou disposici, již lze připustit u dětí pro jejich naivitu nebo u lidí starých pro jejich duševní debilitu, jež však u člověka dospělého a zvláště u člověka vzdělaného je příhanou a známkou slabosti.

Duševní stav člověka, který neuznává, že je bytostí závislou, která není jsoucnem ve vlastním smyslu, nýbrž jen obdobou Jsoucna (analogia Entis), lze nejlépe vystihnout starým řeckým výrazem hybris (zpučnost). Duch moderního člověka je duch pozemskosti cele proniknutý imanencí života. A nejen jedinec, nýbrž celá pokolení žijí z toho ducha konečnosti zcela se uzavírajícího myšlenky života věčného. »Zapřísahám vás, bratři moji,« volá věštec pozemskosti, »zůstaňte věrni zemi a nevěřte těm, kteří vám mluví o nadzemských nadějích. Jsou to míchači jedu, ať to vědí nebo ne. Pohrdači života to jsou, lidé umírající a sami otrávení, jichž už má země po krk: ať jdou k řasu. Vzpouora proti Bohu bývala kdysi nejvyšší vzpourou, ale Bůh umřel a tím umřeli i ti, kteří se proti němu bouřili. Nejstrašnější věc je nyní bouřiti se proti zemi a nitro nezbadatelná ceniti více než smysl země!«¹⁶

I když moderní člověk prchá před Bohem a odmítá absolutno, nežije vlastně nenábožensky, poněvadž zabsolutňuje relativno a na místo Boha dosazuje bůžky. Jen člověk cele ničemností proniknutý by mohl říci, že mu nic není hodnotou. Ale takového člověka není. Ani moderní člověk není zaměřen k nehodnotě: nedává nehodnotě přednost před hodnotou, nýbrž dává přednost hodnotám nižším před vyššími. Tuto demonii moderního ducha pronikavě osvětluje Max Scheler a usuzuje, že člověk je bytost s vlohou náboženskou, ať si to uvědomuje nebo ne. Lze se jen tázat, zdali ta vlohá má předmět sobě úměrný či zdali je zaměřena k předmětu, který je s ní v rozporu, poněvadž náleží do oblasti hodnot konečných a podmíněných. Nemáme podle Schelera na vybranou mezi vírou a nevěrou, nýbrž jen mezi vírou v Boha pravého a skutečného, nebo vírou v bůžka, to jest boha náhražkového. Každý člověk má něco, co je mu

¹⁶ Friedrich Nietzsche, *Also sprach Zarathustra*. A. Kröner, Stuttgart 1943, p. 9.

nejvyšší hodnotou a té buď uvědoměle nebo bezděčně dává přednost před každou hodnotou jinou. Tím nejvyšším je ekonomistovi vytváření hodnot hospodářských, případně získávání jejich ekvivalentu, peněz; člověku faustovskému bezmezné vědění, nacionalistovi národ, Donu Juanovi žena.¹⁷

Moderní nevěra je v podstatě náhražková víra. Stále zřetelněji v ní vystupují do popředí prvky mystické a messiáské, ať je to víra v pokrok, vědu, techniku, lidstvo, národ, stát, proletariát, nebo oddanost různým národním a sociálním prorokům a vůdcům vybaveným všemi atributy dokonalosti, jasnozřivosti, všemocí, úspěšnosti, nepřemožitelnosti a neomylnosti. Všechna moderní hnutí sociální a politická jsou (arciť jen ve smyslu psychologickém) hnuty v podstatě náboženská. Proto nemáme co činit s pouhým atheismem jakožto theoretickou negací Boží jsoucnosti, nýbrž s nejrůznějšími pověrami. Moderní člověk hledá na poli sociálním a politickém, tedy v oblasti činu, to, co mu vzala agnostická filosofie a pozitivistická věda v oblasti myšlenky, to jest Boha věčné pravdy, dobra a krásy, který jest dnes právě tak jako za doby svatého Pavla theos agnostos.

Obraz Athén, kde mezi četnými chrámy zasvěcenými nejrůznějším modlám byla i svatyně zasvěcená Bohu neznámému, jest obrazem dnešního světa modloslužebného: i moderní člověk je »quasi superstitiosior,« jako by přebohobojný, a to v tom smyslu, že ctí jako Boha to, co Bohem není. Je to člověk pověrečný v nejvlastnějším smyslu. A podstatnou složkou mentality je idololatrie.

Dr Ondřej Maria Petrů O. P.:

Obtíž téměř všeobecná . . .

Setkáte se s tím skoro na každém kroku, když přijdete do styku s lidmi nábožensky opravdovými. Řeknou vám: »Vím, jak je nutná modlitba. Když ji vynechávám, slábnu. A je tolik potřebí modlit se i za bratry. Kolik duší hyne, hmotářství zachvacuje společnost jako mor, ubývá nadpřirozeného smýšlení. Ale uznejte, což se může člověk pořád modlit? Vždyť mám tolik jiné práce! A pro ten samý shon a chvat se vůbec nemohu na modlení soustředit. Sotvaže se mi podaří jakž takž ty myšlenky pochytat, hned jsou zase pryč. Tak si myslím, že než taková modlitba, to raději nic, že to je jako pokoušet Pána Boha. Člověk se modlí slovy, a duch bývá daleko. Má vůbec smysl taková modlitba?« — Má, a velký. Podívejme se na to, proč.

Hned na začátku si ještě připomeneme, že máme samozřejmě na mysli duše, které mají život Boží, to je milost posvěcující. Vždyť to je normální stav křesťanův; kdo žije v těžkém hříchu, je abnormální, je degradovaný

¹⁷ Max Scheler, *Vom Ewigen im Menschen*. Leipzig 1921, p. 559.

Boží dítě. — Nyní tedy k vlastní otázce. Musí být naše modlitba dlouhá? Má se člověk modlit stále?

Příčinou modlitby je touha lásky; z té modlitba vychází. Ta touha lásky v nás však má býti trvalá, neustálá. I když člověk na to pořád nemyslí, právě pro toto své základní uzpůsobení koná všechno na oslavu Boží, jak zdůrazňuje sv. Pavel: Ať jíte, nebo pijete, nebo cokoli jiného činíte, všechno ke slávě Boží činite! A v tomhle smyslu se člověk modlí stále: všechno, co koná, koná jako službu Boží. Všim tím chce Boha oslavovat, stále se tím chce k Bohu povznášet. Tak rozumíme slovům Krista Pána, když nás vybízí: Je třeba se vždycky modliti a neustávati. Sv. Pavel také napomíná: Modlete se bez ustání!

Sama modlitba však ustavičná být nemůže, když člověk přece musí konati tolik jiných věcí. Ale vždycky, třeba po několika hodinách, je dobře na chvíli se zastavit u modlitby a prosit Pána Boha i slovy. Tím si jaksí vždycky překontrolujeme, jak pokračujeme v té základní touze lásky. A právě takovéto chvíle modlitby dávají nové podněty, abychom dobro konali stále horlivěji.

Sv. Tomáš (Theol. summa 2. II. 83, 14) z toho vyvádí poučení: Ústní modlitba má trvati potud, pokud je užitečná ke vzbuzení vroucnosti vnitřní touhy. Když však překročí tuto míru, takže nemůže trvati bez omrzelosti, nemá se déle modlitba prodlužovat. A dovolává se výroku sv. Augustina: »Praví se, že bratři v Egyptě mají sice často modlitby, ale velmi krátké a jaksí chvatně vržené, aby delším prodléváním neprchala a neotupěla ona napjatá pozornost, která je modlitbě nejpotřebnější. A tím také sami dost ukazují, že tato pozornost jako se nemá vynucovat, nemůže-li trvati, tak také, trvá-li, nemá se brzo přerušiti.« To platí pro modlitbu jednotlivce i pro modlitbu celku; ochabuje zbožnost, když společně pobožnosti jsou nadměru prodlužovány.

Shrnujeme: Člověk se modlí ustavičně v tom smyslu, že má stálou touhu sloužit Bohu, nebo že se neopomíjí modlit v určený čas. Té ustavičnosti modlitby můžeme rozumět i tak, že po modlitbě ten křesťan zůstává více a déle zbožným, anebo že třeba svým nějakým dobrodiním vyzývá jiného, aby se za něj modlil, když on sám od modlitby ustane. (Tamtéž, k 4.)

A ještě něco o té pozornosti při modlitbě. — Nejdříve si připomenem, že modlitba má podle sv. Tomáše trojí účinek: 1. je záslužná (jako každý jiný dobrý skutek, který vychází z lásky); 2. získáváme modlitbou to, oč prosíme; 3. přináší jakési duchovní občerstvení. — Abychom tedy dosáhli prvního účinku modlitby — zásluhy, k tomu se nevyžaduje nutně, aby byla pozornost přes celou modlitbu; stačí síla prvního úmyslu, s kterým k modlitbě přistupujeme. Ten úmysl činí pak celou modlitbu záslužnou, jak je tomu i při jiných dobrých skutečích. Proto učitelé duchovního života tolik připomínají, jak je důležité, aby člověk zvláště na začátku modlitby byl co nejsoustředěnější. — Druhý účinek modlitby jest jí vlastní, t. j. dosažení. A na ten účinek rovněž dostačí první úmysl, kterého Bůh

hlavně dbá. Kdyby však ten první úmysl chyběl, není modlitba ani záslužná, ani dosahující. — Třetí účinek modlitby je jisté duchovní osvěžení. Abychom toho dosáhli, je nutná v modlitbě stálá pozornost. Ovšem ta při ústní modlitbě může být rozličného stupně. Vypočítává se zase trojí. Jedna, kterou se pozorují slova, aby se v nich nechybilo, aby se všechno dobře vyslovilo. Druhá je taková, že se v modlitbě pozoruje smysl slov. Třetí, kterou se pozoruje cíl modlitby, totiž Bůh a věc, za kterou se děje modlitba. A tahle pozornost je nejpotřebnější. Schopni jsou jí i neučení. Tak se ku př. mohou modlit breviář nebo jiné latinské hodinky i lidé toho jazyka neznalí. Když se snaží při tom o ten třetí druh pozornosti, má jejich modlitba všechny tři účinky svrchu jmenované, i kdyby vůbec jednotlivým slovům modlitby nerozuměli.

To všechno je nauka Andělského učitele. Vidíme, že ty podmínky dobré modlitby nejsou tak nesplnitelné. Při troše námahy a dobré vůle se nám to podaří. Vždyť se při tom při všem počítá i s naší lidskou slabostí, protože — jak zase říká sv. Tomáš — lidská mysl pro slabost přirozenosti nemůže státi dlouho na výši; vahou lidské slabosti je duše tlačena k nížinám (čl. 13, k 2). Taková nedobrovolná těkavost není hříšná, to se přiházelo i svatým, podle onoho slova 39. žalmu: Opustilo mě mé srdce. Stačí, když se usilovně snažíme myslet na modlitbu hlavně na začátku; kdykoli si potom uvědomíme, že nám myšlenky těkají, snažíme se je zase soustředit. Doporučuje se však snažit se o pozornost co největší, abychom vyzískali co nejvíce i toho snad méně podstatného účinku — duchovního osvěžení. Vytvoří totiž kolem nás radostné ovzduší, v kterém se půjde k Pánu Bohu lépe nám i těm, kdo s námi přicházejí do styku.

Ž I V O T

P. Silv. M. Braitto O. P.:

Apoštolská konstituce Provida mater Ecclesia (2. II. 47)

neboli nejnovější forma řeholního života. Sv. Otec nejprve podává přehled vývoje řeholní myšlenky. Výraznými tahy líčí péči Církve o řeholní život. Pečlivá matka Církve dívá se jako na své vyvolené děti na ty, kteří se odevzdávají celým životem Kristu, svému Pánu a kteří ho následují na svobodné, ale strohé cestě, se vždycky snažila horlivě a s mateřskou péčí, aby je učinila hodnými tohoto nadpřirozeného úmyslu a tak evangelijního povolání a pořádati moudře jejich způsob života. To ukazují od počátků až po naše dny nesčíslné texty papežů, koncilů a Otců i celý běh církevních dějin a celé církevní právo.

Svatý Otec pak ukazuje proudy hrdinství lidstva povoláného příkladem

a učení Páně k vrcholům dokonalosti. Pak podává rychlý přehled řádového zřízení, až přichází k tomu, co nazývá řády ve světě.

»Předobry Spasitel, který tak často volal všechny věřící bez rozdílu ke snažení o dokonalost, chtěl v podivuhodném plánu své Prozřetelnosti, aby kvetly i v tomto zkaženém světě skupiny vyvolených duší, jež nebudou se snažit pouze o své osobní posvěcení, aby našly nové a šťastné podoby sdružení zvláště přizpůsobené dnešním potřebám, jež by jim umožnily vésti docela vlastní život k získání křesťanské dokonalosti.

Církev chce umožnit a organizovat život evangelijní dokonalosti uprostřed světa a přitom nic nerušit ze své minulosti. Stále hoří plamen, který stravoval první askety a první panny. Strom Pánem štípený vydává nové ratolesti, které žijí ze zkušeností a snah minulosti. Tak tento novotářský až revoluční dekret neruší minulost, nýbrž ji doplňuje.

Třeba připomenouti hned ze začátku, že zde neběží o snahu po osobní svatosti, o kterou se Církev dávno starala a stále stará. Kanonisace tolika svatých všech dob a povolání uznala tuto formu svatosti.

Jde tady o skutečné společnosti organizující duchovní a řeholní život, život uprostřed světa.

Tyto nové řeholní společnosti ve světě se liší od dosavadních společností hlavně dvojím podstatným:

1. Členové těchto řeholních družin nežijí pod jednou střechou, nemají hmotně společných úkonů.

2. Připojení k těmto společnostem není nutné sliby, ani soukromými. Stran čistoty na příklad mluví texty v různých odstínech o slibu, přísaze, anebo zavázání se ve svědomí (Čl. III. § 2.)

Vyzvednuta je tu základní povinnost závazku ke všemu, co vede k dokonalosti, v čemž svatý Tomáš vidí podstatu řeholního života. K tomu dodává konstituce, že se členové snaží o tuto dokonalost ve světě. Jsou to sdružení laiků nebo kněží, kteří se snaží o dokonalost a o apoštolát ve světě prováděním evangelijních rad. (A. čl. I.)

Jsou to ony základní rady, které sice netvoří dokonalost, která je jediné celá v lásce k Bohu a k bližnímu.

Církev žádá ovšem od členů těchto společností pevné a přesné závazky vůči společnosti a naopak, aby tyto závazky byly reálné a aby společnosti měly jedno nebo více svých »sídel«. Biskup se musí obrátit na Svatou stolicí před založením podobných společností. Mimo to, všechny tyto společnosti, i když jsou z Říma schváleny, jsou pod autoritou diecézního biskupa. Zvláštní sekce při kongregaci pro řeholníky ukazuje, jakou pružnost chce Církev zaručit těmto společnostem.

Konstituce uvádí, že povstalo již mnoho takových společností od prvních desetiletí tohoto století, jež ukázaly oprávněnost této myšlenky pro lidi, kterým by nebylo možno vstoupit do nynějších řeholních společností. Ukázaly, že pevná pravidla právě tak jako pružná a přizpůsobená potřebám lidí a doby a životu ve světě, mohou dáti lidem se závazky

dosti přesnými a přísnými dostatečné zasvěcení se Ježíši Kristu a že je možno těchto lidí užítí opravdu účinně pro apoštolát. Zasloužily se velice o křesťanství. Proto chtěla se jim Církev odvděčiti přesným uzákoněním jejich způsobu života dokonalosti.

Svatá stolice si slibuje od těchto společností účinnou pomoc na pokřesťanění rodin a různých povolání tam, kde je uzavřen přístup kněžím a řeholníkům. Zároveň je ovšem také nutné zabránit nepřístojnostem, které by mohly nastati v tomto podnikání, kdyby bylo ponecháno osobním nápadům jednotlivců.

Uzákonění těchto společností chce připomenouti všem křesťanům nutnost a možnost snahy o dokonalost.

Staré řády mají přijmouti tyto nové druhy s porozuměním a láskou. Členové pak těchto nových společností si mají býti vědomi své odpovědnosti za to, co od nich očekává Církev a být si vždy vědomi toho, co přijali od starých zřízení.

Konstituce byla vydána v den Marie Panny, jež také ukryla své zasvěcení pod zdánlivě obyčejným mateřstvím, aby si byli členové vědomi své povinnosti vnést dokonalou lásku do života ve světě.

»Náboženská levice«

Není tomu tak dlouho, co redaktor »Katolika«, P. Adolf Kajpr, požadoval přísně, aby se neužívalo k podstatnému jménu katolík žádného adjektiva. Přistříhl si k tomuto účelu poněkud i bullu Benedikta XV. a uvedl jako výstražný příklad Pia X., jehož beatifikační proces prý vážne právě proto, že nadržoval — běda — integrálním katolíkům. Neuplynulo však mnoho času a podivuhodným obratem je to teď právě redaktor »Katolika«, který v článku »Levice a pravice« zavádí do náboženských věcí rozlišování podle politických pojmů levice a pravice. Vysvětluje totiž obšírně v dotčeném článku, jaká je charakteristika »ideálního náboženského levičáka« a co je to naproti tomu náboženský pravičák; a při tom vychází ovšem najevo, že náboženský levičák má všechny kladné stránky, kdežto náboženský pravičák je naproti tomu člověk jednostranný, omezený, estétský, který nadto podle Jindřicha Středy (který zpívá druhý hlas) podléhá snadno víře ve falešná zjevení.

Vést vážnou polemiku s touto klasifikací není ovšem možno. Zejména není možno polemizovat s psychoanalytickými výklady Jindřicha Středy. Není tu totiž argumentů, s nimiž by bylo možno se přít; ty jsou nahrazeny kombinační libovůlí. Je však možno a nutno protestovat co nejrozhodněji proti tomu, aby se vnášel zmatek mezi katolické čtenáře tím, že se hodnota náboženského života označuje pojmy politickými. V náboženském životě známe jen jedinou levicí a pravici, a to je levice zavržených a pravice vyvolených; o těch tedy je možno mluvit, ale přenášet do náboženství politické stranické pojmy je počínání pošetilé a neodpovědné. S takovým počínáním nemůžeme souhlasit, stejně jako nemůžeme blaho-

přát panu Jindřichovi Středovi, že si pro své výpady proti pravici vybral právě dobu, kdy je to velice v módě a kdy se napadený nemůže bránit.

Není také pěkné, že uvedený článek P. Kajpra, hlavně však článek Jindřicha Středy »V čem bloudíme«, jsou plny nejasných narážek a institucí, jež ukazují, že oba články byly podníceny projevy nesouhlasu s »Katolíkem«, ale nevyslovují s poctivou otevřeností, proti čemu vlastně jsou namířeny. Zřetelná a jasná řeč však je podmínkou užitečné polemiky, jež se jinak mění v pouhé hašteření.

T. V.

Snahy o spojení církví v Holandsku

(Výtazek z článku *Le vue intel.*, červen, str. 33)

V Holandsku je asi 50 chráněných protest. vyznání, ale osou je Holandská reformovaná církev. Není to vlastně jedna církev, nýbrž federace různých theologických proudů s jakous takous společnou nejvyšší administrací: reformovaných, dělících se na synodální a rasynodální. Jednota vyznání, ethičtí křesťané a liberálové. Každá ze skupin sdružuje opět skupiny ještě více odstínované. Jiným svazem jsou: Holandské reformované církve s řadou štěpení. Vedle těchto kalvínských církví existuje holandská lutherská církev. Holandsko je silně nábožensky rozděleno mennority, sociniéry, anabastisty, methodisty, salutisty i ochranovské bratry...

Tato roztržitost činí zvlášť naléhavou potřebnost ekumenismu. Nezapomeňme ještě jansenistickou církev v Utracktu, jež se prohlásila za starokatolickou církev v Holandsku.

Katolicismus byl nenáviděn jako náboženství utlačujících Habsburgů. Byl pronásledován způsobem, který by mu měl na věky zavřít ústa, podobně jako v Anglii a Irsku veškeré povídání různolících pastorů a kantůrků o Inkvisici a katolické nesnášenlivosti. Královna až do druhé války splendidně ignorovala katolíky, aby jim za druhé války vydala dík i pochvalu, jak spolu s protestanty statečně odolávali nacismu a byli s nimi páteří odboje. Biskupové zakázali smíšené sňatky a tak dnes stále stoupá počet katolíků, jež se již blíží 40%...

Dnes všechny církve v Holandsku zdůrazňují potřebu ekumenické myšlenky, spojení křesťanů. Nejprve se pracuje na vytvoření ovzduší vzájemné úcty, poznání a důvěry. Tak píše prof. Dr Kraemer v knize *Roeping der kath. (Volání Církve.)* Směřujeme k tomu, aby církve i v dnešním stavu různosti, různic a odloučení uvědomily si svědomitě svou úlohu: vzdát se z poslušnosti ke svému povolání a božskému poslání svého izolovaného života a svých zápasů jakožto hříchu proti Bohu a proti lidem a vštípati svou společnou přísluhou do srdce holandského lidu přesvědčení, že křesťanská církev záleží v živé skutečnosti. (p. 11—12.)

Podobně píše Dr Noordman v Miskách váhy, že nerozumí ekumenis-

mem především obecnost územní. Ekumenické dílo má dle něho shromážďovati menšiny a ne většiny. Chce shromážďiti předurčené, vyvolené a tak následovat Kalvína, jenž svým způsobem také hledal katolicitu — obecnost.

Všichni jsou si vědomi toho, že nemožno teprve stvořiti jednu křesťanskou církev, nýbrž že je třeba historicky zjistiti, která je Církví a Kristovou. Začínají si objevovati hodnoty v Písmě, které byly až dosud hodně zanedbávány: objektivita víry v dogmech, skutečnost svátostí a snad i vnitřní a oživující milosti.

Po Söderolomovi nestaví ekumenické hnutí holandské na víře objektivní především, nýbrž subjektivní. Holandsko se účastnilo velkých ekumenických konferencí v Lambeth, v Lausanne, kde sídlí nejdůležitější zřízení tohoto směru; Ekumenická rada církví. Příští světový sněm je 1948 v Amsterdamě. — Základní jeho thema: Řád boží v současném lidském zmatku. 1926 na holandské protest. synodě bylo vyvoláno vypracování návrhu k resignaci církve podle současných potřeb. Návrh byl ale zamítnut liberály, kteří se vůbec nechtějí vázat konfesí ze 17. století. Objevují se nová hnutí: Liga pro znovuzřízení církve, Vybudování církve. Hledají jednotu, ale stále nemají nalezen ještě ani základ, na němž by bylo možné hledat a budovat tuto jednotu. Pomalu ale i liberálové během války docházejí k přesvědčení, že jsou v křesťanství určité přesné objektivní pravdy, jež tvoří společný majetek všech církví, ale ne na způsob určitého minima, o než by se nedisputovalo. Tak by byl aspoň nějak peralysován objektivitou pravdy neblahý náboženský subjektivismus bez učitelské autority, které se protestanté tolik bojí. Obě zmíněná hnutí se za okupace spojila s hnutím Úsilí o vybudování společenství. Vyšla z toho nová reformovaná církev. Po válce přichází nový pokus reformovati oficiální hol. protestantskou církev. Mnohé církve se s ní opět spojily. Dle nového řádu neopírá se hol. protestantismus ani o theologickou myšlenku ani o osobní víru, nýbrž o víru křesťanstva, jež se snaží shromážďiti v jedinou církev. Od této chvíle se hol. protestanté hodně zajímají i o katolíky. Chtějí je lépe poznat a chápat.

Jansenističtí starokatolíci podávají ruku ke společenství anglikánům i protestantům ve společném odporu vůči Římu. Katolická posice je velmi obtížná. Je ostatním podezřelou z dogmatismu, autoritářství, formalismu, magismu, sakramentálního. Chtějí nejprve ukázati co je a co není katolická církev. Proto konají pro ně kázání, konference, exercicie. Spojují se s protestanty v otázkách základních, jako ve školské otázce, kde docílili skvělého vybudování konfesijního a zároveň státního školství. Za války vydali jak biskupové tak protestantští vedoucí společné pastýřské listy protestující proti nacismu, jež se četly ve všech kostelích i sborech, zároveň odsuzujících všechny zločiny Seyss-Inquartovy. V uznání těchto zásluh zřídilo Holandsko vyslanectví u Vatikánu, gratulovalo velmi vřele ke jmenování biskupa Jonga kardinálem.

Protestanté pokračují v hledání cest k jednotě. Zvolili si k tomu dobrou a krásnou metodu: obrátiti se každý nejprve sám v srdci svém, snažit se jít až ke kořenům křesťanství a u nich se očistit a sejít. V tomto duchu byly zřízeny kroužky Náboženských rozhovorů. Protestanté a katolíci se sejdou, ne aby si vytýkali vzájemně staré rekrimace, ne aby přesvědčovali jeden druhého, nýbrž aby se vzájemně poznali a naučili se vážit si sebe a milovat sebe. Ty kroužky trvají několik dní, při společných obědích, procházkách, diskusích, modlitbách. Dnes se dějí tyto rozhovory na 12 místech. Předpokládají kněze i laiky dobře vzdělané a pevné a při tom vzdálené vší domýšlivosti a povýšenosti i proselytství.

Nabízím našim evangelíkům ruku k podobným dnům. Jen už zastavte to věčné pošfuchování katolíků ve svém tisku, to věčné vypichování kdejakého hříchu či hříšku, domnělého nebo skutečného. Jde nám přece oběma o Krista a o jeho svatou jednotu, ke které nás volal a k níž jsme zavázáni jako křesťané.

Braitó

Katolická společnost pro duchovní obrodu

Sekretariát: Noord Houdringelaan 5
Bilthoven near Utrecht
Holandsko.

Ve všech zemích, ať vítězných či poražených, jisté následky druhé světové války stále více a více ohrožují základy kulturního a duchovního života. Jsou nebezpečím i křesťanství. V dnešní době každý z nás si musí být vědom, že křesťanská civilisace a křesťanská myšlenka musí — nyní více než kdy jindy — vydávat svědectví o své vnitřní pravdě a o správnosti svého tvrzení, že je nepostradatelným základem lidského života. V rozličných projevech kulturního a sociálního života vznikají otázky, proti nimž se křesťanství musí vyzbrojit. Je jisté, a nikdo to již nemůže déle popírat, že křesťanský názor přestal být určujícím prvkem života. Je mnoho těch, kteří následkem války si nejsou vědomi pout, vizícih je ke křesťanské kultuře a křesťanské etice; nad to ještě přibývá indiference o náboženských a duchovních otázkách, což často vede k odcizení, odpadu a mravnímu zmatení.

Kdokoliv uzná tato fakta, si uvědomí, že křesťanova povinnost je dnes dvojitá: předně prohloubit a upevnit své osobní křesťanství nepřestávajícím úsilím a vytrvalým odhodláním; a za druhé, podpořiti zápas víry v bratrské spolupráci, aby se uskutečnila komunita živého křesťanství, která způsobí hlubokou křesťanskou obnovu.

Toto oživení zasahuje do veškeré kultury a intelektuálního života moderní společnosti, ať je jejich forma jakákoliv. Úkolem této obrody je ukázat principy křesťanské kultury a podpořit je takovým způsobem, aby veškerý intelektuální život nesl hlouběji vtištěnou pečeť těchto zá-

kladních principů. To je jediná cesta křesťanova k zabezpečení se při střetnutí s nekřesťanskými proudy. Na víc, v době, kdy okamžité hospodářské a politické změny ovlivňují ethický a sociální rozhled, je úkolem pravého křesťanství dokázat svou cenu podporováním a hájením nutných reforem.

Katolická společnost pro duchovní obrodu je ochotna spolupracovat a pomáhat ve všech částech střední a východní Evropy, kde křesťanství je v nebezpečí. Nyní je třeba nejprve usilovat o duchovní obrodu v Německu. Budoucnost evropského duchovního života bude ve velké míře záviset na vývoji v Německu. Evropské křesťanství nesmí odmítnout odpovědnost za vnitřní vývoj této země. Mnozí to budou považovat za nemožnou, ba i nepřípustnou snahu, neboť jak mohou cizinci zasáhnout tak hluboko do vnitřního vývoje nějakého národa?

Ale to není správné hledisko. Katastrofální porážka a velká hospodářská desorganizace přispěla k vyvrcholení mravní konfuse, jež je následkem dvanácti let nacionálněsocialistické propagandy a výchovy. Chceme-li navrátit německý národ zpět k pramenům pravé kultury a pravé humanity, nemůžeme pominout toto vyvrcholení mravního zmatku s lhostejností. Léta mezi oběma světovými válkami dokazují, že přehnaný nacionalismus, ponechaný sám sobě, vede k extrémům, z nichž se rodí katastrofy. Jedno z nejvíce účinných a osudových opatření, učiněných Hitlerem, bylo oddělení německý národ ode všeho přirozeného a organického spojení s ostatními národy a kulturami. Co Hitler zničil, musíme nyní my prozřetelně znovu vybudovat. Proto je nutné zprostředkovat nyní Němcům hlubokou a úplnou znalost politického a kulturního vývoje posledních let. Musí být znovu navázáno spojení s cizinou, aby se zbavili zmatku, zanechaného Hitlerem. Jedině takto může být založena harmonická a zdravá spoluexistence národů na demokratickém a křesťanském základě. Zvláště je to úkol bezprostředních sousedů Německa. Znalostí jazyka, svou polohou, historickým a hospodářským životem jsou uschopnění pochopit vnitřní situaci Německa. Je na nich, aby přispěli přímo k přetvoření německého národa a vzbudili a posílili — opravdovým smyslem evropské solidarity, — takové prvky, které by vedly německý národ od protikřesťanské ideologie a antidemokratické vášně kupředu k pravé demokratické a křesťanské kultuře.

Je zřejmo, že na tak rozsáhlém plánu připadne důležitý úkol katolíkům. Též němečtí katolíci musí si být plně vědomi velké odpovědnosti a přímým stykem s katolíky ostatních krajů Evropy musí dojít k upřímnému a hlubokému poznání své viny a odpovědnosti. Hluboká poznámka Dostojevského, že všichni jsou vinni za všechny a přede všemi, se obrací zvláště k poválečným Němcům: v jasném vědomí o své jednotě v chybě — přesto nebo právě proto, že je skutečností nevina jednotlivce — Němci musí počít zápas za nový duchovní život, který je jedinou zárukou míru a řádu mezi národy. Tak nakonec všichni pochopí universál-

ní smysl slov Dostojevského, že všichni jsou odpovědni za všechny. Plyne z toho, že musíme přijmout odpovědnost za velkou a mocnou obrodu.

Katolická společnost pro duchovní obrodu volá nás všechny, kteří jsme přesvědčeni o nesmírné důležitosti takové práce, abychom vstoupili do jejich řad. Za pomoci publikací, periodických tiskovin, přednášek, konferencí, zájezdů a sjezdů, hovorů a osobního styku, rozhlasu a tisku chce navázat spojení, aby se přispělo konstruktivní cestou k obnově a upevnění evropského a křesťanského ducha. Spolupracovníci a členové budou konat tuto práci sami a budou podporovat snahu těch Němců, kteří se zřekli nacionálního socialismu nebo proti němu již bojovali. Jsme přesvědčeni, že čekání a lehkomyšlná lhostejnost by byla, hmotně i mravně, velmi nebezpečná křesťanství. Chvilu je vážná a úkol křesťanství v naší době jasný.

Jelikož víme, že skupiny, náležející k jiným náboženským a filosofickým přesvědčením, s námi souhlasí v mnoha základních principech, považujeme za nutné, aby katolická myšlenka byla respektována vlastní organizací a přispěla tak k rekonstrukci křesťanství a demokracie.

Přátelé a spolupracovníci se prosí, aby se spojili se sekretariátem Katolické společnosti pro duchovní obrodu, Noord Houdringelaan, 5, Bilthoven near Utrecht, Holandsko (Telefon Bilthoven 2378).

Katoličtí akademici brněnských vysokých škol

najdou své prostředí mezi kolegy MORAVANA, spolku katolických akademiků v Brně. MORAVAN sdružil za dvě léta po zahájení své činnosti mnoho posluchačů vysokých škol brněnských. Navázal na slavnou tradici předválečnou a pokračuje nyní ve svém náboženském a kulturním poslání mezi touto částí naší katolické inteligence. Všichni vy, kteří přijdete letos mezi své kolegy po prvé, všichni, kteří jste ochotni pracovat mezi nimi apoštolsky, ukázat, že katolický vysokoškolák může spojit hluboký život z víry s jakoukoliv vědeckou prací nebo poznáním, že nadto dovede vytvořit ze své práce zdravou křesťanskou syntesu, že dokáže řešit z křesťanského stanoviska záplavu problémů, které se mu předkládají na fakultách.

Nové studijní prostředí, nevyjasněný poměr k vlastnímu předmětu studia, duševní zmátek při konfliktech mezi zásadami víry a pavědeckými argumenty nedomyšlených thesů, které slyší v posluchárnách, zjevný nedostatek úcty a pozornosti k duchovním hodnotám, jednostranný výklad člověka na zúženém základě polopositivistických schemat — to vše útočí na duši mladého vysokoškoláka a je zajisté velmi často potřebí velké rozhodnosti a odhodlaného charakteru k tomu, aby nepodleh vyložení materialistickým užitkovým cílům svého studia, bez ohledu na to, že v sobě pozvolna ubíjí všechny přirozené tendence po celém na-

plnění života, po uskutečnění své osobnosti. A opravdu nelze najít nikde jinde možnost zdravého vyrovnání všech tužeb a hodnot než v křesťanství. Oč spíše musí katolický akademik o ně usilovat. Křesťanství je nová forma života ztvárňující každý jeho projev. Mnoho vás přijde po těchto prázdninách. V příslušném studiu budete vidět prostředek k uskutečnění svého ideálu: pomoci trpícím studiem lékařství, hájit spravedlnost po právnických studiích, naučit se vést duše k poznání krásných a dobrých věcí — studiem na filosofických fakultách, vytvářet dobrá díla technického pokroku k dobru všech — na technice, atd. Nedejte se o tento ideál připravit!

Máte možnost budovat v MORAVANU zdravé prostředí kolegů žijících z téže víry, bojujících o tytéž ideály, vytvářejících silné a tvůrčí centrum katolické inteligence brněnské.

V jednotlivých odborech spolku (náboženský, kulturní, pěvecký, zahraniční, táborový, dívčí, zájmové kroužky podle fakult a j.) najdete příležitost k radostné práci a budete moci uskutečnit i jednu ze svých povinností, které vám klade sama naše víra a síla z ní: abyste ji dávali i druhým.

O jednom dětském útulku

Záře večerního slunce odpočívá na chvíli na vrcholcích Jury, zatím co do údolí padá stín soumraku. Chystá se k dešti. Staré město se středověkými hradbami podřimuje v nedělním tichu. Ještě intenzivnější bezhlesnost a klid si lze představit jen před definitivním odchodem s tohoto světa.

Havran na vysokém smrku před mým oknem sedí na svém hnízdě, jež si vystavěl uprostřed dubna. Jsme sousedé. Málokdy lze zaslechnouti jeho temný, naříkavý hlas. Sova, jejíž doba dosud nenadešla, přelétla s jednoho cypřiše na druhý, větří kořist této noci. Každá krajina a každá doba si vytváří svůj rytmus a tato chvíle dne má snad nejmenší sílu napětí a odporu.

Nezasvěcenec neví, že tam dole je domov pro děti, které nemají jiného útočiště. Jsou to tiché děti, třebaže je respektována jejich dětská individualita. Každé žije ve svém vlastním světě. To ostatně odpovídá dětské povaze. Každý strom a každá věc k nim promlouvá svou řečí a ony jí budou rozumět do té doby, kdy se s nimi dětství rozloučí.

Lékař, který započal svou praxi v nemocnici, byl přítomen smrti mladé matky, která mu svěřila své dítě. On se toho dítěte opravdu ujal a aby nebylo samo, přivedl i jiné děti, jež zůstaly samy na světě. Tak vznikl útulek pro děti, jako tisíce jiných útulků v kterékoli zemi. Jenže toto není jen přístřeší pro sirotky nebo děti odstrčené osudem nebo lidmi, k nimž život nebyl také milosrdnější.

Ten doktor si umínil, že bude vychovávat děti především krásným.

prostředím, že bude probouzet cit dítěte pro krásu. Špinavé a nehostinné prostředí zanechá své stopy i v duši dítěte. I ono potřebuje krásné věci a tak se je naučí milovat a vážit si jich.

Je tu patrně tolik lidské prozřetelnosti a důmyslnosti, pořádkumilovnosti a snahy po zákonitosti, že údiv je prvním dojmem. Nic není dítěti cizí svými rozměry: miniaturní křesla, stolky a školní tabule, ložnice s lesknoucími se parketami a bílými lůžky. Všude květiny v miskách, barvitost a klid a tklivá starostlivost o dítě. Na stěně obrazy skutečných mistrů, jsou to malé obrázky ze světa dětí a pro ně malovány. Dítě se naučí přijímat krásu a umění, a brzy rozeznává dobré od špatného. Toho hezkého nábytku používají už patnáct let a dosud je bez kazu a skoro bez úhony. Záleží nám jen na věcech, které milujeme, a dětem rovněž, ba ještě víc. Hra je dětem životní skutečností jako dospělým jsou některé skutečnosti jen hrou. Mají tu všechno, nebo téměř všechno, co potřebuje jejich rozvíjející se duše, jíž svět dospělých (ale také jiných dětí) je cizí a nesrozumitelný.

Ovšem, život se neobejde bez rezerv a tajemství. Ani dítě není ochotno vydati vždy svá tajemství na pospas druhým. Odposlouchávací zařízení, kontrola pomocí zvonku a telefonu — to vše je pečlivě ukryto před jejich zraky. Lest těch, kteří pozbyli kontakt s iracionálním, jehož ovzduší je dítěti nezbytné. Je to ovzduší snu a všech možností.

Teď večer ten dětský dům splývá s mlčením noci. Do kaple, kterou dal postavit nějaký zámožný pán, udělal malíř oltářní obraz a na něm také dítě hrající si s dřevěným koníkem. Připomíná to tajemný příběh Kašpara Hausera a snad také děti z díla Dostojevského, v němž kníže Myškin ironicky poznamenává, že dospělí by se mohli více naučiti od dětí než děti od dospělých.

Frà Chrysostom

Poměry katolicismu v Polsku podle pastýřského listu polských biskupů

28. září četl se ve všech polských kostelích společný pastýřský list polských biskupů. Osvětlují poměry polské velmi jasně a celou onu nesvobodu, která byla Polákům vnucena jako vrchol ovšem svobody.

Biskupové nejprve konstatují velkou náboženskou obrodu. Všude se obnovují válkou poškozené kostely. A ty, které ještě a již jsou, jsou přeplněny věřícím lidem. Ale přesto jsou biskupové naplněni obavami pro různé zjevy:

1. Nejprve biskupové protestují proti stále rostoucí troufalosti bezbožníků, která se dává stále více cítiti ve veřejném životě. Proto varují věřící před čtením tiskovin, které popírají existenci Boží. Věřícím je zapovězeno kupovati takové noviny.

2. Velké nebezpečí představuje řada sekt, které rozvíjejí velkou činnost. Snaží se získávat duše penězi, potravinami a rozdáváním pozemků.

3. Velké starosti působí školská otázka. Otevřené nepřátelství bojuje proti svobodným katolickým školám. Úřady znemožňují další jejich rozvoj. Ohlašují nová omezení. A při tom je katolická škola nutný předpoklad svobody rodičů řídit výchovu svých dětí.

4. Vyučování náboženství bývá omezováno pod nesprávnými záminkami úspor, hlavně času. Hlavně se to projevuje ve vyučování náboženství na odborných školách.

Ve mnohých mateřských školkách a sirotčincích byly zakázány kříže a společná modlitba a účast na mši svaté.

Biskupové rovněž energicky protestují proti tomu, že pod nejrůznějšími záminkami bývá obyvatelstvu znemožňována účast na mši svaté nucením lidu pracujícího k práci v neděli a zasvěcené svátky.

6. Biskupové protestují proti omezování dnes tak zbytečnému občanských práv. Lidé jsou nuceni vstupovati do stran, jichž program se nersrovnává s katolickým učením. Občané jsou tím rozdělováni na občany s různými třídami různých práv.

7. Mezi nejnespravedlivější zařízení tohoto druhu počítají biskupové cenzuru tiskovou, která je prováděna nad nutnou potřebu státu. Tato cenzura nerespektuje ani nejvyšší mravní autority. Jsou zakazovány encykliky papežské a pastýřské listy biskupské. Této cenzuře jsou podrobeny knihy theologické, knihy náboženské i lidové zbožnosti, i díla čistě literární. Tak se ocitá v nebezpečí na příklad líčení dějin vůbec a církevních zvlášť. Z toho důvodu to, co zůstalo z katolického tisku, nemůže vykonávat své poslání. Následkem této censury nemohou katolíci účinně bojovati proti bezuzdné svobodě sektářů. Nesmějí ani protestovati proti tiskovinám popírajícím existenci Boží a urážejícím nejpustěji Církev.

Pastýřský list vyzývá polské katolíky, aby se slili v naprostou jednotu k uhájení křesťanských základů. Za budoucnost katolictví a křesťanství v Polsku nemají odpovědnost jen biskupové a kněží, nýbrž všichni věřící.

Nevěsta krve

Proslov, jež pronesl Pius XII. k italské Katolické Akci mužů v den jejího pětadvacátého výročí (7. září), přesahuje daleko svým významem rámec obvyklých oficiálních projevů. Je to projev zaměřený k okamžité akci a zdůrazněný slovy krvavě vážnými.

Nastala doba rozhodující zkoušky, říká papež, a je třeba rozvinout Katolickou Akci naplno ve všech směrech. A vzápětí vypočítává zcela konkrétně, které jsou hlavní úkoly, o nichž má Katolická Akce pracovat. Je to především zvýšení intelektuální náboženské kultury a vykořenění náboženské nevědomosti, což je hlavním úkolem kněží v Katolické Akci.

Na druhém místě uvádí papež úsilí o posvěcení neděle, jež se má opět stát dnem Páně, dnem vzývání, oslavy Boží, Svaté Oběti, modlitby, odpočinku, usebrání a rozjímání, dnem šťastného shromáždění v důvěrném kruhu

rodinném.« Na třetím místě je obrana a podpora křesťanské rodiny, k čemuž papež výslovně připojuje i boj o zachování křesťanské výchovy a křesťanské školy. Za čtvrté je to úsilí o sociální spravedlnost, konkretisované v péči o spravedlivé rozdělení majetku: »Nepotřebujete vymýšlet zdánlivá řešení ani dosahovat pomocí laciných a prázdných formulek úspěchů, které se ukáží ilusorními. Oč můžete a máte usilovat, toť spravedlivější rozdělení majetku. To je a zůstává ústředním bodem katolické sociální nauky.« Posledním úkolem pak je péče o větší uplatnění smyslu pro obecné blaho a boj proti demoralisaci v soudobém hospodářském a společenském životě.

Plán takto narýsovaný je pevnou a zřetelnou základnou budoucího úsilí Katolické Akce. Nikdo se jistě nebude moci vymlouvat, že neví, co vlastně Katolická Akce chce. To však není všechno; a vlastně to ani není hlavní věcí v papežově projevu. Vlastní těžisko proslovu je v těch dvou odstavcích, kde papež klade jako příklad a vzor mužům Katolické Akce Církev prvotních dob pronásledování a mučednictví, a potom dále mluví o Církvi dnešní doby jako o nevěstě krve. »Církev. ... je nevěstou krve. V krvi jsou její synové, její služebníci pomlouváni, vězněni, zabíjeni, hromadně vražděni. Kdo by byl vůbec pokládal za možné, že v tomto dvacátém století, po všem tom civilisačním pokroku a po tolikerém hlásání svobody, bude možný takový útisk, tak četná pronásledování, takové násilí? Církev však se nebojí. Touží být nevěstou krve a utrpení, aby v sobě nakreslila obraz svého božského Ženicha, aby trpěla, bojovala a triumfovala s ním.«

To jsou slova nesmírně významná — a také závazná. To si musí uvědomit všichni katolíci. Ještě stále je mnoho křesťanů »civilních«, kteří se domnívají, že se na nich nikdy a nikde nemůže požadovat nic, co přesahuje meze pokojného a spokojeného civilního života; ještě stále je příliš mnoho katolíků, kteří nepočítají s obětí a utrpením a myslí si, že je vždycky a všude možno pokojně plynout s proudem doby, jen když člověk zachovává desatero a chodí v neděli do kostela. Nuže, z úst Náměštka Kristova teď slyšeli, co se na nich požaduje. Církev je nevěstou krve; a máme-li žít s Církví, být účastni jejího života, nesmíme si myslit, že je to možné trvale bez účasti na jejím utrpení. Doba Dickensova pana Micawbera s jeho pohodlným optimismem je nenávratně ztracena, stejně jako doba larbaudovského měšťáka s jeho ideální posicí »zády ke kamnům, břichem ke stolu«. Nevěsta krve má právo i na oběť naší krve; a snáze než většina křesťanů tuší, se může stát, že tuto oběť bude nutno přinášet i tam, kde dosud vládne zdánlivý mír. Slova papežova jsou aktuálnější a realističtější než všechny opačné projevy a výpočty. tv

»Interdikt na Lurdy«

Krásnou ukázkou náboženské nigramotnosti přineslo 34. číslo časopisu Lidová kultura. Neznámý pisatel, skrývající se pod idylickým pseudo-

nymem František, tam píše: »Ona totiž Bernadetta měla od svého zjevení už pěknou řádku následovníků, pobožných i bezbožných, doma i v cizině, a vždycky s příslušným politickým pozadím. U nás se podobné věci dějí právě v slovenských Tvrdomesticích, kde prostý lid, svou vrchností vedený odjakživa k strachu a bezmyšlenkovosti, s fanatickou tvrdošíjností vyhledává »zjevující se« Panenku Marii, přestože je zrazován církví (prý pod politickým nátlakem). I v Lurdech mají t. č. zjevení, a lurdský biskup dokonce uvalil interdikt na kapli, stojící na místě Bernadettina zázraku.«

Tato nehoráznost stojí za to, aby byla zvláště zaznamenána. Není třeba zvláště dokazovat, že na lurdskou kapli nebyl žádný interdikt uvalen a že milý František si tu, ať už z jakýchkoli důvodů, zaměnil Lurdy s jiným místem. Je však zajímavé si všimnout jediné věci: ať dělá Církev cokoli, podle tohoto způsobu myšlení je v tom vždycky nějaké politické pozadí. Když je uznáno pravé zjevení, je v tom politika, když je zapovězeno uctívat falešná zjevení, je to zase politika. Je zřejmé, že neznámého mistra Františka mrzí sám fakt lurdského zjevení Panny Marie. Proto se pokouší nenápadně namluvit čtenářům, že Bernadettina vidění byla vyvolána jejím »hypersensitivním povahovým založením« a byla obdobná »se zíráním vrcholného procesu umělecky tvůrčího«. Proto nadhazuje, že Werfel chce v svém románě o Lurdech řešit otázku lurdských zázraků »pomocí vědy«. Proto konečně také uvádí zjevení ve vztah s »příslušným politickým pozadím«. A proto si asi vymyslí i interdikt na Lurdy.

TKA

P R A C O U Ň A

Církev — řád — rodina

Málo ještě lidé znají celou podstatu Církve: že je to rodina povolanych za Boží děti v Ježíši Kristu. Jsme si příliš všichni cizí. A můžeme začít už od takovéto náboženské společnosti, nebo od kláštera nebo semináře a pak farnosti a nakonec celé Církve.

Chybí nám většinou ono vědomí jednoty a sounáležitosti. To vědomí chybí nám mezi katolíky českými a slovenskými. Stále bychom chtěli Slováky mistrovat a leckterý slovenský katolík zase vidí u nás Čechů jen úpadek a zhoubu. Chybí nám toto vědomí sounáležitosti mezi diecésemi. Tak vím, že průměrnému moravskému katolíku je tak celkem srdečně jedno, co se na příklad děje v Českých Budějovicích. Po té stránce můžeme jen vítat, že Olomoučan byl poslán za biskupa do jižních Čech a že nesmírně dobře tam působí náboženské týdny a kursy našich studentů.

Ve farnosti se setkáváme s touž cizotou. V mnohých klášteřích a spolecích náboženských žijí si různí členové tak pěkně po svém, pro sebe.

Bolesti druhých jsou jim bolestmi cizími, cizí jsou jim radosti a práce druhých. Ve farnostech je to ještě horší.

Musíme už začínat prožívat a ukazovat svou sounáležitost, příslušnost k mystickému tělu. Farnost, škola, spolek musí být mikroeklesia, církev v malém. Se všemi ovšem náležitostmi.

Tedy, abychom si uvědomili, že tak, jak je Kristus v Církvi, jest také v každé družině, kde se scházejí dva nebo tři ve jménu Ježíšově. A je třeba začít u nejmenších jednotek. Ve farnosti začít s nejhrošlivějšími. Takto přetaviti náboženská sdružení. V lidi, kteří chtějí být kvasem nového ducha, ducha rodinného ve farnosti, ducha vědomí sounáležitosti všech ke všem v této rodinně povoláných za děti Boží aspoň na jednom úseku, na jednom místě.

To je krásný úkol faráře, představeného, aby vychovával k tomuto duchu vědomí jednoty, sounáležitosti v Ježíši Kristu. Býval ten duch na našich vesnicích, kde mnoho lidí mělo skutečný zájem, účinný a dobrý zájem na starostech, radostech a bolestech své osady.

Tak je třeba hlásati evangelium a svátosti jakožto tmel spojující věřící, aby byli jedno tělo, jedna duše a jedna mysl. Možno začít u takových vybraných jedinců, náboženskými sdruženími. Jejich členové se dají vychovávat k tomu, aby spolu prožívali starosti, radosti i bolesti navzájem. A jejich apoštolátem, farní charitou se rozšíří tento jednotící duch do celé farnosti.

Je nutné překonati ducha osamocení před Bohem, jako by každý z nás tu stál před Bohem osamocen. Jsme na život a na smrt spojeni všichni povoláni za děti Boží v jednorozeném Synu Božím, v Ježíši Kristu.

To je třeba prožívat. Pomůže tu mnoho dobrá liturgická výchova, výchova k uvědomělému sv. přijímání, jakožto jednoho pokrmu, jednoho stolu pro všechny, tedy pro všechny členy jedné rodiny.

Jen tak můžeme obnoviti svět křesťanskou láskou. Jinak od sebe budeme stále všichni utíkat všemi směry a i před Bohem se budeme na sebe udiveně dívat jak na cizí, cože ten druhý tu také v Církvi, farnosti, rodinně vedle mne chce?

Braitó

Milostivě věří v Boha...

Vypravuje se o jednom dvorním zpovědníku, že se ptal na doplnění počtu vyznávaných hříchů: A kolikrát to ráčila vaše císařská výsost učiniti...? Přirozeně, že je to anekdota. Ale dobrá. Tomu se podobá i pastore, apologetika a apoštolát leckterého z nás: Vypadá to, jako bychom úpěnlivě spínali ruce: prosím vás, lidičky, račte laskavě uznat Pána Boha. Račte přece jenom v něho laskavě, milostivě věřiti.

Mnohé dožadování a doškemrávání se t. zv. práv Božích nese tento spodní, řekl bych nařikavý, až kňouravý hlas. A nepřítel Boží — Nedobry — je tím zpupnější.

Je přece naopak největším dobrodiním a vyznamenáním, ne, že musíme, nýbrž že vůbec smíme, můžeme věřit. Bůh si řídí svět podle své svaté vůle a nakonec všechny nitky, které chtěly se mu rozběhnout, stáhne ve svůj okamžik tak, že se děje jeho vůle. Diktátoři, vládcové, boháči, myslitelé se mohou vypínat a nakonec i jejich pýcha slouží jen uskutečnění Božích plánů. Kdo toho nevidí v dějinách, čte jen jejich výseky, anebo čte jen noviny.

Proto je třeba doporučit i nejhorlivější pastorałce a pastorałní apologetice a apologii hodnou dávkou na velikost a nesmírnost Boží.

Také jsme hodně tu zaviniłi přílišným zlidšřováním a tím i snižováním a zubořováním Boží velebnosti. Mnohý nevěří a buď si myslí, že víra v takového pánbíčka, v takového chudáka, v takového 15. sv. pomocníka, v pomocníka sv. Tadeáše a Antonína, není ho hodná, jiný se opravdu lehce obejde bez takhle chápaného Boha.

Je třeba aby každý z nás stál před Bohem jako před něčím nesmírně blízkým jednomu každému z nás, ale zároveň živě před Boží nesmírností a velebností. Nesmíme tolik přistoupiti na lidskou zištnost a vypočítavost, která se i vůči Bohu ptá: Co mi dá a co z toho mám? Hlavně nesmíme človíčka nechatí při jeho hledání drobného štěstíčka a malých podružných cílů.

Držme vysoko pastorałku i apologetiku i apoštolát a nedořebrávejme se lidského uznání pro Boha třeba za cenu ústupků, zlacinění Božích požadavků. Ukazujme jeho nesmírnost i nesmírnost našich tuřeb, pro něž je víra v Nesmírného Boha největším dobrodiním a obohacním.

Braito

Shromáždít všechno pod Kristem

Staří Otcové mluví o tom, že takové bude poslední období království Božího, že všechno bude nakonec soustředěno, shromážděno a podroběno Ježíši Kristu jako ústřední hlavě všeho tvorstva. Recapitulatio to nazývají, že všechno bude znovu viditelně podřizeno Kristu — jenž je hlavou všeho stvoření. Přijal zvláštní milost, aby mohl být takto hlavou tvorstva a zasloužil si tuto vznešenost svým utrpením, svou obětí a vykoupením.

On se stal kamenem úhelným a není v žádném jiném jménu spása. Má všechnu pravdu a má, a i pro nás získal, všechen život, nejvyšší život, život Božích dětí.

Není spásy v žádném jiném jméně a učení. Co mají jiná učení kladného dnes, od něho mají. Vším ostatním jen ničí, hubí sebe a chystají lidstvu strašné chvíle vzájemných nárazů a vespolného prořírání.

Zdá se, že lidé chtějí být slepí a nechtějí vidět, co je Kristus a co má Kristus a že se dívají brejlemi mámení na své možnosti a schopnosti, že vidí zlatě a růžově a rajscky pekelná muka, která si chystají. A v tomto nebezpečí, jak se zdá, že nás Bůh jakoby opustil, že nás tedy nechává, abychom si řešili tedy po svém svůj osud. Štěstí, že se to jen

zdá, že pro nekonečné zásluhy Ježíšovy Pán jen na čas nechává lidi propadnout poblouzení, oblouzení a obludnosti pokusů, nad nimiž jsou tak hrdí.

Bůh se vždycky zase smiluje. Nechá lidstvo sice vždy na čas okusití toho, co si vymýšlejí bez Boha a proti Bohu na sebe, ale pak pošle své proroky, světce, kteří působí jako sůl a kvas, neznámí, ale takřka do nebes vyrostlí a nebeskou silou opatření.

A všichni tito hlasatelé a proroci a světci jsou pevně zakotveni a soustředěni v Ježíši. Nic neznají a nechtějí znát leč Krista a to Ukřižovaného. I ostatním zvěstují jenom Krista. Ke Kristu pouze ostatní vedou. Kristovu příchodu, pochopení Krista u druhých připravují. Každý přelom velkých dob je označen velkými jmény těch, pro které Kristus byl všechno a kteří všechny jen ke Kristu a to co nejbližší přiváděli.

Těmto Božím poslům chceme připravovati lidské srdce. Připravovati jim půdu. My sami neumíme všechno postavit opět pod Krista jako pod hlavu a do Krista jako do středu. Snad to neumíme ani důsledně ve svém vlastním životě. Proto jsou naše slova tak hluchá. Co pomůže všechno opatrné mluvení o literatuře a sociologii v kněžském rouše a pod kněžskou patronací, abychom tak nějak přiblížili tou literaturou pod svou sutanou ke Kristu, kterého tak nějak opatrně skrýváme pod tou sutanou?

Svatý Pavel mluvil k lidem vzdálenějším od Krista a kázal hned a všude a jen Krista Ukřižovaného. Je třeba hlasitě volat, že není v žádném jiném spása, že všechno ostatní jsou hračky a hry na schovávanou a iluze, je třeba hlasitě probouzet lidi ze sna, třeba i z těžkého sna, a vést je energicky ke Kristu. I když prořídnu řady našich posluchačů a nadšenců pro nás.

Jinak nás jednou budou proklínati, které jsme ukolébávali nějakým estétstvím, nebo zastíráním celé a svrchované nutnosti jediného Ježíše Krista. Budou nám říkat: Proč jste nám nalévali limonád místo silného vína Kristova? Proč jste léčili sladkými pastilkami naše bolesti a nepřiložili na naše rány horkou, ale uzdravující krev Páně! Bratří, střízliví buďte a bděte...

Braito

Zahynete všichni bez Ježíše!

Můžete si natropiti sebevíce hluku, hřmotu a podobného, čemu říkáte zábavy, můžete si naplnití hrdla, žaludky, peněženky, přecpat si byty zbytečnostmi, dovést až ke směšnosti své sportovní třeštění, kterým chcete skrze hluk, hemžení a starostlivé organisování a hovění rekordů v nejdůležitější lidské činnosti jako je házení diskem, kladivem, běhání, skákání o tyči a bez tyče, v tenisu pozemním i stolním, a ve sterých jiných sportech, v politickém překřikování, přetahování, sebezdurazňování a utlačování jiných, jednou se vám představí celá obludnost vaší prázdnoty tak uměle naplňované.

Jednou poznáte, že s ničím, co jste si vymyslili sami nebo ukradli z evan-

gelia, zavrhnouce při tom Krista — kámen úhelný nevystačíte a ráj si nepřikřičíte, po potocích krve nedovezete, nepřilžete.

Vaše umělá stavba babylonské věže se vám nutně zhroutí na hlavu. Budete se dusiti pod jejími troskami, protože nakonec je člověk trestán tím, co si bez Krista a proti němu chce najít ve své bohorovné pýše. A když chce pak jako Bůh poroučet a rozhodovat nad životem i smrtí, pravdou i krásou, pozná, že pak ten Bůh odpovídá boží opici — Satanovi. Jak může vypadat bůh, který vyvrhl poctivě a důsledně všechno božské ze sebe?

Pak se sice přiblíží k absolutnu, ale k absolutnímu hnusu a zlu. Ještě štěstí, že nemůže existovat zlo absolutní. Ale stačí se mu přibližovat.

A tak není živé cesty a záchraný než v bezpodmínečném a nesmlouvavém návratu, každého z nás v celé bytosti a životě k Ježíši. Dřív než bude pozdě pro dlouhou dobu.

Braitó

Kristus ano — Církev nikdy

Najednou mi vyvstal celý ten paradox v této větě tolikrát opakované a když ne vyslovené tedy aspoň uskutečňované. Paradox: Chtějí Krista, toho snivého galilejského proroka a idealistického, ale nepraktického hlasatele lásky. Nevidí v něm Boha a zároveň se pohoršují nad vším lidským u údů Církvě. Tu by chtěli pojednou mít božskou.

Ale tak, jak si představují Krista jako snílka, jehož idealismus možno esteticky obdivovat a i částečně podle svobodného uvážení přijmout, tak se jim nelíbí pevná struktura Církvě.

Právě protože byl Kristus nejenom dokonalým člověkem, nýbrž také dokonalým Bohem, může být jeho Církev složena z lidí, kteří si do ní přinesou celou svou lidskou bídu.

Kristus je s námi tajemně spojen. Říkáme tajemně, protože nemáme termínu k vyjádření tohoto spojení, protože je tajemstvím toto spojení. Jeden nedočkavý mladý nadšenec chtěl tvrdit, že tvoříme s Kristem v Církvě ontologickou jednotu a neuvážil, že by tím chtěl vyjádřit hypostatické spojení Krista s námi. On totiž vůbec měl zmatek ve filosofii a tím i v theologii a stále tvrdil, že Guardini tvrdí toto a sv. Pavel že říká to, co Guardini, a že Kristus mluví o tom, že on je kmen vinný a my jsme ratolesti a z toho prý plyne, že máme ontologicky tentýž život s Kristem a nechtěl se spokojit, že máme účast na tomto životě skrze milost, ale ne celý sám božský život. Pak prohlašoval grandiosně soumrak a zbytečnost celé scholastické filosofie. Nechápal, že Církev je tajemstvím, že je článkem víry, a že proto je tajemstvím a jako takové článkem víry, ve který věříme, protože žádný dosavadní sociologický pojem se nehodí přesně a bez výjimek na Církev. Církev není totiž shromáždění pouze lidí v jednom kředu a v pouhém vnějším užívání svátostí, nýbrž přijímáním této víry a životem z těchto svátostí jsme životně spojování s Kristem, který patří nutně do skladby a života Církvě, staticky i dynamicky.

Církev je Církví teprve Kristem, teprve spojením s ním a jeho s námi, a tím zde žije a působí v Církvi a my žijeme z něho.

Jen ten, kdo se dívá na Krista jako na Boha, porozumí Církvi i té nutné skutečnosti, že je a musí být tajemstvím. Jen ten také se nebude pohoršovat nad ničím lidským, protože nic lidského mu nezastře velikosti Církve spojené s Kristem. My víme, že v této Církvi žije dál též Kristus, který přišel hledat hříšníky, který přišel spasit hříšníky. Tak říká Kredo. Scotus by se svým odmítáním, nerozumějícím thomistické teologii, důvodu Vtělení vykoupení z hříchu, jež nám podkládá příliš výlučně materiálně, těžko vysvětloval těmto lidem hříšné zjevy lidí v Církvi.

Kristus dále působí v Církvi jako hlava posvěcující dále hříšníky, vlévající jim nový život, aby mohli být oslavou Boží, jež je jistě příčinou poslední Vtělení Kristova.

Tak je Kristus v Církvi s celým Božím dlouhočekajícím shovívavým milosrdenstvím. A onomu blouznílkovi bych ještě dovětkem řekl: Kdyby Církev byla takovou ontologickou jednotou s Kristem, nebyli by možní hříšníci v Církvi. Vždyť hříšníci jsou dále v Církvi. To byl omyl Husův, že o nich tvrdil, že jsou sice v Církvi, ale ne z Církve, jako jsou sliny a výměty (s prominutím) v těle, ale nejsou tělem. Hříšníci přijímají z Krista jen svou víru. Tedy to jistě není ontologická jednota, když ta účast na Kristově životě je u hříšníka tak nepatrná. Z toho může vidět onen nedomyšlejší nadšenec, jak je blízko onomu čistě vnitřnímu chápání Církve a že Guardini tu zcela jistě přestřelil, když neuměl vyvážit vnější a vnitřní stránku Církve.

Ale právě tak nestačí zdůrazňování jen vnější stránky Církve jako společnosti. Církev je docela zvláštní společností, právě protože má Krista hlavou a naše spojení je především v něm. I vnější spojení je důsledkem vnitřního spojení s Kristem, s jeho synovstvím, s jeho životem. Je důsledkem a zároveň příčinou. Vnější způsobem, vnějšími, viditelnými znameními, viditelnými údy neviditelného kněžství Kristova je působena tato naše účast na Kristu, na jeho životě, ono spojení s ním.

Jedno není bez druhého. Jedno je pro druhé. Obojí patří k podstatě Církve. Ani jedno nesmí být převáženo na újmu druhého. Tak je třeba dívat se na Církev. Pak se naučíme jí rozumět a jí upřímně milovat.

Bude to ještě dlouhá cesta, než naučíme lidi Církev znát, Církvi rozumět, Církev milovat. Všechno snění, blouznění a přehánění na kteroukoliv stranu by způsobilo jen další odcizování a vzdalování Církvi.

To ovšem neuvidí, kdo se opíjí duchaplnou konstrukcí oblíbeného autora. Kdo se dlouho zamýšlí nad podstatou Církve, kdo poctivě se probíjel všemi řešeními a pokusy a návrhy, kdo se vžil do skutečnosti odporu a nechuti k Církvi a odcizení se jí a hledal trpělivě příčiny toho, může spolehlivě přistoupiti k pokusu o řešení této otázky: Co je Církev, co je její podstatou, a dojde k bipolaritě: Kristus a my — Bohočlověk a my lidé vedení jím k uchopení božského.

Braito

Ž E Ň

Jakubčík: Naše křesťanství, metafysika a dialektika. — Vyšla letos v Praze. Autor si vzal za úkol ukázat, že katolicismus zašel na scesti, když přijal aristotelskou a thomistickou filosofii. Podle něho je svrchovaný čas, aby křesťanství přestalo být ve vleku filosofie thomistické a tak pry se nynější křesťanství, které je podle něho metafysickým aristotelismem, promění v biologický kristianismus. Kniha má být jakýmsi uvedením Společnosti přátel kristovské vědy a vědeckého kristianismu, který pry je biologický. Existuje-li už tato společnost, nebo ji má tato kniha teprve vyvolat, není z obsahu dosti jasno. Praví se tam, že jim nejde ani o osoby ani o vyznání, nýbrž o ideologii. Kniha je plná ne-správností a nejasností, omylů řádu filosofického i theologického. Je to hra bujné obrazotvornosti, která nemá s vědeckou prací nic společného. Křesťanskou myšlenku může poškodit v očích člověka, který není dosti pevný ve svých křesťanských názorech, nikoho však nemůže pro ni získat.

M.

R. I. Malá: Tajemná píseň. — Praha, Vyšehrad. Čechy a Italie, Čech a Řím a moderní problematika viděná prismatem italského římského katolického slunce. Kniha je dobrá i když se ošíváte, jak vás svědčí místy umělá slovní figurace. Ale vzdělaná dáma se těžko zbavuje všeho toho, co si četla a co duchaplně viděla. Kniha baví a při tom vede a pomáhá.

Srb-Šebesta: Populační atlas českých zemí: — Důležitá pomůcka studijní i praktická. Velký význam má pro kněze-politiky, učitele, lékaře a místní politiky. Najdou v knize statisticky zjištěny všechny okolnosti populační i s jejich příčinami. Kniha vede k zamyšlení a k napnutí všech sil mravních i finančních a politických, aby byla zaručena budoucnost národa, která jest materiálně jistě v jeho dětech.

Haas: Z klášterních archivů v Čechách. — Na pohled nepatrné dílo, ale velké důležitosti zemského archiváře dr Haase, který tu seznamuje veřejnost s archivy celé řady českých klášterů. Kéž by bylo pokračováno ve vydávání těchto pramenů dosud velmi málo známých.

Švach: Charisma apoštolátu. — Čilé nakladatelství Rosy Junové v Tasově překvapilo opět krásnou a zároveň důležitou knihou. Dr Švach vydává tu svou odbornou práci, která je světového významu, protože je to snad jediná monografie toho druhu ve světové literatuře. Tak samostatná, že si musil autor trpce vybojovat uznání svých důvodů. Dnes, když se posvátným slovem apoštol pohazuje tak lacino, je důležité přečísti si tuto knihu.

Skácel: Filosofie práva. — Universum, cena 50 Kčs. Konečně s katolického hlediska dílo o právní filosofii. Dílem si zjednal Skácel velkou zásluhou o české i katolické myšlení. Jeho vývody jsou stručné, ale víc než postačující a hlavně jasné a přesvědčující.

Holinka: Svatý Vojtěch. — Brněnská tiskárna, str. 130, cena 39 Kčs. Jako na smilování jsme čekali na tuto knihu. Konečně důkladná, řádná, věcná a upotřebitelná zároveň studie o svatém Vojtěchu z pera odborníka. Autor zasadil život sv. Vojtěcha do rámce doby, čímž dokonale vystupuje v plné skutečnosti i velikosti postava světce.

Česká barokní kresba. Kresby Škrétovy, Brandlovy, Rainerovy a jiných nejznámějších. Dobrý příspěvek k poznání duchovního bohatství českého baroka.

Mařan, Pražák, Malý: Patriarcha slovanství P. Antonín Marek. — Universum, str. 50, cena 17 Kčs. Zajímavý spisek o libunském jemnostpánu po stránce kněžské, lidské a vlastenecké.

Žilka: Ježíš Kristus. — Kalich, Praha. Historie, poznámky a výklad utrpení Páně. Žilka prostě vykládá evangelia, používá hodně exegese a židovských reálií. Píše jakoby zpovzdáli, jakoby osobně neúčastněný na tom, co podává o tom, jak druzí učí a věří.

Kalendář Vincentina: — Zakoupením tohoto dobře udělaného a vybaveného kalendáře podporujete početnou rodinu nejopuštěnějších z opuštěných, kterým křesťanská láska nahrazuje domov.

Chesterton: Svatý Tomáš Aquinský. — Universum, str. 230, cena 63 Kčs. Záslužný čin vykonal Vodička zároveň s vydavatelstvem, že podali českému čtenáři toto vtipné a hluboké zároveň dílo Chestertonovo o sv. Tomáši. Chesterton ukazuje genialitu a význam svatého Tomáše pro evropskou kulturu, pro celé lidstvo i jeho lidský profil. Kniha přijde vhod všem, těm četným našim lidem, kteří již u nás znají a milují svatého Tomáše.

Vášová Věra: Služebnice neužitečná. — Povídky, které voní starou, ale dobrou vůní, takovou nezvyklou, snad mimosovou, a které jsou plné křesťanské ozvučnosti a soucitu s lidmi nešťastnými a hledajícími.

Matoušek: — Žikeš, Praha. Sbíрка kreseb Matouškových, tak pravdivých, jak je pravdivá a skutečná dnešní roztěkanost, opuštěnost lidských duší, kterými se provaluje celá jejich dnešní bída, rozklad.

Ovečka: Svaté přijímání. — Brněnská tiskárna, 1947, str. 78, cena 9 Kčs. Bylo velmi moudré vydat dekrety Pia X. o prvním a o častém svatém přijímání s výkladem P. Ovečky. Knížka podpoří lásku k eucharistii a častému přijímání.

Filipi: S Masarykovými. — Hrst vzpomínek. Praha, Čin, 1947, cena 75 Kčs. Není pochyby, že o osobnostech, jakou byl Masaryk, toužíme vědět co nejvíce. Filipi byl v Masarykově rodině jako doma, věděl mnoho, co nevěděli druzí, pamatoval si nejednu rozmluvu a dovedl to mistrně a poutavě napsat. A tak se stává jeho kniha důležitým pramenem k poznání osobnosti Masarykovy.

Janouch: Zajatci džungle. — Dobrodružná povídka pro mládež. Brněnská tiskárna, 1947, cena 54 Kčs. — Druhé vydání této zdařilé knihy pro mládež je dostatečnou známkou její oblíbenosti.

Naše novinka:

Miklík: Pracovní smlouva. — Miklíkova studie je věnována širší otázce, než snad by se dalo usuzovat z jejího názvu. Je to studie o poměru zaměstnaneckém, jímž se podrobně obírá jak s hlediska zaměstnance, tak s hlediska zaměstnavatele, při čemž všude aplikuje mravní zákon. Bez zdravého mravního základu nelze řešit žádnou otázku, žádný problém. A zde se dobíráme samého kořene ožehavého, ba nejožehavějšího problému dneška, problému, jímž si marně lámou hlavy představitelé širokých vrstev, k problému, který by nebyl neřešitelný, kdyby byly známy zásady v této knize aplikované, nejen známy, ale kdyby byly uznávány, požadovány a všude uplatňovány. Tuto knihu by měl znát především každý, kdo má co činit s problémem pracovní morálky, každý, kdo vykonává funkci zaměstnavatele a konec konců i každý zaměstnanec. Kniha vyšla jako třetí svazek řady »Sociální nauka církve« a stojí 28 Kčs.

Auffray: Ježíš Kristus ve mně. — Přerov, Smír, 1947, cena 15 Kčs. — Knížička velmi časová. Ukazuje, jak třeba žít stále ve spojení s Kristem v dnešní době horečné činnosti. Zvlášť vhodná pro horlivé pracovníky v Katolické akci.

Resl: Katechese. — I. díl. Pro 1. a 2. třídu obecných škol. Praha, Rupp, 1947, str. 200, cena 85 Kčs. — Reslovy Katechese, které dosud vydal, byly přijaty s nadšením. Nepochybujeme, že i tento nový svazek, pojednávající o Starém zákoně, bude velmi dobrou pomůckou nejen laickým katechetům, nýbrž i kněžím, vyučujícím náboženství u nejmenších. Není snadné přiblížit se malým dětem. Resl to dovede. Tato knížka je toho důkazem.

Nina Svobodová: Duše fresek. — Příběhy ze staré Itálie. Brněnská tiskárna, 1947, str. 164, cena 66 Kčs. — Čtete tuto knihu a vystoupí před vámi postavy velkých umělců italských: Giotto, Botticelli, Leonardo, Buonarrotti a jiných. Zdá se, jako by Svobodová vyčetla z jejich překrásných děl ten či onen důležitý moment v jejich životě. Zamilovala si je, protože miluje jejich díla. A láska je tvořivá. Tu je, tuším, východisko jejího díla. Mluví k ní fresky, mluví k ní obrazy, protože je v nich kus duše jejich tvůrců.

Lumbreras: De gratia. — Praelectiones schol. in II. p. s. Thomae, Roma, A. Arnodo, 1947, str. 190. Kniha je komentářem k šesti otázkám sv. Tomáše o milosti. Autor postupuje přesně podle scholastické metody. Při tom si všímá také historického hlediska otázky. Zvlášť podrobně pojednává o pojmu milosti dostatečné a účinné. Kniha může být dobrým vodítkem jak pro profesora dogmatiky tak pro studenty po cestách thomistického pojetí otázek o milosti.

Horká Ludmila: Doma. — Vyšehrad, 1947. II. vydání knihy, která právem vzbudila velkou pozornost jako kniha slezského života, psaná prostou ženou. Dovedla tak život zachytiti jak jej dovedla prožít a jít k jeho kořenům.

Vodička: Stavitelé věží. — Rosa Junová. To je opět jedna z knih, jejichž napsání i vydání jest jak dobrodiním, tak hrdinstvím. Stavitelé věží, ovšem babylonských, protože tito stavitelé věží výhledních neznali kamene úhelného, neznali ochrany Boží nad rozumem, jež ho jedině vede a chrání. Vodička byl kdesi nazván kritikem absolutním. Jsme rádi, že aspoň jeden kritik má v plné míře základní podmínku správné kritiky, totiž neúprosnou objektivitu. Přečtěte si všichni tuto zdravou knížku, abyste se přestali klanět modlám, i když se kolem nich tropí sebe-divočejší zvichřený rej.

Slovácká Beseda. — Brněnská tiskárna.

Encyklika Pia XI. Quadragesimo anno, Olomouc, Velehrad. Paralelní vydání vedle vydání našeho. Cena 15 Kčs.

Rambout: Les Kurdes et le droit, Les éditions du Cerf, Paris, 1947, str. 160, cena 90 frs. Příspěvek k panarabskému hnutí, které zachvátilo dnes musulmany a kteří se dožadují své samostatnosti a jednoty.

Dokull: Tvář v tvář. — Vyšehrad. Nejkrásnější verše Dokulilovy jsou verše na přesvatou Pannu. V těch se neopakuje, v těch není nic odvozeného. V těch stále žije a roste. Ale i většina čísel této sbírky jest plná sladké a tklivé líbeznosti.

Salichová: Ze starých časů. — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 460, cena 160 Kčs. Kronika slezské dědiny, plná tíhy i krásy chudého ale zbožného slezského života.

Lesář: Všude s námi. — Vyšehrad, 1947, str. 280, cena 90 Kčs. Povídky tajemné souvislosti rodičů a dětí.

Hronek: Katechetika. — Rupp, Praha, 1947, str. 200, cena 75 Kčs. Kniha odborníka budovaná na nejnovějších výzkumech pedagogických a didaktických. Jsme vděčni autorovi za knihu, která pomůže v úkolu tak důležitém, jako je vyučiti a vychovat nábožensky naši mládež.

Miklík: Kritické studium. — Vydala Rosa Junová, Tasov, cena 60 Kčs. V myslích katolíků vládne velký zmatek. Nevědí, co církve odsoudila, co prohlásila. Proto zápasí ve smetišti moderních bludů. A mohli by si ušetřiti své omyly, kdyby si objednali a přečetli knihu Miklíkovu a co nejčastěji se k ní vraceli. Bylo by škoda, aby kniha zapadla, třebaže ďáblu nesmírně na tom záleží. Kniha je spolehlivým průvodcem i strážcem i profylaxí.

Jan Masaryk: Ani opona ani most. — Žikeš. Dlouhá, obsažná a pravdomluvná řeč ministra zahraničí Jana Masaryka. Ukazuje naše požadavky, naše možnosti i meze.

Masaryk: Problém malého národa. — Filosofie vlastenectví. Studie o národě, vlasti, menšinách, humanitě a o právu mezinárodním.

Masaryk: Palackého idea národa českého. — Známá kniha Masarykova, ve které se pokoušel — sám nehistorik — z filosofické prekoncepce vykládat smysl českých dějin tak, jak se stále traduje od školy ke škole, i když to nesouhlasí se skutečnostmi historicky zjištěnými.

I. díl: Úvod do duchovního života.

Obsahuje základní pojmy života křesťanského a duchovního, řeší otázky jednoty duchovního života asketického a mystického, otázky přirozenosti a milosti v duchovním životě, jako co je normální a mimořádné, obyčejné a heroické, a jiné otázky theoretické, které předcházejí praxi duchovního života.

II. díl: Překážky duchovního života a jak je odklízet.

Tady jde o očistný proces začátečníků v duchovním životě, o otázku umrtvování, výchovy vášní, smyslů, rozumu a vůle. Zkrátka první práce na poli duchovního života. Vlastní askese.

III. díl: Prostředky duchovního života:

Jsou mnohé, lidské i božské. Duchovní vedení, svátosti, duchovní četba atd. Jsou pohromadě v jednom díle, třebaže jich užívá jak začátečník, tak dokonalý.

IV. díl: Život ctností.

Otázka ctností je velmi důležitá v duchovním životě. Jejich důležitost, správné pojetí a jejich popis je předmětem tohoto dílu. Postupují podle obvyklého rozdělení na ctnosti mravní, které dělím podle čtyř základních, a na ctnosti božské. K nim přistupují vždy ctnosti přidružené.

V. díl: Život modlitby.

Otázka modlitby by patřila také mezi prostředky duchovního života, ale protože jsem chtěl shrnout v jeden celek modlitbu všech stupňů a ukázat, jak duše stoupá od ústní modlitby začátečníků až k nejvyšším stupňům modlitby mystické, nemluvím o modlitbě v díle III, nýbrž ponechávám veškeru látku o tomto předměte pro díl V.

A poněvadž některé duše si vede Bůh cestami mimořádnými a uděluje jim za jejich věrnost zvláštní dary, jako jsou vidění, zjevení a j., přidávám k tomuto dílu kapitolu o mimořádných darech, které bývají často ve spojení s nejvyššími stupni mystické modlitby.«

Knihu vydala Dominikánská edice Krystal v Olomouci. Zajistěte si ji co nejdříve tímto lístkem.

Stojí brožovaná 180 Kčs.

Přihlašuji se na Vaši novinku

D A C Í K :

PRAMENY DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Pošlete mi ihned, jakmile vyjde, ... ex. brožovaný, vázaný.

Mé jméno a adresa:

přátelům svaté pravdy Boží. Nám stačí Církví zaručená zjevená pravda Boží. Soukromá zjevení nemohou ničeho přidat k pokladu víry a zjevené pravdy. Připomínají, zdůrazňují určité pravdy, protože doba potřebuje právě takového připomenutí nebo zdůraznění. Tak jako všechna velká zjevení Matky Boží poslední doby zdůrazňují: Pokání, pokání...

H. P. Nepohrdejte teologií. Církev jí také nepohrdá. Naopak jednomyslný souhlas theologů je známkou pravdy hlásané nauky. Theologie v tomto jednomyslném souhlase patří také ke zdrojům křesťanské pravdy, čili jak říkáme locus theologicus. Odpor vůči theologům je neomylnou známkou diletanství, romantismu myšlenkového, který se ovšem bojí přísného soudu theologů. Pak přirozeně podezírají theology nepohodlné svým snům a romantickým viděním a zjevením a svým výkladům, podezírají je a spílají jim rozumářů a modernistů. Na to jsme ovšem dávno zvyklí. Církev věnuje teologii velkou péči. Buduje theologické fakulty, vybírá pečlivě jejich profesory, stále dává pokyny pro vývoj a jasné formulování theologie, věnuje velkou péči cenzuře theologických knih, vyžaduje si od theologů pomoci a spolupráce ve všech svých kongregacích a ve všech církevních úřadech, jmenuje je velmi často biskupy, jako profesora theologie Dr Berana a Dr Hloucha... Pohrdání teologií a theology je nevděkem a omezeností a průvodní známkou duchovní omezenosti, duchovního romantismu a sencechtivosti. Té se ovšem přísná theologie nehodí.

K vánočním svátkům knihu z Krystalu. — Máme dnes již velký sklad a výběr našich knih. Proto již předem upozorňujeme, když se chystáte přemýšlet, čím byste potěšili a podarovali své známé, na náš sklad. Najdete v čísle seznam našich knih. Použijte objednacího lístku, odstříhnete jej a pošlete nám jej zavčas. Všechny knihy máme také v pěkných vazbách.

Potřebujete krásnou a dobrou vazbu svých knih? Upozorňuji vás na pana Stanislava Vodičku v Tasově u Velkého Meziříčí, který vám vyváže knihy solidně a neobyčejně vkusně.

Divná vděčnost. Nevolí se vždy otřesu, když jdu kolem kostela Nejsv. Trojice ve Spálené ulici. Tam je totiž před kostelem socha svatého Judy Tadeáše. Mezi věřícím lidem roznesla se zvěst, že je nejjistější modliti se k němu ve zvláště obtížných situacích. Tož se ti lidé tam modlí. Ovšem málokdo z těchto lidí vejde do kostela nebo jen smekne nebo se pokřížuje. Copak Pán Bůh? Oni mají svatého Tadeáše. A když se jim splní oč prosí, pak se svatému odmění. Na stěnu přibijí skleněné nebo mramorové tabulky se zlatým věnováním a pozlacené a postříbřené věnečky. Už to tam bude pomalu jak v Indické pagodě. Je věru na čase, aby si církevní úřady toho povšimly. Lidé, lidé, co jste tak sobečtí a tak vypočítaví a tak časně jen zaměřeni ve svých modlitbách? Jistě že smíme a máme prositi i o věci časné, ale jen o ně prositi? A pokládati modlitbu za minci hozenou do automatu osudu, za niž musí hned vypadnout vyplnění té a oné jen časné záležitosti a jen čistě osobní záležitosti? Jsme žebráci boží, ve všem na něm závisíme, ale kdo se modlí o to nejdůležitější, o spasení, o dar milosti, o odpuštění hříchů, o pravou kajícnost...?

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL V OLOMOUCI

Poslední novinky našeho nakladatelství:

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ:

ÚVOD DO ZBOŽNÉHO ŽIVOTA

Stále znovu je ve všech světových řečech vydávána tato klasická kniha církevního učitele sv. Františka, jednoho z největších vůdců duchovního života. Není to kniha pro kněze a řeholníky, nýbrž především pro laiky. Patří do ruky každého křesťana, který usiluje o poctivý křesťanský život. Světec si všímá všech problémů duchovního života a dovede podat takové řešení, které člověk rád přijme. Nový překlad T. Vodičky se vyznačuje krásnou a výraznou češtinou a vystihuje jedinečně i nejobtížnější technické výrazy. Kniha je tištěna na pěkném papíře, má 320 stran a stojí

brož. 75, vázaná 110 Kčs.

DR. KONSTANTIN MIKLÍK:

P R A C O V N Í S M L O U V A

Je to III. svazek Sociální nauky Církve. Autor řeší palčivé otázky dneška, totiž poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, vyjádřený pracovní smlouvou, otázkou pracovního výkonu a odměny, a to podle zásad katolické mravouky. Knížka je svrchovaně časová a měla by být v rukou všech, kdo přicházejí ve styk se sociálními otázkami, dnes všude diskutovanými. Knížka má 112 stran a stojí

brož. 28, váz. 46 Kčs.

COJAZZI:

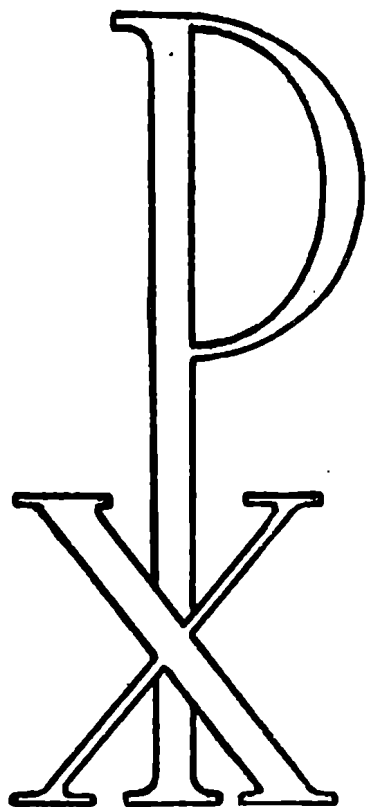
Petr Jiří Frassati, životopis vítězného mládí

Po třetí vydáváme tuto knihu, dávno rozebranou, která přinesla už tolik dobra zvláště mládeži, a to v celém světě. Petr Jiří Frassati je mohutnou výzvou k dnešnímu mladému člověku, burcuje dnešní mládež k životu důstojnému člověka, ukazuje cestu ke krásnému prožívání mládí. Proto tak živý zájem o Frassatiho v celém světě, zájem stále stupňovaný. Dejte do rukou mladých lidí, přispějte k zušlechtění jejich života, přivedete je blíž k Bohu. Kniha s mnoha ilustracemi stojí jen

55 Kčs.

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný zástupce listu je Dr S. Brait. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.

ROČNÍK XXI ČÍSLO 10

Zásady : Ankyrótos: Mlčení, Moudrost, Maria 361 - Diadochos: Duchovní obcování s Bohem 362 - Braitó: Pokušení malomyslnosti 363 - Graef: Blahoslavená Anna Maria Taigi, mystik v rodině 367 - Prof. F. F.: Krásný Život 371 - Pecka: Mentalita moderního člověka 372 - Život: Kámen a bolest 377 - Panna Maria — Ochránkyně svobody 378 - Povinnost katolických recenzentů 378 - Z katolického světa 379 - Konec humanismu bestialismus 380 - Nevědecké přednášky o »vědecké filosofii« 381 - Konstatujeme — doporučujeme 384 - Smírná pobožnost německá v Cáhách 386 - Klášter otvírá bránu 387 - Kláštery nemocných 387 - Svěcení neděle, pracovní brigády a křesťanská statečnost 389 - Svätý Otec Pius XII. kanadskému JOC 390 - Svätý Otec Pius XII. o budoucnosti 390 - Apokalypse temna zbavená? 391 - Pracovna 392 - Zeň 394

NAHLUBINU

REVUE NA HLUBINU

Vedoucí redaktor: P. Dr SILVESTR M. BRAITO OP.

Spoluredaktor: P. Dr REGINALD M. DACÍK OP.

Redakce: Olomouc, Slovenská 14

Administrace: Olomouc, Slovenská 14. - Telefon 626

Vychází měsíčně. Předplatné 80 Kčs, studenti 60 Kčs. Šekový účet pošt. spořitelny v Praze: Na hlubinu, Olomouc, 83148.

VYŠŠÍ NÁBOŽENSKÉ KURSY V PROSINCI:

PRAHA I, Husova 8: 6. Dr Škrabal: Sociální zařízení ve Starém Zákoně. 10. Veselý: Přirozené předpoklady nadpřirozeného života. 13. Braitto: Vývoj dogmat. 20. Dr Dacík: Jak žít z Eucharistie. — Začátek v 7 hod. večer.

BRNO, sál Uměl. prům. musea, Husova: 6. Dr Dacík: Jak žít z eucharistie. 13. Prof. Pecka: Člověk v pojetí seminaturalistickém — duch jako popěrač života. 20. Dr Braitto: Vývoj dogmat. — Začátek v 7 hod. večer.

HOVORNA

N. L.: Ona nová církevní zřízení nemožno nazývati řády a jejich členy řeholníky, jak výslovně je řečeno ve zmíněném dekretu. Když jsem psal ony poznámky v Hlubině, neměl jsem po ruce oficiální text. Teprve nyní můžeme svou zprávu doplniti touto podrobností. Ovšem, jest to zase více než náboženské sdružení, bratrstvo, nebo III. řád. Jest to, jak jsme napsali, nový způsob duchovního společného života. To společné je společným duchem a direktivami, ne společným životem pod jednou střechou.

M. B. Pohoršují se někteří lidé nad našimi polemikami. Polemiky jsou dobré a nutné. Týkají se ostatně veřejně napsaných nebo učiněných věcí, a bylo by krátkozrakostí takto chápati lásku a svornost, že bychom měli mlčet k tomu, co pokládáme za nesprávné. Jen tak se právě tříbí nauka a metody.

L. K.: Také jste jednou z těch, které se pohoršily, že jsem se jaksí nešetrně dotknul starých panen. Víte, v mých ústech a v mém peru to přece má již svůj zvláštní význam, který už by mohl být znám. Nemyslím tím staré panny, ty úctyhodné osoby, které se nevdaly a v lásce Boží, v plnění svého stavu a svých povinností zestály. To by byla ode mne opravdu při nejmenším nevyčválanost. Ale pro mne jsou staré panny osůbky, které se nevdaly ze sobectví a pohodlí, nebo že o ně nikdo nestál pro jejich hroznou povahu a teď vedou takový marný život, trávený v malichernostech, pobožnůstkách, trápení velebných pánů. Vždyť ty starší zbožné osoby, ty, které zůstaly pannami a zestály v lásce a službě Kristově, jsou nejtědřejšími podporovatelkami všeho, co Církev podniká, pomocnicemi našeho apoštolátu. Jestliže jsem nějakou z těchto dobrých duší urazil, tak je pokorně odprošuji, ale na tamty mne nechejte jen klidně čas od času zvedat koště. To je prosím, primitivní ale veleúčinný druh exorcismu...

Ankyrótos:

Mlčení, Moudrost, Maria

Recitace k chvále Matky Boží

Mlčení slávy i hrůzy plné,
Mlčení slova skvoucí štít,
Mlčení mince neproměnná,
Mlčení, jež vše obepíná,
Mlčení, v němž zraje plod i smrt —

Moudrost jak ohnivý diadém na plášti temnot,
Moudrost jak závora oslnění na veřejích světů,
Moudrost jak slunce, jež zjevujíc, více skrývá než zjeví,
Moudrost jak větev skloněná se zdi zahrady uzamčené,
Moudrost jak strážce, jenž zná heslo žebráka i krále —

Moudrost a Mlčení jsou jako dvě sepjaté dlaně,
Moudrost a Mlčení jsou jako dvě poloviny srdce,
Moudrost a Mlčení jsou jako dvě slabiky téhož slova,
Moudrost a Mlčení jsou jako dvojitý úder zvonu,
jsou jako spřežení královské —

A přece: Proč hluk těch slov tak hluše zaniká,
nezní-li s nimi to třetí: Maria?
Proč se k nim druží to třetí: Maria?

Maria, která v srdci má zkřížené meče?
Maria, která vše skrývala v srdci, i radost?
Maria, která věděla vše a přece řekla jen: Staň se?
Maria, která svým pláštěm přikrývá naši bídu?
Maria se srdcem probodeným a Maria v těle oslaveném?

Jaká že je to trojice tajemná:
Mlčení, Moudrost, Maria?

Není to tak, že to nejlepší, co má
Mlčení, Moudrost — vždy převyšší Maria?

Mlčení, slávy a pokory plné,
Mlčení, poslušnosti štít,
Mlčení věrnosti neproměnné,
Mlčení, jež nezná gesta: ne,
Mlčení, jež nikdy nezakolísá —
Kdo však byl tak poslušný jako Maria?

Maria, která přijala prorocké meče?
Maria, která své srdce nastavila jak spásy štít?
Maria, která řekla k bolesti: Staň se?

Moudrost jak kov, jenž zářící vyšel čist z ohně,
Moudrost jak zahrada zamčená, v níž nevejdou cizí kroky,
Moudrost jak čisté roucho bez poskvrn,
Moudrost jak slunce, jehož se nedotkne pohled,
Moudrost jak průhledná čirost studnice beze dna —
Kdo však byl tak čist jako Maria?

Maria, která kvetla jak lilie uprostřed ohně?
Maria, zároveň Matka i Panna?
Maria, počatá bez poskvrny hříchu?
Maria, jež vtiskla zlatou šlápěj do našeho bláta?
Maria, jejíž láska k nám je čirá a beze dna —

Ó kdo byl tak poslušen jako Maria?
Kdo byl tak čist jako Maria?

Ach, kdo z nás trpěl tak jako Maria?

Diadochos z Fotiké:

Duchovní obcování s Bohem

Duchovní rozhovor (vnitřní modlitba) chrání stále duši před marnou slávou tím, že dává okoušet světlo rozlité v celé duši. Proto stále chrání duši před obrazy, protože ji celou proměňuje v lásku Boží.

Naproti tomu hovor světské moudrosti stále ponouká člověka, aby hledal slávu. Protože ji nemůže zjednatí dobrodiním vnitřní zkušenosti, nabízí svým stoupencům zálibu ve chválách, kterou uštěďfuji marniví prázdní lidé.

Poznáme proto neomylně stav, který doprovází slovo Božího původu, dle toho, že v odloučeném mlčení věnujeme hodiny mlčení v horoucí vzpomínce na Boha.

Hlava XI.

Kdo Boha miluje, přebývá v něm

Kdo miluje Boha v hlubinách svého srdce, je Bohem pronikán. V té míře, v jaké přijímáme v hloubi duše lásku Boží, stáváme se přáteli Božími. Takový člověk hoří žhavou vášní po osvícení svého poznání, takže až cítí v sobě morek svých kostí, ale nezná to více sebe, nýbrž je zcela přetvořen Boží láskou.

Takový člověk nežije již v tomto životě, neboť ačkoliv dále přebývá ve svém těle, odlétá stále k Bohu duší svou, láskou svou.

Bez ustání, maje srdce planoucí láskou, je přissát k Bohu neodolatelným dychtěním, odtržen Boží láskou od lásky k sobě. Neboť jsme-li vytrženi, to pro Boha, a když se držíme, to pro nás. II. Kor. 5, 13.

Hlava XIV.

Láskou k Bohu k lásce k bližnímu

Když začínáme hojně cítit lásku Boží, začínáme duchovně též milovati i bližního. O této lásce mluví všechna Písma. Přátelství podle těla se rozplývá velmi snadno z jakékoliv záminky. Nebylo spoutáno duchovním smyslem.

Když se duše, na kterou Bůh působí, zmocní nějaké rozčilení, netrhá proto pouta lásky. Znovu se rozohňuje zářem Boží lásky a je vždy znovu vrácena lásce a hledá s velkou radostí lásku k bližnímu, i když se jí dostává od něho velkých křivd a urážek. Ve sladkosti Boží rozpouští úplně hořkost vády.

Hlava XV.

P. Silv. M. Braitto:

Pokušení malomyslnosti

Není malý cíl duchovního života: Plnit ve všem stále jen vůli Boží, ve všem a vším oslavovati Boha, potlačovat sebelásku a sobectví a oblékati Krista. To vše máme uskutečňovati ve své porušené přirozenosti, která se brání Boží svrchovanosti trojí dědičnou jízvou: nevědomostí, slabostí vůle a neukázněností smyslové stránky.

Bez milosti bychom nedovedli dokonale odolávati náporu této porušenosti. A kdykoliv zapomeneme tyto dvě základní pravdy, že jsme sice bída a ubohost, ale Bůh že je síla naše, jsme vystaveni nebezpečí a pokušení malomyslnosti nebo opovážlivosti.

Bůh volá nás nesmírně vysoko, ale sami ze sebe nikdy nemůžeme dosáhnouti tohoto cíle. Bez Boží milosti bude nám stále víc a více mizeti se zraků nesmírná skutečnost a význačnost tohoto Božího povolání.

Nemůžeme býti dobrými křesťany bez zvláštní Boží milosti. Potřebu-

jeme totiž nesmírně mnoho statečnosti k tomu, abychom odporovali porušenosti, která nás zaslepuje a dává nám poznat buď jediné nebo především sebe a to ještě to nižší, protože je mnoho lidí, kteří se rozletí v myšlenkách a v tom rozletu, v rozletu pyšného, svébytného a soběstačného rozumu vidí nejvyšší vrchol sebe, ba, dokonce i celého světa. Většinou ale se sobectví nakonec scvrkává ve schoulení se do sobecké smyslové žádostivosti.

Aby se člověk stal celým životem jedinou bohooctou, jedinou obětí a tím i jedinou modlitbou, oslavou a chválou slávy Boží, potřebuje mnoho osvětlení, mnoho síly, mnoho statečné trpělivosti a vytrvalosti. A jaké síly je třeba k tomu, aby se člověk mohl dostat až k vrcholu spojení s Bohem, k vrcholu spojení nás, bídých lidí s nesmírnou svatostí Boží, rozvinutím božského, jež milost Páně nám udělila, ale uložila ten poklad do křehkých nádob naší ubohosti. Toto božské musí stále přemáhat a pak přetvářeti naši lidskou ubohost.

Lidská ubohost nikdy až do posledního výdechu docela nezmizí. Stále se bude bouřit a stále bude svou tíží stahovat člověka dolů. Leckomu by se i líbilo být svatým, kdyby nemusil denně se mít na pozoru, denně přemáhat svou sebelásku s jejími sklony k sobě, k zemi mimo Boha nebo i proti Bohu. Nikdy zcela neodstraníme důsledků prvního hříchu a stále s ním musíme zápasit.

Proto i duše nejšlechternější a nejušlechtilejší bývají přepadány výpady sobectví a následkem toho trpkou zkušeností vlastní ubohosti a pokušením k malomyslnosti pro to všechno.

Snad na žádné jiné pokušení nemusíme být tak připraveni v duchovním životě jako na pokušení malomyslnosti. Ale také není pokušení nebezpečnějšího.

Pokušení k malomyslnosti lehce vede až k duchovnímu zoufalství. Luther viděl jen svou slabost a neviděl Boží sílu. Bůh nás sice volá nesmírně vysoko, ale nenechává nás bez pomoci. Zůstáváme porušení, ale ne bezmocni. Volá i vede, volá i nese. A to je naše zbraň proti malomyslnosti. Nedívat se jen do propasti své bídy, nýbrž zadívat se do moře milosrdenství Božího a do propasti jeho všemohoucí lásky.

To je celé neštěstí malomyslnosti a podstata její: vidět jen svou slabost a vidět jen svou bezmocnost a nad to přehnat ještě svou bezmocnost.

Nejsme tak zkaženi, že bychom nedovedli ani v přirozeném řádě cokoliv dobrého učiniti. Bůh nám dal tolik dobrých vlastností, kterým se líbí a daří různé dobré cíle a úkony. Dal nám tolik schopností, které mohou nejprve toužiti a účinně toužiti po velkých a dobrých cílech a ideálech.

A tam, kde selhávají naše síly při těchto vlastnostech i schopnostech, přichází s doplňující milostí. A když nás povolal tak vysoko, k účasti na svém vlastním životě, aby i nám jako jemu samému On byl středem

všeho, ač věděl, jak jsme a zůstaneme ze sebe slabí a ubozí, tím ukazuje, že má pro nás nesmírně mnoho milostí a síly, abychom mohli uskutečňovat jeho ideály v této hliněné nádobě své porušené přirozenosti.

Proto, jak si budeme vědomi své ubohosti, hříšnosti a slabosti, tak se budeme stále více naplňovat vědomím Boží síly, Boží věrnosti a všemohoucí věrnosti jeho volající lásky.

Základní malomyslnost je přesvědčení, více méně vyslovované, že křesťanská dokonalost jest něčím tak vysokým, až nepřístupným. Minimisování Boha i člověka. Bůh nás nenechal na zemi. Volá ke své účasti, své přirozenosti i života. Minimisování samé podstaty křesťanství. Nevědomost, jaké možnosti a cíle dala a otevřela posvěcující milost na křtu svatém. Ti lidé mají malý, ubohý pojem o Bohu i o člověku. Neznají a nechtějí znáti, že Bůh nás učinil svými dětmi a že děti tedy mají dorůst k dokonalosti svého Otce následováním Krista, který nám ukázal v našem člověčenství dokonalost Boží, k jejímuž napodobení jsme životně povoláni.

Ti lidé nevědí o nesmírné vznešenosti křesťanského života, jenž je odrazem a účastí na životě samotného Boha. Jsou malí ve svém cíli, malí v oceňování člověka i po Božím nadpřirozeném povolání.

Proto jsou malomyslní vůči Bohu i svému životu. Domnívají se, že člověk je nepolepšitelný, nezměnitelný ve zlém. Tak skládají zbraň a nesnaží se o dokonalost a nebojují proti svým chybám a hříchům.

Tvrdí nebo si myslí, že se nedá nic dělat, že jsou přikováni ke svým hříchům, které zdědili nebo nabyli. Nanejvýše se brání proti nejhrubším pokleskům, které by je mohly přivést do sporu se státní trestní mocí, nebo do zavržení a pekla.

Druhý způsob malomyslnosti je pohled na chyby bez pohledu na Boží sílu. Stále jen a jen dumají nad svými chybami, anebo se i podívají na myšlenku Boží síly, ale neotevřou se jí, neuchopí ji pohotovostí k vůli Boží, která dává uchopiti a zúrodniti Boží milost, kterou zároveň hned také zesiluje.

Třetí způsob je pohled na opěťované chyby, po tolika pokusech o změnu a nápravu. Vidí opěťování chyby, ale nevidí příčiny toho opěťování. Kdyby se podívali na příčiny, kořeny opěťování této chyby a ty kořeny vytrhali, chyby by se nemohly opakovati. Proto je tento třetí způsob malomyslnosti duchovní slepotou a sebeklamem. Vidíš, žes opěť klesl. Zase, neďvej se, žes zase klesl, ale podívej se, proč jsi zase klesl. Uvidíš, žes nebyl opatrný na kořeny hříchu, žes je nepotíral, žes neumrtvoval sebelásku, a žes chtěl být svatým tak, aby to nic nestálo.

Pak je příčinou tvé malomyslnosti slepota, která nevidí, žes pohodlný, nepohotový, malátný v odpírání zlému, konkrétnímu zlému a v plnění konkrétního dobra na místě toho zlého.

Druhou příčinou je, že neprosíme dosti vroucně a vytrvale a s velkou důvěrou Boha o pomoc. Kdo se modlí o to, aby mu Bůh pomohl vítězit

nad sebou, nad svými chybami? Kdo prosí o dar trpělivosti, statečnosti, kajícínosti? . . .

Třetí příčinou malomyslnosti je malá trpělivost s námi samými. Právě se sebou musíme být nejtrpělivějšími. Protože svatost je svěřena nám ubohým lidem se všemi našimi nedostatky.

Ale hlavní příčinou, čtvrtou, je nedostatek víry. Málo nebo málo živě věříme, že Bůh nám může a chce pomoci, že On jediný může doplnit, čeho se nedostává naší nedostatečnosti, víře, že Boží síle nemůže nic odolat ani naše bída.

Vroucí modlitba je nejlepším lékem proti této duchovní melancholii, proti chorobě malomyslnosti. Ve vroucí modlitbě zakotvíme pevně v Bohu, porozumíme Bohu a spojíme se s jeho láskou i silou. Ve vroucí modlitbě procítíme blízkost Boží, blízkost, důvěrnou blízkost silné a otcovské lásky-plné jeho ruky. V modlitbě si nás Bůh bude přitahovati k sobě. Zaplaví nás svou velikostí, takže pak člověk zatouží rozletět se velkodušně za touto velikostí Boží, když vírou slyší a modlitbou pocítí, že Bůh nás volá k velikosti.

Malověrnost prýští často z malodušnosti, která se bojí velkých citů a velkých, namáhavých prostředků. Malověrnost zapomíná na sílu Boží a příliš ví jen o silách svých, to jest o své slabosti.

Dobrou učitelkou velkodušnosti je svatá Terezie Ježíškova. Učí nás důvěře v otcovskou náruč Boží. Učí nás odevzdat se tomuto náručí, abychom zavřeli oči nad těžkostí a nebezpečností duchovní cesty a dali se Otcem nést třeba i přes propasti duchovních vrcholů.

Malomyslnost se zmocňuje začátečníků. Chtěli by být rázem svatí a jsou nešťastní nad opětovnými poklesky nebo nad tím, že nechápou jeho neomylně, takřka automaticky působící recepty a ztrácejí odvahu a chuť, když recepty nepůsobí neomylně a hned.

Ony rady Otců, knih a method jsou jen pomůcky. Hlavním prostředkem je odhodlaná vůle nesleviti, nic nedarovati sebelásce a snažiti se o nejvěrnější plnění Boží vůle. To je také odpověď na malomyslnost lidí, již léta se snažících o dokonalost.

Snažících se o dokonalost? Musili bychom kriticky rozebrat toto »snažení se«. Občasné záchvaty dobré vůle nejsou snažením. Kdo jen čas od času si protře oči a učiní několik úkonů dobré vůle, ještě je daleko od poctivého snažení se.

Místo malomyslnosti je třeba poctivě a věrně a důsledně snažiti se o soustavné plnění Boží vůle. Bůh si doplní ostatní.

A nakonec upozornění všem, kterých se zmáhá pokušení malodušnosti. Vidí za sebou léta duchovního života a zdá se jim, že neučinili krůčku dopředu, ba naopak, že dnes jsou dále od Boha než na začátku. Je to pokušení nejčastější. A přirozený důsledek opravdu rostoucí lásky k Bohu a pokorného vědomí své ubohosti. Čím více poznáváme Boha, jak je láskyhodný, čím více ho milujeme, tím ostřeji vystupuje neúměrnost

naší lásky vůči nesmírné láskyhodnosti Boží. Čím více chceme Boha milovati, tím strašnější se nám zdá prázdnota našich rukou a chlad srdce... Naopak, zdá-li se nám, že činíme závratné pokroky v duchovním životě, je to znamením, že nás neprochvěla dokonale skutečnost nesmírnosti Boha a jeho velebnosti...

Ale tato pokora se liší od malomyslnosti tím, že pokorné vědomí naší ubohosti nebere nám chuť jít dál a dále se snažiti. Pravá láska věří tomu, kdo ji opravdu miluje, že ji naučí dobře milovati.

Proto tak, jak známe sebe, tak znejme také Boha a opřeme se ve své víře a důvěře o věrnost všemohoucí Boží lásky. Pak se nemusíme bát ničeho ani o nic.

H. C. Graef:

Blahoslavená Anna Maria Taigi, mystik v rodině

Sienu možno nazvat městem neobvyklých povolání. Žila tu sv. Kateřina, snoubenka Našeho Pána, která přivedla nazpět papeže z Avignonu; sv. Bernardin, horlivý apoštol Jména Ježíš, a nepříliš časově od nás vzdálená bl. Anna Maria Taigi, matka velké rodiny, mystička a důvěrnice papežů. Narodila se téhož roku jako Napoleon (1769), s jehož rodinou přišla později do blízkého styku. Od své velké krajanky se lišila v tom, že zprvu neprojevovala žádných známek své budoucí svatosti. Byla dcerou marnotratného lékárníka, který přišel do Říma se svou rodinou, když bylo Anně šest let. Poslali ji do klášterní školy, kde se učila vyšívát, a potom jí otec našel místo pomocnice v domácnosti u jedné bohaté paní pochybné pověsti. V jejím domě strávila tři léta, naučila se tajemstvím ženské marnivosti a uvědomila si svou vlastní přitažlivost pro muže. Bylo to nebezpečné postavení pro chudou a hezkou dívku a nebezpečí nebylo naprosto odstraněno, ani když se r. 1790 provdala za Domenica Taigiho, komorníka v Palazzo Chigi, o mnoho staršího než byla sama. Během prvního roku svého manželství se plně oddávala světským radovánkám. Manžel jí kupoval šperky a krásné úbory a vodil ji do tanečních a jiných zábav. Bylo to v době, kdy Evropa se otřásala velkou francouzskou revolucí, a Anna brzy sama počala pociťovat podivné výčitky nad životem, jaký tehdy vedla, oddána marnivosti a nicotným radovánkám. Jednoho dne, když šla po ulici s Domenicem, potkal ji Servitský kněz a uslyšel vnitřní hlas, který mu pravil: »Podívej se na tuto ženu. Jednoho dne ti ji svěťím. Obrátíš ji, neboť jsem si ji vyvolil za svěťici«.

Na konci toho roku, když se jí narodilo první dítě, Anna přišla ke

zpovědi k servitskému otci, kterého neznala, a ten ji přijal s těmito slovy: »Konečně jste přišla. Buďte dobré mysli, mé dítě; Bůh vás miluje a vyžaduje si oplátku celé vaše srdce.« Od toho dne začal pro ni nový život, prožívaný v nejušednějším prostředí početné rodiny, ztěžovaný vyčerpávající prací a stálou chudobou, čemuž vzdorovala bezvýhradnou a naprostou důvěrou v Boží Prozřetelnost, která ji vskutku nikdy nezklamala. Avšak nadpřirozený život milosti prolínal tento zdánlivě jednotvárný způsob života, život milosti, jemuž se nestaví v cestu hmotné překážky, jenž však jich spíše užívá jako dokonalý sochař kusu mramoru, když přetváří tvrdou hmotu kamene v div duchovní krásy.

Byla to vyvolená duše, nechráněná řeholními pravidly v klášteře, kde by jí po všechny denní i noční hodiny zvony, bohoslužby a čas k modlitbě připomínaly Stvořitele, ale žila v malém domku s náročným manželem, nevrlou matkou a se stále rostoucím počtem dětí a později též vnuků, kteří na ní všichni záviseli co se týče výživy, oblékání, čistoty a nesčetných potřeb velké domácnosti. Jak je to možno vésti nejhlubší mystický život za takových okolností?

Krátce po jejím obrácení Naše Paní sdělila Anně Marii, že je to její zvláštní povolání, aby ukázala světu, že svatosti lze dosáhnouti při každé životní dráze i bez zvláštního tělesného pokání, ale pod jednou podmínkou: úplného umrtvení vlastní vůle. Zdá se, že právě toto bylo důvodem, proč Boží Prozřetelnost uvedla ji do postavení zřejmě tak nepříznivého pro rozvoj mystického života. Anna splnila dokonale danou podmínku. Sloužila svému manželu s krajní pokorou, poslouchajíc ho, jakoby byl sám Pán, opouštějíc biskupy a princezny, kteří přicházeli se s ní poraditi, aby zouvala Domenicovi boty, když přišel domů, a postavila mu oběd na stůl. Měla trpělivost se svou klevetivou matkou, která rozmazlovala její děti a již opatrovala v odporné nemoci, aniž se jí za to dostalo slova díků; podporovala svého otce, který nechtěl pracovat; vychovávala své tři hochy a čtyři děvčata a udržovala pokoj v domě, plném prudkých a rozdílných povah. Kde mohlo být místo pro rozjímavou modlitbu v tomto hlučném prostředí?

Dostalo se jí ovšem hojně mystických milostí, aspoň na začátku jejího obrácení. Od té doby se těšila po celý život téměř výjimečnému daru jako sv. Hildegarda: viděla kolem sebe »mystické slunce«, zářící to kouli světla, obklopenou trnitou korunou, v níž četla s dokonalou jasností budoucnost a rovněž události na vzdálených místech; ale nikdy neužívala tohoto daru, leč že to vyžadovala láska nebo poslušnost. Během prvních let svého mystického života prožívala často extase: zatím co byla u stolu neb obstarávala domácí práci, oči se jí náhle zavřely, údy ztuhly a Domenico rozhořčeně na ni pokřikoval, proč musí usnout zrovna uprostřed dne, ale nedočkal se odpovědi. Děti se daly do pláče v domnění, že matka zemřela. Po sv. přijímání byla téměř vždy v extasi a Náš Pán se jí často zjevil v nejsvětější svátosti. Když byla přijata do třetího

řádu sv. Trojice, který si vyvolila pro své vroucí zanícení pro toto největší křesťanské tajemství, zjevil jí její zvláštní povolání. Privil: »Věz, že jsem tě vyvolil, abys obracela hříšníky a utěšovala ty, kteří trpí v každém životním povolání, kněze, zbožné lidi, ba i samotného mého zástupce. Setkáš se s nevěrností a věrolomností, budou se ti vysmívati, budou tebou opovrhovati, budou tě pomlouvat, ale ty to vše sneseš z lásky ke mně«. Proróctví se mělo brzo vyplnit. Po radostném jaru jejího duchovního života, bohatém na působivé milosti, následovala temná léta opuštěnosti. Měla velmi prudká pokušení pochybovati a dokonce nenáviděti Boha a zdálo se, že už pozbyla smyslu pro lásku. Zdálo se jí, že ji úplně opustilo Boží milosrdenství, připadalo jí, jako by byla uvězněna v zákoutí pekla, ačkoliv, což je podivné, její nadpřirozená světla ji nikdy neopustila. Současně byla zahrnována vnějším trápením: kněží jí odpírali sv. přijímání, sousedé ji obžalovávali z tajných hříchů a byla postihována tajemnými a velmi bolestnými nemocemi. Ba zdá se, že Bůh postavil pokornou hospodyní jako oběť smírnou protiváhou proti Napoleonovi, který uvěznil papeže a pronásledoval Církev. Předpověděla jeho pád, s přesnými podrobnostmi a znala nejnvtřnější pocity umírajícího císaře. Roku 1815 se usadili v Římě v její blízkosti Napoleonova matka Madame Letizia a jeho bratr kardinál Fresh a pod vlivem Anny, kterou ctili, oba se stali vroucně zbožnými. Jednoho dne, když kardinál ji požádal, aby se modlila za uzdravení jeho sestry, odpověděla se svatou odvahou svět-ců: »Řekněte její výsosti, aby rozjímala o těchto třech bodech: čím byla, čím je a čím bude, a současně aby se připravila na smrt«. Ta však nebyla dosti silná, aby přemohla své tužby po vzkříšení bývalé velikosti, a r. 1831 se připravovali k sesazení Řehoře XVI. a ke korunovací Napoleonova syna císařem římským. Anna, která jako sv. Kateřina snášela muka pro Církev, viděla jejich přípravy ve svém mystickém slunci, oznámila spiknutí úřadům a splatila své prozrazení nevyslovitelnými utrpeními. Totéž se stalo, když socialismus a pletichy karbonářů ohrožovaly mír v Církvi, aby se naplnila slova Našeho Pána k ní pronesená: »Já jsem tě vyvolil, abys byla připočtena k mým mučedníkům neviditelného mučednictví. Nikdo o tom nebude věděti, nikdo to nepochopí, jen Já«.

Tajemství smírné oběti je tvrdým oříškem pro mnohé, kdož již přijímají bez debaty smírnou oběť Kříže a volání sv. Pavla, aby byl uznán za hodna naplniti na svém těle ve prospěch Církve, co pro ni zůstává z útrap Kristových (Kol. 1, 24). Již od doby mučedníků, jichž krev církevní otcové nazývají »semenem křesťanů«, Církev vždy počítala s utrpením svých údů, kteří pokračují v díle její Hlavy. Proti tajemství ne-spravedlnosti se vždy bude stavět tajemství utrpení, proti stromu zakázaného vědění dřevo kříže, proti chtíčům a krutosti mocných bolesti a skutky kajícího ponížených. To je tajemný a skrytý zákon nadpřirozeného světa, jehož záblesky můžeme občas zachytiti v životech svatých, ač jsou zřídka tak jasné jako v životě sv. Kateřiny nebo bl. Anny Tai-

giové. Obě plně spolupracovaly s plány Boží Prozřetelnosti; vždyť i Anna si nikdy nedopřávala žádného rozptýlení, aby si ulevila v souženích. Pochopila dokonale slova, která k ní pronesl Náš Pán, jež znějí skoro tak, jako by pocházela z dialogu sv. Kateřiny: »Opravdová svatost spočívá v trpělivém snášení vnitřních i vnějších útrap. Duše, která trpělivě nese soužení, kterých se jí dostává prostřednictvím tvorů, je větší než ta, která si sama ukládá skutky kajícínosti«.

Neodříkala se ovšem, podobně jako sv. Kateřina, skutků přísné tělesné kázně, jichž se všichni svatí chápou tak dychtivě, jako vyhledávají děti tohoto světa pohodlí a bohatství. Ačkoliv manžel a děti ji pozorovali, dovedla si odpírati nápoje po dny a někdy i týdny za horkého římského léta. Jedla velmi málo, a to většinou ve stoje, zatím co obsluhovala jiné, a brala si nejhorší kousky. Užívala asketických prostředků a režných košil, chodila bosa na poutě, nikdy ovšem nezanedbávala svých domácích povinností.

A právě v tomto životě poslušnosti a osobní nenápadnosti udály se zázraky. Jednoho dne, když Anna byla nemocna, Náš Pán se jí zjevil, pojal ji za pravou ruku a řekl jí, aby vstala. Od té doby trpěla téměř ustavičnou bolestí v té ruce, která se zvětšovala o pátcích, ale odměnou za to se jí dostalo daru uzdravování. Jím způsobila nesčíslná uzdravení. Jedno z nejproslulejších je uzdravení etruské královny Marie Luisy Bourbonkové, již vyléčila z padoucnice. Léčila také duše a opět jako sv. Kateřina byla velikou smiřovatelkou, která zvláště ráda usmiřovala rodiny. Co ji však připodobňuje snad více než cokoli jiného velké dominikánce, je její vztah k papežství. Předpověděla návrat Pia VII. z jeho zajetí ve Fontainebleau, radil se s ní on i jeho nástupci, zvláště Lev XII a Řehoř XVI, který se jí denně tázal na radu, a předpověděla zvolení Pia IX, když byl ještě neznámým knězem misionářem. Právě pro papeže podstupovala s největší ochotou svá utrpení a Náš Pán jí slíbil, že za jejího života nebude v Římě revoluce.

Jako strávila svůj život v utrpení, tak také její smrt předcházela nemoc trvající sedm měsíců, během níž byla ubíjena záduchou a rheumatismem, zatím co lékařské ošetřování, jehož se jí dostávalo, spíše zvětšovalo než ulevovalo jejímu trápení. Zvláštním sběhem okolností protrpěla svůj smrtelný zápas sama, jak předpověděla, ač její dům byl plný kněží a příbuzných. Když byl zaveden beatifikační proces, byla po ruce neobyčejně velká řada svědků. Neboť vedle kardinálů a kněží byl tu manžel, děti, snacha, kteří všichni dosvědčovali, že mystička, která znala nejvyšší oblasti rozjímání o Bohu i nejděsnější hloubky noci temnoty, byla vzornou matkou. »Vždy jsem ji shledával učelivou a pokornou jako jehňátko,« pravil Domenico, »a zařizovala vše tak jemně, že jsme dělali co sama chtěla, i přes svou vůli.« Je to jeden z divů milosti, že zatím co mocní tohoto světa obecně ztrácejí na své velikosti, jsou-li pozorováni příliš zblízka, svatí jsou zřejmě tím obdivuhodnější, čím důvěrněji se s nimi

seznamujeme. Ovšem i v letopisech světců se zřídka stává, aby dokonalost byla uznávána vznětlivým manželem a panovačnou snachou. Je to triumf lásky — neboť mystický život není nic jiného než plné rozkvétání křesťanské lásky, která všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje a všecko přetrpívá (I. Kor. 13, 7) a dospívá ke konečné dokonalosti v blaženém patření, kde i víra i naděje zůstávají stranou.

Přel. J. Mach.

Prof. F. F., Brno.

Krásný život

František Fiala, úředník Občanské záložny v Novém Městě na Moravě, jehož stoletých narozenin právě vzpomínáme, (nar. 4. IX. 1847, zemř. 7. V. 1920), byl jistě výjimečným zjevem venkovského katolického inteligenta své doby. Výjimečným proto, že bys v době vševládnoucího liberalismu hledal marně po celém Horácku muže laika takové úrovně náboženského vzdělání spojeného s opravdovou hloubkou náboženského života. Jak k němu dospěl, když mu škola po této stránce poskytla málo! Krátký pobyt na podreálkách v Poličce a Moravské Třebové stačil sotva k osvojení nezbytné tehdy němčiny. Mladý muž sám cítil nedostatek národního vzdělání a soukromým studiem nejlepší tehdy mluvnice Blažkovy si vypěstil vytříbený český sloh, kdy v jeho okolí sotva kdo svedl napsat nebo pronést několik souvislých vět vyšší úrovně myšlenkové. Nezvyklá touha po hlubším vzdělání náboženském pudila otce k nejčistším pramenům jeho a je div, že je našel ve svém osamoceném snažení. Tehdejší velmi skrovná katolická literatura česká kromě brněnského Obzoru, pozdější Hlídky a různých Dědictví nemohla mu dáti to, po čem toužil. I sahal po vynikajících spisovatelích německých (na př. apologetu Hettingerovi), francouzských, ba i španělských (filosofu Balmesovi, do češtiny překládanému), zvláště horlivě studoval v prvních dobách manželství význačné pedagogy katolické i nekatolické (Komenského, Dupanloupa, Fenelona, Pestalozziho, Fröbla, L. Kellnera a j.), aby mu byli oporou při výchově pěti dětí. Působivost jeho vzácných vychovatelských zásad, podporovaná apoštolskou horlivostí vést mladé lidi k opravdovému náboženskému a mravnímu životu, zasáhla mocně celé rozsáhlé příbuzenstvo, nevyjímaje ani dospělé jeho členy. Dávno před dobou, kdy se ujímaly snahy po prohloubení náboženského života v přítomném katolictví, otec je předcházel svým náboženským životem: míním Liturgické hnutí a Katolickou akci. Vroucí, uvědomělé prožívání krás církevní liturgie, pro něž otec neváhal v dospělém věku se soukromě naučit latinsky a pro něž mu byli vzorem emauzští benediktini beuronské kongregace, bylo jistě před 50—60 lety nezvyklým zjevem mezi českými laiky. A co říci o prozíravém plnění nejdůležitějšího úkolu apoštolátu

Katolické akce! Otec byl znám jako člověk zběhlý v právnictví — byl před vstupem do malého peněžního ústavu zaměstnán v kanceláři místního notáře — radil ochotně, trpělivě a zcela nezištně nezkušeným venkovanům přicházejícím do záložny za zápůjčkami, jak by své peněžní a majetkové záležitosti měli uspořádati bez zbytečných ztrát. Byl však volán i umírajícími, aby pomohl při sestavování poslední vůle a — tu se nejprve o to staral, aby vyrovnali účty s Bohem. I mám důvodnou domněnku, že mu pak tolik a tolik duší žehnolo, jak krásně je vypravil na pouť do onoho světa. Otec se denně posiloval přijímáním svátostného Spasitele, mnoho let před blaženou smrtí se rád nořil při četbě mystiků do tajů života svatých duší, rád se zamýšlel, maje vůdcem P. Meschlera, S. J., do tajemství života Kristova, s opravdovou zálibou četl životopisy světců, svatého Benedikta a pak svého milého patrona Františka z Assisi. Ale přes to přese všechno žil otec s dobou a prožíval její těžkosti. Viděl ovšem jasně jejich příčiny a léky v zrcadle encyklik moudrého papeže Lva XIII. S jakou dychtivostí si je opatřoval, sotvaže vyšly v latinsko-německém vydání Herderově! Myslím, že i to bylo řídkým zjevem mezi tehdejšími českými laiky. V jeho knihovně zůstaly svázané v objemnou knihu, a rozevřeš-li ji, najdeš stopy pilného studia, nejjadrnější myšlenky různobarevně podškrtnuté. Ani ty si nenechal pro sebe, seznámil s nimi v přednášce členy katolického spolku.

To byl tedy můj vzácný otec: tělesně slabý, občas churavějící. Hřivnu svěřenou nezakopal — svých skrovných sil užil do krajnosti na opravdový prospěch duchovní (i hmotný v nutné míře) své rodiny i svého nejbližšího okolí. Křesťan a opravdový lidumil! Nyní sladce dřímá na skutcích, o nichž nic neví nynější pokolení. Ale Bůh zajisté odměnil Svého skromného a pokorného sluhu.

Dominik Pecka:

Mentalita moderního člověka

(Pokračování).

5. Sophisma falsi suppositi

O přízeň moderního člověka se ucházejí kazatelé, řečníci, přednášeči, spisovatelé, novináři a propagandisté všeho druhu. A mluví útěšně, zajímavě, přesvědčivě, poučně, nabádavě, přetvářlivě, polemicky, prorocky, jak si kdo přeje. Slova se zneužívá a to i vědecky. Ví se, že slovo je suggestce. I lež se stane pravdou, tvrdili propagandisté, je-li tisíckrát opakována. Slovo je dnes znehodnoceno. Lidé si neváží řečí, ale váží si činů. Proto měří člověka ne podle slov, nýbrž podle skutků. Aspoň v tom je dnešní svět křesťanský, že soudí strom podle ovoce. Ctí slovo osvědčené skutky.

A jako na jedné straně je pravda, že slovo nesmí zůstat jen slovem, tedy teorií, tak na druhé straně je pravda, že činnost duchová má prvenství a že nelze obnovit řád v oblasti činu, dokud není obnoven v oblasti myšlenky.

Pokládá-li moderní člověk praxi za kritérium theorie, je v tom kus pravdy, kterou nelze podceňovat. Něco jiného je nějakou pravdu věřit a hlásat a něco jiného je tu pravdu žít. Dogmata nejsou totiž jen pravdy rozumové. Stávají se životnými a tím v plném smyslu »pravdivými« jsou-li uvedena v život a konkrétní jednání.¹⁸

Je známo, že se katolíkům vždy znovu přiřítají nauky, které Církev nejen neukládá věřit, nýbrž přímo zavrhuje: zaměření života jen do záhrobní, blud o postačitelosti obřadů ke spáse bez mravného života, popření životní radosti, zatracování těch, kteří bez viny jsou mimo Církev, křivení charakteru pokorou. Pouhý pohled do katechismu by poučil ty, kdož tak smýšlejí, že Církev nic takového nehlásá. Jak na to přišli? Vyčetli to ze života špatných křesťanů: viděli mezi nimi lidi odvrácené od věcí pozemských, lidi sice zbožné, nemající však účinné lásky k bližnímu, lidi pěstující přemrštěnou askesi tělesnou, lidi chmurné, lidi přesvědčené o své vyvolenosti, živé karikatury ctnosti pokory a jiných ctností, slovem lidi, kteří sice přijímají úhrn křesťanských pravd, ale tu neb onu upřilňují anebo přímo znetvořují ve svém praktickém životě. Moderní člověk nemá tak ani námitky proti křesťanské teorii, jako proti křesťanské praxi. Tím žádoucnější je, aby z křesťanského a církevního života byly vymýceny všechny skresleniny, zejména a) fariseismus a b) manicheismus.

a) Moderní člověk je člověk autonomní, milující svobodu a vzpírající se násilí a despotii. Nesnáší násilí a diktát. Je těžko očekávat, že najde cestu k Bohu lásky, je-li zatarasena dojmem, že ti, kteří mu tu cestu ukazují, mají v úmyslu ho připravit o jeho svobodu. Základní myšlenka evangelia je myšlenka synovství Božího. Bůh je náš Otec, my jeho děti. Nestojí tedy učedník Kristův před Bohem jako služebník před svým pánem, nýbrž jako dítě před svým Otcem. Autorita Boží je autorita otcovská a taková má být i autorita církevní. A těm, kteří jsou jejími

¹⁸ Jacques Leclercq je znepokojen zkušenostmi s konvertity, kteří po přijetí křtu se táží: Co máme nyní dělat? Říká se jim, aby věrně plnili své stavovské povinnosti, pomáhali bližním, vychovávali dobře své děti. Odpovídají, že to vše vždy činili a dospívají k závěru: Být katolíkem znamená chodit na Mši a ke zpovědi a jinak žít jako dříve. Leclercq upozorňuje, že se ztratila souvislost mezi dogmatem a životem — jinak by víra v Boha již musila vést k nesrovnatelnému rozkvětu křesťanského řádu na světě. Domnívá se, že v křesťanské výchově je třeba dávat větší důraz na vztah nauky k životu a ukazovat, jaké postavení má učedník Kristův v dnešním světě a jaký má být jeho poměr ke všem životním otázkám a ke všem hodnotám, ať hmotným či duchovním. (Dieu sert-il à quelque chose? La vie intellectuelle, avril 1947, p. 6—16, Éditions du Cerf, Paris.)

nositeli, platí slova Páně: »Víte, že knížata národů panují nad nimi a velmoži vykonávají svou moc nad nimi. Tak nebuďte mezi vámi, nýbrž kdo chce stát se mezi vámi větším, buďte služebníkem vašim, a kdo chce být mezi vámi první, buďte sluhou vašim, jako Syn člověka nepřišel, aby se mu sloužilo, nýbrž aby sloužil a dal život svůj na vykoupění za mnohé.« (Mat. 20, 25-28.)

Autorita je služba. Není pro toho, kdo ji vykonává, nýbrž pro toho, nad kým je ustanovena. Není cílem sama sobě, nýbrž jen prostředkem k cíli. Proto Pán vytýká fariseům především zneužívání autority. »Navazují totiž břemena těžká a nesnesitelná a vkládají je na ramena lidská, sami však ani prstem jimi nechtějí pohnouti.« (Mat. 23, 4.) Autorita farisejská je tyranie. Podstatný rys fariseismu je převaha moci nad svobodou dítek Božích a zneužívání autority k osobním cílům. Musí tedy náboženství být zbaveno podezření, ba i pouhého zdání, jako by snad bylo oporou despotie ať politické či hospodářské, nebo nástrojem k útlaku chudých a slabých, jako by v církevním životě nebyla dovolena kritika lidských prvků a jako by samo úsilí o reformu toho, co v náboženském a mravním životě je porušeného, bylo nepřípustné a trestné, jako by mravním ideálem Církve byla tak zvaná kadaverní poslušnost, nedůstojná člověka, nebo jako by poslušnost autority vnější byla víc než poslušnost svědomí jakožto autority vnitřní, jako by víra znamenala oběť rozumu dogmatickému justamentu Církve učící, jako by litera zákona znamenala více než jeho duch, jako by přesností a svědomitostí ve věcech podřadných se dala nahradit nedbalostí ve věcech podstatných, jako by přikázání Boží se mohlo rušit podáním nebo nálezem lidským, jako by vnější projevy zbožnosti mohly nahradit nedostatek niternosti a opravdovosti, jako by formalismus a servilismus mohly nahradit lásku.

Druhý podstatný rys fariseismu je zneužívání náboženství k cílům nenáboženským, buď zisku nebo cti. »Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, že stravujete domy vdov, konajíc dlouhé modlitby; proto dostane se vám soudu těžšího.« (Mat. 23, 14.) Podobně kárá Pán ty, jimž je náboženství prostředkem k ukojení nezřízené ctižádosti: »A všechny své skutky činí, aby je lidé viděli: roztahují modlitební řemeny své a prodlužují třepení; rádi sedí na prvních místech při hostinách a v prvních stolicích v synagogách a libují si, když lidé je nazývají rabbi.« (Mat. 23, 5-7.)

To je zneužívání náboženství k cílům osobním. Ale fariseismus je i zneužívání náboženství k cílům národním a politickým. Fariseismus doby Kristovy byl politickou ideou: náboženství bylo prostředkem k povznesení národa: »Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, že obcházíte moře a zemi, abyste získali jediného proselytu, a když se jím stane, činíte jej dvakrát hodnějším pekla než jste sami.« (Mat. 23, 15.) Politika jako péče o veřejné blaho je rozšířením a důsledným uskutečněním lásky bliženské. V tom smyslu netřeba a ani nelze náboženství odlučo-

vat od politiky a politiku od náboženství. Pokud však je politika bojem o moc, případně zneužíváním moci, je třeba co nejpřísněji odlučovat sféru náboženskou od sféry politické, sice jinak vzniká dojem, že cílem náboženství není věčná spása duší, nýbrž pozemská moc a blaho jeho představitelů. Náboženství není a nemůže být prostředkem — je živým spojením člověka s Bohem a to jak ve svém původu, tak ve svém cíli. A i když království Kristovo je na tomto světě, to jest v živých a konkrétních lidech, přece není s tohoto světa. Fariseismus jakožto zneužívání náboženství je nejtěžší a nejnebezpečnější heresí, poněvadž napadá samy základy náboženství a porušuje smysl prvního přikázání Božího.

Třetí rys fariseismu, jako slovo samo naznačuje (z hebr. peruším — oddělení) je separatismus, partikularismus, odlišnost, přesvědčení o vlastní vyvolenosti a hlavně pýcha. »Běda vám, zákoníci a fariseové, pokrytci, že zavíráte království nebeské před lidmi; neboť sami nevcházíte do něho, a těm, kteří chtějí vejít, nedopouštíte, aby vešli.« (Mat. 23, 13.)

Podstatnou známkou křesťanství je obecnost, universalismus, katolicita. Fariseům chyběla ona šíře srdce, která se projevuje u svatého Pavla: »Všichni zajisté jste syny Božími věrou v Krista Ježíše. Neboť všichni, kteří jste byli v Kristu pokřtěni, Krista jste oblékli. Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši.« (Gal. 3, 26-28.) Křesťanství je láska neznající rozdílů rasových, národních, společenských. Je tedy třeba dbát, aby se křesťanství nedávalo do služeb nacionalismu, aby se nezdálo záležitostí jen určité třídy nebo kasty, aby se neztotožňovalo s určitým režimem hospodářským nebo politickým, s určitým stylem životním, s určitou epochou dějinnou, a neulpívalo na tom, co je lidské, proměnné a pomíjivé. Křesťanství je obecné v tom smyslu, že nikoho nevyklučuje z možnosti spásy. A je obecné i v tom smyslu, že má kladný vztah ke každé skutečné hodnotě: ať je to věda, umění, národnost, kultura, hospodářství, politika. Nic mu není cizí, ničemu se neuzavírá a nic neodmítá kromě hříchu. Je tedy třeba hledět, aby se křesťanství nejevilo jako nepřátelské tomu, co jinak je pozitivní a co svět právem cení. Je třeba dbát, aby se katolictví neuzavíralo do jakéhosi ghetta, nezúžovalo se na pouhou konfesi nebo sektu mezi jinými sektami, směr mezi jinými směry, aby si nezvykalo jen na obranný postoj a nestavělo proti světským hodnotám nebo pahodnotám hodnoty své — tak aby se pořád mluvilo o »katolické« filosofii, vědě, umění, literatuře, filmu, divadle nebo dokonce i o »katolických« stranách politických, »katolickém« kaktusářství nebo »katolickém« ping-pongu. Katolictví znamená obecnost, celost, úhrn, otevřenou bránu všemu velkému a krásnému na světě.

b) A konečně je třeba zbavit křesťanství temného stínu manichejství, to jest jakéhokoliv podezření z neradostnosti, přepjatého spiritualismu a výstředního asketismu.

Křesťanství je zvěst o vykoupení, je to krásné poselství o životě věčném. Křesťan je celou svou bytostí člověk radostný. I jeho odříkání je radostné a ochotné dávání. Křesťan je dator hilaris.

Je tedy nezbytné vyloučit z křesťanského života vše, co by mohlo budít zdání, že je to náboženství chmury a životního záporu. Není mravnosti bez askese: ale co křesťanskou askesi odlišuje od jiných forem askese, je pohnutka. Křesťan přemáhá tělesnou žádost ne z nenávisti k tělu, jak činil manichejci, nýbrž proto, aby je učinil schopným nástrojem duše v lásce Bohu se oddávající. Nejhlubším motivem odříkání je křesťanu láska k Bohu. Proto láska je takofka duší, matkou, kořenem a útvárným prvkem každé ctnosti. Pravá askese je pouze prostředkem dokonalosti. Askese nepravá je cílem sama sobě. Na prostředcích však nezáleží. Prostředkem dokonalosti může být půst právě tak jako pořádné jídlo, flagellace právě tak jako sport.

Příklady svatých se musí správně chápat. Často podleli asketické náladě své doby. Leckdy i jejich životopisci jim přiřítají výstřednosti v askesi, kterých ve skutečnosti nebylo.

Nesmí se zapomínat, že moderní člověk žije v ustavičném shonu a napětí všech sil tělesných, duševních a že tedy jeho denní práce je nejtěžší askesí, takže nepotřebuje nějakých zvláštních úkonů odříkání: má jich dost ve své rodině, ve svém povolání i ve veřejném životě, který stále více směřuje k omezení osobní svobody. A když to vše koná a snáší trpělivě a oddaně a dokonce bez nimbu mimořádnosti a neobyčejnosti, z lásky k Bohu, je v tom víc zásluhy než v nějakých anachoretických kajicnostech.

Úkolem křesťanských theologů, asketiků a vychovatelů je protřítbit pojem askese a vymýtiti jednostranný spiritualismus, který jako každý blud je pravdivý v tom, co zdůrazňuje, totiž ve snaze o rozmach ducha, ale nebývá pravdivý v tom, co pomíjí nebo popírá: totiž v tendenci k ponížení a znehodnocení těla.¹⁹

Je známo, že i sám pojem mravnosti se v poslední době povážlivě deformuje a zúžuje a že ne láska, nýbrž čistota se vyhlašuje za největší ctnost. Kdežto morální theologie všech dob za největší hříchy pokládá odium Dei et proximi, prohlašuje řada kazatelů od Hunolta až po Tótha nečistotu za provinění největší. To je vpád manicheismu do katolické morálky, jehož dokladem je i známá peiorisace pojmu vášeň — tím slovem se dnes míní vždy jen vášeň nezřízená, ač vášně samy o sobě nejsou ani dobré ani zlé. Řeči mnohých kazatelů o »umrtvování«¹⁹ vášní

¹⁹ Dokonce i novodobý moralista rozlišuje mezi partes corporis honestae, minus honestae a inhonestae — jako by z ruky Boží mohlo vyjít něco minus honestum nebo dokonce inhonestum. (H. Noldin S. J., De sexto praecepto et de usu matrimonii. Fel. Rauch, Oeniponte 1915, p. 53.) V novějších vydáních opraveno: partes corporis excitantes, minus excitantes, non excitantes.

znějí zcela manichejsky nebo aspoň stoicky. Křesťan neumrtvuje své vášně, nýbrž je vychovává a zušlechťuje, právě tak jako »neumrtvuje« tělo, nýbrž rozumně je pěstí, ovšem ne pro tělo, nýbrž pro duši, stejně jako »neumrtvuje« duši, nýbrž vzdělává ji, ovšem ne pro duši, nýbrž pro Boha. Podobně je odhodnoceno slovo »smyslný«: značí dnes tolik, co nemravný nebo nezřízený. »Mravnost« se omezuje na cudnost a duchovost a »nemravnost« je ztotožněna s necudností a tělesností.

Pojetí mravnosti se nesmí skreslovat, jako by člověk byl jen pouhý duch, jako by vše tělesné a smyslové už samo sebou bylo hříšné, jako by smyslem křesťanské mravnosti bylo ne ovládnouti, nýbrž zničit nižší stránku lidské přirozenosti, jako by vláda ducha nad tělem mohla či měla být nějaké trýznění, jako by duše a tělo stály proti sobě vždy a zásadně nepřátelsky a netvořily ústrojnou, podstatnou a intimní jednotu, jako by postupným »zduchovňováním« se mohl člověk stát andělem.

I morální kasuistika se musí oprostít od manichejského zaměření k negativní stránce mravnosti, neboť to budí dojem, jako by pravou podstatou mravnosti nebylo činit dobro, nýbrž jen varovat se zlého. Morálkou zákazovou nelze nikoho vychovat k dobrému: prvním a podstatným prvkem výchovy je poučení o tom, co být má a ne pouze o tom, co být nemá.

Ž I U O T

Kámen a bolest

Nakladatelství Vyšehrad oznamuje ve 42. čísle časopisu Knihkupec a nakladatel, že expeduje III. vydání knihy Karla Schulze: Kámen a bolest. Pokládáme za svou povinnost upozornit katolické čtenáře, že tato kniha byla pro katolíky zakázána našimi ordináři, a pokud je nám známo, tento zákaz nebyl odvolán. V Acta Curiae archiepiscopalis Pragensis 1944, n. 7. pod číslem 6428 jsme čtli: Liber Caroli Schulz, cui nomen Kámen a bolest cura casae librorum editricis Vyšehrad editus non potest commendari ad legendum clero et populo fidei catholico neque in bibliothecas catholicas inserendus est. Viz také Acta a. c. Olom. 1944, N. 11. Nr. 13.203.) Jestliže rozhodne ordinář, že ta či ona kniha se nemůže doporučit, je to známkou, že kniha je závadná. Jestliže však je kniha závadná, nesmí se číst. Když nadto zdůrazňuje ordinář, že kniha se nemá dávat do katolických knihoven, pak je tu znovu řečeno, že kniha je závadná, neboť jinak by nezakazoval, aby byla zařazována do knihoven. Pro katolíka je takovéto rozhodnutí závazné ve svědomí, a proto přestupování tohoto rozhodnutí není jistě bez hříchu.

Ostatně, jak jsme upozorňovali už tehdy, když kniha vyšla po první,

obsahuje uvedená kniha řadu míst, pro které patří sama sebou i bez výslovného odsouzení mezi knihy pro katolíka zakázané. Není totiž pochyby, že o ní platí morální princip, formulovaný Noldinem takto: »Z přirozeného zákona je zakázána četba jakékoliv knihy, která přináší nebezpečí víře nebo dobrým mravům« (De praec. ed. 26. 1936, p. 636.). Dosavadní zkušenosti ukázaly, že kniha se stala pro mnohé opravdu více než nebezpečím ve víře a mravech, způsobila u jedněch pohoršení, u druhých historický i morální zmatek. Zákaz našich ordinářů nebyl proto nadarmo. A jestliže ho kdo neposlechl, pak nesl důsledky své neposlušnosti. dr.

Panna Maria — Ochránkyně svobody

Co je našemu věku nezbytnější a žádoucnější než svoboda a pravé užívání svobody k slávě Boží a k prospěchu i ochraně svaté víry? Jak se získává, kam směřuje a jakými mezemi je ohraničena svoboda, tento obzvláštní dar nebeský, jímž člověk ze své vůle poslouchá Božího majestátu a zákona a tak se stává strůpcem vlastní vznešenosti a blaženosti a uchovatelem i pěstitelem univerzálního řádu, — o tom promlouvá božský výrok velmi zřetelně: »Vytrváte-li v mém slově, budete opravdu mými učedníky a poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.« (Jan 8; 32) Správně posuzována není svoboda bezuzdná moc odvažovati se čehokoli, není to špatnost, jež může beztrestně bloudit a hřešit. Pravda je matkou svobody; pravda je jejím světlem, nositelem, slávou. Kristus však je Pravda, jíž poznáváme skryté věci a jednáme spravedlivě, a Kristus byl světu dán skrze Marii: »Pravda, jež je v klíně Otcově, vzešla ze země, aby byla též v klíně matky. Pravda, jež obsahuje svět, vzešla ze země, aby byla nošena na ruce ženy« (Sv. Augustin, Řeč CLXXV, 1.) Z toho důvodu i pravá svoboda pochází z Marie, jež byla ze všech nejsvobodnější, protože byla ze všech nejsvětější, a ona, učitelka všech ctností, poučuje své děti a svěřence, jak by se mohli osvobodit od klamu a zla a dokonati čas smrtelného života tak, aby pečující o vlastní blaho, činíce dobro bližním a zjednávající Bohu větší chválu, neustále vystupovali k větší dokonalosti.

(Pius XII. v listě kardinálu McGuiganovi, arcibiskupovi torontskému, k mariánskému sjezdu 25. 3. 1947.)

Povinnost katolických recensentů

Mnozí katoličtí kritikové, referenti nebo recensenti jako by dosud si neuvědomovali, že existuje také zvláštní zorný úhel morální kritiky, k němuž mají přihlížet při své referentské činnosti. Bude proto užitečné připomenout směrnice, jež v této věci dala Svatá stolice v roce 1923:

»Stává se nezdůvěryhodná, i publicisté, kteří jsou pokládáni za dobré kato-

líky, chválí, vynášejí a schvalují v novinách nebo časopisech knihy, spisy, obrazy a sochy nebo jiná podobná díla důmyslu a umění, jež odporují katolické nauce nebo křesťanskému smýšlení, a to někdy i díla výslovně Svatou stolicí zavržená.«

Lze snadno pochopit, jak veliké pohoršení věřících na škodu víry a mravů by z toho mohlo vzejít, kdyby pastýři duší nechávali tyto věci bez povšimnutí a bez trestu. Aby se tak nestalo, napomíná tato Nejvyšší kongregace Sv. Officia se schválením svatého Otce Pia XI., aby neopominuli použít neprodleně vůči takovým publicistům, jestliže by se vyskytli mezi jejich věřícími (zejména pokud by byli z řad kleru světského nebo řádového) buď přímo nebo za účasti »Consilia vigilantie« takových opatření, jež by uznali v Pánu za nejúčinnější.

(Monitum ad locorum Ordinarios 15. března 1923)

Z tohoto výnosu je zřejmo, že Svatá stolice klade veliký důraz na morální kritiku uměleckých děl; zajímavé je také, že ukládá přímo biskupům, aby na tuto věc dozírali.

MZ

Z katolického světa

Sněm východních patriarchů a jiných zástupců orthodoxních církví, který se měl konat v září v Moskvě, se nesešel. Zdá se, že příčinou toho byla neochota četných orthodoxních hierarchů účastnit se tohoto podniku. Tak zvaný ekumenický patriarcha cařihradský vydal toto tiskové prohlášení: »Moskva nám poslala pozvání k obecnému sněmu orthodoxních církví, ale takový sněm by se měl konat na takovém místě, kde by jeho členové nebyli vydáni jakémukoli vlivu nebo nátlaku zvenčí. Moskva toho času nevyhovuje této podmínce. Mimo to nemá práva svolávat takový sněm. Toto právo zůstává výsadou ekumenického patriarchy.«

Katolický arcibiskup chrání práva černochů. Katolický episkopát ve Spojených státech se snaží všemožně, aby vykořenil mezi katolickými věřícími rasové předsudky proti černochům. Mons. Ritter, arcibiskup saintlouisský, nařídil před nějakým časem, aby černošské katolické děti byly přijímány do bělošských katolických středních škol; část katolíků, ovládaných běžnými rasovými předsudky obyvatel Jihu, proti tomu protestovala a snažila se zabránit provedení tohoto rozhodnutí. Arcibiskup je nato trpělivě upozornil, že budou stížení exkomunikací, pokusí-li se použít civilní autority k zásahu do biskupské administrativní činnosti.

Maršál Tito o poměru Církve a státu. V proslovu k nově zvolenému Reis-ul-Ulemovi jugoslávských mohamedánů řekl Tito: »Náš poměr k náboženství se nezměnil. Přejeme si vycházet co nejlépe se všemi náboženskými společnostmi, protože víme, že to jen prospěje jednotě našeho lidu. Na neštěstí se nesetkáváme přes všechnu svou námahu s plným porozuměním u vůdců jistých náboženských společností. Ně-

kteří náboženští vůdcové, vyšší i nižší, se stále ještě ohlížejí za naše hranice; očekávají stále ještě návrat toho, co bylo; stále ještě nedovedou si uvědomit velikou obrodu, k níž došlo v Jugoslavii; stále si ještě nedovedou uvědomit, že minulost je nenávratně ztracena a že naše nová sociální organizace směřuje i k jistým změnám v poměru Církve a státu. Věřím, že náboženské společnosti se dnes mohou v Jugoslavii plně rozvinout a že je možno svobodně chovat náboženské city; rozumí se však bez fíků, že to musí být v souladu s existujícími zákony a potřebami lidu a v souladu se zájmy státu.« Je důležité si uvědomit význam poslední věty. Podle této koncepce se nevyžaduje od náboženství jen dodržování civilních zákonů, nýbrž i souhlas s potřebami lidu a se státními zájmy. Státní zájmy jsou svrchovanou direktivou a za hranice není dovoleno se ohlížet (což je zřejmá narážka na Vatikán). Jinými slovy, tato nová koncepce není nic jiného než starý josefinismus. MZ

Konec humanismu bestialismus

»NIC NEŽ ČLOVĚK« hlásal humanismus našich dědů, který sice nepopíral Boha, ale vyřadil jeho prozřetelnost z našich osudů a úctu k němu z našich starostí a z našeho zaměření života, protože Bůh — transcendentno samo, se nemůže starat o detaily ani nepotřebuje naší úcty. Zato ale tím, že stvořil viditelného člověka, vedle nás, zjevil jako náboženství jím chtěné — naši službu lidem... Tak zněl první zákon pozitivistického náboženství humanity. Ale právě tato péče jen o člověka snížila jej nakonec, protože jej zaklela jen do jevů postižitelných jen smysly, a za druhé, protože oloupila člověka o celé vynešení jeho osobnosti povýšením člověka nadpřirozenem a milostí k synovství Božímu.

Humanismus Nietzscheův viděl také jen člověka, ale člověka vyvoleného, vybraného a dokonalého, ale jednostranným chápáním jeho dokonalosti a škrtaující možností uzdravit se z nedokonalostí a vyrůstí k dokonalosti, pro lidi teď skutečně nebo zdánlivě slabé a nedokonalé.

Humanismus materialistický odtrhuje člověka od jeho duchovního středu a strhuje jej do chaosu věčného vývoje hmoty a tím ho ochuzuje o nejvyšší hodnoty.

Všechny tyto humanismy zdůrazňují člověka a nic než člověka, ale nakonec tak, jak se shodují v popírání Boha, shodují se v popření sebe i v popření lidské osobnosti a její nejvyšší důstojnosti a jistoty.

Všechny tyto humanismy chtějí osvobodit člověka od tyranie náboženské pověry, úzkoprsosti a zneužívání, ale všechny končí v důmyslně promyšleném zotročování člověka, jakého ještě nikdy nebylo.

Již naši dědové začali s nesnesitelným zotročováním svědomí vytvářením onoho násilného, směšného, mnohomluvného a při tom tak povrchního pokrokářství, které se roztahovalo velkopansky a zesměš-

ňovalo a znemožňovalo pravý pohled na křesťanství a hlavně na katolictví a při všem zdůrazňování humanity dovedlo katolíky přecházet v povyšování v úřadech, zneuznávat jejich umělecké schopnosti i díla, dovedlo zesměšňovat a nehistoricky skreslovat katolictví a katolíky. Tak jsme jasně viděli, jak brali vážně zdůrazňování lidství...

Tito dědové připravili sociokracii comteovskou a historicko-sociologickou školou Dürkheimovou nadšené přijetí kolektiva, jehož jsme dnes svědky. Nepomůže dnes dědouškům utíkat do socialistické strany bez socialismu. Jen ať zůstanou sedět v lejně, které kolem sebe nadělali! Comte velmi oceňoval Řád a byl ochoten proň obětovat pokrok. Ovšemže to byl »řád« buržoasního poklidlečku. Comte byl otcem všemohoucnosti a božskosti státu, čili fašismu, a tak ať zůstanou dědečkové na svém místě. Škrabat se mohou, když je svrbí.

Znovu připomínám, že pro nás není liberalismus přijatelnější proto, že stojí jako my proti komunismu. A budeme jej a jeho vyznavače vytrvale setřásat s rukávů, na které se nám dnes věší jeho společenství, protože lacinou mravní policii jim proti komunismu dělat nechceme. Posivitismus končí svou sociokracií docela sousedsky blízko komunismu.

Marx se shlédl v Feuerbachovi, kterému všechna náboženství mají původ v lidské přirozenosti a končí ve zbožštění člověka, až už nebude platit homo homini lupus, člověk je vlkem člověku, nýbrž homo homini Deus, člověk je člověku bohem... Ale oddělování statisíců, zotročování dalších bez vyhlídky na svobodu slova, myšlení, tisku, filmu, radia, umění, výrazu, ... neukazuje na zbožštění, nýbrž zhovadění.

Nevědecké přednášky o »vědecké filosofii«

Pražské nakladatelství Svoboda vydalo knížku Arnošta Kolmana Přednášky o základech vědecké filosofie. Čtete-li tuto knihu, máte dojem něčeho docela jiného než vědy, leda že by k pojmu vědy patřilo bojovat proti všemu, co vytvořily předchozí věky, mluvit agitačně a používat místy pamfletářského stylu. Dr Kolman je universitní profesor. Ve filosofii je materialista a k tomu ještě dialektický. Proti tomu nemůžeme nic mít a také nemáme. Chtěli bychom však, aby v knize, která má nésti charakter knihy vědecké, mluvil opravdu jako vědec. Jestliže však podává svůj materialismus, který je už sám sebou dosti naivní, způsobem, který není důstojný vědce, stává se tento systém naivním dvojnásob. Nevím věru, může-li kniha někoho získat pro filosofii materialismu a pro její aplikaci v komunismu. Soudného čtenáře jistě ne.

Kolman je materialista a proto horuje pro materialismus. Je komunist a proto neuznává nic než komunismus. Veškeru filosofii si rozdělil na dva směry: materialismus a idealismus. Co není materialismus, je idealismus. Co však s Aristotelem, který přece nebyl ani idealistou, ani materialistou? Snadná odpověď: »Kolísal neustále mezi materialismem a

idealismem« (141). Stejně však naivní jak snadná. Z tohoto rozdělení filosofie na idealismus a materialismus prýští ještě jiný velmi podstatný důsledek, že totiž »idealistická filosofie všech škol, směrů a odstínů, pokud bojuje proti vědě (tou je totiž jen materialismus), ... působí rozkladně, připravuje půdu pro fašismus, pro nové krvavé války, pro hrůzovládu hrstky vykořisťovatelů nad miliony pracujících porobených národů.« (31). Tedy krátce: věda rovná se materialismus. Jen materialismus je mírumilovný. Všechny systémy kromě materialismu, jsou fašistické nebo vedou k fašismu. Kolik víry se vyžaduje na vyznavačích materialismu! A pak se vytýká Církvi dogmatismus!

Četl jsem už nejednu filosofickou knihu, ale nikde jsem se neseťkal s takovou horlivou propagandou podávaných myšlenek, jako v knize dra Kolmana. Kniha se hemží slovy jako buržoasní filosofie, (tou je totiž každá filosofie nematerialistická), reakce, reakční filosofie, reakční ideje atd. Ve vědecké knize se podobná slova vyjímají opravdu prapodivně. Zdá se, jako by chtěl autor čtenáři stůj co stůj vnutit svůj názor, jako by mu stále zdůrazňoval: Nepřijmeš-li mé myšlenky, jsi reakcionář, buržoa. Tento styl ovšem je pouze důsledkem přesvědčení, že filosofie je věc užítková a že jejím jediným cílem je podpořit dělnickou třídu a dovést třídní boj k jeho konci. Tím dostává kniha ráz agitační příručky. Vidíte, že autoru schází klid, který je podmínkou správného uvažování a pozorného podávání příslušné látky. Jistota nepotřebuje neklidného tónu, nepotřebuje výrazů, které zavánějí pamfletářstvím. Vědec, který je si jistý svou vědeckou posicí, zůstane klidný a nebude si pomáhat surovými výpady proti Církvi, Vatikánu a nebude používat novinářského agitačního stylu (srov. na př. 129).

Pro poznání mentality poctivého vyznavače dialektického materialismu a komunismu je kniha velmi informativní. Najdete tu podrobně vyloženu nejen filosofii marxistickou, nýbrž také praktický postoj komunismu k náboženství. A to nás zřejmě nejvíce zajímá. Dovíte se tu, že kořen náboženství dnešního člověka je strach před slepými silami kapitálu, tedy strach před vykořisťováním (120). Komu nenapadne při tomto naivním tvrzení otázka, čeho se bojí kapitalista, když je zbožný? Snad vykořisťování se strany dělníků? — Dovíte se dále, že »pojem Boha je kopíř tyrana lidské společnosti, pojem nedůstojný svobodného, důsledně demokratického člověka« (125). Když prý se lidé prohlašují za bídné hříšníky a padají v kostele na kolena, je to ponižující (tamtéž). Dějiny už slyšely takovouto řeč a odpovídaly na ni vždy slovy: Pýcha předchází pád. I nacisté hřešili především pýchou.

Praktický postoj komunismu k náboženství je dán tvrzením, že náboženství je předsudek a proto se lidská společnost »nemůže dívat lhostejně na náboženství a nevyhnutelně je musí překonat jako protivědecký způsob myšlení«. Náboženská idea byla vždy idejí nejhoršího, nejbeznadějnějšího otroctví ..., vždy vázala utlačované třídy vírou v božství

utlačovatelského řádu« (126). Praktické hledisko je pak dáno zásadou Leninovou, kterou cituje Kolman na str. 127.: »Každé hájení nebo ospravedlňování ideje boha, byť i nejrafinovanější, jest ospravedlňováním reakce«. K tomu netřeba samozřejmě nic dodávat. Leda bychom mohli říci, že když dnešní komunismus opustil z taktických důvodů dřívější otevřený boj proti náboženství, jedna proti svým zásadám. Či snad se mýlíme ve svém úsudku? Zdá se že ano. Dialektický materialismus je přece vystavěn na pojmu stálého vývoje. *Panta rei*, řekl filosof řecký. *Cuncta fluunt, nihil est toto quod perstet in orbe*, řekl římský básník. A Marx po nich, že všechno je ve stálém vývoji. Včerejší pravda není dnes pravdou, a dnešní pravda už nebude pravdou zítra. A morální, tedy správné je vždy to, co za daných okolností prospívá třídnímu boji, který je vlastním úkolem komunismu (151). Ano, doslova tak to pravili nacisté, že morální je vše, co posiluje jejich stranu, co rozmnožuje jejich moc. A z těchto zásad vyrostly obludné koncentráky. Ostatně Kolman píše doslova: »Důslední socialisté musí být nesmiřitelní k jakémukoliv náboženství... Tímto velikým úkolem boje proti náboženským předsudkům, jak známo, se socialisté a komunisté zabývají již dávno« (130).

Dr Kolman je přesvědčen, že náboženství vymře, zmizí, když zmizí pro ně podmínky. A zmizí prý náboženství poměrně brzy. Jakmile bude společnost vybudována na vědeckém materialismu, nastane na světě ráj. Člověk nebude muset hledat útěchu mimo tento svět a nebude muset hledat důvody pro mravnost v Bohu. Nebude třeba hrozit lidem peklem, aby nehřešili. Na světě bude ráj a v ráji samí andělé. A tak náboženství zmizí (135). Sledujeme-li, jaká je dnes na světě situace po stránce hospodářské, politické, pozorujeme-li jak to vypadá v ohledu mravním, tak jsme opravdu přesvědčeni, že už se blíží ten ráj. A tak náboženství bude už opravdu brzy docela zbytečné. Než zdá se, že Kolman sám v tyto naděje mnoho nevěří, protože píše hned na příští straně: »Ovšem, my, stoupenci vědeckého světového názoru na přírodu, společnost i lidské myšlení, nemůžeme se spolehnout na to, že náboženství automaticky vymře. Naší povinností je pomáhati tomuto procesu, pomáhat tomu, aby náboženství — jako předsudek škodlivý pro člověka a lidstvo — vymřelo« (136). A kapitolu o náboženství uzavírá Kolman slovy: »My útočíme a budeme i nadále útočit na nebe... a ovládneme nebe a celý svět« (138). Tak mluvil Julián Odpadlík, když začal boj proti křesťanům. A kdo o něm dnes ví? Tak mluvil nedávno Bismark, a křesťanství se v Německu jen upevnilo. A za vlády nacismu jsme si připomínali žalm 51. Budoucnost ukáže, zda bude v dějinách Církve psáno o komunismu nebo v dějinách komunismu o Církvi. — Čteme-li však tyto a podobné věty, pak chápeme boj komunistů proti náboženským školám, boj proti církevním svátkům, porušování neděle a mnoho jiných věcí.

Kolman jako pravý komunista je proti všem náboženstvím; křesťanství a hlavně katolicismus ho však zvlášť zajímá. A tak se dovíte, že křes-

fanství »vzniklo z židovské sekty essů a sloučilo v sobě jak různorodé prvky jiných orientálních náboženství, tak i pozdější řeckořímská idealistická filosofická učení. Bylo to původně náboženství otroků...« Tak psávali, pokud vím, v minulém století nepřátelé křesťanství. Od té doby však už i jejich psaní udělalo značný pokrok. Moderní člověk se snaží zbavovat se pozvolna naivností. Touží vidět věci opravdu tak, jak jsou. Naivnost patří do dávných starých časů. Skutečně? Čtete-li Kolmanovu odpověď na námitku, kterou si dává, že totiž život bez náboženství by byl příliš střízlivý, šedý, kdežto náboženství pozvedá člověka nad pozemskou bídu, povznáší ke hvězdám, přiznáte, že i ve XX. století má naivnost právo na existenci. Čtete: »Je-li však pravda,« táže se, »že náboženství dává člověku povznášení se k hvězdám? Ve skutečnosti to není pravda... poněvadž ho odtrhuje od přírody a uzavírá pod klenbu chrámu, kde hvězdy nevidí.« (136). To je přece argument, který musí nutně získat čtenáře pro materialistický ateismus ne?

A tak když si to všechno přečtete, řeknete si: není věda jako věda, ale Přednášky o základech vědecké filosofie to je věda! Ubohé náboženství, ubohý Pán Bůh, jim hrozí skutečně konec. Tato »věda« je zničí. Nebe, chvěj se!

Dacík

Konstatujeme — doporučujeme

Konstatujeme, že církve československá si velmi málo vzala k srdci slova p. presidenta Beneše, nabádající k tomu, aby zanechali bojovného programu a věnovali se místo toho vypracování přesné náboženské doktriny. Vezmete-li do rukou Český zápas třebas z 23. října 1947, najdete téměř na každé straně útoky na katolickou církev. Kdyby v nich bylo alespoň něco nového! Opakují-li se však stále tytéž šlágry, musí se to každému zmrzet. Dr Trtík sice praví na str. 248 svým spoluvěřícím: »Bylo by to velkou chybou, kdybychom dnes v různých obměnách opakovali stará hesla a metody protikatolického boje«, ale hned na první straně čísla najdeme pohromadě všechny staré šlágry z protikatolického boje z doby první republiky. Dovíte se, že »český člověk nemá na Řím dobré vzpomínky« a mnohých jiných věcí o katolicismu a Habsburcích, šavli a kropáči a o podobných věcech. Český člověk je ovšem podle nich asi jen nekatolík; katolíci, kterých je v národě převážná většina, asi nejsou čeští lidé. Než to je vedlejší. Sledujete-li další stránky čísla, poznáte, jak se opakují v různých obměnách stará hesla a metody protikatolického boje. Než abych nebyl nespravedlivý, musím doznat, že dr Trtík se vyvaroval toho, co pokládá za chybu. Nechce opakovat stará hesla, u nás běžná, hledá proto nová. A nachází je. Nejsou sice nová absolutně, ale jsou nová pro Český zápas. Katolicismus je křesťanství porušené pohanskými prvky. Jsou v něm pověry druhého a třetího stupně. Uctívání svatých a modlitby k svatým jsou prý zkažením přísného monotheismu

prorockého. V katolické zbožnosti pod patronací kněží a úřadů církevních prý uctívány všelijaké předměty jako obrazy a ostatky jako nějaké božstvo. Svá tvrzení nazývá konstatování založené na vědeckém podkladě. Takový je tedy katolicismus. Zabývali bychom se těmito tvrzeními, kdyby nebyla tak dětinsky naivní. Katolicismus, který je nejpřisnější, nejnáročnější formou křesťanství, který se za všech dob úzkostlivě snažil neztratit ani jediné slovo z Kristova učení, zatím co všechny sekty, odštěpené od Kristovy Církve jako ratolesti od svého kmene, snažily se přizpůsobit se vždy co nejvíce své době, byl věru velmi dalek toho, aby se nechal porušit pohanstvím. Ani modernismus jej neporušil. A vytýkat katolíkům úctu svatých? Což pak církev československá neuctívá Husa a jiné osobnosti? A dovolávat se proti nám Starého Zákona, nezdá se mi příliš moudré, zvláště od příslušníka československé církve, která neuznává Písmo svaté za knihu božskou, inspirovanou, jak je chápeme my. Ostatně já bych se tu také mohl zeptat příslušníků církve čs., zda se dávají obřezávat, když tak lpí na Písmu Starého Zákona. A co se týče zaměňování symbolu za skutečný předmět úcty, který naznačuje, nestanou se takovéto případy ve všech náboženských směrech, i těch nejduchovnějších? Je však možno za to vinit náboženskou společnost samu? Může katolická Církev za to, když na příklad někteří její členové přehánějí v úctě k sv. Tadeáši? Nesnaží se Církev všemožně, aby se tyto výstřelky neděly? Nesnaží se poučovat věřící, že světcí jsou jen přátelé Boží a že se klaníme jen Bohu? — Domnívá-li se pak dr. Trtík, že »vrcholu dosahuje zkáza křesťanství v klanění hostil, lidskému výrobku, jako Bohu«, pak mu můžeme jen připomenout, že právě tak se bouřili proti eucharistii i mnozí z učedníků Kristových, jak čteme v VI. hlavě sv. Jana. »Tvrdá je ta řeč! Kdopak ji může poslouchat?«, pravili Kristu, když jim sliboval eucharistii. A evangelista dodává, že od toho času mnozí z jeho učedníků odešli zpět a již s ním nechodili.

To je několik ukázek z toho, co konstatujeme. A co doporučujeme? Aby si naši přátelé z československé církve znovu a znovu předčítali, co jim řekl pan prezident 23. ledna tohoto roku: »Vaše církev vznikla z krise po první světové válce, byli jste církví bojovnou a výbojnou... Nepůjde nyní u vás již tak o činnost extenzivní a bojovnou, nýbrž musíte směřovat ke skutečnému propracování svých problémů a jít při tom do hloubky. Pro mne to znamená, že si budete musit vypracovat přesnou doktrinu, pokračovat na celé theologické základně a vůbec na celé své ideologii... Soudím proto, že ve vaší práci může a má nyní nastat prohloubení, jež povede k zethičtění života, ke zdokonalení doktriny a k upevnění a naprosto přesnému formulování celého náboženského a církevního myšlení.« Jistěže při těchto slovech napadá člověku všelicos, když se nad nimi zamyslí. Doporučuje-li se s vysokého místa církvi čs., aby prohlubovala a propracovávala své náboženské problémy, je patrné, že je nemá prohloubeny a propracovány, protože se dosud zabývala jen

bojem proti katolicismu. Jestliže jim ukládá pan president, aby si vypracovali přesnou doktrinu, pak jistě jen proto, že ji nemají. Chápu ovšem, že ji nemají, protože svobodné křesťanství může mít stěží přesnou formulaci celého náboženského a církevního myšlení. Je vůbec možné, aby svobodné křesťanství mělo přesnou doktrinu a přesně formulované náboženské myšlení, jak je tomu u Církve katolické? A jestliže ne, tak co potom? — Dr Trtík a s ním všichni jeho souvěrci se domnívají, že bylo nutno se uchýlit k svobodnému křesťanství, jak je chápe církev čs., protože katolicismus nemůže svou ztrnulostí vyhovovat náboženským požadavkům dnešního člověka. Ale na další stránce téhož čísla Českého západu se dočtete o tom, jak je Církev katolická na postupu v USA, jak zvláště v posledních letech nesmírně získává. Jsou tedy snad Američané tak nemoderní, že jim vyhovuje středověké ustrnulé myšlení katolické Církve? Či jsme snad my v chápání života a jeho potřeb tisíc let před Američany? —

Než polemikou se ještě nikdy nic nespravilo, nespraví se jistě ani tu. Dr Trtík nám vytýká, že je nepřesné, nespravedlivě soudíme, protože je neznáme. Kdyby tomu tak opravdu bylo, pak by bylo také pravdivé, že hřešíme jak proti lásce tak proti spravedlnosti. Mohu však ujistit pana dr Trtíka, že nesoudíme, co neznáme, a proto nechceme porušovat ani lásku ani spravedlnost. Naopak, jsem přesvědčen, že kdyby theologové církve čs. tak studovali katolicismus, jak studujeme my jejich učení, pokud nějaké mají, pak by se pozvolna vrátili tam, odkud vyšli, do lůna Matky Církve, neboť věříme, že Bůh dá milost poznání a přijetí pravdy každému, kdo jí upřímně a poctivě hledá a po ní touží. Co se nás týče, nepřejeme si ničeho více, než abychom se všichni sešli v jednom ovčinci, abychom se spojili pod jednu Hlavou, jak psal sv. Pavel, abychom všichni byli jedno, jak se modlil Kristus ve své velekněžské modlitbě, tak jak je on jedno s Otcem.

Dacík.

Smírná pobožnost německá v Cáchách

Němečtí katolíci uspořádali letos podivuhodnou pobožnost. Na Velký pátek vyšel průvod z Crefeldu s těžkým křížem. Prošel tři sta farností a shromáždil asi milion katolíků. Nesli těžký kříž. Procesí trvalo 125 dní. Měla to být pobožnost smírná za všechny hříchy... národa, jehož příslušníci se jich tolik v této válce dopustili. Procesí skončilo v Cáchách. Kázal velký hlasatel míru a bojovník proti nacismu, který se vrátil z exilu, P. Strattmann. Měl přijít také biskup lurdský, ale diplomacie překazila tento plán, kterým chtěli němečtí katolíci udělat krásné gesto vůči Francouzům, vůči kterým se tolik provinili. Místo něho mluvil biskup z Cách. 22 tisíc lidí provázelo svatý kříž od hranic města až na radniční náměstí, kde promluvil americký biskup Muench, vyslaný svatou Stolicí k visitaci Německa. Biskup z Cách prohlašoval: Naše srdce

se najdou a sejdou ve společné lásce ke Kristu a ke kříži v modlitbě a smíru... To byla odpověď na to, že lurdskému biskupu nebylo dovoleno přijet na tuto slavnost. Z náměstí pak nesli kříž oba biskupové, německý a americký až do katedrály za vyzvánění všech staletých zvonů...

Katolická církev se snaží opravdu ze všech sil odnacistovat národ, a převychovat jej Kristovou láskou... CIC

Kláster otvírá bránu

Nikdy nezapomenu na chvíle strávené ve francouzském klášteře pařížské dominikánské provincie zvaném Saulchoir. Při moderně vybudovaném klášteře s nádherným parkem, v němž jsme měli hřiště i divadlo v přírodě, koupaliště i místo k bruslení, byl zřízen dům pro hosty. Přicházeli sem hledači Boha, konvertité, umělci, filosofové, studenti a konali tu svá duchovní cvičení a muži navštěvovali theologické přednášky. Pro ženy pak byly konány v přilehlém domě.

Dominikáni se vrátili do Francie. Poblíž Paříže, v Etiolles, si vybudovali nový studijní dům, který rovněž nazvali na památku starého, Saulchoir. Při tomto klášteře vybudovali nyní velký dům pro studenty, pro kněze i pro laiky. Mohou pobýti v klášteře jak dlouho chtějí, účastniti se v oratoři celého krásného liturgického života a pak sledovat přednášky. Mimo to se jim profesori věnují ještě ve zvláštních kursech, seminářích a studijních kroužcích, anebo i jednotlivcům, kteří toho potřebují.

Konvikt je mezinárodní a shromažďuje dnes studenty i kněze všech národností. Tak si představují ideální klášter, hlavně studijní, aby vyzařoval onu učenost, kterou profesori rozdávají svým žákům.

Pro studentky je vybudováno něco podobného tamtéž při klášteře kontemplativních dominikánek. Nemají klausuru, aby se mohli věnovat tomuto intelektuálnímu apoštolátu, jinak ale žijí dokonale kontemplativním životem jako Druhý řád. Sestry jsou školené ve filosofii a přednášejí studentkám, pro které mimo to profesori dominikánští přicházejí konati kursy sem. Studentky rovněž mohou prožívat celý bohatý liturgický život kontemplativních dominikánek.

Sníme v redakci o něčem podobném, buď nějakou prázdninovou duchovní školu, k níž je Náboženský týden náběhem a začátkem, nebo při edičním domě, který bude musit být zřízen, protože počínáme se v Olomouci tísnití. Braitó.

Kláštery nemocných

Kolik znám lidí, mužů i žen, kteří by rádi vedli řeholní život, ale nemohou, protože nejsou zdraví. Odpoví se jim, že to tedy není vůlí Boží, aby vstoupili do kláštera když nemají k tomu nutných předpokladů, z nichž pevné zdraví jistě není z nejmenších.

Ale nedá se to řešiti ještě jinak: Tak totiž, že ti, kteří hoří nejenom o spásu duší, nýbrž i o jejich svatost i o to, aby byla stále co nejkrásnější tvář nevěsty Kristovy, Církve i také skrze mnohou svatost, se vynasnaží, aby co nejvíce lidí se stalo obětmi věčné lásky.

Ve Francii to zkusili tak, že založili klášter právě pro nemocné. Celé kláštery složené z nemocných. Řád Ježíše ukřižovaného již dvacet let umožňuje četnými již filiálkami řeholní život i nemocným. Podobně klášter dominikánek Panny Marie. V Chenove, (Côte d'Or.) Řád sester Ježíše ukřižovaného má mateřinec v Brousur Chantereine, (Seine et Marne). Z mužských pokusů se udrželo a žije svěžím rytmem Převorství Svatého Jana v Chanprosay nablízku velkých sanatorií státních.

Tento klášter má velmi podivuhodné zřízení a způsob života. Shromazďuje lidi různých duchovních směrů a škol a zálib. Nerozhodl se ale pro žádný i když má nyní v čele převora dominikánského.

Klášter shromazďuje nemocné všeho druhu. Jejich cílem je umožniti posvěcení skrze řeholní život a pak apoštolát mezi nemocnými, kterým právě nemocní rozumí nejlépe. Apoštolát děje se dvojím způsobem. Modlitbou a obětmi, především za nemocné a jejich posvěcení a potom apoštolátem intelektuálním. Neboť právě nemocní vědí nejlépe, čeho jejich trpící spolubratři potřebují. Umožňují také dostudování různým bohoslovcům, kteří normálně nejsou schopni v seminářích být svěcení, protože nedávají naději, že by mohli v normální duchovní správě být prospěšni.

Bratři mají celý velký breviář. Ale modlí se jej zajímavým způsobem. Modlí se žalmy latinsky a převor postupně žalmy při modlitbě vykládá, Kapitula, verše responsoria a modlitby říkají se francouzsky.

Při tom se snaží přijímáním nemoci, utrpením z nemoci naplniti část programu řeholního života. Nemoci jsou jim asketickými cvičeními, jež nahrazují různá mnišská podobná kající cvičení. Při tom si sami obstarávají úklid a pořádek v domě a ještě se snaží sami se uživit prací v zahradě, psaním a různými pracemi podle schopností jednotlivých členů.

Ovšem neobejdou se bez pomoci veřejné charity i když by rádi, protože zaměstnání intelektuálů nejsou tak výnosná a přece ani oni, ba právě oni nemají být vylučováni z dobrodiní možnosti řeholního života. Bratři jsou blízko velkých sanatorií, kamž chodí působiti nejrůznějšími moderními pastoračními methodami. Vedle těchto bratří klášterních jsou ještě fratres absentes, bratří, kteří byli vychováni v klášteře a nyní jsou poslání do světa, do nemocnic, sanatorií, aby působili jako kvas. Jest to kombinace řádu klášterního se zřízením světským, o němž již tu byla dvakráte řeč jako o novém Institutu, který církev přijala a láskyplně přijala.

Proč to píší? Čím dále tím více mne udivuje jak je církev mateřsky pečlivá a vynalézavá, když se jedná o posvěcení svých dětí a oslavu Boží.

Také proto, abych ukázal, jak je církev pozorná ke všem novým po-

třebám a jak hned na ně reaguje, jak církev učící tak slyšící. Mnoho se mluví ve všech skoro řádech jak je třeba přizpůsobiti staré řády novým potřebám, ovšem tak, aby podstata řádu a podstatné prostředky ne-
utrřely.

Církev se nebojí nejradikálnějších ústupků schvalováním nových typů snahy o svatost až onoho nejradikálnější odmništěného jakým jsou »Zřízení lidí ve světě«, jež nejsou pouze afiliace jak tomu je u třetích řádů. Posléze píši to proto, abych upozornil na jakousi stagnaci, nepřizpůsobivost, topornost u nás, kde se neuchycuje žádná nová myšlenka, ale nejenom to, kde říkáme, že se přece nebudeme opičiti po cizině, ale pro tolik opravdu tedy našich specifických těžkostí stále z nás nikdo nevy-
nalezne nějaké nové praktické řešení, a nikdo nám nepřijde k církevní vrchnosti s vypracovaným připraveným plánem...

A tak nakonec mně položíte otázku: A proč ty pořád nám tu prostíráš cizí stoly, proč ty nepřijdeš s nějakým novým takovým praktickým návrhem?

Myslím, že to prozatím mně může stačit, že burcuji, křičím, vykládám možnosti na stůl mládeže. Doufám, že někdo půjde kolem a možná že koupí, možná že štípne jednoduše nějakou myšlenku a že přece jen se u nás něco uskuteční. Podívejte se na příklad, co uskutečnil P. Urban se svým laickým apoštolátem a P. Bernardin Skácel se svou školou pro farní pomocnice. Jsou to jejich vlastní návrhy a ukazuje jejich úspěch, že to u nás není tak beznadějně, mrtvě a nezoratelně, jak by se zdálo při pohledu na tu naši strašnou těžkopádnost, nepružnost, nepohyblivost, která se děsí všeho, co tu ještě nebylo...
Braitó

Svěcení neděle, pracovní brigády a křesťanská statečnost

Nový národ napsal 2. listopadu 1947: »Všimli jsme si dobře, co a jak se dělalo o národní směně mládeže. Sledovali jsme také rozhlasové vysílání o průběhu směny... Z všeho toho, co jsme viděli a slyšeli, jsme došli k závěru, že národní směna mládeže nebyla určena k tomu, aby se něco užitečného vykonalo, ale byla to práce pro agitaci, na vzdory katolíkům, a vůbec křesťanům, na vzdory Bohu, na pohoršení bližního a proto, aby se ukázalo, že když někdo naporučí třebas pitomost, že se ta pitomost udělá.«

To je skutečnost, kterou konstatovali všichni soudní lidé. Konstatovali jsme však, bohužel, ještě jednu skutečnost, že totiž mnozí a mnozí křesťané, kteří vědí velmi dobře o přísné závaznosti Božího přikázání o svěcení dne Páně, a při tom věděli, že jde jen o provokaci lidí věřících, šli, třebaže se všude prohlašovalo, že pracovní povinnost je dobrovolná. A i když tato dobrovolnost měla charakter oné dobrovolnosti, na jakou jsme byli zvyklí za nacismu — musíš dobrovolně — čekali jsme u mno-

hých více statečnosti. Stále ještě mnozí nechápou, že tato a podobné akce jsou jen zkouškou, jak daleko si mohou troufat vyznavači dialektického materialismu, kam až mohou jít ve snaze »zbavit lidstvo posledních zbytků náboženských pověr«, jak praví. Podaří-li se jim jedna akce, budou mít odvalu k druhé. Ukáže-li se, že lid je stádem, které ochotně poslouchá a jde bezmyšlenkovitě, kam je hnáno, pak je poženou, kam budou chtít. Ostatně takový lid, který nechá ze sebe udělat stádo, si nic jiného nezaslouží. Národ, jehož lid ztratí vědomí své lidské důstojnosti a nechá tak snadno se zbavit vlastní osobní svobody, si nezasluhuje, aby žil.

Statečnost je jedna ze základních ctností. Úkolem této ctnosti je ovládat a přemáhat strach z utrpení, z pronásledování, z eventuální smrti. Proto nejkrásnějším květem a vrcholem této ctnosti je mučednictví. O život se člověk nejvíce bojí. Statečný vítězí i zde. Dnešní člověk je pohodlný. Bojí se každé obtíže, každé nepříjemnosti, proto couvá, ustupuje a to i tehdy, kdy ústup znamená porušení zákona Božího. Proto máme dosti slabochů, málo však lidí statečných. Křesťan bez statečnosti je nula. Dostalo by se křesťanství k nám, kdyby nebylo statečnosti apoštolů, mučedníků a velkých křesťanů všech století? Právě tak je třeba naší statečnosti, má-li se dostat milost křesťanství také těm, kteří přijdou po nás. A tu je odpovědný každý z nás. Dacík.

Svatý Otec Pius XII. kanadskému JOC

Kongres v Montréalu dává hojně příležitosti zamyslet se nad velkými zásadami, které mají řídit jejich výchovu a jejich horlivost. Základem bude hluboké poznání pravdy víry, jež v nich prohloubí a upevní studijní kroužky, protože snahy sebeoprávněnější by byly bez světla zjevené pravdy jen zapálenou slamou nebo přeludem, dále poctivé uskutečňování křesťanské mravnosti živé přijímáním svátostí v nichž čerpáme milost u zřídla, příchýlnost k Církvi jakožto sloupu pravdy skrze hierarchii, v níž je autorita Ježíše Krista. To jsou podmínky pravé katolické akce, jíž mají laici podle slov svatého Petra uskutečňovati Královské kněžství. Mladí dělníci a dělnice jsou k němu obzvláště povoláni. Což neřikal náš předchůdce Pius XI. v encyklice *Quadragesimo anno*, že apoštolové dělníků jsou dělníci? To dobře pochopilo hnutí křesťanského dělnictva.

Svatý Otec Pius XII. o budoucnosti

Budoucnost patří věřícím, ne pochybovačům.

Budoucnost patří silným, kteří statečně doufají a jednají, ne bázlivcům a nerozhodným.

Budoucnost patří těm, kteří milují, ne těm, kdož nenávidí.

Poslání Církve zdaleka není skončeno, nýbrž stojí před novými zkouškami a před novými díly.

Nesmíme uzavřítí neslaný mír se světem, nýbrž vybudovat pro svět pokoj důstojný Boha i lidí.

Apokalypse temna zbavená?

Když se objevil ve čtení z Písma sv. od faráře P. Augustina Navrátila výklad Zjevení sv. Jana, pokládal jsem to za pokus o nové cesty hledající, dostat se do tajemství této knihy. Pokus jistě zajímavý a pozoruhodný. Byla ovšem učiněna již na počátku základní chyba. Že totiž byl dán tento pokus do rukou nejširší veřejnosti, která zvláště za dnešních neklidných dnů je nakloněna přijímat každé »proroctví« bez rozvahy a kritiky. Kniha měla být vydána pro odborníky theology, zvláště biblisty, aby se tí o ní vyjádřili a kriticky ji zhodnotili. Mohla, vlastně měla být vydána ve světovém jazyku anebo latinsky, aby se dostala do rukou i cizích odborníků, zvláště proto, že autor zamítá výklady francouzského vykladače Apokalypsy P. Allo a německého Dra P. Kettera. Že to byla chyba, vidět z poznámek posledního čísla 9 »Na hlubinu«, kde redaktor odpovídá na dotazy zneklidněných čtenářů tohoto výkladu Apokalypsy. I kdyby neklid zachvátil jen některé zbožné duše, je to veliká škoda, poněvadž zbožných duší je zvláště dnes třeba, aby náboženství, křesťanství, tak mnohde zakřiknuté a umrtvené, opět povstalo v plné síle a obrodilo nynější pokolení.

Ale jsou to snad ojedinělé případy, které se daly apokalypticky ovlivnit. Je mně však s podivem, proč autor nového výkladu — nepopírám jeho smělost a odvahu hledat nové řešení — svůj výklad popularisuje nejen na přednáškách kněží, ale i u sestřiček a širší veřejnosti. Myslím, že dobrá věc se sama pochválí a že k posouzení jsou v první řadě povoláni odborníci. Je proto předčasné vnášet něco do lidu, co není naprosto jisté. Je-li pak výklad v intencích Ducha sv. a chtěl-li Duch sv. nechat rozevření pečeti Apokalypse pro naši dobu, pak se on sám postará, aby výklad byl přijat. Ani tu, myslím, nepůjde Duch sv. jinou cestou, než dosud v Církvi šel.

Proto na mne působily i články v D. p. trochu reklamně, když se v nich ukazuje, že jediné správné výklad se podařilo najít pouze jemu, a to výklad beze zbytků a jednoznačný. I tato určitost se mně zdá být podezřelou. Nepopírám, že Duch sv. může osvětit koho chce, aby porozuměl prorocké knize, nemusí to být právě odborný exegeta, ale k tomu je třeba, aby byl někdo uznán za tlumočníka zjevení Božího, je potřeba potvrzení Církve, které udělením »imprimatur« nebylo dáno.

Konečně nemohu se smířítí ani se stanovením určitých budoucích dat. Kdyby Bůh chtěl, aby nám vše v Apokalypsi bylo jasné a známé beze

zbytku, pak by mluvil bez symbolů, bez podobenství. Pak by nebyl Kristus prohlásil, že »o tom dni a o té hodině neví nikdo, ani nebeští andělé, toliko Otec sám«. (Mat. 24, 36) A proto »hledte, ať vás nikdo nesvede«. (Mt. 24, 5).

Proto třeba vyčkat, dívat se na výklad jako na pokus, i když zajímavý a pozoruhodný, a nedat se svádět k lichým nadějím anebo obavám. Věci to prospěje a duším neuškodí. Bureš.

P R A C O U N A

Co chce Bůh od nás?

Omyl mnohých: Domnívají se, že Bůh chce od nich viditelné úspěchy. Při tom není předem jisté, co oni rozumějí úspěchy a co tím rozumí Bůh. Běžný křesťánek cítící odpovědnost za své hřivny a za své spolublížní, rozumí úspěchem odstranění určitého zla, zařazení něčeho dobrého, získání někoho pro království Boží, rozmnožení vnější držebnosti království Božího.

Vzhledem k tomu říkají přemnozí, hlavně v prostředí docela nepříznivém: Nedá se tu nic dělat. Ale ono se dá dělat: Jedno. Nechtít »něco« dělat, nýbrž prostě plnit vůli Boží na svém místě. Být z vůle Boží dále čistý, svědomitý, mluvit a jednat z víry a z blízkosti Boží.

Bůh se netáže na to, co můžeme »udělat« kolem sebe, nýbrž hlavně v sobě a jak z tohoto podřízení se milosti konáme pak to, co je naší denní povinností.

Vidím totiž, že myšlenka »působení« a »dělání«, nebo také, jak se dnes říká »apoštolování«, (jak je rozmělněno to velké slovo »apoštol«! Dnes se mluví i o apoštolátě tisku a nazývá se apoštolem, kdo prodá více tiskovin! Apoštoly ale poslal Pán a jsou zástupci a vyslanci Páně a jeho poselství a vykoupení!) zastírá leckomu už správný výklad.

Chce »apoštolovat«, něco »dělat« za každou cenu. Ale za každou cenu má odpovídat milosti, žít z milosti, modlit se a žít s Bohem, žít z jeho přítomnosti a konat své povinnosti z této krásné skutečnosti, že Pán je důvěrně blízko nám.

Když nám dá Pán další možnosti, pokyny, světla a milosti, použijeme jich všech, ale jinak víme, že nejvíce prospějeme království Božímu svědomitou odpovědí na milosti Boží práci a modlitbou. Braitó.

Zdroj apoštolátu

Nevykoná se nic ani v apoštolátě ani v dobrých dílech ani v modlitbách bez ustavičného styku s Ježíšem, na něhož stále hledíme, s ním se spojujeme, jej stále milujeme. Tento živý, hluboký a důvěrný styk

připravujeme stále vzrůstající vnitřní sebraností a osvobozením se ode všeho, co není On.

Jak jej mohu nésti druhým, nejsem-li sama dostatečně spojena s Kristem?

Nic nepochopil, kdo chce dát jen nejnútnejší ke spasení. Kristus nás mohl také vykoupiti bez kříže. Neučinil tak proto, že láska je život a láska nemůže míti hranic. Musí dát všechno. Jen Ježíš může dát tuto lásku, protože jest jeho duchem.

Láska nikdy není uspokojena. Stále hledá, jak se projevit. Musí stále se překonávat, jakmile něčeho dosáhla.

Vlastností lásky je dát všechno až do sebezničení. Dát i to, co bychom si mohli nechat a co není nutné dát. Dát všechno jako Ježíš až do poslední krůpěje krve, i kdyby jediná stačila. Celé dějiny lásky tkví právě v té poslední kapce...

Chci se zřici veškeré jiné lásky než Kristovy, protože nechci promarniti své povolání. Chci milovat jen jeho ve všem a vše ostatní v něm. Odpovídati láskou na všechno, milovat život tak, jak On jej posílá. Tak se mu dát, že budu spokojena se vším, nad ničím nebudu ani reptat ani se trápit.

Jiní mají skvělejší povolání, činnější. Mým je být v lásce u jeho nohou.
Z deníku neznámé.

Pokora

Nejjednodušší vyjádření pokory je, že pokora je pravdivost. Pravdivost, že co máme, od Boha máme a že jsme plni slabosti, hříchu a ubohosti. Pokorný člověk tedy uznává svrchovanost Boží i všedávnost Boží. Nic si nepřisvojuje a proto se nevyvyšuje pro žádnou svou přednost. V tom je hloupost pýchy, že jedná, jako by přednosti a dokonalosti byly stvořeny člověkem samým, takže by tato přednost opravňovala ho k povýšení nad druhým a ke tvrdému a zotročujícímu jednání s ním.

Pokorný člověk uznává Boží svrchovanost a ne svou a přijímá v poslušnosti Boží vůli v jeho přikázáních. Poslušnost k přikázáním je projev skutečné, prožité a uvědomělé pokory.

Pokora je pravda, která se žije. Pokora jen slovní je karikaturou. Lehce k poznání. Pokora jen v nábožných gestech je odpornou. Jen ten smí pokorně skláněti hlavu, kdo pokorně sklání nejprve srdce a mysl.

Pokorná mysl a pokorné srdce vyjadřují se skromnými slovy a skromnými způsoby, protože nitro se nutně projevuje. Tedy i pokorné nitro dovede pokorně mluvit, tvářit se i jednat.

Ale když pokora je vnitřní i vnější pravdivost, nesmí jí představení zneužívat jen pro zvelebení své moci a autority, protože i oni jsou nicotou před Bohem a jejich moc je mocí především Boží a tedy k Boží oslavě.

Proto dobrý představený nevyžaduje tak přespříliš vnější pokoru, dep-

tající všechno za podnoží nohou svých, nýbrž sám je jí nejprve plný, sám jí žije vůči Bohu i svému úřadu a svým podřízeným a tím nejjistěji ucí pokoře poddané. Braitó.

Originalita a iniciativa svatých

Napodobovat svaté nebo následovat svaté? Byla ražena tato distinkce, že máme následovat svaté v jejich oddanosti k Bohu, ale nezačínat napodobováním jejich původností. Právě tak mohli bychom to obrátit a zaměnit obě slůvka. Ale nám nejde o slovíčka.

Řekl bych, že rozlišení je jinde nežli v napodobování nebo v následování. U svatých pramení jejich původnost i iniciativa, i když používá přirozených osobitostí, z jejich hrdinského, bezpodmínečného otevření se a oddání se Bohu, jeho milosti a vedení Ducha svatého.

Takto vedení Bohem viděli, co mají a jak mají podniknout. Dali se vésti vnuknutím Božím, vanutím Ducha svatého, a proto byli tak původní a tak podnikaví a jejich podnikavost a původnost zanechala trvalého ovoce.

Tedy v tom musíme napodobovat nebo následovat svaté. Vidíme, že tedy opravdu nezáleží na slovech. Svátí se snažili milovat Boha z celého srdce, ale z celého srdce svého. Tak jak byli Pánem uzpůsobeni, připraveni a obdařeni. Milovali ho z celé své mysli, z celého svého srdce. Proto i my nesmíme kopírovat podrobnosti, účinky, nýbrž následovat, napodobovat tuto základní stránku svatosti: dát sebe Bohu, dát se cele a dát se cele Bohu se vším, co a jak máme.

Pak se posvěti naše osobitost a ze šťastného spojení osobitosti a Boží síly vyniknou nejvhodnější prostředky, nápady pro různé okamžiky a potřeby.

Jinak se zvrhne následování nebo napodobování svatých v titěrnosti, malichernosti a v kopírující vnějškovost. Člověk by si krk ukroutil nad takovými pak odvozeninami svatých. Braitó.

Ž E Ň

Balmes: Kriterio aneb umění dospětí pravdy. — Praha, G. Franci, 1947, str. 400, cena 75 Kčs. — Životní moudrost v kostce bychom mohli nazvat překrásnou Balmesovu knihu v překladu Josefa Floriána. Balmes ukazuje z hlubin žitého křesťanství správný postoj ke všem životním otázkám, počínajíc lidským bytím, poznáváním přes hledání štěstí ve spočinutí v Bohu.

J. Š. Baar: Maria. — Rupp. Baar se tu jeví jako dobrý kazatel, který nebavil, ale poučoval a hodně z dogmatické hloubky svěřený sobě lid.

Baumann: Znamenie na rukách. — Román. Vydalo Verbum v Košicích 1947. — V tomto románě ukazuje autor tajemné účinkování milosti v boji o kněžské povolání Hieronyma Cormiera, jehož srdce je trháno dvojitou láskou: k Agnese a k Bohu. V tomto souboji ukazuje se katolická plnost, mužné vidění skutečností časných i věčných. Toto dílo dokazuje také, že jen na katolické obnově možno tvořit díla kladná a hodnotná.

Bolda: »Životopis Andreje Svorada a sv. Beňadika«. — Naše knihkupectvo v Trenčine. — 10 Kčs. — Tito dva světci jsou velmi uctíváni na Slovensku. Autor uvádí a zpřístupňuje překlad nejstarší uherské legendy, kterou napsal biskup Maurus, a podává stručný rozbor na základě dějinných záznamů o životě těchto rázovitých sv. patronů Povází.

Adolf Cmíral: Slovanské koledy. — Vydal Státní ústav pro učební pomůcky v Praze II., Ostrovní 30. Cena partitury 60 Kčs, zpěvní hlasy po 16 Kčs. Znatel slovanských lidových písní prof. A. Cmíral vybral a hudebně upravil těchto 30 krásných zpěvů velmi šťastně. Nalezneme tu četné písně jednohlasé, mnohé dvojzpěvy i sbory s doprovodem klavírním nebo varhanním. Úpravy písní i doprovody jsou technicky snadné, a proto dobře přístupné všem sborům školním, chrámovým i zpěváckým spolkům. Rovněž sólisté-pěvci najdou zde velmi vděčná čísla i pro koncertní provedení při vánočních slavnostech. Texty písní jsou vesměs ponechány v původních slovanských jazycích, avšak všude je připojena přesná fonetická výslovnost. Azbuka písní ruských, ukrajinských a bulharských je všude převedena v latinku. Aby byla srozumitelnost Slovanských koled v českém podání zpěvním zcela dokonalá, jsou uvedeny v čele sbírky vysvětlující poznámky ke každé písni. Doporučujeme.

Coundou: Saint Michel Garicoile, Bonne Presse, Paris, 1947, 100 stran. Stručný životopis svižně psaný o novém světci, apoštolu Francie devatenáctého století.

Chery: La communauté paroissiale et liturgique. — Ed. du Cerf, Paris, 1947, str. 160. — Živé uskutečnění živé farnosti jakožto Církve v malém v Saint Alban. Dovídáme se, jak v této vzorné farnosti pořádají biblické večery, jak oživilí udělování svátosti křtu, manželství a jak používají k duchovnímu probuzení i pohřbů. Doporučujeme knihu našim pastoračním ústředím a profesorům pastorálky.

Chesterton: Orthodoxie. — Přel. Tim. Vodička. Albert, Praha, 1947, str. 206. cena 60 Kčs. Nové vydání slavné knihy Chestertonovy, po němž dlouho u nás bylo voláno, protože první vydání před léty ve Staré Říši bylo již dávno rozebráno. Chestertonova orthodoxie je stěžejním dílem moderního myšlení. Kniha je zároveň skvělou apologetikou, ukazující na rozumnost a věřitelnost křesťanského názoru světového. Kniha patří do rukou všem myslícím lidem, hlavně mladým, kteří si knihou utvrdí svou víru.

Čaadajev: Filosofické listy. — Praha, Vyšehrad, 1947, stran 264, cena 80 Kčs. Čaadajev měl hluboký vliv na vývoj ruského myšlení. V osmi

filosofických listech vykládá své filosofické myšlení, z nichž nejdůležitější jsou statě o filosofii dějin.

Dacík: Prameny duchovního života. — Edice Krystal, Olomouc, 1947, str. 560, cena 180 Kčs. Dosud jsme neměli v češtině tak zevrubného a úplného díla a zároveň tak jednotného o duchovním životě. Dacík je věren škole starých klasických učitelů duchovního života a netřífí jak mnozí moderní duchovní život na vyšší a nižší, na povolání k vyššímu a k nižšímu, nýbrž vychází z plnosti milosti, z plnosti výzvy Kristovy, z plnosti milosti působící v člověku jeden život nadpřirozený, který je účastí na životě Boha nejdokonalejšího. Kniha je mistrně zladěna i po stránce methodické. Vychází nejprve ze základů duchovního života, takže je tato kniha dobře zasazena do správného theologického rámce. Má pět dílů. První je úvodem do duchovního života, který věci správně definuje a člení. Druhý díl odstraňuje překážky křesťanské dokonalosti, aby otevřel třetím dílem prostředky posvěcení. A pak následuje vzácný díl ukazující, jak uskutečňovat duchovní život skrze nadpřirozené ctnosti podle čtyř základních a tří božských. Pátý díl pak provádí životem modlitby hlavně vnitřní, v níž se duše sžívá s Bohem. V ní je vyvrcholení duchovního života, jež je všem otevřeno. O mimořádných cestách jedná poslední kapitola pátého dílu knihy. Styl je jasný a srozumitelný. Nezahraňuje cestu k nejvyššímu duchovnímu životu, ale nejprve tyto výšiny podezdívá solidní theologickou stavbou. Při tom je kniha velmi čitelná a srozumitelná. Všechny naše ženské kláštery a všichni lidé, snažící se o dokonalost, a všichni konečně, kteří chtějí vzít křesťanství vážně, nechť sáhnou po této knize, a pak podle ní se snaží přetaviti svůj život.

Braito.

David: Sanit Louis Marie de Montfort. — Paris, Bonne Presse, 1947, 130 stran. — Rádi si přečteme život pohnutý a příkladný velkého misiónáře Francie 18. století, který obracel svůj kraj především úctou mariánskou. Jeho spisy vesměs vyšly v češtině. U nás tajemství Marlino ve IV. vydání.

Jan Čep: Děravý plášť. — IV. vydání, Vyšehrad, Praha, 1947, str. 184, Kčs 59. Na záložkách svých knih bývá Čep nazýván básníkem smrti. Je v tom kus pravdy. Čep je básníkem smrti potud, pokud smrt je prvkem života. Smrt je u Čepa článkem, spojujícím dva světy: času a věčnosti, slepoty a Vidění. Smrt je mu branou Života, úzkou, těsnou, bolestnou, ale přitom radostnou. A zvláště v Děravém plášti ukazuje, že této skutečnosti nelze uniknout nejzavilejším přilnutím k věcem tohoto světa, neboť smysl našeho života nelze hledat zde v čase na této zemi, nýbrž tam za tou zdí, kde teprve prohlédneme.

Dawson: Pokrok a náboženství. — Universum v Praze, 1947, str. 244, cena 90 Kčs. Dawson se zamýšlí nad současnou kulturou a jejím honosným pokřikem o pokroku. Obzírá celé kulturní celky a dospívá k výsledkům, které nikterak nepotvrzují závratnost vychvalovaného moder-

ního pokroku. Ukazuje, že tak zvané barbarské národy nejsou tak zhola primitivní, jako na druhé straně technika a věda nedávají samy vývoj k lepšímu, nejsou-li oživeny hlubokým křesťanským základem.

Folliet Joseph: Les chrétiens au carrefour. — Chronique sociale de France, Lyon, 1947, str. 200, cena 150 Frs. — Konference letošního sociálního týdne v Paříži. Zaujmu studie obecného zaměření jako křesťané v přítomné revoluci duchů, křesťanská myšlenka — moderní myšlenka, o novou svatost a j.

Grou: Znak pravé zbožnosti. — Brněnská tiskárna, 1947, str. 108, cena 30 Kčs. — Rosa Junová vykonala záslužný čin překladem této klasické knihy duchovního života. Grouova kniha je přesný a stručný plán snahy o křesťanskou dokonalost. Nezapomíná na žádný prostředek, na žádnou překážku duchovního života. Nemá pravdu recensent Národní obrody, kterého jímá hrůza nad domnělou neživotností knihy, protože kniha je psána pro ty, kteří chtějí být dokonalí, a tu je třeba dát všechno za všechno.

Haranta: V najkrajšej domovine. Básně. — Vydalo. Verbum v Košicích 1947. — Slovo domovina je pro Harantu velmi širokým pojmem. Domovem je mu nejdříve matka, otec, bratr, potom rodný kraj kysucký a posléze celé Slovensko. Avšak rodný dům pro básníka je neodmyslitelný od kostela, podobně národ od Církve. Dílo svou nevtíravou výrazností skýtá bezpečný estetický zážitek.

Jarrett Bede O. P., Vie de saint Dominique. — Édition St. Paul Fribourg—Paris, 1947, str. 234. — Francouzský překlad životopisu sv. Dominika od zemřelého anglického exprovinciála P. Jarretta. Nemůžeme říci, že by ve francouzštině měli nedostatek životopisů tohoto světce, a přece si překládají i tento, i když vychází ve Švýcarsku. Má výhodu v tom, že při své historické přesnosti to není kniha obsáhlá a zatížená velkým kritickým aparátem a tak se hodí pro široký kruh čtenářů. Autoru se zde podařilo vykreslit sv. Dominika v dějinném rámci své doby, jeho myšlenku založení řádu, vystihnout přesně, co přinesl nového svým zavedením dogmatického kázání v řádě a zcela novými prvky v organizaci svého řádu.

Zdeněk Kalista: Cesty ve znamení kříže. — III. vydání, Vyšehrad, Praha, 1947, str. 340, Kčs 126. Tyto dopisy a zprávy českých misionářů takřka z celého světa jsou živým dokumentem barokní doby. V nich se před námi rozvíjí pásma životů, osudů, bojů, proher a vítězství, pásma Života, jehož zvěst jde vítězně do celého světa. První vydání Kalistovy knihy vyšlo v létech třicátých na prahu velkého utrpení národů. Dnes vychází znovu, nic neztrácejíc na své hodnotě.

Kárník: Soumrak rodu Jamborova. — Brněnská tiskárna, cena 60 Kčs. Nové vydání úspěšné a právem úspěšné knihy Kárníkovy o lakotě a jejím trestu v rámci bohatého života venkovského.

Kubalík: České křesťanství. — Rupp, str. 250 cena 80 Kčs. Postrádali jsme takovou knihu, která by shrnula všechna křesťanská vyznání u nás a ukázala jejich učení i odlišnosti od učení katolického. Kubalík to v této knize udělal spravedlivě, ale vkusně. Tolik kněží po tom volalo, aby se jim dostalo dobrého poučení o sektách a vyznáních, která přicházejí v jejich duchovní správě.

Krofta: Naše staré legendy. — Praha, Laichter, 1947, str. 200, cena 140 Kčs. — Krofta probírá a studuje naše nejstarší české legendy a snaží se podle těchto nových výzkumů zaujmout nové stanovisko k našim křesťanským počátkům. Hlavně chce revidovat dobu svatováclavskou. Ke knize se ještě vrátíme.

Sv. Ludvík M. Grignion z Montfortu: Tajemství Mariino. — Přeložil R. M. Dacík O. P. IV. vydání, str. 48, cena 15 Kčs. Krásně vázaná 40 Kčs. K letošní kanonisaci světcově vydala Dominikánská edice Krystal tuto knížечku, obsahující stručně jeho nauku o pravé pobožnosti k Panně Marii. Je to perla mariánské literatury a sotva kde nalezneme tak jasně a při tom stručně vyjádřeno, co znamená Maria pro nás a jaký by měl být náš poměr k ní. IV. vydání knížky je známkou, že i u nás zapustila hluboké kořeny světcova nauka o pravém poměru křesťanské duše k Marii. Nové vydání je tištěno na krásném papíře a v pěkné úpravě.

Lucký: Duše biele, bielučke. — Nákladom Serafinského sveta v Prešove, 1947, za 40 Kčs. — Autoru se podařilo zachytit v několika líbezných obrazech působení svého velkého duchovního otce-Chudáčka božího. Dokonale vystihuje citové momenty náplně Františkova života. Kniha dovede oblažit a povznést duši čtenáře vzdělaného i prostého; všem z ní vane vstříc duch ryzí františkánské radosti.

Maritain: Křesťanský humanismus. — Universum, Praha 1947, str. 315, cena 100 Kčs. Pro Maritaina je jediným správným humanismem humanismus křesťanský, čerpající svou sílu z obrodných prvků křesťanských. Jen ony mohou obživiti skomírající Evropu. Ovšem, musíme my, křesťané, umět zasazovat novou dobu s jejími potřebami do starých křesťanských základů.

Michel de Taube: Rome et la Russie avant invasion des Tartars. — Ze sbírky Russie et Chretienité, 176 str., 180 Frs. Vydal Editions du Cerf, Paris, 1947. — Nové objevy o vlivech na rodící se ruský stát od 9. do 13. století a o cestách, po kterých se bralo křesťanství do Ruska před sv. Vladimírem. Příspěvek k dějinám evropské historie před tatarským vpádem.

Motulko: V mimózach vietor. — Básně. Vydalo Verbum v Košicích 1947. V této jeho nejnovější sbírce jsou zachyceny odrazy války, jak ji básník prožíval na italské frontě. Daleko od domova a od všeho, co mu bylo drahé, daleko od milované vlasti ukládá do slov a zaklíná do lyrického proudu, všechno to, čím žil. Z hlubin poesie této sbírky vyvěrá blahodárný pokoj a tichá láska.

Josef Myslivec: Ikona. — Vyšehrad, 1947, str. 56, příloh 53, cena 183 Kčs. — Výborný znalec ruské kultury ukazuje význam a krásu ikony v duchovním životě východní církve. Zvláštní význam má bohatá obrázková část, která obsahuje snímky dosud nevydaných ruských ikon. Mnohé z nich jsou i barevné.

Dominik Pecka: Umění žítí. — Katolická mravouka. Vyšehrad 1947. — Výborný pedagog především mladého člověka podává tu přístupnou formou katolickou morálku, souhrn všeho, co křesťanství žádá po člověku, má-li být jeho život v souladu s evangeliem a s příklady Božími. Není tu abstraktní theoretisování, ale životné podání té velkolepé nauky, která dovede učinit člověka šťastným.

Dominik Pecka: Cesta k pravdě. Základní otázky náboženství. II. vyd. Vyšehrad 1947. — Stručný a výstižný výklad základních otázek náboženských. Kniha je určena zejména naší inteligenci, studentům i profesorům. Najdou v ní věcné a pohotové objasnění tak mnohých nejasností dneška.

Ratkoš: Sv. Cyril a Metod. — Vydala ÚKK v Bratislavě 1947. Za víru v první řadě děkujeme Bohu a pak sv. Cyrilovi a Metoději. Čím více je poznáme, tím více je budeme milovat a ctít. Ratkošova kniha dává nám právě toto poznání. Že dílo je důkladné, svědčí bohatá literatura a prameny, z nichž autor čerpal.

Silan: Piesne zo Ždiaru. Básně. — Vydalo Verbum v Košicích 1947. — V nepohodách času, v dobách, kdy se vyvalí hrůzy světa na povrch, je nejbezpečnějším stvořením básník. Celé úsilí básníkovo směřuje k tomu, aby tuto zlobu zvládl, přetavil, dal jí lepší podobu. Janko Silan se o to pokouší. V naději očekává, že Milosrdenství zastaví vzdouvající se vodstvo a vysuší zablácenou zem. Piesne zo Ždiaru jsou jakoby holubicí, již posílá básník-kněz jako Noe ven do bouře.

Strauss: »Všetko je rovnako blízke i ďaleké«. — Kaleidoskop z cesty po Švýcarsku. — Vydalo Verbum v Košicích 1947. Autor se dívá na Švýcarsko jako na středisko kulturního a duchovního života. Ukazuje jeho podstatné rysy, aby zapojil své čtenáře do proudu současné vzdělanosti. Zdá se mu totiž, že pohled do života, náboženství, umění a vědy Švýcarska může přinést mnoho plodných podnětů i pro naše poměry.

Štork: Z duchovního života. — Praha, G. Franci, 1947, str. 200, cena váz. 30 Kčs. Vítáme toto čtvrté doplněné vydání známé knížečky o duchovním životě, která dovede vyjasnit nejednu pochybnost zvláště začátečníkům.

V. B. Třebízský: Pod doškovými střechami. — Rupp, Praha. Nové vydání knihy nad kterou si poplakalo již mnoho čtenářů. Myslím ale, že by se neměl Třebízský vydávat znovu.

Undsetová: Ida Alžběta. — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 400, cena 84 Kčs. S velkou něhou, s porozuměním a soucitem sklání se Undsetová ke svým ženským postavám a v nich ke všem ženám. Ke všem jejich dnešním těžkostem, zápasům a nejistotám. Ida Alžběta bojuje svůj boj o štěstí vlastně sama,

boj mezi tíhou vrženou na ni manželským svazkem s mužem parasitem a mezi přirozenou mateřskou svědomitostí. Žije z trosek křesťanské výchovy, která v ní a v lidech zůstala. Z knihy je jasně vidět, co dovedlo křesťanství a co by teprve dovedlo, kdyby bylo žito, a jak je jediným poctivým a úplným řešením všech manželských těžkostí a krisí.

Bedřich Vašek: Rukojeť křesťanské sociologie. — Velehrad 1947. Nové, doplněné vydání základního díla z křesťanské sociologie. Významný sociologický odborník podává tu populárním způsobem sociální nauku Církve. Jest si přát co nejvroucněji, aby právě tato kniha se stala majetkem nejširších vrstev našeho lidu.

Wilhum: Hrdinové vědy a víry. — Velehrad, Olomouc, 1947, str. 186, cena 70 Kčs. Přátelé misí přivítají s velkou radostí knihu o dějinách misí ve všech dílech světa. Zvláštní pozornost věnuje autor vědecké, zvláště zeměpisné práci katolických misionářů.

Mimo to redakci došly tyto knihy:

Křelina: Můj otec kapitán. — Nakl. Vyšehrad, 1947, str. 432, cena brož. 112, váz. 137 Kčs.

Mauriac: Cesty k moři. — Nakl. Vyšehrad, 1947, str. 232, cena brož. 85, váz. 107 Kčs.

Pernica: Čaroděj. — Nakl. Tisk, Zlín, 1947, str. 276, cena 75 Kčs.

Pernica: Slepá kolej. — Stýblo, Praha, 1947, str. 180, cena 78 Kčs.

Mickiewicz: Básně z Východu. — Vyšehrad, Praha, 1947, str. 36, cena 24 Kčs.

Dr. Mil. Skácel: Hospodářství a politika. — Praha, Universum, 1947, str. 64, cena 18 Kčs.

Dr. Vl. Werner: Národní pojištění. — Praha, Universum, 1947, str. 76, cena 21 Kčs.

Moorehead: Boj o Evropu. — Praha, Universum, 1947, str. 216, cena 90 Kčs.

Zd. Kalista: Bohuslav Balbín. — Brněnská tiskárna, 1947, str. 46, cena 18 Kčs.

Menšík: Na paměť Fr. B. Vaňka, českého kněze a spisovatele, sborník statí a vzpomínek. — Vyšehrad, 1947, str. 144, mnoho ilustrací, cena 100 Kčs.

Jos. Kopta: Třetí rota. — Čin, Praha, 1947, str. 570, cena 160 Kčs.

Kuchyňka: 28. říjen 1918. — Dědourek, Třebechovice pod Orebem, 1947, cena 57 Kčs.

Nesnidal: Myšlenky dra. Aug. Schuberta O. S. A. Středočeská orelská župa v Praze, 1947, cena 25 Kčs.

Chudoba: Úvod do studia, Přírodní vědy. — Vyšehrad, 1947, 208 str., 95 Kčs.

Souček: Výklad epištoly ke Kolos. — Kalich, Praha, 1947, cena 30 Kčs.

Chesterton: Tajemství Otce Browna. — Albert, Praha, 190 str., cena 58 Kčs.

Na hlubinu

revue pro vnitřní život

Ročník XXI.

Olomouc 1947

OBSAH

XXI. ročníku (1947)

ZÁSADY:

- ALACQUE: Chtěla jsem jen a jen kříž 286.
ANKYROTOS: Mlčení, Moudrost, Maria 361.
BRAITO: Vlastnosti lásky 1, Pojďte za mnou 46, Blahoslavená Marie Cabrini 91, O novou svatost 122, Naše učitelka křesťanského života 161, Mariánské modlitby 164, Svatovojtěšské oslavy 166, Biskup - pastýř 166, Sůl, světlo a kvas 201, Církev - Matka 241, Vůle Boží 282, Církev a svět 321, Pokušení malomyslnosti 363.
BUREŠ: Rodiče a náboženská výchova dětí 10, 52, 134.
CLAUDEL: Čtyři tváře cherubů 41.
CLEMENS: Ve svátek Proměnění Pána našeho Ježíše Krista 241.
DACÍK: Křesťanská statečnost a měšťácká zbabělost 49, Měsíční duchovní obnova 95, K připravovanému svatořečení bl. Ludvíka M. Grigniona z Montfortu 172, Bl. Contardo Ferrini 244,
DIADOCHOS: Duchovní obcování s Bohem 362.
EGLI: Ze země vycházejícího slunce 177.
F. F.: Krásný život 371.
GIULIOTTI: Kniha přísloví 121.
GRAEF: Mystický život sv. Kateřiny Sienské 325, Bl. Anna Maria Taigi 367.
GROU: Prostota a strach před okázalostí jsou znaky pravé zbožnosti 44.
HOLAKOVSKÝ: Chestertonova cesta k Církvi 205, Ctihodná služebnice Boží Matka Alexie 213.
KUBALÍK: Nové pojetí apoštolské posloupnosti 138, Správné pojetí apoštolské posloupnosti 139.
LÁB: Křesťanské přátelství 218, Návštěvou v Arsu 321.
LALLEMENT: Rady pro vnitřní život 216.
LHOTSKÁ: O pokoji 81.
NOËL: Zpěv slitování 281.
PECKA: Základy míru v křesťanství 98, 127, Problém svobodné vůle 253, Mentalita moderního člověka 288, 333, 372.
PETRŮ: Několik poznámek o vděčnosti 131, Obtíž téměř všeobecná 337.
PRERADOVIČ: Nepochopitelnost Boha 201.
REBAN: Ke zdrojům radosti 8, Ke zdrojům síly 42.
SAŇKA: Maranatha 15.
ŠVACH: Křesťanské společenství 5, 87.
Sv. TICHON: Křesťanova vlast 83.
TOMMASCO: Modlitba každodenní 321.
URBÁNEK: Křesťanství a pohrdání světem 248.

ŽIVOT:

K otázce obecného kněžství 22, Kdo je opravdu mučedník? 24, Nový statut italské Katolické akce 25, Varhaník a církevní rok 26, Bible jako základ vyučování 28, Kněz a politika 28, Z katolického světa: Církev a Židé za války 29, Trochu statistiky 29, Protikněžská agitace v Itálii 29, Vyhlídky misie v Japonsku 30, Kontroverse 30, Deus semper major 32, Misie v Indii 57, Katolické časopisy 60, Z katolic-

kého světa 60, Ze španělské duchovní literatury 62, Divné a nesrozumitelné křty 63, Křesťanství nevyřešilo, křesťanství zklamalo 64, Křesťanství a sociální otázky 66, Varhaník a církevní rok (II.) 67, Francouzští řádoví bratři - učitelé 68, Manifestační projev katolíků 70, Louis le Cardonnel, kněz a básník 104, Podezírání a široká srdce 105, Obnovená dominikánská revue pro duchovní život v Itálii 106, Marius Gonin, budovatel Sociálních týdnů 107, Katolický východní obřad 107, Kalendář beatifikací a kanonisací pro rok 1947 107, Sociální týden ve Francii 108, Nesmíme stát opodál 108, Pronásledování katolíků 108, Z katolického světa 109, »Čsl. církev« a vědecký názor na katolictví 109, K otázce zestátnění škol píše pražský arcibiskup 141, Platí jen pro Čínu? 142, Je to sen? 143, Sjednocení křesťanů 144, O náboženské výchově dětí v předškolním věku 146, Náboženství a rozhlas 148, Integrovaní katolictví 151, Láska Kristova pudí nás... 181, Jeden z málo známých pohledů na Katolickou akci 182, Sdružení katolické mládeže ve Francii 183, Maršál Čankajšek spolupracuje na překladu žalmů 183, Křesťanství holandských odborářů na obranu svých biskupů 183, 34. zasedání Sociálních týdnů se bude konat v Paříži 184, Křesťan a penize 185, Katolík a školský zákon 187, Daniel Rops, náboženský historik 189, Důvody proti úmyslu zmonopolisovat školu 321, Přijetí Paul Claudela do francouzské Akademie 222, Boj o duše a ďáblové způsoby boje 223, Co se nám líbí na holandském školství 224, K svatořečení D. Josefa Cafassa 225, Katolická Církev v Polsku 227, Organizace dělnické křesťanské mládeže ve Francii 228, Kanadský kardinál o náboženské neutralitě 229, Domov sv. Kateřiny Sienské 261, Kartouza ve Val Sainte 262, Oheň neuhasínající 264, Dnešní úkoly vzdělanců 266, Dvě výstavy 269, List Pia XII. k zasedání Francouzského Sociálního týdne 270, I Amerika učí 297, Katolický kněz 300, Čeho se obávají 302, Nad Spisarovou Věroukou církve československé 302, Křesťanství svobodné či orthodoxní? 304, »Církev je vinna« 308, Apoštolským ustanovením povyšují se světská řádová sdružení na úroveň církevních řádů a kongregací 310, Apoštolská konstituce Provida mater Ecclesiae 339, »Náboženská levice« 341, Snahy o spojení církví v Holandsku 342, Katolická společnost pro duchovní obrodu 344, Katoličtí akademici brněnských vysokých škol 346, O jednom dětském útulku 347, Poměry katolicismu v Polsku podle pastýřského listu polských biskupů 348, Nevěsta krve 349, »Interdikt na Lurdy« 350, Kámen a bolest 377, P. Maria — Ochránkyně svobody 378, Povinnost katol. recensentů 378, Z katol. světa 379, Konec humanismu bestialismus 380, Nevědecké přednášky o »vědecké filosofii« 381, Konstatujeme, doporučujeme 384, Smírná pobožnost německá v Cáchách 386, Klášter otvírá bránu 387, Kláštery nemocných 387, Svěcení neděle, pracovní brigády 389, Pius XII. kanadskému JOC 390, Pius XII. o budoucnosti 390, Apokalypse temna zbavena 391.

PRACOVNA:

33—36, 73—78, 110—117, 154—158, 191—198, 230—233, 272—278, 311—317, 351—356, 392—394.

ŽEŇ:

37—40, 78—80, 117—120, 159—160, 199—200, 234—240, 278—280, 317—320, 357—360, 394—400.

Všem. Zůstaňte nám věrni v novém roce a neodhlašujte se zbytečně. Obětujte těch několik desítek korun, abyste nám umožnili být polnicí pravdy a nových myšlenek a řešení. Kdo můžete, získejte nám aspoň jednoho odběratele, abychom mohli vyvážit ztráty těch, kteří se budou musit odhlásit. Sdělte nám také dobré adresy těch, kteří by mohli Hlubinu odebírat. Kdo nám získá aspoň jednoho nového odběratele, anebo pošle dobrých deset adres, obdrží po Novém roce krásný soukromý tisk jako dárek našeho uznání.

Málo stránek. Má malý rozsah Hlubina. Je to pravda. Pokoušeli jsme se o rozšíření, zvláště když nám nebyly povoleny Výhledy, ale dosud bylo vše marné. Ale doufáme, že se dočkáme plné svobody i v papíru a tak budeme moci zase Vás sytit plnou lžící. S bolestí srdce vždy přemýšlím nad každým článkem, který musím z čísla připravovaného vyřadit, protože nemáme místa.

Zimní exercicie nebudu letos konati.

M. K.: Za takové dopisy, i když jsou vyčítavé, jsem docela vděčný. To by bylo pěkné, abyste nesmely otci říci, co se vám nelíbí. Tak jak vy jste psala, mne jenom potěší. Mám rád vzruch kolem časopisu, život, pohyb. Proto jen všichni klidně napište, když něčemu nerozumíte, když se vás něco dotkne, něco zamrzí, když byste měli návrhy, co by mělo neb nemělo být v Hlubině. Jistě vždy přijmu každý rozumný návrh a slušnou výtkou se nikdy neurazím.

Vánoční dárky. — Přemýšlíte, co dát ke svátkům vánočním svým drahým? Přečtěte si bedlivě stránku obálky s výpočtem našich knih. Knihy můžete obdržeti v krásných dárkových vazbách. Objednejte si zavčas. Podpořte tím i naši edici.

Polemika anonymní

Abych nepohoršil zase nějakou dušičku a protože v tomto případě sám se vtípi, koho se to týká, ale, protože přemnozí o té polemice vědí, musím k ní říci několik slov: Jedná se o tak zvaný spor o integrální katolíky. Když spolupracovník Vodička užil tohoto slova, že musíme být integrálními katolíky, jasně bylo ze souvislosti vidět, že tím myslí katolíky celé a důsledné. Bylo mu vytknuto, že chce zavádět »integralismus«, jakési hnutí u nás neznámé, v cizině se objevivší před 30 lety a odsouzené. Jedná se o hnutí ve Francii, jehož stoupenci chtěli, aby katolíci, chtějí-li být »integrálními«, byli pravičáky a royalisty a podobně. Vodička se ohradil, že onoho slova užil jen jako se užívá slova katolík celý, důsledný a nic že ho není tak daleko jako zatahování tohoto svatého slova do politiky. Znovu ale byl napaden a když se bránil, bylo jemu i nám vytýkáno, že přehání kritiku a její právo. Tedy, konstatuji jako redaktor, jak to bylo. Snad už konečně přestane tahle zábavná hra na slepou bábu.

Tiskové chyby v devátém čísle Hlubiny. Ja, ja, bylo jich tam moc. Ale mea culpa. Dal jsem do tiskárny několik svých rukopisů a tak ubohý sazeč četl místo feminismus pesimismus, ale já, žel, tak hrozně piši, že prý z toho dřív sazeči luštili křížovky, ba i v lékárně aspirin na to dostali...

Letos bude k vánocům nejkrásnějším dárkem kniha

Vyberte si z našich knižních novinek:

Dr Silv. Braitó: Církev.

Široce založená historicko-apologetická studie o Církvi, která se obírá vývojem názorů o Církvi se zvláštním zřetelem k poměrům českým. Stojí 150, váz. 190 Kčs.

Dr Reg. Dacík: Prameny duchovního života.

Prameny duchovního života. Přehled theologie asketické a mystické. První české dílo tohoto druhu. Autor probírá soustavně všechny otázky duchovního života po stránce theoretické i praktické. Kniha stojí 180, váz. 220 Kčs.

Dr Reg. Dacík: Mravouka.

Tato kniha vyplnila citelnou mezeru v knihovně učitelů, profesorů náboženství jakož i všech vzdělaných laiků. Nejnovější a největší česká mravouka vůbec. Stojí 120, váz. 150 Kčs.

Cojazzi: Petr Jiří Frassati, život vítězného mládí.

Dejte do rukou mládeže tuto knihu, která je opravdu písní na čisté a ušlechtilé mládí. Knižka stojí 55, váz. 85 Kčs.

Tim. Vodička: Principy sociální ethiky.

Dva svazky. Učení Církve v přímých citacích papežských projevů a sv. Tomáše Akv. o všech otázkách, které hýbají dnešním světem. Oba svazky brožované 80, vázané 120 Kčs.

Dr Konst. Miklík: Pracovní smlouva.

Třetí svazek Sociální nauky Církve. Velmi důležitá pomůcka k řešení dnešních otázek. Stojí 28 Kčs. Vázaná 46 Kčs.

Sv. František Saleský: Úvod do zbožného života.

Prostým a hlubokým způsobem podává světec základy duchovního života. Je to snad nejrozsáhlejší knížka po Následování Krista. Nový překlad Tim. Vodičky. Krásný tisk. Brožovaná 75, vázaná 110 Kčs.

Jan Čep: Rozptýlené paprsky.

Tyto essaye, proslovy, meditace a poznámky dávají více než kterékoliv dílo Čepovo nahlédnout hluboko do srdce člověka i básníka a do jeho umělecké dílny. Knižka je za 58 Kčs, krásně vázaná za 90 Kčs.

Osvětlenou stopou.

Náboženský průvodce vláčet a správných chlapců. Dejte do rukou nejen junákům, nýbrž chlapcům vůbec. Je to jejich nejkrásnější modlitební knížka. Stojí 45 Kčs.

Sv. Rehoř Veliký: Čtyřicet homilií.

Přeložil a úvod napsal Tim. Vodička. Je to první svazek Patristické knihovny, která k nám uvede nejpřednější díla svatých Otců. Kniha stojí 125 Kčs, vázaná 160 Kčs.

Na hlubinu vydává dominikánský řád československé provincie. Odpovědný zástupce listu je Dr S. Braitó. Tiskne Edmund Kramář v Olomouci. Novinovou sazbu povolilo ředitelství pošt a telegrafů v Brně 8. III. 1926, č. 18070—VI. Podací a dohlédací úřad Olomouc 3.